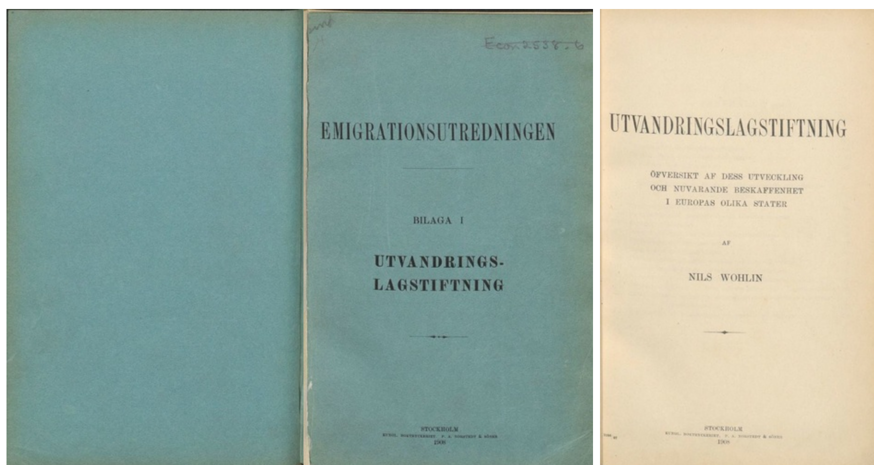
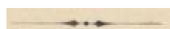

EMIGRATIONSUTREDNINGEN

BILAGA I

UTVANDRINGSLAGSTIFTNING

UTVANDRINGSLAGSTIFTNING

ÖFVERSIKT AF DESS UTVECKLING OCH NUVARANDE BESKAFFENHET I EUROPAS OLIKA STATER

AF

NILS WOHLIN (1881-1948)

STOCKHOLM
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
1908

Förord till den elektroniska utgåvan

Denna första bilaga till *Emigrationsutredningen* har digitaliserats av Harvard University Library och i april 2013 kopierats till Projekt Runeberg av Ralph E.

Se för övrigt om Emigrationsutredningen under **Betänkandet**!

Öfversikt af utvandringslagstiftningens historiska utveckling.

I. Den restriktiva utvandringslagstiftningen.

Det är bekant, att den europeiska utvandringslagstiftningen i äldre tider uteslutande var en lagstiftning om den indviduella utvandringsfrihetens omfång och om vid utvandringen förbundna restriktiva villkor. Det är icke här

tillfälle att i detalj ingå på den individuella utvandringsrättens äldre historia i Europas olika stater; en så mycket mindre erforderlig redogörelse som denna rätt i olika länder företer i det stora hela samma hufvuddrag. Det bör emellertid framhållas, att äldre tiders utvundringsförbud och andra restriktiva utvandringsbestämmelser, om de ock i en viss grad böra förklaras ur dåtida statsrättsliga och statsfilosofiska teorier, dock äfven i flera länder vid åtskilliga tillfällen visa sig hafva framsprungit ur moderna ekonomiska öfverväganden. I det 18:de århundradet, då den restriktiva utvandringspolitiken i Europa i allmänhet erhöll sin högsta utbildning, bör den visserligen ses mot bakgrunden af detta århundrades militärstatliga och merkantilpolitiska åskådningar, men den närmaste anledningen till utvandringsförfattningarnas tillkomst var doek i flera länder en klar uppfattning om den vid denna tid tilltagande utvandringens menliga inflytande på det inhemska näringslifvets utveckling och hemlandets välstånd.

Man finner i hvilken betydande grad detta sistnämnda var fallet, om man betraktar utvecklingen af Sveriges äldre lagstiftning ötver ifrågavarande ämne. Under de l6:de och 17:de århundradena vill det synas, som skulle utflyttningar till främmande länder icke hafva i stort sedt varit någon företeelse af samhällelig betydelse. Visserligen utfärdades häremot ett plakat af den 25 april 1620, där det klagades öfver, »att från Sverige och särskildt från Finland mycket folk utdroge, förlåtandes deras eget rätta fosterland och gifvandes sig under främmande herrskaper»; i detta plakat förbjöds utvandring i egentlig mening, d. v. s. utan bestämd afsikt i afseende å återvändandet, i allmänhet för personer tillhörande de ofrälse stånden. Men detta plakat står dock under de ifrågavarande århundradenaganska ensamt; såsom det vill synas framkalladt af sådana tillfälliga förhållanden, hvilka sedermera under storhetstiden icke förekommo i tillräcklig omfattning för att ådraga sig större uppmärksamhet. Visserligen torde rymningar af till krigstjänst utskrifne icke hafva varit okända, men dessa föllo under krigslagarna och gjorde inga särskilda utvandringsförfattningar nödvändiga. I stället är det anmärkningsvärdt, att det i legostadgorna af den 30 aug. 1664 och den 23 nov. 1686 samt ännu den 6 aug. 1723 icke aktades nödigt att i ifrågavarande hänseende införa några som helst bestämmelser.

Under den tid alltså, då på grund af Sveriges politiska och militära ställning militärstatliga synpunkter i afseende å utvandringen böra starkast hafva gjort sig gällande, var denna företeelse förmodligen utan större betydelse och tilldrog sig i alla händelser föga uppmärksamhet. Genom det nämnda plakatet af 1620 blef utvandring visserligen förbjuden, men det synes tvifvelaktigt, om denna rättsuppfattning sedermera under det 17:de århundradet var den i allmänhet gällande; eftersom dels 1617 års Adelsprivilegier, § 31, försäkrade frälsemän dylik rätt, dels stadslagen Kg. B. XV, § 7, synes åtminstone principiellt hafva medgifvit byamän liknande rätt, och dels de tid efter annan utfärdade föreskrifterna om erläggande af utflyttningscensus och om särskilda befrielser från denna afgift böra haft till förutsättning utflyttningsrättens förefintlighet. Endast i afseende å tjänste- och arbetsfolk synes rätten till utflyttning icke hafva varit medgifven, men å andra sidan synes, såsom nämnts, en utflyttning af dylika samhällselement icke hafva varit oftare förekommande. 1620 års plakat torde fördenskull vid frihetstidens ingång hafva råkat rätt mycket i glömska. De vid denna tid bestående och tillämpade bestämmelserna i afseende å utvandring torde fördenskull hufvudsakligen hafva varit de sedermera i 1731 års lag Ä.-B. 15 kap., §§ 2 och 7 samt H.-B. 3 kap., § 5 äfvensom i Ad. Priv. den 16 okt. 1723, § 32, innehållna föreskrifterna om arfsrätt och egendomsafdrag vid fall af utflyttning ur riket.

Det är anmärkningsvärdt, att det först blef under frihetstiden, efter det demokratiska statsskickets införande och sedan Sveriges ställning som militärstat undergått så väsentlig förändring, som den restriktiva utvandringslagstiftningen utbildades och fick större aktualitet. Detta torde icke hafva berott därpå, att man utan särskilda anledningar begynte tillämpa militärstatliga och befolkningspolitiska doktriner, som vid denna tid vunno utbredning i Europa, utan orsakerna torde få sökas i närmare liggande ekonomiska omständigheter. Under början af frihetstiden nämligen, medan en allmän folkbrist gjorde sig kännbar i rikets alla näringsgrenar och dessa ännu långsamt återhämtade sig efter de stora krigen, begyntesamtidigt utflyttningar af tjänstefolk från en del landsändar taga ett omfång, som för första gången på åtminstone hundra år väckte större uppmärksamhet. Skälen till denna företeelses uppträdande på en tid, då tillgången på arbetsmöjligheter synes böra hafva varit större än tillförene, ansågos vara dels de bestående förbuden mot hemmans klyfvande till mer än ett visst antal

delar och mot mera än ett visst antal tjänstefolks hållande på hemmanen, hvilka förbud ansågos minska utkomstmöjligheterna i jordbruket, dels vissa utländska grannstäders (Köpenhamns och S:t Petersburgs) hastiga uppblomstring. Såsom allmännare anledningar måste man emellertid äfven antaga den vid denna tid begynnande liberalismen i tänkesätten och den därmed förenade upplösningen af fosterlandskänslan och af gamla rättsbegrepp, som veterligen redan under frihetstiden gjorde sig gällande.

Redan vid 1726—1727 årens riksdag anförde de skånska städerna besvär däröfver, att tjänstefolk olofligen begynte öfverresa till Köpenhamn och Seeland, och blifva borta. I k. resolutionen på städernas besvär af den 28 aug. 1727, § 41, erinrades fördenskull om bestående passföreskrifter och föreskrefs, att ingen som hörer under städernas jurisdiktion skulle utan kaution äga rätt att utfå pass öfver Öresund. Vid 1734 års riksdag framställdes på nytt klagomål, men denna gång af bondeståndet, öfver tjänste- och arbetsfolks tilltagande utflyttningar; dessa klagomål ledde till införandet i legostadgan af den 21 aug. 1739, art. 8, af särskilda föreskrifter om tjänstefolks utvandring. Dessa föreskrefvo ovillkorligt passtvång, hvarjämte de, som tänka gör ansökan om pass, föreskrefvos skola förse sig med trovärdig attest, å landet af sin husbonde, socknepräst och kronobetjänte, samt i städerna af magistraten, att de äro stadda på riktiga vägar. Vidare skulle tjänstefolk, som efter af särskilda anledningar tillåten utfart ur riket icke inom två eller högst tre år återvändt, i saknad af laga förfall hafva förlorat all arfsrätt och undersåtares rätt i riket. Sammaledes skulle den, som utan pass hemligen afvikit och utpraktiserat sig och icke inom ett års tid åter infunnit sig, hafva förlorat all arfsrätt. Stränga bötesstraff stadgades äfven för den, som vid en sådan persons afvikande varit beforderlig eller därom haft kunskap.

Dessa föreskrifter voro såsom af deras förhistoria framgår tillkomna, icke af omtanke om indelningsverket eller på grund af allmänna befolkningspolitiska teorier, utan till följd af den kännbara brist på arbetskrafter för allmogens jordbruk, till hvilken utflyttningen gaf anledning. Under det efterföljande decenniet förblef arbetsbristen i jordbruket en stående anledning till bekymmer, i sammanhang hvarmed utvandringen till utrikes orter ofta omtalades och beklagades. Det synes därjämte, som skulle denna bristhufvudsakligen hafva gjort sig kännbar för allmogen, antagligen af det skäl, att förbudet mot mera än ett visst antal tjänstefolks försvarande å hemmanen icke i samma stränghet tillämpades mot jordbrukande adel och ståndspersoner, samt att de bestående förbuden mot att anlägga torp på hemmansägorna endast träffade allmogen. Det var äfven från allmogens sida som klagomålen öfver arbetsbristen var starkast, samt i främsta rummet bondeståndet från hvilket förslagen utgingo om restriktiva åtgärder mot tjänstefolks utvandring ur riket.

Vid 1746-1747 årens riksdag besvärade sig bondeståndet på nytt däröfver, att »tjänstefolk vid gränsorterna, som därstädes uppfostras och njuta sin föda tills de något nyttigt arbete och gagn göra kunna, gifva sig till sjöss och tjäna främmande nationer». Samma klagomål inkommo från krigsbefälet, öfver »att i Finland. Bohuslän och andra gränsorter myckenhet af tjänstefolk, både drängar och pigor, dels förpassade, dels utan pass, begifva sig ur riket, hvarigenom det blifver svårt efter nödigt tjänstefolk i orten och äfven vid rekryteringen brist på manbare drängar». I anledning häraf utarbetade kammar- och ekonomideputationens förordningsutskott ett betänkande angående medel och utvägar till att hindra tjänste- och arbetsfolks flyttande ur riket till främmande makters tjänst, hvilket, om det äfven icke hann behandlas och kom att föranleda någon åtgärd, är af intresse. Utskottet framhöll, att de i 1739 års legostadga innehållna föreskrifter icke förmått uppfylla sitt ändamål; fördenskull föreslogs, att den som begär pass till utrikes ort, det vare sig tjänstehjon, torpare eller dagakarl, bör utom de i legostadgan förordnade attester, antingen skaffa god och vederhäftig kaution för 100 dal:r silfvermynt, eller dem själf i landtränteriet till säkerhet för sin återkomst deponera. Vidare föreslogs, att tullbetjänterna å inrikes hemnorter skola hafva noga inseende, att det med fartyg dit inkommande folk är behörigen förpassadt, att återsända oförpassade till hemorten samt påse, att det folket som till fartygets besättning hörer, är med fartyget tillbaka följaktigt. Skulle skepparen någon undanhålla, bör han plikta med 20 dal:r s:t för hvarje person, men skulle han lämnat dem till främmande fartyg eller herrskap, som utrikes farit, skall han plikta med 100 dal:r s:t. Arfsrättigheten, som den afvikne enligt 1739 års stadga skulle förlora, föreslogs böra hemfalla de fattige och socknekyrkan till lika delning, såframt den afviknes arfvingar äro myndige; »emedan det sällan sker, att någon afviker med mindre dess föräldrar, syskon och anhöriga det afveta och det icke är svårt för de senare, därest

egendomen lämnas i deras händer, att likafullt författa sådana anstalter, att den afvikne dock undfår det som honom till arf lämnat varit». Sammaledes skola de 100 dal:r s:t, hvilka den afvikne, såframt han med pass utur riket gått, deponerat eller genom kautionpresterat, tillfalla kronan och angifvaren såsom böter, ifall han icke inom behörig tid återvändt. Kronobetjäningen skall, så snart en afviken lämnat efter sig någon egendom och dess flykt blifvit kunnig, låta värdera och sekvestrera egendomen till dess året är förbi, som honom lämnats till återvändningstid, hvarefter, i den händelse böter skola utgifvas, dessa skola däraf utmätas. Slutligen föreslogs en del bestämmelser om vederbörande landshöfdingars skyldighet att i hvarje fall pröfva, huruvida ett tjänstehjon borde få tillåtelse att utflytta från länet eller riket eller om icke något näringssätt för detsamma i orten finnes, hvarthän det förvisas kan; om mantalskommissariornas skyldighet att till landshöfdingarna inlämna förteckningar å inflyttade och utflyttade personer; om tjänstehjonets skyldighet att vid vite låta sin förre husbonde veta, hvart det ärnar flytta, hvarvid denne skall innehålla med afsked och kvarhålla tjänstehjonets kista och kläder samt förhindra dess afresa, ifall tjänstehjonet olotligen ärnar sig tit ur länet eller alldeles af riket.

Af dessa ofvannämnda förslag kommo inga till utförande; men med anledning af de öfverklagade förhållandena i afseende å sjöfolks rymning infördes i k. kofferdireglementet den 30 mars 1748, art. 3, § 4, stränga bestämmelser härom. En sådan utomlands förrymd sjöman skulle anses såsom menedare mot konungen och Sveriges krona och hafva förverkat alla dess undersåtliga rättig- och friheter i riket, hvarjämte allt livad en sådan rymmare uti arf skulle kunna tillfalla, skulle vara förbrutet till kofferdisjömanshuset. Skepparen skulle, om han ej kunde förete bevis därå, att han till förekommande af rymningen och den rymdes återfående iakttagit all möjlig försiktighet, kunna dömas till böter. Genom k. förkl. den 12 aug. 1752 stadgades sedermera på borgarståndets begäran ytterligare föreskrifter till underlättande af förrymdt sjöfolks efterlysande.

Det bör anmärkas, att man enbart med ofvannämnda skärpta föreskrifter och förslag till sådana ingalunda ansåg sig hafva vidtagit tillfyllestgörande åtgärder mot utvandringen. Jämsides därmed var utvandringen en af hufvudanledningarna till flera vid samma tid vidtagna vidtgående förändringar i den inre lagstiftningen, framför allt jordbrnkslagstiftningen, genom hvilka man afsåg att bereda ökad möjlighet till utkomst för de personer, som skulle förhindras att lämna fosterlandet. Redan är omnämndt, att landshöfdingeämbetena föreslogos skola vara verksamma såsom en slags arbetsförmedlingsanstalter för tjänstehjon inom länen. Vidare var den första upprinnelsen till k. förordningen den 30 juni 1747 om vidsträcktare tillåten hemmansklyfning ett protokollsutdrag från bondeståndet, hvaruti detta föreställde, »att allmänt bekant vore, huru vårt kära fädernesland på åtskilliga ställen lider mycken brist på nödigt arbetsfolk, hvaraf till landets obotliga skada, utom annat, händer,att vårt landtbruk ej kan bringas i behörigt stånd, och att många nog dräktige orter, hvaraf riket kunde äga ansenlig nytta och inkomst samt en otrolig myckenhet folk dess tillräckliga uppehälle, blefvo alldeles öde liggande; hvilket till en stor del af de tid efter annan utkomna tjänstehjonsordningar syntes härröra, emedan därigenom ett stort antal folk, som emot berörde förordningar ej se sig kunna få förbiifva hos deras föräldrar eller å de hemman, hvarest de blifvit uppfödda, och icke heller kunna finna någon utväg att här hemma erhålla sitt uppehälle, lika som tvingas att på främmande och vidt aflägsna orter söka deras föda, hvarom de många i främmande makters tjänst vistande infödde svenske ett öfvertygande prof afiämnar.» Sammaledes var, sedan genom tabellkommissionens första folkräkningar landets befolkningsfråga blifvit än mera aktuell, utvandringen och folkbristen ett hufvudämne vid förhandlingarna under 1751—1752 årens riksdag, hvarvid flera förslag till inre lagstiftningsåtgärder (om lättnader i äktenskapslagstiftningen, om torps anläggande, om skattelindringar för barnrika familjer m. m.) framställdes, i afsikt att öka folkmängden och utkomstmöjligheterna för densamma inom landet samt undanröja orsakerna till utvandringen. Af dessa kommo några sedermera till utförande.

Sedan i kanslikollegium vid afgifvande af generalsammandraget öfver folkmängdstabellerna år 1756 bekymmer blifvit uttalade angående folkbrist i följd af utvandringar och åtgärder påyrkats för dettas hämmande, utfärdade kommerskollegium på befallning af kungl. maj:t en kungörelse af den 8 sept. 1756, hvaruti 2,000 dal:r s:t plikt stadgades för den som söker att bortlocka eller hemligt och olofligtvis utur riket förskaffa någon manufakturarbetare, hvilken han dessutom skulle vara skyldig återskaffa; hvarjämte den som låter sig bortlocka bör med 1,000 dal:r s:t umgälda sitt brott, då han ertappas. Sedermera, sedan kanslikollegium i sin

riksdagsberättelse år 1701 ytterligare uttalat bekymmer öfver den starka utvandringen, utkom k. för. den 20 juli 1762, angående dem, som olofligen och hemligen begifva sig utur riket under främmande herrskaper, kvaruti de i 17:iJ) års legostadga innehållna bestämmelserna återupprepades. Att emellertid de restiktiva föreskrifterna icke ensamma ansågos tillfyllest framgår bäst däraf, att samma dag som nyssnämnda förordning äfven är dagtecknad en annan, nämligen k. förordningen att jordägare och hemmansbrukare å landet måga för gifta legohjon å sina ägor uppbygga backstugor och boningsrum, hvilken förordning jämte den af den 30 juni 1747 om heminansklyfning samt den utvidgade rätten att anlägga torp kan sägas hafva inneburit det definitiva brytandet med den äldre jordpolitiken och inledningen till de efterföljande mansåldrarnas starka orahvälfningar inom jordbruksnäringen. Det bör än en gång påpekas, att detta inre lagstiftningsarbeteunder de ifrågavarande decennierna gick parallelt med och till stor del leddes af samma fosterländska önskemål, som de restriktiva utvandringsföreskrifterna.

Sin strängaste form torde dessa sistnämnda hafva erhållit i den ytterligare knngl. förordningen af den 18 febr. 1768 angående dem. som olofligen och hemligen begifva sig utur riket. Häri gjorde konungen veterligt, att »ehuru naturliga skyldigheten förbinder alla till kärlek för fäderneslandet samt att där förblifva och sig redeligen nära, så hafva dock illa sinnade och af sadan skyldighet förgätne personer tagit sig före att olofligen begifva sig utur riket till främmande orter, i den bedrägliga tanke, att där kunna lättare vinna deras bergnings. I anledning häraf gjordes detaljerade och stränga föreskrifter för en hvar särskild af följande samhällsgrupper: l:o) arbetare vid bruken och bergverken; 2:o) sjöfarande; 3:o) soldater och krigsfolk; l:o) handtverks- och tjänstefolk; f>:o) ståndspersoner och allmoge. Rörande de först nämnda stadgades, att de icke utan bergs-kollegii reselof eller tillståndssedel kunna af k. bfdhe förpassas till utrikes ort; att den som utan sådant tillstånd drager nr riket skall böta första gången 200 dal:r s:t, andra gången dubbelt och tred je gången straffas till lifvet. Förmår han ej fullgöra böterna, plikte han törsta gången med fem och andra gången med sju gatitlopp. Den som söker att locka eller tubba något bruksfolk ur riket, fiireskrefs skola vara lika straff underkastad. Rörande förrymdt sjöfolk stadgades, att de vid ertappande skola icke allenast aterbära allt hvad de i städja, såväl som lego och hyra, af skepparen bekommit, utan ock plikta med spö eller fängelse vid vatten och bröd efter omständigheterna; skulle åter en sådan bortrymd blifva alldeles borta, skall han i enlighet med 1748 års kofferdireglemente anses såsom menedare och hafva förverkat alla rättigheter i riket. De som låta värfva sig såsom soldater och krigsfolk för främmande herrskap skola undergå det straff, som för rymmare i krigs- och sjöartiklarna är stadgadt; kunna de ej igenfinnas eller förblifva de motvilligt u omlands anses de såsom menedare och förlora såsom sjöfolk i lik-nan , fall alla rättigheter i riket. Den äter, som gör sig skyldig i att värfva, öfverlåta eller ur riket praktisera något manskap oi nämnda ändamål, skall straffas efter omständigheterna, antingen mei ansenliga penningeböter eller svår kroppsplikt eller ock till > vet.. 1. afseende a handtverks- och tjänstefolk återupprepades stadgam ena i 1739 och 17(»2 årens förordningar. 1 afseende å stånds-peisonei och allmoge gåfvos en del stränga passföreskrifter. Till s ut fiireskrefs i allmänhet, att då någon som icke är försedd med nat igt tillstånd anmäler sig till erhållande af pass till utrikes ort, !"oa ' ederbörande taga af den resande tvenne säkra löftesmän elleren viss nedsatt penningesumma till borgen att han inom den i passet nämnda tid skall vara i riket tillbaka.

Genom hallordningen den 2 april 1770, art. III, § l6, stadgades sedermera om hallrättens skyldighet att i hvarje fall pröfva, om svensk arbetare till större fullkomlighets vinnande bör få utrikes resa, samt träffades förbud mot att innan hallrättens tillstånd företes utgifva resepass åt sådan arbetare. Genom k. br. den 21 april 1774, k. br. den 11 sept. 1777 och komm.-koll. kung. den 27 juli 1778 gåfvos vidare ytterligare föreskrifter rörande sjöfolks rymning; hvilka föreskrifter efterföljdes af k. kungörelsen och förbudet emot svenskt sjöfolks utpraktisering utur riket af den 30 maj 1781. Här förnyades uttryckligen den tre år tidigare gjorda föreskrift, att främmande skeppare ej utan en i sjömanshuset nedsatt borgen af 100 rdr specie ägde rättighet att i skeppstjänst antaga svensk man eller underofficerare vid örlogsflottan, och skyldighet att ställa sådan borgen förskrefs i vissa fall äfven för de sistnämnde. Rörande handtverksgesäller, arbetare och betjänte säges i samma förordning, »att de sällan hafva annan orsak till fäderneslandets lämnande än otidig nyfikenhet samt ett inbilladt oriktigt begrepp om utländska förmåner, och det skall därför hädanefter som hittills i allmänhet vara förbjudet för dem att begifva sig utrikes». I

den händelse dock en eller annan bevisligen skulle behöfva för vidare kunskaps och färdighets vinnande i sin slöjd på någon tid resa utrikes, sä skall k. bfhde och kommerskollegium utlåta sig däröfver, och vederbörande kan mot borgen af två godkände män och bötesstraff, om han ej i rätt tid återkommer, erhålla tillstånd därtill.

Under de efterföljande decennierna utfärdades tid efter annan en rad förordningar och cirkulär, i ändamål att försäkra efterlefnaden af den gällande lagstiftningen. Genom k. eirk. den 17 jan. 1785 till hofrätterna, angående förvarande af kronans rättigheter vid tillfällen då någon utur riket flyttar och här sin egendom försäljer, stadgades att vederbörande domstolar i dylik händelse skola till kammarkollegium inberätta förhallandet och icke meddela sista uppbud och än mindre fastebref å sådana fastigheter, innan kollegium yttrat sig och bevakat kronans rätt. Genom komm.-koll. kung. den 11 aug. 1788, komm.-koll. cirk. den 20 maj 1794 och k. kung. den 27 aug. 1828 utfärdades ytterligare kompletterande föreskrifter till 1781 års förbud i afseende å utländsk skeppares skyldigheter vid förhyrande af svensk sjöman. Genom krigs-art. den 31 mars 1798, kap. 14, § 73, förnyades och modifierades 1768 års straffbestämmelser vid bergverksarbetares lockande till utlandet. Genom k. br. den 15 okt. 1792, k. kung. den 17 april 1795, k. br. den 12 maj 1801 och komm.-koll. kung. den 1 juni 1801 utfärdades förnyade föreskrifter om passförfattningarna och deras efterlefnad. Genom k. förordn. den17 juni 1801 angående passagerareafgiften förnyades vissa redan i äldre k. påbud af den 16 mars 1782 och den 26 mars 1734 samt k. resolution af den 3 febr. 1748, §19, träffade bestämmelser om skyldighet att erlägga vissa afgifter vid uttagande af pass till utrikes ort, hvilka afgifter, som tidigare varit anslagna amiralitetsinkvarteringskassan, genom k. brefvet den 29 mars 1798 hade förordnats därefter skola komma amiralitetskrigsmanskassan till godo. Genom k. kung. den 26 juni 1804 utfärdades en närmare förklaring öfver 1768 oeh 1781 årens förbud, hvilka ytterligare inskärptes till efterlefnad med den inskränkning, att bofaste personer skulle efter k. bfhdes pröfning kunna befrias från skyldighet att ställa borgen vid utrikes resa.

Dessa under det gustavianska envåldet utfärdade författningar voro som synes hufvudsakligen föreskrifter till betryggande af de under frihetstiden utfärdade hufvudförfattningarnes efterlefnad. De inneburo i ingen mån någon skärpning af de sistnämndas restriktiva bestämmelser; snarare medgåfvo de i en oeh annan punkt en lättnad i tidigare utfärdade föreskrifter. Den restriktiva utvandringslagstiftningen i Sverige måste fördenskull anses hafva i alla väsentliga delar tillkommit under det föregående demokratiska statsskicket, liksom den då framgick ur allvarliga fosterländska omsorger om det inhemska näringslifvets förkofran samt åtföljdes af ett omfattande inre lagstiftningsarbete för underlättande af de utvandrande folkelementens utkomst och bosättning. Huruvida de restriktiva bestämmelserna i och för sig kunna antagas hafva under ifrågavarande tidsskeden fyllt sitt ändamål, kan ej med någon visshet sägas; de tätt efter hvarandra utfärdade förnyade påbuden antyda visserligen motsatsen, men å andra sidan torde under den gustavianska tiden de olagliga utflyttningarna ej hafva haft så synnerligen stort omfång.

Annu några år efter det nuvarande statsskickets införande tillkomino författningar för inskärpande af bestående restriktiva föreskrifter. Uti kungl. förbudet den 27 dec. 1811 säger sig kungl. maj:t halva inhämtat, att författningarnas förbud att utan vederbörligt tillstånd begifva sig utur riket icke noggrannt blifvit iakttaget, i synnerhet i gränsorterna; och att »ehuru det å ena sidan är nödvändigt för näringarnas tillväxt och förkofran, att handtverksfolk å utiikes ort söka förvärfva sig ytterligare kunskaper och skicklighet uti de slöjder de idka, så är det å andra sidan icke förenligt med rikets sanna fördel att från åkerbruket skilja nyttiga arbetare».

Fördenskull påminnes om att bestående föreskrifter på det nogaste skola iakttagas, och erinras om att sådana rikets undersåtar, hvilka satt sig alldeles neder att bygga och bo under främmande herrskap, icke kunna annorlunda anses än såsom utländske män, och att med dem, i händelse de vilja uti riket återkomma, skall förfaras på samma stränga sätt som för utlänningar strax förut stadgats i k. för. den19 febr. 1811. Grenom k. för. den IG juli 1812 fiirordnades o in förändrad och skärpt lydelse af dåvarande Missgärningsbalkens 4 kap., 6 §, i afseende å svenska undersåtar som utan nådigt tillstånd taga tjänst hos främmande herrskap. Genom k. brefvet den 11 jan. 1815 upphäfdes i afseende å resor till Norge ett par af de i 1768 års forfattning innehållna och senare utfärdade föreskrifter.

I och med dessa för fattningar synes den restriktiva utvandrings-lagstiftningen i Sverige afstanna. Under de efterföljande decennierna forblef den bestående lagstiftningen visserligen i sin helhet i gällande kraft, men synes icke hafva haft någon större betydelse, då utflyttningar till utrikes orter under denna tid icke synas hafva haft något anmärkningsvärd!, omfång. Under dessa decennier faller emellertid liberalismens allmänna genombrott inom ett flertal områden af näringslagstiftningen, och det är historiskt naturligt, att under samma tid de dåvarande utvandringsbestämmelserna alltmer kommo att anses föråldrade och hinderliga. Man hade under 18.HO—40-talen och ännu in på 1860-talet ingen erfarenhet af en utflyttning från riket, som kunde väcka några farhågor ur det allmännas synpunkt, och de bestående straffbestämmelserna och utvandringshindren kunde därför, i de enstaka fall då deras tillämpning kunde sättas i fråga, med skäl synas onödigt stränga.

Det första steget till den äldre lagstiftningens upphäfvande föranleddes af en motion i borgareståndet vid .1841) ars riksdag, hvarnti motionären ansåg de i 1768, 1801 och 1804 årens författningar innehållna föreskrifter om borgens ställande vid uttagande af pass till utrikes ort samt om arfsrättens förlorande vid afresa utan pass och bortblifvande mera än ett år, icke öfverensstämmande med närvarande tid och föreslog deras upphäfvande. Allmänna besvärs- och ekonomiutskottet, till hvilket motionen remitterades, sade sig dela motionärens åsikt »att de besvärande villkoren för erhållande af pass, hvarmed synbarligen varit åsyftadt att inom riket kvarhålla den arbetande klassen af rikets befolkning, icke mera äro lämpliga efter den utveckling af samfundsskicket, som senare tider visat sig, utan böra upphöra, såsom på ett skadligt sätt hinderliga för begagnande af de så sorgfälligt beredda lättare och lifligare kommunikationerna olika stater emellan, kvarigenom äfven riugare personer, för billigt pris, blifva i tillfälle att å utrikes orter förvärfva ytterligare kunskap och färdighet i de slöjder de idka, till förkofran och tillväxt af näringarne i allmänhet.» Utskottet ansåg äfvenledes att den, som utpraktiserat sig utan pass, icke begått sådant brott som borde föranleda arfsrättens förlust, samt hemställde om bifall till motionen.

Sedan nämnda utskottsbetänkande af vissa skäl blifvit åter-remitteradt till förnyad behandling i förening med lagutskottet, af-gåfvo de båda utskotten gemensamt ett förnyadt betänkande, hvarutido jämte ställandet af borgen och förlust af arfsrätt äfven såsom otidsenliga påpekade de i 1756, 1768 ocb 1781 årens författningar innehållna öfriga straffbestämmelser vid bergverksarbetares och sjöfarandes olaga utflyttning. I enlighet härmed uttalade ständerna utan nämnvärda invändningar i något af de fyra stånden såsom sin mening, »att äfven under förutsättning, att det med de ifrågavarande föreskrifterna åsyftade ändamål, att inom riket kvarhålla den för industrien ocb näringarne nödiga arbetskraften ocb slöjdfärdigheten, skulle kunna anses påkalla all den stränghet dessa in hålla, ständerna likväl trott en sådan ekonomisk angelägenhet icke utgöra någon tillräcklig, grund för de våldsamma band, som därigenom blifvit lagda på den personliga friheten, och för de ända till ytterlighet utsträckta ansvarsbestämmelserna, som, vid jämförelse med brottmålslagstift-n in gen i allmänhet, ingalunda kunna anses afvägda efter förbrytelsernas beskaffenhet, hvarförntan numera lärer vara allmänt erkämlt, att sådana tvångslagar, långt ifrän att befordra och stadga närings-driften, snarare äro binderliga för industriens utveckling, för hvil-ken just friheten utgör ett oeftergifligt villkor.» I anledning häraf beslöto de för sin del upphäfvande af de i nyssnämnda äldre författningar innehållna ansvarsbestämmelser och föreskrifter af ifrågavarande slag. Denna riksdagsskrifvelse föranledde emellertid från kungl. maj:ts sida ingen annan åtgärd, än att genom k. kung. den 4 maj 1810 den i k. för. den 18 febr. 1768, k. kung. den 30 maj 1781 och k. br. den 26 juni 1804 föreskrifna skyldigheten att ställa borgen eller deponera viss penningesumma vid företagande af utrikes resor uppliäfdes. I öfrigt förblefvo de äldre författningarna vid gällande kraft.

Under de båda efterföljande decennierna skedde inga andra förändringar i utvandringslagstiftningen, än att efter ständernas med-gilvande genom k. for. den 9 nov. 1844 gjordes tillägg till H.-H. kap. 11 [, § 5, samt förklaring öfver Ad. Priv. den 16 okt. 1723, § 32, i ändamål att göra kungl. maj:t oförhindrad att med utländska makter sluta aftal om upphörande af det på nämnda ställen införda stadgande om egendomsafdrag vid utflyttning till utrikes ort ; hvilket ste;lgande redan tidigare (k. br. den 6 maj 1830) hade uttryckligen oi v arats sträcka sig endast till adelsmän och borgare. Redan före °u nämnda tiden hade ined ett flertal utländska makter deklara-oi is ia noter utväxlats angående det nämnda egendomsafdrågets nnsesidiga upphäfvande, och under den efterföljande tiden hafva som e vant konventioner därom ingåtts med ett flertal andra makter, sa a stadgandet itråga för

närvarande saknar praktisk betydelse.

Genom k. brefvet den 2x mars 1^54 föreskrefe ytterligare, att >e\tumgsskyldig, som ej satt karl i sitt ställe, som blifvit antagen, ej utan kungl. maj:ts tillstånd får från riket afflytta, så länge hau12

är underkastad beväringsskyldigheten, kvaremot detta föreskrefs ej skola gälla om den, som ännu ej uppnått beväringsåldern. Dessutom utfärdades genoin k. knng. den 2!) mars 18f>"> närmare föreskrifter om pass for ämbets- orh tjänstemän vid utrikes resa; genoin k. brefven den 26 april lHf>6 ocb den 18 aug. 1857 gåfvos ytterligare bestämmelser om passersedlar för öfverresa till Danmark.

Annu år 1860 bestodo, såsom al' det ofvanstående framgår, de flesta af de restriktiva utvandringsbestämmelser, hvilka voro innehållna i det föregående århundradets författningar. Endast skyldigheten att ställa borgen var upphäfd, och egendomsafdraget vid utflyttning hade i hufvudsak förlorat sin betydelse; däremot kvarstodo bestämmelserna om passtvång och passafgifter, om skyldighet för bergverksarbetare, handtverkare och tjänstefolk att hafva särskildt tillstånd tor erhållande af pass, om förlust af medborgerliga, rättigheter och af arfsrätt samt om bötes-, fängelse- och i vissa fall dödsstraff för bergverksarbetare, soldater och sjöfolk vid olaga utvandring samt för personer, hvilka värfvat bergverksarbetare och soldater för utvandring. Det föreligger emellertid starka skäl att antaga, att med undantag af passtvånget de ofvannämnda bestämmelserna under tidernas lopp i praktiken förlorat det hnfvudsakliga af sin betydelse. Då därför genom k. for. den 21 sept. 18(>0, i sammanhang med pass-skyldighetens upphäfvande i allmänhet, äfven förbuden att utan pass begifva sig utur riket uppliäfdes, sa måste därmed äfven samtliga äldre, i allmänhet vid förpassningen knutna utvandringsbestämmelser anses hafva blifvit upphäfda, om detta ock icke var fallet med en bokstaflig tolkning af en del äldre författningars ordalydelse. Genom de under 1860-talet utfärdade förordningarna om hvad som bör iakttagas vid utvandrares fortskaffande till främmande världsdel, hvilka underförstådt voro byggda på ut-vandringsfrihetens princip, måste lagstiftningen äfven anses hafva erkänt det nyssnämnda förhållandet. I svensk rätt kvarstod fördenskull vid nämnda tid, utom dc hinder för utvandring som följa af vissa offentligt-rättsliga föreskrifter om häktning och fullföljande af strafförfarande, endast det i k. knng. angående den allmänna be-väringen den 18 november 1860, § 4, innehållna stadgande, att be-väringsskyldig, som vill blifva fri fran värnplikten för att kunna till främmande land utflytta, därtill skall hafva nådigt tillstånd af konungen.

Ofvanstående öfversikt af den äldre svenska utvandringslagstift-ningen angifver i sina hufvuddrag de europeiska staternas i allmänhet. Under de 17:de och 18:de århundradena utfärdades såväl i de västeuropeiska nationalitetsstaterna som i de mellaneuropeiska småstaterna restriktiva utvandringsförfattningar, hvilka väl i detaljerafvika från hvarandra, men som i stort sedt öfverensstämma i afseende å lagstiftningen om passkyldighet, om egendoinsafdrag och inskränkning af arfsrätt vid utflyttning samt om utvandringsförbud för vissa kategorier af personer (tjänstefolk, kvalificerade arbetare). Sedermera, under inflytandet af den franska revolutionens idéer ocli den liberala ekonomiska politiken, upphäfdes under förra hälften af förra århundradet successivt denna äldre restriktiva lagstiftning; eller ock förlorade den, såsom i Sverige, sin faktiska rfittsgiltighet. Med undantag af några i en del mellaneuropeiska stater kvarstående, i flere af dem föga stränga binder för värnpliktiges utvandring, kan i allmänhet sägas, att under 1850—60-talen ulvandringsfrihetens grundsats var blifven i Europa erkänd.

Emellertid kommo under liberalismens bristande uppfattning af den enskildes offentligt-rättsliga och privaträttsliga förpliktelser åskådningar att göra sig gällande i alseende ä utvandringsfriheten. hvilka voro i motsatt riktning öfverdrifna och ensidiga. Sedan de äldre hindren för utvandring försvunnit nr lagstiftningen, kom denna i de flesta länder att sakna alla fasta föreskrifter i afseende å sådana rättsförhållanden, som skäligen böra föranleda ntvandringsförbud eller utgöra faktiska hinder för utvandring. I de reglementen öfver utvandringen, hvilka under denna tid af andra orsaker tillkommo, aktades icke nödigt att kodificera de utvandringshinder, som i alla stater föranledas af häktning, fullföljande af strafför faran de m. m., ån mindre att träffa några stadganden i afseende å vissa betydelse tulla privaträttsliga förhållanden, som stå i nära sammanhang

med utvandringsfriheten. Till följd däraf kom i flera länder en liberal praxis att utbilda sig i afseende å dessa frågor, hvilken knappast har stått i öfverensstämmelse med civillagstiftningens afsikter och älven onekligen gifvit anledning till förekommande missförhållanden.

Dessa förhållanden hafva emellertid vunnit beaktande, då på senai-e tid den liberala regleringen af ut vand rings väsendet i flera mellan- och sydeuropeiska stater efterträdts af en modernare ut-'andringslagstiftning. Att den föreliggande frågan, liksom öfver-iiifvud utvandringslagstiftningen i allmänhet, för de västeuropeiska statt i na varit af mindre vikt, äger sin naturliga förklaring däri, utt mg and under hela det förflutna århundradet fört en i stort sedt u vandringsbefrämjande politik, medan i Frankrike, Belgien och e eiländerna den inhemska utvandringen icke har spelat någon stom- roll eller med förhärskande liberala åskådningar icke har ansetts innebära nationella olägenheter. Älven har i dessa af libern-behärskade stater en mindre sträng uppfattning af statens förpliktelser till ingripande sjftlffallet gjort sig gällande. För demellan- och sydeuropeiska staterna åter, för hvilka utvandringen har inneburit ojämförligt större nationella faror oeh hvarest uppfattningarna om statens förpliktelser jämväl varit strängare, har nödvändigheten äfven starkare framträdt af fasta föreskrifter i afseende å de hinder för utvandring, som böra föranledas af vissa den utvandrande åliggande offentligt-rättsliga och privaträttsliga skyldigheter.

I de nyare schweiziska, tyska, italienska, ungerska och spanska utvandringslagarna beröra dessa föreskrifter, förutom värnpliktiges rätt till utvandring, dels omyndiges rätt att utvandra utan målsmans samtycke, dels minderårigas och öfverårigas rätt att utvandra utan att vara åtföljda af lämpliga personer och försäkrade om utkomst och vård i destinationslandet, dels olika slag af försörjnings-pliktige personers rätt att utvandra. Rörande dessa olika kategorier af personer gifvas i flere af de nämnda lagarna bestämmelser, på sätt som närmare framgår af den särskilda härefter följande redogörelsen. I)e principer, som genom dessa stadganden kommit till uttryck, kunna äfven anses hafva i afseende å sitt berättigande vunnit internationellt erkännande, i det att 1’Institut de droit inter-national i sitt uttalande öfver önskvärdheten af en mellanfolklig reglering af utvandringsväsendet äfven uttalat sig för ett internationellt införande af de åsyftade utvandringshindren.

Hvad Sverige beträffar, är lagstiftningen fortfarande i saknad af bestämmelser i afseende å här oinhandlade frågor. Med undantag af de föreskrifter om värnpliktiges utvandring, som gåfvos i den ofvan omnämnda kungörelsen om den allmänna beväringen af år 1860, och hvilka sedermera förnyats och fullständigats i k. kung. om hvad iakttagas bör af värnpliktig, som önskar vinna tillstånd att från riket afflytta etc. af den 28 jan. 1887 samt i inskrifnings-förordningen af den 5 dec. 1901, finnas i vårt land inga utvandrings-förbnd i egentlig mening och inga andra faktiska hinder för utvandring än dem som självfallet följa al' vissa offentligt-rättsliga föreskrifter. Visserligen kan anses, att enligt gällande svensk rätt (G.-B., kap. IX, § 1) hustru icke är berättigad att utvandra utan mannens samtycke, och att omyndig (A.-.B kap. XIX, § 1, samt kap. XXII, § 2) åtminstone under 15 år icke är därtill berättigad utan målsmans tillstånd; i afseende å omyndige i åldern 15—21 ar samt vuxne omyndige måste man emellertid ställa sig tveksammare, oeh i afseende å försörjningspliktige personers utvandring finnas inga andra hinder än i det fall, att de enligt k. för. angående fattigvården den 9 juni 1871, §§ 35—3(5, kommit under iåttigvårdsstyrelses målsmanskap eller husbondevälde. I praxis tillämpas dessutom i afseende å dessa olika kategorier af personer godtyckliga och oftaliberala principer, äfven då de efter hvad nu är nämndt borde enligt lag kunna förhindras att utfå utflyttningsbetyg. Fasta stadganden härutinnan torde fördenskull vara nödiga; och i än högre grad äro stadganden erforderliga i afseende å personer, som enligt gällande lag icke äro förhindrade att utvandra, men som enligt internationellt erkänd och i den nyare lagstiftningen tillämpad rättsuppfattning böra vara detta.

II. De äldre liberala utvandringsförfattningarna.

Redan på en tid, då den äldre restriktiva utvandringslagstiftningen var bestående i Europas flesta stater, hade i England de första stegen tagits till en lagstiftning öfver utvandringen med väsentligt olika karaktär och ändamål.

Med anledning däraf, »att i olika delar af de Förenade konungarikena ett antal personer hade förledts till att lämna sin hembygd och hade lidit stor nöd ombord å fartygen på grund af brist på vatten och lifsmedel och andra nödvändiga ting äfvensom på tillräckligt utrymme», utfärdades år 1803 den första af de Passengers Acts, hvilken bildar inledningen till århundradets europeiska *utvandrarskyddslagstiftning.* Sedan denna lag år 1816 något kompletterats, efterföljdes den af Passengers Acts utfärdade åren 1825, 1828, 1835, 1842, 1848, 1852 och 1855, vid hvilken tid det kan anses att den engelska utvandrarskyddslagstiftningen i hufvudsak hade nått den utbildning, som den ännu besitter, och vid hvilken tid den äfven blef mönstret för liknande i andra europeiska länder utfärdade författningar.

Hvad beträffar denna engelska lagstiftning under det förflutna århundradets förra hälft, anmärkes i korthet följande. Den framtvangs icke utan motstånd från en del redareintressens sida af en allmän samhällelig opinion af liknande slag som den, hvilken under samma tidsskede framdref den engelska arbetarskyddslagstiftningen. Det bör erinras därom, att den engelska utvandringen redan under århundradets första decennier antog ett omfång, som för dåtidens segelfart var betydligt, och denna masstransport af människor bör med hänsyn till den outvecklade samhälleliga hygienen på nämnda tid hafva kräft särskilda åtgärder ocb föreskrifter. Det står äfven af samtida skildringar utom tvifvel, att en del människoovärdiga och hälsofarliga iörhållanden såväl ombord å utvandrarfartygen som i inskeppnings- och afstigningshamnarnas öfverfyllda baracker gjorde lagstiftningen i hög grad befogad. Det tvång på utvandrarfartygens

redare, den fördyring af öfverfartskostnaderna och den hämsko pu rederirörelsens utveckling, som af motståndarna mot lagstiftningen vid dera tillfällen framhöllos såsom följder af densamma, torde icke kunna tillmätas någon större betydelse. Då man betraktar meningsbrytningarna härutinnan i historiskt perspektiv, torde man kunna säga, att lagstiftningen i fråga på sin tid lika litet var till hinder för den engelska rederirörelsens utveckling, som arbetarskyddslag-stiftningen pa samma tid hämmade den engelska industriens.

Innehållet i de tre första Passengers Acts var i hufvudsak några summariska bestämmelser om besiktning af ntvandrarfartygen, om högsta tillåtna passagerareantal i förhållande till fartygens dräktighet samt om fartygens utrustning och proviantering. Någon större verkan torde emellertid dessa äldsta föreskrifter knappast hafva haft. Sedan de en kortare tid åren 1827—182S varit alldeles tipphäfda, tillkommo författningarna af åren 1828 och 1835, uti hvilka bestämmelser af i det stora hela samma art pä nytt träffades. För att bringa lagstiftningen till större effektivitet tillsattes vidare år 1830 i de viktigaste brittiska inskeppningshamnarna samt i det brittiska Nordamerikas hamnar särskilda tjänstemän, med uppdrag att öfver-vaka författningarnas efterlefnad och tillvaratagа utvandrarnas intressen. Afven hade vid denna tid såväl Förenta Staternas som staten New-Yorks skyddslagstiftning öfver invandringen till unionen begynt, hvilken lagstiftning sedermera under århundradet utvecklade sig i viss växelverkan med den engelska utvandringslagstiftningen och för utvandrartrafiken mellan dessa båda länder varit af stor betydelse. Emellertid förekommo under senare hälften af 1830-talet allt fortfarande talrika klagomål öfver utvandrarexpedienternas ohederliga manipulationer, och uti Passengers Act af den 12 aug. 1842, som dessutom i flera afseenden skärpte bestående föreskrifter om ntvandrarfartygen, infördes för första gangen i utvandringslagstiftnin-gens historia lanccssionsplikt for vissa utvandringsexpedienter. Detta innebar med den kontroll, som därigenom möjliggjordes öfver ut-vandrarbefordringen, ett afsevärdt steg framåt. Hungersnöden och massutvandringen från Irland är 1847 och de följande aren gjorde dock ytterligare förbättringar af lagstiftningen erforderliga, och efter en mindre författning år 1818 utfärdades Passengers Acts af åren 1852 och 1 *55, uti hvilka dels föreskrifterna om utvandrarfartygens inredning och utrustning ytterligare skärptes, dels en särskild kategori af medverkande vid utvandrartransporten, de s. k. emigrant runners, ställdes under kontroll, dels utvandrarfartygens redare gjordes i vidsträcktare mån än förut ansvarige vid befordringen. Författningen af år 1855 har sedermera med en del tillägg uppgått uti Merc-hant Shipping Acts af aren 1894 och 190G, uti hvilka den nuvarande engelska utvandringslagstiftningen är innehållen.De principer, hvilka den engelska utvand ringslagstiftningen intill århundradets inidt hade utbildat, upptogos såsom nämnts af de vid denna tid i de jicsta andra europeiska stater tillkomna författningar. Sedan nämligen under 1840—70-talen

utvandringen från flera fastlandsstater begynt taga ett större omfång, sågo sig äfven dessa nödsakade att för antingen den egna utvandringens eller genom vand l ingens skyddande och reglerande träffa särskilda föreskrifter. Sålunda utkommo utvandringsförfattningar i Frankrike den *5—27 januari 1855, den 18—23 juli 1860, den 9 mars—6 april 1861 oeh den 15 mars—16 april 1861; i Belgien den 14 dee. 1876; i Nederländerna den 1 juni 1861 oeh den 15 juli 1869; i Danmark den

I maj 1868; i Norge den 23 maj 1863 och den 22 maj 1869; i Sverige den 6 aug. 1864, den 5 febr. 1869 och den 4 juni 1884; i Preussen den 7 maj 1853; i Bayern den 7 juni 18(!2; i Wurtemberg den 17 april 1879; i Sachsen den 3 jan. 1853; i llessen den 25 jan. 1851; i Meclclenburg-Schwerin den 15 april 1859; i Meellenburg-Strrtits den

II juni 1x52; i Oldenburg den 3 aug. 1853; i Liibeelc den 29 juli 1857; i Br emen den 9 juli 1866; i Hamburg den 14 jan. 1887; i Schweiz den 24 dee. 1880; i Italien den 30 dee. 1888; i Spanien den 16 sept. 1853; i Portugal den 20 juli 1855; hvarvid endast hufvudförfattnin-garna Uro nämnda. I en del af dessa och andra äldre författningar, hvilka alla ieke ägde annat ändamål än utvandrartransportens skyddande, träffades såsom i den engelska lagstiftningen föreskrifter om utvandrarfartygens beskaffenhet, inredning och utrustning; i dem alla 'ned blott några få undantag upptogs därjämte principen om vissa utvandringsexpedienters ställande under koncessionsplikt samt plikt !|tt ställa viss säkerhet för fullgörandet af sina förbindelser gentemot

utvandrarna.

Den ifrågavarande från 1850—1880-talen stammande lagstiftningen, hvilken som bekant ännu är i flera stater bestående, tillkom onder en tid, då i de flesta europeiska stater den äldre restriktiva utvandringslagstiftningen i sina väsentliga delar upphäfts. Utvandringen var vid denna tid en företeelse, gentemot, hvilken utvandrings-staterna icke vidare ansägo sig kunna eller vilja lagstifta i hämmande riktning. Af denna orsak blefvo författningarna från denna tid ieke utvandringslagar i egentlig mening, innehållande på ett en-»ftligt. sätt sammanförda de för utvandringen tilläfventyrs gällande *11 er i afseende å frågor, som med den sammanhänga, utfärdade föreskrifter, utan endast en rad mer eller mindre fullständiga reglementen öfver självfva utvandrartransporten. I dessa saknades dels alla fasta föreskrifter öfver ännu bestående, i civil- och kriminallagstiftningen grundade hinder for utvandring och dels alla föreskrifter i öfrigt,

som kunde vara ägnade att skydda och tillvarataga utvand-1111 gslandets intressen. Författningarnas uppgift var i stället blott

att tillvarataga utvandrarnas intressen, genom att för den stora massan af dem skapa en viss laglig teknik för transporten öfver oceanen. Alla de öfriga frågor, som jämte denna transport böra komma i betraktande vid utvandringen, lågo utom dessa äldre författningars syften; och äfven den frågan, huruvida tekniken för transporten var ordnad i öfverensstämmelse med utvandringslandets nationella krat' och önskningar, ansågs såsom för lagstiftningen underordnad eller kom alls icke i betraktande.

De väsentliga brister, hvilka af dessa anledningar kommo att vidlåda de äldre utvandringsförfattningarna, voro följande.

Författningarna voro endast reglementen för utvandrares befordran; de lämnade fördenskull nr räkningen den tor utvandringsstaten än viktigare och äfven ur utvandrarskyddsynpunkt därmed i vikt jämförliga frågan om utvandrares värfning eller anskaffandet åt dem af anställning å utrikes ort. I självfva verket kan jn den verksamhet, som från någon mellanhands sida utöfvas i afseende å utvandringen, bestå antingen däri, att han i någon form medverkar vid utvandrarnas transportering till bestämmelseorten, eller däri, att han utan att befatta sig med eller medverka vid denna transport har sin hand med i de omständigheter, som föranleda dem att utvandra. Af de äldre författningarna ansågs det tillfyllest att lagstifta endast öfver den förstnämnda verksamheten, emedan lagstiftningens ändamål som nämnts endast var att skydda utvandrarna för öfver-grepp ocli vidriga förhållanden under transporten öfver oceanen. För befordringen fastställdes fördenskull en viss anordning med konees-sionerade expedienter. VärJningen åter och all annan verksamhet i afseende å utvandringen än medverkan vid transporten lämnades antingen alldeles fri från lagstiftning, eller reglerades i enstaka fal), i afseende å

utvandringen till särskilda länder, genom i mycket ofullständiga specialförfattningar. 1 afseende ä den ojämförligt viktigaste, eller den transatlantiska utvandringen, inskränkte sig, så vid t bekant i alla länder, den äldre lagstiftningen blott till transportens reglerande och lämnade fältet öppet för en obehindrad kommissio-närs- och värfningsverksamhet frän andra personers än de lagliga transportföretagarnas sida. Afven dessas och deras medhjälpares verksamhet var emellertid genom lagstiftningen så ofullkomligt reglerad, att äfven från dem en verksamhet af sistnämnda slag ofta icke var förbjuden och än mindre i verkligheten utesluten.

En andra punkt, i afseende å hvilken de äldre författningarna blefvo bristfälliga, var det inskränkta omfång, hvari transporten af utvandrare till utrikes orter gjordes till föremål för reglering. Författningarna tillkommo, såsom framhållits, icke i afsikt att innehålla en uttömmande lagstiftning öfver utvandringen, och de afsågo icke att vara tillräckligt vidt affattade för att möta möjliga förändringar1 dennas karaktär och riktning. De voro i stället endast af de radande förhidlandena IV >ran ledda reglementen öfver den transatlantiska utvandringen, och öfver denna blott i den man den ansågs vara af tillräckligt stort omfång för att göra särskilda skyddsbestämmelser erforderliga. Af detta skäl lämnade de utom lagstiftningen såväl utvandringen å vissa router, hvi 1 ka icke betraktades säsom emigrantrouter, som den utvandring å emigrantrouterna, hvilken försiggår a högre klasser än mellandäck och med mellandäck likställd klass. Detta betydde visserligen ur utvandrarskyddets synpunkt mindre, nen kom att föranleda olägenheter i den mån utvandringsstaterna senare sökte att under hägnet af sina föråldrade författningar upprätthålla träffade inskränkningar i ntvand ringsfri heten. Dessa olägenheter blefvo sa mycket större i de tall dä, såsom nedan skall framhållas, de koncessionerade expedienterna icke voro redarna själfva utan vissa mellanhänder mellan dem och allmänheten; i sådant fall *lar det stätt redare äfven af ut.va.ndrarfartyg fritt att från agentn-,(:r uied benämningen »resebyråer» eller liknande utan koncession ut-(dva sin verksamhet med befordran af utvandrare och i saknad af 'ontroll äfven af sådana utvandrare, hvilkas befordran rätteligen bort "nderligga koncessionsplikt. Den allmännare omständighet åter, att

porten af utvandrare till andra än transatlantiska länder läm-ua(les utom lagstiftningen, har för åtminstone några utvandringssta-*'er senare blifvit en olägenhet, som nödvändiggjort efterhand utfär-(ade tilläggsförfattningar och visat behofvet af att alla utvandringen rörande frågor pä ett. uttömmande sätt. regleras i ett sammanhang,

'e ifrågavarande författningarna, som salunda inskränkte sig ^jll att med vissa inskränkningar reglera transporten af utvandrare tlU främmande världsdelar, visa vidare stora brister i afseende ä det Satt, hvarpå denna reglering skedde. För lagstiftningen på nämnda 1(1 var den hufvudsakliga synpunkten att finna en person, som i varje fall kunde göras ansvarig för transporten samt deponera den penningesumma eller ställa den borgen, hvilken ansågs nödvändig så-°iu säkerhet för fullgörandet af hans civilrättsliga förbindelser. Rätts-'•rhallanrlet mellan denne ansvarige expedient samt utvandrarna regerades genom lagstiftningen om de s. k. utvandrarkontrakten. J5x-pedienten föreskrefs nu visserligen i allmänhet skola besitta vissa personliga kvalifikationer i afseende å hederlighet och god frejd ; hvil ven ställning han emellertid eljest intog i ledet af olika medverkande ' ld befordringen ansågs vara af underordnad betydelse. Under en sådan reglering af utvandrartransporten kunde fördenskull koncessions rade ansvarige expedienter af väsentligt olika karaktär uppstå: es redarne af utvandrarlartygen; dels mäklare, säljande af redarne l1uderteeknade resekontrakt utan att dock af de senare hafva full-20 läMIOliATrONSUTREDNINQBN. BILAUA I. UTVANDRrKGSLAdBTIFTNING

makt att handla å deras vägnar; dels företagare som icke äro redare, utställande kontrakt i eget namn och åtagande sig det civilrättsliga ansvaret för deras uppfyllande; dels agenter till nagon af förestående kategorier, säljande kontrakt för deras räkning eller eljest medverkande vid kontraktens afslutande. I flera länder uppstodo äfven expedienter af tre ock ända till fyra af ofvanstående slag bredvid och under hvarandra, förutom de personer som till stort antal uppträdde såsom de förenämndas mer eller mindre fasta biträden oeh medhjälpare. Att det under sådana förhållanden, där samtliga dessa medverkande sökte att draga största möjliga personliga vinst af sin verksamhet, skulle uppstå talrika öfvergrepp gentemot utvandrarna och missförhållanden i afseende å resekostnader och algifter, är uppenbart och visade sig äfven vara fallet. Äfven mötte stora svårigheter att med en dylik sammansatt teknik för befordringen utöfva en verksam kontroll öfver denna och att pä grund af författningarnas ofta tvetydiga bestämmelser slita under densamma uppkommande rättskon flik ter.

Härtill kom ytterligare, att de här åsyftade författningarna saknade bestämmelser, som på ett tillfredsställande sätt möjliggjorde begränsning af antalet mellanhänder af olika slag samt reglering af omfånget och arten af enhvars affärsverksamhet. Redarne af emi-grantlinjerna, såväl som alla medverkande vid transporten, hvilkas vinst står i proportion till antalet af dem afslutade eller förmedlade resekontrakt, kunna icke hafva något annat intresse knutet vid utvandringen än att denna antager största möjliga omfång. Det ligger därför i sakens natur, att 0111 icke genom lagstiftningen en motsatt anordning träffas, verksamheten med utvandrarbefordring antager samma karaktär som affärsverksamhet i allmänhet, d. v. s. att hvarje intresserad i transporten söker att genom ett stort antal lokala ombud och genom en vidtutgrenad propaganda drifva upp omfånget af sin kundkrets och draga till sig konkurrenternas. Det är mot detta ti 11 vägagående i och för sig intet att anmärka, så länge i denna affärsverksamhet blott lojala medel komma till användning, hvilket sistnämnda i den europeiska utvandringens historia visserligen icke alltid skett. Emellertid måste det tor en stat, som skadas af sin utvandring, vid fall af utvandrartransport anses föreligga särskilda förhållanden, som göra det herättigadt att denna affärsverksamhet pä ett mera ingripande sätt än annan affärsverksamhet inskränkes och regleras. Ty äfven om den nutida utvandringsstaten lämnar den personliga frihetens princip oinkräktad, följer däraf icke, att den skall tillåta en verksamhet som går ut på att, om äfven sa är med hederliga medel, bearbeta dess medborgare till handlingar hvilka för hemlandet äro skadliga; de må frän abstrakta rättsprincipers synpunkt bedömas hur som helst. De äldre utvandringsför-fattningarna, hvilka tillkommo under den ekonomiska och politiska liberalismens inflytelserikaste tidsskede, hade i afseende å denna punkt ingen klar ståndpunkt och än mindre någon tillfredsställande affattning; vid författningarnas praktiska handhafvande visade de s*g fördenskull vara otillräckliga att förhindra en värfnings- och patryckningsverksamhet från de olika utvandringsförmedlarnes sida och odugliga såsom grundval för en utvand rings hämmande politik. Dessa förhållanden skola i den särskilda redogörelsen öfver den mi-tida utvandringslagstiftningen närmare belysas.

Den väsentliga bristen hos den ifrågavarande liberala lagstift-ningen måste emellertid anses vara själfva karaktären af den tek-'nk för utvandrarbefordringen, hvilken de skapade. Denna bestod, som Påpekats, däri, atl en viss person gjordes eivilrättsligt ansvarig för transporten, hvilken själf icke behöfde disponera öfver utvandrar-f ar tygen och hvilkens rättsliga ställning till dessas redare icke underkastades någon reglering. 1 alla stater uppträdde äfven personer af detta, slag under benämningen »utvan drar agenter» såsom företagare vid utvandrartransporten vid sidan af redarne; i flera stater, hvilka icke voro sjöstater eller hvilka saknade ii;hemska utvandrar lin jer, voro dessa utvandraragenter de enda förekommande sådana företagare. Då nu endast dessa agenter, men icke de bakom dem stående utvandringsrederierna, voro underställda ntvandringsförfatt-inngariia, blefvo de senare oåtkomliga för lagstiftningen. Dennas samtliga bestämmelser (de undantagna, hvilka hade afseende å inländska utvandrarfartygs beskaffenhet och inredning) träffade endast en person, hvilken, oaktadt han af lagstiftningen gjordes till ansva-rig ledare af transporten, dock i verkligheten endast var en mellanhand mellan den i rörelsen mest intresserade hufvudpersonen samt allmänheten. I de flesta utvandringsförfattningar var denna mel-lanhand icke. ens skyldig att uppgifva, hvilket eller hvilka ntvan-dringsrederier han hade för afsikt att representera, än mindre lämna •'agra andra upplysningar om dessa bakom honom stående redare, koncession eringen af en dylik mellanhand kan fördenskull icke hafva någon annan innebörd än utvandrarnes intressens skyddande under deras transport med en oceanlinje och till ett destinationsland, för hvilka lagstiftningen i öfrigt icke intresserar sig. Någon allmännare "tvandringspolitisk innebörd har en sådan koncession icke, hvilket 'Mven låg utom de nämnda liberala författningarnas syften.

I >enna anordning af transportens teknik har i flere afseenden vidtgående ofördelakti ga konsekvenser. Den under lagstiftningen skällde företagaren kan i alla de fall, da han icke själf såsom re-1 ar(> eller befraktare disponerar öfver ntvandrarfartygen, icke hafva "agra synnerligen stora personliga intressen förknippade vid sin affärs-ri,relse. Icke ens den säkerhet, hvilken en sådan agent är skyldig

att ställa för sina civilrättsliga förbindelser och ådragna bötesstraff, torde i regel vara lians personliga egendom, utan torde vara lämnad honom af det rederi, hvars intressen han i verkligheten, om än ic.be rättsgiltigt, skall

representera. Förseelser och uraktlåtelser under affärsrörelsen med utvandrartransporten äro fördenskull oftare att förvänta från en dylik agents sida än från en redares, som själi' äger den deponerade säkerheten. Härtill kommer, att det för en agent, hvars affärs vinst sammansätter sig af provisioner ä afslutade resekontrakt, föreligger större anledning att med tilläfventyrs äfven olagliga medel drifva upp kunder, än för ett stort, rederi, hvars affärsrörelse försiggår i helt annorlunda dimensioner och för kvilket en liten pvocentisk ökning af resandeströmmen betyder relativt mindre. Den viktigaste omständighet emellertid, som gör faran för värfnings verk samhet och i allmänhet för författningsöfverträdelser betydligt större då en agent än då redaren själf är underställd lagstiftningen, är den, att i förra fallet lagstiftningens längst gående bestraffningsätgärd, nämligen koncessionens återtagande, endast träffar en person, som därigenom icke har synnerligen mycket att förlora. För en redare åter har utsikten att blifva fråntagen koncessionen till utvandrarbefordring gitvetvis de vidsträcktaste konsekvenser, hvilka med stor sannolikhet böra af hulla honom från sådana för-fattningsöfverträdelser som lcunna leda därtill. Slutligen tillkommer, att redarne af oceangående fartvg i regel torde vara personer med högre samhällsställning, större ansvarskänsla och i allmänhet högre personliga kvalifikationer än utvandraragcnterna, äfven om i afseende a dessa sistnämnda en del självfallna fordringar om god frejd

o. s. v. vid koncessionen göras gällande.

Samtliga dessa omständigheter samverka sålunda därtill, att vid en anordning af utvandrarbefordringen med ansvariga expedienter, som icke själfva äro redare, större möjligheter föreligga för olika slag af författningsöfverträdelser och uppkommande missförhållanden. Detta blir så mycket mer fallet, då, såsom omnämnts har i en del stater förekommit, jämte redarne och de ansvariga expedienterna äfven en tredje kategori af medverkande vid utvandrartrans-portcn har uppträdt, nämligen mäklare, hvilka, utan att stå i något rättsbundet förhallande till öfriga kategorier, emot courtage förmedlat öfverlätelsen af resebiljetter antingen mellan redarne och och de ansvarige utvandringsexpedienterna eller mellan redarne och utvandrarne. I England förekomma, såsom i den särskilda redogörelsen skall omnämnas, dylika mäklare eller passage brokers» ännu för närvarande; emellertid förmedla de resekontraktens öfverlåtelse från redarne direkt till utvandrarne saint äro underkastade licens-plikt; och äfven i visst omfång civilrättslig ansvarighet. I Tyska riket åter förekommo före den nva nkslagens ikraftträdande, jämteredarne af utvandrarfartygen och de ofvannämnde ansvarige utvand-ringsföratagarne (hvilka sistnämnda i Hamburg och Bremen kallades ‘xassagierexpedienten», i det öfriga Tyskland ofta »binnenländische Unternehrner») såsom tredje kategori de i Hamburg och Bremen uppträdande skeppsmäklarne (Schiffsmakler), med den medverkan vid biljettf öi-säljningen som omnämnts. Dessa mäklares verksamhet föll 1 alla väsentliga afseenden utom den dåvarande utvandringslagstift-niugen. Kom så härtill, att de ofvannämnde ansvariga »xpedien-terna drefvo sin verksamhet med hjälp af under dem arbetande tal-rika lokala agenter och andra biträden, så svnes att ieke mindre än fyra led af medverkande vid befordringen voro i verksamhet. Under sådana förhållanden måste olägenheterna af den omständighet, att det lagliga ansvaret för transporten hvilade på den näst understa kategorien af mellanhänder, ytterligare ökas. Icke endast stodo redarne, pa hvilka det faktiska om än icke rättsgiltiga ansvaret för transporten öfver sjön hvilar, alldeles utom lagstiftningen; dessntom kunde de genom mäklarnes tillvaro icke göras ens moraliskt ansva-r,ge för ntvandringsexpedienternas handlingar, hvilka dock i verkligheten företrädde deras intressen, eftersom ingen redare knnde påvisas hvarken i allmänhet eller vid något visst tillfälle sta i förbindelse med någon viss expedient; slutligen kunde de ansvarige ex-pedienterna vid öfvergrepp gentemot utvandrarne skjuta ansvaret Pa mäklarne och pä redarne, hvilkas medansvarighet emellertid icke hunde bevisas och hvilka för öfrigt stodo utom lagstiftningen.

Särskild olägenhet måste samma omständighet, att de civilrätts-ligt ansvarige personerna voro andra än redarne, förorsaka i afseende å de lokala underagenternas eller ombudens verksamhet. Underagenter till personer med den ställning som»utvandraragenterna» 1 de flesta länder intagit, måste nämligen gifvetvis ofta blifva personer af lägre samhällsställning och mindre ansvarskänsla än de lokala agenter, hvilka ett stort oceanrederi kan vilja befu 11 mäktiga. * länder, där de här åsyftade äldre författningarna bestodo och ännu bestå, hafva äfven dessa, underagenter ofta visat sig vara personer, vilka, äfven om de kunnat förete intyg om god frejd och medborgerligt

förtroende, dock måste anses hafva varit olämpliga att biträda vid utvandrar befordringen. Såsom underagenter uppträdde f,xempelvis i de mellan europeiska utvand ringsstaterna (Tyska riket, Schweiz, Ungern, Italien) landthandlande, värdshusvärdar, marknadsresande. kringresande hästhandlande o. s. v.; i allmänhet personer, hvilkas verksamhet i afseende ä utvandringen praktiskt sedt 'ar omöjlig att öfvervaka och i afseende a hvilkas ansvarskänsla och hederlighet grundade misstankar med skäl kunde hysas. Då nu essa underagenter i alla väsentliga afseenden icke voro själfva ansvariga för sina öfverträdelser af utvandringsförfattningarna, utandenna ansvarighet hvilade på den ofvannämnde hnfvudagenten, för hvilken icke heller några större personliga intressen sattes på spel genuin författningarnas ansvarsbestämmelser, så måste lagstiftningen anses hafva skapat ringa garantier mot förfnttningsöfverträdelser. Det har äfven visat sig i alla länder, där den ifrågavarande anordningen varit träffad och där utvandringen varit en samhällsföreteelse af större betydelse, att stora missförhållanden varit rådande i afseende å utvandringsförmedlarnes affärsrörelse.

Äfven i ett annat väsentligt afseende har de liberala utvand-ringsförfattningarnas teknik för utvandrarbefordringen ofördelaktiga konsekvenser. Eftersom redaren af ut vand rarfartygen i alla de fall, då han är utlänning, står helt utom den inländska lagstiftningen, är utvandringsstaten beröfvad alla medel att gentemot sådana utländska redare göra några fordringar gällande eller vid deras affärsrörelse inom riket knyta några särskilda villkor. Det betraktas af den liberala lagstiftningen såsom en själffallen sak, att enhvar utländsk redare har rätt att drifva verksamhet med befordring af utvandrare från riket, samt att utan särskildt tillstånd etablera emigranttrader frän hvilka inrikes inskeppningshamnar och till hvilka destinationsland han behagar. Som nämnts beror detta därpå, all för den liberala utvandringspolitiken inga andra uppgifter finnas fin utvandrarnes skyddande under transporten. Kmellertid kan med en dylik anordning icke ens denna synpunkt alltid på ett tillfredsställande sätt tillvaratagas. Ty då den inländska lagstiftningen om utvandrarfartyg icke kan göras gällande mot andra än inländska fartyg eller utländska fartyg som anlöpa inländsk hamn, samt å andra sidan flere smärre utvandringsstaters belägenhet är sådan, att deras utvandrare under hela eller större delen af transpoi‘ten till den främmande världsdelen måste färdas ombord å fartyg och med järnvägar samt inkvarteras i härbergen, i afseende å hvilka den egna lagstiftningen icke kan direkt ingripa, sä hafva dessa staters författningar om utvandrarfartyg o. s. v. föga betydelse och innebära inga garantier för dess utvandrares tillbörliga skyddande under transporten. Visserligen kan göras gällande, att alla fartyg, med hvilka utvandrartransport bedrifves, äro underställda någon stats utvandrings författningar, men dels äro dessa författningar i stränghet mycket olika, och dels är den noggrannhet hvarmed de tillämpas veterligen olika i olika stater och äfven olika inom samma stat mot skilda rederier. Det kan för en i ifrågavarande beroende ställd stat föreligga starka skäl att i afseende å dess egna utvandrares skydd och hygien uppställa större fordringar än de af vissa utländska rederier uppfyllda. Detta är emellertid med den af de liberala författningarna träffade anordning af befordringen icke möjligt, eftersom vid fall af s. k. iitvandraragenter till utländskaredare icke redaren, men blott den nämnda mellanhanden uppträder såsom sökande af koncession och ålägges vissa förpliktelser. Än mindre kan den bakom agenten stående utländske redaren ställas till ansvar för missförhållanden som uppstå eller blifva kända sedan koncession meddelats; författningarnas strängaste ansvarspåföljd eller en återtagen koncession träffar endast mellanhanden, och det ligger i de liberala författningarna och i den praxis de utbildat intet hinder för att redaren fortsätter sin verksamhet med en annan koncessionerad agent såsom mellanhand.

Vid betraktande af de under den liberala ekonomiska politikens inflytande tillkomna utvandringsreglementenas beskaffenhet kan man fördenskull såsom sammanfattning anmärka följande. Dessa reglementen hafva visserligen i flere afseenden fyllt den uppgift, som med dem afsågs, nämligen att genom vissa ansvariga expedienters ställande under koncessionsplikt och genom lagstiftningen om de s. k. utvandrarkontrakten tillvarataga utvandrarnes intressen vid befordringen. Men

dels underläto dessa reglementen att gifva fasta föreskrifter i afseende å bestående hinder för utvandring eller i afseende å förhållanden, som rätteligen böra utgöra sådana hinder;

dels lämnade reglementena emigrantvärfningen i alla väsentliga afseenden utom lagstiftningen;

dels reglerade de endast med vissa inskränkningar transporten af utvandrare till utrikes orter;

dels tilläto de i flera stater tillvaron af för många led af medverkande vid befordringen, utan att reglera dessa olika kategoriers af personer rättsliga ställning inbördes och gentemot utvandrarne;

dels saknade de bestämmelser, hvilka på ett tillfredsställande sätt möjliggjorde begränsning af de olika mellanhändernas antal samt reglering utaf omfånget och arten af enhvars affärsrörelse;

dels tilläto de, vid sidan af redarne, såsom ansvarige befordrare personer, som icke voro redare. Detta sistnämnda förhållande har haft vidtgående ofördelaktiga följder,

dels genom att leda till en större ansvarslöshet inom hela verksamheten med utvandrarbefordringen,

dels genom att redarne (i främsta rummet de utländska) i talrika, och i flera stater i samtliga fall ställts utom lagstiftningen; hvilket sistnämnda i sin tur föranledt,

dels att det utvandrarskydd, som afses med den inhemska lagstiftningen, i flere afseenden måst blifva illusoriskt, och

dels slutligen att hvarje utvandringspolitik omöjliggjorts, i hvilken högre nationella synpunkter kunnat komma i betraktande.

III. De moderna utvandringslagarna.

Det ligger i förhållandenas natur, att de äldre utvandringsreglementenas otillfredsställande beskaffenhet skulle starkast göra sig gällande i de stater, där utvandringen blifvit en företeelse af större samhällelig betydelse. England, som under hela det 19:de århundradet fört en i stort sedt utvandringsbefrämjande politik, har sett sina utvandringspolitiska önskningar bäst gagnas genom utvandringsförmedlarnas möjligast obundna affärsverksamhet såväl å de Brittiska öarna som å kontinenten. Endast gentemot sådan affärsverksamhet, som måste betraktas såsom uppenbart bedräglig, har den engelska lagstiftningen sökt träffa bestämmelser; i öfrigt måste hela den egendomliga teknik för befordringen, som i England utbildat sig och genom lagstiftningen erkänts, anses vara af beskaffenhet att underlätta utvandringen och värfning till utvandring. I Frankrike, Belgien och Nederländerna, där utvandringsreglementena ännu hafva den ofvan angifna föråldrade karaktär, har den egna utvandringen icke varit eller ansetts vara en företeelse af större betydelse; i alla händelser har den uppfattning, som ännu till våra dagar dikterat utvandringslagstiftningen i dessa länder, varit den västeuropeiska liberalismens från det förra århundradets midt. I stället har det varit utvandringen öfver dessa länders hamnar af genomresande emigranter, vid hvilken de tre staternas utvandringspolitik i första rummet knutit sig; den hufvudsynpunkt, som därvid gjort sig gällande, har varit denna genomvandrings möjligaste utnyttjande i den inhemska rederirörelsens intresse. Det ligger därför i förhållandenas natur, att någon egentlig otillfredsställelse med de liberala författningarna icke i dessa föregående länder har framträdt. I de tre nordeuropeiska länderna åter, äfvensom i de mellaneuropeiska staterna, blef utvandringen under senare hälften af det förra århundradet en företeelse af största nationella betydelse, hvilken i allmänhet har betraktats såsom för utvandringslandet icke önskvärd och i flera stater af stor fara. Det har fördenskull äfven varit i dessa stater som de gamla liberala utvandringsreglementena visat sig mest otillfredsställande och i hvilka behofvet af en modernare reglering af utvandringsväsendet gjort sig gällande.

De stater, uti hvilka en sådan förändrad lagstiftning först började förberedas oeh först kom till genomförande, voro Schweiz och Tyska riket. 1 Tyska riket uppkommo planerna härpå redan på 1870-talet, till en början icke i främsta rummet på grund af en allmän öfvertygelse om den bestående lagstiftningens otillräcklighet, utan hufvudsakligen på grund af önskningar att genom enrikslagstiftning på ett enhetligt sätt reglera utvandringsväsendet i samtliga stater, i hvilka ett brokigt komplex af författningar voro gällande. På grund af en rad omständigheter kom denna rikslag först betydligt senare till genomförande. Under tiden hade i Schweiz

arbetena på en omreglering af den i äldre författningar och senast i förbundslagen af den 24 dec. 1880 innehållna lagstiftningen resulterat i förbundslagen af den 22 mars 1888, med i anslutning därtill utfärdade författningar, hvilken schweiziska lag torde få betraktas som den första europeiska författning, i hvilken modernare principer i lagstiftningen och vidsträcktare utvandringspolitiska synpunkter kommo till uttryck.

Den närmaste anledningen till den ifrågavarande schweiziska förbundslagen var af förbundsregeringen under 1880-talet föranstaltade ingående undersökningar öfver orsakerna till den på nämnda tid starka utvandringen. Dessa undersökningar gåfvo bland annat vid handen, att utvandraragenturerna under trycket af den ömsesidiga konkurrensen använde sig af ett mycket för stort antal underagenter; att dessa underagenter ofta voro för sin verksamhet synnerligen olämpliga personer (värdshusvärdar o. s. v.); att en vidsträckt värfningsverksamhet var inom hela republiken utbildad; att öfvergrepp och skinnande af utvandrarne voro allmänt förekommande, samt att utvandringen under agenternas och deras medhjälpares påtryckningar ofta försiggick till länder, hvilka för utvandrarnes fortkomst och välfärd voro vådliga. På grund af dessa förhållanden framgick det såsom nödvändigt att införa en strängare kontroll öfver utvandrarbefordringen än den som på grund af lagen af 1880 var möjlig. För detta ändamål ändrades emellertid *icke* den teknik för befordringen, som redan var bestående, nämligen befordringens förmedlande genom vissa koncessionerade, civilrättsligt ansvarige utvandraragenturer samt dessas underagenter. Såsom företagare vid transporten bibehöllos fortfarande dessa agenturer, hvilkas förhållande till de utländske redarne, trots den i lagen införda illusoriska bestämmelsen att de icke få stå i något vare sig tjänste- eller annat afhängighetsförhållande till ett transoceanskt ångbåts- eller järnvägsföretag, nödvändigtvis måste vara ett agentförhållande. De ansvarige expedienterna förblefvo sålunda fortfarande s. k. »binnenländische Unternehmer» (jfr ofvan), hvilkas vid utvandringsförmedlareverksamheten knutna personliga intressen måste vara i jämförelse med redarnes mindre stora, hvilkas presterade kaution icke kan föreskrifvas vara deras personliga egendom samt hvilkas agentförbindelser med de utländske redarne icke med ett än så noggrannt öfvervakande kunna kontrolleras.

Emellertid införde den nya förbundslagen i öfriga afseenden en väsentligt strängare reglering af utvandrarbefordringen. Jämteutvandraragenterna sattes äfven de s. k. resebyråerna under koncessionsplikt; agenternas och resebyråernas innehafvare underkastades väsentligt större fordringar på personliga kvalifikationer; deras samfälda affärskorrespondens underkastades en ingående reglementering och föreskrefs skola stå öppen för vederbörande myndigheter; anställandet af underagenter, som äfven var beroende af Förbundsrådets tillstånd, inskränktes inom trängre gränser genom uppställande af höjda fordringar på dessas personliga egenskaper; den lokala begränsningen infördes för hvarje underagents verksamhet genom förbud för dessa att drifva verksamhet utom den ort, där de äro domicilerade samt särskildt att göra det under omkringresande; förbud gjordes mot användande af s. k. anvisare; agenterna gjordes ansvariga för alla personers handlingar i in- och äfven utlandet, af hvilkas hjälp de använda sig; m. m. Den viktigaste i samband med den nya lagen träffade anordning var emellertid inrättande af en särskild statsmyndighet för utvandringsväsendets öfvervakande, nämligen en särskild med utrikesdepartementet förenad *byrå,* med dels en administrativ afdelning, som fick högsta ledningen och kontrollen öfver utvandringsförmedlarne om händer, och dels en kommissarisk afdelning, hvars uppgift blef att på sätt strax skall nämnas tillvarataga större, vid utvandringen knutna frågor och intressen.

Förutom den strängare lagstiftning om självfva utvandrarbefordringen, som sålunda infördes, voro andra med utvandringen sammanhängande frågor före lagens tillkomst föremål för liflig uppmärksamhet. Ett af de vid förbundsregeringens undersökningar uppdagade missförhållandena var som nämnts den schweiziska utvandringens riktning till länder, där utvandrarnes fortkomst och välfärd genom klimatiska, ekonomiska och politiska förhållanden sattes i allvarlig fara. Redan under l870-talet hade äfven Förbundsrådet haft under öfvervägande den frågan, huruvida icke förbundsregeringen skulle anses hafva vissa förpliktelser ifråga om utvandringens dirigerande och om utöfvande af kontroll öfver transoceanska kolonisationsföretag, samt huruvida den icke borde positivt ingripa i dessa förhållanden genom att själf förvärfva oeh kolonisera transoceanska landområden och därigenom utnyttja utvandringen i de nationella intressenas tjänst. Denna åsikt förfäktades

sedermera och framlades vid upprepade tillfällen till behandling af ett parti inom Förbundsrådet, utan att den dock lyckades tillvinna sig allmännare anslutning. Visserligen erkändes nödvändigheten af att i och för utvandrarnes skyddande tillägga statsmyndigheterna ett inflytande på utvandringens dirigerande, men å andra sidan gjordes gällande, att statliga kolonisationsföretag måste vara uteslutna för ett utvandringsland, som saknar kuststräcka samt såväl handels- som krigsmariner och som fördenskull icke kan vara i stånd att medframgång anknyta de koloniserade gebiten till moderlandet och utnyttja dem i inhemska näringsintressens och politiska intressens tjänst. Äfven bidrogo till denna uppfattning förhärskande liberala åskådningar, enligt hvilka utvandringen måste betraktas endast såsom ett faktum, gentemot hvilket statens roll bör vara neutral och i afseende å hvilket inga andra förpliktelser därför åligga densamma än utvandrarnes skyddande mot samvetslösa mellanhänder.

Om emellertid äfven frågan om en statlig kolonisationspolitik icke blifvit ett led i den schweiziska utvandringspolitiken, så blefvo dock i förbundslagen af år 1888 viktiga nationella synpunkter beaktade. Äfven om det icke ansågs lämpligt och möjligt att staten uppträdde som koloniserande myndighet, så gafs åt densamma en högsta kontroll öfver utvandringens riktning och öfver utrikes kolonisationsföretag därigenom, att all värfning i och för utrikes kolonisationsföretag och all förbindelse mellan utvandraragenterna och dylika företag gjordes beroende af Förbundsrådets pröfning och tillstånd. Sålunda stadgades, att »personer, bolag eller agenturer, hvilka i någon som helst form representera ett kolonisationsföretag, skola anmäla detta hos Förbundsrådet och gifva detsamma noggranna upplysningar om företaget»;B.-G. 1888, Art. 10. vidare att »Förbundsrådet i hvarje särskildt fall äger afgöra, huruvida och under hvilka villkor enskilde, bolag och agenturer kunna erhålla tillstånd att representera ett kolonisationsföretag». Agenternas koncession föreskrefs skola kunna omedelbart återtagas, »om de befatta sig med ett kolonisationsföretag, i afseende å hvilket Förbundsrådet funnit sig föranlåtet till varning».D:o Art. 3. Uti särskild författningB.-B. 12 febr. 1889. gafs vidare förnyade föreskrifter om samma ämne och föreskrefs särskildt, att »alla offentliggöranden samt allt meddelande af upplysningar i propagandaändamål öfver af Förbundsrådet icke såsom tillåtna erkända kolonisationsföretag förbjudas».

Genom dessa bestämmelser i förening med inrättandet af den ofvannämnda kommissariska afdelningen i utrikesdepartementets utvandringsbyrå, åt hvilken pröfningen och kontrollen i afseende å dessa frågor uppdrogs, gafs åt statsmyndigheterna medel i händer att förhindra utvandring till sådana trakter eller vid sådana tillfällen, då utvandrarnas välfärd enligt dessa myndigheters mening sättes i fara. Den princip, på hvilken den schweiziska lagstiftningen sålunda ställde sig, var visserligen i första hand de utvandrande medborgarnes personliga intressens skyddande, men denna uppgift uppfattades på ett vidsträcktare sätt än af den äldre liberala utvandringslagstiftningen. Det gjordes af den schweiziska förbundslagen den åskådningen gällande, att utvandringsstaten icke uppfyllt sina förpliktelser i afseende å utvandringen enbart genomutvandrarnas nödtorftiga skyddande under själfva transporten öfver oceanen, utan att den äfven är förpliktigad till en högsta kontroll öfver emigrantvärfningen och öfver utvandrarnes användning i utländska kolonisations- och andra företags tjänst. Genom rätten att utestänga icke önskvärda sådana företag och deras utskickade från verksamhet inom republiken gaf förbundslagen uttryck åt åskådningar, som i de nyaste utvandringslagarna kommit än starkare till uttryck. Och om hufvudsynpunkten härvidlag äfven var utvandrarnes intressens tillvaratagande, så ligger dock i denna politik en nationell politik innesluten, eftersom utvandringslandets intressen alltid måste anses gagnas genom dess utvandrares välfärd samt ekonomiska och nationella sammanhållning i utlandet.

Såsom nämnts, hade redan på 1870-talet frågan om en riksrättslig reglering af utvandringsväsendet varit före i *Tyska riket.* År 1873 tillsattes för ändamålet en regeringskommission, hvars arbeten dock icke ledde till några åtgärder; år 1878 framlade d:r Kapp inför riksdagen ett i detalj utarbetadt, af en ingående motivering åtföljdt förslag till rikslag för utvandringsväsendet, som dock efter granskning af en särskild riksdagskommission befanns alltför prägladt af de liberala utvandringsreglementenas synpunkter för att kunna antagas. Sedan frågan under 1880-talet varit föremål för behandling såväl hos regeringsmyndigheter som i riksdagen, kom den år 1891 åter på allvar upp, närmast med anledning af frågan om det s. k. v. d. Heydt'ska reskriptets upphäfvande;Ett i Preussen vid denna tid gällande förbud mot utvandring till Brasilien. och af en större regeringskommission

utarbetades ett förslag till utvandringslag, som år 1892 förelades Förbundsrådet oeh riksdagen. Detta kom af särskilda anledningar icke till behandling, men var under de efterföljande åren föremål för en liflig offentlig diskussion, hvilken föranledde regeringen att låta den kommission som utarbetat detsamma taga det under förnyad ompröfning. Efter en del ändringar framlades förslaget på nytt 1896—97 inför Förbundsrådet och riksdagen och utkom efter några af den senare föranledda ändringar den 9 juni 1897 såsom rikslag.

Det är icke utrymme att redogöra för de olika synpunkter och intressen, som gjort sig gällande under den tyska lagens tillkomsthistoria. Denna är visserligen liksom de liberala utvandringsförfattningarna ytterst byggd på utvandringsfrihetens grundsats och utgår från den princip, att enhvar, som efter fritt öfvervägande beslutat sig för att utvandra, skall obehindradt kunna göra detta, försåvidt hans förpliktelser i afseende å värnpliktsskyldigheter äro uppfyllda. Men i flera väsentliga afseenden betecknar dock den tyska lagen ett genombrott i utvandringslagstiftningens historia, delsgenom den helt förändrade teknik för befordringen, som den för första gången gjorde konsekvent gällande, och dels genom den i ekonomiskt och nationellt afseende målmedvetna utvandringspolitik, åt hvilken den skaffat medel i händerna.

Det är anmärkt (jfr ofvan), att i Tyska riket före rikslagens tillkomst en otillfredsställande teknik för utvandrartransporten hade utbildat sig, med ej mindre än fyra olika kategorier af ut-vandringsförmedlare, bland hvilka redarne och skeppsmäklarne stodo "tom lagstiftningen och ansvaret för transporten hvilade på s. k. hinnenländiscbe Unternehmer». Genom rikslagen infördes nu en fullständig omreglering af dessa förhållanden i den riktning, att endast två kategorier af utvandringsförmedlare hädanefter tillätos, "ämligeu de under koncessions- och kautionsplikt ställde ansvarige företagarne (Unternehmer), oeh dessas lokala agenter, hvilka äfven underkastades kautionsplikt samt ansvarighet för sina handlingar. h*et föreskrefs vidare, att om icke rikskansleren i särskilda fall Ktedgifver undantag, skola de ansvarige företagarno vid transoceansk befordring vara redarna själfra, med. i den händelse de äro utlänningar, inom Tyska riket befullmäktigade sysslomän. Dessa utländska redare, hvilka sålunda personligen äga att söka och erhålla koncession, skola underkasta sig inrikes lag och inrikes domstolar oeh gbnoin sysslomannen tala och svara i alla mål, som röra ut-vandrartransporten. Genom denna anordning oeh genom den stränga begränsning af agenternas antal samt den noggranna reglering at' 'öretagarnes och agenternas affärsrörelse, som genom lagen infördes, »kapades en teknik för utvandrartransporten, som har visat sig innebära tillfredsställande garantier mot författningsöfverträdelser och i främsta rummet mot emigrantvärfning från de i transporten intresserade Personernas sida. (lenom särskild sträng straffbestämmelse, stadgande fängelsestraff intill ett år och böter intill sextusen mark eller ®ttdera af dessa straff för den som gör affärer i emigrantvärfning, fastslogs vidare den rättsprincip, att all på personlig vinst beräknad sadan värfning från hvilken som helst persons sida är brottslig.

Bakom denna nya reglering af utvandrarbefordringen lågo emellertid i främsta rummet vidsträcktare ntvandringspiditiska afsikter. I den regeringskommission, som 1*9] 1802 utarbetade det prelimi-

nära förslaget till den senare rikslagen, voro andra utvamlringspo-litiska åskådningar förhärskande än de, som dikterat de äldre europeiska utvandringsreglementena. Visserligen erkändes nödvändigheten af att fota utvan dringslagstift,ningen på utvandringsfri-hetens grundsats, men ä andra sidan rådde en enstämmig uppfatt-ning om utvandringsstatens rätt och plikt att med denna grundsats °kränkt söka utnyttja den oundvikliga utvandringen i sitt eget in-tresse. Redan på 1880-talet hade, såsom ofvan är nämndt, sådana32

synpunkter gjort sig gällande i Schweiz, ehuru de till följd af flere samverkande omständigheter endast i viss grad kommo tiJl uttryck i den nya förbundslagen. 1 Tyska riket åter med dess annorlunda marina och politiska ställning lågo förhållandena gynnsammare för inslåendet på en nationell utvandringspolitik, ocb den nya rikslagen genomdrefs i riksdagen med understöd af alla nationella parter, under motstånd endast från »de frisinnade» och socialdemokraterna.

Den anordning med öfverflyttande på redarne själfva af kon-cessionsplikt och ansvarighet för transporten, som genom lagen föreskrefs skola vara regel, mötte visserligen ieke gensagor från något håll inom riksdagen. Utom

de ofvannämnda fördelar, som detta medför i afseende å kontrollen inom landet öfver hela ntvandrings-väsendet, erkändes från alla hall fördelen af de strängare fordringar, som genom en sådan anordning möjliggöras i afseende å förhållandena ombord å utländska redares fartyg, i de härbergen, med hvilka dessa stå i förbindelse, samt i allmänhet i afseende å deras behandling af utvandrarne. .Endast genom att dessa redare personligen ställas under koncession kunna villkor i dessa afseenden förbindas vid deras rätt att drifva rörelse inom landet och kunna de genom risken att utestängas från all sådan verksamhet antagas vinnlägga sig om en god behandling af utvandrarn®. Äfven lagstiftningens längst gående åtgärd, nämligen vägran eller återkal lande af koncession för en redare på grund af missförhållanden vid transporten och i hans affärsverksamhet, kan icke med någon utvandringspolitisk utgångspunkt väcka betänklighet, eftersom denna princip redan i den liberala lagstiftningen allmänt bar kommit till uttryck i afseende å de ansvarige utvandringsföretagarne och den nya lagstiftningen endast gör en dylik åtgärd verkligt effektiv genom att göra redarne själfva till sådana ansvarige företagare. Med de rättsuppfattningar, som i innevarande tid äro rådande i afseende å mellanfolkliga förbindelser och hvarje stats befogenhet att medgifva och vägra utlänningar rätt till näringsverksamhet inom densamma, äro åtgärder af detta slag äfven erkända såsom hvarje nations naturliga rättighet. Den af den tyska rikslagen fastslagna principen i detta afseende har äfven i de länder, där den kommit till införande (se nedan), visat sig fördelaktig, oeh har äfven vid sitt strängaste tillämpande icke gifvit anledning till mellanfolkliga anmärkningar.

Det var i stället i andra afseenden, som den tyska rikslagen var föremål för en del om oek icke större meningsskiljaktigheter. Då den lade ansvaret för utvandrarbefordringen på vissa företar/ar/ på sådant sätt, att den åt hvarje företagare meddelade koncessionen endast ska] i hafva afseende å transporten från bestämda inskepp-ningshamnar samt till bestämda transoceanska orter, landsdelar eller länder, sä lag bakom detta den grundsats, att hvarje koncessionskall hafva en bestämd utvandringspolitisk mening. Med de liberala utvandringsreglementenas principer ligger, sdsom ofvan påpekats, i koncessionen åt en utvandrarbefordrare icke någon sådan mening, utan utvandringsstaten ställer sig likgiltig inför den frågan, hvart de egna utvandrarne styra kosan och huru de taga sig fram i främmande länder. Med den högre uppfattning af utvandringsstatens rättigheter och förpliktelser, som den tyska rikslagen gjort gällande, är det emellertid den förras uppgift att söka leda utvandringen till länder oeh trakter, där utvandrarnes välfärd kan förenas med bibehållandet af hemlandets nationalitet, religion och kultur samt utvandrarnes politiska och ekonomiska intressegemenskap med det gamla fosterlandet. För detta ändamål kunna tvångsmedel visserligen icke komma i betraktande; endast för så vidt i något visst invandringsland vid någon viss tidpunkt sådana förhållanden råda, att utvandrarnes lif och välfärd uppenbart äfventyras, skall det vara utvandringsstatens rätt och plikt att vägra koncession för ut-vandrartransport till denna trakt. Redan för mötande af sådana särskilda händelser är det emellertid nödvändigt, att lagen i allmänhet vid koncession af utvandrarbefordrare förbinder den ofvan-nämnda specialiseringsbestämmejsen. Då vidare denna bestämmolse naturligtvis ieke i och för sig lägger något tvång på utvandringen, utan endast möjliggör ett sådant tvång vid extraordinära tillfällen af ofvannämnda art, och bestämmelsen dessutom är oundgänglig for utöfvande afen verksam kontroll öfver själfva transporten, så kan den >cke på något annat sätt väcka betänkligheter äfven hos en liberal uppfattning, än att den kan tänkas lämna möjlighet öppen till missbruk af en ansvarslös koncessioneringsinstans. Då emellertid vid en anordning af denna art af utvandrigsväsendet koncessionerings-mstansen bör vara den högsta regeringsmakten, och utvandringspoli-tiska åtgärder af detta slag för öfrigt icke kunna undgå att väcka den största allmänna uppmärksamhet och kritik, så bör möjligheten af missbruk lika litet utgöra hinder för denna befogenhets läggande 1 regeringsmaktens händer som nyttiga författningar i allmänhet böra hindras, därför att de kunna missbrukas. 1 Tyska riket ansågs emellertid vid lagens behandling i riksdagen lämpligt att lägga kon-eessioneringen i händerna på rikskausläreu i förening med Förbundsrådet; och till yttermera säkerhet för ett klokt och sakkunnigt hand-h af v ande af lagens befogenheter inrättades ett särskildt utvandrings-råd (Beirat fiir das Auswanderungsicesen), hvilket skall äga en all-sulig oeh sakkunnig sammansättning och hvars mening ovillkorligen skall inhämtas vid meddelande af koncession åt sådana företag, som afse kolonisation af ett bestämdt transoceanskt gebit, äfvensom vid återkallande och inskränkning af en redan meddelad koncession.Genom dessa, anordningar lade den tyska rikslagen medpl i händerna på utvandringslandets myndigheter att vid koncessionering af utvandringsföretagare förbinda nationella synpunkter.

Det önskemål, som framfor allt gjort sig gällande bos den tyska utvandrings-politiken i detta afseende, bar varit den oundvikliga utvandringens ledande frän den nordamerikanska unionen, där utvandrarnes nationella sammanhållning ock förbindelser med moderlandet lättast gä förlorade, till andra länder, där utsikterna för deras framgång äro lika stora oeh än större, men där deras nationella, religiösa oeh ekonomiska förbindelser med hemlandet kunna förblifva starkare. Bland dessa senare länder hafva hitintills hufvudsakligen ett par af de sydamerikanska staterna kommit i betraktande, men allteftersom förhållandena i de tyska rikskolonierna i Afrika blifva för kolonister gynnsammare, är det för den tyska ntvandringspolitiken självfallet ett önskemål att leda utvandrarströmmen till dessa. För detta önskemåls realiserande lägges emellertid icke i något afseende ett direkt eller indirekt tvang pä de utvandrandes fria vilja, oeh inga af lagstiftningens kraftåtgärder hafva för detta ändamål hitintills satts ifråga eller tillämpats. De stora in- och utländska rederier, hvilka drifva utvandrartrafik mellan Europa oeh Nord-Amerika, hafva alla efter ansökan koncessionerats. Den enda grundsats, som härutinnan vunnit tillämpning, har så vidt bekant varit den, att inga bolag, som haft till ändamål kolonisationsföretag eller andra företag i Nord-Amerika, erhållit tillstånd att vara företagare vid titvandrarbeford-ring vid sidan af redarne; däremot hafva ett par tyska kolonisa-tionsbolag med liknande afsikter uti vissa sydamerikanska trakter erhållit dylik koncession, sedan deras kolonisationsprojekt varit föremål för omsorgsfull pröfning. Denna politik kan dock så mycket mindre betraktas som en tvängspolitik, som den allmänna uppfattningen äfven i stater med liberal utvan d r i n gsl agstiftn i n g icke ålägger nt-vandringsländerna någon förpliktelse att öfverhufvud koncessionera några utländska kolonisationsbolag.

Om emellertid den tyska utvandringspolitiken hitintills undvikit äfven hvarje sken af att utöfva ett tvång på utvandringens riktning, så har den dock genom en vidtutgrenad upplysningsverksamhet sökt sprida kännedom om förhållandena i olika invandringsländer och dymedelst intressera utvandrarne för andra länder än den nordamerikanska unionen och de brittiska skyddsområdena. Genom initiativ af Deutsche Kolonialgesellsehaft upprättades nämligen år 1902 en upp-lysningsbyrå (Central amkunftstelle fur Auswanderer), som arbetar med stöd af allmänna medel samt under rikskanslärens (och utvandrings-rådets) direktiv. Med ett bufvudkontor i rikshufvudstaden och filialkontor i en mängd andra städor meddelar denna byrå upplysningar om förhållanden i olika transoceanska länder, som kunna vara afintresse för invandrare. I motsats mot i England och Belgien upprättade byråer af motsvarande slag ledes den tyska byrån, på samma gång som tillvaratagande af utvandrarnas välfärd är dess öfversta grundsats, af en målmedveten nationell hållning. I afsikt att icke stimulera utvandringen lämnar den sålunda upplysningar endast på (muntlig och skriftlig) förfrågan. Utan att afvika från en såvidt möjlig objektiv framställning af faktiska förhållanden söker den äfven lästa sådana personers uppmärksamhet, som beslutat sig för att utvandra, på lämpliga, ur nationell tysk synpunkt önskvärda invand-nngsländer. Emellertid är det, såsom skall framhållas i den särskilda redogörelsen, i grunden omöjligt, att i en skildring af ett in-vandringsland, som bygges på meddelanden från olika personer, undvika ull subjektiv färg; det kan heller ieke förnekas, att den tyska byråns publikationer öfver de länder, som nr den nationella tyska utvandringspolitikens synpunkt äro minst önskvärda, kännetecknas af en mera reserverad hållning än de engelska och belgiska byråernas. Häri kan dock icke sägas ligga något otillbörligt; liufvudsaken ur utvandrarskyddssynpunkt är nämligen att förhållandena i invand-r|ngsländerna icke framställas i för gynnsam dager, hvarigenom vid umbäranden mindre härdade utvandrare förledas att resa ut och misslyckas. Härutinnan iakttager byrån i afseende å länder, som den rekommenderar, en stor försiktighet; och icke ens i afseende å de tyska rikskolonierna har på minsta sätt satts ifråga att underordna utvandrarnes välfärd under rikets intressen. Hvad i öfrigt beträffar 1 »yrans verksamhet, hvilken hitintills haft sin största betydelse för utvandrare med kvalificerade yrken, hänvisas till den särskilda redogörelsen.

Den genom den nya rikslagen i Tyska riket inaugurerade ut-vandringspolitiken kan sålunda sägas inrikta sig på ett arbete för den oundvikliga utvandringens utnyttjande i fosterlandets intresse, utan att dock i något afseende kränka den enskildes fria självfbe-stämningsrätt. Jämte detta har denna politik, med de nya principer för utvandringsväsendets organisation som den infört, skapat en i jämförelse ined den liberala lagstiftningen väsentligt noggran-uare kontroll öfver självfva utvandrartransporten och satt som sin uppgift ett starkare

tillvaratagande af utvandrarnes personliga intressen. Slutligen har densamma grundlagt en reglering af utvand-rmgsväsendet, som i vissa afseenden bildar utgångspunkt för nva principer i den nationella sjöfartspolitiken.

Den tyska lagen har i flere afseenden blifvit förebild för tre senare tillkomna europeiska utvandringslagar, nämligen den italienska lagen a* ‘len 31 januari 1901, den ungerska lagen af den 11 inars 1903 och den spanska lagen af den 22 december 1907. I dessa trenne utvand-ringslagar liar den teknik lor utvandrartransporten, hvilken skapats af den tyska rikslagen, i så måtto vunnit efterbildning, att de ansvarige företagarne vid transoceansk befordring skola vara redarna sjålfva, med, i den händelse de äro utlänningar, inom riket befullmäktigade sysslomän. Det i den tyska lagen tillåtna undantag, att särskilda företagare kunna koneessioneras utan att vara redare, liar emellertid i de tre nämnda lagarna icke medgifvits. Dessutom har i de italienska oeh uugerska lagarna den motsatta anordning mot i den tyska lagen träffats, att redarnes lokala ombud ielce underkastas kautionsplikt och civilrättslig ansvarighet, utan denna ansvarighet i alla afseenden lägges på deras hufvndmän. Medan sålunda, med den i Tyska riket och Spanien träffade anordning, det civilrättsliga ansvaret är fördeladt på redarne och deras lokala agenter, förlägga de italienska och ungerska lagarna, såsom i de äldre liberala författningarna, det sammanlagda civilrättsliga ansvaret på de för transporten öfver sjön ansvariga företagarne. Då emellertid dessa i nämnda lagar skola vara redarne själfva, blir de sistnämndas ställning än strängare reglerad i dessa lagar än i de tyska och spanska. Äfven föreskrifterna om kautionens storlek, om koncessionens återkallande vid fall af författningsöfverträdelser och om redarnes och deras ombuds affärsverksamhet torde i de italienska oeh ungerska lagarna kunna anses strängast.

I afseende åter å de vidsträcktare utvandringspolitiska synpunkter, hvilka voro bestämmande för den tyska lagens reglering af utvandringsväsendet, intaga den italienska lagen å ena samt de ungerska och spanska lagarna å andra sidan i visst afseende olika ståndpunkter. Vid nyregleringen af det italienska utvandringsväsendet, som föregicks af omfattande officiella undersökningar öfver bristerna i den dåvarande organisationen af utvandrarbefordringen, var den ledande synpunkten nödvändigheten af att på ett omsorgsfullare sätt än ditintills tillvarataga utvandrarnes intressen och skvdda dem för öfvergrepp under transporten. Några i egentlig mening nationella synpunkter af den art, som i Tyska riket kraftigt framförts, hafva i Italien, om icke saknats, så dock icke spelat en afgörande roll vid utvandringsväsendets ordnande. Detta torde hafva berott dels därpå, att med de i Italien rådande befolknings- och ekonomiska förhållanden utvandringen af de flesta samhälleliga partier icke betraktats såsom landsfördärflig, dels åter därpå, att den italienska rasen i utlandet utan särskilda statsåtgärder lättare än den germanska bibehåller sin nationella särställning, medan å andra sidan de italienska utvandrarnas beskaffenhet ofta är sådan, att deras bevarande åt moderlandet icke är särskildt eftersträfvansvärdt och deras betydelse för hemlandets handels- och sjöfartsförbindelser för öfrigt ringa. Icke desto mindre har ett energiskt skyddande af de italienska ntvand-rarnas intressen i utlandet varit en hufvuduppgift för den nya lagen; hvarvid den doek synes liafva ledts mera af allmänna humanitära synpunkter än af i egentlig mening nationella.

Detta sistnämnda förhållande kommer särskildt till uttryck i den ståndpunkt, som den italienska lagen intagit till emigrantvärfningen. I afseende härå har den ställt sig på liknande princip, som varit ledande för den schweiziska utvandringspolitiken, nämligen att värl'-ning till utvandring visserligen skall vara i regel förbjuden från de 1 transporten intresserade personernas sida och i öfrigt i alla icke lagligen tillåtna och kontrollerade former, men att under vissa omständigheter viss person kan erhålla tillstånd därtill. Den stadgar nämligen, »att utrikesministern i samråd med inrikesministern kan med föreskrifvande af särskilda villkor tillåta en enskild person att Uteslutande för egen räkning värfva det antal utvandrare, som han behöfver för utförande af ett bestämdt arbete i utlandet eller ett ko-lonisationsföretag», hvarvid doek tillägges den i Schweiz icke förefintliga bestämmelse, att den ifrågavarande personen i och för transporten ovillkorligen skall begagna sig af en lagligen koncessionerad redares åtgörande. Uppenbarligen är härmed lika litet som i Tyska riket och Schweiz (samt Ungern och Spanien, se nedan) tillåtet, att en person »gör affärer i emigrantvärfning», d. v. s. lockar personer att utvandra utan annat intresse förbundet med sin verksamhet än att förtjäna penningar på den medverkan han tager vid transporten. Men medan i Tyska riket (samt Ungern och Spanien) värfning, d. v. s. hänvändelse till andra personer än dem, som självmant anmäla sig vilja utvandra, icke är tillåten ens i det fall, att ett kolonisations-eller liknande bolag

lagligen tillätes vara representeradt inom riket, sa är i Italien liksom i Schweiz en sådan värfning icke obetiugadt utesluten, då ändamålet blifvit pröfvadt af liögsta myndighet. Emellertid ställer den italienska lagen värfningen under om möjligt än strängare kontroll, än hvad i Schweiz är fallet, genom sitt tillägg uteslutande för egen räkning» samt genom sin fordran att värfva-len (kolonisationsbolaget) icke får vara samma person som transportföretagaren (redaren) eller stå i intressegemenskap med denne.

Den italienska lagens mera utvandrarskyddsvänliga än nationella karaktär kommer emellertid tydligast till uttryck i det sätt, hvarpå utvandrartransporten utöfver hvad ofvan sagts underkastats reglenientering. Under det att i den tyska rikslagen vid redarnes ställande under koncessionsplikt kanske i främsta rummet afsägs att göra gällande den utrikes specialiseringsbestämmelsen och därigenom möjliggöra nationella synpunkters tillvaratagande, så torde samma anordning i den italienska lagen i främsta rummet hafva förorsakats ui Önskan att tillvarataga utvandrarnes egna intressen. Den omnämnda specialiseringsbestämmelsen infördes ieke uttryckligen i densistnämnda lagen, ocli det däri förekommande stadgande »att utrikesministern kan i samråd med inrikesministern för en viss tid förbjuda all utvandring till en viss trakt, då den allmänna ordningen sä fordrar eller utvandraren kan löpa stor fara till lif, frihet eller egendom» har uppenbarligen endast skyddsvänliga motiv. Red ar nes ställande under koncession förorsakades i hufvudsak af andra skäl. Ett af de vid de förberedande undersökningarna upptäckta missförhållandena var nämligen de höga biljettpriser, hvartill systemet med underförstådda agenter till rederierna hade ledt. Det hade visat sig, dels att dessa agenters provisioner, som alltid öfvervältrats på ut-vandrarne, hade varit oskäligt höga, dels att resepriserna under olika årstider blifvit mycket olika fastställda, i ändamål att tillförsäkra rederierna och agenterna största möjliga vinst, men så att utvandringen på icke önskvärdt sätt påverkats i sina fluktuationer oeh sin omfattning. För att göra slut på dessa fråu utvandrarnes synpunkt otillfredsställande förhållanden förbjöds agentsystemet; men förutom detta föresatte sig lagstiftaren att på ett ingående sätt reglera hela det transatlantiska biljettväsendet, i ändamål att förhindra biljettprisernas uppskrufvande med däraf följande personligt men för ut-vandrarne.

I afseende å denna reglering af persontarifferna å de transoceanska utvandringslinjerna star den italienska lagen ensam i den nutida lagstiftningen. Den senare tillkomna ungerska lagen liar af samtliga de ifrågavarande bestämmelserna endast upptagit föreskriften »att redarne skola underställa inrikesministern sina tariffer till godkännande»; ett stadgande af förmodligen mera formell innebörd. Den nyaste spanska lagen har endast upptagit föreskriften om re-darnes skyldighet att till visst pris och i visst antal återbefordra fattiga utvandrare till hemlandet. I den italienska lagen åter stadgas för redarne, jämte sistnämnda skyldighet, att deras förslag till persontariffer årligen tre gånger skola inlämnas hos utvandringskom-missariatet till godkännande; att detta skall begära utlåtanden och inhämta upplysningar fråu en rad myndigheter i in- och utlandet; och att det skall äga ovillkorlig rätt att vägra fastställelse å inlämnade förslag, i sådan händelse kan frågan gå till utrikesministerns afgörande, som skall inhämta ytterligare vissa myndigheters utlåtanden och som årligen inför parlamentet skall redogöra förden af regeringen följda tariffpolitiken. Om någon redare tager mera betaldt än efter de statliga biljettaxorna, skall hans koncession fråntagas honom och kan ånyo meddelas honom först efter beslut af utrikesministern. Däremot äger en redare att efter hehag nedsätta ett fast-ställdt pris, endast nedsättningen utsträckas till samtliga emigranter; af hvilken bestämmelse framgår regleringens uteslutande ändamål att gå utvandrarne till mötes, men icke att hindra biljettpriser-nas nedpressande genom illojal konkurrens med dettas följder i afseende å utvandringens ökande och andra (inländska) redareintressens skadande.

Det synes i hög grad tvifvelaktigt. att denna statssocialistiska reglering af den transoceanska passageraretrafiken skall kunna uppfylla det med den afsedda ändamålet, oeh sannolikt, att de ifrågavarande befogenheterna hos statsmakterna skola få. en tämligen formell betydelse. Den italienska utvandringen förmedlas till större delen af inländska rederier, och statsmakterna skola väl näppeligen gentemot ett nationellt så betydelsefullt företag som ett inländskt ocean -rederi kunna tillgripa en för detta ruinerande åtgärd, endast emedan detta icke anser sig kunna foga sig efter de statliga taxorna. An vanskligare blir situationen, da utvandringsrederierna sammansluta sig till en trust och vägra att underkasta sig det statliga förmyndarskapet; i sådan händelse skall koncessionen fråntagas hela redare-trusten för att först efter motiveradt beslut af ministerkonseljen ånyo kunna beviljas

densamma. I händelse af upprepad sådan vägran skall koncessionen indragas t. o. m. »för beständigt». Till mötande af denna af lagstiftaren förutsedda händelse säges, att regeringen i sådant fall skall kunna »genom särskilda koncessioner bemyndiga andra bolag, redare och betraktare, såväl italienska som utländska, att befordra emigranterna»; att den skall kunna »medgifva dessas öfVerfiyttande till andra fartyg i europeiska hamnar och vidtaga alla andra åtgärder till beskyddande af emigrationen». Härvid lämnas åsido, huru dessa »andra bolag» i en hast skola anträffas, och huruvida de skola befinnas villiga och i stånd att insätta fartyg på de italieuska traderna. Om emellertid äfven lagens hot skulle vid tillfälle kunna bringas till verkställighet, så kan ett tillintetgörande af de bestående rederierna knappast anses motiveradt af de skäl, som för lagen varit bestämmande.

Afven om den italienska utvandringslagens ställning till emi-grantvärfningen, dess reglering af biljettväsendet och i allmänhet dess bristande nationella hållning icke mana till efterföljd för en stat med utvandringshämmande politik, så bar lagen dock gifvit flera beaktansvärda uppslag i afseende å utvandrarnes skyddande under transporten och i utlandet. Lagstiftningen om utvandrarkontraktet har i densamma, äfven i jämförelse med den tyska lagen, ytterligare utbildats, i några detaljer måhända ända till öfverdrift. För handläggande af utvamlringsärenden, för utvandringens kontrollerande och skyddande samt för att tillvarataga den italienska rasens intressen i utlandet har vidare skapats en omfångsrik apparat af särskilda myndigheter och tjänstemän, för hvilken närmare är redogjordt i den särskilda redogörelsen. En beskattning af emigrantrederierna är dessutom införd (hvars öfvervältrande på emigranterna genom reglerin-40 EMrGRATIONSUTREDNIN(SEN. BILAGA I. UTVANDNINGSLAaSTIPTNINO.

gen af biljettpriserna möjligen torcle kunna förhindras), hvarigenom medel erhållas till bestridande af den statliga utvandringskontrollen oeh dessutom till bildande af en särskild utvandrings fond, af sedd att användas till »utvandringens fromma». Denna vidlyftiga apparat af myndigheter oeh tjänstemän torde i betraktande af den italienska utvandringens stora omfång och den italienska politikens energiska humanitära sträfvanden vara motiverad och hafva fält för verksamhet, äfven om den synes hafva större uppgifter i ett land med nationellare utvandringspolitik.

Det är anmärkt, att de nyaste ungersl;a och spanska lagarna i afseende å tekniken för ntvandrartransporten i hufvudsak äro efterbildade de tyska och italienska. Hvad åter beträffar deras ställning till emigrantvärfning, är denna, i olikhet med den italienska lagen, bestämd af samma utvandringshämmande hållning som den tyska rikslagen. Den ungerska lagen står till och med ensam bland de nya utvandrings!agarna därntinnan, att den helt och hållet underlåter att gifva föreskrifter om tillstånd för utländska kolonisations-och andra företag att vara representerade inom landet. Ehuru detta visserligen icke behöfver utgöra hinder för att sådant tillstånd vid tillfälle kan medgifvas, vill det dock synas som skulle den ungerske lagstiftaren icke hafva tänkt sig ett sådant förhållande. Den spanska lagen åter omnämner visserligen liksom den schweiziska och italienska det fall, att tillstånd begäres och erhålles för ett kolonisa-tionsföretag att vara representeradt inom landet; men i motsats mot samma lagar och i öfverensstämmelse med de tyska och ungerska synes den icke tillåta någon som helst värfning för ändamålet, d. v. s. hänvändelse till personer, som icke själfmant anmält sig vilja utvandra.

livad beträffar allmännare utvandringspolitiska afsikter, står den ungerska lagen närmare den tyska och den spanska närmare den italienska. Den spanska saknar nämligen i likhet med den italienska den utrikes specialiseringsbestämmelsen vid koncessionering af emigrantrederierna; och den i lagen förutsedda åtgärd, att utvandringen under en viss tid förbjudes till en viss trakt, föreskrifves liksom i den italienska lagen endast få tillgripas för att afvända exceptionella risker för utvandrarne. En i egentlig mening nationell politik torde icke i Spanien hafva varit afsedd vid koncessionsplik-tens öfverflyttande pa redarne; hvartill orsaken torde ligga däri, att den spanska utvandringen sedan gammalt går i en för landets utvandringspolitik gynnsam hufvudriktning och att den spanska liksom den italienska nationaliteten utan särskilda statsåtgärder lättare än den germanska bibehåller sin särställning och förbindelse med moderlandet.I den ungerska lagen åter Lar den utrikes specialiseringsbestäm-Hielsen inryckts i samma formulering som i den tyska rikslagen. De alsikter, som i den sistnämnda varit underförstådda, hafva dessutom i den ungerska lagen blifvit direkt uttalade. Förutom

bestämmelsen »att inrikesministern befullmäktigas att tidvis förbjuda utvandringen till en sådan stet eller ett sådant land, där utvandrarnes lif, hälsa, sedlighet eller förmögenhet utsättas för allvarlig fara», tillägges nämligen att han äfven befullmäktigas »inskränka utvandringen till en eller flera vissa bestämda router, hvilka synas ändamålsenligast ur synpunkten af den statliga uppsikten och utvandrarnes intressens tillvaratagande». Det framgår häraf, att ofvan-nämnda åtgärd, d. v. s. lioncessionsvägran, är tillåten icke blott då utvandrarne utsättas för risk i afseende å lif och hälsa, utan äfven 1 afseende å »förmögenhet»; en bestämmelse, som i vidsträckt mån tillåter en nationell tolkning. Dessutom innebär befogenheten att inskränka utvandringen till vissa router, som äro ändamålsenligast ur synpunkten af »den statliga uppsikten», uppenbarligen en rätt att monopolisera vissa utvandringsrederier, hvilka för utvandrarne, men äfven för utvandringslandet och andra intressen inom detsamma, äro önskvärdast. Den ungerska lagen har härmed tydligast bland de europeiska lagarna uttalat vissa principer, som allt starkare gjort 81g gällande i utvandringslagstiftningens senare utveckling.

Om de ungerska och spanska lagarna äfven sinsemellan afvika i nyssnämnda hänseenden, så hafva de båda efterbildat den italienska lagen i afseende å inrättandet af en omfångsrik officiell apparat för utvandringens reglerande och öfvervakande. Särskilda myndigheter °eh tjänstemän äro liksom i Italien inrättade och tillsatta i Ungern, och föreskrifvas i den nyaste spanska lagen skola med det snaraste mrättas. (Se den särskilda redogörelsen). Äfven en sådan utvand-ringsfond som i Italien är bildad, är föreskrifven i de ungerska och spanska lagarna; dock med den skillnad att någon beskattning af emigrantrederierna icke är införd i Spanien och veterligen ieke heller i Ungern. Den ungerska utvandringsfonden föreskrifves skola användas till »att delvis eller helt och hållet betäcka, resekostnaderna för sådana medellösa, hvilka vilja återvända till hemlandet; dessutom för de utvandrandes ledning i utlandet och arbetsförmedling åt dem, för upprättande af utvandrarhärbergen, för välgörenhetsändamål och för befordrande af utvandrarnes religiösa och andliga behof»; hvilket som synes äfven går ut på utvandrarnes nationella bevarande i utlandet och deras återförvärfvande åt hemlandet. Den spanska lagen stadgar utförligt om de inrättade myndigheternas åligganden och arbete, hvaribland utom handläggande af utvandringsärenden samt utöfvande af utvandringskontrollen ingår skyldighet att följa ochafgifva rapporter om utvandringen och dess sammanhang med de ekonomiska förhållandena i in- och utlandet.

Oe nyare ut vandrings lagarna och den utveckling hos den europeiska lagstiftningen, som de beteckna, uppbäres af den uppfattning, att ut vandringsstaten i afseende å utvandringen har väsentligt större förpliktelser än som uppfyllas af de liberala transportreglementena. Sedan dessa reglementen tillkommo, har utvandringen för ett flertal europeiska stater blifvit en utomordentligt viktig, för flera af dem den viktigaste samhällsföreteelsen; och lagstiftningens uppgift är icke fylld genom att utvandrarne försäkras mot öfvergrepp oeh vidriga förhållanden under sjötransporten. De nya utvandringslagarna hafva i stället och förutom detta gjort gällande som erforderligt

iltls att gifva fasta stadganden i afseende å sådana privaträtts-liga och offentligt-rättsliga förhållanden, som rättvisligen böra utgöra hinder för utvandring;

dels att reglera icke enbart utvandrartransporten, utan äfven all annan verksamhet, som har sammanhang med utvandringen;

dels att, effektivare än livad med hjälp af de liberala reglementena varit möjligt skydda de utvandrande medborgarna, oeh

dels, samt framför allt, att tillvarataga hemlandets vid utvandringen förbundna intressen och så långt möjligt hålla det skadeslöst för de nationella förluster, som utvandringen förorsakar.

För dessa trenne sista ändamål är nödigt

att emigrantvärfning i alla former och från hvilka som helst personers sida underställes lagstiftningen;

aII en förändrad teknik för utvandrartransporten åvägabringas, i främsta rummet genom att systemet med ansvarige företagare, som icke själfva Uro redare (s. k. agenter), öfvergifves, samt de in- och utländska redarne af emigrantfartygen personligen underställas lagstiftningen;

att ett effektivare skydd för de inhemska utvandrarne åvägabringas därigenom att erforderliga garantier förbindas

vid koncessionen at utländska rederier; hvilket är så mycket viktigare när, såsom i Sverige är fallet, utvandringen helt och hållet försiggår ä utländska linjer; hvarförutom utvandringsstaten skall äga ovillkorlig rätt att af dylika skäl utestänga ett utländskt rederi från verksamhet inom riket;

att vid koncession åt emigrantrederierna specialiseringsbestäm-melsen i afseende å bestämda in- och utskeppningshamnar tillämpas;

att utvandringsstatens högsta myndighet medgifves rätt att i form af koncessions vägrande eller återkallande förbjuda utvandringen till en viss trakt, när utvandrarnes välfärd gör detsamma pä-kalladt;*att* ett målmedvetet, statsunderstödt arbete åvägabringas för att skydda och konsolidera den inhemska nationaliteten i de transoceanska invandringsländerna;

att för sistnämnda ändamål en statlig upplysningsverksamhet organiseras med mål dels att hämma utvandringen, dels att afvända densamma från länder och trakter, där hemlandets nationalitet lättast går förlorad;

att koncessioneringsinstansen befullmäktigas att, då omständigheterna göra detsamma synnerligen påkalladt, äfven för sistnämnda ändamåls befrämjande vägra utländskt emigrantrederi koncession;

att den inhemska nationaliteten i utlandet ekonomiskt anknytes till hemlandet genom befrämjande af dettas handels- och sjöfartsförbindelser med de länder och trakter, där dess forna medborgare äro samlade;

att den inhemska sjöfartsnäringens intressen understödjas, vid behof därigenom att endast visst eller vissa rederier koncessioneras att åtaga sig utvandrartransporten från riket;

att en beskattning af emigrantrederierna, uteslutande eller företrädesvis de utländska, införes, i ändamål att tillförsäkra utvandringslandet en del af den vinst, dessa rederier draga af utvandringen såsom samhällelig företeelse;

att för de så erhållna medlen kostnaderna bestridas för inrättande af särskilda för utvandringen afsedda statsmyndigheter, med uppgift att handlägga utvandringsärenden, utöfva kontroll öfver utvandringsförfattningarnas efterlefnad, studera utvandringen och dess sammanhang med andra ekonomiska företeelser samt på grund däraf motarbeta densamma och på ofvan anförda sätt befrämja dess utnyttjande i hemlandets tjänst;

att hvad genom den nämnda beskattningen ytterligare kan inflyta afsättes till en utvandringsfond, som ställes till nyssnämnda myndigheters förfogande för här ofvan omnämnda ändamål.

*

Öfversikt af utvandringslagstiftningens historiska utveckling.

I. Den restriktiva utvandringslagstiftningen.

Det är bekant, att den europeiska utvandringslagstiftningen i äldre tider uteslutande var en lagstiftning om den indviduella utvandringsfrihetens omfång och om vid utvandringen förbundna restriktiva villkor. Det är icke här tillfälle att i detalj ingå på den individuella utvandringsrättens äldre historia i Europas olika stater; en så mycket mindre erforderlig redogörelse som denna rätt i olika länder företer i det stora hela samma hufvuddrag. Det bör emellertid framhållas, att äldre tiders utvundringsförbud och andra restriktiva utvandringsbestämmelser, om de ock i en viss grad böra förklaras ur dåtida statsrättsliga och statsfilosofiska teorier, dock äfven i flera länder vid åtskilliga tillfällen visa sig hafva framsprungit ur moderna ekonomiska öfverväganden. I det 18:de århundradet, då den restriktiva utvandringspolitiken i Europa i allmänhet erhöll sin högsta utbildning, bör den visserligen ses mot bakgrunden af detta århundrades militärstatliga och merkantilpolitiska åskådningar, men den närmaste anledningen till utvandringsförfattningarnas tillkomst var doek i flera länder en klar uppfattning om den vid

denna tid tilltagande utvandringens menliga inflytande på det inhemska näringslifvets utveckling och hemlandets välstånd.

Man finner i hvilken betydande grad detta sistnämnda var fallet, om man betraktar utvecklingen af Sveriges äldre lagstiftning ötver ifrågavarande ämne. Under de l6:de och 17:de århundradena vill det synas, som skulle utflyttningar till främmande länder icke hafva i stort sedt varit någon företeelse af samhällelig betydelse. Visserligen utfärdades häremot ett plakat af den 25 april 1620, där det klagades öfver, »att från Sverige och särskildt från Finland mycket folk utdroge, förlåtandes deras eget rätta fosterland och gifvandes sig under främmande herrskaper»; i detta plakat förbjöds utvandring i egentlig mening, d. v. s. utan bestämd afsikt i afseende å återvändandet, i allmänhet för personer tillhörande de ofrälse stånden. Men detta plakat står dock under de ifrågavarande århundradenaganska ensamt; såsom det vill synas framkalladt af sådana tillfälliga förhållanden, hvilka sedermera under storhetstiden icke förekommo i tillräcklig omfattning för att ådraga sig större uppmärksamhet. Visserligen torde rymningar af till krigstjänst utskrifne icke hafva varit okända, men dessa föllo under krigslagarna och gjorde inga särskilda utvandringsförfattningar nödvändiga. I stället är det anmärkningsvärdt, att det i legostadgorna af den 30 aug. 1664 och den 23 nov. 1686 samt ännu den 6 aug. 1723 icke aktades nödigt att i ifrågavarande hänseende införa några som helst bestämmelser.

Under den tid alltså, då på grund af Sveriges politiska och militära ställning militärstatliga synpunkter i afseende å utvandringen böra starkast hafva gjort sig gällande, var denna företeelse förmodligen utan större betydelse och tilldrog sig i alla händelser föga uppmärksamhet. Genom det nämnda plakatet af 1620 blef utvandring visserligen förbjuden, men det synes tvifvelaktigt, om denna rättsuppfattning sedermera under det 17:de århundradet var den i allmänhet gällande; eftersom dels 1617 års Adelsprivilegier, § 31, försäkrade frälsemän dylik rätt, dels stadslagen Kg. B. XV, § 7, synes åtminstone principiellt hafva medgifvit byamän liknande rätt, och dels de tid efter annan utfärdade föreskrifterna om erläggande af utflyttningscensus och om särskilda befrielser från denna afgift böra haft till förutsättning utflyttningsrättens förefintlighet. Endast i afseende å tjänste- och arbetsfolk synes rätten till utflyttning icke hafva varit medgifven, men å andra sidan synes, såsom nämnts, en utflyttning af dylika samhällselement icke hafva varit oftare förekommande. 1620 års plakat torde fördenskull vid frihetstidens ingång hafva råkat rätt mycket i glömska. De vid denna tid bestående och tillämpade bestämmelserna i afseende å utvandring torde fördenskull hufvudsakligen hafva varit de sedermera i 1731 års lag Ä.-B. 15 kap., §§ 2 och 7 samt H.-B. 3 kap., § 5 äfvensom i Ad. Priv. den 16 okt. 1723, § 32, innehållna föreskrifterna om arfsrätt och egendomsafdrag vid fall af utflyttning ur riket.

Det är anmärkningsvärdt, att det först blef under frihetstiden, efter det demokratiska statsskickets införande och sedan Sveriges ställning som militärstat undergått så väsentlig förändring, som den restriktiva utvandringslagstiftningen utbildades och fick större aktualitet. Detta torde icke hafva berott därpå, att man utan särskilda anledningar begynte tillämpa militärstatliga och befolkningspolitiska doktriner, som vid denna tid vunno utbredning i Europa, utan orsakerna torde få sökas i närmare liggande ekonomiska omständigheter. Under början af frihetstiden nämligen, medan en allmän folkbrist gjorde sig kännbar i rikets alla näringsgrenar och dessa ännu långsamt återhämtade sig efter de stora krigen, begyntesamtidigt utflyttningar af tjänstefolk från en del landsändar taga ett omfång, som för första gången på åtminstone hundra år väckte större uppmärksamhet. Skälen till denna företeelses uppträdande på en tid, då tillgången på arbetsmöjligheter synes böra hafva varit större än tillförene, ansågos vara dels de bestående förbuden mot hemmans klyfvande till mer än ett visst antal delar och mot mera än ett visst antal tjänstefolks hållande på hemmanen, hvilka förbud ansågos minska utkomstmöjligheterna i jordbruket, dels vissa utländska grannstäders (Köpenhamns och S:t Petersburgs) hastiga uppblomstring. Såsom allmännare anledningar måste man emellertid äfven antaga den vid denna tid begynnande liberalismen i tänkesätten och den därmed förenade upplösningen af fosterlandskänslan och af gamla rättsbegrepp, som veterligen redan under frihetstiden gjorde sig gällande.

Redan vid 1726—1727 årens riksdag anförde de skånska städerna besvär däröfver, att tjänstefolk olofligen begynte öfverresa till Köpenhamn och Seeland, och blifva borta. I k. resolutionen på städernas besvär af den 28 aug. 1727, § 41, erinrades fördenskull om bestående passföreskrifter och föreskrefs, att ingen som hörer under

städernas jurisdiktion skulle utan kaution äga rätt att utfå pass öfver Öresund. Vid 1734 års riksdag framställdes på nytt klagomål, men denna gång af bondeståndet, öfver tjänste- och arbetsfolks tilltagande utflyttningar; dessa klagomål ledde till införandet i legostadgan af den 21 aug. 1739, art. 8, af särskilda föreskrifter om tjänstefolks utvandring. Dessa föreskrefvo ovillkorligt passtvång, hvarjämte de, som tänka gör ansökan om pass, föreskrefvos skola förse sig med trovärdig attest, å landet af sin husbonde, sockneprästs och kronobetjänte, samt i städerna af magistraten, att de äro stadda på riktiga vägar. Vidare skulle tjänstefolk, som efter af särskilda anledningar tillåten utfart ur riket icke inom två eller högst tre år återvändt, i saknad af laga förfall hafva förlorat all arfsrätt och undersåtares rätt i riket. Sammaledes skulle den, som utan pass hemligen afvikit och utpraktiserat sig och icke inom ett års tid åter infunnit sig, hafva förlorat all arfsrätt. Stränga bötesstraff stadgades äfven för den, som vid en sådan persons afvikande varit beforderlig eller därom haft kunskap.

Dessa föreskrifter voro såsom af deras förhistoria framgår tillkomna, icke af omtanke om indelningsverket eller på grund af allmänna befolkningspolitiska teorier, utan till följd af den kännbara brist på arbetskrafter för allmogens jordbruk, till hvilken utflyttningen gaf anledning. Under det efterföljande decenniet förblef arbetsbristen i jordbruket en stående anledning till bekymmer, i sammanhang hvarmed utvandringen till utrikes orter ofta omtalades och beklagades. Det synes därjämte, som skulle denna bristhufvudsakligen hafva gjort sig kännbar för allmogen, antagligen af det skäl, att förbudet mot mera än ett visst antal tjänstefolks försvarande å hemmanen icke i samma stränghet tillämpades mot jordbrukande adel och ståndspersoner, samt att de bestående förbuden mot att anlägga torp på hemmansägorna endast träffade allmogen. Det var äfven från allmogens sida som klagomålen öfver arbetsbristen var starkast, samt i främsta rummet bondeståndet från hvilket förslagen utgingo om restriktiva åtgärder mot tjänstefolks utvandring ur riket.

Vid 1746-1747 årens riksdag besvärade sig bondeståndet på nytt däröfver, att »tjänstefolk vid gränsorterna, som därstädes uppfostras och njuta sin föda tills de något nyttigt arbete och gagn göra kunna, gifva sig till sjöss och tjäna främmande nationer». Samma klagomål inkommo från krigsbefälet, öfver »att i Finland. Bohuslän och andra gränsorter myckenhet af tjänstefolk, både drängar och pigor, dels förpassade, dels utan pass, begifva sig ur riket, hvarigenom det blifver svårt efter nödigt tjänstefolk i orten och äfven vid rekryteringen brist på manbare drängar». I anledning häraf utarbetade kammar- och ekonomideputationens förordningsutskott ett betänkande angående medel och utvägar till att hindra tjänste- och arbetsfolks flyttande ur riket till främmande makters tjänst, hvilket, om det äfven icke hann behandlas och kom att föranleda någon åtgärd, är af intresse. Utskottet framhöll, att de i 1739 års legostadga innehållna föreskrifter icke förmått uppfylla sitt ändamål; fördenskull föreslogs, att den som begär pass till utrikes ort, det vare sig tjänstehjon, torpare eller dagakarl, bör utom de i legostadgan förordnade attester, antingen skaffa god och vederhäftig kaution för 100 dal:r silfvermynt, eller dem själf i landtränteriet till säkerhet för sin återkomst deponera. Vidare föreslogs, att tullbetjänterna å inrikes hemnorter skola hafva noga inseende, att det med fartyg dit inkommande folk är behörigen förpassadt, att återsända oförpassade till hemorten samt påse, att det folket som till fartygets besättning hörer, är med fartyget tillbaka följaktigt. Skulle skepparen någon undanhålla, bör han plikta med 20 dal:r s:t för hvarje person, men skulle han lämnat dem till främmande fartyg eller herrskap, som utrikes farit, skall han plikta med 100 dal:r s:t. Arfsrättigheten, som den afvikne enligt 1739 års stadga skulle förlora, föreslogs böra hemfalla de fattige och socknekyrkan till lika delning, såframt den afviknes arfvingar äro myndige; »emedan det sällan sker, att någon afviker med mindre dess föräldrar, syskon och anhöriga det afveta och det icke är svårt för de senare, därest egendomen lämnas i deras händer, att likafullt författa sådana anstalter, att den afvikne dock undfår det som honom till arf lämnat varit». Sammaledes skola de 100 dal:r s:t, hvilka den afvikne, såframt han med pass utur riket gått, deponerat eller genom kautionpresterat, tillfalla kronan och angifvaren såsom böter, ifall han icke inom behörig tid återvändt. Kronobetjäningen skall, så snart en afviken lämnat efter sig någon egendom och dess flykt blifvit kunnig, låta värdera och sekvestrera egendomen till dess året är förbi, som honom lämnats till återvändningstid, hvarefter, i den händelse böter skola utgifvas, dessa skola däraf utmätas. Slutligen föreslogs en del bestämmelser om vederbörande landshöfdingars skyldighet att i hvarje fall pröfva, huruvida ett tjänstehjon borde få tillåtelse att utflytta från länet eller riket eller om icke något näringssätt för detsamma i orten finnes,

hvarthän det förvisas kan; om mantalskommissariornas skyldighet att till landshöfdingarna inlämna förteckningar å inflyttade och utflyttade personer; om tjänstehjonets skyldighet att vid vite låta sin förre husbonde veta, hvart det ärnar flytta, hvarvid denne skall innehålla med afsked och kvarhålla tjänstehjonets kista och kläder samt förhindra dess afresa, ifall tjänstehjonet olotligen ärnar sig tit ur länet eller alldeles af riket.

Af dessa ofvannämnda förslag kommo inga till utförande; men med anledning af de öfverklagade förhållandena i afseende å sjöfolks rymning infördes i k. kofferdireglementet den 30 mars 1748, art. 3, § 4, stränga bestämmelser härom. En sådan utomlands förrymd sjöman skulle anses såsom menedare mot konungen och Sveriges krona och hafva förverkat alla dess undersåtliga rättig- och friheter i riket, hvarjämte allt livad en sådan rymmare uti arf skulle kunna tillfalla, skulle vara förbrutet till kofferdisjömanshuset. Skepparen skulle, om han ej kunde förete bevis därå, att han till förekommande af rymningen och den rymdes återfående iakttagit all möjlig försiktighet, kunna dömas till böter. Genom k. förkl. den 12 aug. 1752 stadgades sedermera på borgarståndets begäran ytterligare föreskrifter till underlättande af förrymdt sjöfolks efterlysande.

Det bör anmärkas, att man enbart med ofvannämnda skärpta föreskrifter och förslag till sådana ingalunda ansåg sig hafva vidtagit tillfyllestgörande åtgärder mot utvandringen. Jämsides därmed var utvandringen en af hufvudanledningarna till flera vid samma tid vidtagna vidtgående förändringar i den inre lagstiftningen, framför allt jordbrnkslagstiftningen, genom hvilka man afsåg att bereda ökad möjlighet till utkomst för de personer, som skulle förhindras att lämna fosterlandet. Redan är omnämndt, att landshöfdingeämbetena föreslogos skola vara verksamma såsom en slags arbetsförmedlingsanstalter för tjänstehjon inom länen. Vidare var den första upprinnelsen till k. förordningen den 30 juni 1747 om vidsträcktare tillåten hemmansklyfning ett protokollsutdrag från bondeståndet, hvaruti detta föreställde, »att allmänt bekant vore, huru vårt kära fädernesland på åtskilliga ställen lider mycken brist på nödigt arbetsfolk, hvaraf till landets obotliga skada, utom annat, händer,att vårt landtbruk ej kan bringas i behörigt stånd, och att många nog dräktige orter, hvaraf riket kunde äga ansenlig nytta och inkomst samt en otrolig myckenhet folk dess tillräckliga uppehälle, blefvo alldeles öde liggande; hvilket till en stor del af de tid efter annan utkomna tjänstehjonsordningar syntes härröra, emedan därigenom ett stort antal folk, som emot berörde förordningar ej se sig kunna få förbiifva hos deras föräldrar eller å de hemman, hvarest de blifvit uppfödda, och icke heller kunna finna någon utväg att här hemma erhålla sitt uppehälle, lika som tvingas att på främmande och vidt aflägsna orter söka deras föda, hvarom de många i främmande makters tjänst vistande infödde svenske ett öfvertygande prof afiämnar.» Sammaledes var, sedan genom tabellkommissionens första folkräkningar landets befolkningsfråga blifvit än mera aktuell, utvandringen och folkbristen ett hufvudämne vid förhandlingarna under 1751—1752 årens riksdag, hvarvid flera förslag till inre lagstiftningsåtgärder (om lättnader i äktenskapslagstiftningen, om torps anläggande, om skattelindringar för barnrika familjer m. m.) framställdes, i afsikt att öka folkmängden och utkomstmöjligheterna för densamma inom landet samt undanröja orsakerna till utvandringen. Af dessa kommo några sedermera till utförande.

Sedan i kanslikollegium vid afgifvande af generalsammandraget öfver folkmängdstabellerna år 1756 bekymmer blifvit uttalade angående folkbrist i följd af utvandringar och åtgärder påyrkats för dettas hämmande, utfärdade kommerskollegium på befallning af kungl. maj:t en kungörelse af den 8 sept. 1756, hvaruti 2,000 dal:r s:t plikt stadgades för den som söker att bortlocka eller hemligt och olofligtvis utur riket förskaffa någon manufakturarbetare, hvilken han dessutom skulle vara skyldig återskaffa; hvarjämte den som låter sig bortlocka bör med 1,000 dal:r s:t umgälda sitt brott, då han ertappas. Sedermera, sedan kanslikollegium i sin riksdagsberättelse år 1701 ytterligare uttalat bekymmer öfver den starka utvandringen, utkom k. för. den 20 juli 1762, angående dem, som olofligen och hemligen begifva sig utur riket under främmande herrskaper, kvaruti de i 17:iJ) års legostadga innehållna bestämmelserna återupprepades. Att emellertid de restiktiva föreskrifterna icke ensamma ansågos tillfyllest framgår bäst däraf, att samma dag som nyssnämnda förordning äfven är dagtecknad en annan, nämligen k. förordningen att jordägare och hemmansbrukare å landet måga för gifta legohjon å sina ägor uppbygga backstugor och boningsrum, hvilken förordning jämte den af den 30 juni 1747 om heminansklyfning samt den utvidgade rätten att anlägga torp kan sägas hafva inneburit det definitiva brytandet med den äldre jordpolitiken och inledningen till de efterföljande mansåldrarnas starka orahvälfningar inom

jordbruksnäringen. Det bör än en gång påpekas, att detta inre lagstiftningsarbeteunder de ifrågavarande decennierna gick parallelt med och till stor del leddes af samma fosterländska önskemål, som de restriktiva utvandringsföreskrifterna.

Sin strängaste form torde dessa sistnämnda hafva erhållit i den ytterligare knngl. förordningen af den 18 febr. 1768 angående dem. som olofligen och hemligen begifva sig utur riket. Häri gjorde konungen veterligt, att »ehuru naturliga skyldigheten förbinder alla till kärlek för fäderneslandet samt att där förblifva och sig redeligen nära, så hafva dock illa sinnade och af sadan skyldighet förgätne personer tagit sig före att olofligen begifva sig utur riket till främmande orter, i den bedrägliga tanke, att där kunna lättare vinna deras bergnings. I anledning häraf gjordes detaljerade och stränga föreskrifter för en hvar särskild af följande samhällsgrupper: l:o) arbetare vid bruken och bergverken; 2:o) sjöfarande; 3:o) soldater och krigsfolk; l:o) handtverks- och tjänstefolk; f>:o) ståndspersoner och allmoge. Rörande de först nämnda stadgades, att de icke utan bergs-kollegii reselof eller tillståndssedel kunna af k. bfdhe förpassas till utrikes ort; att den som utan sådant tillstånd drager nr riket skall böta första gången 200 dal:r s:t, andra gången dubbelt och tred je gången straffas till lifvet. Förmår han ej fullgöra böterna, plikte han törsta gången med fem och andra gången med sju gatitlopp. Den som söker att locka eller tubba något bruksfolk ur riket, fiireskrefs skola vara lika straff underkastad. Rörande förrymdt sjöfolk stadgades, att de vid ertappande skola icke allenast aterbära allt hvad de i städja, såväl som lego och hyra, af skepparen bekommit, utan ock plikta med spö eller fängelse vid vatten och bröd efter omständigheterna; skulle åter en sådan bortrymd blifva alldeles borta, skall han i enlighet med 1748 års kofferdireglemente anses såsom menedare och hafva förverkat alla rättigheter i riket. De som låta värfva sig såsom soldater och krigsfolk för främmande herrskap skola undergå det straff, som för rymmare i krigs- och sjöartiklarna är stadgadt; kunna de ej igenfinnas eller förblifva de motvilligt u omlands anses de såsom menedare och förlora såsom sjöfolk i lik-nan , fall alla rättigheter i riket. Den äter, som gör sig skyldig i att värfva, öfverlåta eller ur riket praktisera något manskap oi nämnda ändamål, skall straffas efter omständigheterna, antingen mei ansenliga penningeböter eller svår kroppsplikt eller ock till > vet.. 1. afseende a handtverks- och tjänstefolk återupprepades stadgam ena i 1739 och 17(»2 årens förordningar. 1 afseende å stånds-peisonei och allmoge gåfvos en del stränga passföreskrifter. Till s ut fiireskrefs i allmänhet, att då någon som icke är försedd med nat igt tillstånd anmäler sig till erhållande af pass till utrikes ort, !"oa ' ederbörande taga af den resande tvenne säkra löftesmän elleren viss nedsatt penningesumma till borgen att han inom den i passet nämnda tid skall vara i riket tillbaka.

Genom hallordningen den 2 april 1770, art. III, § l6, stadgades sedermera om hallrättens skyldighet att i hvarje fall pröfva, om svensk arbetare till större fullkomlighets vinnande bör få utrikes resa, samt träffades förbud mot att innan hallrättens tillstånd företes utgifva resepass åt sådan arbetare. Genom k. br. den 21 april 1774, k. br. den 11 sept. 1777 och komm.-koll. kung. den 27 juli 1778 gåfvos vidare ytterligare föreskrifter rörande sjöfolks rymning; hvilka föreskrifter efterföljdes af k. kungörelsen och förbudet emot svenskt sjöfolks utpraktisering utur riket af den 30 maj 1781. Här förnyades uttryckligen den tre år tidigare gjorda föreskrift, att främmande skeppare ej utan en i sjömanshuset nedsatt borgen af 100 rdr specie ägde rättighet att i skeppstjänst antaga svensk man eller underofficerare vid örlogsflottan, och skyldighet att ställa sådan borgen förskrefs i vissa fall äfven för de sistnämnde. Rörande handtverksgesäller, arbetare och betjänte säges i samma förordning, »att de sällan hafva annan orsak till fäderneslandets lämnande än otidig nyfikenhet samt ett inbilladt oriktigt begrepp om utländska förmåner, och det skall därför hädanefter som hittills i allmänhet vara förbjudet för dem att begifva sig utrikes». I den händelse dock en eller annan bevisligen skulle behöfva för vidare kunskaps och färdighets vinnande i sin slöjd på någon tid resa utrikes, sä skall k. bfhde och kommerskollegium utlåta sig däröfver, och vederbörande kan mot borgen af två godkände män och bötesstraff, om han ej i rätt tid återkommer, erhålla tillstånd därtill.

Under de efterföljande decennierna utfärdades tid efter annan en rad förordningar och cirkulär, i ändamål att försäkra efterlefnaden af den gällande lagstiftningen. Genom k. eirk. den 17 jan. 1785 till hofrätterna, angående förvarande af kronans rättigheter vid tillfällen då någon utur riket flyttar och här sin egendom försäljer, stadgades att vederbörande domstolar i dylik händelse skola till kammarkollegium inberätta förhallandet och icke meddela sista uppbud och än mindre fastebref å sådana fastigheter, innan kollegium yttrat sig och bevakat kronans rätt.

Genom komm.-koll. kung. den 11 aug. 1788, komm.-koll. cirk. den 20 maj 1794 och k. kung. den 27 aug. 1828 utfärdades ytterligare kompletterande föreskrifter till 1781 års förbud i afseende å utländsk skeppares skyldigheter vid förhyrande af svensk sjöman. Genom krigs-art. den 31 mars 1798, kap. 14, § 73, förnyades och modifierades 1768 års straffbestämmelser vid bergverksarbetares lockande till utlandet. Genom k. br. den 15 okt. 1792, k. kung. den 17 april 1795, k. br. den 12 maj 1801 och komm.-koll. kung. den 1 juni 1801 utfärdades förnyade föreskrifter om passförfattningarna och deras efterlefnad. Genom k. förordn. den17 juni 1801 angående passagerareafgiften förnyades vissa redan i äldre k. påbud af den 16 mars 1782 och den 26 mars 1734 samt k. resolution af den 3 febr. 1748, §19, träffade bestämmelser om skyldighet att erlägga vissa afgifter vid uttagande af pass till utrikes ort, hvilka afgifter, som tidigare varit anslagna amiralitetsinkvarteringskassan, genom k. brefvet den 29 mars 1798 hade förordnats därefter skola komma amiralitetskrigsmanskassan till godo. Genom k. kung. den 26 juni 1804 utfärdades en närmare förklaring öfver 1768 oeh 1781 årens förbud, hvilka ytterligare inskärptes till efterlefnad med den inskränkning, att bofaste personer skulle efter k. bfhdes pröfning kunna befrias från skyldighet att ställa borgen vid utrikes resa.

Dessa under det gustavianska enväldet utfärdade författningar voro som synes hufvudsakligen föreskrifter till betryggande af de under frihetstiden utfärdade hufvudförfattningarnes efterlefnad. De inneburo i ingen mån någon skärpning af de sistnämndas restriktiva bestämmelser; snarare medgåfvo de i en oeh annan punkt en lättnad i tidigare utfärdade föreskrifter. Den restriktiva utvandringslagstiftningen i Sverige måste fördenskull anses hafva i alla väsentliga delar tillkommit under det föregående demokratiska statsskicket, liksom den då framgick ur allvarliga fosterländska omsorger om det inhemska näringslifvets förkofran samt åtföljdes af ett omfattande inre lagstiftningsarbete för underlättande af de utvandrande folkelementens utkomst och bosättning. Huruvida de restriktiva bestämmelserna i och för sig kunna antagas hafva under ifrågavarande tidsskeden fyllt sitt ändamål, kan ej med någon visshet sägas; de tätt efter hvarandra utfärdade förnyade påbuden antyda visserligen motsatsen, men å andra sidan torde under den gustavianska tiden de olagliga utflyttningarna ej hafva haft så synnerligen stort omfång.

Annu några år efter det nuvarande statsskickets införande tillkomino författningar för inskärpande af bestående restriktiva föreskrifter. Uti kungl. förbudet den 27 dec. 1811 säger sig kungl. maj:t halva inhämtat, att författningarnas förbud att utan vederbörligt tillstånd begifva sig utur riket icke noggrannt blifvit iakttaget, i synnerhet i gränsorterna; och att »ehuru det å ena sidan är nödvändigt för näringarnas tillväxt och förkofran, att handtverksfolk å utiikes ort söka förvärfva sig ytterligare kunskaper och skicklighet uti de slöjder de idka, så är det å andra sidan icke förenligt med rikets sanna fördel att från åkerbruket skilja nyttiga arbetare».

Fördenskull påminnes om att bestående föreskrifter på det nogaste skola iakttagas, och erinras om att sådana rikets undersåtar, hvilka satt sig alldeles neder att bygga och bo under främmande herrskap, icke kunna annorlunda anses än såsom utländske män, och att med dem, i händelse de vilja uti riket återkomma, skall förfaras på samma stränga sätt som för utlänningar strax förut stadgats i k. för. den19 febr. 1811. Grenom k. för. den IG juli 1812 fiirordnades o in förändrad och skärpt lydelse af dåvarande Missgärningsbalkens 4 kap., 6 §, i afseende å svenska undersåtar som utan nådigt tillstånd taga tjänst hos främmande herrskap. Genom k. brefvet den 11 jan. 1815 upphäfdes i afseende å resor till Norge ett par af de i 1768 års forfattning innehållna och senare utfärdade föreskrifter.

I och med dessa för fattningar synes den restriktiva utvandrings-lagstiftningen i Sverige afstanna. Under de efterföljande decennierna forblef den bestående lagstiftningen visserligen i sin helhet i gällande kraft, men synes icke hafva haft nägon större betydelse, då utflyttningar till utrikes orter under denna tid icke synas hafva haft något anmärkningsvärd!, omfång. Under dessa decennier faller emellertid liberalismens allmänna genombrott inom ett flertal områden af näringslagstiftningen, och det är historiskt naturligt, att under samma tid de dåvarande utvandringsbestämmelserna alltmer kommo att anses föråldrade och hinderliga. Man hade under 18.HO—40-talen och ännu in på 1860-talet ingen erfarenhet af en utflyttning från riket, som kunde väcka några farhågor ur det allmännas synpunkt, och de bestående straffbestämmelserna och utvandringshindren kunde därför, i de enstaka fall då deras tillämpning kunde sättas i fråga, med skäl synas onödigt stränga.

Det första steget till den äldre lagstiftningens upphäfvande föranleddes af en motion i borgareståndet vid .1841) ars riksdag, hvarnti motionären ansåg de i 1768, 1801 och 1804 årens författningar innehållna föreskrifter om borgens ställande vid uttagande af pass till utrikes ort samt om arfsrättens förlorande vid afresa utan pass och bortblifvande mera än ett år, icke öfverensstämmande med närvarande tid och föreslog deras upphäfvande. Allmänna besvärs- och ekonomiutskottet, till hvilket motionen remitterades, sade sig dela motionärens åsikt »att de besvärande villkoren för erhållande af pass, hvarmed synbarligen varit åsyftadt att inom riket kvarhålla den arbetande klassen af rikets befolkning, icke mera äro lämpliga efter den utveckling af samfundsskicket, som senare tider visat sig, utan böra upphöra, såsom på ett skadligt sätt hinderliga för begagnande af de så sorgfälligt beredda lättare och lifligare kommunikationerna olika stater emellan, kvarigenom äfven riugare personer, för billigt pris, blifva i tillfälle att å utrikes orter förvärfva ytterligare kunskap och färdighet i de slöjder de idka, till förkofran och tillväxt af näringarne i allmänhet.» Utskottet ansåg äfvenledes att den, som utpraktiserat sig utan pass, icke begått sådant brott som borde föranleda arfsrättens förlust, samt hemställde om bifall till motionen.

Sedan nämnda utskottsbetänkande af vissa skäl blifvit åter-remitteradt till förnyad behandling i förening med lagutskottet, af-gåfvo de båda utskotten gemensamt ett förnyadt betänkande, hvarutido jämte ställandet af borgen och förlust af arfsrätt äfven såsom otidsenliga påpekade de i 1756, 1768 ocb 1781 årens författningar innehållna öfriga straffbestämmelser vid bergverksarbetares och sjöfarandes olaga utflyttning. I enlighet härmed uttalade ständerna utan nämnvärda invändningar i något af de fyra stånden såsom sin mening, »att äfven under förutsättning, att det med de ifrågavarande föreskrifterna åsyftade ändamål, att inom riket kvarhålla den för industrien ocb näringarne nödiga arbetskraften ocb slöjdfärdigheten, skulle kunna anses påkalla all den stränghet dessa in hålla, ständerna likväl trott en sådan ekonomisk angelägenhet icke utgöra någon tillräcklig, grund för de våldsamma band, som därigenom blifvit lagda på den personliga friheten, och för de ända till ytterlighet utsträckta ansvarsbestämmelserna, som, vid jämförelse med brottmålslagstift-n in gen i allmänhet, ingalunda kunna anses afvägda efter förbrytelsernas beskaffenhet, hvarförntan numera lärer vara allmänt erkämlt, att sådana tvångslagar, långt ifrån att befordra och stadga närings-driften, snarare äro binderliga för industriens utveckling, för hvil-ken just friheten utgör ett oeftergifligt villkor.» I anledning häraf beslöto de för sin del upphäfvande af de i nyssnämnda äldre författningar innehållna ansvarsbestämmelser och föreskrifter af ifrågavarande slag. Denna riksdagsskrifvelse föranledde emellertid från kungl. maj:ts sida ingen annan åtgärd, än att genom k. kung. den 4 maj 1810 den i k. för. den 18 febr. 1768, k. kung. den 30 maj 1781 och k. br. den 26 juni 1804 föreskrifna skyldigheten att ställa borgen eller deponera viss penningesumma vid företagande af utrikes resor uppliäfdes. I öfrigt förblefvo de äldre författningarna vid gällande kraft.

Under de båda efterföljande decennierna skedde inga andra förändringar i utvandringslagstiftningen, än att efter ständernas med-gilvande genom k. for. den 9 nov. 1844 gjordes tillägg till H.-H. kap. 11 [, § 5, samt förklaring öfver Ad. Priv. den 16 okt. 1723, § 32, i ändamål att göra kungl. maj:t oförhindrad att med utländska makter sluta aftal om upphörande af det på nämnda ställen införda stadgande om egendomsafdrag vid utflyttning till utrikes ort ; hvilket ste;lgande redan tidigare (k. br. den 6 maj 1830) hade uttryckligen oi v arats sträcka sig endast till adelsmän och borgare. Redan före °u nämnda tiden hade ined ett flertal utländska makter deklara-oi is ia noter utväxlats angående det nämnda egendomsafdrågets nnsesidiga upphäfvande, och under den efterföljande tiden hafva som e vant konventioner därom ingåtts med ett flertal andra makter, sa a stadgandet itråga för närvarande saknar praktisk betydelse.

Genom k. brefvet den 2x mars 1^54 föreskrefe ytterligare, att >e\tumgsskyldig, som ej satt karl i sitt ställe, som blifvit antagen, ej utan kungl. maj:ts tillstånd får från riket afflytta, så länge hau12

är underkastad beväringsskyldigheten, kvaremot detta föreskrefs ej skola gälla om den, som ännu ej uppnått beväringsåldern. Dessutom utfärdades genoin k. knng. den 2!) mars 18f>"> närmare föreskrifter om pass for ämbets- orh tjänstemän vid utrikes resa; genoin k. brefven den 26 april lHf>6 ocb den 18 aug. 1857 gåfvos ytterligare bestämmelser om passersedlar för öfverresa till Danmark.

Annu år 1860 bestodo, såsom al' det ofvanstående framgår, de flesta af de restriktiva utvandringsbestämmelser, hvilka voro innehållna i det föregående århundradets författningar. Endast skyldigheten att ställa borgen var upphäfd, och egendomsafdraget vid utflyttning hade i hufvudsak förlorat sin betydelse; däremot kvarstodo bestämmelserna om passtvång och passafgifter, om skyldighet för bergverksarbetare, handtverkare och tjänstefolk att hafva särskildt tillstånd tor erhållande af pass, om förlust af medborgerliga, rättigheter och af arfsrätt samt om bötes-, fängelse- och i vissa fall dödsstraff för bergverksarbetare, soldater och sjöfolk vid olaga utvandring samt för personer, hvilka värfvat bergverksarbetare och soldater för utvandring. Det föreligger emellertid starka skäl att antaga, att med undantag af passtvånget de ofvannämnda bestämmelserna under tidernas lopp i praktiken förlorat det hnfvudsakliga af sin betydelse. Då därför genom k. for. den 21 sept. 18(>0, i sammanhang med pass-skyldighetens upphäfvande i allmänhet, äfven förbuden att utan pass begifva sig utur riket uppliäfdes, sa måste därmed äfven samtliga äldre, i allmänhet vid förpassningen knutna utvandringsbestämmelser anses hafva blifvit upphäfda, om detta ock icke var fallet med en bokstaflig tolkning af en del äldre författningars ordalydelse. Genom de under 1860-talet utfärdade förordningarna om hvad som bör iakttagas vid utvandrares fortskaffande till främmande världsdel, hvilka underförstådt voro byggda på ut-vandringsfrihetens princip, måste lagstiftningen äfven anses hafva erkänt det nyssnämnda förhållandet. I svensk rätt kvarstod fördenskull vid nämnda tid, utom dc hinder för utvandring som följa af vissa offentligt-rättsliga föreskrifter om häktning och fullföljande af strafförfarande, endast det i k. knng. angående den allmänna be-väringen den 18 november 1860, § 4, innehållna stadgande, att be-väringsskyldig, som vill blifva fri fran värnplikten för att kunna till främmande land utflytta, därtill skall hafva nådigt tillstånd af konungen.

Ofvanstående öfversikt af den äldre svenska utvandringslagstift-ningen angifver i sina hufvuddrag de europeiska staternas i allmänhet. Under de 17:de och 18:de århundradena utfärdades såväl i de västeuropeiska nationalitetsstaterna som i de mellaneuropeiska småstaterna restriktiva utvandringsförfattningar, hvilka väl i detaljerafvika från hvarandra, men som i stort sedt öfverensstämma i afseende å lagstiftningen om passkyldighet, om egendoinsafdrag och inskränkning af arfsrätt vid utflyttning samt om utvandringsförbud för vissa kategorier af personer (tjänstefolk, kvalificerade arbetare). Sedermera, under inflytandet af den franska revolutionens idéer ocli den liberala ekonomiska politiken, upphäfdes under förra hälften af förra århundradet successivt denna äldre restriktiva lagstiftning; eller ock förlorade den, såsom i Sverige, sin faktiska rfittsgiltighet. Med undantag af några i en del mellaneuropeiska stater kvarstående, i flere af dem föga stränga binder för värnpliktiges utvandring, kan i allmänhet sägas, att under 1850—60-talen ulvandringsfrihetens grundsats var blifven i Europa erkänd.

Emellertid kommo under liberalismens bristande uppfattning af den enskildes offentligt-rättsliga och privaträttsliga förpliktelser åskådningar att göra sig gällande i alseende ä utvandringsfriheten. hvilka voro i motsatt riktning öfverdrifna och ensidiga. Sedan de äldre hindren för utvandring försvunnit nr lagstiftningen, kom denna i de flesta länder att sakna alla fasta föreskrifter i afseende å sådana rättsförhållanden, som skäligen böra föranleda ntvandringsförbud eller utgöra faktiska hinder för utvandring. I de reglementen öfver utvandringen, hvilka under denna tid af andra orsaker tillkommo, aktades icke nödigt att kodificera de utvandringshinder, som i alla stater föranledas af häktning, fullföljande af strafför faran de m. m., ån mindre att träffa några stadganden i afseende å vissa betydelse tulla privaträttsliga förhållanden, som stå i nära sammanhang med utvandringsfriheten. Till följd däraf kom i flera länder en liberal praxis att utbilda sig i afseende å dessa frågor, hvilken knappast har stått i öfverensstämmelse med civillagstiftningens afsikter och älven onekligen gifvit anledning till förekommande missförhållanden.

Dessa förhållanden hafva emellertid vunnit beaktande, då på senai-e tid den liberala regleringen af ut vand rings väsendet i flera mellan- och sydeuropeiska stater efterträdts af en modernare ut-'andringslagstiftning. Att den föreliggande frågan, liksom öfver-iiifvud utvandringslagstiftningen i allmänhet, för de västeuropeiska statt i na varit af mindre vikt, äger sin naturliga förklaring däri, utt mg and under hela det förflutna århundradet fört en i stort sedt u vandringsbefrämjande politik, medan i Frankrike, Belgien och e eiländerna den inhemska utvandringen icke har spelat någon stom- roll eller med förhärskande liberala åskådningar icke har ansetts

innebära nationella olägenheter. Älven har i dessa af libern-behärskade stater en mindre sträng uppfattning af statens förpliktelser till ingripande sjftlffallet gjort sig gällande. För demellan- och sydeuropeiska staterna åter, för hvilka utvandringen har inneburit ojämförligt större nationella faror oeh hvarest uppfattningarna om statens förpliktelser jämväl varit strängare, har nödvändigheten äfven starkare framträdt af fasta föreskrifter i afseende å de hinder för utvandring, som böra föranledas af vissa den utvandrande åliggande offentligt-rättsliga och privaträttsliga skyldigheter.

I de nyare schweiziska, tyska, italienska, ungerska och spanska utvandringslagarna beröra dessa föreskrifter, förutom värnpliktiges rätt till utvandring, dels omyndiges rätt att utvandra utan målsmans samtycke, dels minderårigas och öfverårigas rätt att utvandra utan att vara åtföljda af lämpliga personer och försäkrade om utkomst och vård i destinationslandet, dels olika slag af försörjnings-pliktige personers rätt att utvandra. Rörande dessa olika kategorier af personer gifvas i flere af de nämnda lagarna bestämmelser, på sätt som närmare framgår af den särskilda härefter följande redogörelsen. I)e principer, som genom dessa stadganden kommit till uttryck, kunna äfven anses hafva i afseende å sitt berättigande vunnit internationellt erkännande, i det att 1'Institut de droit inter-national i sitt uttalande öfver önskvärdheten af en mellanfolklig reglering af utvandringsväsendet äfven uttalat sig för ett internationellt införande af de åsyftade utvandringshindren.

Hvad Sverige beträffar, är lagstiftningen fortfarande i saknad af bestämmelser i afseende å här oinhandlade frågor. Med undantag af de föreskrifter om värnpliktiges utvandring, som gåfvos i den ofvan omnämnda kungörelsen om den allmänna beväringen af år 1860, och hvilka sedermera förnyats och fullständigats i k. kung. om hvad iakttagas bör af värnpliktig, som önskar vinna tillstånd att från riket afflytta etc. af den 28 jan. 1887 samt i inskrifnings-förordningen af den 5 dec. 1901, finnas i vårt land inga utvandrings-förbnd i egentlig mening och inga andra faktiska hinder för utvandring än dem som självfallet följa al' vissa offentligt-rättsliga föreskrifter. Visserligen kan anses, att enligt gällande svensk rätt (G.-B., kap. IX, § 1) hustru icke är berättigad att utvandra utan mannens samtycke, och att omyndig (A.-.B kap. XIX, § 1, samt kap. XXII, § 2) åtminstone under 15 år icke är därtill berättigad utan målsmans tillstånd; i afseende å omyndige i åldern 15—21 ar samt vuxne omyndige måste man emellertid ställa sig tveksammare, oeh i afseende å försörjningspliktige personers utvandring finnas inga andra hinder än i det fall, att de enligt k. för. angående fattigvården den 9 juni 1871, §§ 35—3(5, kommit under iåttigvårdsstyrelses målsmanskap eller husbondevälde. I praxis tillämpas dessutom i afseende å dessa olika kategorier af personer godtyckliga och oftaliberala principer, äfven då de efter hvad nu är nämndt borde enligt lag kunna förhindras att utfå utflyttningsbetyg. Fasta stadganden härutinnan torde fördenskull vara nödiga; och i än högre grad äro stadganden erforderliga i afseende å personer, som enligt gällande lag icke äro förhindrade att utvandra, men som enligt internationellt erkänd och i den nyare lagstiftningen tillämpad rättsuppfattning böra vara detta.

II. De äldre liberala utvandringsförfattningarna.

Redan på en tid, då den äldre restriktiva utvandringslagstiftningen var bestående i Europas flesta stater, hade i England de första stegen tagits till en lagstiftning öfver utvandringen med väsentligt olika karaktär och ändamål. Med anledning däraf, »att i olika delar af de Förenade konungarikena ett antal personer hade förledts till att lämna sin hembygd och hade lidit stor nöd ombord å fartygen på grund af brist på vatten och lifsmedel och andra nödvändiga ting äfvensom på tillräckligt utrymme», utfärdades år 1803 den första af de Passengers Acts, hvilken bildar inledningen till århundradets europeiska *utvandrarskyddslagstiftning.* Sedan denna lag år 1816 något kompletterats, efterföljdes den af Passengers Acts utfärdade åren 1825, 1828, 1835, 1842, 1848, 1852 och 1855, vid hvilken tid det kan anses att den engelska utvandrarskyddslagstiftningen i hufvudsak hade nått den utbildning, som den ännu besitter, och vid hvilken tid den äfven blef mönstret för liknande i andra europeiska länder utfärdade författningar.

Hvad beträffar denna engelska lagstiftning under det förflutna århundradets förra hälft, anmärkes i korthet

följande. Den framtvangs icke utan motstånd från en del redareintressens sida af en allmän samhällelig opinion af liknande slag som den, hvilken under samma tidsskede framdref den engelska arbetarskyddslagstiftningen. Det bör erinras därom, att den engelska utvandringen redan under århundradets första decennier antog ett omfång, som för dåtidens segelfart var betydligt, och denna masstransport af människor bör med hänsyn till den outvecklade samhälleliga hygienen på nämnda tid hafva kräft särskilda åtgärder ocb föreskrifter. Det står äfven af samtida skildringar utom tvifvel, att en del människoovärdiga och hälsofarliga iörhållanden såväl ombord å utvandrarfartygen som i inskeppnings- och afstigningshamnarnas öfverfyllda baracker gjorde lagstiftningen i hög grad befogad. Det tvång på utvandrarfartygens liberala principer, äfven då de efter hvad nu är nämndt borde enligt lag kunna förhindras att utfå utflyttningsbetyg. Fasta stadganden härutinnan torde fördenskull vara nödiga; och i än högre grad äro stadganden erforderliga i afseende å personer, som enligt gällande lag icke äro förhindrade att utvandra, men som enligt internationellt erkänd och i den nyare lagstiftningen tillämpad rättsuppfattning böra vara detta.

II. De äldre liberala utvandringsförfattningarna.

Redan på en tid, då den äldre restriktiva utvandringslagstiftningen var bestående i Europas flesta stater, hade i England de första stegen tagits till en lagstiftning öfver utvandringen med väsentligt olika karaktär och ändamål. Med anledning däraf, »att i olika delar af de Förenade konungarikena ett antal personer hade förledts till att lämna sin hembygd och hade lidit stor nöd ombord å fartygen på grund af brist på vatten och lifsmedel och andra nödvändiga ting äfvensom på tillräckligt utrymme», utfärdades år 1803 den första af de Passengers Acts, hvilken bildar inledningen till århundradets europeiska *utvandrarskyddslagstiftning.* Sedan denna lag år 1816 något kompletterats, efterföljdes den af Passengers Acts utfärdade åren 1825, 1828, 1835, 1842, 1848, 1852 och 1855, vid hvilken tid det kan anses att den engelska utvandrarskyddslagstiftningen i hufvudsak hade nått den utbildning, som den ännu besitter, och vid hvilken tid den äfven blef mönstret för liknande i andra europeiska länder utfärdade författningar.

Hvad beträffar denna engelska lagstiftning under det förflutna århundradets förra hälft, anmärkes i korthet följande. Den framtvangs icke utan motstånd från en del redareintressens sida af en allmän samhällelig opinion af liknande slag som den, hvilken under samma tidsskede framdref den engelska arbetarskyddslagstiftningen. Det bör erinras därom, att den engelska utvandringen redan under århundradets första decennier antog ett omfång, som för dåtidens segelfart var betydligt, och denna masstransport af människor bör med hänsyn till den outvecklade samhälleliga hygienen på nämnda tid hafva kräft särskilda åtgärder ocb föreskrifter. Det står äfven af samtida skildringar utom tvifvel, att en del människoovärdiga och hälsofarliga iörhållanden såväl ombord å utvandrarfartygen som i inskeppnings- och afstigningshamnarnas öfverfyllda baracker gjorde lagstiftningen i hög grad befogad. Det tvång på utvandrarfartygens

redare, den fördyring af öfverfartskostnaderna och den hämsko pu rederirörelsens utveckling, som af motståndarna mot lagstiftningen vid dera tillfällen framhöllos såsom följder af densamma, torde icke kunna tillmätas någon större betydelse. Då man betraktar meningsbrytningarna härutinnan i historiskt perspektiv, torde man kunna säga, att lagstiftningen i fråga på sin tid lika litet var till hinder för den engelska rederirörelsens utveckling, som arbetarskyddslag-stiftningen pa samma tid hämmade den engelska industriens.

Innehållet i de tre första Passengers Acts var i hufvudsak några summariska bestämmelser om besiktning af ntvandrarfartygen, om högsta tillåtna passagerareantal i förhållande till fartygens dräktighet samt om fartygens utrustning och proviantering. Någon större verkan torde emellertid dessa äldsta föreskrifter knappast hafva haft. Sedan de en kortare tid åren 1827—182S varit alldeles tipphäfda, tillkommo författningarna af åren 1828 och 1835, uti hvilka bestämmelser af i det stora hela samma art pä nytt träffades. För att bringa lagstiftningen till större effektivitet tillsattes vidare år 1830 i de viktigaste brittiska inskeppningshamnarna samt i det brittiska

Nordamerikas hamnar särskilda tjänstemän, med uppdrag att öfver-vaka författningarnas efterlefnad och tillvarataga utvandrarnas intressen. Afven hade vid denna tid såväl Förenta Staternas som staten New-Yorks skyddslagstiftning öfver invandringen till unionen begynt, hvilken lagstiftning sedermera under århundradet utvecklade sig i viss växelverkan med den engelska utvandringslagstiftningen och för utvandrartrafiken mellan dessa båda länder varit af stor betydelse. Emellertid förekommo under senare hälften af 1830-talet allt fortfarande talrika klagomål öfver utvandrarexpedienternas ohederliga manipulationer, och uti Passengers Act af den 12 aug. 1842, som dessutom i flera afseenden skärpte bestående föreskrifter om ntvandrarfartygen, infördes för första gangen i utvandringslagstiftnin-gens historia lanccssionsplikt for vissa utvandringsexpedienter. Detta innebar med den kontroll, som därigenom möjliggjordes öfver ut-vandrarbefordringen, ett afsevärdt steg framåt. Hungersnöden och massutvandringen från Irland är 1847 och de följande aren gjorde dock ytterligare förbättringar af lagstiftningen erforderliga, och efter en mindre författning år 1818 utfärdades Passengers Acts af åren 1852 och 1 *55, uti hvilka dels föreskrifterna om utvandrarfartygens inredning och utrustning ytterligare skärptes, dels en särskild kategori af medverkande vid utvandrartransporten, de s. k. emigrant runners, ställdes under kontroll, dels utvandrarfartygens redare gjordes i vidsträcktare mån än förut ansvarige vid befordringen. Författningen af år 1855 har sedermera med en del tillägg uppgått uti Merc-hant Shipping Acts af aren 1894 och 190G, uti hvilka den nuvarande engelska utvandringslagstiftningen är innehållen.De principer, hvilka den engelska utvand ringslagstiftningen intill århundradets inidt hade utbildat, upptogos såsom nämnts af de vid denna tid i de jicsta andra europeiska stater tillkomna författningar. Sedan nämligen under 1840—70-talen utvandringen från flera fastlandsstater begynt taga ett större omfång, sågo sig äfven dessa nödsakade att för antingen den egna utvandringens eller genom vand l ingens skyddande och reglerande träffa särskilda föreskrifter. Sålunda utkommo utvandringsförfattningar i Frankrike den *5—27 januari 1855, den 18—23 juli 1860, den 9 mars—6 april 1861 oeh den 15 mars—16 april 1861; i Belgien den 14 dee. 1876; i Nederländerna den 1 juni 1861 oeh den 15 juli 1869; i Danmark den

I maj 1868; i Norge den 23 maj 1863 och den 22 maj 1869; i Sverige den 6 aug. 1864, den 5 febr. 1869 och den 4 juni 1884; i Preussen den 7 maj 1853; i Bayern den 7 juni 18(!2; i Wurtemberg den 17 april 1879; i Sachsen den 3 jan. 1853; i llessen den 25 jan. 1851; i Meclclenburg-Schwerin den 15 april 1859; i Meellenburg-Strrtits den

II juni 1x52; i Oldenburg den 3 aug. 1853; i Liibeelc den 29 juli 1857; i Br emen den 9 juli 1866; i Hamburg den 14 jan. 1887; i Schweiz den 24 dee. 1880; i Italien den 30 dee. 1888; i Spanien den 16 sept. 1853; i Portugal den 20 juli 1855; hvarvid endast hufvudförfattnin-garna Uro nämnda. I en del af dessa och andra äldre författningar, hvilka alla ieke ägde annat ändamål än utvandrartransportens skyddande, träffades såsom i den engelska lagstiftningen föreskrifter om utvandrarfartygens beskaffenhet, inredning och utrustning; i dem alla 'ned blott några få undantag upptogs därjämte principen om vissa utvandringsexpedienters ställande under koncessionsplikt samt plikt !|tt ställa viss säkerhet för fullgörandet af sina förbindelser gentemot

utvandrarna.

Den ifrågavarande från 1850—1880-talen stammande lagstiftningen, hvilken som bekant ännu är i flera stater bestående, tillkom onder en tid, då i de flesta europeiska stater den äldre restriktiva utvandringslagstiftningen i sina väsentliga delar upphäfts. Utvandringen var vid denna tid en företeelse, gentemot, hvilken utvandrings-staterna icke vidare ansägo sig kunna eller vilja lagstifta i hämmande riktning. Af denna orsak blefvo författningarna från denna tid ieke utvandringslagar i egentlig mening, innehållande på ett en-»ftligt. sätt sammanförda de för utvandringen tilläfventyrs gällande *11 er i afseende å frågor, som med den sammanhänga, utfärdade föreskrifter, utan endast en rad mer eller mindre fullständiga reglementen öfver självfva utvandrartransporten. I dessa saknades dels alla fasta föreskrifter öfver ännu bestående, i civil- och kriminallagstiftningen grundade hinder for utvandring och dels alla föreskrifter i öfrigt,

som kunde vara ägnade att skydda och tillvarataga utvand-1111 gslandets intressen. Författningarnas uppgift var i stället blott

att tillvaratagа utvandrarnas intressen, genom att för den stora massan af dem skapa en viss laglig teknik för

transporten öfver oceanen. Alla de öfriga frågor, som jämte denna transport böra komma i betraktande vid utvandringen, lågo utom dessa äldre författningars syften; och äfven den frågan, huruvida tekniken för transporten var ordnad i öfverensstämmelse med utvandringslandets nationella krat' och önskningar, ansågs såsom för lagstiftningen underordnad eller kom alls icke i betraktande.

De väsentliga brister, hvilka af dessa anledningar kommo att vidlåda de äldre utvandringsförfattningarna, voro följande.

Författningarna voro endast reglementen för utvandrares befordran; de lämnade fördenskull nr räkningen den tor utvandringsstaten än viktigare och äfven ur utvandrarskyddsynpunkt därmed i vikt jämförliga frågan om utvandrares värfning eller anskaffandet åt dem af anställning å utrikes ort. I självfva verket kan jn den verksamhet, som från någon mellanhands sida utöfvas i afseende å utvandringen, bestå antingen däri, att han i någon form medverkar vid utvandrarnas transportering till bestämmelseorten, eller däri, att han utan att befatta sig med eller medverka vid denna transport har sin hand med i de omständigheter, som föranleda dem att utvandra. Af de äldre författningarna ansågs det tillfyllest att lagstifta endast öfver den förstnämnda verksamheten, emedan lagstiftningens ändamål som nämnts endast var att skydda utvandrarna för öfver-grepp ocli vidriga förhållanden under transporten öfver oceanen. För befordringen fastställdes fördenskull en viss anordning med konees-sionerade expedienter. VärJningen åter och all annan verksamhet i afseende å utvandringen än medverkan vid transporten lämnades antingen alldeles fri från lagstiftning, eller reglerades i enstaka fal), i afseende å utvandringen till särskilda länder, genom i mycket ofullständiga specialförfattningar. 1 afseende ä den ojämförligt viktigaste, eller den transatlantiska utvandringen, inskränkte sig, så vid t bekant i alla länder, den äldre lagstiftningen blott till transportens reglerande och lämnade fältet öppet för en obehindrad kommissio-närs- och värfningsverksamhet från andra personers än de lagliga transportföretagarnas sida. Afven dessas och deras medhjälpares verksamhet var emellertid genom lagstiftningen så ofullkomligt reglerad, att äfven från dem en verksamhet af sistnämnda slag ofta icke var förbjuden och än mindre i verkligheten utesluten.

En andra punkt, i afseende å hvilken de äldre författningarna blefvo bristfälliga, var det inskränkta omfång, hvari transporten af utvandrare till utrikes orter gjordes till föremål för reglering. Författningarna tillkommo, såsom framhållits, icke i afsikt att innehålla en uttömmande lagstiftning öfver utvandringen, och de afsågo icke att vara tillräckligt vidt affattade för att möta möjliga förändringar1 dennas karaktär och riktning. De voro i stället endast af de radande förhidlandena IV >ran ledda reglementen öfver den transatlantiska utvandringen, och öfver denna blott i den man den ansågs vara af tillräckligt stort omfång för att göra särskilda skyddsbestämmelser erforderliga. Af detta skäl lämnade de utom lagstiftningen såväl utvandringen å vissa router, hvi 1 ka icke betraktades säsom emigrantrouter, som den utvandring å emigrantrouterna, hvilken försiggår a högre klasser än mellandäck och med mellandäck likställd klass. Detta betydde visserligen ur utvandrarskyddets synpunkt mindre, nen kom att föranleda olägenheter i den mån utvandringsstaterna senare sökte att under hägnet af sina föråldrade författningar upprätthålla träffade inskränkningar i ntvand ringsfri heten. Dessa olägenheter blefvo sa mycket större i de tall dä, såsom nedan skall framhållas, de koncessionerade expedienterna icke voro redarna självfva utan vissa mellanhänder mellan dem och allmänheten; i sådant fall *lar det stätt redare äfven af ut.va.ndrarfartyg fritt att från agentn-,(:r uied benämningen »resebyråer» eller liknande utan koncession ut-(dva sin verksamhet med befordran af utvandrare och i saknad af 'ontroll äfven af sådana utvandrare, hvilkas befordran rätteligen bort "nderligga koncessionsplikt. Den allmännare omständighet åter, att

porten af utvandrare till andra än transatlantiska länder läm-ua(les utom lagstiftningen, har för åtminstone några utvandringssta-*'er senare blifvit en olägenhet, som nödvändiggjort efterhand utfär-(ade tilläggsförfattningar och visat behofvet af att alla utvandringen rörande frågor pä ett. uttömmande sätt. regleras i ett sammanhang,

*'e ifrågavarande författningarna, som salunda inskränkte sig ^jll att med vissa inskränkningar reglera transporten af utvandrare tlU främmande världsdelar, visa vidare stora brister i afseende ä det Satt, hvarpå denna reglering skedde. För lagstiftningen på nämnda 1(1 var den hufvudsakliga synpunkten att finna en person, som i varje fall kunde göras ansvarig för transporten samt deponera den penningesumma eller ställa den borgen, hvilken ansågs

nödvändig så-*°iu säkerhet för fullgörandet af hans civilrättsliga förbindelser. Rätts-'•rhallanrlet mellan denne ansvarige expedient samt utvandrarna regerades genom lagstiftningen om de s. k. utvandrarkontrakten. J5x-pedienten föreskrefs nu visserligen i allmänhet skola besitta vissa personliga kvalifikationer i afseende å hederlighet och god frejd ; hvil ven ställning han emellertid eljest intog i ledet af olika medverkande ' ld befordringen ansågs vara af underordnad betydelse. Under en sådan reglering af utvandrartransporten kunde fördenskull koncessions rade ansvarige expedienter af väsentligt olika karaktär uppstå: es redarne af utvandrarlartygen; dels mäklare, säljande af redarne l1uderteeknade resekontrakt utan att dock af de senare hafva full-20 läMIOliATrONSUTREDNINQBN. BILAUA I. UTVANDRrKGSLAdBTIFTNING

makt att handla å deras vägnar; dels företagare som icke äro redare, utställande kontrakt i eget namn och åtagande sig det civilrättsliga ansvaret för deras uppfyllande; dels agenter till nagon af förestående kategorier, säljande kontrakt för deras räkning eller eljest medverkande vid kontraktens afslutande. I flera länder uppstodo äfven expedienter af tre ock ända till fyra af ofvanstående slag bredvid och under hvarandra, förutom de personer som till stort antal uppträdde såsom de förenämndas mer eller mindre fasta biträden oeh medhjälpare. Att det under sådana förhållanden, där samtliga dessa medverkande sökte att draga största möjliga personliga vinst af sin verksamhet, skulle uppstå talrika öfvergrepp gentemot utvandrarna och missförhållanden i afseende å resekostnader och algifter, är uppenbart och visade sig äfven vara fallet. Äfven mötte stora svårigheter att med en dylik sammansatt teknik för befordringen utöfva en verksam kontroll öfver denna och att pä grund af författningarnas ofta tvetydiga bestämmelser slita under densamma uppkommande rättskon flik ter.

Härtill kom ytterligare, att de här åsyftade författningarna saknade bestämmelser, som på ett tillfredsställande sätt möjliggjorde begränsning af antalet mellanhänder af olika slag samt reglering af omfånget och arten af enhvars affärsverksamhet. Redarne af emi-grantlinjerna, såväl som alla medverkande vid transporten, hvilkas vinst står i proportion till antalet af dem afslutade eller förmedlade resekontrakt, kunna icke hafva något annat intresse knutet vid utvandringen än att denna antager största möjliga omfång. Det ligger därför i sakens natur, att 0111 icke genom lagstiftningen en motsatt anordning träffas, verksamheten med utvandrarbefordring antager samma karaktär som affärsverksamhet i allmänhet, d. v. s. att hvarje intresserad i transporten söker att genom ett stort antal lokala ombud och genom en vidtutgrenad propaganda drifva upp omfånget af sin kundkrets och draga till sig konkurrenternas. Det är mot detta ti 11 vägagående i och för sig intet att anmärka, så länge i denna affärsverksamhet blott lojala medel komma till användning, hvilket sistnämnda i den europeiska utvandringens historia visserligen icke alltid skett. Emellertid måste det tor en stat, som skadas af sin utvandring, vid fall af utvandrartransport anses föreligga särskilda förhållanden, som göra det herättigadt att denna affärsverksamhet pä ett mera ingripande sätt än annan affärsverksamhet inskränkes och regleras. Ty äfven om den nutida utvandringsstaten lämnar den personliga frihetens princip oinkräktad, följer däraf icke, att den skall tillåta en verksamhet som går ut på att, om äfven sa är med hederliga medel, bearbeta dess medborgare till handlingar hvilka för hemlandet äro skadliga; de må frän abstrakta rättsprinciper s synpunkt bedömas hur som helst. De äldre utvandringsför-fattningarna, hvilka tillkommo under den ekonomiska och politiska liberalismens inflytelserikaste tidsskede, hade i afseende å denna punkt ingen klar ståndpunkt och än mindre någon tillfredsställande affattning; vid författningarnas praktiska handhafvande visade de s*g fördenskull vara otillräckliga att förhindra en värfnings- och patryckningsverksamhet från de olika utvandringsförmedlarnes sida och odugliga såsom grundval för en utvand rings hämmande politik. Dessa förhållanden skola i den särskilda redogörelsen öfver den mi-tida utvandringslagstiftningen närmare belysas.

Den väsentliga bristen hos den ifrågavarande liberala lagstift-ningen måste emellertid anses vara själfva karaktären af den tek-'nk för utvandrarbefordringen, hvilken de skapade. Denna bestod, som Påpekats, däri, atl en viss person gjordes eivilrättsligt ansvarig för transporten, hvilken själf icke behöfde disponera öfver utvandrar-f ar tygen och hvilkens rättsliga ställning till dessas redare icke underkastades någon reglering. 1 alla stater uppträdde äfven personer af detta, slag under benämningen »utvan drar agenter» såsom företagare vid utvandrartransporten vid sidan af redarne; i flera stater, hvilka icke voro sjöstater eller hvilka saknade ii;hemska utvandrar lin jer, voro dessa utvandraragenter de enda förekommande sådana företagare. Då nu endast dessa

agenter, men icke de bakom dem stående utvandringsrederierna, voro underställda ntvandringsförfatt-inngariia, blefvo de senare oåtkomliga för lagstiftningen. Dennas samtliga bestämmelser (de undantagna, hvilka hade afseende å inländska utvandrarfartygs beskaffenhet och inredning) träffade endast en person, hvilken, oaktadt han af lagstiftningen gjordes till ansva-rig ledare af transporten, dock i verkligheten endast var en mellanhand mellan den i rörelsen mest intresserade hufvudpersonen samt allmänheten. I de flesta utvandringsförfattningar var denna mel-lanhand icke. ens skyldig att uppgifva, hvilket eller hvilka ntvan-dringsrederier han hade för afsikt att representera, än mindre lämna •'agra andra upplysningar om dessa bakom honom stående redare, koncession eringen af en dylik mellanhand kan fördenskull icke hafva någon annan innebörd än utvandrarnes intressens skyddande under deras transport med en oceanlinje och till ett destinationsland, för hvilka lagstiftningen i öfrigt icke intresserar sig. Någon allmännare "tvandringspolitisk innebörd har en sådan koncession icke, hvilket 'Mven låg utom de nämnda liberala författningarnas syften.

I >enna anordning af transportens teknik har i flere afseenden vidtgående ofördelakti ga konsekvenser. Den under lagstiftningen skällde företagaren kan i alla de fall, da han icke själf såsom re-1 ar(> eller befraktare disponerar öfver ntvandrarfartygen, icke hafva "agra synnerligen stora personliga intressen förknippade vid sin affärs-ri,relse. Icke ens den säkerhet, hvilken en sådan agent är skyldig

att ställa för sina civilrättsliga förbindelser och ådragna bötesstraff, torde i regel vara lians personliga egendom, utan torde vara lämnad honom af det rederi, hvars intressen han i verkligheten, om än ic.be rättsgiltigt, skall representera. Förseelser och uraktlåtelser under affärsrörelsen med utvandrartransporten äro fördenskull oftare att förvänta från en dylik agents sida än från en redares, som själi' äger den deponerade säkerheten. Härtill kommer, att det för en agent, hvars affärs vinst sammansätter sig af provisioner ä afslutade resekontrakt, föreligger större anledning att med tilläfventyrs äfven olagliga medel drifva upp kunder, än för ett stort, rederi, hvars affärsrörelse försiggår i helt annorlunda dimensioner och för kvilket en liten pvocentisk ökning af resandeströmmen betyder relativt mindre. Den viktigaste omständighet emellertid, som gör faran för värfnings verk samhet och i allmänhet för författningsöfverträdelser betydligt större då en agent än då redaren själf är underställd lagstiftningen, är den, att i förra fallet lagstiftningens längst gående bestraffningsätgärd, nämligen koncessionens återtagande, endast träffar en person, som därigenom icke har synnerligen mycket att förlora. För en redare åter har utsikten att blifva fråntagen koncessionen till utvandrarbefordring gitvetvis de vidsträcktaste konsekvenser, hvilka med stor sannolikhet böra af hulla honom från sådana för-fattningsöfverträdelser som lcunna leda därtill. Slutligen tillkommer, att redarne af oceangående fartvg i regel torde vara personer med högre samhällsställning, större ansvarskänsla och i allmänhet högre personliga kvalifikationer än utvandraragcnterna, äfven om i afseende a dessa sistnämnda en del självfallna fordringar om god frejd

o. s. v. vid koncessionen göras gällande.

Samtliga dessa omständigheter samverka sålunda därtill, att vid en anordning af utvandrarbefordringen med ansvariga expedienter, som icke självfva äro redare, större möjligheter föreligga för olika slag af författningsöfverträdelser och uppkommande missförhållanden. Detta blir så mycket mer fallet, då, såsom omnämnts har i en del stater förekommit, jämte redarne och de ansvariga expedienterna äfven en tredje kategori af medverkande vid utvandrartrans-portcn har uppträdt, nämligen mäklare, hvilka, utan att stå i något rättsbundet förhallande till öfriga kategorier, emot courtage förmedlat öfverlätelsen af resebiljetter antingen mellan redarne och och de ansvarige utvandringsexpedienterna eller mellan redarne och utvandrarne. I England förekomma, såsom i den särskilda redogörelsen skall omnämnas, dylika mäklare eller passage brokers» ännu för närvarande; emellertid förmedla de resekontraktens öfverlåtelse från redarne direkt till utvandrarne saint äro underkastade licens-plikt; och äfven i visst omfång civilrättslig ansvarighet. I Tyska riket åter förekommo före den nva nkslagens ikraftträdande, jämteredarne af utvandrarfartygen och de ofvannämnde ansvarige utvand-ringsföratagarne (hvilka sistnämnda i Hamburg och Bremen kallades ‘xassagierexpedienten», i det öfriga Tyskland ofta »binnenländische Unternehrner») såsom tredje kategori de i Hamburg och Bremen uppträdande skeppsmäklarne (Schiffsmakler), med den medverkan vid biljettf öi-säljningen som omnämnts. Dessa mäklares

verksamhet föll 1 alla väsentliga afseenden utom den dåvarande utvandringslagstift-niugen. Kom så härtill, att de ofvannämnde ansvariga »xpedien-terna drefvo sin verksamhet med hjälp af under dem arbetande tal-rika lokala agenter och andra biträden, så svnes att ieke mindre än fyra led af medverkande vid befordringen voro i verksamhet. Under sådana förhållanden måste olägenheterna af den omständighet, att det lagliga ansvaret för transporten hvilade på den näst understa kategorien af mellanhänder, ytterligare ökas. Icke endast stodo redarne, pa hvilka det faktiska om än icke rättsgiltiga ansvaret för transporten öfver sjön hvilar, alldeles utom lagstiftningen; dessntom kunde de genom mäklarnes tillvaro icke göras ens moraliskt ansva-r,ge för ntvandringsexpedienternas handlingar, hvilka dock i verkligheten företrädde deras intressen, eftersom ingen redare knnde påvisas hvarken i allmänhet eller vid något visst tillfälle sta i förbindelse med någon viss expedient; slutligen kunde de ansvarige ex-pedienterna vid öfvergrepp gentemot utvandrarne skjuta ansvaret Pa mäklarne och pä redarne, hvilkas medansvarighet emellertid icke hunde bevisas och hvilka för öfrigt stodo utom lagstiftningen.

Särskild olägenhet måste samma omständighet, att de civilrätts-ligt ansvarige personerna voro andra än redarne, förorsaka i afseende å de lokala underagenternas eller ombudens verksamhet. Underagenter till personer med den ställning som»utvandraragenterna» 1 de flesta länder intagit, måste nämligen gifvetvis ofta blifva personer af lägre samhällsställning och mindre ansvarskänsla än de lokala agenter, hvilka ett stort oceanrederi kan vilja befu 11 mäktiga. * länder, där de här åsyftade äldre författningarna bestodo och ännu bestå, hafva äfven dessa, underagenter ofta visat sig vara personer, vilka, äfven om de kunnat förete intyg om god frejd och medborgerligt förtroende, dock måste anses hafva varit olämpliga att biträda vid utvandrar befordringen. Såsom underagenter uppträdde f,xempelvis i de mellan europeiska utvand ringsstaterna (Tyska riket, Schweiz, Ungern, Italien) landthandlande, värdshusvärdar, marknadsresande. kringresande hästhandlande o. s. v.; i allmänhet personer, hvilkas verksamhet i afseende ä utvandringen praktiskt sedt 'ar omöjlig att öfvervaka och i afseende a hvilkas ansvarskänsla och hederlighet grundade misstankar med skäl kunde hysas. Då nu essa underagenter i alla väsentliga afseenden icke voro själfva ansvariga för sina öfverträdelser af utvandringsförfattningarna, utandenna ansvarighet hvilade på den ofvannämnde hnfvudagenten, för hvilken icke heller några större personliga intressen sattes på spel genuin författningarnas ansvarsbestämmelser, så måste lagstiftningen anses hafva skapat ringa garantier mot förfnttningsöfverträdelser. Det har äfven visat sig i alla länder, där den ifrågavarande anordningen varit träffad och där utvandringen varit en samhällsföreteelse af större betydelse, att stora missförhållanden varit rådande i afseende å utvandringsförmedlarnes affärsrörelse.

Äfven i ett annat väsentligt afseende har de liberala utvand-ringsförfattningarnas teknik för utvandrarbefordringen ofördelaktiga konsekvenser. Eftersom redaren af ut vand rarfartygen i alla de fall, då han är utlänning, står helt utom den inländska lagstiftningen, är utvandringsstaten beröfvad alla medel att gentemot sådana utländska redare göra några fordringar gällande eller vid deras affärsrörelse inom riket knyta några särskilda villkor. Det betraktas af den liberala lagstiftningen såsom en själffallen sak, att enhvar utländsk redare har rätt att drifva verksamhet med befordring af utvandrare från riket, samt att utan särskildt tillstånd etablera emigranttrader frän hvilka inrikes inskeppningshamnar och till hvilka destinationsland han behagar. Som nämnts beror detta därpå, all för den liberala utvandringspolitiken inga andra uppgifter finnas fin utvandrarnes skyddande under transporten. Kmellertid kan med en dylik anordning icke ens denna synpunkt alltid på ett tillfredsställande sätt tillvaratagas. Ty då den inländska lagstiftningen om utvandrarfartyg icke kan göras gällande mot andra än inländska fartyg eller utländska fartyg som anlöpa inländsk hamn, samt å andra sidan flere smärre utvandringsstaters belägenhet är sådan, att deras utvandrare under hela eller större delen af transpoi‘ten till den främmande världsdelen måste färdas ombord å fartyg och med järnvägar samt inkvarteras i härbergen, i afseende å hvilka den egna lagstiftningen icke kan direkt ingripa, sä hafva dessa staters författningar om utvandrarfartyg o. s. v. föga betydelse och innebära inga garantier för dess utvandrares tillbörliga skyddande under transporten. Visserligen kan göras gällande, att alla fartyg, med hvilka utvandrartransport bedrifves, äro underställda någon stats utvandrings författningar, men dels äro dessa författningar i stränghet mycket olika, och dels är den noggrannhet hvarmed de tillämpas veterligen olika i olika stater och äfven olika inom samma stat mot skilda

rederier. Det kan för en i ifrågavarande beroende ställd stat föreligga starka skäl att i afseende å dess egna utvandrares skydd och hygien uppställa större fordringar än de af vissa utländska rederier uppfyllda. Detta är emellertid med den af de liberala författningarna träffade anordning af befordringen icke möjligt, eftersom vid fall af s. k. iitvandraragenter till utländskaredare icke redaren, men blott den nämnda mellanhanden uppträder såsom sökande af koncession och ålägges vissa förpliktelser. Än mindre kan den bakom agenten stående utländske redaren ställas till ansvar för missförhållanden som uppstå eller blifva kända sedan koncession meddelats; författningarnas strängaste ansvarspåföljd eller en återtagen koncession träffar endast mellanhanden, och det ligger i de liberala författningarna och i den praxis de utbildat intet hinder för att redaren fortsätter sin verksamhet med en annan koncessionerad agent såsom mellanhand.

Vid betraktande af de under den liberala ekonomiska politikens inflytande tillkomna utvandringsreglementenas beskaffenhet kan man fördenskull såsom sammanfattning anmärka följande. Dessa reglementen hafva visserligen i flere afseenden fyllt den uppgift, som med dem afsågs, nämligen att genom vissa ansvariga expedienters ställande under koncessionsplikt och genom lagstiftningen om de s. k. utvandrarkontrakten tillvarataga utvandrarnes intressen vid befordringen. Men

dels underläto dessa reglementen att gifva fasta föreskrifter i afseende å bestående hinder för utvandring eller i afseende å förhållanden, som rätteligen böra utgöra sådana hinder;

dels lämnade reglementena emigrantvärfningen i alla väsentliga afseenden utom lagstiftningen;

dels reglerade de endast med vissa inskränkningar transporten af utvandrare till utrikes orter;

dels tilläto de i flera stater tillvaron af för många led af medverkande vid befordringen, utan att reglera dessa olika kategoriers af personer rättsliga ställning inbördes och gentemot utvandrarne;

dels saknade de bestämmelser, hvilka på ett tillfredsställande sätt möjliggjorde begränsning af de olika mellanhändernas antal samt reglering utaf omfånget och arten af enhvars affärsrörelse;

dels tilläto de, vid sidan af redarne, såsom ansvarige befordrare personer, som icke voro redare. Detta sistnämnda förhållande har haft vidtgående ofördelaktiga följder,

dels genom att leda till en större ansvarslöshet inom hela verksamheten med utvandrarbefordringen,

dels genom att redarne (i främsta rummet de utländska) i talrika, och i flera stater i samtliga fall ställts utom lagstiftningen; hvilket sistnämnda i sin tur föranledt,

dels att det utvandrarskydd, som afses med den inhemska lagstiftningen, i flere afseenden måst blifva illusoriskt, och

dels slutligen att hvarje utvandringspolitik omöjliggjorts, i hvilken högre nationella synpunkter kunnat komma i betraktande.

III. De moderna utvandringslagarna.

Det ligger i förhållandenas natur, att de äldre utvandringsreglementenas otillfredsställande beskaffenhet skulle starkast göra sig gällande i de stater, där utvandringen blifvit en företeelse af större samhällelig betydelse. England, som under hela det 19:de århundradet fört en i stort sedt utvandringsbefrämjande politik, har sett sina utvandringspolitiska önskningar bäst gagnas genom utvandringsförmedlarnas möjligast obundna affärsverksamhet såväl å de Brittiska öarna som å kontinenten. Endast gentemot sådan affärsverksamhet, som måste betraktas såsom uppenbart bedräglig, har den engelska lagstiftningen sökt träffa bestämmelser; i öfrigt måste hela den egendomliga teknik för befordringen, som i England utbildat sig och genom lagstiftningen erkänts, anses vara af beskaffenhet att underlätta utvandringen och värfning till utvandring. I Frankrike, Belgien och Nederländerna, där utvandringsreglementena ännu hafva den ofvan angifna föråldrade karaktär, har den egna

utvandringen icke varit eller ansetts vara en företeelse af större betydelse; i alla händelser har den uppfattning, som ännu till våra dagar dikterat utvandringslagstiftningen i dessa länder, varit den västeuropeiska liberalismens från det förra århundradets midt. I stället har det varit utvandringen öfver dessa länders hamnar af genomresande emigranter, vid hvilken de tre staternas utvandringspolitik i första rummet knutit sig; den hufvudsynpunkt, som därvid gjort sig gällande, har varit denna genomvandrings möjligaste utnyttjande i den inhemska rederirörelsens intresse. Det ligger därför i förhållandenas natur, att någon egentlig otillfredsställelse med de liberala författningarna icke i dessa föregående länder har framträdt. I de tre nordeuropeiska länderna åter, äfvensom i de mellaneuropeiska staterna, blef utvandringen under senare hälften af det förra århundradet en företeelse af största nationella betydelse, hvilken i allmänhet har betraktats såsom för utvandringslandet icke önskvärd och i flera stater af stor fara. Det har fördenskull äfven varit i dessa stater som de gamla liberala utvandringsreglementena visat sig mest otillfredsställande och i hvilka behofvet af en modernare reglering af utvandringsväsendet gjort sig gällande.

De stater, uti hvilka en sådan förändrad lagstiftning först började förberedas oeh först kom till genomförande, voro Schweiz och Tyska riket. 1 Tyska riket uppkommo planerna härpå redan på 1870-talet, till en början icke i främsta rummet på grund af en allmän öfvertygelse om den bestående lagstiftningens otillräcklighet, utan hufvudsakligen på grund af önskningar att genom enrikslagstiftning på ett enhetligt sätt reglera utvandringsväsendet i samtliga stater, i hvilka ett brokigt komplex af författningar voro gällande. På grund af en rad omständigheter kom denna rikslag först betydligt senare till genomförande. Under tiden hade i Schweiz arbetena på en omreglering af den i äldre författningar och senast i förbundslagen af den 24 dec. 1880 innehållna lagstiftningen resulterat i förbundslagen af den 22 mars 1888, med i anslutning därtill utfärdade författningar, hvilken schweiziska lag torde få betraktas som den första europeiska författning, i hvilken modernare principer i lagstiftningen och vidsträcktare utvandringspolitiska synpunkter kommo till uttryck.

Den närmaste anledningen till den ifrågavarande schweiziska förbundslagen var af förbundsregeringen under 1880-talet föranstaltade ingående undersökningar öfver orsakerna till den på nämnda tid starka utvandringen. Dessa undersökningar gåfvo bland annat vid handen, att utvandraragenturerna under trycket af den ömsesidiga konkurrensen använde sig af ett mycket för stort antal underagenter; att dessa underagenter ofta voro för sin verksamhet synnerligen olämpliga personer (värdshusvärdar o. s. v.); att en vidsträckt värfningsverksamhet var inom hela republiken utbildad; att öfvergrepp och skinnande af utvandrarne voro allmänt förekommande, samt att utvandringen under agenternas och deras medhjälpares påtryckningar ofta försiggick till länder, hvilka för utvandrarnes fortkomst och välfärd voro vådliga. På grund af dessa förhållanden framgick det såsom nödvändigt att införa en strängare kontroll öfver utvandrarbefordringen än den som på grund af lagen af 1880 var möjlig. För detta ändamål ändrades emellertid *icke* den teknik för befordringen, som redan var bestående, nämligen befordringens förmedlande genom vissa koncessionerade, civilrättsligt ansvarige utvandraragenturer samt dessas underagenter. Såsom företagare vid transporten bibehöllos fortfarande dessa agenturer, hvilkas förhållande till de utländske redarne, trots den i lagen införda illusoriska bestämmelsen att de icke få stå i något vare sig tjänste- eller annat afhängighetsförhållande till ett transoceanskt ångbåts- eller järnvägsföretag, nödvändigtvis måste vara ett agentförhållande. De ansvarige expedienterna förblefvo sålunda fortfarande s. k. »binnenländische Unternehmer» (jfr ofvan), hvilkas vid utvandringsförmedlareverksamheten knutna personliga intressen måste vara i jämförelse med redarnes mindre stora, hvilkas presterade kaution icke kan föreskrifvas vara deras personliga egendom samt hvilkas agentförbindelser med de utländske redarne icke med ett än så noggrannt öfvervakande kunna kontrolleras.

Emellertid införde den nya förbundslagen i öfriga afseenden en väsentligt strängare reglering af utvandrarbefordringen. Jämteutvandraragenterna sattes äfven de s. k. resebyråerna under koncessionsplikt; agenternas och resebyråernas innehafvare underkastades väsentligt större fordringar på personliga kvalifikationer; deras samfälda affärskorrespondens underkastades en ingående reglementering och föreskrefs skola stå öppen för vederbörande myndigheter; anställandet af underagenter, som äfven var beroende af Förbundsrådets tillstånd, inskränktes inom trängre gränser genom uppställande af höjda fordringar på dessas

personliga egenskaper; den lokala begränsningen infördes för hvarje underagents verksamhet genom förbud för dessa att drifva verksamhet utom den ort, där de äro domicilerade samt särskildt att göra det under omkringresande; förbud gjordes mot användande af s. k. anvisare; agenterna gjordes ansvariga för alla personers handlingar i in- och äfven utlandet, af hvilkas hjälp de använda sig; m. m. Den viktigaste i samband med den nya lagen träffade anordning var emellertid inrättande af en särskild statsmyndighet för utvandringsväsendets öfvervakande, nämligen en särskild med utrikesdepartementet förenad *byrå,* med dels en administrativ afdelning, som fick högsta ledningen och kontrollen öfver utvandringsförmedlarne om händer, och dels en kommissarisk afdelning, hvars uppgift blef att på sätt strax skall nämnas tillvarataga större, vid utvandringen knutna frågor och intressen.

Förutom den strängare lagstiftning om själfva utvandrarbefordringen, som sålunda infördes, voro andra med utvandringen sammanhängande frågor före lagens tillkomst föremål för liflig uppmärksamhet. Ett af de vid förbundsregeringens undersökningar uppdagade missförhållandena var som nämnts den schweiziska utvandringens riktning till länder, där utvandrarnes fortkomst och välfärd genom klimatiska, ekonomiska och politiska förhållanden sattes i allvarlig fara. Redan under l870-talet hade äfven Förbundsrådet haft under öfvervägande den frågan, huruvida icke förbundsregeringen skulle anses hafva vissa förpliktelser ifråga om utvandringens dirigerande och om utöfvande af kontroll öfver transoceanska kolonisationsföretag, samt huruvida den icke borde positivt ingripa i dessa förhållanden genom att själf förvärfva oeh kolonisera transoceanska landområden och därigenom utnyttja utvandringen i de nationella intressenas tjänst. Denna åsikt förfäktades sedermera och framlades vid upprepade tillfällen till behandling af ett parti inom Förbundsrådet, utan att den dock lyckades tillvinna sig allmännare anslutning. Visserligen erkändes nödvändigheten af att i och för utvandrarnes skyddande tillägga statsmyndigheterna ett inflytande på utvandringens dirigerande, men å andra sidan gjordes gällande, att statliga kolonisationsföretag måste vara uteslutna för ett utvandringsland, som saknar kuststräcka samt såväl handels- som krigsmariner och som fördenskull icke kan vara i stånd att medframgång anknyta de koloniserade gebiten till moderlandet och utnyttja dem i inhemska näringsintressens och politiska intressens tjänst. Äfven bidrogo till denna uppfattning förhärskande liberala åskådningar, enligt hvilka utvandringen måste betraktas endast såsom ett faktum, gentemot hvilket statens roll bör vara neutral och i afseende å hvilket inga andra förpliktelser därför åligga densamma än utvandrarnes skyddande mot samvetslösa mellanhänder.

Om emellertid äfven frågan om en statlig kolonisationspolitik icke blifvit ett led i den schweiziska utvandringspolitiken, så blefvo dock i förbundslagen af år 1888 viktiga nationella synpunkter beaktade. Äfven om det icke ansågs lämpligt och möjligt att staten uppträdde som koloniserande myndighet, så gafs åt densamma en högsta kontroll öfver utvandringens riktning och öfver utrikes kolonisationsföretag därigenom, att all värfning i och för utrikes kolonisationsföretag och all förbindelse mellan utvandraragenterna och dylika företag gjordes beroende af Förbundsrådets pröfning och tillstånd. Sålunda stadgades, att »personer, bolag eller agenturer, hvilka i någon som helst form representera ett kolonisationsföretag, skola anmäla detta hos Förbundsrådet och gifva detsamma noggranna upplysningar om företaget»;B.-G. 1888, Art. 10. vidare att »Förbundsrådet i hvarje särskildt fall äger afgöra, huruvida och under hvilka villkor enskilde, bolag och agenturer kunna erhålla tillstånd att representera ett kolonisationsföretag». Agenternas koncession föreskrefs skola kunna omedelbart återtagas, »om de befatta sig med ett kolonisationsföretag, i afseende å hvilket Förbundsrådet funnit sig föranlåtet till varning».D:o Art. 3. Uti särskild författningB.-B. 12 febr. 1889. gafs vidare förnyade föreskrifter om samma ämne och föreskrefs särskildt, att »alla offentliggöranden samt allt meddelande af upplysningar i propagandaändamål öfver af Förbundsrådet icke såsom tillåtna erkända kolonisationsföretag förbjudas».

Genom dessa bestämmelser i förening med inrättandet af den ofvannämnda kommissariska afdelningen i utrikesdepartementets utvandringsbyrå, åt hvilken pröfningen och kontrollen i afseende å dessa frågor uppdrogs, gafs åt statsmyndigheterna medel i händer att förhindra utvandring till sådana trakter eller vid sådana tillfällen, då utvandrarnas välfärd enligt dessa myndigheters mening sättes i fara. Den princip, på hvilken den schweiziska lagstiftningen sålunda ställde sig, var visserligen i första hand de utvandrande medborgarnes personliga

intressens skyddande, men denna uppgift uppfattades på ett vidsträcktare sätt än af den äldre liberala utvandringslagstiftningen. Det gjordes af den schweiziska förbundslagen den åskådningen gällande, att utvandringsstaten icke uppfyllt sina förpliktelser i afseende å utvandringen enbart genomutvandrarnas nödtorftiga skyddande under själfva transporten öfver oceanen, utan att den äfven är förpliktigad till en högsta kontroll öfver emigrantvärfningen och öfver utvandrarnes användning i utländska kolonisations- och andra företags tjänst. Genom rätten att utestänga icke önskvärda sådana företag och deras utskickade från verksamhet inom republiken gaf förbundslagen uttryck åt åskådningar, som i de nyaste utvandringslagarna kommit än starkare till uttryck. Och om hufvudsynpunkten härvidlag äfven var utvandrarnes intressens tillvaratagande, så ligger dock i denna politik en nationell politik innesluten, eftersom utvandringslandets intressen alltid måste anses gagnas genom dess utvandrares välfärd samt ekonomiska och nationella sammanhållning i utlandet.

Såsom nämnts, hade redan på 1870-talet frågan om en riksrättslig reglering af utvandringsväsendet varit före i *Tyska riket.* År 1873 tillsattes för ändamålet en regeringskommission, hvars arbeten dock icke ledde till några åtgärder; år 1878 framlade d:r Kapp inför riksdagen ett i detalj utarbetadt, af en ingående motivering åtföljdt förslag till rikslag för utvandringsväsendet, som dock efter granskning af en särskild riksdagskommission befanns alltför präglադt af de liberala utvandringsreglementenas synpunkter för att kunna antagas. Sedan frågan under 1880-talet varit föremål för behandling såväl hos regeringsmyndigheter som i riksdagen, kom den år 1891 åter på allvar upp, närmast med anledning af frågan om det s. k. v. d. Heydt’ska reskriptets upphäfvande;Ett i Preussen vid denna tid gällande förbud mot utvandring till Brasilien. och af en större regeringskommission utarbetades ett förslag till utvandringslag, som år 1892 förelades Förbundsrådet oeh riksdagen. Detta kom af särskilda anledningar icke till behandling, men var under de efterföljande åren föremål för en liflig offentlig diskussion, hvilken föranledde regeringen att låta den kommission som utarbetat detsamma taga det under förnyad ompröfning. Efter en del ändringar framlades förslaget på nytt 1896—97 inför Förbundsrådet och riksdagen och utkom efter några af den senare föranledda ändringar den 9 juni 1897 såsom rikslag.

Det är icke utrymme att redogöra för de olika synpunkter och intressen, som gjort sig gällande under den tyska lagens tillkomsthistoria. Denna är visserligen liksom de liberala utvandringsförfattningarna ytterst byggd på utvandringsfrihetens grundsats och utgår från den princip, att enhvar, som efter fritt öfvervägande beslutat sig för att utvandra, skall obehindradt kunna göra detta, försåvidt hans förpliktelser i afseende å värnpliktsskyldigheter äro uppfyllda. Men i flera väsentliga afseenden betecknar dock den tyska lagen ett genombrott i utvandringslagstiftningens historia, delsgenom den helt förändrade teknik för befordringen, som den för första gången gjorde konsekvent gällande, och dels genom den i ekonomiskt och nationellt afseende målmedvetna utvandringspolitik, åt hvilken den skaffat medel i händerna.

Det är anmärkt (jfr ofvan), att i Tyska riket före rikslagens tillkomst en otillfredsställande teknik för utvandrartransporten hade utbildat sig, med ej mindre än fyra olika kategorier af ut-vandringsförmedlare, bland hvilka redarne och skeppsmäklarne stodo "tom lagstiftningen och ansvaret för transporten hvilade på s. k. hinnenländiscbe Unternehmer». Genom rikslagen infördes nu en fullständig omreglering af dessa förhållanden i den riktning, att endast två kategorier af utvandringsförmedlare hädanefter tillätos, "ämligeu de under koncessions- och kautionsplikt ställde ansvarige företagarne (Unternehmer), oeh dessas lokala agenter, hvilka äfven underkastades kautionsplikt samt ansvarighet för sina handlingar. h*et föreskrefs vidare, att om icke rikskansleren i särskilda fall Ktedgifver undantag, skola de ansvarige företagarno vid transoceansk befordring vara redarna själfra, med. i den händelse de äro utlänningar, inom Tyska riket befullmäktigade sysslomän. Dessa utländska redare, hvilka sålunda personligen äga att söka och erhålla koncession, skola underkasta sig inrikes lag och inrikes domstolar oeh gbnoin sysslomannen tala och svara i alla mål, som röra ut-vandrartransporten. Genom denna anordning oeh genom den stränga begränsning af agenternas antal samt den noggranna reglering at' 'öretagarnes och agenternas affärsrörelse, som genom lagen infördes, »kapades en teknik för utvandrartransporten, som har visat sig innebära tillfredsställande garantier mot författningsöfverträdelser och i främsta rummet mot emigrantvärfning frän de i transporten intresserade Personernas sida. (lenom särskild sträng straffbestämmelse, stadgande fängelsestraff intill ett år och böter intill sextusen mark eller ®ttdera af dessa straff

för den som gör affärer i emigrantvärfning, fastslogs vidare den rättsprincip, att all på personlig vinst beräknad sadan värfning från hvilken som helst persons sida är brottslig.

Bakom denna nya reglering af utvandrarbefordringen lågo emellertid i främsta rummet vidsträcktare ntvandringspiditiska afsikter. I den regeringskommission, som 1*9] 1802 utarbetade det prelimi-

nära förslaget till den senare rikslagen, voro andra utvamlringspo-litiska åskådningar förhärskande än de, som dikterat de äldre europeiska utvandringsreglementena. Visserligen erkändes nödvändigheten af att fota utvan dringslagstift,ningen på utvandringsfri-hetens grundsats, men ä andra sidan rådde en enstämmig uppfatt-ning om utvandringsstatens rätt och plikt att med denna grundsats °kränkt söka utnyttja den oundvikliga utvandringen i sitt eget in-tresse. Redan på 1880-talet hade, såsom ofvan är nämndt, sådana32

synpunkter gjort sig gällande i Schweiz, ehuru de till följd af flere samverkande omständigheter endast i viss grad kommo tiJl uttryck i den nya förbundslagen. 1 Tyska riket åter med dess annorlunda marina och politiska ställning lågo förhållandena gynnsammare för inslåendet på en nationell utvandringspolitik, ocb den nya rikslagen genomdrefs i riksdagen med understöd af alla nationella parter, under motstånd endast från »de frisinnade» och socialdemokraterna.

Den anordning med öfverflyttande på redarne själfva af kon-cessionsplikt och ansvarighet för transporten, som genom lagen föreskrefs skola vara regel, mötte visserligen ieke gensagor från något håll inom riksdagen. Utom de ofvannämnda fördelar, som detta medför i afseende å kontrollen inom landet öfver hela ntvandrings-väsendet, erkändes från alla hall fördelen af de strängare fordringar, som genom en sådan anordning möjliggöras i afseende å förhållandena ombord å utländska redares fartyg, i de härbergen, med hvilka dessa stå i förbindelse, samt i allmänhet i afseende å deras behandling af utvandrarne. .Endast genom att dessa redare personligen ställas under koncession kunna villkor i dessa afseenden förbindas vid deras rätt att drifva rörelse inom landet och kunna de genom risken att utestängas från all sådan verksamhet antagas vinnlägga sig om en god behandling af utvandrarn®. Äfven lagstiftningens längst gående åtgärd, nämligen vägran eller återkal lande af koncession för en redare på grund af missförhållanden vid transporten och i hans affärsverksamhet, kan icke med någon utvandringspolitisk utgångspunkt väcka betänklighet, eftersom denna princip redan i den liberala lagstiftningen allmänt bar kommit till uttryck i afseende å de ansvarige utvandringsföretagarne och den nya lagstiftningen endast gör en dylik åtgärd verkligt effektiv genom att göra redarne själfva till sådana ansvarige företagare. Med de rättsuppfattningar, som i innevarande tid äro rådande i afseende å mellanfolkliga förbindelser och hvarje stats befogenhet att medgifva och vägra utlänningar rätt till näringsverksamhet inom densamma, äro åtgärder af detta slag äfven erkända såsom hvarje nations naturliga rättighet. Den af den tyska rikslagen fastslagna principen i detta afseende har äfven i de länder, där den kommit till införande (se nedan), visat sig fördelaktig, oeh har äfven vid sitt strängaste tillämpande icke gifvit anledning till mellanfolkliga anmärkningar.

Det var i stället i andra afseenden, som den tyska rikslagen var föremål för en del om oek icke större meningsskiljaktigheter. Då den lade ansvaret för utvandrarbefordringen på vissa företar/ar/ på sådant sätt, att den åt hvarje företagare meddelade koncessionen endast ska] i hafva afseende å transporten från bestämda inskepp-ningshamnar samt till bestämda transoceanska orter, landsdelar eller länder, sä lag bakom detta den grundsats, att hvarje koncessionskall hafva en bestämd utvandringspolitisk mening. Med de liberala utvandringsreglementenas principer ligger, sdsom ofvan påpekats, i koncessionen åt en utvandrarbefordrare icke någon sådan mening, utan utvandringsstaten ställer sig likgiltig inför den frågan, hvart de egna utvandrarne styra kosan och huru de taga sig fram i främmande länder. Med den högre uppfattning af utvandringsstatens rättigheter och förpliktelser, som den tyska rikslagen gjort gällande, är det emellertid den förras uppgift att söka leda utvandringen till länder oeh trakter, där utvandrarnes välfärd kan förenas med bibehållandet af hemlandets nationalitet, religion och kultur samt utvandrarnes politiska och ekonomiska intressegemenskap med det gamla fosterlandet. För detta ändamål kunna tvångsmedel visserligen icke komma i betraktande; endast för så vidt i något visst invandringsland vid någon viss tidpunkt sådana förhållanden råda, att utvandrarnes lif och välfärd uppenbart äfventyras, skall det vara

utvandringsstatens rätt och plikt att vägra koncession för ut-vandrartransport till denna trakt. Redan för mötande af sådana särskilda händelser är det emellertid nödvändigt, att lagen i allmänhet vid koncession af utvandrarbefordrare förbinder den ofvan-nämnda specialiseringsbestämmejsen. Då vidare denna bestämmolse naturligtvis ieke i och för sig lägger något tvång på utvandringen, utan endast möjliggör ett sådant tvång vid extraordinära tillfällen af ofvannämnda art, och bestämmelsen dessutom är oundgänglig for utöfvande afen verksam kontroll öfver själfva transporten, så kan den >cke på något annat sätt väcka betänkligheter äfven hos en liberal uppfattning, än att den kan tänkas lämna möjlighet öppen till missbruk af en ansvarslös koncessioneringsinstans. Då emellertid vid en anordning af denna art af utvandrigsväsendet koncessionerings-mstansen bör vara den högsta regeringsmakten, och utvandringspoli-tiska åtgärder af detta slag för öfrigt icke kunna undgå att väcka den största allmänna uppmärksamhet och kritik, så bör möjligheten af missbruk lika litet utgöra hinder för denna befogenhets läggande 1 regeringsmaktens händer som nyttiga författningar i allmänhet böra hindras, därför att de kunna missbrukas. 1 Tyska riket ansågs emellertid vid lagens behandling i riksdagen lämpligt att lägga kon-eessioneringen i händerna på rikskausläreu i förening med Förbundsrådet; och till yttermera säkerhet för ett klokt och sakkunnigt hand-h af v ande af lagens befogenheter inrättades ett särskildt utvandrings-råd (Beirat fiir das Auswanderungsicesen), hvilket skall äga en all-sulig oeh sakkunnig sammansättning och hvars mening ovillkorligen skall inhämtas vid meddelande af koncession åt sådana företag, som afse kolonisation af ett bestämdt transoceanskt gebit, äfvensom vid återkallande och inskränkning af en redan meddelad koncession.Genom dessa, anordningar lade den tyska rikslagen medpl i händerna på utvandringslandets myndigheter att vid koncessionering af utvandringsföretagare förbinda nationella synpunkter. Det önskemål, som framfor allt gjort sig gällande bos den tyska utvandrings-politiken i detta afseende, bar varit den oundvikliga utvandringens ledande frän den nordamerikanska unionen, där utvandrarnes nationella sammanhållning ock förbindelser med moderlandet lättast gä förlorade, till andra länder, där utsikterna för deras framgång äro lika stora oeh än större, men där deras nationella, religiösa oeh ekonomiska förbindelser med hemlandet kunna förblifva starkare. Bland dessa senare länder hafva hitintills hufvudsakligen ett par af de sydamerikanska staterna kommit i betraktande, men allteftersom förhållandena i de tyska rikskolonierna i Afrika blifva för kolonister gynnsammare, är det för den tyska ntvandringspolitiken själffallet ett önskemål att leda utvandrarströmmen till dessa. För detta önskemåls realiserande lägges emellertid icke i något afseende ett direkt eller indirekt tvang pä de utvandrandes fria vilja, oeh inga af lagstiftningens kraftåtgärder hafva för detta ändamål hitintills satts ifråga eller tillämpats. De stora in- och utländska rederier, hvilka drifva utvandrartrafik mellan Europa oeh Nord-Amerika, hafva alla efter ansökan koncessionerats. Den enda grundsats, som härutinnan vunnit tillämpning, har så vidt bekant varit den, att inga bolag, som haft till ändamål kolonisationsföretag eller andra företag i Nord-Amerika, erhållit tillstånd att vara företagare vid titvandrarbeford-ring vid sidan af redarne; däremot hafva ett par tyska kolonisa-tionsbolag med liknande afsikter uti vissa sydamerikanska trakter erhållit dylik koncession, sedan deras kolonisationsprojekt varit föremål för omsorgsfull pröfning. Denna politik kan dock så mycket mindre betraktas som en tvängspolitik, som den allmänna uppfattningen äfven i stater med liberal utvan d r i n gsl agstiftn i n g icke ålägger nt-vandringsländerna någon förpliktelse att öfverhufvud koncessionera några utländska kolonisationsbolag.

Om emellertid den tyska utvandringspolitiken hitintills undvikit äfven hvarje sken af att utöfva ett tvång på utvandringens riktning, så har den dock genom en vidtutgrenad upplysningsverksamhet sökt sprida kännedom om förhållandena i olika invandringsländer och dymedelst intressera utvandrarne för andra länder än den nordamerikanska unionen och de brittiska skyddsområdena. Genom initiativ af Deutsche Kolonialgesellsehaft upprättades nämligen år 1902 en upp-lysningsbyrå (Central amkunftstelle fur Auswanderer), som arbetar med stöd af allmänna medel samt under rikskanslärens (och utvandrings-rådets) direktiv. Med ett bufvudkontor i rikshufvudstaden och filialkontor i en mängd andra städor meddelar denna byrå upplysningar om förhållanden i olika transoceanska länder, som kunna vara afintresse för invandrare. I motsats mot i England och Belgien upprättade byråer af motsvarande slag ledes den tyska byrån, på samma gång som tillvaratagande af utvandrarnas välfärd är dess öfversta grundsats, af en målmedveten nationell hållning. I afsikt att icke stimulera utvandringen lämnar den sålunda upplysningar endast på (muntlig och skriftlig) förfrågan. Utan att afvika från en såvidt möjlig

objektiv framställning af faktiska förhållanden söker den äfven lästa sådana personers uppmärksamhet, som beslutat sig för att utvandra, på lämpliga, ur nationell tysk synpunkt önskvärda invand-nngsländer. Emellertid är det, såsom skall framhållas i den särskilda redogörelsen, i grunden omöjligt, att i en skildring af ett in-vandringsland, som bygges på meddelanden från olika personer, undvika ull subjektiv färg; det kan heller ieke förnekas, att den tyska byråns publikationer öfver de länder, som nr den nationella tyska utvandringspolitikens synpunkt äro minst önskvärda, kännetecknas af en mera reserverad hållning än de engelska och belgiska byråernas. Häri kan dock icke sägas ligga något otillbörligt; liufvudsaken ur utvandrarskyddssynpunkt är nämligen att förhållandena i invand-r|ngsländerna icke framställas i för gynnsam dager, hvarigenom vid umbäranden mindre härdade utvandrare förledas att resa ut och misslyckas. Härutinnan iakttager byrån i afseende å länder, som den rekommenderar, en stor försiktighet; och icke ens i afseende å de tyska rikskolonierna har på minsta sätt satts ifråga att underordna utvandrarnes välfärd under rikets intressen. Hvad i öfrigt beträffar 1 »yrans verksamhet, hvilken hitintills haft sin största betydelse för utvandrare med kvalificerade yrken, hänvisas till den särskilda redogörelsen.

Den genom den nya rikslagen i Tyska riket inaugurerade ut-vandringspolitiken kan sålunda sägas inrikta sig på ett arbete för den oundvikliga utvandringens utnyttjande i fosterlandets intresse, utan att dock i något afseende kränka den enskildes fria själfbe-stämningsrätt. Jämte detta har denna politik, med de nya principer för utvandringsväsendets organisation som den infört, skapat en i jämförelse ined den liberala lagstiftningen väsentligt noggran-uare kontroll öfver själfva utvandrartransporten och satt som sin uppgift ett starkare tillvaratagande af utvandrarnes personliga intressen. Slutligen har densamma grundlagt en reglering af utvand-rmgsväsendet, som i vissa afseenden bildar utgångspunkt för nva principer i den nationella sjöfartspolitiken.

Den tyska lagen har i flere afseenden blifvit förebild för tre senare tillkomna europeiska utvandringslagar, nämligen den italienska lagen a* ‘len 31 januari 1901, den ungerska lagen af den 11 inars 1903 och den spanska lagen af den 22 december 1907. I dessa trenne utvand-ringslagar liar den teknik lor utvandrartransporten, hvilken skapats af den tyska rikslagen, i så måtto vunnit efterbildning, att de ansvarige företagarne vid transoceansk befordring skola vara redarna sjålfva, med, i den händelse de äro utlänningar, inom riket befullmäktigade sysslomän. Det i den tyska lagen tillåtna undantag, att särskilda företagare kunna koneessioneras utan att vara redare, liar emellertid i de tre nämnda lagarna icke medgifvits. Dessutom har i de italienska oeh uugerska lagarna den motsatta anordning mot i den tyska lagen träffats, att redarnes lokala ombud ielce underkastas kautionsplikt och civilrättslig ansvarighet, utan denna ansvarighet i alla afseenden lägges på deras hufvndmän. Medan sålunda, med den i Tyska riket och Spanien träffade anordning, det civilrättsliga ansvaret är fördeladt på redarne och deras lokala agenter, förlägga de italienska och ungerska lagarna, såsom i de äldre liberala författningarna, det sammanlagda civilrättsliga ansvaret på de för transporten öfver sjön ansvariga företagarne. Då emellertid dessa i nämnda lagar skola vara redarne själfva, blir de sistnämndas ställning än strängare reglerad i dessa lagar än i de tyska och spanska. Äfven föreskrifterna om kautionens storlek, om koncessionens återkallande vid fall af författningsöfverträdelser och om redarnes och deras ombuds affärsverksamhet torde i de italienska oeh ungerska lagarna kunna anses strängast.

I afseende åter å de vidsträcktare utvandringspolitiska synpunkter, hvilka voro bestämmande för den tyska lagens reglering af utvandringsväsendet, intaga den italienska lagen å ena samt de ungerska och spanska lagarna å andra sidan i visst afseende olika ståndpunkter. Vid nyregleringen af det italienska utvandringsväsendet, som föregicks af omfattande officiella undersökningar öfver bristerna i den dåvarande organisationen af utvandrarbefordringen, var den ledande synpunkten nödvändigheten af att på ett omsorgsfullare sätt än ditintills tillvaratata utvandrarnes intressen och skvdda dem för öfvergrepp under transporten. Några i egentlig mening nationella synpunkter af den art, som i Tyska riket kraftigt framförts, hafva i Italien, om icke saknats, så dock icke spelat en afgörande roll vid utvandringsväsendets ordnande. Detta torde hafva berott dels därpå, att med de i Italien rådande befolknings- och ekonomiska förhållanden utvandringen af de flesta samhälleliga partier icke betraktats såsom landsfördärflig, dels åter därpå, att den italienska rasen i utlandet utan särskilda statsåtgärder lättare än den germanska bibehåller sin nationella särställning, medan å andra sidan de italienska utvandrarnas beskaffenhet ofta är sådan, att deras

bevarande åt moderlandet icke är särskildt eftersträfvansvärdt och deras betydelse för hemlandets handels- och sjöfartsförbindelser för öfrigt ringa. Icke desto mindre har ett energiskt skyddande af de italienska ntvand-rarnas intressen i utlandet varit en hufvuduppgift för den nya lagen; hvarvid den doek synes liafva ledts mera af allmänna humanitära synpunkter än af i egentlig mening nationella.

Detta sistnämnda förhållande kommer särskildt till uttryck i den ståndpunkt, som den italienska lagen intagit till emigrantvärfningen. I afseende härå har den ställt sig på liknande princip, som varit ledande för den schweiziska utvandringspolitiken, nämligen att värl'-ning till utvandring visserligen skall vara i regel förbjuden från de 1 transporten intresserade personernas sida och i öfrigt i alla icke lagligen tillåtna och kontrollerade former, men att under vissa omständigheter viss person kan erhålla tillstånd därtill. Den stadgar nämligen, »att utrikesministern i samråd med inrikesministern kan med föreskrifvande af särskilda villkor tillåta en enskild person att Uteslutande för egen räkning värfva det antal utvandrare, som han behöfver för utförande af ett bestämdt arbete i utlandet eller ett ko-lonisationsföretag», hvarvid doek tillägges den i Schweiz icke förefintliga bestämmelse, att den ifrågavarande personen i och för transporten ovillkorligen skall begagna sig af en lagligen koncessionerad redares åtgörande. Uppenbarligen är härmed lika litet som i Tyska riket och Schweiz (samt Ungern och Spanien, se nedan) tillåtet, att en person »gör affärer i emigrantvärfning», d. v. s. lockar personer att utvandra utan annat intresse förbundet med sin verksamhet än att förtjäna penningar på den medverkan han tager vid transporten. Men medan i Tyska riket (samt Ungern och Spanien) värfning, d. v. s. hänvändelse till andra personer än dem, som självmant anmäla sig vilja utvandra, icke är tillåten ens i det fall, att ett kolonisations-eller liknande bolag lagligen tillätes vara representeradt inom riket, sa är i Italien liksom i Schweiz en sådan värfning icke obetiugadt utesluten, då ändamålet blifvit pröfvadt af liögsta myndighet. Emellertid ställer den italienska lagen värfningen under om möjligt än strängare kontroll, än hvad i Schweiz är fallet, genom sitt tillägg uteslutande för egen räkning» samt genom sin fordran att värfva-len (kolonisationsbolaget) icke får vara samma person som transportföretagaren (redaren) eller stå i intressegemenskap med denne.

Den italienska lagens mera utvandrarskyddsvänliga än nationella karaktär kommer emellertid tydligast till uttryck i det sätt, hvarpå utvandrartransporten utöfver hvad ofvan sagts underkastats reglenientering. Under det att i den tyska rikslagen vid redarnes ställande under koncessionsplikt kanske i främsta rummet afsägs att göra gällande den utrikes specialiseringsbestämmelsen och därigenom möjliggöra nationella synpunkters tillvaratagande, så torde samma anordning i den italienska lagen i främsta rummet hafva förorsakats ui Önskan att tillvaratαga utvandrarnes egna intressen. Den omnämnda specialiseringsbestämmelsen infördes ieke uttryckligen i densistnämnda lagen, ocli det däri förekommande stadgande »att utrikesministern kan i samråd med inrikesministern för en viss tid förbjuda all utvandring till en viss trakt, då den allmänna ordningen sä fordrar eller utvandraren kan löpa stor fara till lif, frihet eller egendom» har uppenbarligen endast skyddsvänliga motiv. Red ar nes ställande under koncession förorsakades i hufvudsak af andra skäl. Ett af de vid de förberedande undersökningarna upptäckta missförhållandena var nämligen de höga biljettpriser, hvartill systemet med underförstådda agenter till rederierna hade ledt. Det hade visat sig, dels att dessa agenters provisioner, som alltid öfvervältrats på ut-vandrarne, hade varit oskäligt höga, dels att resepriserna under olika årstider blifvit mycket olika fastställda, i ändamål att tillförsäkra rederierna och agenterna största möjliga vinst, men så att utvandringen på icke önskvärdt sätt påverkats i sina fluktuationer oeh sin omfattning. För att göra slut på dessa fråu utvandrarnes synpunkt otillfredsställande förhållanden förbjöds agentsystemet; men förutom detta föresatte sig lagstiftaren att på ett ingående sätt reglera hela det transatlantiska biljettväsendet, i ändamål att förhindra biljettprisernas uppskrufvande med däraf följande personligt men för ut-vandrarne.

I afseende å denna reglering af persontarifferna å de transoceanska utvandringslinjerna star den italienska lagen ensam i den nutida lagstiftningen. Den senare tillkomna ungerska lagen liar af samtliga de ifrågavarande bestämmelserna endast upptagit föreskriften »att redarne skola underställa inrikesministern sina tariffer till godkännande»; ett stadgande af förmodligen mera formell innebörd. Den nyaste spanska lagen har endast upptagit föreskriften om re-darnes skyldighet att till visst pris och i visst antal återbefordra fattiga utvandrare till hemlandet. I den italienska lagen åter stadgas för redarne, jämte sistnämnda skyldighet, att deras förslag till

persontariffer årligen tre gånger skola inlämnas hos utvandringskom-missariatet till godkännande; att detta skall begära utlåtanden och inhämta upplysningar fråu en rad myndigheter i in- och utlandet; och att det skall äga ovillkorlig rätt att vägra fastställelse å inlämnade förslag, i sådan händelse kan frågan gå till utrikesministerns afgörande, som skall inhämta ytterligare vissa myndigheters utlåtanden och som årligen inför parlamentet skall redogöra förden af regeringen följda tariffpolitiken. Om någon redare tager mera betaldt än efter de statliga biljettaxorna, skall hans koncession fråntagas honom och kan ånyo meddelas honom först efter beslut af utrikesministern. Däremot äger en redare att efter hehag nedsätta ett fast-ställdt pris, endast nedsättningen utsträckas till samtliga emigranter; af hvilken bestämmelse framgår regleringens uteslutande ändamål att gå utvandrarne till mötes, men icke att hindra biljettpriser-nas nedpressande genom illojal konkurrens med dettas följder i afseende å utvandringens ökande och andra (inländska) redareintressens skadande.

Det synes i hög grad tvifvelaktigt. att denna statssocialistiska reglering af den transoceanska passageraretrafiken skall kunna uppfylla det med den afsedda ändamålet, oeh sannolikt, att de ifrågavarande befogenheterna hos statsmakterna skola få. en tämligen formell betydelse. Den italienska utvandringen förmedlas till större delen af inländska rederier, och statsmakterna skola väl näppeligen gentemot ett nationellt så betydelsefullt företag som ett inländskt ocean -rederi kunna tillgripa en för detta ruinerande åtgärd, endast emedan detta icke anser sig kunna foga sig efter de statliga taxorna. An vanskligare blir situationen, da utvandringsrederierna sammansluta sig till en trust och vägra att underkasta sig det statliga förmyndarskapet; i sådan händelse skall koncessionen fråntagas hela redare-trusten för att först efter motiveradt beslut af ministerkonseljen ånyo kunna beviljas densamma. I händelse af upprepad sådan vägran skall koncessionen indragas t. o. m. »för beständigt». Till mötande af denna af lagstiftaren förutsedda händelse säges, att regeringen i sådant fall skall kunna »genom särskilda koncessioner bemyndiga andra bolag, redare och betraktare, såväl italienska som utländska, att befordra emigranterna»; att den skall kunna »medgifva dessas öfVerfiyttande till andra fartyg i europeiska hamnar och vidtaga alla andra åtgärder till beskyddande af emigrationen». Härvid lämnas åsido, huru dessa »andra bolag» i en hast skola anträffas, och huruvida de skola befinnas villiga och i stånd att insätta fartyg på de italieuska traderna. Om emellertid äfven lagens hot skulle vid tillfälle kunna bringas till verkställighet, så kan ett tillintetgörande af de bestående rederierna knappast anses motiveradt af de skäl, som för lagen varit bestämmande.

Afven om den italienska utvandringslagens ställning till emi-grantvärfningen, dess reglering af biljettväsendet och i allmänhet dess bristande nationella hållning icke mana till efterföljd för en stat med utvandringshämmande politik, så bar lagen dock gifvit flera beaktansvärda uppslag i afseende å utvandrarnes skyddande under transporten och i utlandet. Lagstiftningen om utvandrarkontraktet har i densamma, äfven i jämförelse med den tyska lagen, ytterligare utbildats, i några detaljer måhända ända till öfverdrift. För handläggande af utvamlringsärenden, för utvandringens kontrollerande och skyddande samt för att tillvarataga den italienska rasens intressen i utlandet har vidare skapats en omfångsrik apparat af särskilda myndigheter och tjänstemän, för hvilken närmare är redogjordt i den särskilda redogörelsen. En beskattning af emigrantrederierna är dessutom införd (hvars öfvervältrande på emigranterna genom reglerin-40 EMrGRATIONSUTREDNIN(SEN. BILAGA I. UTVANDNINGSLAaSTIPTNINO.

gen af biljettpriserna möjligen torcle kunna förhindras), hvarigenom medel erhållas till bestridande af den statliga utvandringskontrollen oeh dessutom till bildande af en särskild utvandrings fond, af sedd att användas till »utvandringens fromma». Denna vidlyftiga apparat af myndigheter oeh tjänstemän torde i betraktande af den italienska utvandringens stora omfång och den italienska politikens energiska humanitära sträfvanden vara motiverad och hafva fält för verksamhet, äfven om den synes hafva större uppgifter i ett land med nationellare utvandringspolitik.

Det är anmärkt, att de nyaste ungersl;a och spanska lagarna i afseende å tekniken för ntvandrartransporten i hufvudsak äro efterbildade de tyska och italienska. Hvad åter beträffar deras ställning till emigrantvärfning, är denna, i olikhet med den italienska lagen, bestämd af samma utvandringshämmande hållning som den tyska rikslagen. Den ungerska lagen står till och med ensam bland de nya utvandrings!agarna därntinnan, att den helt

och hållet underlåter att gifva föreskrifter om tillstånd för utländska kolonisations-och andra företag att vara representerade inom landet. Ehuru detta visserligen icke behöfver utgöra hinder för att sådant tillstånd vid tillfälle kan medgifvas, vill det dock synas som skulle den ungerske lagstiftaren icke hafva tänkt sig ett sådant förhållande. Den spanska lagen åter omnämner visserligen liksom den schweiziska och italienska det fall, att tillstånd begäres och erhålles för ett kolonisa-tionsföretag att vara representeradt inom landet; men i motsats mot samma lagar och i öfverensstämmelse med de tyska och ungerska synes den icke tillåta någon som helst värfning för ändamålet, d. v. s. hänvändelse till personer, som icke själfmant anmält sig vilja utvandra.

livad beträffar allmännare utvandringspolitiska afsikter, står den ungerska lagen närmare den tyska och den spanska närmare den italienska. Den spanska saknar nämligen i likhet med den italienska den utrikes specialiseringsbestämmelsen vid koncessionering af emigrantrederierna; och den i lagen förutsedda åtgärd, att utvandringen under en viss tid förbjudes till en viss trakt, föreskrifves liksom i den italienska lagen endast få tillgripas för att afvända exceptionella risker för utvandrarne. En i egentlig mening nationell politik torde icke i Spanien hafva varit afsedd vid koncessionsplik-tens öfverflyttande pa redarne; hvartill orsaken torde ligga däri, att den spanska utvandringen sedan gammalt går i en för landets utvandringspolitik gynnsam hufvudriktning och att den spanska liksom den italienska nationaliteten utan särskilda statsåtgärder lättare än den germanska bibehåller sin särställning och förbindelse med moderlandet.I den ungerska lagen åter Lar den utrikes specialiseringsbestäm-Hielsen inryckts i samma formulering som i den tyska rikslagen. De alsikter, som i den sistnämnda varit underförstådda, hafva dessutom i den ungerska lagen blifvit direkt uttalade. Förutom bestämmelsen »att inrikesministern befullmäktigas att tidvis förbjuda utvandringen till en sådan stet eller ett sådant land, där utvandrarnes lif, hälsa, sedlighet eller förmögenhet utsättas för allvarlig fara», tillägges nämligen att han äfven befullmäktigas »inskränka utvandringen till en eller flera vissa bestämda router, hvilka synas ändamålsenligast ur synpunkten af den statliga uppsikten och utvandrarnes intressens tillvaratagande». Det framgår häraf, att ofvan-nämnda åtgärd, d. v. s. lioncessionsvägran, är tillåten icke blott då utvandrarne utsättas för risk i afseende å lif och hälsa, utan äfven 1 afseende å »förmögenhet»; en bestämmelse, som i vidsträckt mån tillåter en nationell tolkning. Dessutom innebär befogenheten att inskränka utvandringen till vissa router, som äro ändamålsenligast ur synpunkten af »den statliga uppsikten», uppenbarligen en rätt att monopolisera vissa utvandringsrederier, hvilka för utvandrarne, men äfven för utvandringslandet och andra intressen inom detsamma, äro önskvärdast. Den ungerska lagen har härmed tydligast bland de europeiska lagarna uttalat vissa principer, som allt starkare gjort 81g gällande i utvandringslagstiftningens senare utveckling.

Om de ungerska och spanska lagarna äfven sinsemellan afvika i nyssnämnda hänseenden, så hafva de båda efterbildat den italienska lagen i afseende å inrättandet af en omfångsrik officiell apparat för utvandringens reglerande och öfvervakande. Särskilda myndigheter °eh tjänstemän äro liksom i Italien inrättade och tillsatta i Ungern, och föreskrifvas i den nyaste spanska lagen skola med det snaraste mrättas. (Se den särskilda redogörelsen). Äfven en sådan utvand-ringsfond som i Italien är bildad, är föreskrifven i de ungerska och spanska lagarna; dock med den skillnad att någon beskattning af emigrantrederierna icke är införd i Spanien och veterligen ieke heller i Ungern. Den ungerska utvandringsfonden föreskrifves skola användas till »att delvis eller helt och hållet betäcka, resekostnaderna för sådana medellösa, hvilka vilja återvända till hemlandet; dessutom för de utvandrandes ledning i utlandet och arbetsförmedling åt dem, för upprättande af utvandrarhärbergen, för välgörenhetsändamål och för befordrande af utvandrarnes religiösa och andliga behof»; hvilket som synes äfven går ut på utvandrarnes nationella bevarande i utlandet och deras återförvärfvande åt hemlandet. Den spanska lagen stadgar utförligt om de inrättade myndigheternas åligganden och arbete, hvaribland utom handläggande af utvandringsärenden samt utöfvande af utvandringskontrollen ingår skyldighet att följa ochafgifva rapporter om utvandringen och dess sammanhang med de ekonomiska förhållandena i in- och utlandet.

Oe nyare ut vandrings lagarna och den utveckling hos den europeiska lagstiftningen, som de beteckna, uppbäres af den uppfattning, att ut vandringsstaten i afseende å utvandringen har väsentligt större förpliktelser än som uppfyllas af de liberala transportreglementena. Sedan dessa reglementen tillkommo, har utvandringen för ett flertal europeiska stater blifvit en utomordentligt viktig, för flera af dem den viktigaste samhällsföreteelsen; och

lagstiftningens uppgift är icke fylld genom att utvandrarne försäkras mot öfvergrepp oeh vidriga förhållanden under sjötransporten. De nya utvandringslagarna hafva i stället och förutom detta gjort gällande som erforderligt

iltls att gifva fasta stadganden i afseende å sådana privaträtts-liga och offentligt-rättsliga förhållanden, som rättvisligen böra utgöra hinder för utvandring;

dels att reglera icke enbart utvandrartransporten, utan äfven all annan verksamhet, som har sammanhang med utvandringen;

dels att, effektivare än livad med hjälp af de liberala reglementena varit möjligt skydda de utvandrande medborgarna, oeh

dels, samt framför allt, att tillvarataga hemlandets vid utvandringen förbundna intressen och så långt möjligt hålla det skadeslöst för de nationella förluster, som utvandringen förorsakar.

För dessa trenne sista ändamål är nödigt

att emigrantvärfning i alla former och från hvilka som helst personers sida underställes lagstiftningen;

aII en förändrad teknik för utvandrartransporten åvägabringas, i främsta rummet genom att systemet med ansvarige företagare, som icke själfva Uro redare (s. k. agenter), öfvergifves, samt de in- och utländska redarne af emigrantfartygen personligen underställas lagstiftningen;

att ett effektivare skydd för de inhemska utvandrarne åvägabringas därigenom att erforderliga garantier förbindas vid koncessionen at utländska rederier; hvilket är så mycket viktigare när, såsom i Sverige är fallet, utvandringen helt och hållet försiggår ä utländska linjer; hvarförutom utvandringsstaten skall äga ovillkorlig rätt att af dylika skäl utestänga ett utländskt rederi från verksamhet inom riket;

att vid koncession åt emigrantrederierna specialiseringsbestäm-melsen i afseende å bestämda in- och utskeppningshamnar tillämpas;

att utvandringsstatens högsta myndighet medgifves rätt att i form af koncessions vägrande eller återkallande förbjuda utvandringen till en viss trakt, när utvandrarnes välfärd gör detsamma pä-kalladt;*att* ett målmedvetet, statsunderstödt arbete åvägabringas för att skydda och konsolidera den inhemska nationaliteten i de transoceanska invandringsländerna;

att för sistnämnda ändamål en statlig upplysningsverksamhet organiseras med mål dels att hämma utvandringen, dels att afvända densamma från länder och trakter, där hemlandets nationalitet lättast går förlorad;

att koncessioneringsinstansen befullmäktigas att, då omständigheterna göra detsamma synnerligen påkalladt, äfven för sistnämnda ändamåls befrämjande vägra utländskt emigrantrederi koncession;

att den inhemska nationaliteten i utlandet ekonomiskt anknytes till hemlandet genom befrämjande af dettas handels- och sjöfartsförbindelser med de länder och trakter, där dess forna medborgare äro samlade;

att den inhemska sjöfartsnäringens intressen understödjas, vid behof därigenom att endast visst eller vissa rederier koncessioneras att åtaga sig utvandrartransporten från riket;

att en beskattning af emigrantrederierna, uteslutande eller företrädesvis de utländska, införes, i ändamål att tillförsäkra utvandringslandet en del af den vinst, dessa rederier draga af utvandringen såsom samhällelig företeelse;

att för de så erhållna medlen kostnaderna bestridas för inrättande af särskilda för utvandringen afsedda statsmyndigheter, med uppgift att handlägga utvandringsärenden, utöfva kontroll öfver utvandringsförfattningarnas efterlefnad, studera utvandringen och dess sammanhang med andra ekonomiska företeelser samt på grund däraf motarbeta densamma och på ofvan anförda sätt befrämja dess utnyttjande i hemlandets tjänst;

att hvad genom den nämnda beskattningen ytterligare kan inflyta afsättes till en utvandringsfond, som ställes till nyssnämnda myndigheters förfogande för här ofvan omnämnda ändamål.

*

Särskild redogörelse för den nutida europeiska utvandringslagstiftningen.

I. Nutida utvandringsförfattningar.

De europeiska staternas nu gällande utvandringsförfattningar äro följande:

England. *Merchant Shipping Act* 1894, Part III: *Passenger and Emigrant Ships. Merchant Shipping Act* 1906, Part II: D:o. **Frankrike.** *Loi sur 1'émigration* 18—23 Juillet 1860. Med särskilda reglementen: *Décret impérial pour l'exécution de la loi du 18 juillet 1860 sur l'émigration* 15 Mars—16 Avril 1861 och *Décret impérial qui détermine les conditions aitxquelles peut être accordé l'autorisation d'entreprendre les opérations d'engagement et de transport des émigrants* 9 Mars—6 Avril 1861. Dessutom ministerialtörordningar den 8 februari 1889 och den 9 april 1894 samt *Décret portant réglement de police sanitaire maritime* 4—21 Janvier 1896. **Belgien.** *Loi du 14 Déc. 1876 réglant le transport des émigrants;* reviderad den 29 april 1890. *Réglement sur le transport des émigrants pris en exécution de la loi du 14 Déc. 1876,* du 2 Déc. 1905. **Nederländerna.** *Wet van den 1sten Junij 1861, houdende bepalingen omtrent den doortogt en het vervoer van landverhuizers. Wet van den 15den Julij 1869, tot wijziging en aanvulling der wet van den 1sten Junij 1861.* Därjämte särskilda reglementen: *Besluit van den 27sten November 1865, tot nadere uitvoering van art. 24 der vet van 1 Junij 1861. Besluit van den 30sten September 1869. houdende wijziging vav het Koninklijk liesluit van 27 November 1865, tot nadere uitvoering van art. 24 der wet van 1 Junij 1861. Besluit van den 21sten Julij 1875 houdende aanvulling van art. 20 van het Koninklijk besluit van 27 November 1865, tot nadere uitvoering van art. 24 der wet van 1 Junij 1861.* **Danmark.** *Lov om Tilsyn med Udvandreres Befordring* lste Mai 1868. *Lov indeholdende Tillæg tit Lov om Tilsyn med Udvandreres Befordring af lste Mai 1868* 25de Marts 1872. (För Island: *Lov om Tilsyn med Udvandreres Befordring* 14de Januar 1876). *Reglement for Tilsynet med den direkte Befordring af Udvandrere* 28de Marts 1870. *Bekjendtgjörelse om nogle forskrifter, som blive at iagttage ved, Afslutning af Kontrakter med Udvandrere* 2den Juli 1873. *Anordning om et Tillæg til § 8 i Lov om Tilsyn med Udvandreres Befordring af lste Mai 1868,* 21de Juli 1899. **Norge.** *Lov angaaende Fart med Passagerer, bestemte til fremmede Verdensdele* 23de Mai 1863. *Lov om Kontrol med Befordring af Udvandrere til fremmede Verdensdele* 22de Mai 1869. *Lov angaaende Tillæg til Lov af 23de Mai 1863 om Fart med Passagerer, bestemte til fremmede Verdensdele* 22de Juni 1886. *Lov angaaende Tillæg til Lov af 22de Mai 1869 om Kontrol med Befordring af Udvandrere til fremmedeVerdensdele, dens §§ 1 och 6* 5te Juni 1897. *Reglement for Kontrol med Befordring af Udvandrere til fremmede Verdensdele, udfærdiget af Departementet for det Indre i Henhold til § 9 i Lov af 22de Mai 1869 og Kgl. Resolution af 2den December 1899.* **Sverige.** *Kongl. Maj:ts nådiga förordning om hvad med afseende å utvandrares fortskaffande till främmande verldsdel iakttagas bör* den 4 Juni 1884. *Kongl. Maj:ts nådiga kungörelse angående ändringar i förordningen den 4 Juni 1884 om hvad med afseende å utvandrares fortskaffande till främmande verldsdel iakttagas bör* den 28 September 1893. *Kungl. Maj:ts nådiga, kungörelse, angående ändrad lydelse af 57 § i förordningen den 4 juni 1884 om hvad med afseende å utvandrares fortskaffande till främmande verldsdel iakttagas bör* den 8 juli 1904. *Kungl. Maj:ts nådiga cirkulär till*

Öfverståthållareämbetet och Kungl Maj:ts befallningshafvande i samtliga län angående öfvervakande af utvandraragenternas och deras ombuds verksamhet den 8 juli 1904. **Tyska riket.** *Reichsgcsetz über das Auswanderungswesen* vom 9 Juni 1897. *Bckanntmachung betreffend Bestimmungen über den Geschäftsbetrieb der Auswanderungsunternehmer und Agenten* vom 14 März 1898. *Bekanntmachung betreffend Vorschriften über Auswandererschiffe* vom 14 Mära 1898. *Regulativ, betreffend die Organisation des Beirats für das Auswanderungswesen* vom 26 Januar 1S98. **Hamburg.**Genom den tyska rikslagen af den 9 juni 1897 upphäfdes den dessförinnan bestående partikularlagstiftningen i olika stater endast för såvidt den innehöll mot rikslagen stridande bestämmelser. En del af de äldre författningarnas bestämmelser äro fördenskull ännu gällande. Af dessa författningar är det här endast nödigt att omnämna de i *Hamburg* och *Bremen* gällande. *Gesetz, betreffend das Auswandererwesen* vom 14 Januar 1887. *Verordnung, betreffend das Auswandererwesen* vom 13 Mai 1887. *Polizei-Rcgulativ, betreffend die Beherbergung von Auswanderern* vom 26 Mai 1887. Jämte knngörelser den 8 mars 1889, den 23 oktober 1889, den 20 dec. 1889, den 31 mars 1890, den 11 april 1890, den 18 sept. 1896. **Bremen.** *Obrigkeitliche Verordnung, die Beförderung von Schiffspassagieren nach aussereuropäischen Ländern betreffend* vom 9 Juli 1866. *Obrigkeitliche Verordnung, gesundheitspolizeiliche Vorschriften bezüglich der Schiffsbeförderung von Auswanderern betreffend* vom 27 November 1868. Jämte kungörelser, förordningar oeh lagar den 7 dec. 1868, den 13 sept. 1869, den 3 okt. 1870, den 10 juli 1872, den 23 febr. 1873, den 26 juni 1875, den 21 nov. 1877, den 20 febr. 1881. **Schweiz.** *Bundesgesetz betreffend den Geschäftsbetrieb von Auswanderungsagenturen* vom 22 März 1888. *Vollzichungsverordnung zum Bundesgesetze vom 22 März 1888, betreffend den Geschäftsbetrieb von Auswanderungsagenturen* vom 10 Juli 1888. *Bundesrathsbeschluss betreffend die Krgänzung der Vollzichungsverordnung vom 10 Juli 1888 zum Bundesgesetz über die Auswanderungsagenturen* vom 12 Februar 1889. **Österrike.** Auswanderungspatent vom 24 März 1832. *Erlass d. Min. d. Innern* vom 23 Okt. 1852. *Staatsgrundgesetz* vom 21 Dec. 1867, § 4. *Staatsministerialerlass* vom 28 Febr. 1863. *Min. Ver.* vom 23 Nov. 1895, *Gesetz vom 21 Jänner 1897, womit strafrechtliche Bestimmungen in Bezug auf das Betreiben der Auswanderungsgeschäfte erlassen werden.* (Jfr dessutom 1905 års icke antagna regeringsproposition till *Gesetz betreffend den Schutz der Auswanderer*.) **Ungern.**Lagarna endast tillgängliga i deras halfofficiella redaktioa på tyska språket. *IV Gesetz-Artikel vom Jahre 1903 über die Auswanderung;* sanktioniert am 11 März 1903. *Zirkularverordnung des kgl. ung. Ministers des Innern, Zl. 40.000.904, Inslebentreten und Vollzug des Gesetzartikels IV vom Jahre 1903, über die Auswandernngbetreffend.* **Italien.** *Legge sulla emigrasione* 31 gennaio 1901. *Regio Decreto che manda in vigore la legge n. 23 del 31 gennaio 1901 sull'emigrazione ed approva il relativo regolamento* 10 luglio 1901. *Regio Decreto che modifica alcuni articoli del regolamento del 10 luglio 1001, n. 375, sull'emgrazione* 11 dicembre 1902. *Regio Decreto che dà facoltà ai vettori di emigranti di istituire in determinati comuni del Regno un loro rappresentante pei servizi dell'emigrazione* 10 marzo 1904. *Regio Decreto* rörande detsamma som i näst föregående, 24 april 1904. Därjämte ministerialförordning den 13 juli 1904 angående några ändringar i dekretet den 10 juli 1901, samt lag den 1 februari 1901, angående sparmedel, återsända till hemlandet af utrikes vistande italienare: äfvensom specialreglemente den 29 dec. 1901 angående det sistnämnda. **Spanien.** *Ley de Emigración,* publicerad i Gaceta de Madrid den 22 december 1907. **Portugal.** Ministeriell kungörelse den 9 juli 1895. Lag den 23 april 1896. Spcrialregleniente, i anslutning till sistnämnda lag. den 3 juli 1896.

II. De nutida utvandringsförfattningarnas allmänna karaktär.

Flertalet nu gällande europeiska utvandringsförfattningar äro icke utvandringslagar, innehållande de i vederbörande stater til1äfventyrs gällande bestämmelser om inskränkningar i utvandringsfriheten, utan endast författningar om hvad som bör iakttagas vid utvandrares befordran. Detta är fallet med nästan alla af dem som äro

af äldre datum eller tillkomna under den liberala ekonomiska politikens inflytande: de *engelska, franska, belgiska, nederländska, danska, norska, svenska* oeh *österrikiska* författningarna. De restriktiva bestämmelser i afseende å utvandringen, som i en del af dessa stater ännu förefinnas, hafva blifvit stående i de lagrum oeh författningar, där de förut funnits; oeh de egentliga utvandringsförfattningarna, som haft till ändamål utvandringens reglerande, hafva på sin höjd kommit att innehålla hänvisningar till dessa ställen.

Undantag härifrån utgöra i viss mening de *tyska* och *schweiziska* författningarna, men endast i så måtto, att i dessa moderna utvandringslagar samtliga kategorier af personer äro sammanförda och angifna, hvilka enligt äldre och nydekreterade bestämmelser äro förbjudna att befordras enligt de för utvandrarbefordran fastställda grunder.

Undantag i egentlig mening åter utgöra de nyaste *italienska, ungerska* och *spanska* författningarna, hvilka äro verkliga ntvandringslagar, innehållande samtliga bestående förbud mot utvandring öfverhufvud.

Skillnaden mellan förbudsbestämmelser emot att befordras enligt vissa för utvandrarbefordran fastställda, men icke för utvandring oeftergifligt nödvändiga grunder, å den ena sidan, samt emot attöfverhufvud i hvad form som helst utvandra, å den andra sidan, spolar för de nutida utvandringsförfattningarnas teknik en viktig roll. De principiella svårigheter, hvartill denna punkt, gifver anledning, skola i det följande angifvas. I detta sammanhang bör emellertid påpekas, att med utvandringsförfattningarnas olika karaktär af rids utvandringslagar, dals reglementen öfver utvandringen, sammanhängar frågan om deras karaktär antingen af lagar, gemensamt stiftade af regering och riksförsamling, eller af regeringsförordningar och ministerialdekret. Samtliga i denna redogörelse afhand-lade europeiska staters principala ntvandringsförfattningar, med undantag af Sveriges och llysslands, äro förelagda oeh antagna af vederbörande folkrepresentationer. I Sverige (samt Ryssland, som dock 'eke ännu äger andra utvandringsförfattningar än en del kejserliga dekret om utvandringsfrihetens utsträckning) äro samtliga ntvandringsförfattningar utfärdade af regeringsmyndigheterna ntan folk-ropresentationernas hörande. I Sverige hafva som bekant författningarna endast till ändamål utvandringens reglerande och äro af konungen enbart, i stöd af 89 § regeringsformen, utfärdade.

Åtminstone när ntvandringsforfattningarna äro utvandringslagar, dekreterande vissa bestämda inskränkningar i den individuella ut-vandringsfriheten, torde i nutida konstitutionella stater erfordras att de föreläggas vederbörande lagstiftande nationalförsamlingar. 1 de flesta stater har, som nämnts, detta äfven i annat fall varit erforderligt- Sålunda hade äfven det österrikiska lagförslaget af är 1905 °® ntvandrarskydd att såsom regeringsproposition föreläggas deputeradekammaren (där det föll igenom), ehuru det endast innehöll reglering af kommissionärs- och agenturverksamheten i afseende ä

utvandring.

Rörande Sveriges säregna ställning är följande att anmärka. Vid affattandet af § regeringsformen voro restriktiva bestämmelser i afseende å utvandringen med stor sannolikhet inbegripna i -den allmänna hushållningens» begrepp, sådant detta af lagstiftaren på sin tid uppfattades, och sålunda därmed i konungens ekonomiska lagstiftningsmakt. På nämnda tid bestodo nämligen ännu, såsom fram-| fiar al den allmänna redogörelsen, samtliga äldre restriktiva ut-yandringsbestämmelser. Af dessa voro de i gamla legohjonstadgan innehållna visserligen af ständerna på sin tid antagna; de grnttd-%gande förbndsbestämmelsema äfven under frihetstidens statsskick 'oro emellertid kungliga förordningar eller kungörelser från centrala ämbetsverk, utfärdade efter därom af regeringen fattadt beslut. Iless-ntom utfärdade kungl. maj:t äfven efter det nuvarande statsskickets ‘”lorande, utan riksdagens hörande och utan anmärkningar af konstitutionsutskottet, brefven af den 27 december 1811 och den 11 januari 1815, af hvilka det förstnämnda till efterlefnad inskärpteoch förnyade samtliga de strängaste äldre för budsbestämmelserna. Ut-vandringslagstiftningen, ehuru den nära rörer den personliga friheten, torde sålunda enligt äldre svensk uppfattning hafva ansetts falla under konungens allenabestämmande, och 16 § regeringsformen har som bekant i sin formulering intet, som kan stödja en motsatt uppfattning. Da vid 1840 års riksdag, efter därom väckt förslag, sammansatta lag-saint, allm. besv.- oeh ek.-utskotten tillstyrkte ständerna att för sin del besluta om upphäfvande dels af vissa af dessa äldre utvandrings-bestämmelser, dels af vissa i äldre författningar innehållna restriktiva bestämmelser om inflyttning i riket, så föranledde detta ett sär-skildt

memorial af expeditionsutskottet, som enligt sin öfvertygelse ansåg den senare frågan vara att hänföra till den lagstiftning, som i 80 § regeringsformen omförmftles, och i afseende å hvilken beslutanderätten är kungl. maj:t ensam förbehållen. 1 anledning af exp.-utskot-tets anmärkning blef riksdagsskrifvelsen äfven omredigerad, men icke blott i afseende å den senare utan äfven å den förra delen af densamma, så att ständerna underdånigst anhöllo om såväl de ena som de andra författningarnas upphäfvande. Detta synes icke ens från kungl. maj:ts sida hafva föranledt någon åtgärd. Uppfattningen om konungens uteslutande beslutanderätt i dessa fr&gor kan sålunda med visshet sägas hafva ännu vid nämnda tidpunkt varit den förhärskande. Då sedermera den 21 sept. 1860 genom passtvångets upphäfvande samtliga dessa äldre förbudsbestämme 1 ser om ieke efter orden så dock efter,andan i författningen upphäfdes, så skedde äfven detta visserligen på riksdagens underdåniga anhållan, men dock genom, af kungl. maj:t ensam beslutad och utfärdad förordning.

Från en formellt rättshistorisk ståndpunkt kan konungens rätt-att enbart dekretera inskränkningar i utvandringsfriheten fördenskull försvaras. Det är sedermera eu annan fråga, på hvilken icke är anledning att ingå, i hvad mån de förändrade tidsförhållandena närmat denna i den allmänna hushållningen ursprungligen inbegripna fråga till civillags natur; äfvensom i hvad mån det under nuvarande tidsförhållanden kan anses lämpligt, att den underställes riksdagen. Gifvetvis måste detta bero på arten af de, restriktiva bestämmelser, som kunna blifva ifrågasatta; äro dessa af mera ingripande natur torde det med så mycket större sannolikhet anses nödvändigt eller lämpligt.

Nu gör sig emellertid i den europeiska lagstiftningen en utpräglad tendens gällande att. ersätta utvandringsreglementena med, samt låta dem uppgå uti, fullständiga utvandrings lagar. Ty om det äfven är möjligt att fast hålla skillnaden mellan utvandringsförbud å den ena sidan samt förbud för ntvandrarexpedienter att befordra vissa personer å den andra, samt fördenskull låta gällande utvandrings-förbud kvarstå i sina särskilda lagrum och regleringen af utvandringen i sina särskilda författningar, så följa dock flera olägenheter häraf, hvilka senare skola påpekas. Men därtill komma ytterligare ett par omständigheter. I den mån nämligen, som utvandringslagstiftningen, hvilket äfven är fallet, utvecklar sig till att blifva mer än en endast utvandrarskyddslagstiftning samt staten tillerkänner sig rätten och plikten att under vissa omständigheter, indirekt genom koncessionsvägringar, förbjuda utvandringen en masse på vissa router, och till vissa länder, så bortfaller den principiella skillnaden mellan utvandringslag och lag om utvandrares befordran. Samtidigt som nämligen denna senare för det öfvervägande antalet utvandrare (nämligen de, för hvilka skyddslagstiftningen är afsedd) måste, när det gäller förbud att befordras med utvandrarkontrakt, hänvisa till gällande utvandringsförbud, så kommer den dessutom att lagstadga om möjlighet till särskilda sådana förbud, visserligen icke individuella, men kollektiva. Lämpligheten talar då för att *sammanföra samtligu utvandringen rörande författningar i en enhetlig lagstiftning.* Detta blir så mycket mera ändamålsenligt, som den moderna utvandringslagstiftningen äfven omfattar ytterligare uppgifter (om särskilda organisationer för utvandringens öfvervakande och ledande, om utvandringsfonder m. m.), hvarom lämpligen bör lagstiftas i anslutning till lagstiftningen om öfriga hithörande frågor.

Den andra omständighet, som härvid är af betydelse, är den större styrka, vid eventuella diplomatiska underhandlingar såväl som vid framtida internationella förhandlingar i den mellanfolkliga befolkningsfrågan, som det innebär att äga en af vederbörande folkrepresentation antagen utvandringslag. Sådana förhandlingar äro af flera tecken att döma i icke aflägsen framtid att förvänta, och den nyaste af de europeiska utvandringslagarna, nämligen den spanska, innehåller t. o. m. ett uttryckligt stadgande,Art. 57. att regeringen skall befordra afslutandet af mellanfolkliga traktater »för att hindra okontrollerad utvandring och för att förbättra utvandrarnas blifvande ställning». Vid sådana förhandlingar, som kunna komma att beröra betydande nationella intressen och där hvarje eftergift från utvandringsländernas sida gentemot invandringsländerna bör om möjligt köpas med ett motsatt tillmötesgående, är stödet af en utvandringslag. som icke utan folkrepresentationens medgifvande kan förändras, otvifvelaktigt af betydelse.

Uen europeiska utvandringlagstiftningen utvecklar sig äfven i här ofvan omnämnda riktningar: samtidigt med att

den utvidgar sina uppgifter, får den karaktär af utvandringslag, antagen af vederbörande nationalförsamling. Om detta sistnämnda emellertid i nästan alla stater är fallet med den *principala*utvandringsförfattningen, har det dock i dem alla befunnits ändamålsenligt att öfverlämna vissa *specialfrågor* åt särskilda regeringsförordningar eller ministerialdekret. Ett sammanförande i hufvudförfattningen af den stora mängd detaljbestämmelser (i synnerhet i afseende å utvandrarfartygens inredning och utrustning, utvandrarexpedienternas och deras ombuds affärsrörelse o. s. v.) som äro nödvändiga, skulle på ett onödigt sätt tynga denna och äfven vara i hög grad obekvämt, då sådana reglementen kunna behöfva att tid efter annan förändras efter omständigheterna. Det är fördenskull af fördel, att de grundläggande bestämmelserna om utvandringen och utvandrares befordran på ett ändamålsenligt sätt sammanföras i en hufvudlag, uti hvilken på ifrågakommande ställen hänvisningar göras till specialreglementena.

III. Begreppet »utvandring».

Frågan om hvad som bör förstås med »utvandring» och »utvandrare» i statsrättslig bemärkelse är visserligen i första hand en teoretisk fråga, men kan under vissa omständigheter för den nutida utvandringslagstiftningen få en praktisk betydelse.

Af naturliga skäl har man gjort försök att anknyta definitionen härutaf till de båda begrepp, som för den privata internationella rätten äro af betydelse vid personalstatutet och dess bestämmande, nämligen statsborgarskapet och domicilet. Sålunda var enligt en äldre åskådningJfr t. ex. v. Martens: Völkerrecht 1886 II. 174. såsom förutbetingelse för att ett fall af utvandring skulle kunna anses föreligga nödvändigt, att ett utträdande ur hittillsvarande statsborgarskap försiggått. Enligt denna uppfattning skulle »utvandring» betyda, visserligen icke enbart utträdande ur hittillsvarande statsborgarskap, men detta i förening med afresa från hemlandets territorium.

Det ligger i öppen dag, att om statsborgarskapet äfven numera spelar den förnämsta rollen bland grunderna för personalstatutets bestämmande, så kan det dock icke på nämnda sätt läggas till grund för en definition af utvandringsbegreppet. Såsom bekant hafva olika staters positiva rätt mycket växlat och äro äfven för närvarande olika i afseende å statsborgarskapets förlorande. Om man anknöte utvandringsbegreppet till statsborgarskapet skulle man fördenskull blifva nödsakad att med »utvandring» från olika stater förstå olika företeelser, äfven om dessa ur befolkningsteoretisk och världsekonomisk synpunkt vore likartade. Man skulle icke heller hafva någonanvändning för en dylik definition vid statistisk och ekonomisk behandling af det faktiska ntvandringsproblemet, liksom densamma icke kunde komma till någon användning i den praktiska ntvandrings-lagstiftningen.

Enligt den uppfattning, som för närvarande torde vara mest omfattad, bör begreppet »utvandring» i stället anknytas till domieilet. Uti det förstii projekt till internationell traktat om emigrationen, som vid kongressen i Köpenhamn är lsitT framlades inför 1'Institnt de droit international af herrar Olivi och Heimburger (men hvilket at andra grunder omredigerades), definierades begreppet »utvandrare-sålunda (Art. 1):

Såsom utvandrare anses enhvar, hvilken lämnar sitt fosterland (s’ex-patrie) i alsikt att välja sitt domicil i en annan världsdel, oberoende ntaf om han växlar statsborgarsknp eller i

Med denna definition, som mera står i öfverensstämmelse med

hvad som ekonomiskt och statistiskt brukar förstås med utvandring, fordras sålunda, för att ett fäll af utvandring skall föreligga, tvenne moment: dels afresa från hemlandet, dels förefintlig afsikt att välja sitt domicil i en annan stat. I denna sistnämnda afsikt bör visserligen afsikten att växla statsborgarskap äfven anses ligga innesluten, lnc‘ni såsom framhållits, behöfva steg i sådan riktning icke tagas för att utvandring skall anses föreligga.

Anknytningen af utvandrings begreppet till domieilet står äfven sä tillvida i öfverensstämmelse med de flesta, staters ntvandringslag-stiftning, som det för lagenlig utvandring brukar fordras uttagande vissa legala handlingar (pass, utflyttningsbetyg etc.), hvarmed för-;imlring i domieilet anses följa. Men äfven icke lagenlig utvandring.

(Uir detta sistnämnda underlåtes, men där samma afsikt som ofvan ‘lock är för lianden, faller under denna definition.

Emellertid kan densamma dock icke anses tillfredsställande.

‘Afsikten att välja sitt domicil i en annan stat» kan gälla såväl

lör en kortare som en längre tid som äfven för beständigt, och olika meningar kunna råda om, huruvida i alla dessa fall utvandring skall anses föreligga. Några författare1 anse utvandring et>dast föreligga, då afsikten är att icke mera återvända», hvar-v’d dock måste tilläggas, att detta icke utesluter återvändande pä besök i hemlandet, utan endast innebär ett för lifstiden räckande förläggande af de hufvudsakligaste lefnadsintressena å utrikes ort. 1'enna uppfattning star emellertid knappast i öfverensstämmelse med hvad som statistiskt och ekonomiskt brukar förstås med utvandring.

jjj ^ von Bnttnglin, Barstollung des alljr. mod. Answandernnggrechts lt>97. s.1 den tyska utvandringslagen har definition å utvandringsbe-greppet undvikits, ehuru väl en uppfattning af detta begrepps innehåll oeh omfång är nödvändig för lagens tolkning; man har emellertid ansett, att frågan bör afgöras enligt allmänna rättsgrunder. Enligt ett par för frågans uppfattning i Tyskland bestämmande domstols-utslag1 skall utvandring innebära väljande af domicil i utlandet, i afsikt att »varaktigt» uppehålla sig därstädes, d. v. s. det är icke nödvändigt, att enligt utvandrarens afsikt detta utrikes uppehåll skall räcka hela hans litstid. Denna uppfattning göres äfven gällande i den förnämsta kommentaren till den tyska utvandringslagen2, hvilken för ett fall af utvandring uppställer följande definition:

Utvandring är lämnande af ett lands territorium i afsikt att varaktigt, om äfven iekc för alltid. aå dock för längre tid. slä sig ned i utlandet.

Enligt denna definition fordras för att ett fall af utvandring skall föreligga följande villkor: a) Ett visst statst e.rritarinm måste lämnas, där utvandraren tilllörene haft sin bostad. Det är emellertid enligt kommentatorns uppfattning icke nödvändigt, att detta statsterritorium är det iand, där personen i fräga är statsborgare; äfven öfver Tyskland utvandrande östeuropéer äro, då de lämna de tyska utskeppningshamnarna, enligt den tvska lagens mening att anse som utvandrare, b) Lämnandet af statsterritoriet i fråga måste vara frivilligt; personer, som expatrieras, och utlänningar, som utvisas, äro icke att betrakta som utvandrare, c) Det måste hos personen i fråga förefinnas afsikten att raraktigt uppehålla sig utom statsterritoriet. Huruvida detta är fallet, måste enligt kommentatorn i hvarje särskildt fall afgöras. d) Det måste förefinnas afsikt att varaktigt uppehålla sig utom statsterritoriet. De tyska kolonialländerna. ehuru de icke tillhöra tyska riksområdet, äro dock icke utomtyska länder, och befordringen dit faller enligt kommentatorns uppfattning icke under den tyska utvandringslagen. — Däremot är det, såsom redan nämnts, för utvandringsbegreppet likgiltigt, om den utvandrande har statsborgarskap i det land, som han lämnar; likaledes är det likgiltigt på hvilken väg, med hvilka befordringsmedel och på hvilken klass resan företages.

Hvad återutvandrare beträffar, äro de enligt kommentatorn i förhållande till den stat, från hvilken de på nytt afresa, icke att anse som utvandrare, då de endast hafva för afsikt att återvända till den utrikes hemorten och det sålunda icke begreppsmässigt kan vara tal om en afsikt att »slå sig ned» utom statsterritoriet. Denna punkt har enligt kommentatorn ingen praktisk betydelse, ty sä snart frågan är om verkliga utvandrare, så är det likgiltigt, om de för

1 $e Goetech’8 kommentar till den tyska utvandringslagen. Berlin 1907, sid. 41.

* Goetsch. sid. 41.första gången resa till det främmande landet eller återvända dit; om däremot utvandring ieke sättes i fråga, så kommer ju lagen öfver-liufvud ieke att tilläm|)as.1

Det framgår af ofvanstående, att en begreppsmässig bestämning

li vad som bör förstås med utvandring» icke är lätt. Saken försväras praktiskt sedt ytterligare af den omständigheten, att utvandrare ofta vid afresan hemifrån icke hafva någon bestämd afsikt alls i afseende ä tiden

för den utrikes vistelsen. En person kan resa ut på försök, med afsikten att autingrn efter kort tid återvända. <11 rr blifva varaktigt borta. I detta icke ovanliga fall äro alla sådana definitioner af utvandringsbegreppet oanvändbara, hvilka anknyta detta begrepp till någon viss tid för den utrikes vistelsen.

Såsom framhållits i afsnitt II. är flertalet ännu bestående europeiska ntvandringsförfattningar icke utvandringslagar, utan endast författningar om hvad som bör iakttagas vid utvandrares befordran. Oet är i sådant fall visserligen nödigt att förstå hvad författningen menar med »utvandrare», vid de tillfällen nämligen, då koncession ;'tt åtaga sig befordran af resande enligt författningen ifrågasattes. J regel möter emellertid mindre svårighet att efter praktiska grunder afgöra detta. Ur synpunkten åter af rättsförhållandet mellan ut vand ringslandets myndigheter och utvandrarne är någon definition utvandringsbegreppet icke beböflig, ej heller ur synpunkten af rätts-förhållandet mellan utvandrarbefordraren och utvandrarne. För de stater äter (Italien. Ungern, Spanien), som hafva verkliga utvandrings-tagar, där inskränkningar äro träffade icke endast i rättigheten att a'slnta kontrakt med utvandrarbefordrare, utan i själfva rättigheten »att utvandra» i allmänhet, blir det nödvändigt att bestämma, livad som skall förstås med att utvandra. Det är då icke tillfyllest att 1'är med mena uttagande af de legala handlingar, som för lagenlig utvandring erfordras; detta är ingen begreppsbestämning, ty för 'ederbörande myndigheter kommer det ju an pä att veta de grunder, etter hvilka dessa handlingar skola utlämnas eller vägras. Om i en sådan utvandringslag icke innehölles någon bestämmelse om hvad som i lagen bör förstås med »utvandring», sä vore naturligtvis de d^ri innehållna förbuden mot "att utvandra» i alla de fall ändamåls-l,sa, där afresan från hemlandet sker utan förmedling af de därstädes koncessionerade utvandrarbefordrarne; exempelvis, om rese-yraer icke äro underkastade kontroll, genom förmedling af sådana, 14 *fer genom förmedling af utvandrarbefordrare å ort i angränsande

stat.

1 utvandringslagar sådana som de italienska, ungerska och spanska ,lr det fördenskull nödvändigt att gifva någon praktiskt användbar

Jfr vidare prejudikat härutinuan. Goetsch, sid -IIdefinition å utvandringsbegreppet. Detta är äfven en fråga, som för den eurojieiska lagstiftningen växer i betydelse, allteftersom denna lagstiftning, såsom fallet är. utvecklar sig från enbara författningar om utvandrares befordran till fullständiga utvandringslagar. Den ofvan nämnda »afsikten att taga sitt domicil i utlandet är en tämligen svag grund för definitionen i fråga; om den äfven i enstaka rättsfall kan användas som grund för ett domstolsutslag, sa är den dock mindre lämplig vid utvandrings- eller andra myndigbeters dagliga handhafvande af utvandringsförfattningarna. Det kommer bär i stället an p;i att äga en efter praktiska kraf oeh det egna landets särskilda förhållanden lämpad bestämning.

Ett visst sätt att definiera utvandrarbegreppet användes redan i det franska kejserliga dekretet af den !) mars—6 april 18U1, som gaf ett slags definition härä sålunda (Art. 7):

Såsom utvandrare anses utan vidare enhvar passagerare, som icke äter vid kaptenens eller befälets bord, oeh som i reseafgift inkl. vivre betalar en samma af å segelfartyg mindre än 10 frea i veckan och å ångfartyg mindre än 80 frea i verkan, dä såsom utgångspunkt for beräkningen tages den tid for öfverresan, 8»ni bestämmes i reglementet. I fall af tvifvel om egenskapen nf utvandrare, algör utvandrings kommissarien frågan.

t den italienska utvand ringslagen af den 31 januari 1901 finner man icke anledning att definiera begreppet utvandrare i allmänhet, utan endast i afseende ä transoceanska länder. I Kap. II, som handlar om utvandringen till länder på andra sidan oceanen, säges i Art. (i:

Mod utvandrare menas i detta kapitel don medborgare. som liegifver sig till något land bortom Suezkanalen, med undantag af de italienska kolonierna och protektoraten, oller till n&got land bortom Gibraltar. med undantag af Europjis kuster, oeh som reser i tredje klass eller i s&dan klass, som Utvandrings-k om missar i atet förklarar vara likställd med nuvarande tredje klass. Passagerare, som resa frivilligt oeh på egen bekostnad i tredje eller därmed likställd klass på italienska eller utländska fartyg oeh hvilka res:» längre än till Suezkanalen, skola ieke anses såsom utvandrare, om ieke de, som äro af italiensk nationalitet, till antalet öfverskrida femtio Om de äro

Hera än femtio, fordras särskild! tillstånd af Itvandringskommissariatet för att de ej skola anses såsom utvandrare.

1 dt*n spanska utvand ringslagen af den 22 december 1907 definieras i Art. 2:

De spanjorer anses såsom utvandrare, hvilka ämna lämna fäderneslandet med betalad eller gratis erhållen biljett å tredje klass eller på sätt som Öfver-styrelsen för utvandringen anser däremot svarande, med hvilken som helst ort i Amerika, Asien eller Australien såsom bestämmelseort. Icke desto mindre kunna utvand ringskommissionerna, på ansökan af vederbörande eller oberoende däraf, utesluta dem från att såsom utvandrare vara underkastade lagen.

Såsom häraf synes, göres det i dessa fall icke försök till he-greppsinässig bestämning, utan lagen enda.st förklarar såsom ut-vandrare den hufvudmassa af till utrikes ort resande, som anses biira omfattas af de följande i lagen innehållna skyddsbestämmelserna. Hvad särskildt den italienska definitionen beträffar, sä är att anmärka, att de Hesta öfriga staters ntvandringsförfattningar likaledes fastställa ett visst minimiantal af passagerare som villkor för att ett fartyg skall anses som ntvandrarfartyg. Det är tydligen en fråga af endast formell betydelse, om man, i den händelse detta minimiantal icke är nppnådt eller i allmänhet i den händelse nt-vandrarskvddslagstiftningen ieke skall gälla, äfven benämner passa gerarne utvandrare eller bestämmer, att de skola undantagas frän denna benämning. Det Hr tydligt, att begreppsbestämningar af denna art kunna tjäna som ledning för kandhafvandet endast af utvandrings författningarnas föreskrifter om utvandrarfartygens beskaffenhet oeh 1 allmänhet om utvandrarskyddet, men icke för handhafvandet af deras bestämmelser om inskränkningar i utvandringsfriheten.

För detta sistnämnda ändamål är en mera begreppsmässig bestämning nödvändig. I den un (jersk a utvandringslagen af den 11 *nars 1908 ges i § 1 följande definition:

Ur synpunkten af denna lags tillämpande betraktas den person såsom utvandrare. hvilken för sökande af stadigvarande utkomst på obestämd tid begifter sig utrikes.

I tillämpningsinstruktionen till samma lag af den 18 april 1904 Avklaras detta sålunda:

Huruvida i hvarje särskildt fall utvandring föreligger, fastställes a1' myndigheterna antingen pä grund af vederhörandes egen förklaring eller på grund af omständigheter, som göra det sannolikt. Utvandring skall supponera-*

a) (lä, någon såsom tredje klass passagerare (mellandäck) reser till utomeuropeisk stat, b) då någon afresor till en utomeuropeisk stat, antingen såsom efterskrifven yrkesarbetare eller efter uppgörelse om privat eller annan tjänst eller oek för vinnande af annan utkomst, varande Jängrc eller obestämd tid »Såsom utvandrare kunna ichr betraktas 1) de personer, hvilka icke för vin nandc af utkomst, utan såsoui turister, i studieändamål etc. resa utrikes, äfven om deras vistelse i utlandet varar längre tid. 2) de personer, hvilka hafva något af de under b) anförda yrken, men äro såsom tjänstemän eller arbetare utsända af bolag eller privattirmor i hemlandet, i oeh för temporärt arbete utrikes, äfvensom de. hvilka periodiskt resa utrikes på arbetsförtjänst (skördearbete, skogsarbete, jordarbete)

I det österrikiskti lagförslaget om ntvandrarskydd af är 1905 definierades i § 1:

Med hänsyn till denna lags tillämpande betraktas den person som utvandrare. hvilken afreser från de i riksrådet representerade konungariken oeh länder till utlandet, i ändamål att där vinna sitt lcfnadsuppchälle. Undantagna äro personer, hvilka begifva sig utrikes pä uppdrag af sina i hemlandet befintliga husbönder oeh arbetsgifvare.På dessa båda ställen, hvilka äro de enda, där försök gjorts att finna en vid handhafvandet af utvandringslagens inskränkande bestämmelser i afseende å utvandringsfriheten användbar definition å »utvandring», har sålunda »afsikten att på utrikes ort söka sin utkomst» ansetts vara det för utvandringen karakteristiska, oberoende af tiden för den utrikes vistelsen, hvarom ingen vetskap förefinnes. Den ungerska lagens tillägg »på obestämd tid» har med hänsyn till den periodiska utvandringen på arbetsförtjänst från detta land ansetts behöflig; såsom utvandrare anses därjämte vid bestämningar af detta slag icke sådana personer, som resa utrikes på temporärt arbete på uppdrag af i hemlandet befintliga arbetsgifvare.

Det är tydligt, att dessa formuleringar af utvandringsbegreppet icke täcka sig med den som föreslagits af l'Institut de droit international (hvilken sistnämnde för öfrigt blott erkänner till främmande världsdel resande såsom utvandrare) eller med den uppfattning, som i Tyskland gjorts gällande. Afsikten att »välja sitt domicil i en annan stat» eller att »en längre tid, om äfven icke för alltid, uppehålla sig därstädes» är icke likbetydande med afsikten att »där söka sin utkomst». Med den senare bestämningen uteslutes ur kategorien utvandrare en del personer, hvilka innefattas i de förra, men till hvilka utvandringslagstiftningens skyddsbestämmelser icke afse att sträcka sig och på hvilka dess samtliga inskränkningar i utvandringsfriheten äfven mycket sällan torde hafva afseende. Den betydelselösa bristfällighet, som på denna sista punkt vidlåder de ungerska och österrikiska definitionerna, uppväges af den större skärpa, hvarmed dessa framhålla det i praktiken mest afgörande kännetecknet å fall af utvandring.

Den praktiska betydelse, som definitionen af utvandringsbegreppet äger for en modern utvandringslags formulering, skall framhållas i nästföljande afsnitt.

IV. Inskränkningar i den individuella utvandringsfriheten.

Såsom framhållits, äro de nutida utvandringsförfattningarna af äldre datum icke utvandringslagar, utan endast författningar om hvad som bör iakttagas vid utvandrares befordran. De innehålla fördenskull i regel icke de utvandringsförbud, som tilläfventyrs äro gällande för olika kategorier af personer, utan endast förbud för utvandrarbefordrarne att befordra sådana personer eller med dem afsluta utvandrarkontrakt. För detta ändamål är vanligen föreskrifvet eller tillämpas det system, att vissa legala handlingar skola före afslutandet af utvandrarkontraktet uppvisas af utvandraren, utvisande att inga lagliga hinder möta för utvandringen. Samma anordning är träffad äfven i de länder, hvilka hafva utvandringsförfattningar med karaktären af utvandringslagar.I afseende A föreliggande punkt är följande att anmärka. De utvandringsförbnd, hvilka bestå i de flesta staters nutida lagstift-u,ng, hafva afseende dels ä värnpliktige eller framdeles värnplikts-skyldige samt dels å personer, hvilka af kriminella eller vissa civilrättsliga grunder äro förbjudna att afresa ur landet. Förutom dessa gitves det emellertid andra kategorier af personer, för livilkas ut-vandring visserligen inga hinder förefinnas i utvandrings landets Öfriga författningar, men för hvilka det oaktadt i flera nyare ut-'andringsförfattningar förbudsbestämmelser ansetts böra inryckas, ^å iiu j sådana stater, livilkas utvandringsförfattningar endast äro författningar om hvad som bör iakttagas vid utvandrares befordran, förbud göras, icke mot dessa personers utvandring, utan endast för V|ssa utvandrarbefordrare att med dem afsluta utvandrarkontrakt (eller, såsom fallet är i den tyska lagen, att på h vad sätt som helst befordra dem), så blir häraf en följd, att det. kan gifvas vissa kategorier af personer, hvilka icke äro förbjudna att utvandra (utfå de WI utvandring berättigande legala handlingar samt utan förmedling af utvandrarl i eford rar ne inom landet afresa därifrån), men väl förbjudna

vid utvandringen betjäna sig af utvandrarbefordrarnes bemed-

!ing.

Ur praktisk synpunkt kan visserligen göras gällande, att denna hrist pä öfverensstämmelse är af mindre betydelse, emedan de ofvan asyftade kategorierna af personer i allmänhet kunna antagas vid påtänkt utvandring vända sig till lagliga utvandrarbefordrare för erhållande af utvandrarkontrakt. Emellertid står dock, såsom flera författningar äro formulerade, utvägen öppen att resa utan utvandrarkontrakt och under alla omständigheter att öfver närliggande utrikes orter begifva sig öfver oceanen. I sådana fall brister ^mlandets lagstiftning i afseende å det utvandrarskydd, som är ett af dess hufvudändamål, på en punkt, där detta skydd kan vara mest

'<1 noden. Förhållandet i fråga är i alla händelser en inkonsekvens

1 den lagstiftning, där det förekommer, som visserligen förklaras af (ennas historiska utveckling, samt som talar för lämpligheten af att ^'stäinmelser af utvandringsförbuds natur och bestämmelser om hvad T0ni bör iakttagas vid utvandrares befordran enhetligt sammanföras 1 en författning.

Med denna fråga sammanhänger en annan af större räckvidd.

a 1 de flesta nutida författningar de bestämmelser, som hafva

utseende a utvandrares befordran, endast afse passagerare, som resa H *ellandäck eller därmed likställd klass, så blifva restriktiva be-'^"“uielser i afseende ;i denna befordring utan verkan ä de nt-' andrare, som resa i i:dra och högre klass. Om äfven de af värn-P !Kten betingade inskränkningarna i utvandringsfriheten i de flesta • tater dekreteras i form af verkliga utvandringsförbud på annatställe än i ut vandringsförfattningarn a, så återstå dock andra inskränkningar, där detta ej är fallet. Sadana författningar, som endast innehålla förbud för utvandrarbefordrarna att enligt de i författningen fastställda grunder (med utvandrarkontrakt) befordra vissa kategorier af personer, lämna utvandringen ä 2:dra och högre klass a utvandrar-fartygen utan kontroll; och äfven om författningarna förbjuda utvan-drarbefordrarne att öfverhufvud på h vad sätt som helst befordra dessa personer (den tyska rikslagen), lämna de utan kontroll personer, som lämna landet, på fartyg, som icke äro utvandrarfartyg, eller i allmänhet dem. som afresa utan inrikes utvandrarbefordrures beniedling. !>'• författningar, som icke innehålla verkliga utvandringsförbud, utan endast förbud af ofvannämnda art, hafva sålunda i vissa fall iekr förbjudit de personer att utvandra, hvilka de förbjuda utvandrar befordrarne att befordra (därom, se ofvan); i andra fall äter hafva de icke ens förbjudit utvandrarbefordrarne att befordra dem, endast det sker pä en fartygsklass, där utvandrarkontrakt icke erfordras. Härtill kommer ytterligare, att äfven i de fall, där direkta utvandringsförbud äro träffade, dessa förbud äro praktiskt ineffektiva, så länge möjlighet finnes att på andra vägar än pä från inrikes ort afgående utvandrarfartyg och t. o. m. i vissa reseklasser ombord ä dessa af-vika frän fäderneslandet.

Dessa brister, hvilka i synnerhet vidlåda de nutida författningar, som äro af äldre datum, göra. såframt restriktiva bestämmelser öfverhufvud däri skola innehållas, nöd vändigt, dels att författningarna gifvas karaktär af utvandringslagar, innehållande uttryckliga förbud att utvandra ur riket för alla de personer, som utvandrarbefordrarne förbjudas att befordra, dels att bestämmelser trättas och åtgärder vidtagas, soin göra kontroll möjlig äfven öfver sådana personer, som pa annat sätt än pa grund af med utvandrarbefordrare afslutadt kontrakt. afresa ur landet. Detta sistnämnda fordrar till en början hvad de personer beträffar, som afresa mod utvandrarfartyg, ehuru utan utvandrarkontrakt, att äfven försäljningen al' 2:dra och högre klass biljetter underställes kontroll, d. v. s., dä denna försäljning vanligen sker från särskilda agenturkontor med benämning »resebyråer», att dessa sistnämnda underställas utvandringslagen (jfr Tyska riket, Österrike, Schweiz). Där jämte fordras emellertid ytter 1 i gare, att en kontroll åvägabringas äfven vid sådana fartygs afresa, som icke enligt författningen äro utvandrarfartyg, äfvensom vid de förbindelseleder till lands (järnvägar, landsvägar), där afresa ur riket kan ske; dock under förutsättning, att icke genom traktater med närgränsande stater den inhemska utvandringen öfver dem kan ställas under kontroll.

Ofvannämnda kontroll kan tänkas sålunda avägabragdt, att utvandringslagen pa ett praktiskt sätt bestämmer, hvad som skall för-stås med >att utvandra» (därom, se ofvan afsnitt III), hvarefter vid Jtrågakommande viktigare gränsorter bevakning inrättas, hvilken linr att vägra och förhindra afresan ur hemlandet i alla de fall, där utvandringsafsikt i lagens mening kan antagas föreligga. Huru en sådan bevakning skall organiseras, faller utom detta samman-hang. Då det emellertid i åtskilliga fall kan uppstå tvekan om ntvandringsafsiktens förefintlighet, särskildt då icke i värnplikts-aldern inträdd uppgifver sig hafva för afsikt att innan denna ålder "ppnåtts återvända, sa drager kontrollen i fråga, om den skall Uppfylla större anspråk på effektivitet, med sig som konsekvens passtvångets aterinförande.

Det är icke anledning att i detta sammanhang ingå pa denna sistnämnda fråga, då de nntida utvandringsförfattningarna icke gifva

anledning därtill.

Vi öfvergå att betrakta de inskränkningar i afseende ä ut-vandringsfribeten, hvilka förefinnas i de europeiska staternas nutida lagstiftning. I >en viktigaste af dessa har afseende a värnplikts-tyldif/liekn, h varvid det emellertid måste anses falla utom föreliggande redogörelse att inga på bestämmelser, som hafva afseende å

officerare och värfvadt manskap i aktiv tjänst och i reserven samt Medborgare, hvilka (i enlighet med hvad i några stater förekommer) l'a grund af frivilligt åtagande äro underkastade militär tjänst inom vissa särskilda organisationer. De bestämmelser, som äro träffade 'orande dessa kategoriers af personer utrikes resor oeh utvandring, ®aste nämligen anses tillhöra de särskilda militärförfattningarna °eh falla på sidan om den allmänna utvandringslagstiftningen. 1 stället komma i ifrågavarande sammanhang endast de utvandring— bestämmelser i betraktande, hvilka afse medborgare, som icke tillhöra °fvanstäende kategorier, men äro underkastade allmän värnplikts-skyldighct eller allmän inskrifningsskyldighet i och för uttagning genom lottdragning till värnpliktsöfningar.

I afseende å dem är i olika stater pä följande sätt stadgadt:

England. Dcttu lund kommer pa grund af ofvanstÅcnde anmärkning i< ko i detta sammanhang i betraktande.

Frankrike. 1 afseende & den värnpliktsskyldighet, som franska medborgare äro underkastade, se Loi du 421 Mars liKlö ntndijiant In loi du 15 •T ii il let 1HS9 sur le rvcrutrmrvt dr Varmér vt rédvisnnt ä den.v ans la dnréc du srrricv dans l'artnéc avtivr.

De franska författningarna föreskrifva inga med värnpliktsskyldigheten sammanhängande villkor för eller hinder mot att utvandra. Inga ansvars-påföljder äro förenade härmed, men ä andra sidan frikallar utvandringen ieke den franska medborgaren från hans viirnpliktsskvldighet.Emellertid märkes, att medan fransman, nom fullgjort sin värnplikt, ieke behöfver formligen frikallas från sin franska nationalitet, därest han låtit naturalisera sig i ett annat land. blir for den, som icke fullgjort värnplikten, dylik natural i sation utan verkan gentemot Frankrike, såvida icke vederbörande erhåller särskildt tillstånd — icke att utvandra, hvilket står hvar oeh en fritt

men att låta naturalisera sig. (Code Ciril Art. 17).

Belgien. I afseende ft den inskrifningsskvldigbet, som åligger belgiska medborgare samt vissa i Belgien bosatta utländska medborgare, äfvensom den vämpliktsskyldighet, som vissa genom lottdragning bland de inskrifna uttagna äro underkastade, se Loi sur la milirc du 21 Mars 1902.

I)e i de belgiska författningarna innehållna utvandringsbestämmelserna hafva afseende & personer, hvilka på ofvannämnda sätt blifvit uttagna till värnpliktsöfningar oeh hvilka antingen äro »militaires en eong^ limité», d. v. s på viss tid permitterade, eller s. k. »militaires en oongé illimité», d. v. s. efter fullgörandet af den normala aktiva tjänstgöringen till hemorten återsända (.jfr Loi du 21 .Mars 1902 Art. 85).

1 anslutning till Art. 89 af ofvannämnda lag äro i Rctjlemenf pour les »lilitaireft n\ congé du’ l:er Avril 1903, Art. 17 följande bestämmelser nt-färdade om de ifrågavarande personernas utvandring.

llvarje värnpliktsskyldig af ofvannämnda slag, hvilken är nödsakad att begifva sig utrikes, skall, försedd med sin inskrifningsbok, anmäla sig hos vederbörande kantonbefälhafvare samt göra ansökan om tillstånd att lämna landet. Han skall därvid uppgifva adress på föräldrar eller borgesman, boende inom den kommun, där lian är inskrifven. Kantonbefälhafvaren skall undersöka sökandens ställning, göra sig underkunnig om han bellnner sig i de af krigsministern löreskrilna omständigheter, anteckna den ort. där han ämnar bosätta sig. samt den noggranna adressen på föräldrarna eller horgesmannen: därefter skall han öfversända. ansökningen, åtfåljd af inskrifningsboken. till distriktsbefäl-hafvaren. Om skäl därtill Unnas, skall denne meddela tillståndet och inlägga der i inskrifningsboken. hvarefter det samma dag skall Öfversändas till sökanden genom kantonbefälhafvaren eller borgmästaren. Distrikts befäl hafva ren skall underratta regementschefen om det fattade beslntet.

öm den värnpliktsskyldige, i stället för att bosätta sig i utlandet, vill göra en resa i Europa eller taga tjänst ombord å ett belgiskt fartyg, skall distriktsbefälhaf varen anteeknn resplanen och den sannolika tiden tor återkomsten.

1 afseende å värnpliktsskyldige. hvilka göra ansökan om tillstånd att begifva sig utom Europa eller att afresa med ett utländskt fartyg, akola distriktsbefälhafvarne hänskjuta frågan till krigsministern.

Då värnpliktsskyldig omedelbart efter vapenöfningarnas slut vill resa utrikes, utan att dessförinnan besöka

hemorten, stadgas liknande bestämmelser som ofvan; endast skall vederbörande regementschef pröfva ansökningen oeh meddela tillståndet såsom i förenämnda fall kantonbefälhafvaren.

Dessutom gifvas en rad föreskrifter om de förpliktelser i afseende å meddelande af adress, ombyte af vistelseort m. m., hvilka i utlandet bosatta värnpliktige af här omhandlade slag äro underkastade.

Nederländerna. I afseende ä den inskrifningssk.vldighel. som åligger nederländska medborgare samt vissa i Nederländerna bosatta utländska medborgare, äfvensom den tjänstgöringsskyldighet i nationalmilisen. som vissa genom lottdragning uttagna värnpliktige äro underkastade, och bestämmelserna om inträde i landtvärnet, se Wet van 19 Angnstus 1861 betrekkelijk dr, Xationale Militie, med ändringar den 17 September 1901. oeh Wet van den24st.cn Juni 1901 tot regel in g vnu de laudtveer en van de opheffing van dr sckntterijen.

1 afseende ä utvandring af till milisen hörande pcrmittcradt manskap stadgas i den första af ofvannämnda lagar Art. 123: permitteradc tillhörande milisen fä icke utan tillstånd af krigsministern på längre tid än tre efter hvarandra följande månader begifva sig utrikes. För pcrmitterad tillhörande landt- eller sjömiliscn, hvilken ieke står under bestraffning, skall på begäran detta tillstånd i fredstid ieke vägras, då lian Ur i beliof af att afresa för att skarta sig utkomst eller utbildning i jordbruk, handel oeh näringar. Vid tillståndets meddelande kan den permitteradc frikallas från förpliktelsen att deltaga i de i Art,. 111 omförmälda öfningarna, att inställa sig vid de i Art. 1#> föreskrifna mönstringarna Oeh att inställa sig till verklig tjänstgöring i händelse af krig, krigsfara eller andra utomordentliga händelser Vid tillståndet kunna i öfrigt sådana villkor förbindas, som i afseende å tjänsten anses erforderliga.

1 afseende ä utvandring af till landtvärnet hörande personer, hvilka på längre tid än ett år vilja resa utrikes, stadgas i den sistnämnda af ofvan omnämnda lagar. Art. '21, på öfverensstämmande sätt som ofvan.

Då det gäller vistelse inom Europa (men icke eljest), kan provinskomiuissa-ricn i bådadera af ofvanstående fall meddela tillståndet i krigsministerns namn.

Danmark. I afseende å i Danmark gällande inskrifnings- oeh värnplikt*-skyldighet, se Lov om Vcerncpligt den 6:t.e Marts 1869 med förändringar och tillägg den 18 dee. 1895.

Om värnpliktsskyldiges resor till utlandet och utvandring stadgas i §§ 49—51 af ofvannämnda lag oeh i tjänstereglementena på i hufvudsak följande sätt:

Den som efter att vara intagen i rullan1 eller efter den tid då han bort anmäla sig till intagning i rullan, men innan han ännu ar uttagen till tjänstgöring reser utomlands eller går i fart med utländskt fartyg, skall vid hötes st ra fl' anmäla såväl sin alresa som sin återkomst för vederbörande ru 11 föringsorn rådesbefä 1 hafvare (I »gdsforstander).

Den som är uttagen till tjänstgöring, men ännu ieke är tilldelad någon af * delning, äfvensom den som tilldelats en af delning, men hvilken# tjänstgöring ännu icke tagit sin l/örjan skall, innan han lämnar landet, hafva justitieministerns tillstånd härtill. Detta tillstånd meddelas så godt som alltid, men blott till inrvckningsdagcn oeh mot det att den värnpliktsskyldige uppgifver cn inom rullforingsområdet bosatt person, till hvilken inryckningsordern kan sändas.

Den värnpliktige, som fullgjort stadgad tjänstgöring oeh som kvarstår i linjen. tillätes icke att företaga resa utom riket, såframt han ieke erhållit behörigt tillstånd härtill. Detta tillstånd skall meddelas af chefen för det truppförband, vid hvilket den värnpliktige är rullförd. Det kan medgifvas för cn tid af högst tre år i sänder, men meddelas aldrig för det fall att sannolikhet föreligger, det den värnpliktige på grund af sitt lottdragningsnnmmer skall komma att inkallas till täckande af tillfällig afgång inom en årsklass, hvilken ej i sin helhet blifvit inkallad till tjänstgöring. Tillåtelse att företaga resa utom riket under tid, då värnpliktig förutses blifva inkallad till fortsatt Öfning, beviljas endast på grund af särskildt tvingande skäl För att då sådana skäl ieke kunna andragas erhålla reseti II stånd erfordras, antingen att tiden tor inkallelsen till fortsatt öfning blifvit af vederbörligt gencralkommando ändrad, eller oek att krigsministcriet medgifvit befrielse från inkallelsen i fråga. Sådan befrielse inedgifvc» dock endast i sällsynta undantagsfall.

1 Enligt värnpliktslagens § 7 skall livar je manlig medborgare vid uppnådda 17 ålder upptagas i rullan.Värnplikti?, som i)fr er förts till förstärkningen äger rätt att i fredstid företaga resa utom landet, endast mot att anmäla sin afresa och återkomst, hos vederbörande rullföringsområdesbcfälhafvare och vid den kår eller afdclning af förstärkningen, dit han hörer.

öfverträdelse af här refererade bestämmelser straffas mod böter eller fängelse.

Norge. 1 afseende å den i Norge gällande inskrifnings- och värnpliktsskyldighet. se Lov om Vctrnepligf og Udskrivning den 12te Mai 1866 med ändringar oeh tillägg i Lov den 3die Juni 1876 oeh Lov den Ifide Juni 1885. I afeeende å värnpliktsskyldiges utvandring är stadgadt i § 19 af ofvan-näinnda Lov 1866, äfvensom i § 104 af Regi, for Udskrivning tilI Land-

ra-htiinyrit den 28 Febr. 1877 oeh i ett stort antal kungl. liref, resolutioner

oeh eirknlär; af hvilka sistnämnda ma anföras Kgl. Hes. 22 l)ee. 1880; Cirk. fra Forsvars Lfeptet 23 Juli 1891: Skr. fru Forsrars Deptet 2 Ang. 1902. 8kr. fra Forsrars Peptet 10 Mai 1904.

I ofvannämnda § 19 stadgas: Det kan i fredstid tillåtas manskap, som

är utskrifvet till värnplikt, att utvandra nr riket, under förutsättning af att de, såframt de återvända hem. skola aftjäna den återstående delen af värnplikten.

I de senare nämnda författningarna stadgas, att utskrifnc värnpliktige, som tillhöra de årsklasser, som i fredstid ieke inkallas till v a pen öfn ingar. kunna erhålla tillstånd att utvandra af sektionsstyrelsen, då de göra ansökan genom afdelningsofllceren. Värnpliktige, tillhörande någon af linjens 3 (vid speeial vapnen 4^ yngsta årsklasser, erhålla doek iekc tillstånd att utvandra under tiden fr. o. m. den 1 mars intill slutet af årets vapenöfn ingar.

Tillstånd för värnpliktige, tillhörande special vapnen, att utvandra, beviljas endast i begränsad utsträckning. Ej heller kan utvandringstillstånd beviljas manskap af rekrytårsklassen tillhörande speeialvapnen i större utsträckning, ån att antalet man under första tjänsteåret uppgår till minst viss procent af den från början utskrifna styrkan.

I afseende ä värnpliktigt underbefäls utvandring är särskildt stadgadt i den sist angifna skrifvelsen frän försvarsdepartementet af den 10 maj 1904.

Sverige. K F angående inskrifning och redovisning af värnpliktige samt deras tjänstgöring ni. m. den 5 dcc. 1901. §§ 138—140. Flyttningg-betyg för alflyttning från riket må meddelas värnpliktig, som ej blifvit till landstormen öfverlord eller från värnpliktens fullgörande frikallad, endast för så vidt han erhållit vederbörligt tillstånd att afflytta från riket. Önskar värnpliktig. som ieke blifvit till landstormen öfverförd eller från värnpliktens fullgörande frikallad. att för vinnande af bättre utkomst eller på grund af eljest ömmande omständigheter erhålla tillstånd att afflytta från riket, skall han till befälhafvaren för det rullförings- eller sjörullföringsområdc, han tillhör, ingifva till Kungl. Maj:t ställd ansökan i ämnet, åtföljd af prästbetyg äfvensom af uppgift å de medel, öfver hvilka sökanden för verkställande af utflyttningen förfogar, samt de andra handlingar, som han till stöd for ansökningen vill åberopa. Sedan sagde områdeshefälhafvare om sökanden inhämtat tillgängliga upplysningar, åligger det honom att till landtförsvarsdepartementet eller, om den sökande tillhör sjörulHoringsområde. till sjöförsvarsdepartementet insända handlingarna jämte eget yttrande oeh intyg om den tjänstgöring, sökanden i beväringen må hafva undergått: kommande, sedan nådigt beslut i ärendet fattats. att till befälhafvaren expedieras resolution att sökanden, under uppgifven iidress, tillställas.Tyska riket. I afseende å värn pliktskyldigheten i Tvsk» riket, ge Kr ieysdienstyeselz vom 5) Nov. 18(57 samt Gesetz, betr. Änd erungen der Wehrpjlicht vom 22 Nov. 1NSS oeh därtill gjorda tillägg.

Om värnpliktiges utvandring är stadgadt i Strafgeset zbuch fiir das Deutsche Reich vom 2tf Febr. 187t>. § 140. sålnnda: Kör förseelse mot värnplikten b t ra tias l:o den värnpliktige, som i af sikt att undandraga sig inträdet i den stående härens oeh flottans tjänst, utan tillstånd antingen lämnar riks-om ridet eller efter uppnådd värnpliktsålder uppehåller sig atom riksområdet: med böter från 150 till 3,000 mk eller med fängelse från en

månad intill ett år. 2:o — - 3:o den värnpliktige, som efter det offentliga kungörandet

af en af kejsaren vid fall af krig eller krigsfara utfärdad särskild befallning, i strid med denna utvandrar: med fängelse intill två år. hvartill kunna komma böter intill 3.000 mk.

Genom Strafjirocessordtiumj vom 1 Febr. 1877, §§ 470—4715, gifvas närmare föreskrifter angående förfarandet mot frånvarande personer, som undandragit sig värnplikten.

Om värnpliktiges utvandring gifvas vidare särskilda föreskrifter i ofvannämnda Deuisehe Wehrordnung vom 22 Nov. 1888 sålunda: § 27. Mom. 1. Utträdande ur statsborgarskap i Tyska riket 1 ^ ti 11 stånd att utvandra) får ieke medgifvas: värnpliktige, som befinna sig i äldern från fyllda sjutton till fyllda tjngufem lefnadsår, innan de hafva uppvisat ett intyg af rekrvterings-koinmissionen att de ieke göra ansökan i fråga endast i afsikt att undandraga sig sin tjänstgöringsplikt i hären eller flottan. Mom. 2. Itekryterings-kommissioncn skall pliktcnligt taga i öfvervägande. huruvida bakom ansökningen om utvandringstillståml endast ligger afsikten att undandraga sig tjiinstgörings-plikten i hären eller flottan. Om detta senare är fallet, skall det ofvannämnda intyget vägras. De ständiga medlemmarnes i rekryteringsk om missionen be-slul i dessa frågor kunna ieke öfverklagas. Vid meningsskiljaktighet hos de båda ständiga medlemmarne i rekryteringskommissionen skall öfverrekryte-ringskommisMonens beslut inhämtas. Innan detta beslut fallit, får utvandrings-tillståndet ieke medgifvas. Mom. S. I den händelse familjefäder göra ansökan om utträdande ur tyska rikets statsborgarskap för sig oeh sina familjer, tillämpas stadgandet i mom. I pä sådant sätt på söner, som hafva uppnått sjntton lefnadsår, att. äfven om tillståndet i fråga måste medgifvas familjefäderna, deras söner doek skola förvägras samma tillstånd till dess att det i mom. 1 omnämnda intyget anskaffats. Mom. o. I händelse af krig eller krigsfara kan genom kejserlig förordning meddelande af utvandringstillstånd till värnpliktige förbjudas.

Itvandringslagens af den 9 juni 1897 § 23 mom. a förbjuder utvandrar-befordrarna att befordra eller afsluta resekontrakt med de i härordningens § 27 ofvan omnämnda värnpliktige, innan de uppvisat det där omnämnda intyget af rekryteringskommissionen.

Österrike-Ungern. T afseende å den i Öster rike-Ungern gällande värn-pliktsskyldighet. se för Österrikes vidkommande Geset z vom 11 April 1889, betr. dir JShifiihtung elurs neuen Wchrgesetzes. oeh för Ungerns vidkommande Gesetz-Artiket VI rom Jahre /889 iiber die Wehrkraft.

Om värnpliktiges utvandring stadgas för Österrikes vidkommande i den förstnämnda af ofvan stående lagar, § t»4. Tillstånd att utvandra kan blott af riks-krigsministem meddelas åt till hären (flottan) hörande värnpliktig före afslutad tjänstgöring. Utvandringen af öfriga värnpliktige äfvensom af sådana

1 Jfr St. A. G. 1870. § 15,1 § 1-1. § 19, § 17.personer, som ännu icke inträdt i värnpliktsåldern, erfordrar landt fö r-svarsministcrns tillstånd. At i linjen kvarstående värnpliktige samt åt sådana personer, som ännu ieke inträdt. i värnpliktsåldern eller ännu ieke fullständigt fullgjort sin värnplikt, kan utvandringstillstånd endast meddelas försåvidt de utvandra i sällskap med föräldrar (eller en af dem, om den andra är afliden). I händelse af mobilisering och krig får ntvandringgtill stånd icke meddelas.

Öm samma ämne stadgas för Uvymis vidkommande i den sistnämnda af ofvannämnda lagar, § G4, på öfverensstämmande sätt: endast gäller bestämmelsen om att utvandringstillstånd blott kan meddelas om vederbörande ntvandrar i sällskap med föräldrar, blott för i linjen stående värnpliktig.

I Wrhrvornchriften. rnthaltnul dir Durchfiihr ungsbest i mmungeu znm Wehrgrsetze, gemensamt utfärdade i anslutning till ofvanstående vämplikts-lagar, stadgas i § HO, mom. 4 om straffpåföljder for olaglig utvandring af värnpliktige och framdeles värnpliktige.

I den ungerska utvandringslagen af den 11 mars 1908 $ 2 mom. a forbjud» s i anslutning till ofvanståcudc bestämmelser utvandring uf dem, soui enligt värnpliktslageu äro underkastade inskrifnings- och vapenöfningsskyldigliet, i den händelse de ieke af vederbörande myndighet erhållit tillstånd att utvandra.

Schweiz. I afseende å den i Schweiz gällande värnpliktsskyldigliet. se Militärorganisation der schwcizrrischen

Eidgcnossenschaft vom 12 April 1907, Erster Teil. Dio Wehrpflieht.

I afseende å värnpliktiges utvandring föreskrifva de schweiziska författningarna inga villkor eller hinder. Det erinras endast om den i ofvanstående lag. Art. 3. föreskrifna skyldighet för utomlands vistande värnpliktig att erlägga viss ärlig värnskatt, äfven som det i den schweiziska utvandringslagen af den 22 mars 1888, Art. 11 mom. ti. införda stadgande, att utvandringsagen-terna ej få befordra militärpliktige medborgare, som ieke förete bevis om att de återlämnat de af staten till låns erhållna militärpersedlar.

Italien. För förståendet af de italienska utvandringsbestämmelserna äro följande upplysningar om värnpliktens organisation i detta land erforderliga. Alla män äro skyldiga låta inskrifva sig i rullorna under det ar, hvarunder de fylla 18 år. Dessa inskrifne, som ej ännu kallats till vapentjänst, bilda en klass för sig och skola här kallas >de inskrifne». Hjälfva vapentjänsten börjar under det år hvarunder ynglingarna fvlla 21 är. Då emellertid antalet af ynglingar som skola vapenöfvas tid efter annan bestämmes genom lag. oeh detta antal alltid understiger antalet af disponibla inskrifne. uttagas af de till vapentjänst duglige genom lottning blott det i lagen föreskrifna autalet. hvilka kallas »första kategorien». De öfverblifna kallas »andra kategorien», per-mitteras genast på obegränsad tid och äro liksom >tredje kategorien» i regel befriade från hvarje vapentjänst i fredstid. Den första kategorien fullgör sin vapentjänst under i regel tre år och permitteras därefter på obegränsad tid. hvarunder den dock fortfarande anses tillhöra den permanenta styrkan samt är skyldig att på kallelse inställa sig till repetitionsöfningar eller annan tjänst. Mot slutet af 28:de året öfverga de värnpliktige af denna kategori till mobilmilisen. och med slutet af 32:dra året till territorialmilisen.

I afseende å dessa olika kategorier af personers utvandring stadgar Lcyye snlla emigrazione 31 jan. 1901 Art. 1 på följande sätt:

De ofvannämnda andra oeh tredje kategorierna äro icke underkastade någon inskränkning i utvandringsfriheten.y De inskrifne* få icko frän och med början af det år. hvarandor de fyiln 1H år. utvandra utan särskildt tillstånd. Detta bovil jas af vederbörande hamnkapten ifråga om i flottan» rullor inskrifne, af kärbefälet ifråga om unge män. som redan antagits vid flottans matroskär. samt ifråga om alla andra af prefekten eller underprefekten.

i)c värnpliktige få icke utvandra utan tillstånd af vederbörande militärbefäl före slutet af 28:de året. Därefter och till slutet af 32:dra året behöfva de intet tillstånd, men äro skyldige att hos militärbefälet skriftligen anmäla sin af resa. Efter slutet af 82:dra året upphör hvarje inskränkning.

I fråga om »de inskrifne > beviljas tillstånd till utvandring icke. då anledning tinnes att antaga att sökanden vill utvandra för att undandraga sig sin militärförpliktelse. Prefekten eller hamnkaptenen af gör dock icke själf frågan om sådan anledning finnes, ntan underställer saken, jämte utlåtande, krigs- eller marinministeriet. Om tillståndet meddelas, utfärdas för ilen in-skrifne pass, som gäller i högst två år. d. v. s. till början af det år. hvarunder hans vapentjänst börjar.

ifråga om de värnpliktige beviljar militärbefälet icko tillstånd, såväl när anledning föreligger att antaga att utvandraren vill undandraga sig vidare militära förpliktelser, som när hans åldersklass genom kungligt dekret inkallats till ny tjänstgöring eller repotitionsöfning. I detta senare fallet afvaktar befälet den nya skyldighetens fullgörande, innan tillståndet beviljas.

Den ofvannämnda villkorliga utvandringsfriheten kan vid utomordentliga tillfällen temporärt upphäfvas genom kungligt dekret, på förslog af krigs- och mariniu inistrarna.

Bet framgår häraf följande:

A) Utaf de här of van omnämnda stater förefinnas i Frankrike °ch Schweiz inga hinder for värnpliktiges utvandring. Dock intaga de värnpliktige i Frankrike en olika .ställning mot andra medborgare i afseende ä villkoren för växlande af statsborgarskap (en fråga, som 1 ötrigt faller utom detta sammanhang); i Sclnveiz äro utvandrade värnpliktige skyldige att utgöra viss värnskatt.

B) 1 Belgien, Nederländerna, Danmark. Norge, Sverige, Tyska riket, Österrike-Ungera och Italien kunna vissa

kategorier af i värn-PltkUåldem varande personer icke utvandra utan tillstånd. I afseende å den närmare karaktären af dessa kategorier af värnpliktige, som gnvetvis är beroende af vederbörande staters värnplikts lagar, hänvisas til) utdragen ofvan. Tillståndet moddelas i Belgien och Nederländerna (livad beträffar utvandring till europeiskt land), i Danmark •hvad beträffar till vapenöfn ingar inryckte), i Norge, i Tyska riket och i Italien af vederbörande militär befäl eller underordnade myndig->eter. I Belgien oeh Nederländerna (hvad beträffar utvandring till utomeuropeiskt land), i Danmark (hvad beträffar till vapenöfningar iinnu icke inryckte), i Sverige samt i Österrike-Ungern meddelas tillståndet antingen af vederbörande minister eller af den högsta 1 egeringsmak ten.

I afseende ä villkoren för tillståndets beviljande och icke beviljande hänvisas till utdragen ofvan. Uuder pågående vapenöfningar be-viljas det naturligtvis icke i något land. 1 Belgien. Nederländerna. Danmark, Norge och Sverige äro föreskrifterna så formulerade, att tillståndet i regel torde meddelas alla permitterade värnpliktige, som fullgjort åtminstone den lxufvudsakliga delen af sin vapen-öfningsskyldighet (se närmare ofvan). I Tyska riket och Italien är stadgadt, att vederbörande myndigheter skola pröfva, huruvida bakom ansökningen ligga några giltiga skäl eller endast önskan att undandraga sig värnplikten; i sistnämnda fall skall tillståndet icke beviljas.

1 Östemke-Ungem kan utvandringstillstånd ut i linjen kvarstående värnpliktig endast beviljas, för såvidt han utvandrar i sällskap med föräldrar (eller en af dem); hvilket icke. hindrar, att det äfven då kan vägras.

C) 1 Danmark fordras för personer, som uro rullfiirda, men ännu icke i värnpliktsåldern inträdde, att de anmäla sin afresa, då de utvandra, i Italien gäller om motsvarande kategori of personer, att de skola hafva utvandringstillstånd af vederbörande minister, hvilket icke beviljas om ansökningen kan antagas hafva önskan om värnpliktens undgående till orsak, men som i annat fall kan beviljas intill början af det är, då vapenöfningarna börja.

I Tyska riket samt Österrike-Ungern kunna vissa ännu icki i värnpliktsåldern inträdde endast utvandra efter därtill meddeladt tillstånd. I Tyska riket gäller detta framdeles värnpliktsskyldige i en ålder öfver sjutton år; i Osterrike-TJugern alla framdeles värnpliktsskyldige. Tillståndet skall i Tyska riket vägras, dä utvandringen har värnpliktens undgående till påtagligt ändamål. I Österrike är dessutom för denna kategori af personer stadgadt, såsom ofvan nämnts beträffande i linjen stående värnpliktig, att de skola vid utvandringen vara åtföljda af föräldrar (eller en af dem), om tillstånd öfverhufvud skall kunna meddelas.

De öfriga förhållanden, hvilka för den nutida lagstiftningen jämte värnplikten kunna ifrågasättas såsom grunder till utvandrings-förbud, äro utförligast sammanställda i det första projekt t.ill internationell reglering af utvandringen, hvilket år 1897 framlades inför 1’Institut de droit International. Dettas Art. 3 lydde som följer:

Utvandringen är förbjuden för följande personer:

l:o) Alla de personer, hvilka på grund af framskriden ålder, hvarom hvarje slats författningar böra närmare bestämma, eller på grund af sjukdom oeh bräcklighet äro oförmögna till arbete, såframt det icke visas, att det är tillbörligt sörjdt för deras underhåll å destinatiousorteu:

2:o) Omyndiga personer, utan skriftligt lagligt tillstånd af föräldrar eller målsmän. Minderårige under 16 år äfvensom lytta personer böra dessutom åtföljas af tillförlitliga personer, oeh det bör uppvisas, att det är sörjdt för deras underhåll ådestinationsorten;3:o) Personer, hvilka anlända till destinationsorten, blottade på alla medel:

4:o) Personer, hvilkas invandring är förbjuden enligt invandrlngslandete lagar:

5:o) Personer, hvilka ieke äro i besittning af papper, som ut visa dels deras nationalitet, dels att do icke liro åtalade för brott af livad slag som helst samt dels icke förbjudna att utvandra pil grund af sitt hemlands värnplikts-lagar:

6:o) Gift person, som vill'utvandra utan makes (makas) samtycke, då skilsmässa ieke försiggått:

7:o) Kvinnor, hvilkas hafvandeskap varat Öfver ti månader, undantagandes i trängande fall;

8:o) Föräldrar, hvilka utan tillstand af vederbörande myndighet hafva för afsikt att kvarlämna i hemlandet barn nnder 15 år, utan att öfvcrlämna dem i mor- eller farföräldrars eller andra släktingars eller tillförlitliga personers vård: i):o) Personer, hvilka på goda skal kunna antagas vilja utvandra för att öfvcrlämna sig åt prostitutionen:

10:o) Personer, behäftade med smittosamma sjukdomar af den natur, att de sätta i fara medrosandes hälsa eller destinationslandets sanitära förhållanden.

Af dessa förslagsvis framställda bestämmelser äro flera tilläm -pade och tilllin nan des i nutida utvandringsförfattningar eller ut-vandringslilnders andra författningar. Vi sammanställa här bestämmelserna i de schweiziska, tyska, ungerska och spanska utvan-dringsJagarna:

Schweiz. (Bundesgesetz v. 22 März 1888) Art. 11. Ut vand raragen ter na äro förbjudna att befordra:

l:o) Personer, som till följd af framskriden ålder. sjukdom eller bräcklighet icke äro arbetsföra, for så vidt det icke pä ett tillfyllcstgörande sätt är sörjdt för dem å destinationsorten;

2:o) Minderåriga eller under förmyndare stående personer utan skriftligt, af vederbörande myndighet bestyrkt, tillstånd af föräldrar eller målsmän. Minderåriga under 16 år måste dessntom ledsagas af tillförlitliga personer, oeh det måste vara sörjdt för deras behöriga utkomst, å destinationsorten;

3:o) Personer, hvilka efter resekostnadernas bestridande anlända medellösa till destinationsorten:

4:o) Personer, hvilka enligt invnndringslandets författningar äro förbjudna att, där invandra:

5:o) Personer, hvilka iekc äga några dokument öfver härkomst och statsborgarskap;

6:o) Värnpliktsskyldige schweiziska statsborgare, hvilka icke äga intyg därom, att de återlämnat de af staten erhållna militära effekter;

7:o) Föräldrar, såframt dessa iimna kvarlämna barn utan fullbordad uppfostran och vederbörande fattigvårdsmymlighct icke gifvit tillåtelse därtill.

Utvandraragentnrerna måste vid kontrakts afslutande låta förelägga sig de i mom. 2, 5, 6 och 7 omnämnda handlingarna.

Art. 12. Såväl utvandraragenterna som kolonisationsbolagen äro förbjudna att afsluta kontrakt, enligt hvilka de förpliktiga sig att anskaffa ett visst antal personer, vare sig till ångbätsbolag, kolonisationstorctag eller andra företag eller främmande regcringsmyndigheter.Art. 13. Kontrakt oeh öfvcrenskommolscr af hvarje slag. aom ingåtts i strid med bestämmelserna i Art. 11 oeh 12. äro ogiltiga och belagda med straff.

Tyska riket. (Gcsetz iiber das Auswanderrriccsm v. 9 Jnni 1897).

§ 23. Befordring af och afslutande af ntvnndrarkontrakt med följande personer forbjudes:

a) Värnpliktige i åldern från fyllda sjntton till fyllda tjugufem år. innan de erhållit utflyttningsbetyg (§ 14 i Lagen om förvärfvande och förlnst af statsborgarskap af den 1 juni 1870) eller ett intyg af rekryteringskommissionen att i afseende ä värnplikten intet liiudcr möter för utvandring:

b) Personer, il hvilka häktningsorder Ur utfärdad af polismyndighet eller domstol:

c) Riks medborgare, för hvilka resekostnaderna helt oeh hållet eller delvis betalts eller forskotterats af främmande regeringar eller kolonisationsföretag: undantag härifrån kan af rikskansleren tillåtas.

§ 24. Utvandrare, hvilka icke innehafvn det enligt. § 23 a) erforderliga intyg, eller hvilka tillhöra de i $ 23 b) och c) nämnda kategorier, kunna af polismyndigheterna hindras vid gränsen att afresa. Polismyndigheterna i hamnorterna äro berättigade att förhindra redarne att låta sådana personer cmbarkcra. hvilkas befordran enligt denna lag är förbjuden.

Ungern. (Gesetz-Artikel vom 11 März 1903).

§ 2. Med afseende å utvandringen bestå följande inskränkningar:

a:o) De, hvilka på grund af värnpliktslagen äro mönstrings- och värn-pliktsskyldige, få endast utvandra efter därtill af vederbörande myndighet erhållet tillstånd;

b:o) De, hvilka äro ställda under åtal, hva rå frihetsstraff kan följa, äfvensom till ieke aftjänadt straff dömda personer, få icke utvandra:

c:o) Minderåriga få endast utvandra med faders eller målsmans skriftliga och af vederbörande myndighet legaliserade tillstånd; manliga personer under 15 år och kvinnliga personer fä emellertid äfven med sådant tillstånd endast utvandra för det fall. att de åtföljas af en vuxen, tillförlitlig person samt att det är sörjdt för deras utkomst å destinationsorten. Vidare äro förbjudna att utvandra:

d:o) Föräldrar, hvilka kvarlämna hemma barn under 15 år, utan att det är söijdt för deras omvårdnad:

e:o) Personer, hvilka icke äro i besittning af den för resan till bestämmelseorten nödvändiga penniugesnminnn, eller hvilka icke uppfylla de villkor, som äro fflreskrifna i den stats In vand ringsförfattningar, dit de ämna invandra:

f:o> Personer, för hvilka, i och för planerad kolonisation, en helt och hållet eller delvis fri resa eller förskottcring af resekostnaderna är ställd i utsikt af regeringainyndighct i utländsk stat eller kolonisationsbolag eller liknande bolag eller privatperson.

Spanien. Ministcrin de la Gobervacion. Lc.y de Emigration 1907.

Art. 1. Hvarje spanjors frihet att utvandra erkännes.

De inskränkningar och garantier, som denna lag föreskrifver, äro af beskyddande egenskap.

Art. 3. De. som ej tillåtas utvandra, äro:

l:o) De. som äro underkastade militärtjänst under den permanenta aktiva perioden.2:o) De. som stå under åtal eller dömts till straff.

Art. 4. Rätten att utvandra för minderåriga öfver femton år, som ej hafva uppfyllt med militärtjänsten förenade skyldigheter, och för dem, som tillhöra första och andra reser vklasserna, kan suspenderas genom kungligt dekrot, be-slutadt. i ministerråd.

Art. 5. För gift kvinna erfordras, för att utvandra, förutgående tillstånd af hennes man.

Minderåriga tillåtas utvandra blott om deras föräldrar, målsmän eller beskyddare utfärda tillhörande medgifvande. Ogifta kvinnor under tjugutre år, ej underkastade föräldramyndighet, målsmans- eller förmyndarskap tillåtas ieke utvandra, då grundade misstankar finnas att de, genoin att ej vara åtföljda af föräldrar, släktingar eller respektabla personer, kunna blifva föremål för sådan handel, son» stra 111 agen bestraffar.

De tillstånd att utvandra, på hvilka ifrågavarande artikel hänsyftar. skola klart affattas på sätt. som reglementet bestämmer, sedan rätt att utfärda dem befunnits föreligga.

Art. 14. Administrativa myndigheter och deras ombud kunna ej intervenera i utvandringsfrågor, utom i följande fall:

l:o) då andra civila eller militära myndigheter gifva dem uppdrag; och skola de därom ingifva meddelande till inrikesministern, hvilken delgifver saken åt öfverstvrelsen.

2:o) då de erhålla nppdrag af öfvcrstyrelaen, kommissionerna eller inspektörerna för utvandringen.

3:o) på begäran af föräldrar, målsmän, förmyndare eller äkta män, då det gäller att hindra inskeppning af minderåriga, sinnesrubbade eller gifta kvinnor.

4:o) för utt hindra inskeppning af personer, underkastade den permanenta aktiva militärtjänsten, eller under lagligt åtal stående eller dömda personer, utan att doek det särskilda i dessa f;ill må tjäna som förevändning att ständigt eller i allmänhet intervenera.

Det framgår häraf, att följande förbud att utvandra (eller att befordras af lagliga utvandrarbefordrare) äro i dessa författningar, Janite de förbud som hafva afseende å värnpliktsskyldigheten, tillämpade:

a) Förbud för personer, a hvilka häktningsorder är utfärdad eller hvilka äro ställda under åtal, hvarå frihetsstraff kan följa (Tyskland, Ungern); personer, hvilka äro dömda till icke aftjänadt stratt (Ungern); personer, hvilka i allmänhet stå uuder åtal c'ller äro dömda till straff (Spanien). Äfven i de stater, där i ut-' andringsförfattningarna ingenting tinnes stadgadt om utvandrings-förbnd för personer af ofvannämnda art, torde sådana antingen vara tojlfinnandes i allmän strafflag eller polisförfattningar eller faktiskt på grund af förhållandenas natur komma till tillämpning. Det är emellertid lämpligt, att uttryckligt stadgande härom införes i nt-' ändringslagen.

b) Förbud för personer, som ämna kvarlämna barn under viss a der eller utan fullbordad uppfostran, utan att det pä tillbörligt sitt är sörjdt för dessa senare eller utan att vederbörande fattig-'ai’dsmyndighet därtill gifvit sitt bifall (Schweiz, Ungern). Äfvendetta utvandringsförbud torde möjligen vara stadgadt eller i praktiken tillämpadt äfven i andra stater, hvilkas u t va n d r ingsfö r fatt ningar därom icke innehålla några bestämmelser; i Sverige tages dock veterligen ingen hänsyn till dylika förhållanden vid utskrifvande af ut-flyttniugsbetyg. Dä emellertid i alla händelser tillämpandet i det fall, att inga uttryckliga lagstadgan den därom finnas, lätt kan blifva godtyckligt och vid tillfälle nnderlåtet, äro fasta föreskrifter därom i utvandringsförfattningarna behöfliga.

c) Förbud för minderårige och öfrige omyndige utan målsmans uttryckliga, skriftligt aftåttade och lagligen vidimerade tillstånd (Schweiz, Ungern, Spanien). Dessa äro bland här förekommande kategorier af personer natnrligen af särskild betydelse; för alla länder måste nämligen utvandringen af minderåriga ur utvandrarskyddsynpnnkt vara föremål för särskildt beaktande, och för lände)- med en utvandringshämmande hållning bör detta vara fallet äfven ur nationell synpunkt. Frågan står desslikes i nära sammanhang med frågan om värnpliktens ställning till utvandringen. Nyssnämnda förbud för omyndig att utvandra utan målsmans skriftliga samtycke torde äfven i andra länder än de trenne ofvannämnda på sina håll tillämpas, äfven om det icke finnes några uttryckliga stadganden därom i allmän lag. Det synes emellertid, med tanke på svenska förhållanden, råda oklarhet på denna punkt i rättsuppfattningens såväl teori som praxis. Man torde visserligen kunna göra ilen uppfattningen gällande, att omyndige med självfständu/ ekonomisk existens rätteligen böra vara fritagna frän skyldigheten att hafva målsmans samtycke att utvandra (utfå flyttningsbetyg till utrikes ort), medan sådan skyldighet skulle åligga omyndige utan själf-ständig ekonomisk existens. Gentemot denna uppfattning kan emellertid å andra sidan anföras, att det måste anses ligga i oinyndighets-begreppets karaktär, att den omyndige icke ensam bör äga att bestämma i en angelägenhet af den betydelse, som växlande af fosterland innebär. På denna punkt tillämpas i saknad af lagbestämmelser i praxis olika principer, oeh veterligt är, att i Sverige ritflyttnings-betyg utgifvas utan målsmans skriftliga samtycke och utan ens någon granskning af den omyndiges ekonomiska ställning. Då emellertid å andra sidan omyndige enligt den svenska utvandringsförfattningen icke i någon händelse äga rättighet att afsluta utvandrarkontrakt utan målsmans tillstånd, så föreligger sålunda här ett exempel på den tidigare påpekade inkonsekvens, att vissa personer, hvilka äro i sär-skildt behof af skydd, tillåtas att utvandra, men förbjudas att använda sig af den teknik vid befordringen och det skydd, som med utvandringslagstiftningen afses. Såväl ur denna synpunkt, som ur den nationella utvandringspolitikens, äro härutinnan öfvercnsstämmelse och fasta föreskrifter nödiga.d) Förbud för vissa minderåriga att utvandra, äfven om de hafva målsmans tillstånd, i den händelse de icke åtföljas af föräldrar eller någondera af dessa eller af tillförlitlig person samt det är tillbörligt sörjdt för dem ä destinationsorten (Schweiz. Ungern, jfr Jfven Österrike i sammanhang med bestämmelserna i dess härord-Wngslagl). Äfven detta förbud torde i synnerhet ur synpunkten af det utvandrarskydd, som med den moderna ntvandringsiagstiftningen al ses, vara behöfligt.

e) Förbud för vissa åldriga och bräckliga personer, utan de garantier för deras skydd, som i nästföregående fall nämnas; för personer med viss grad af medellöshet; för personer utan identitetshandlingar; samt för personer, hvilka enligt ifrågakommande in-vandringslands författningar äro förbjudna att där invandra Under 'lenna sistnämnda kategori falla för flera invandringsländers vidkommande (lera nyss uppräknade samt ytterligare andra kategorier af personer.

Denna sistnämnda kategori af personer är för de europeiska 'itvandringsförtattningarna af särskild betydelse. Dessa personer äro ®ed ett viktigt undantag (hvarom nedan i mom. f) sådana, hvilkas utvandring för utvand rings län derna är af minsta olägenhet oeh i mänga fall af fördel, och hvilkas utvandring intet nationellt intresse därstädes sålunda har anledning att förbjuda. De ilesta stater hafva ftfven icke aktat nödigt att i sina utvandringsförfattningar taga hänsyn till dem, och hafva äfven ur utvandrarskyddets synpunkt betraktat det såsom onödigt, dä utvandrarbefordrame kunna antagas utan särskild anmaning vägra att befordra dessa personer. Då emellertid erfarenheten visat, att i synnerhet efter skärpningen af de transoeeanska ländernas (framför allt Förenta Staternas) invandrings-Jagar utvandrare i icke ringa antal blifvit afvisade vid ankomsten °eh nödsakade att återvända hem, har det i flera nyare utvandrings-törfattningar ansetts nödigt att stipulera särskilda bestämmelser närom. Dessa bestå antingen däruti, att utvandrarbefordraren är skyldig i vissa fall bekosta återresan för dylika personer, eller däruti, att sådana personer, som i invandringslandets lag äro förbjudna att invandra, äfven i utvandringslandet förbjudas att utvandra (eller att befordras med utvandrarkontrakt). Sålunda:

Sverige. (K. F. 28 sept. 1893).

Utvandraragent skall i kontraktni utfösta sig att, 0111 utvandraren vid ankomsten till den frilinmnndc världsdelen varder af vederbörande myndighet därstädes förbjuden att invandra, och agenten icke kan adagalägga, att detta förbud är ftfrauledt af förhål landen, som inträffat efter det kontraktet upprättats, återgälda utvandraren betalningen för bortresan samt på sin bekostnad beaörja utvandrarens återresa till den ort i hemlandet, där kontraktet blifvit

1 Ofvan sid. 68.upprättadt, tillika nicd underhåll till återkomsten samt befordrande och vård af medförda reseffekter.

Italien. (Legge 31 jan. 1U01. Art. 24).

Utvandrarbefordrarcn är skyldig att lämna skadestånd till utvandrare, som blir tillbakavisad frän destinationslandet på grund af dettas invandringslagar, för det fall det Ur bcvisligt, att de omständigheter, som äro anledning till utvandrarens tillbakavisande, varit kända af ntvandrarbefordraren före afresan.

Schweiz. (Bundesgesetz 22 März 1888. Art. 11. Mom. 4.).

Utvandraragenterna äro förbjudna att befordra personer, hvilka enligt in-vandringslandets författningar äro förbjudna att där invandra.

Ungern. (Gesetz-Artikel 11 März 1903).

§ 2 mom. e Utvandringen är förbjuden för personer, hvilka ieke uppfylla de villkor, aom äro föreskrifna i den stats invandringsförfattningar, dit de ämna nt vand ra.

$ 31 Företagaren ar förpliktigad att afgiftsfritt återbefordra de personer, hvilka han trots det i § 25 innehållna förbudet befordrar till utlandet. (Hland dessa uro äfven nyss ofvan nämnda).

Spanien. (Ley UK)?, Art. 45).

Den redare, som befordrar utvandrare, hvilken blir nekad att landstiga på grund af gällande invandringslagar i det land, där destinationsorten är belägen, är skyldig att genast oeh kostnadsfritt återbefordra utvandraren till hemlandet.

Om nämnda lagar modifieras, upphäfvas eller ersättas af andra på sådan tid. att förändringen icke varit känd vid utvandrarkontraktets uudertecknaude, har redaren rätt att erhålla beloppet för sagda återresa åtcrbetaldt. på sätt som reglementet bestämmer.

I afseende å föreliggande fråga göra sig tvenne motsatta Önskemål gällande för utvandringslandets lagstiftning: a ena sidan bör denna icke onödigtvis försvåra utvandringen at' element, hvilkas öfverflyttning det är invandringslandets men icke utvandringslandets uppgift att söka förhindra; å den andra sidan gör det utvandrar-skydd, som med lagstiftningen afses, bestämmelser önskvärda för det fall att utvandrare al visa* vid ankomsten.

Det är dock anmärkningsvärdt, att äfven en så modern ocli sträng författning som den nya tyska rikslagen icke innehåller några bestämmelser härom, vare sig af det ena eller andra slaget. Grunden härtill toide vara den nationella synpunktens starka tillvaratagande, hvilken i denna punkt fått gå före skyddsynpunkten. Om åter valet står mellan de i Sverige. Italien, Ungern och Spanien förefintliga bestämmelserna om expedientens skyldighet att kostnadsfritt återbefordra vid ankomsten afvisade invandrare samt de i Schweiz och Ungern stipulerade förbuden för sådana personer att utvandra, så torde de förra vara att föredraga, emedan de på ett lika fullkomligt sätt som de senare tillvarataga utvandrarskyddsynpunkten, samtidigt med att de innebära en mindre eftergift gentemot invandringsländcrnas intressen ochdessutom äro strängare gentemot ntvandringsförmedlarne. För öfrigt torde, såsom i Ungern skett, ett förbud af det sistnämnda slaget behöfva för att blifva ur utvandrarskyddsynpunkt tillfredsställande kompletteras med en bestämmelse af det förstnämnda slaget. Det är då nr utvandrarskyddsynpunkt så mycket onödigare att öfver-ufvud hafva det nämnda förbudet.

Afven af ett annat skäl är det olämpligt att följa det af Schweiz och Ungern gifna föredömet i afseende a ett dylikt förbud. Såsom tidigare ofvan framhållits, torde i framtiden internationella för-andlingar i den mellanfolkliga omflyttningsfrågan vara att förränta. En af de viktigaste punkter för dessa förhandlingar, där itven ut- och invandringsländernas intressen komma att vara mest motsatta, blir i så fall frågan om de ieke önskvärda eller mindre önskvärda folkelementens omflyttning. Det kan vid sådant tillfälle, då det fiir hvarje stat blir uppgiften att draga möjligast stora nytta ömsesidiga koncessioner, icke vara lämpligt att hafva på förhand tallit undan för in vand ring.sl ändernas intressen. Det är härvid af intresse att iakttaga, hurusom 1’Institut de droit international vid 11 slutliga formuleringen af sitt uttalande i utvandringslrågan å.r 1 Mt7 ansåg sig böra inrycka bestämmelsen »utvandringen är förbuden för personer, hvilka invandringslandets lagar förbjuda att ‚nvamira» i sina Prineipes recommandés par 1’Institut etc. en v ne d’nn r°jet de. conventiom; medan Institutet i sina »Vcenx relatifs ä la jnatiére de l’émigration» af samtliga i det första projektet medtagna ategorier af personer endast tillstyrkte utvandringsförbud för följande:

a) omyndiga personer, utan tillstånd af föräldrar oeh målsmän;

b) personer, oförmögna att arbeta på grund af ålder och bräek-*8het, såframt det icke är tillbörligt sörjdt för deras utkomst ä

destinationsorten;

c) personer, behäftade med smittosamma sjukdomar af den natur, ätt de sätta i fara medresandes hälsa eller destinationslandets sani-

ära förhållanden.

Institutet ansåg sig sålunda icke böra utsträcka sina önskemål !"e^ afseende å utvandringsförbud så långt som invandringsländernas jutressen sträcka sig eller komma att sträcka sig. under det alt det and sina principer upptog öfverensstämmelse mellan ut- och in-'andringsförbud. Det är fördenskull sannolikt, med tanke på de jåttsnppfattningar, som vid framtida underhandlingar om denna fråga 'unna komma att förhärska, att utöfver de kategorier af personer, varom enstämmighet kan vara att förvänta, åtskilliga skola blifva oc^ invandringsländernas rhonomiskn intressen komma ‘ vara motsatta och där spelrum för underhandlingar finnas. Var-Ie medgifvande på förhand med afseende å dessa kategorieraf utvandrare kan för utvandringslandet innebära förlust af ett mot-medgifvande.

f) Det gifves emellertid en kategori af utvandrare, i afseende ä hvilka utvand ringsländernas och invandringsländernas intressen i en del fall sammanfalla. Denna egendomlighet består i afseende å det viktiga fallet af s. k. Icontraktsarbet are. Vissa invandringsländers lagstiftning gentemot dem dikteras af uppfattningen, att på förhand efterskrifna samt för ett temporärt arbetsföretag afsedda, okvalificerade arbetare med sannolikhet kunna antagas efter detta arbetsföretags upphörande blifva arbetslösa och falla invandringslandet till last. Denna åskådnings berättigande afhänger gifvetvis af invandrings-landets särskilda ekonomiska situation och af beskaffenheten hos de konjunkturer på arbetsmarknaden, som där för tillfället äro rådande. Förenta Staternas

lagstiftning gentemot kontraktsarbetare (Contraet Labour Act 26 febr. 188,r» med Amendments 2ö febr. 1887 och 19 okt.

1888) tillkom under trycket af 1880-talets ekonomiska kris med däraf följande Ofverfyllnad pä. arbetsmarknaden; förhållandena hafva sedan dess väsentligt ändrat sig, och lagarna i fråga synas, att döma af den invandringspolitik, som f. n. föres af vissa östliga stater i unionen, ingalunda vara för dessa angenäma. Uti det för de europeiska utvandringsstaterna måhända i framtiden farligaste invandringslandet (('auada) rada äfven ännu i stort seft. andra ekonomiska förhållanden och torde dylika författningar icke vara påtänkta.

Utvandringsländerna måste emellertid betrakta samma företeelse med oblida ögon, af två skäl. Dels är det eu uppgift för deras skyddspolitik att tillse, att egna medborgare icke i utländska företagares intresse lockas ut till förhållanden, som framdeles kunna blifva för de förra ogynnsamma. Denna ståndpunkt bör vara gemensam för alla utvandringsländer och göra sig gällande med särskild styrka under de förhållanden, då äfven invandringsländerna äro rädda för kontraktsarbetare. Dels och för det andra är det vid företeelser af denna art, som de mest omfattande formerna af emigrantvärfning förekomma, hvilket för alla länder med utvandrings-hämmande hållning bör vara än större anledning till särskilda lagstadganden.

I afseende å en sida af denna punkt ställa sig utvandringsländer nas författningar sålunda:

England, Frankrike, Belgien, Nederländerna och Italien hafva, såvidt bekant, härom inga bestämmelser i sina utvandringsförfattnin-gar. Danmark. (Lag 1 maj 18*58, § 8). Bestämmelse (i utvamlrar-kontraktet) om att det fordrade resepriset helt och hållet eller delvis skall aftjänas genom arbete vid ankomsten till den främmande världsdelen gör kontraktet ogiltigt, och hvarje pa annat sätt med ut-vandraren därom träff ad t aftal är icke förbindande fr>r denne ocli ådrager agenten de högsta i § 10 fastställda böter. Norge. (Lag 18. Ogiltig är •varje öfverenskommelse mellan fartygsägare eller redare eller deras 'Onsignatörer och utvandraren, gående ut på den sistnämndes åtgöranden efter landstigningen i destinationsorten; äfvenså hvarje annat, kontrakt, hvari utvandraren förbinder sig gentemot fartygsägaren, redaren eller konsignatören till åtgöranden efter landstig-uingen, pä hvilket sätt det vara må.

Ehuru dessa bestämmelser formellt sedt höra samman med frågan (.Jtl1 rättsförhållandet mellan ntvandrarbefordraren oeh utvandrarna,

^ arva de äfven i detta sammanhang betydelse. De innebära näm-lSen i vissa fall förbud att befordra vissa personer (personer med V18s ekonomisk ställning), och kunna sålunda frän dessa sistnämndas Synpunkt betraktas såsom inskränkningar i utvandringsfriheten.

etraktar man emellertid denna fråga i dess allmänhet, så äro följande ståndpunkter hos lagstiftningen tänkbara: a) Utvandrar-e ordrarna äro förbjudna att i utvandrarkontraktet inrveka be-stämmelse om att afgiften för clfverresan, eller en del dilraf, skall af-tjänas genom arbete. (.)fr Sverige; Norge, Lov 1869). Denna bestämmelse är i sa matto otillfredsställande, som den kan kringgås därigenom, att särskildt altal vid sidan af utvandrarkontraktet därom ingås. Bestämmelsen bör därför formuleras sålunda, att b) utvandrarbelordra-ren är förbjuden att i någon, hvilken som helst, form inga aftal med utvandraren om att resepriset eller en del däraf skall altjänas genom arbete och att hvarje sådant aftal är ogiltigt samt ådrager utvandrar-befordraren straff (jfr Norge, inrikesdep. regi., Danmark, Tyska riket, Schweiz, Ungern, Spanien). 1 och med detta är emellertid det missförhållande, som man med bestämmelsen vill förebygga, icke förebygdt. Lagstadgandet har endast afseende a det fall, att det utrikes arbets-el.ler kolonisationsföretaget, som kontraherar om arbetskraft, står i öppen förbindelse med utvandrarbefordraren. Det kan väl tänkas, att ett sådant företag genom särskilda utskickade personer eller genom andra personer i utvandringslandet, med hvilka det står i förbindelse, värfvar och gör kontrakt med en viss arbetsstyrka, hvilken därefter befordras öfver oceanen af en redare (eller agent till redare), hvilken åtminstone icke rättsgiltigt står i förbindelse med företaget. T sådan händelse betalas resebiljetten visserligen kontant till befordraren, men dessa penningar kunna hafva af den speciellt utsände värfvaren förskotterats åt kontraktsarbetaren, för att vid framkomsten altjänas genom arbete. Nu faller visserligen en sådan värfning i flera länder under särskilda bestämmelser, men detta är icke öfverallt förhållandet, och

utvandrarbefordraren bör dessutom, om han är underlcunnig om förhållandet, kunna göras medansvarig. Lagbestämmelserna b) böra därför kompletteras på sådant sätt, c) att det är befordraren förbjudet att befordra utvandrare, åt hvilka förskott lämnats äfven af andra personer än af honom, eller att utvandring öfver hufvud är förbjuden för personer, åt hvilka sådana förskott lämnats. Sålunda:

Tyska riket. (Ct. 9 juni 1897, § 23 mom. c.) Det är förbjudet att befordra och att afsluta utvandrarkontrakt med riksmedborgare, för hvilka resekostnaderna helt och hållet, eller delvis betalts eller åt hvilka förskott lämnats af främmande regeringsmyndigheter eller kolonisationsföretag eller liknande företag. Schweiz. (Ii.-U. 12 febr.

1889). Utan Förbundsrådets tillstånd får intet utvandrarkontrakt af-slutas med sådana personer, för hvilka resekostnaderna helt och hållet eller delvis förskotterats eller betalats af utländska bolag, regeringsmyndigheter, institut eller företag. Ungern. (G.-A. 11 mars 190;-?, § 2 mom. f). Utvandring är förbjuden för personer, för hvilka, i oeh för planerad kolonisation, en helt och hållet eller delvis fri resa eller förskottering af resekostnaderna är ställd i utsiktat regeringsmyndighet i utländsk stat eller kolonisationsbolag eller liknande bolag eller privatperson.

trenom dessa bestämmelser i förening uietl dem af slaget b) är visserligen det missbruk förebyggdt, som närmast åsyftas, men uppenbarligen innebära dessa lagstadganden intet förbud för kon -traktsarbetare att blifva befordrade eller att utvandra. Detta är fortfarande tillåtet, ior den händelse kontraktsarbetaren med egna medel kan verkställa öf verresan. Ett förbud mot kontraktsarbetares utvandring nvåste vara formuleradt antingen så d) att det är ut-vandrarbefordrarne förbjudet att befordra enhvar, som liar gjort upp kontrakt om arbete med ett arbetsföretag i den främmande världsdelen (eller att enhvar sådan person är förbjuden att utvandra), eller så e) att det är alla förekommande utrikes företag oeh deras ombud förbjudet att med personer inom landet, träffa uppgörelse om sådana kontrakt. Det förra (d) vore uppenbarligen ett stadgande, Rom skulle leda till orimliga konsekvenser och vara omöjligt att bringa till efterlefnad, om icke det senare stadgandet (e) samtidigt infördes. I ocb med detta senare är man emellertid inne på frågan 0111 lagstiftningens ställning till emigrantvärfningen, hvaruti denna Iråga om kontraktsarbetares utvandring sålunda mynnar ut, och för hvilken fråga lämpligen bör redogöras i ett .sammanhang.

V. Ut vandringsförfattningar nas omfång.

För den efterföljande redogörelsen för de europeiska författningarnas ställning till utvandrarbefordrarne är det nödvändigt att törut,skicka följande anmärkningar rörande det olika omfång, hvari °lika länders författningar göra den utrikes omflyttningen till föremål för lagstiftning. 1 de äldre författningar, hvilka tillkommo "teslutande ur utvandrarskyddets synpunkt och i hufvudsak blott '°ro reglementen om hvad som bör iakttagas vid utvandrares be-ordring, afsågs, såsom i den allmänna öfversikten framhållits, i Jegel endast utvandringen till transoceanska länder, och denna blott or så vidt den var af tillräcklig omfattning för att göra skyddsbestämmelser behöfliga. I de nyare utvandringslagarna åter. vilka jämte regleringen af ntvandrartransporterna afse att träffa estämmelser om utvandringen öfverhufvud, särskildt om inskränkningar i utvandringsfrilieten, saiut om de villkor i afseende å be-ordring af passagerare från hemlandet, som äro nödvändiga för upprätthållandet af dessa förbud, kan det vara lämpligt att under utvandringslagens bestämmelser ställa utvandringen äfventill utrikes orter i europeiska länder. Å den andra sidan är det emellertid icke möjligt eller lämpligt att fur all passagerarebefor-dring till utrikes orter uppställa de ingående föreskrifter, hvilka utvandrartransport i nutida författningar är underkastad, än mindre att ställa alla redare under de lagstadganden. som gälla för redare af utvandrarfartyg, i den bemärkelse detta ord vanligen tages. En modern utvandringslag, som afser att möjliggöra en verksam kontroll öfver utvandringen utan att verka hinderlig för den allmänna passageraretrafiken till utrikes orter och för rederirörelsen i allmänhet, möter vid sin formulering vissa svårigheter, som kunna pä följande sätt sammanfattas. Det kan vid bestämmandet af det omfång, hvari passagerarebefordring till utrikes orter skall ställas nnder utvandringslagens bestämmelser, tänkas följande fyra alternativ: l:o) under lagen faller all befordring af passagerare till utrikes ort; 2:o) under lagen faller all befordring till utrikes ort af sådana passagerare, hvilka i lagens mening äro att anse som utvandrare; 3:o) under lagen faller all befordring af till främmande världsdelar destinerade passagerare; 4:o) under lagen faller all

befordring af sådana till främmande världsdelar destinerade passagerare, hvilka i lagens mening äro att anse som utvandrare.

För en författning, hvilken i likhet med flera nu bestående väst- och nordeuropeiska, har till enbart ändamål utvandrarnes tillbörliga skydd under öfverresan och garantier därför, är det i alternativet 4:o) gifna omfånget för författningens giltighet i regel under nuvarande förhållanden tillfyllest. Författningen har i så fall att såsom »utvandrare» betrakta, endast de passagerare, hvilka resa på mellandäck och därmed likställd fartygsklass, med den ytterligare förutsättningen, att de till antalet äro tillräckligt många, för att särskilda skyddsbestämmelser skola kunna anses behöfliga. Endast redare af sådana fartyg, med hvilka en regelbunden transport med visst minimiomfång af dylika passagerare äger rum, behöfva i sådant fall ställas under utvandringsförfattningarnas bestämmelser.

Då erfarenheten emellertid visat, att vid befordring (till främmande världsdel) af passagerare pä andra och högre fartygsklass öfverträdelser af tilläfventyrs gällande utvandringsförbud och äfven andra bestämmelser i utvandringsförfattningarna förekomma, har behofvet framträdt att ställa äfven denna befordring under ut* vandringsförfattningarnas kontroll. Detta är så mycket mera lämpligt, som enligt de moderna utvandringslagarnas ståndpunkt den fartygsklass. med hvilken resa sker, och i allmänhet det. sätt, hvarpå hemlandet öfvergifves, äro för utvandringsbegreppet oväsentliga. Utvandring kan föreligga, äfven då resan företages å högre fartygsklass, liksom ä andra sidan alla resande å mellandäck och därmed likställd klass icke behöfva vara utvandrare. Om äfven befordringenaf passagerare a liiigre fartygsklasser icke i samma grad som transporten af mellandäckspassagerare är i behof af skyddsbestämmelser, så följa dock inga olägenheter af att äfven den förstnämnda be-fordringen ställes under utvandringslagen, för så vidt nämligen fartyget i fråga till följd af sin mellandäckstraiik ändock måste segla under utvandringslagen och dess redare till följd däraf ställa S1g till efterrättelse de för redare af utvandrarfartyg gällande bestämmelser. Den kontroll äfven öfver med redarne af utvandrarfartyg i förbindelse stående resebyråer, som ett dylikt utsträckande af lagens giltighetsområde innebär, möjliggör, utan att förorsaka olägenheter, en kontroll öfver all på de ifrågavarande fartygen försiggående utvandring.

Det kvarstår emellertid den frågan, om äfven sådana fartyg, som förmedla befordringen till främmande världsdelar, men där antalet mellandäckspassagerare gernenligen understiger ett visst minimum, äfvensom dessa fartygs redare, böra underställas utvandringslagen eller icke. Uppenbarligen tala inga med utvandrar-skyddet sammanhängande skäl för nödvändigheten af detta, då de ifrågavarande fartygslinjerna icke tillhöra de vanliga emigrantlinjerna och de resande, som använda sig af dem, torde kunna utan särskilda skyddsbestämmelser taga sina intressen vid befordringen tillvara. De största olägenheter skulle äfven följa för rederirörelsen, °m redare af alla transoceanska linjer underställdes utvandringslagen, liksom det ju är obehöHigt att underkasta för emigranttransport icke afsedda fartyg alla de for inredning och utrustning af sådana sistnämnda gällande bestämmelser. T de flesta europeiska författningar äro äfven fartyg, där det nyssnämnda är förhållandet, äfvensom deras redare, undantagna från utvandringsförfattningarna. Då det. emellertid å andra sidan är ett önskemal att kunna kontrollera utvandringsförbudens efterlefnad äfven i afseende ä den utvandring, som försiggår med dylika fartyg, så är intet hinder för att äfven till dessas redare utsträcka de föreskrifter, hvilka tilläfventyrs träffas rörande iakttagolser vid ntvandrarfartygs afsegling.

Den frägan åter, i hvad mån äfven befordring af passagerare, destinerade till utrikes, men inom Europa belägen ort, bör nnder-ställas utvandringslagen, sammanhänger gifvetvis nära med hvarje lands särskilda ställning i utvand ringshänseende. För de flest» europeiska stater har det visserligen varit utvandringen till främmande världsdelar, som genom sitt växande omfång gifvit anledning till författningar öfver utvandringen, men flera stater hafva dock äfven en icke obetydande åtminstone periodisk utvandring till närgränsande länder i Europa. Det är för dem en lämplighetsfråga, °m denna befolkningsrörelse bör göras till föremål för särskild lagstiftning eller om det bör lagstiftas om den i samband med lagstiftningenom utvandringen ti.ll främmande världsdelar. För de moderna utvand-ringslagarna är det emellertid ett önskemål att sammanfatta alla ut-vandrarbefordringen rörande fragor i en enhetlig lagstiftning, så mycket mer som de däri innehållna allmänna bestämmelser rörande

utvand-ringsfrihetens omfång naturligtvis hafva afseende ä all utvandring till utrikes ort. Vid aifattandet af en utvandringslag bör det dessutom vara ett önskemal att lagen erhåller en sa allmängiltig affattning, att den vid framtida eventualiteter icke behöfver ändras eller kompletteras, och särskildt att befordringen äfven af andra än till främmande världsdelar destinerade passagerare vid förefallande be-hof kan ställas under lagens bestämmelser. I>å det emellertid a andra sidan är praktiskt sedt ogörligt att under utvandringslagen ställa all befordring af passagerare till utrikes orter (alternativ l:o ofvan), och äfven skulle vara i hög grad olämpligt att under lagen ställa all befordring till utrikes ort af »utvandrare», detta begrep]) på visst sätt i lagen bestämdt (alternativ 2:o ofvan), så torde det vara mest praktiskt att genast, under lagen ställa endast befordringen af till främmande världsdel destinerade passagerare, men därjämte genom särskild § stadga rätt för högsta administrativa myndighet att vid förefintligt behof utsträcka lagens samtliga bestämmelser äfven till befordringen af passagerare till annan utrikes ort. I den händelse en effektiv kontroll öfver utvandringen (genom passtvang eller annorledes) ifrågasättes, bör lagen vara sa afiattad, att alla befordrare af passagerare till utrikes ort, äfven om de icke i öfrigt fålla under utvandringslagen, dock äro skyldiga att ställa sig till efterrättelse de vid biljettförsäljningen och fartygens afsegling tilläfventyrs gällande föreskrifter.

I afseende å föreliggande punkt intaga, såsom nämnts, de äldre utvandringsförfattningama i Europa en principiellt olika ståndpunkt mot de flesta nyare. De engelska, franska, belgiska, nederländska, danska, norska och svenska utvandringsförfattningama hafva endast afseende ä befordringen af utvandrare, destinerade till främmande världsdelar, med vissa ytterligare inskränkningar och tillägg, för hvilka nedan skall redogöras. Detta framgår, hvad England beträffar, redan däraf, att den engelska lagstiftningen om befordring af utvandrare ingår såsom en del af dess allmänna sjölagar. I de franska författningarna talas visserligen om befordring af utvandrare i allmänhet, men det framgår af däri innehållen bestämning om hvad som skall förstås med utvandrare, att författningarna blott halva haft i sikte utvandringen öfver franska hamnar till främmande världsdelar. De belgiska författningarna, hvilka i sina allmänna drag äro efterbildade de franska, omnämna äfven i allmänhet befordring af utvandrare, men alse af flera artiklars affattning att döma likaledes endast utvandringen öfver belgiska hamnar till främmandevärldsdelar. I de nederländska, danska, norska och svenska författningarna är donna inskränkning i författningarnas giltighetsområde uttryckligen uttalad.

Af de nyare europeiska utvandringslagarna har den spanska i afseende å omfånget samma karaktär som de ofvan nämnda äldre författningarna, i det att endast befordringen af till främmande världsdelar destinerade utvandrare underställes lagen.

De nyare schweiziska, tyska, italienska och ungerska utvandringslagarna åter hafva på denna punkt i sina allmänna tendenser ett vidsträcktare omfång, om äfven blott de tyska och ungerska lagarna hafva allmängiltigheten klart uttalad. 1 den schweiziska, utvandringslagen ställes »affärsmässig befordring af utvandrare och försäljning af resobiljetter» i allmänhet under lagen; om äfven för närvarande endast befordring af till främmande världsdelar destinerade passagerare torde vara ställd under kontroll, så finnes dock i lagens af-lattning intet hinder för att kontrollen kan vid behof utsträckas äfven till annan utrikes befordring. Vid affattandet af den tyska rikslagen har lagens allmängiltighet varit ledande princip, hetta framgår redan af lagens olika hufvudafdelningar: 1. Företagare vid 'itvandrarbefordring. II. Agenter. III. Gemensamma bestämmelser öfver företagare och agenter. IV. Allmänna bestämmelser öfver befordring af utvandrare. V. Särskilda bestämmelser öfver den trans-oeeanska befordringen till utomeuropeiska länder. VI. Utvandrings-mvndigheter. VII. Befordring från utomtyska hamnar. VIII. Straffbestämmelser. Såsom häraf synes, ingår befordringen till främmande världsdelar blott såsom en del af utvandrarbefordring i allmänhet; samtliga de rörande utvandrarbefordrare i afdelningarna 1—IV och Vill träffade bestämmelser hafva afseende å befordring äfven till andra än transoceanska länder och oafsedt hvilket befordringsmedel, som användes. Det anses vara en uppgift för högsta administrativa myndighet att sedermera afgöra, hvilken utvandrartransport, som bör ställas under lagen, och hvilken som bör fritagas därifrån. Dock fästes uppmärksamheten ä den begränsning af lagens giltighetsområde, som ligger däri att icke transport af passagerare i allmänhet, utan blott af »utvandrare» faller under lagen; dess omfång afhänger sålunda af den tolkning, vederbörande högsta administrativa myndighet Vill gifva detta

begrepp; i afseende å hvilken fraga hänvisas till ofvan. J'on italienska utvandringsförfattningen afser likaledes att omfatta utvandringen i dess helhet; den sönderfaller i fem kapitel: 1. Om utvandringen i allmänhet. II. Om utvandringen till transoceanska Iftnder. III. Allmänna stadganden. IV. Särskilda bestämmelser angående militärtjänst och statsborgarskap. V. Ofvergångsstadganden. Samtliga de föreskrifter, som hafva afseende å befordring af utvandrare, &ro dock innehållna i kap. II; i kap. I innehållas blott allmänna lag-stadganden om utvandringsfrihetens omfång, äfvensom en rad för speciella italienska förhållanden afsedda straffbestämmelser om minderårigas utvandring. 1 motsats mot den tyska rikslagen, pä grund af hvilken all befordring af utvandrare vid behof kan göras beroende af koncession med därvid bundna villkor, synes sålunda den italienska lagen förutse nödvändigheten af detta blott för den transoceanska utvandringen. Den Kntjerska utvandringslagen, hvilken eljest i sina hufvuddrag är efterbildad den italienska, har dock i denna punkt en allmängiltigare affattning. Den sönderfaller i följande hufvud-afdelningar: I. Om utvandringen i allmänhet. II. Transportföretagare oeh deras fullmäktige. III. Rättsförhållandet mellan transportföretagaren och utvandrarne. IV. Utvandringsfonden. V. Myndigheter. VI. Straffbestämmelser. VII. Slutbestämmelser. De i kap. II oeh följande gifna lagstadganden Dm utvandrarbefordring hafva afseende å all utvandring, äfven till icke transoceanska länder; och det blir liksom för Tyska rikets vidkommande en uppgift för högsta administrativa myndighet att afgöra, vid hvilka fall af befordring lagen skall till-lämpas. Dock är denna giltighet, liksom den tyska rikslagens, inskränkt genom den definition a begreppet utvandrare, som innehålles i lagen. Tilläggas bör, att i det österrikiska lagförslaget af 1905 en allmängiltighet af samma art som de tyska och ungerska utvandrings-lagarnas var afsedd.

Sasom häraf synes, äro de tyska och ungerska utvandrings-lagarna uti ifrågavarande principiella afseende mest utbildade, hvarvid doek erinras om att den tyska rikslagen icke finner lämpligt vare sig att definiera hvad som skall förstås med »utvandrare» eller att stadga om utvandringsförbud i annan form än såsom förbud för de koneessionerade utvandrarbefordrarne att befordra vissa personer. Den ungerska lagen äter, hvilken såsom senast af de tre ifrågavarande lagarna tillkommen, har haft att träffa val mellan de flesta förebilder, har samtidigt med att den i afseende a befordringen af utvandrare upptagit den tyska lagens allmängiltiga attåttning, därjämte efterbildat den italienska lagens allmänna byggnad genom att oberoende af stadgandena om befordringen träffa vissa allmänna bestämmelser om utvandringen öfverhufvud.

Hvad åter beträffar de inskränkningar, med hvilka den transoceanska befordringen faller under utvandringsförfattningarna, ställa sig olika länders författningar sålunda:

England. (Mcrehnnt Shipping Art 1894). § S68. Mod uttrycket »lt-v(indrai'farty(?> menas hvarje sjögäendc fartyg, brittiskt eller utländskt, post-fartvg eller irke, hvilket på sädana resor, för hvilka denna lagafdelnings bestämmelser i afseende ii utvandrarfartyg gälla (jfr nedan §3641, medtager mera än femtio mellandäckspassagerare eller ett större antal sådana än det, som bestämmes af proportionen a) for segelfartyg: en vuxen person på 83 registerlonb) för ångfartyg: cn vuxen person på 20 registerton. af fartygets dräktighet. Äfven ett sådant fartyg räknas hit, som afgått från hamn utom de Brittiska öarna, men som i hamn ii dessa tager ombord så många mellandäekspassagerare. vare sig brittiska undersåtar eller icke, hvilka, med eller utan in-räknando af de mellandäekspassagerare. som det redan har ombord, gör det till ntv and rarfartyg enligt, ofvannämnda bestämning. — I samma § samt i M. Sh. A. 1906, § 14. bestämmes närmare innebörden af uttrycken »vuxen person» och »mellandäekspassagerare».— §270. 1 dennalagalVlelning menas med »kolonialresa* en resa från någon hamn å de brittiska besittningarna, med undantag af Brittiska Indien och Hongkong, till någon hvilken som helst hamn. där af-ståndet mellan sådana hamnar öfverskrider fyrahundra mil eller resans längd, sådan den i denna lagafdelning bestämmes, öfverskrider tre dagar. — § 364. Denna lagafdelnings bestämmelser i afseende a utvandrarfartyg skola gälla för alla resor från de Brittiska öarna till någon hamn utom Enropa och icke vid Medelhafvet. § Denna lagafdelning skall i den mån den är tillämplig hafva afseende å hvarje fartyg, som medför mellandäekspassagerare pä cn kolonialresa. sådan den dellnieras i denna lagafdelning (§ 270). dock med iakttagande af att följande dess bestämmelser ieke skola gälla, nämligen rörande a) redares borgen, b) mellandäckspassagcrames resekontrakt. c) kungliga förordningar, reglerande utvandringen från de Brittiska

öarna. eller gifvandc föreskrifter rörande hygien, renlighet, ordning och ventilation, d) »passage brokers* et »emigrant runuers», f) publicerande af utdrug ur eller kopior af denua lagafdelning. Dä den koloniala resans varaktighet är mindre än tre veckor, skola följande bestämmelser icke heller gälla, nämligen a) reglementeringen i denna lagafdelning rörande mellandäckspassagerares bekvämlighet, b) rörande fartygs-läkarc, steward, kockar, kokapparater och bemanning med tillräckligt stor besättning, c) rörande mellandäekspassagernrnes underhåll efter ankomsten. Då den koloniala resans varaktighet är mindre än tre veckor, skola bestämmelserna om proviants utgifvande, vatten undantaget, icke gäl In med afseende å mcllan-däckspassagcrare, som har gjort upp om att själf förse sig med proviant. Frankrike. Décret 1861. Art. 6. Hvarje fartyg, som emottager ombord fyratio utvandrare, anses vara särskildt afsedt för utvand rart.ransport. Dock äger cn utvandrare, som skall befordras med ett fartyg med mindre an fyratio utvandrare, rättighet att påkalla utvand ringskommissariens ingripande i afseende å hvad som rörer kostens kvantitet och kvalitet och de i hans kontrakt fastställda villkoren. Art. 7. Såsom utvandrare anses utan vidare en hvar passagerare, som icke äter vid kaptenens eller befälets bord och som i reseafgift inkl. vivrc betalar en summa af si segelfartyg mindre än 40 fres och å ångfartyg mindre än 80 fres i veckan, då såsom utgångspunkt för beräkningen tages den tid för öfverresan, som bestämmes i reglementet. 1 fall af tvifvel om egenskapen af utvandrare afgör utvandringskommissarien frågan. Belgien. Régl. 2 Dec. 1905. Art. 29. 1 detta reglemente betraktas såsom fartyg, fallande under ut-vand rings inspektionens kontroll l:o) alla sjögående fartyg, destinerade till transatlantiska hamnar, med hvilka man transporterar s. k. mellandäekspassagerare: 2:o) alla sjögåendc fartyg, destinerade till europeiska hamnar, med hvilka man transporterar s. k. mellandäekspassagerare. hvilka skola cmbarkera i utländska hamnar Passagerare, benämnda däckspassagerare, och passagerare i 3:dje klass hytter betraktas äfven såsom mellandäekspassagerare. Art. 17. Regeringens kommissarie för utvandringsväseudet afgör. efter att hafva förhandlat därom med provinsguvemören. huruvida det är anledning att underställa ett fartyg föreliggande reglementes bestämmelser, hvilka dock alltid skola gälla, då utvandrarnes antal öfverstiger tjugufem. Dä ett fartyg befordrar mindre an tjugu-fem utvandrare, kunna dessa alltid påkalla regeringskommissariens ingripande för att undersöka kostens kvantitet oeh kvalitet samt anordningarna ombord oeh försäkra efterföljd af utvandrarkontraktet» bestämmelser. Nederländerna. Wrt 15 Juli 1869. Art. 16. Denna lag är ieke tillämplig a) på fartyg, som äro destinerade till en ort utom Europa och hvilka taga ombord mindre än tjugu utvandrare, hyttpassagerare icke däri inbegripna; b) på fartyg destinerade till en europeisk ort, hvilka taga ombord mindre än tio utvandrare, hyttpassagerare icke däri inbegripna: c) på alla fartyg, hvilka ieke äro sjögående fartyg. Danmark. Lov 1 Maj 1868. § 1. Denna lag skall ieke äga. tillämpning på den direkta befordringen från danska sjöhamnar, så länge passagerarnes antal icke öfver-stiger tjugufem. Island. Lov 14 Jan. 1876. § 1 Denna lag skall ieke äga tillämpning på den direkta befordringen från isländska sjöhamnar, när samtliga utvandrare, som med ett fartyg, vilja afresa därifrån, höra till samma hushåll oeh deras antal därjämte ieke öfverstiger tio Norge. Lov 23 Maj 1863. §12. Denna lag (om inredning oeh utrustning etc. af till främmande världsdel destinerade fartyg) skall icke äga tillämpning på krigsfartyg och icke heller på andra fartyg, när det antal passagerare, som fartyget medtager, icke utgör flere än en på fyra kommers läs ter. Lov 22 Maj 1869. § 11. Det är tillåtet, att

utan iakttagande af denna lags föreskrifter (om kontroll vid utvandrarbefordringen) medtaga ombord å fartyg, som gå i direkt rena till främmande världsdel, utvandrare till ett antal, som icke öfverstiger tjugu. Sverige. K. F. 4 Juni 1884. § 15. livad här ofvan om utvandraragent är stadgadt gälle ej i fråga

om redare eller bcfälhafvare å fartyg, hvarmed utvandrare öfverföras till främmande världsdel, när passagerarnes antal ej öfverstiger trettio. § 16. Med utvandrarfartyg förstås sådant fartyg, som användes till utvandrares befordran till främmande världsdel oeh ä hvilket passagerarnes antal öfverstiger trettio. Tyska riket. Gesetz 9 Jnni 1897. § 87. Såsom utvandrarfartyg i denna

lags mening anses alla till utomeuropeiska hamnar destinerade sjögående fartyg, med hvilka, oafsedt hyttpass agerame, minst tjugufem resande skola befordras. Ungern. Gettet z-Artikel 1903. § 34. Såsom för utvandrartransport lämpliga fartyg betraktas i denna lag alla sådana sjögående fartyg, hvilka gå till utomeuropeiska hamnar, oeh hvilka, med frånräknande af i särskilda rum resande, befordra minst tjugufem

passagerare. Italien. Legge 31 Januari 1901. Art. 6 (jfr tidigare refererade definition å »utvandrare»). Med utvandrare menas i detta kapitel den medborgare, som begifver sig till något land bortom Suez-kanalen, med undantag af de italienska kolonierna oeh protektoraten, eller till något land bortom Gibraltar, med undantag af Europa» kuster, oeh som reser i tredje klass eller i sådan klass, som UtvandringBkommissariatet förklarar likställd med nuvarande tredje klass. Passagerare, som resa frivilligt och på egen bekostnad i tredje eller därmed likställd klass på italienska eller utländska fartyg och hvilka resa längre än till Suezkanalen, skola icke anses såsom utvandrare, om icke de, som äro af italiensk nationalitet, till antalet öfverskrida femtio. Om de äro flere än femtio» fordras särskildt tillstånd af Utvandrings-kommissariatet. för att de ej skola anses såsom utvandrare. — Häraf torde följa, att lagens bestämmelser om kontroll vid utvandrarbefordringen äfvensom bestämmelsenia i kungl. dekretet den 10 juli 1901. Art. 94—192, angående ulvand rarfartyg, icke hafva afseende å annan passagerarbefordring än den, som härmed är angifven. Spanien. Leg 1907. Art. 2 (jfr tidigare* refererade deiinition å utvandrare). De spaniorer anses såsom utvandrare, hvilka ämna lämna fäderneslandet med bctalad eller gratis erhållen biljett å tredje klass eller på sätt, som Öfvorstyrelsen tor utvandringen anser däremot svarande, med hvilken »om helst ort i A niorika, Asien eller Australien såsom bestämmelse-ort. Icke desto mindre kunna utvandringskommissionerna, på ansökan af vederbörande cllor oberoende däraf, utesluta deui frän att såsom utvandrare vara underkastade lagen. — Häraf torde följa, att lagens oeli de särskilda reglementenas bestämmelser om utvaudrarbefordringen och utvandrarfartvgen blott hafva afseende å befordring af till främmande världsdel destinerade passagerare.

Del framgår häraf, att i samtliga författningar äfven befordringen af till främmande världsdel destinerade passagerare i vissa fall fri-tages eller förklaras kunna fritagas från reglementering. (Endast den spanska lagstiftningens ståndpunkt i ifrågavarande hänseende är obekant, emedan det i anslutning till den nyaste lagen förberedda reglementet öfver utvandrarfartygen ännu icke är utkommet). Dock bör den skillnad påpekas, som härvid förefinnes mellan olika författningar. i det att en del af dem fritaga ntvandrarbefordraren frän koncessionsplikt med därvid knutna villkor i de fall, då fartyget ifråga fritages från lagstiftningen om utvandrarfartyg, medan åter andra författningar väl i vissa fall medgifva det sistnämnda undantaget, men icke det förstnämnda. Såsom nämligen de franska, belgiska, tyska oeh ungerska författningarna äro formulerade, kan en redare (resp. annan representant) af ett oceangående passagerarefartyg, så snart detta medtager resande, hvilka i författningarnas mening äro att anse såsom utvandrare, förpliktigas till koncession med därvid knutna villkor, äfven om fartyget fritages från lagstiftningen om utvandrarfartyg. Samma förhållande består i Sverige och Schweiz i afseende a de s. k. utvandraragenterna, hvilka med författningarnas formulering under alla omständigheter kunna underkastas koncessionsplikt; likaledes består samma förhållande i Danmark och Norge i afseende å utvandrarbefordrare, hvilka åtaga sig utvandrares s. k. indirekta heford ring. Såsom åler de engelska, nederländska och italienska författningarna äro formulerade, är ntvandrarbefordraren, i den händelse fartyget ieke anses sasom utvandrarfartyg, fritagen från samtliga öfver utvandrarbefordrare gällande bestämmelser; detsamma gäller i Sverige om redare och befälhafvare för dylika fartyg, när de befordra utvandrare utan agent såsom mellanhand, samt i l*an-mark och Norge om utvandrarbefordrare, hvilka åtaga sig utvandrares *• k. direkta befordring. Det bör emellertid tilläggas, att denna här framhållna skiljaktighet mellan olika författningar i verkligheten torde bestå endast pä papperet, då äfven i de förstnämnda af ofvan uppräknade stater utvandrarbefordrare, hvilkas fartyg icke anses såsom utvandrarfartyg, icke torde ställas under koncessionsplikt, trots den möjlighet författningarna gifva därtill.

Hvad åter beträffar vissa fartygs fritagande från de om ut-vandrarfartyg och transporter med sådana gällande bestämmelser, Iramgå de synpunkter, som härvid äro bestämmande, af sammanfattningen ofvan. Dessa synpunkter äro ilels fartygets destinations-ort, dels utvandrames antal, dels vissa ytterligare förhållanden i afseende å otvandrarnes beskaffenhet. I de engelska, svenska,1 tyska, ungerska och italienska lagarna kunna fartyg komma i betraktande såsom utvandrarfartyg endast om de iiro destinerade till ort i främmande världsdel (i de engelska och italienska författningarna med vissa undantag och tillägg). De franska författningarna äro här-utinnan tvetydiga; i de belgiska, nederländska, danska och norska författningarna åter kunna äfven till ort i

Europa destinerade fartyg komma i betraktande sasom utvandrarfartyg, endast utvandrarne, hvilka transporteras med desamma, äro destinerade till främmande världsdel. Förutom fartygets destinationsort är emellertid i samtliga författningar äfven passagerarantalet i så måtto bestämmande, att ett fartyg icke anses såsom utvandrarfartyg, när antalet af de passagerare, hvilka äro att anse såsom utvandrare, understiger ett visst, antingen i absolut tal fixeradt eller i relation till fartygets dräktighet ställ dt minimum. 1 de isländska och italienska författningarna göras dock härvid vissa ytterligare förbehåll. Då emellertid fixerandet af ett dylikt minimum alltid måste blifva i viss mån godtyckligt och ett med hänsyn till växlingar i passagerartrafikens omfång otillförlitligt medel att afgöra, när tillämpandet af lagstiftningen i fråga är af behofvet påkallad eller ej, torde de i Frankrike och Belgien träffade bestämmelser 0111 vissa myndigheters alltid gällande rätt till ingripande vara ändamålsenliga.

Till ofvanstående anmärkningar om de nutida utvandriugsför-fattningarnas omfång bör ytterligare fogas följande. De europeiska utvandringsförfattningama hafva, såsom påpekats, haft till hufvud-sakligt ändamål utvandrarhcfordrinr/niti reglerande, och ofvanstående anmärkningar hafva äfven afseende blott å denna del af deras innehåll. Förutom transport af utvandrare hafva emellertid i flera stater äfven andra utvandringen rörande förhållanden gjort lagstiftning erforderlig, nämligen kommimonärsrerksamhef för anskaffande åt utvandrare af anställning eller arbete utrikes och den därmed sammanhängande frågan om emigrantvärfning i allmänhet. Emi-grantvärfningen, som icke behöfver sammanhänga med utvandrarbefordringen, göres dock i alla nyare utvandringslagar till föremål för lagstiftning, om ock icke alltid i den uttömmande grad att särskilda författningar 0111 kommissionärsverksamheten i Iråga blifva öfver-flödiga. I flera stater, där omständigheterna nödvändiggjort lagstiftning om denna kommissionärsverksamhet, har denna lagstiftning

1 Författningens ordalydelse är dork nugot tvetydig.lsomniit att innehållas i andra författningar än utvandringsförfatt-ningarna. För de moderna utvandringslagarna är det emellertid ett önskemål, att äfven denna ntvandringspolitiken nära berörande fråga i sina hnfvudsakliga delar regleras i dessa lagar, så att om ytterligare bestämmelser äfven blifva erforderliga, dessa doek kunna gifvas form af på utvandringslagen byggda specialreglementen. l*et bör äfven påpekas, att i Österrike, där frågan om dylik kom-missionärsverksamhet spelar en afsevärd roll, regeringsförslaget al' år 1.905 till »lag om utvandrarskydd» var byggdt på nyssnämnda princip, så att det i den ena af sina hufvudafdelningar reglerade denna kommissionärsverksamhet och i den andra verksamheten såsom utvandrarbefordrare. I denna riktning af vidgadt omfång torde äfven den europeiska ntvandringslagstiftningen utveckla sig.

VI. Olika slag af utvandrarbefordrare.

Såsom företagare vid utvandrarbefordring äro i inskränktaste mening att beteckna de personer (föreningar af personer), hvilka disponera öfver de för befordringen nödvändiga viktigaste kommunikationsmedlen. 1 den nutida europeiska utvandringen äro dessa redare af utvandrarfartyg, om begreppet redare tages i den vidsträckta betydelse, att därmed förstås äfven den som gentemot tredje man med redares förpliktelser uppträder såsom redare af annans fartyg. Förutom dessa hafva emellertid i de flesta länder förekommit och förekomma ännu andra medverkande vid utvandrarbefordringen, hvilka med hänsvn till sin olika karaktär kunna uppdelas i följande tre slag:

A) Personer (föreningar af personer), hvilka utan att disponera öfver de för utvandrarbefordring nödiga kommunikationsmedel (i regel: utan att vara redare, af utvandrarfartyg) afsluta kontrakt i eget namn med utvandrare om deras befordring och hvilka fördenskull äro civilrättsligt ansvariga i afseende å kontraktens uppfyllande. B) Personer (föreningar af personer), hvilka sälja af andra personer undertecknade utvandrarkoutrakt (resebiljetter) till utvandrare, utan att af dessa andra personer hafva skriftlig fullmakt eller särskildt uppdrag att handla å deras vägnar, sålunda utan att stå i egentligt sysslomansförhållande till dem. C) Personer (föreningar af personer), bvilka pa grund af uppdrag eller fullmakt äro att anse såsom syssloman till personer, hörande till någon af ofvanstående kategorier, och hvilka medverka vid befordringen af utvandrare antingen genom att försälja af hufvudmannen undertecknade ntvandrarkontrakt eller ockgenom att för lians

räkning afsluta endast preliminärt kontrakt eller hvilka medverka vid hans affärsrörelse utan att taga någon befattning med kontrakten.

Personer af slaget A) kunna i vidsträcktare mening äfven kallas företagare vid utvandrarbefordring, då de äfven i den händelse de af en redare uppbära provision för afslutade utvandrarkontrakt dock ensamma äro ansvariga för sina vid utvaudrarbefordringen uppkommande civilrättsliga förbindelser. Personer af slaget B) kallas lämpligen mäklare: de äro icke civil rättsligt ansvariga för de resekontrakt, hvilka de sälja, ocb stå därjämte icke i egentligt sysslomansförhål-lande till de personer, hvilka äro ansvariga för befordringen. Personer af slaget C) böra med exakt terminologi ensamma kallas utvand-rarayenter eller ock om deras hufvudinän äro af kategorien A) och själfva hafva denna benämning, kanske lämpligare underagenter eller ombud.

I afseende å olika länders ställning är nu följande att anmärka:

England. Alla utvandrarkontrakt (contract tickets) skola undertecknas af utvandrarfartygets redare, befraktare eller befälhafvare eller i dessas namn. (M. Sh. A. 1894, § 320.) Dessa, och såsom det i regel torde vara, redarne, äro sålunda de med afseende å resekontraktens uppfyllande eivilrättsligt ansvarige företagarne. Hvad i öfrigt beträffar dessa tre kategoriers af personer inbördes civil rättsliga ansvarighet och ansvarighet gentemot tredje man. hänvisas till den allmänna engelska sjörätten; på dessa frågor är i föreliggande sammanhang icke anledning att inga. Alla personer åter, hvilka sälja de af redarne utställda resekontrakten, sammanfattas under benämningen Passage /Irakers genom följande definition (§ 341):

.Hvar och en person som säljer eller aflåter eller samtycker till eller på hvilket som helst sätt medverkar vid säljandet eller atlåtandet af mellandäcksbiljetter på nagot fartyg, gående från de Brittiska öarna till någon ort utom Europa och ieke vid Medelhafvet, skall i denna lagafdelnings mening anses såsom passage broker.» Dessa mäklare, hvilka visserligen ieke äro förhindrade att själfva vara redare, äro dock i regel andra personer och böra. ila de icke stå i egentligt sysslomansförhållande till redarne, hänföras till ofvannämnda grupp B). Förutom dem omnämner den engelska lagstiftningen agents till dem (§ 34.r>); då dessa skola hafva skriftliga och af vederbörande myndigheter viserade fullmakter af sina hufvud-män, äro de att hänföra till ofvannämnda grupp C). De i den engelska lagstifningen omnämnda emigrant runners» (§§ 317 -352) äro likaledes i de fall, dä de hafva skriftlig fullmakt af en mäklare, att hänföra till gruppen C).

Frankrike. De franska författningarna sammanföra alla de personer (föreningar af personer), hvilka vilja »entreprendre les opéra-tions d' engagement ou de transport des emigrants», uti en kategori afansvariga företagare. (L. 1860, Art. 1). Dessa itro emellertid dels redare, »compagnies d’émigratiom, dels personer (holag), hvilka utan att vara redare drifva rörelse i eget namn med'utvandrares befordran, »agences d’émigration». (D. 9 Mars—(i Avril 1.861, Art. 1). Dessa senare böra räknas till ofvannämnda grupp A). Förutom dem om-omnämner den sistnämnda franska författningen »agents» till ofvannämnda företagare (Art. 4), hvilka böra räknas till grupp C).

Belgien. I >e belgiska författningarna sammanföra, såsom de franska. (L. 1876, Art. 1; R. 1905, Art. 13) under benämningen »entrcpreneurs '1'opérations (Vcngagement on dr transport* alla företagare vid utvandrar-befordring, vare sig de äro redare eller icke, endast de drifva sin affärsrörelse i eget namn. Förutom dem omnämna författningarna »som-agents» till ofvannämnda (R. 1905, Art. 16) hvilka äro att räkna till grupp C).

Nederländerna. Äfven de nederländska författningarna sammanföra under benämningen »oiidcrnemen alla företagare vid befordring at utvandrare till främmande världsdel, vare sig de äro redare eller icke (W. 1869, Art. 4). I senare fallet böra de alltså räknas till Rropp A). Förutom dem förutsätter lagen af år 1869 (Art. 11) tillvaron af en andra grupp af företagare, hvilka åtaga sig befordring k* til] främmande världsdel destinerade utvandrare från nederländsk hamn till genomfartshamn i Europa oeh hvilka icke äro tillåtna att åtaga •S1g deras befordring längre än till denna; en dylik företagare benämnes, vare sig han är redare eller icke, -»agent», men är civilrättsligt betrak-tadt företagare vid den ifrågavarande delen af befordringen och bör, °m han icke är redare, räknas till ofvannämnda grupp A).1

Danmark, Norge, Svorigo. I den danska och den norska äfven-soin i den svenska lagstiftningen betecknas såsom vutranilraragcnt* '‘»hvar, som åtager sig utvandrares befordran till främmande världs kl, vare sig han gör detta för egen räkning eller såsom kommis-sionär för utländsk man (Danmark L. 1868, § 1, Norge L. 1869, § 1, Sverige K. F. 1**4, § 1). Dessa »agenter» äro som bekant i bådadera fallen företagare, hvilka afsluta utvandrarkontrakten i eget Damn och af lagstiftningen åläggas det civilrättsliga ansvaret för 'Iftsammas uppfyllande. I de fall, då de icke själfva äro redare, höra de fördenskull hänföras till ofvannämnda grupp A). De i de 'lanska och norska lagarna omnämnda »fullmäktige» (Danmark L. 1868, ^ Norge L. 1*69, § 3) och i den svenska författningen omnämnda 'mbud» (K. F. 1**4, § 1) äro, då de hafva skriftliga fullmakter eller däremot svarande särskildt uppdrag af sina hufvudmän, att hänföra till ofvannämnda grupp C).

Tyska riket. Karakteristiskt för den tyska rikslagen är förbjudandet af alla utvandrarbefordrare med karaktären af grupp B) ävensom förbjudandet af alla dylika med karaktären af grupp A),

1 l>c ifrågavarande iapentcrnn> hade i lagen af år 1861 cn annan karaktär.det sistnämnda dock med det undantag, att rikskänsleren enligt lagens § 7 i vissa fall kan gifva inländska tyska kolonisationsbolag tillstånd att vara ansvariga utvandrarbefordrare utan att vara redare. Med det sistnämnda undantaget äro de enda tillåtna utvandrar-befordrarne dels de för befordringen civilrätts ligt ansvarige sUnternehmcr», hvilka enligt lagens § 5 vid transoceausk befordring måste vara redare med, i den händelse de äro utlänningar, i Tyska riket befullmäktigade juridiska ställföreträdare, oeh dels dessas Agentem, hvilka äro att hänföra till grupp C).

Schweiz. Karakteristiskt för den schweiziska förbundslagen åter är det mot den tyska lagen motsatta förhållande, att de enda förekommande ansvarige utvandrarbefordrare äro sådana med karaktären af grupp A), d. v. s. självständiga företagare, hvilka icke äro redare. Till denna grupp äro nämligen att hänföra de i lagen omnämnda »Auswanderungsagentnrem, hvilka äro de civilrättsligt ansvarige ntvandrarbefordrarne och (B.-(i. 1888, Art. 3, sista punkten) uttryckligen utsägas icke få stå i tjänste- eller något annat afhängig-hetsförhållande till de utländske redare, af hvilka de uppbära provision för afslutade kontrakt.1 Förutom dessa förekomma såsom medverkande vid befordringen deras > Unter-Agentem, (Art. 5), hvilka äro att hänföra till grupp O).

Italien. Ben italienska lagens egendomlighet är densamma som den tyska rikslagens, nämligen att de enda tillåtna företagare vid utvandrarbefordring till främmande världsdel, wettori di emigranti», äro sådana, hvilka själfva äro ägare, befraktare eller redare af utvandrarfartyg (L. 1901, Art. 13), och hvilka, i den händelse de äro af utländsk nationalitet, skola inom riket hafva befullmäktigade juridiska ställföreträdare. Förutom dessa företagare få icke finnas andra privata medverkande vid utvandrarbefordringen än deras fullmäktige, *rappresentatto (Art. 1(1), hvilka äro att hänföra till ofvan-nämnda grupp C).

Ungern. Den ungerska utvandringslagens ställning i ifrågavarande punkt öfverensstämmer med den italienska lagens, hvaraf den är en efterbildning. De ensamt tillåtna ansvarige företagarne vid transoceansk transport »Transportunternehmevi, skola (Z.-V. 1904, § 8) personligen disponera öfver de ifrågakommande utvandrarfarty-gen (vara ägare, befraktare eller redare af utvandrarfartyg) och, i den händelse de äro af utländsk nationalitet, inom riket hafva befullmäktigade juridiska ställföreträdare. Förutom dem få såsom medverkande vid utvandrarbefordringen endast förekomma deras fullmäktige, hvilka äro att hänföra till grupp C).

1 Angående afsikten med nämnda stadgande och dess praktiska betydelselöshet, so sid. 27.Spanien. Ben nyaste spanska ntvandringslagens ståndpunkt i ifrågavarande afseende öfverensstämmer med de tyska, italienska oeh ungerska lagarnas. De ensamt tillåtna ansvariga utvandrarbefor-drarna (L. lj>07, Art. 22, 34) skola såsom ägare eller redare (narv >'os; armadores) disponera öfver utvandrarfartygen och i den händelse de ii ro af utländsk nationalitet eller äro bosatta utrikes, hafva inom riket befullmäktigade juridiska ställföreträdare. Förutom dessa ansvariga hufvudmäu få såsom medverkande vid befordringen förekomma af dem befullmäktigade consignatarios, hvilka äro att hän-fö 'a till grupp C).

Såsom af denna sammanfattning framgår, är utvandrarbefordringens teknik väsentligt olika i olika stater. I Englund samt i Tyska riket,1 Italien, Ungern och Spanien måste de för befordringen ansvarige före tagarne, i den händelse det gäller transoceansk transport, personligen disponera öfver utvandrarfartygen, d. v. s. själfva vara

redare i vidsträckt mening. I det fall att de äro af utländsk nationalitet eller i utlandet hafva sitt alfärsdomicil, mäste de i de fyra sistnämnda staterna inom riket hafva befullmäktigade juridiska ställföreträdare. 1 Frank-r,kc, Belgien, Nederländerna, Danmark, Norge, Sverige kunna de ansvarige företagarne väl vara redare, men detta göres af författningarna leke till en nödvändig betingelse; de kunna äfven vara personer, hvilka, atan att vara redare, af lagstiftningen göras civil rätts ligt ansvarige

den transoceanska befordringen och hvilka sålunda måste betraktas som företagare, oafsedt i bvilket underförstådt agentförhållande de stå till den inländske eller, såsom fallet i regel torde vara, den utländske redaren. 1 Schweiz är af geografiska skäl denna sistnämnda a,'t af ansvarige företagare den enda af lagstiftningen förutsedda.

Förutom dessa ansvarige utvandrarbefordrare finnas i England som medverkande vid befordringen vissa mäklare, hvilka, oafsedt i k vilket underförstådt förhållande de stå till redarne, dock icke äro dessas sysslomän på grund af uppdrag eller fullmakt. Deras rörelse hestår i att mot provision försälja de af redarne utställda resekon-trakten, för hvilkas uppfyllande i de punkter, som röra den trans-°Ceanska transporten, dessa senare, men icke mäklarne, äro ansvariga. Mäklame äro sålunda, liksom de ofvannämnda ansvarige företagare, soni ej äro redare, visserligen redarnes underförstådde medhjälpare Vld befordringen, men de sta icke i sysslomansförhållande till någon hufvudman och göras af lagstiftningen personligen ansvarige för de '• vilrättsliga förbindelser, hvilka de ådraga sig under den medverkan, hvilken de taga vid befordringen. Till denna kategori af mel-aihänder finnes för närvarande ingen motsvarighet i andra länder.

1 Med det undantag, hvarom ofvan är nämndt.och desamma äro i de nyare tyska, schweiziska, italienska, ungerska och spanska utvandringsiagarna uttryckligen förbjudna.

1 alla stater tillåtas emellertid de ansvarige företagarne vid ut-ötningen af sin verksamhet begagna biträde af agenter eller ombud, hvilka hafva skriftliga fullmakter oller däremot svarande särskilda uppdrag af sina respektive hufvudmän och medverka vid befordrin gen, antingen genom att för hufvudmannens räkning och i hans namn afsluta kontrakt med utvandrare eller ock endast genom att afsluta preliminära öfverenskommelser eller på annat sätt förbereda kontraktens afslutande. Dessa äro de engelska agents», de franska »agents», de belgiska »sons-agents», de danska och norska fullmäktige», de svenska ombuden-, de tyska »Agenten», de schweiziska »Unter-Agen-ten», de italienska »rappresentati», de ungerska »fullmäktige», de spanska »consignatarios», hvilkas verksamhet efter omständigheterna kan vara af det ena eller andra af ofvannämnda slag. För dem alla, med undantag af de tyska agenterna och de spanska konsignatörerna, är gemensamt, att hufvudmannen, men icke agenten eller ombudet, är civilrättsligt ansvarig för den senares ålgöranden med afseende å utvandrarbefordringen. (Härom, se nedan afsnitt IX).

Den följande redogörelsen öfver de europeiska författningarnas ställning till utvandrarbefordrarne är det lämpligt att uppdela sålunda: I VII redogöres för författningarnas allmänna ställnimy till redarne, d. v. s. de allmänna synpunkter, som framför allt i de moderna utvandringsiagarna göras gällande vid meddelande af tillstand för sådana att bedrifva utvandrartransport. 1 VIII redogöres för författningarnas ställning i detalj till de ansvariga utvandrarbefordrarne vid transoceansk befordring (koncessionsplikt, personliga kvalifikationer, ställande af säkerhet etc.), hvarvid bör erinras om att dessa ansvarige befordrare i stater med äldre författningar kunna vara antingen redare eller civilrättsligt själfständige s. k. agenter till redare, i de fyra staterna åter med nya utvandringslagar endast redare. I IX redogöres för utvandringsförfattningarnas ställning till de ansvarige ulvaudrarbefordrarnes agenter (underagenter, ombud) i egentlig mening. I X behandlas i ett sammanhang frågan om den närmare regleringen af utvandringsförmedlarnes affärsrörelse samt i sammanhang därmed frågan om emigrantvärfning i allmänhet, hvarvid visserligen en del af de punkter i lagstiftningen komma att pä nytt framhållas, för hvilka i de föregående afsnitten redogjorts. I XI redogöres för lagstiftningen om utvandrarkontrakten samt i allmänhet om rättsförhållandet mellan den ansvarige utvandrarbefordraren och utvandrarne. I Xll gifves slutligen en öfversikt af de i olika stater för ändamål, som stå i sammanhang med utvandringen, förordnade särskilde tjänstemän eller inrättade organisationer.VII. Utvandringsförfattninga nias

allmänna ställning till redarne.

Såsom ofvan framhållits, förefinnes mellan de äldre utvandrings-författningarna i Frankrike, Belgien, Nederländerna, Danmark, Norge oeh Sverige samt de nya utvandringslagarna i Tyska riket, Italien. Ungern och Spanien äfvensom lagstiftningen i England en principiell skillnad i afseende å deras ställning till redarne af utvandrarfartyg. Medan i de senare den tor den transoceanska transporten ansvarige expe-dienten (med hvad den tyska lagen beträffar visst undantag) ovillkorligen bör själf såsom redare i vidsträckt mening disponera öfver ut van d rarfartyget i fråga, är detta i de äldre författningarna icke nödvändigt. Såsom i den allmänna redogörelsen framhållits, sammanhänger denna olika ståndpunkt hos de äldre och nyare författningarna därmed, att i de förra den uteslutande förekommande synpunkt var utvandrarnes intressens skyddande och tillvaron afen koneessionspliktig expedient,’ som kunde göras civil rätts ligt ansvarig för befordringen, medan i de nya utvandringslagarna ytterligare andra synpunkter varit bestämmande.

I ifrågavarande afsnitt är frågan, icke om de särskilda fordringar rörande ställande af säkerhet, personliga kvalifikationer etc., som vid koncession af ansvarige utvandringsexpedienter ställas på dessa, utan °m de allmännare synpunkter, som göras gällande vid tillstånds meddelande åt redare att direkt eller genom mellanhänder bedrifva ^tvandrartransport. Denna fråga rörer den ur nationell synpunkt viktigaste punkten i den nutida utvandringslagstiftningen.

De historiskt tidigast förekommande fordringar, som gjordes gällande gentemot redarne af utvandrarfartyg, rörde utvandrarfartygens beskaffenhet och inredning. Med de i afsnitt V refererade förbehåll om livad som bör förstås med utvandrarfartyg innehalla älven de iiesta nutida författningar ingående bestämmelser om ut-vandrarfartygs beskaffenhet, inredning och utrustning, nämligen:

England. Merchant Shipping Art 1804, Part III, Passenger and emigrant slups §§ 267—368. Merchant Shipping Act 1906. Part II. §§ 13—24. Frankrike. Dicret 15 mars- 16 april 1861, Art. 5—13. Décret portant rcglement <le potiee sanitairc maritimc 4—21 januari 1896. Belgien. Rigl 2 dee. 1905. Art. 28 50. Nederländerna. Besluit van den 27:sten nov. 1865; d:o 30 sept. 1869: d:o 21 jnli 1875. Danmark. Lor 25 niarts 1872. S 1: Rcglement 28 nmrts 1870. Lov 13 febr. 1903. Lor 5 okt 1903. Island. Lov 14 jan. 1876, §§ 7. 10, 11, 12. Norge. Lov 23 mai 1863. Sverige, /v F. 4 juni 1884, §§ 16 -52. Tyska riket, llekanntmachung vom 14 März 1898. Italien, hecreto 10 jnli 1901, Titolo IV, Art. 94 173; Decreto 11 dee. 1902. Ungern. Ges.-Art. 1903. § 34; Zirk.-Ve.r. 1904. §§ 48-51: Special instruktion af icke kitndt datum. Spanien. Le g 1907, Art. 44. Särskildt reglemente i anslutning till hufvudlagen, tills dato ej utkommet. Schweiz och. slvidt bekant, Österrike hafva inga bestämmelser af här ifrågakommande art i sina utvandringgförfattningar.En närmare redogörelse för dessa bestämmelsers innehål I måste anses falla utom härvarande öfversikts uppgift, då denna lagstiftning om utvandrarfartyg nära sammanhänger med den allmänna sjö-fartslagstiftningen och i den nyare europeiska lagstiftningen äfven nrskiljes ur utvandringsförfattningarna för att inryckas såsom en del af den allmänna lagstiftningen om handelsfartyg.1 Hvad emellertid denna lagstiftning om utvandrarfartyg i allmänhet beträffar, må erinras, att den endast äger någon betydelse ide stater, hvilkas utvandrare befordras med inländska fartyg eller möjligen med utländska fartyg, anlöpande inländsk hamn.2 Då emellertid liera staters belägenhet är sådan, att deras utvandrare måste befordras öfver utländska hamnar samt helt och hållet eller till större delen med utländska fartyg, så hafva dessa staters egna författningar om utvandrarfartyg föga betydelse och innebära inga garantier för deras utvandrares tillbörliga skydd nnder öfverresan. Dessa måste under hela eller större delen af sjöresan färdas under förhallanden, gentemot hvilka den egna lagstiftningen icke kan direkt ingripa. Visserligen kan a den ena sidan göras gälla nde, att (ill följd af den ifrågavarande lagstiftningens i riterna t i< >na I i tet alla fartyg, med hvilka utvandrartransport bedrifves, segla under nagon stats utvandringslag. A den andra sidan äro emellertid dessa lagar i stränghet mycket olika, och i synnerhet är den noggrannhet mycket olika, hvarmed de af olika rederier efterlefvas; och det kan för en i ofvannämnda beroende ställd stat föreligga starka skäl att med afseende a dess egna utvandrares säkerhet och hygien under sjötransporten ställa högre fordringar än de uti ifrågakommande utländska författningar innehållna eller gentemot de utländska rederierna tillämpade. Denna anmärkning gäller Schweiz oeh Ryssland samt Srcrigv, Norge, Danmark, Österrike och lingrrn, hvilkas utvandring helt och hållet

eller till stor del förmedlas af utländska, redare. Äfven för öfriga stater minskas betydelsen af de egna stadgandena om utvandrarfartyg, i samma mån som en större procent af den inhemska utvandrarströmmen gar öfver utrikes hamnar med utländska fartyg.

Redan denna synpunkt om tillbörligt utvandrarskydd bör fördenskull i flora stater på annat sätt tillvaratagas, när utländska redare tillåtas att direkt eller genom mellanhänder från dem bedrifva utvandrartransport. Detta kan endast ske därigenom, att, säsoiu i de nyare utvandringslagarna skett, koncession såsom ansvarige be-fordrare endast meddelas redarne själfva, och att dessutom vid koncessionen vissa villkor i nyssnämnda riktning antingen i utvandringslagen uttryckligen utsägas skola göras gällande eller af vederbörande högre koncessioneringsinstans tillämpas. Härntinnan är den nutida

1 Hvad Sverige betriifiar, är äfven frägan om förändrade bestämmelser öfver utvandrarfartyg f. n. under behandling inom kungl. sjöfartskominittén.

5 Jfr sid 82—85.lagstiftningen föga utvecklad, hvilket äger sin historiska förklaring 1 omständigheter, för hvilka i den allmänna öfversikten redogjorts. Denna punkt sammanhänger emellertid med den andra hnfvudfräga, som här kommer i betraktande, nämligen de nationella synpunkternas tillvaratagande vid nyssnämnda koncessions meddelande. Det är fördenskull lämpligt att i ett sammanhang referera de nutida utvandrings-flJrfattn ingarnas ställning i detta afseende.

England, Frankrike, Belgien, Nederländerna. 1 dessa fyra länders utvan dr i ngsförfattn ingar finnas bland de villkor, vid hvilka tillstånd ät redare att bedrifva utvandrartransport är bundet, inga som hafva afseende ä utvandringens reglerande i stort eller som hänsyfta på koneessionsvägringar i ändamål att tvinga utländska redare till vissa medgifvanden eller främja nationella intressen. I England äro redare 8i utvandrarfartyg i afseende å koneessionsplikt icke underkastade andra villkor än de för firmors och bolags inregistrering i allmänhet gällande bestämmelser, detta under förutsättning att de ieke personligen befatta sig med resekontrakts försäljning till utvandrarne. t sådan händelse blifva de underkastade samma villkor om licens 0,'h borgensplikt, som äro stadgade för alla personer, hvilka äro att betrakta såsom »passage brokers». I Frankrike, Belgien och Nederländerna är likaledes en redare, hvilken vill bedrifva utvandrartransport, endast i det fall underkastad de för ansvariga befordrare löreskrifna villkor om koncession, ställande af säkerhet’ etc., att han gör detta utan mellanhand; är åter det senare fallet, lägges det civilrättsliga ansvaret pa denne senare och redaren fritages från alla dylika bestämmelser. I samtliga dessa författningar hafva sålunda lnga sådana allmänna synpunkter varit ifrågasatta, som här afses.

Sverige, Norge, Danmark. Om dessa tre länders lagstiftning gäller i stort sedt samma anmärkning som om de föregående. Lagstiftningens uteslutande synpunkt är tillvaron af en befordrare (»agent»), hvilken underkastas koneessionsplikt med därvid knutna villkor om ställande af säkerhet etc. och hvilken göres civilrättsligt ansvarig för befordringen. Om en redare vill med dylik person såsom mellanhand bedrifva utvandrartransport, är han fritagen från alJa ^knande villkor. Om åter en redare (befraktare, befälhafvare) vill utan dylik person såsom mellanhand vid resekontraktens afslntande bedrifva utvandrartransport, är han i den norska lagstiftningen (Lov]«i!9, § ii) underkastad samma bestämmelser, som eljest gälla för agent. I den danska äfvensom i den isländska lagstiftningen göres den skillnad, att tillstånd att åtaga sig utvandrares indirekta befordring öfver utländska hamnar meddelas af underordnade polismyndigheter ät »agenter» till utländska redare enligt de allmänna principerna om borgensplikt, personliga kvalifikationer etc.; tillstånd a’1 åtaga sig utvandrares direkta befordring från danska (resp, is-ländska) hamnar meddelas äter af hiigre myndighet (justitieministern resp. landshöfdingen) samt är kimtet vid de villkor, denna myndig-dighct finner skäl att uppställa. 1 Sverige (K. F. 1884, §§ .'>2 54)

är redare (befälhafvare) för utvandrarfartyg, som utan agent såsom mellanhand vill bedrifva utvandrartransport, icke underkastad de bestämmelser om koncession med därvid knutna villkor, som gälla för agent; det är i .sä fall tillfyllest att lian vid hvarje fartygs af-gang anmäler detta hos viss myndighet och för hvarje gäng ställer viss säkerhet samt att han. i den händelse han är bosatt utomlands, inom riket befuIImäktigar en syssloman.

Såsom häraf framgår, ligga i de ifrägavarande författningarna inga afsikter pä en utvandringspolitik, som vid

koncessionering af utländska utvandrarbefordrare vill gentemot dem göra gällande några som helst fordringar. De omnämnda »agenternas» civilrättsliga ansvarighet är uteslutande synpunkt, och i Sverige och Norge behöfva dessa »agenter» icke ens uppgifva den utländske redare, hvilken de i verkligheten, om än icke rättsgiltigt, företräda. I Danmark skall »agenten visserligen uppgifva, om lian har för afsikt att drilva rörelsen för egen eller fiir annans räkning, samt i senare fallet uppvisa sin fullmakt af det utvandrarbolag eller rederi, han företräder, och meddela polismästaren ett exemplar af dess stadgar eller offentligen utfärdade program (Lov 1868, § 4). Bakom denna bestämmelse torde dock så mycket mindre ligga tankar på n;igon gentemot de utländska redarne vid behof riktad politik, som tillståndet för agenterna i fråga skall meddelas af underordnade ortsmyndigheter, i motsats mot tillstånd för inländska redare (direkt befordring fran danska hamnar), hvilken lagts i händerna på högre myndighet. I ingendera af de tre staterna har lagstiftningen fördenskull en från de västeuropeiska författningarna afvikande karaktär.

Schweiz. Den schweiziska utvandringslagen af är 1888 bildar öfvergången mellan de nyss omnämnda äldre utvandringsförfattnin-garna och de moderna utvandringslagarna. I ifrägavarande afseende har den icke någon fullt målmedveten afsikt: bland de villkor, vid hvilka patent åt ut vand ringsagent urer äro bundna, ingå icke uttryckligen nagra, som hafva afseende å de utländska redare, agenturerna hafva fiir afsikt att i verkligheten om än icke öppet representera. Dock äro agenturerna (Art. !l) skyldige att lämna alla begärda upplysningar om sitt förhållande till dessa redare, hvarjämte med den i Schweiz inrättade vidlyftiga apparaten för utvandringens öfvervakande inga omständigheter härutinnan torde vara vederbörande myndigheter obekanta. Af förbundslagens allmänna affattning framgår visserligen, att bakom densamma icke legat direkta planer på en af nationella intressen och skyddsintressen dikterad politik med gentemot redarne riktade koncessionsvägringar; men a andra sidanutestänger författningen på. intet vis regeringens handlingsfrihet i detta afseende. Detta framgår tydligast af författningens ställning till emigrantvärfning, för hvilken fråga senare i ett sammanhang skall redogöras; då den emellertid stadgar (Art. 3) att »Förbundsrådet äger rätt att återkalla det åt en agentur gilha patentet äfven 1 det fall, att denna tager befattning med ett kolonisationsföretag, med afseende å hvilket Förbundsrådet funnit sig föranlåtet till varning». samt (Art. 10) »att Förbundsrådet i hvarje särskildt lall äger att afgöra, huruvida och under hvilka villkor enskilde, bolag och agenturer kunna erhålla tillstånd att representera ett kolonisations* företag:, sa kan detta under vissa omständigheter innebära utestängandet af en utländsk redare frän verksamhet inom republiken, da den schweiziska utvandringens intresse gör detta påkalladt.

Tyska riket, Italien, Ungern, Spanien. I dessa fyra länders ut-vandringslagar iägges, såsom omnämnts, ansvarigheten för den transoceanska befordringen på redarne, och dessutom tillämpas vid meddelande af 1

Tyska riket. Geset z ii b er das Auswandrrttngsiccsen 1897.

§ 1. Den som vill befordra utvandrare till utomtyska länder (företagare), måste härtill hafva tillstånd.

§ 2. Ilikakansleren med instämmande af Förbundsrådet har att meddela eller vägra sådant tillstånd

§ B. Tillståndet kan i regel endast meddelas a) åt riksmedborgare, hvilka hafva sitt aifilrsdomicil inom riksområdet: b) åt handelsbolag. inregistrerade föreningar och juridiska personer, hvilka hafva domieil inom riksområdet: åtOppna handelsbolag och kommanditbolag samt kommanditbolag pä aktier doek endast i det fall. att deras personligen ansvarige delägare samtliga äro riksmedborgare.

§ 4. Utländska personer eller bolag, äfvensom siUlana riksmedborgare, hvilka icke hafva sitt affärsdomicil inom riksområdet, knnna endast erhålla tillståndet i fråga, om de a) bemyndiga någon inom riksområdot bosatt riksmedborgare såsom sin fullmäktige, hvilken i alla frågor, som röra utvandrarbefordringen. har att rättsgiltigt representera dem gentemot jnyndigheter oeh private; b) underkasta sig tysk lag och tyska domstolar i alla rättstvister, som kunna uppstå vid utvandrarbefordringen.

§ f>. Före tillståndets meddelande har sökanden att ställa säkerhet till ett minsta belopp af femtiotusen mark oeh vid fall af afsedd transoccansk befordran visa att hau är redare.

§ G. Tillståndet meddelas blott för vissa bestämda länder, delar af sådana eller orter, och vid fall af transoccansk

befordring blott för bestämda inskepp-ningshamnar.

§ 7. Vid meddelande af tillstånd till sådana tyska bolag, hvilka hafva till ändamål att kolonisera ett i transoceanska länder förviirfvadt gebit, är rikskansleren icke bunden af föreskrifterna i § C>. 1 Öfrigt knnna af särskilda

orsaker undantag medgifvas från föreskrifterna i $ f>.§ 8. Tillståndet berättigar företagaren till affärsrörelse inom hela rika-området. med den inskränkning, att han, såframt det icke enbart är fråga om meddelande på förfrågan af upplysningar eller offentliggörande af befordrings-lägenheter oeh bofordrings vi Ilkor, vid utöfvande af sin affärsrörelse utom den kommnn. där han har sitt affärsdomicil, oeh de kommuner, där evontuella filialer finnas, uteslutande använder sig af de enligt § 11 o. följ. tillåtna nt-vand raragen ter.

§ []. Företagaren kan utöfva sina rättigheter till affärsrörelse genom »till 1-företrädarc. En sådan är erforderlig lor affärsrörelsen i filialer. Efter företagarens död eller i den händelse han blir ställd under förmyndare, kan hans affärsrörelse högst sex månader fortsättas genom ställ företrädare.

Anställande af ställföreträdare erfordrar rikskanslerens tillstånd.

§ 10. Det åt. företagaren gifna tillstånd kan med Förbundsrådets instämmande vid hvilken tid som helst inskränkas eller återkallas af rikskansleren. Tillstånd att anställa ställföreträdare kan af rikskansleren när som helst återkallas.

Ungern. G p-setz-Artikel 1903.

§ 5. Inrikesministern befu 11 mäktigas att tidvis förbjuda utvandringen till en sådan stat eller ett sådant land, där utvandrarnes lif, hälsa, sedlighet eller förmögenhet utsättas för allvarlig fara; hvilket förbud kan utfärdas öfver-hufvud eller blott föf personer med viss sysselsättning.

§ 6. Inrikesministern befullmäktigas att inskränka utvandringen till en eller flera vissa bestämda router, hvilka synas ändamålsenligast ur synpunkten af den statliga uppsikten och utvandrarnes intressens tillvaratagande.

§ 7. Den, som vill befatta sig med transport af utvandrare, måste härtill

hafva tillstånd. Tillståndet meddelas af inrikesministern.

§ 8. Tillstånd kan meddelas l:o) åt inländska företagare, såväl private som bolag, då innehafvaren resp. de personligen ansvariga bolagsmedlemmarne och vid fall af aktiebolag styrelsens flertal äro ungerska, stats borgare, såframt desamma icke till följd af förbrytelse eller förseelse stå under åtal, eller öfver-hufvud ådörnta frihetsstraff, eller icke varit straffade för en af vinningslystnad begången förbrytelse, förseelse eller öfvcrträdelsc af denna lag och i ingen befogad anmärkning gentemot dem med afseende å heder och tillförlitlighet finnes: 2:o) åt utländska företagare, private eller bolag, a) om de inom dot ungerska statsområdet anställa en där bosatt ungersk statsborgarc såsom sin ställföreträdare, hvilken i utvandringsangelägenheter representerar dem med full rättsgiltighet och full ansvarighet gentemot myndigheter och enskilde; b) om de vid fall af under transporten uppkomna rättskonflikter underkasta sig ungerska lagar och ungerska domstolar.

§ 9. Den, som gör ansökan om sådant tillstånd, skall uppvisa att han är

i stånd att ombesörja utvandrares säkra befordring och på förhand ställa en kaution till ett minsta belopp af 100,000 kronor.

§ 10. Tillståndet meddelas blott för vissa länder, delar af länder eller enstaka orter; vid transoceansk befordring blott för vissa hamnorter.

§ 11. Företagaren är förpliktigad att till fastställelsc förelägga inrikesministern sin transporttariff. Det är förbjudet att pålägga en transportafgift högre än den sålunda fastställda.

§ 13. Företagaren kau med inrikesministerns tillstånd utöfva sin affärsrörelse äfven genom en ställföreträdare, oeh likaledes upprätta filial. I filialen måste en ställföreträdare anställas. Med afseende å ställföreträdarens

person är inrikesministerns tillstånd erforderligt.§ 14. »Ställföreträdare kan endast den vara, som a) är ungersk stats-borgare, b) är bosatt inom det munlcipium resp. ett af de municipier, till hvilket resp. till hvilka hans verksamhet sträcker sig. c) icke står under förmyndare, kuratel eller konkurs, mot hvilken intet åtal för förbrytelse eller förseelse är inlcdt, som icke ådömts frihetsstraff, icke varit straffad för en af vinningslystnad begången förbrytelse eller för en öfvcrträdelse af lagen XXXVIII af år 1881 eller denna lag och mot hvilken ingen befogad anmärkning i afseende å heder och tillförlitlighet linnes.

§ 21. Såväl den åt transportföretagaren och hans ställföreträdare meddelade koncession som tillståndet att anställa fullmäktig kan af inrikesministern när som helst inskränkas eller återtagas. Koncessionen resp. tillståndet skall återtagas a) då vederbörande icke längre uppfyller de fordringar. som äro innehållna i § 8 resp. §§ 11 och 18: b) då sådana förhållanden visat sig. hvarur det framgår, att företagaren, hans ställföreträdare eller fullmäktige med afseende å affärsrörelsen är otillforlitlig. Koncessionen skall fråntagas företagaren äfven i det fall, att han ickc inom 15 dagar efter an-fordran kompletterar en genom lagliga afdrag uppkommen minskning i kau-tionssumman.

Italien. Legge sulln emigrazionc l‘.H)l.

Art. 1, sista mom. Utrikesministern kan i samråd med inrikesministern för en viss tid förbjuda all ntvandring till en viss trakt, då den allmänna ordningen så fordrar eller då utvandraren kan löpa stor fara till lif, frihet eller egendom.

Art. 13. Ingen äger rättighet att v är fva eller taga handpenning af utvandrare, att borttinga eller sälja resobiljotter, för så vida han ickc af Utvandrings-kommissariatct erhållit patent såsom utvandrarbefordrare (vettoredi emigranti) samt dessutom ett särskildt tillstånd af samma kommissariat, försedt med tillbörliga garantier, då det är fråga om utvandrare med fri resa eller till hvilkas resa understöd lämnats eller hvilka på något sätt åtnjuta några förmåner eller blifvit värfvado.

Såvida de förfoga öfver sådana fartyg, som uppfylla de i Art. 32 omnämnda villkoren, kunna följande erhålla ofvannämnda patent, nämligen: a) inländska rederibolag: b) utländska rederibolag, erkända i riket enligt §§ 280 o. följ. af handelsbalken: c) inländska redare, ensamma eller i konsortier:

d) utländska redare samt inländska ocli utländska befraktare.

Utländska rederibolags konstituerande handlingar skola inregistreras mot cn fast afgilt af lägst 500 lire, högst 3.000 lire. Handlingar rörande ökning i bolagskapitalet skola inregistreras mot cn fast afgift, hvars belopp utgör samma andel af ofvannämnda registreringsafgift, som kapitalökningen ntgör af det ursprungliga bolagskapitalet.

Åt utländska bolag, redare och befraktare kan patentet i fråga utfärdas endast om de till sin fullmäktige utnämna en inom riket bosatt italiensk statsborgare eller en lagligcn konstituerad italiensk firma, och om de underkasta sig alla inrikes förordningar oeh reglementen i fråga om allt som rörer utvandrarbefordringen och hvad därmed sammanhänger.

Patentet gäller för ett är ocli är för hvarje gång undcrkastadt en kon-cessionsafgift af 1,000 lire och bundet vid en borgenssumma, ickc understigande

3,000 lire i ränta å statspapper, hvilken summa skall bestämmas af utrikesministern alltefter verksamhetens betydenhet.

Ansökan om patent innesluter antagande af de villkor och förpliktelser, som på grnnd af denna lag tillkomma utvandrarbefordraren.Utrikesministern kan. efter Utvandringsrådets hörande, genom motiveradt dekret vägra, inskränka eller återtaga patentet.

Art. 14. I>« transportafgifter, hvilka ntvandrarbefordrarne hafva för af-

Bikt att taga af utvandrarne, skola godkännas af Utvandringskommissariatet.

Senast den 15 november, den 15 mars oeh den 15 juli hvarje år skola ntvandrarbefordrarne inlämna sina förslag

till kommissariatet. Detta skall godkänna nfgiftema efter att hafva inhämtat utlåtande af handelsmannens allmänna direktion oeh af handelskamrarna i de viktigaste italienska sjöstäderna samt efter att hafva fäst afseende vid upplysningarna från ut-vaudringsinspcktörcrna oeh från do italienska handclskamrarna i utlandets hufvudccntra för italiensk utvandring samt vid de uppgifter om transport-afgiftorna från de förnämsta utländska hamnarnn. hvilka de italienska konsulerna böra lämna i sinn periodiska rapporter.

1 fråga om de tarifförslag. som ej blifva godkända, är kommissariatet skyldigt att inbjuda ntvandrarbefordrarne att inom behörig tid inkomma till detsamma med sina skäl: därefter skall det öfversända alla handlingar tillika med sina egna motiverade förslag till sjöförvaltningskommissionen, som skall afgifva eget motiveradt utlåtande. Det skall därefter tillkomma utrikesministern att bestämma transportafgifterna efter trunsporternas beskaffenhet samt fartygens klass och hastighet.

Utrikesministern skall i fråga om såväl de tariffer, som blifvit godkända, som de, hvilka blifvit af honom fastställda, lämna meddelande till parlamentet i en särskild rapport, hvilken alla ofvannamnda utlåtanden oeh upplysnfngar skola biläggas.

1 regel skall fastställandet af tarifferna sko hvar fjärde månad, d. v. s. den 1 januari, den 1 maj och den 1 september hvarje år, oeh tarifferna skola gälla under de fyra följande månaderna. Likväl kan, om sä erfordras, på förslag af utvaudrarbefordrarnc eller på initiativ af kommissariatet, ändring ske i tarifferna äfven under fvrainåuadcrsperioden. efter samma normer som vid fastställandet, och efter samma normer kunna äfven inom samma period tarif* ferna bestämmas för nya utvandrarbefordrare. Tarifferna skola offentliggöras minst 14 dagar före deras* tillämpande, och vid extra ändringar så fort därefter ske kan.

Kommissariatet skall kringsända meddelande om de fastställda biljettpriserna till distrikts kommittéerna och de lokala kommittéerna1 samt äfven delgifva dem transportanbnd till billigare priser från alla de utvandrarbefordrare, hvilka därom anhålla, och till hvilka kommittéerna kunna hänvisa utvandrarne genom utvandringsinspektörerna, ifall utvandrarbefordraren saknar ombud på platsen.

Om någon utvandrarbefordrare fordrar högre betalning än efter de godkända och bestämda tarifferna, eller om han vägrar att befordra utvandrarne efter de fastställda priserna, fråntages honom hans patent, och sådant kan ej ånyo beviljas honom annat än genom beslut af utrikesministern.

Utvandrarbefordrare få icko höja de befordringsafgifter för utvand rare. som redan blifvit offentliggjorda eller som fixerats i resekontraktet eller däremot svarande öfverenskommelse. Om han vill nedsätta ett redan tillkännagifvet eller öfverenskommet pris. skall denna nedsättning utsträckas till alla utvandrare, som medfölja.

Art. 15. Om ntvandrarbefordrarne sammansluta sig och vägra att befordra utvandrare för de godkända ollor bestämda afgifterna, kan regeringen

1 Se sid. 170.bemyndiga dc lokaln kommittéorna att i allt fullgöra utvandrarbcfordrarncs ombuds åligganden; den kan genom särskilda koncessioner bemyndiga andra bolag, redare eller betraktare af utvandrarfartyg, såväl italienska som utländska, att befordra utvandrare; den kan tillåta dessas öfver flyttande till andra fartyg i utländska hamnar på denna sidan om oceanen och vidtaga alla andra lämpliga åtgärder till utvandringens skyddande.

När ofvanstående fall inträffar, skall patentet fråntagas utvandrarbefordråren och kan icke pä nytt beviljas honom annat än efter motivcradt beslut af miuistcrkonseljen. ,

Om saken återupprepas, indrages patentet för beständigt.

Art. 25. Trots hvarje däremot stridande öfvcrcnskommelsc är utvandrar-befordraren skyldig (förutsatt att fartyget pä återresan anlöpcr någon italiensk hamn) att pä föranstaltande oeh begäran af en kunglig legations- eller konsulattjänsteman för ett pris af två lire om dagen inkl. vivre befordra de nödställda italienare, hvilka af någon anledning återvända till fäderneslandet: detta till ett antal af tio hela platser på de fartyg, som mäta mindre än

1,000 tons, med ökning af en för hvarje 200 tons eller bråkdel däraf utofver dc 1,000, intill ett antal al 30. Barn i

en ålder af öfver 3 men under 12

år betulu en lire om dagen: de under 3 år resa fritt.

Spanien. Lrg dr Emigration 1907.

Art. 15. Regeringen kan med hänsyn till den allmänna ordningen eller pä grund af ovanliga risker för emigranterna, af eget initiativ eller på förslag af Öfverstyrelseu, temporärt förbjuda emigrationen till vissa länder eller områden.

Då ej viktiga orsaker hindra detsamma, skall statsrådet iu pleno dess-

förinnan höras i alla dc fall, då det angår förbud, beroende af den allmänna ordningen.

Art. 22. De fartygsägare eller redare, som vilja utöfva verksamhet med cmigranttransport, åro skyldiga att förskaffa sig tillståndsbevis, hvilket inrikesministern skall utfärda, sedan Öfverstyrelsen för emigrationen blifvit hörd.

För att erhålla sagda tillståndsbevis erfordras:

l:o) Att redaren är spansk medborgare och är bosatt i Spanien.

Då det är fråga ont juridiska personer, är det tillräckligt att styreIsemed-Icnimarnc hafva sagda nationalitet och bostad.

2:o) Att om redaren ej är spanjor eller är bosatt utrikes, han befullmäk-tigar en i Spanien bosatt spansk undersåte att. vara hans syssloman i hvad som angår cmigrantbefordran oeh att öfvcrtaga redarens ansvar enligt denna lags föreskrifter

Redaren, i första fallet, eller hans syssloman i det andra, äro skyldiga att innan de göra bruk af sin fullmakt, ställa garanti för ett belopp af ;>0,0(X) pcsctas i emigrationskassan.

Utländska fartygsägare eller redare, eller deras svsslomän, äro skyldiga

att förse sig med ett patent, utställdt af Öfverstyrelsen för emigrationen och för hvilket de skola erlägga en årlig afgift, som ej skall understiga 1,000 oeh ej Öfvcrstiga 3.000 pcsctas. Regeringen skall, efter meddelande från Öfver-

styrelscn för emigrationen, hestämdt angifva den afgift, som må uppbäras:

hvarvid hänsyn skall tagas till tonnaget hos de fartyg hvarje fartygsägare ämnar använda för cmigrantbefordran.

Art. 26. De garantier, som fartygsägare eller redare och konsignatörcr

ställdt, utgöra en borgen för den ansvarighet, som kan uppstå af deras respektive, denna lag underkastade åtgöranden.

Fartvgsägarnes eller redarnes garantier utgöra dessutom eu underborgen lör konsiguatöreruas ansvarighet.Dc nämnda garantierna knnna utgöras af penningar eller statspapper: gällande i det senare fallet för dessas värdering den notering som ofticiellt an-gifves.

Art. 27. Om fraga uppstår att taga ställd garanti helt eller delvis i anspråk, äro fartygsägare, redare ocli konsignatörer skyldiga att ingifva svaromål inom den tid, som reglementet bestämmer.

Reglementet skall äfvenså fastställa, inom hvilken tid återställandet af garantierna skall äga rum samt villkoren därför.

Art. 28. Tillståndsbevisen, utfärdade åt fartygsägare, redare och konsigua-törcr, kunna annulleras, då dessa bevisligen begå allvarliga brott vid utöf-vandc af sin rörelso, eller om de ej ställa sig till efterrättelse dc villkor, som denna lag föreskrifver, äfvcnsoiu da regeringen pa grund af Art. 15 förbjuder emigration

Art. 31. Fartygsägare eller redare och konsignatörer. eller öfverhufvud alla personer, som hafva att göra med

emigrantbefordran, skola i enlighet med denna lag vara underkastade spansk lagstiftuiug oeh spanska domstolar i hvilka som helst judiciella eller extrajudieiella frågor, som sagda befordran må kunna förorsaka.

Afven är underförstådt, att då de i hvarje fall afstä från behörigt forum, underkasta de sig det som representeras af respektive emigrationskouimissio-ner. i hvad som angår kontraktcrade skyldigheter, och det af spanska regerings- eller rättsliga myndigheter, i hvad som angår icke kontraktcrade.

Likaledes äro de underkastade den inspektion, som denna lag föreskrifver.

Art. 34. Kmigrantagentnr är förbjuden i alla spanska territorier. Af denua orsak kan ingen, vare sig spanjor eller utlänning, ägna sig åt denna rörelse.

Art. 4(>. Fartygsägare oeh redare med tillstånd till emigrantbefordran äro skyldiga att till halfva priset återbefordra till hemlandet ett antal emigranter. som ej må öfverstiga 20 ci af det antal, som blifvit befordrade till vederbörligt land under näst föregående kvartal.

Reglementet skall föreskrifva om sättet hvarpå denna bestämmelse skall göras gällande gentemot rederitirmor, hvilkas fartyg under återresan ej an-löpa Spanien.

Det framgår utaf denna sammanställning af do fyra moderna ut-vandringslagarnas ställning följande. I <le äldre, af den liberala ekonomiska politiken dikterade väst- och nordeuropeiska utvandrings-författningarna var den enda förekommande synpunkten utvandrar» fartygens tillfredsställande beskaffenhet och utrustning samt utvandrar-nes intressens skyddande gentemot beiordrarne. För detta ändamål var det nödvändigt;, dels att lagstadga om utvand rar fartygen, dels att i hvarje fall viss person uti mellan utvandrarne oeh utvandrarbefordrarne uppkommande tvistigheter kunde göras civilrättsligt ansvarig samt åläggas att ställa erforderlig säkerhet. I många fall blefvo dessa personer icke redarne af ntvandrarfartygen, utan vissa mellanhänder mellan dem och utvandrarne. Endast i det fall, att redarne själfva afslutade resekontrakt med utvandrarne, träffades de af de bestämmelser, hvilka eljest hade afseende å mellanhänderna i fråga (i Sverige dock visst undantag äfven härifrån). Bakom denna allmänna ståndpunkt hos lagstiftningen lägo inga tankar på en nationell politiki vidsträcktare mening. Orsaken härtill var det historiska förhållande, att af de tvenne länder, som till en början gingo i spetsen för ut-vandringslagstiftningen, det ena, nämligen England, af särskilda orsaker alltid fört en utvandringsbefrämjande politik och ansett sina nationella intressen bäst gagnas genom uppkomsten af största möjliga antal utvandrar]injer med i in- och utlandet möjligast oinskränkta affärsrörelse, medan det andra, nämligen Frankrike, icke haft en mera aktuell utvandringsfråga. Inom dessa båda länder har fördenskull en restriktiv politik gentemot vare sig inländska eller utländska utvandrings rederier icke behöft ifrågasättas, till hvilken åskådning jämväl bidragit den västeuropeiska liberalismen öfverhufvud.

För den nyare utvandringslagstiftning åter, till hvilken den schweiziska förbundslagen bildar öfvergången och som i den italienska utvandringslagen fått sin mest omfattande gestaltning, hafva deofvan-nämnda synpunkterna om tillbörligt ut vand rarskydd vunnit beaktande 1 än högre grad än i de äldre författningarna. Samtidigt har det emellertid ansetts nödigt att utvidga lagstiftningens uppgifter utöfver dem, hvilka af den äldre liberala politiken ansågos tillfyllest, samt starkare tillvarataga den inhemska utvandringens intressen gentemot inländska, men i all synnerhet utländska utvandrarbefordrare. De principer, som i de tyska, italienska, ungerska och spanska lagarna därvid följts, äro följande:

A) Självständiga företagare vid transoceansk befordring, som icke äro redare, böra uttryckligen förbjudas; alltså såväl utvandrings-förmedlare med karaktären af de i England förekommande »passage brokers» som för den transoceanska befordringen civilrättsligt ansvarige »agenter» af det i Frankrike, Belgien, Nederländerna, Danmark, Xorge och Sverige förekommande slag (jfr den tyska lagen § 5, sista punkten; den italienska lagen Art. 13, andra punkten; den ungerska lagen § 9, första punkten, jämte Zirk.-Vor. 1904 § 8, näst sista punkten; den spanska lagen Art. 22, 34). Kontrakt om utvandrarbefordring böra afslutas i redares namn, och det civilrättsliga ansvaret bör sålunda hvila pa dem. Redarne böra lordenskull Underkastas de villkor i afseende å personliga kvalifikationer, a sin beskaffenhet som juridiska personer, ä koncessionsplikt, ställande af säkerhet etc., hvilka

ansvariga utvandrarbefordrare i den europeiska lagstiftningen i allmänhet äro underkastade; äro de af utländsk nationalitet eller hafva de sitt affärsdomicil i utlandet, böra de dessutom inom riket hafva en inländsk syssloman samt underkasta sig inländsk lag och inländska domstolar i alla frågor, som röra Utvandra rbefordri ngen.

B) Den koncession, som meddelas redarne, skall vara underkastad den s. k. specialiseringsprineipen, d. v. s. gälla endast i afseende å vissa transoceanska länder eller delar af sådana eller enstaka orter samti afseende å vissa bestämda inskeppningshamnar (jfr den tyska lagen § fi; den ungerska lagen § 10).

(!) Koncessionen skall kanna rät/ras ocli äter kallax (jfr ilen tyska lagen §§ 2, 10; den italienska lagen Art. K!, sista citerade punkten; den ungerska lagen § 21; den spanska lagen Art. 28). Det är i den allmänna öfversikten framhållet, att dylik vägran eller återkallande af koncession har en betydligt vidsträcktare innebörd än en motsvarande åtgärd i stater med äldre författningar, äfven om orsakerna äro desamma. Vägran eller återkallande af koncession för de i Frankrike, Belgien, Nederländerna, Danmark, Norge, Sverige oeli Schweiz förekommande ansvarige utvandrarbefordrarne betyder nämligen i alla de fall, da dessa äro andra personer än redarne, icke ett utestängande af dessa senare från verksamhet inom landet. Det blir endast den ifrågavarande mellanhanden, som däraf träffas, och det ligger i författningarna intet hinder för att redaren genom en ny mellanhand fortfar' med sin verksamhet. Detta har så mycket väsentligare betydelse, som förhållandet att redaren ut* öfvar sin verksamhet genom mellanhand äger rum i alla de fall. då redaren är utlänning, d. v. s. i alla de fall, dä nationella fordringar gentemot honom kunna vara mest af behofvet pakallade. Om åter, såsom i de nya utvandringslagarna, koncessionsplikten ined därvid knutna villkor hvilar på redaren personligen, betyder en vägrad eller återkallad koncession ett ovillkorligt utestängande af honom från all affärsrörelse inom landet; och den risk, detta innebär, möjliggör tillämpandet gentemot honom af strängare fordringar såväl i afseende a utvandrarnes som de nationella intressenas tillvaratagande. Äfven innebär en dylik anordning väsentligt större säkerhet för att ntvandrarbefordraren icke i sin affärsrörelse öfverträder författningarnas bestämmelser, hvilken fråga särskildt i afseende å faran för emigrantvärfning spelar en hufvudroll.1

Bland de orsaker, hvilka i de nya utvandringslagarna kunna föranleda koncessions vägran eller återkallande, äro i första hand bristande uppfyllande af bestämmelserna om redarnes personliga kvalifikationer, beskaffenhet såsom juridiska personer, skyldigheter i afseende å kautionen etc. Dessa orsaker aro desamma som de, hvilka i de europeiska författningarna i allmänhet kunna föranleda vägran eller återkallande af tillstånd åt ansvarig befordrare. Förutom detta kan emellertid en sådan åtgärd göras berättigad af ytterligare andra skäl. nämligen (jfr den italienska lagen Art. 1; den ungerska lagen § 5; den spanska lagen Art. 1 .">) dä den trakt, dit utvandrarne skola befordras, enligt vederbörande högsta myndigbets uppfattning är vådlig för utvandrarnes lif, hälsa, sedlighet eller förmögenhet samt (jfr den

1 Sc kap. X.ungerska lagen § 6) dti den statliga uppsikten och utvandrarnes intressens tillvaratagande göra det lämpligt att lägga utvandrartrans-porten i händerna på andra redare. Dessa båda synpunkter, hvilka, om de äfven icke i den tyska rikslagen äro uttryckligen uttalade, dock äfven där äro afsedda att af rikskansleren beaktas, beteckna ett af de moderna utvandringslagarnas väsentligaste framsteg ntöfver de äldre liberala utvandringsförfattningama. Det har med dessa bestämmelser varit afsedt att principiellt fastsla, dels att utvandringsstaten icke tillgodosett utvandrarskyddets kraf genom att enbart mot inländska redave göra gällande vissa garantier och rörande inländska utvandrarfartyg träffa vissa bestämmelser, dels att dessa kraf icke heller äro tillgodosedda med utvandrarnes skyddande enbart under själfva transporten, och dels att jämte utvandrarnes personLiga intressen äfven utvandringslandets allmänna intressen böra bevakas. Den första synpunkten är sä mycket naturligare, som dera utvandrings-stater icke hafva inländska utvandringslinjer och deras lagstiftning om utvandrarfartyg därför saknar betydelse. Det finnes för ett utvandringsland skäl redan ur utvandrarskyddets synpunkt att från verksamhet inom detsamma utestänga en utländsk redare, när befogade anmärkningar kunna riktas mot hans fartygs beskaffenhet och utrustning, beskaffenheten af de emigranthotell i utländska genom-fartshamnar, med hvilka han står i förbindelse, och i allmänhet mot hans behandling af utvandrarne. Om emellertid redan förhållanden under transporten kunna motivera en sådan åtgärd, sä finnes så mycket större skäl därtill, dä utvandringen i fråga är öfverhufvud för utvandrarnes välfärd vådlig. I afseende ä denna principiellt

grundläggande fråga hänvisas till den allmänna redogörelsen. 1 *etta sistnämnda skäl är emellertid nära förbundet med kraf ve t pä tillvaratagande af utvandringslandets nationella intressen, då, såsom i den allmänna redogörelsen likaledes utvecklats, en af den moderna utvandringspolitikens uppgifter är den oundvikliga utvandringens ledande till trakter, där den kommer hemlandet bäst till godo, hvilket åter har utvandrarnes andliga och ekonomiska välfärd till förutsättning. Slutligen kan en politik med vägrande af koneession at utländska redare i vissa fall göras berättigad ur synpunkten af den inländska sjöfartsnäringens främjande; en synpunkt, som för de tyska och ungerska lagarnas formulering varit medbestämmande.

D) 1 den italienska utvandringslagen har förutom tillvaratagandet af ofvannämnda synpunkter försök gjorts med ett ytterligare synnerligen omfattande statligt ingripande i utvandrarbefordringen. Utgående från en allmänt utvandringsvänlig hållning, har nämligen den italienska lagstiftningen ställt de transoceanska rederiernas hela tariffpolitik under statlig kontroll och ledning. Afsikten härmed har varit, att söka förhindra biljettprisernas otillbörliga stegring, i ändamålsåväl att. skydda utvandrarnes personliga ekonomiska intressen som att förebygga ett af högre öfverfartspris lororsakadt försvårande af utvandringen. Rörande det sätt, hvarpå man ansett sig vinna detta ändamål, hänvisas till utdraget ur lagen ofvan (Art. 14, 25), hvarvid endast är anledning påpeka do otillfredsställande bestämmelser, hvilka i händelse af trustbildning mellan utvandringsrederierna äro afsedda att tillämpas. 1 öfrigt hänvisas i afseende å denna punkt till den allmänna redogörelsen. •

E) 1 de italienska och spanska utvandringslagarna äro redarne förpliktigade att i enlighet med vissa bestämmelser återbefordra utvandrade personer till hemlandet.

VIII. Närmare bestämmelser om ansvariga ut va nd rar-befordra re.

I detta afsnitt skall redogöras för utvandringslagstiftningens ställning i detalj till de ansvariga utvandrarbefordrarne. Dessa äro, såsom framhållits i VI, följande: i England dels redarne (hefraktarne, befälhafvarne) af utvandrarfartygen, hvilka äro ansvariga för den trans-oceanska befordringen, (Ms mäklarne (passage brokers), hvilka äro ansvariga för de förbindelser, hvilka de ådraga sig under sin medverkan vid utvandrarbefordringen; i Frankrike och Belgien utvandriugs-entreprenörer, vare sig redare eller icke; i Nederländerna företagare vid utvandrarbefordring, vare sig redare eller icke, och hvilka äro af tvH särskilda slag, nämligen sådana som åtaga sig utvandrares befordran till främmande världsdel samt sådana som åtaga sig deras befordran till genomfartshamn i Europa; i Danmark, Norge och Sverige dels de såsom utvandraragenter betecknade personer, dels redare (befraktare, befälhafvare) af utvandrarfartyg, hvilka utan agent såsom mellanhand bedrifva utvandrarbefordring; i Schweiz dels utvandrings-agenturer, dels resebyråer; i Tyska riket, Italien, Ungern och Spanien de företagare vid utvandrarbefordring, hvilka med i Tyska riket visst undantag vid transoccansk befordring måste vara redare (befraktare) af utvandrarfartyg. De i Tyska riket tillåtna agenter till redarne samt de i Spanien tillåtna konsignatörerna äro visserligen, i motsats mot livad i alla andra stater är fallet, ansvariga för de förbindelser, hvilka de ådraga sig under sin medverkan vid utvandrarbefordringen, men torde dock lämpligen böra i nästa afsnitt sammanföras med agenter i öfriga stater.

Dessa ofvannämnda ansvariga utvandrarbefordrare skola för vinnande af korthet benämnas expcdienter. De äro, allteftersom de äro redare eller icke, af väsentligt olika karaktär, men hafva detgemensamma kännetecken, att de ärt) självstftndiga företagare, hvilka ieke äro sysslomän till andra personer utan äro själf v a ansvariga tor sina vid utvandrartransporten ådragna civilrättsliga förbindelser. I alla stater, utom Tyska riket, äro de äfven ansvariga för sina agenters (underagenters) handlingar. Flera hufvudsakliga bestämmelser, som hafva afseende a dem, äro för Tyska rikets, Italiens. Ungerns oeh Spaniens vidkommande redan refererade i VII. men af dessa komma en del att i föreliggande sammanhang på nytt anföras.

De här afsedda bestämmelser om ansvariga expedienter äro a) om koneessionsplikt, b) 0111 vid expedientens person (juridiska person) fästade villkor, e) om afgifter, ställande af säkerhet och tagande af försäkring, d) om villkor, som i öfrigt göras gällande vid koncessions meddelande.

Koneessionsplikt.

England. Redare (befraktare, befälhafvare) af utyandrarfartyg äro ieke underkastade skyldighet att begära samt erhålla koncession till utvandrarbeford-ring. — »Passage brokors» åter skola (M. Sh. A. 1894, § 342 b) hafva erhållit licens för den tid, de äro verksamma såsom sådana. Denna licens meddelas 343) af »thc lieensing authority» på den ort, där sökanden har sin verksamhet. Nämnda myndighet Ur inom London samt på Irland: thc justices ofthepeace: i England utom London: thc eouncil of a couuty borough or county district: i Skottland: sheriffen. Board of Trade skall (§ 343). för att licensen skall kunna erhållas, minst 14 dagar förut hafva erhållit meddelande af sökandcu. att han ämnar ingifva dylik ansökan: likaledes skall Board of Trade erhålla mcddclaudo oui licensens beviljande samt, i fall af förverkande, om detta förhållande. Licensen gäller (§ 341). såframt den icke dessförinnan förverkas, till den 31 januari året efter det år, då den meddelats; den kan genom dorn-stolsutslag när som helst förklaras förverkad, då mäklaren öfverträdt lagens i fråga bestämmelser Frankrike. Utvandringsexpedicntcr skola (L. 1860, Art. 1; D. 9 mars—6 april 1861, Art. 3) hafva erhållit autorisation af ministern för jordbruk, handel oeh offentliga arbeten. Antorisationcn gäller icke for bestämd tid: don kan emellertid af ministern, vid fall af grof öfverträdclac, när som helst åtcrknllas. Belgien (L. 1876, Art. 1; R<'gl. 1905, Art. 13). lTtvandrings-expedienter skola hafva erhållit autorisation af ministern för utrikes ärendena, hvilken dessförinnan skall hafva inhämtat den för utvandringens öfvervakande förordnade inspektionskommissionens mening. Antorisationcn kan af ministern vid fall af grof öfverträdelse temporärt eller definitivt tagas tillbaka, sedan nyssnämnda kommission dessförinnan uttalat sig. — Nederländerna. Ut-vandringsexpedienter, såväl de, hvilka åtaga sig utvandrares befordring till ort utom Europa (W. 1860. Art. 4), som de, hvilka åtaga sig utvandrares befordring till europeisk genomfartshamn (W. 1869, Art. 11), äro ickc skyldiga att begära samt erhålla formell koncession. Sedan det i författningarna föreskrifna villkor om ställande af säkerhet iakttagits, anses koncessionen i och med detta gifven. — Danmark ^L. 1868. §§ 1 -4). Ingen får uppträda som utvandraragent utan särskildt därtill mcddeladt tillstånd. Tillstånd att befordra utvandrare direkt från danska sjöhamnar kan blott meddelas af justitieministern. Tillstånd att åtaga sig utvandrares befordring öfver utländska europeiska hamnar meddelas af polismästaren på den ort, livarcst sökandcu är bosatt. Om tillståndet, som ej är ställdt på viss tid. missbrukas, silrskildt genom att medelst osanna före-speglingar värfva utvandrare, kan det när som helst återkallas af don myndighet, g om meddelat detsamma Alla spörsmål, som rom meddelandet af tillståndet i fr äga, kunna emellertid (§ G) dragas under justitieministerns afgörande. — Norge. (L. 1869, §§ 1. 4, 5. 11). Utvandringsexpedienter (utvandringsagenter samt redare, befraktare och befälhafvare å utvandrarfartyg, hvilka befordra, utvandrare utan agent, såsom mellanhand) skola hafva skriftligt tillstånd af polismästaren på den ort. hvarest expedienten har sitt hufvudkontor eller hvarifrån hans verksamhet i öfrigt utgår. Tillståndet gäller till den 31 dee. det år, då det är meddeladt, och kan dessutom af polismästaren nkr som helst återkallas. Polismästaren skall till vederbörande regeringsdepartement insända meddelande om hvart och ett meddeladt eller återkallad t tillstånd af ifrågavarande slag. — Sverige. (K. F. 1884, §§ 1—3, 53-—54). Utvandrar-agent skall hafva tillstånd af kungl. kommerskollegium. Detta gäller intill utg&ngen af det år, hvarunder det blifvit utfärdadt, oeh äger kommcrskollegium äfven före nämnda tid, att i händelse omständigheturna därtill föranleda, återkalla tillståndet. Redare och befälhafvare å utvandrarfartyg åter, vare sig de befordra utvandrare med eller utan agent såsom mellanhand samt vare sig de uro utlänningar eller icke, äro ieke skyldige att därtill begära och erhålla tillstånd. Schweiz. (B.-tt. 1888. Art. 2, 3). Den soui vill befatta sig med affärsmässig befordring af utvandrare eller med affärsmässigt försäljande af resebilj etter, måste härtill hafva ett af Förbundsrådet utfärdad t patent Förbundsrådet äger rättighet att återtaga detta, när innehafvaren ieke längre uppfyller vissa föreskrifna fordringar (Art. 3. mom 1—3) eller gör sig skyldig till svår oeh upprepad öfverträdelse af lagens föreskrifter eller befattar sig med ett kolonisationsföretag, med afseende å hvilket Förbundsrådet funnit sig föranlåtet till varning. — Dä en agent (resp. innehafvare af resebyrå) vill af-st& från sitt patent, skall han göra anmälan därom till Förbundsrådet och återställa patentet till detsamma. — Tyska riket. Jfr VII. (G. 1897, §§ 1—2,

10, 39). Tillstånd till utvandrarbefordring är erforderligt oeh meddelas af rikskansleren med instämmande af Förbundsrådet. Tillståndet kan af rikskansleren med Förbundsrådets instämmande när som helst inskränkas eller återkallas. Viss myndighets, »Beirat fttr das Auswanderungswesen»,1 mening skall inhämtas af rlkskanslcren vid

tillstånds meddelande åt vissa utvandrings-fö re taga re samt vid tillstånds inskränkning eller återkallande. Ställföreträdare till utvandringsföretagare skall hafva tillstånd af rikskansleren. Detta tillstånd kan af rikskansleren när som helst återkallas. Ungern. Jfr VII. (Ges.-Art. 1903, §§ 7. 13, 21). Tillstånd till utvandrarbefordring är erforderligt oeh meddelas af inrikesministern. Det kan af inrikesministern när som helst inskränkas eller återkallas. Tillståndet skall återkallas, då vederbörande icke

längre uppfyller vissa fordringar 8. 14. 18): då sådana förhållanden visat

sig, hvarur det framgått, att vederbörande med afseende å affärsrörelsen är

otillförlitlig: då minskning i borgenssumman icke inom 15 dagar efter befall-

ning härom, ånyo ersättea. Ställföreträdare till utvandringsföretagare skall likaledes hafva tillstånd af inrikesministern. I afseende å dess återkallande oeh anledningar härtill gälla samma bestämmelser, som för utvand rings företagarne. — Italien. Jfr VI1. iL. 1901, Art. 13—15). Utvandringsföretagare skall hafva sökt oeh erhållit patent af Utvand ringskommissariatet. Patentet gäller för ett år: det kan emellertid af utrikesministern efter Utvandrings- * rådets hörande, genom motiveradt dekret vägras, inskränkas eller återkallas. Rörande anledningarna härtill, se VII, sid. 100—101. Spanien. .Jfr VII. (Lev

1 Se sid. 166.1907. Art. 22. 28). De fartygsägare cl ler rodarc. som vilja utöfva verksamhet med utvandrartransport. äro skyldiga att förskaffa sig tillst&ndsbevis, hvilket inrikesministern skall utfärda, sedan Öfvcrstyrelsen for emigrationen blifvit hörd. Utländska fartygsägare eller redare eller deras ställföreträdare utom riket äro dessutom skyldiga att förse sig med patent, ntställdt af Öfverstyrelscn tor emigrationen. — Ofvanuiimnda tillståndsbevis kunna ann ulleras, dä redarne bevisligen begä allvarliga brott vid ntöfvandet af sin rörelse eller ej ställa sig de villkor till efterrättelse, som lagen föreskrifver. äfvensom dä regeringen på grund af Art 15 förbjndcr emigration till viss trakt

Det framgår häraf: A) De ansvariga expedienterna vid ut-vandrarbefordring skola i de flesta länder hafva koncession. Undantag bestar i Nederländerna för alla ansvariga expedienter samt i England för redare (befraktare. befälhafvarc) af utvandrarfartyg och i Sverige fiir redare (och befälhafvare) af utvandrarfartyg. B) Koncessionen meddelas i Frankrike, Belgien, Sverige, Schweiz, Tyska riket, Ungem, Italien och Spanien af regeringsmyndighet eller annan central administrativ myndighet, i England (for mäklarne), Danmark och Norge af ortsmyndighet; i Danmark dock med det ond antag, att koncession till direkt befordring meddelas af regeringsmyndighet samt att orts myndigheternas åtgärder äfven i annat fall kunna där öfverklagas. *') Koncessionen meddelas på obestämd tid i Frankrike, Belgien, Danmark, Schweiz, Tyska riket, Ungern och Spanien; på bestämd tid (på ett år eller till efterföljande 31 dec. eller 31 jan.) i England, Norge, Sverige och Italien. D) Koncessionen kan i alla länder, där den erfordras, när som lielst återkallas; i England (för mäklarne) först efter domstols beslut; i öfriga länder af den myndighet, som beviljat koncessionen, eller af annan högre administrativ myndighet.

E) De orsaker, som kunna föranleda koncessions inskränkning eller återtagande, äro fiSrfattningsöfverträdelser i allmänhet (England); grof öfverträdelse (Frankrike, Belgien. Schweiz, Spanien); missbruk af tillståndet, i synnerhet genom emigrantvärfhing (Danmark); da omständigheterna därtill föranleda (Sverige). Att koncessionen dessutom skall återkallas (resp. vägras), då vederbörande icke uppfyller de i författningarna innehållna fordringar rörande personliga kvalifikationer, säkerhetens storlek och beskaffenhet m. 111., är i alla författningar underförstådt; uttryckligen utsagdt är det blott i de schweiziska, ungerska och spanska lagarna. Hvad slutligen beträffar de särskilda synpunkter, som i de nyaste utvandringslagarna göras gällande vid koncessionens meddelande, vägrande och återkallande, hänvisas till VII.

Vid expedientens person (juridiska person) fastade villkor.

England. Författningarna omnämna inga villkor rörnndc rednrnes eller mäklarnes personliga kvalifikationer. Frankrike. Författningarna omnämna inga villkor af denna art. Belgien. RAgl. 1905. Art. 13. Expedicnten skallhafva sitt domicil i Belgien. Art. 57. Bet. är förbjudet for hvarje statens, provinsens eller kommunens

funktionär, tjänsteman eller agent att direkt eller indirekt vara intresserad i rörelse med emigrantbefordring. — I öfrigt omnämna för-fattningarna inga villkor af denna art. Nederländerna. Författningarna omnämna inga villkor af denna art. Danmark. Utvandraragent skall (L. 1868, $ '2) vara myndig oeh hafva god frejd, vara bosatt i Danmark samt hafva varit bosatt därstädes i fem år: från den sistnämnda bestämmelsen kan dock justitieministern medgifva undantag. - Vid direkt befordring kan justitieministern <§ 3) uppställa sådana villkor äfven i afseende å expedienteus person (juridiska person), som han anser nödvändiga för utvandrarnes skydd. Norge. Författningarna omnamna inga villkor af här afsedda art. Sverige. (K. F. 1881, §§ 2, 54). Utvandraragent får utöfva sin rörelse blott i eget namn, men ej med begra^nandc af firma. Tillstånd att vara utvaudrar-agenf må ej meddelas annan än här i riket bosatt man. som är svensk undersåte. äger medborgerligt förtroende, gjort sig känd för ordentlighet och i öfrigt finnes lämplig. I afseende å redare eller befälhafvare å utvandrarfartyg, hvilken drifver utvandrarbefordring utan agent såsom mellanhand och hvilken icke är bosatt i Sverige, är stadgadt, att han skall för någon i riket bosatt nian utfärda skriftlig fnllmakt att utan inskränkning tala och svara i afseende ä de ersättningsanspråk, gom kunna af utvandrare eller annau därtill behörig person framställas. I öfrigt är om redare eller befälhafvare ä utvandrarfartyg i föreliggande afseende intet stadgadt. Schweiz. (G. 1888), Art. 2, 3. Patent att &taga sig utvandrares befordran få endast meddelas åt sådana agenter eller fullmäktige för agenturbolag, hvilka hafva god frejd och medborgerligt, förtroende, äro förtrogna med ifrågavarande affärsrörelse och i stånd att ombesörja utvandrares säkra befordring1 samt hafva fast domicil inom republiken. Om en utvandringwa^entur bedrifves af ett bolag, skall bolagsordningen eller en bevittnad afskrift af densamma ingifvas till Förbundsrådet samt namnet meddelas ä den för affärsrörelsen bcfullmäktigade personen; äfven bör hvarje ändring hilrutinnan meddelas. Utvandringsagenterna (och deras underageutcr) fä icke stå i vare sig tjänste- eller något annat afhäugighetsförhållande till ett transoceauskt ångbåtsbolag eller järnvägsbolag. Art. 6. Agenterna (och undcragcntcrna) få ickc vara ämbetsmän eller anställda i statens tjänst. Tyska riket. Jfr VII. (G. 1897). §§ 3 —4. Tillstånd till utvandrarbefordring kan i regel endast meddelas a) åt rik smed borgare, hvilka hafva sitt affärsdomicil inom riksområdet: b) åt handelsbolag, inregistrerade föreningar och juridiska personer, hvilka hafva domicil inom riksområdet; ät öppna handelsbolag och kommanditbolag samt kommanditbolag på aktier dock endast i det fall, att deras personligen ansvariga delägare samtliga äro riksmedborgive. Utländska personer eller bolag, äfvensom sådana riksmedborgarc, hvilka ickc hafva sittuffärs-domicil inom riksområdet, kunna endast erhålla tillståndet i fråga om do a) bemyndiga någon inom riksområdet bosatt riksmedborgarc Båsom sin fullmäktige, hvilken i alla frågor, som röra utvandrarbefordringen, har att rätts-giltigt represeutora dem gentemot myndigheter och private; b) underkasta sig tysk lag och tvska domstolar i alla rättstvister, som kunna uppstå vid utvandrarbefordringen. Expcdicnten skall 5) vid transoccansk befordring visa att han är redare; visst undantag därifrån kan (§ 7) af rikskansleren göras. Expodienten kan (§ 9) utöfva sina rättigheter till affärsrörelse genom ställföreträdare. Efter expedientens död eller i den händelse han blir ställd under förmyndare, kan hans affärsrörelse högst sex månader fortsättas genom

1 Innebörden af denna bestämmelse, då ju vederbörande ickc äro redare eller stå i något lagstadgadt förhållande"tiII sädana, svncs tvetydig.ställföreträdare. Ungern. Jfr VTI. (Ges.-Art. 1903). § 8. Tillstånd till utvandrarbefordring kun meddelas l:o) åt inländska företagare, såväl private som bolag, dä innohafvaren resp. dc personligen ansvariga bolagsmedlemmame och vid fall af aktiebolag styrelsens flertal äro ungerska statsborgare. såframt desamma icke till följd af förbrytelse eller förseelse stå under åtal. eller öfver-hufvud ådömts frihetsstraff, eller ieke varit straffade lor en af vinningslystnad begången förbrytelse, förseelse eller öfverträdelse af denna lag och ingen befogad anmärkning gentemot dem ined afseende å heder och tillförlitlighet linnes: 2:o) åt utländska företagare, private eller bolag, a) oin do inom det ungerska statsområdet anställa en där bosatt ungersk statsborgare såsom sin ställföre-trädare, hvilken i utvandringsaiigelägcnheter representerar dem med full rätts-giltighet och full ansvarighet gentemot myndigheter och enskilde: b) om de vid fall af under transporten uppkomna rättskonfiiktcr underkasta sig ungerska lagar och ungerska domstolar. Vid transoccansk transport skall (Zirk.-Ver. 1904, § 8) den som söker tillstånd till utvandrarbefordring gifva noggranna upplysningar om sin egenskap af redare. Expedienten kan (Ges. Art.-1903. §§ 13- 14) utöfva sin affärsrörelse genom ställföreträdare. Ställföreträdare kan endast don vara, som a) är ungersk statsborgare. b) är bosatt inom det municipium resp. ett af

de munieipier, till hvilket resp. till hvilka hans verksamhet sträcker sig, c) ieke står under förmyndare, kuratel eller konkurs, mot hvilken intet åtal för förbrytelse eller förseelse är inlcdt. som icke ådömts frihetsstraff, ieko varit straffad för en af vinningslystnad begången förbrytelse eller för en öfverträdelse af lagen XXXVIII af år 1881 eller denna lag och mot hvilken ingen befogad anmärkning i afseende å heder oeh tillförlitlighet finnes. Italien. Jfr VII. (L. 1901). Art. 13. Patent såsom utvandrar-befordrarc kan. försåvidt dc förfoga öfver lagstadgade utvandrarfartyg. meddelas åt a) inländska rederibolag; b) utländska redcribolag. erkända i riket enligt §§ 230 o. följ. af handelsbalkcn: c) inländska redare, ensamma eller i konsortier: d) utländska redare samt inländska och utländska be fraktar c. Ät utländska bolag, redare och befraktarc kan patentet i frfiga utfärdas endast om de till sin fullmäktige utnämna en inom riket bosatt italiensk statsborgare eller lagligcn konstituerad italiensk firma, och om de underkasta sig alla inrikes förordningar och reglementen i fråga om allt som rörer utvandrar-befordringen och hvad därmed sammanhänger. Spanien. Jfr VII. (L. 1907). För att erhålla tillståndsbevis till utvandrarbofordran erfordras: l:o) att redaren är spansk medborgare oeh är bosatt i Spanien: då det är fråga om juridiska personer är det tillräckligt, att styrclsemedlcmmarua hafva sagda nationalitet och bostad; 2:o) att om redaren ej är spanjor eller är bosatt utrikes, han bcfull mäktigar en i Spanien bosatt spansk undersåte att vara hans syssloman i livad som angår utvaudrarbefordringen och att öfvertaga hans ansvarighet enligt lagens föreskrifter.

Det synes liäraf, att i de flesta äldre författningar inga uttryckliga stadgan den rörande expedienten sasom fysisk eller juridisk person hafva ansetts erforderliga. I Belgien, Schweiz oeh Damnark samt i Sverige, livad beträffar utvandraragenter, säges dock att expedienten skall hafva sitt domieil inom riket; i Schweiz, Danmark och Sverige Stadgas om utvandraragent, att han skulle hafva god frejd; i Schweiz (>ch Sverige att han skall vara inländsk statsborgare. Dessa och liknande bestämmelser torde äfven i länder, där inga uttryckliga stadgan den härutinnan äro träffade, vid koncessionen göras gällande.1 de nyaste tyska, italienska, ungerska och spanska utvandringsiagarna åter hafva, utöfver de föregående, ytterligare bestämmelser blifvit erforderliga, i anslutning till dessa lagars pa denna punkt väsentligt olika karaktär (jfr VII). Dels stadgas, att expedienten vid transoceans k befordring skall vara redare, dels träffas i den händelse expedienten är ett bolag bestämmelser rörande dettas karaktär, dels angifvas närmare de villkor, hvarunder utländska expedienter kunna erhålla koncession. I afseende a denna lagstiftnings allmänna innebörd hänvisas till VII. Här må endast anmärkas, att lagstiftningen vid denna anordning bör såsom inländska expedienter godkänna samtliga de inländska bolagsformer, hvilka äro tillåtna för rederirörelses bedrif-vande; i afseende å utländska expedienter måste den af naturliga skäl rätta sig efter bolagslagstiftningen i vederbörande utländska stat. I sistnämnda fall faller hufvudvikt pa beskaffenheten af den syssloman inom riket, hvilken den utländske expedienten skall vara skyldig att be full mäktiga. Denne bör vara en inländsk man, på hvars personliga egenskaper höga fordringar böra ställas; dock är lämpligt att äfven lämna möjlighet öppen för inländska bolag eller andra juridiska personer med fosterländska syften att åtaga sig dylikt sysslomansskap.

Förutom detta kan det vara ändamålsenligt, att expedienten, vare sig han är inländsk eller utländsk man, tillätes utöfva sin verksamhet genoin ställföreträdare; detta i ändamål att i eventuella filialer af hufvudkontoret kunna förbjuda användande af agenter samt for att möta eventualiteten af expedienteus död eller sättande under förmyndare. Pa ställ föret rädarnes personliga egenskaper böra enahanda fordringar ställas som pä utländska expedienters sysslomän.

Uppmärksamheten fästes pä de i Belgien och Schweiz träffade bestämmelser, att inga i utvandrarbefordringen intresserade personer tillåtas vara statens (kommunens) tjänstemän.

Afgifter; ställande af säkerhet; tagande af försäkring.

Knncessionsafgifter förekomma cmlast i Schweiz. Italien oeh Spanien. I Schweiz (B.-(i. 1888, Art. 3) skall för patentet alt vara utv:ui(iraragen 1 (innehafva utvandriugsagentur resp. resebyrå) ärligen betalas 50 fres. I Italien (L. 1901, Art. 13) är patentet att vara utvnndringscxpedleut, hvarje gäuj; det utfärdas (förnyas), belngdt med en afgift af 1,000 lire. I Spanien (L. 11HJ7. Art 22) äro utländska fartygsägare eller redare eller deras sysslomän skyldiga att för patentet ärligen erlägga en afgift, som ej skall understiga 1,000 oeh ej öfverstiga 3,00(1 pesotas.

Rörande ställande af säkerhet i och för erhållande af koncession såsom utvandringsexpedicrit eller tillåtelse att begynna verksamhet säsom sådan är stadgadt pä efterföljande sätt. England. (M. Sli. A. 1894, § 342.). Licensen för •passage brokcrs» skall föregås af en skuldförbindelse till staten å 1,000 pund, med två säkra af vederbörande utvandring tjäna teman godkända borgensmän. Förbindelsen skall föruyns hvarje gång licensen erhålles. Rörande de närmare bestämmelserna, se anförda ställe. Frankrike, Den säkerhet, som(L. 1860, Art. 2: D. 9 mara—6 april 18GI. Art. 1. 2) skall ställas för erhållande af autorisatlon som utvandringscxpcdiont, skall (D. 8 febr. 1889) utgöra 40,000 frcs. Den kan utgöras af penningar ellor af med vederbörlig borgen försedd förbindelse. I förra fallet förräntas den efter 3 %. I senare fallet kan borgesman inom 15 dagar anbefallas att inbetala beloppet. Säkerheten kan återställas först box månader efter det att expodienten förklarat sig ämna upphöra med »in verksamhet eller efter det att hans autorisation återkallats. Om inbetalning af eventuellt uppkommande minskning, se D. 1861, Art. 1. Belgien. Den för erhållande af autorisation såsom utvandrings-expedient erforderliga säkerheten (L. 1876, Art. 2; R. 1905, Art. 14) skall utgöra 40,000 frcs i belgiska statspapper ellor i penningar. I senare fallet förräntas den efter 21/* Om återställandet är stadgadt såsom i Frankrike. Nederländerna. Formell koncession för utvandringsexpedient är, som anmärkts, icke toreskrifven. Innan någon tillåtes uppträda såsom utvandringsexpedient skall han dock (W. 1861, Art. 7, 17; W. 1869, Art. 4, 11) hafva ställt on saklig eller personlig borgen till vederbörande nppsiktskommissions 1 förfogande å ett belopp, som bestämmes af kommissionen, men som ieke skall öfverskrida a) 10,000 gulden, om befordringen afser främmande världsdel, b)

5,000 gulden, om den afser enropeisk genom farts hamn. Om återbetalning af säkerheten är stadgadt (W. 1869, Art. 5), att expedienten anses hafva fullgjort sina förpliktelser först sedan ett år har förflutit efter ett ntvandringsfartygs utklarcring utan att åtal mot honom väckts nngående transporten. Om inbetalning af eventuellt uppkommande minskning i borgenssumman, äfvensom om borgesmännens beskaffenhet, se W. 1861, Art. 7 Danmark. Den för tillstånd att uppträda såsom utvandraragent erforderliga säkerhet, bestämmes (L. 1868, § 3) vid direkt befordring i hvarje särskildt fall af justitieministern. Vid indirekt befordring (L. 1868, § 5) bestämmes säkerheten, som skall utgöras af värdepapper eller af med godkänd borgen försedd förbindelse, af polismästaren. Den skall utgöra minst 3,000 Rd., högst 10,000 Rd. Vid beloppets bestämmande bör särskildt hänsvn fästas därvid, om rörelsen omfattar befordring längre än till laudningsortcn i den främmande världsdelen, i hvilket fall beloppet ej får sättas lägre än till 7,000 Rd. Den ställda säkerheten kan dessutom när som helst kräfvas höjd till 10,000 Rd. Om dess återställande gälla samma stad-ganden som i Frankrike och Belgien. Norge. (L. 1869, § 2). Samma bestämmelser äro ifråga om säkerhetens ställande träffade som vid indirekt befordring i Danmark: dc respektive beloppen äro endast andra, nämligen 2,000, 7,000 och 5,000 Spd. Om återställandet gäller likaledes detsamma som i Frankrike, Belgien och Danmark; endast skall den före återställandet fastställda tiden ökas från sex till tolf månader, i fall befordringen afsett orter bortom Goda Hoppsudden och Kap Horn. Sverige. (K. F. 1884, §§ 3, 14). Den för tillstånd att uppträda såsom utvandraragent erforderliga säkerhet skall godkännas af kungl. kommcrskollegium; den må utgöras af penningar eller sådana värdeägande handlingar, som af kollegium godkännas oeh skall omfatta ett belopp af minst 10,000 kr., högst 60,000 kr. Därest sökanden anmält sig vilja besörja utvandrares fortskaffande längre än till hamn i annan världsdel, mä boloppet icke sättas lägre än 20,000 kr. Kollegium äger. i händelse omständigheterna därtill föranleda, förordna om ställande af högre säkerhet inom ofvannämnda gränser. Säkerhet må ej återbekommas förrän två år efter slutet af det, för hvilket den varit afsedd. År mot agent crsättningspåstående fram-ställdt, skall äfven sedermera så stor del af säkerheten, som svarar mot det belopp, ersättningsanspråket afser, innehållas, intill dess ersättningstvisten

1 Se afsnitt XII, sid. 164.blifvit slutligen afgjord. Tyska riket. (G. 1897, § 5.) Före tillstånds meddelande åt nt.vandringsffireta.gare har denne att ställa säkerhet till ett minsta belopp af .r>0,()00 Mk. Härifrån kan (§ 7) blott i Bärskilda fall undantag af rikskansleren medgifvas. Säkerhetens storlek oeh närmare beskaffenhet, bestämmes af koneessioneringsinstansen. Schweiz. (B.-G. 1888, Art. 4). Hvarje ntvandringsngentur har att tor erhållande af patent ställa säkerhet till ett belopp af 40,000 fres; personer, hvilka söka tillstånd till affärsmässig försäljning af resebiljct.ter (resebyråer), hafva att ställa säkerhet till ett belopp af 20,000 fres. Säkerheten skall

bestå af schweiziska statspapper eller kan-tonala obligationer eller andra fullgoda värdepapper. Säkerheten återlämnas först ett år efter patentets npphörande, hvarjämte vid fall af oafgjorda ersättningsanspråk gäller samma bestämmelse som i Sverige. Om säkerheten af någon anledning minskas i värde, skall deponentcn, vid äfventyr att få sitt patent återkalladt, omedelbart komplettera densamma. Italien. (L. 1901, Art, 13). Patent såsom ntvandringsexpedient är bnndet vid en borgenssumma, ieke understigande 3,000 lire i ränta å italienska statspapper. Summan skall bestämmas af utrikesministern alltefter verksamhetens betydenhet. Ungern. (Ges.-Art. 1903, § 9; Z.-V. 1904, §§ 13—14). Den, som gör ansökan om tillstånd att vara utvandringsexpedient, skall ställa cn säkerhet till ett minsta belopp af 100,000 (ungerska) kronor. Säkerheten skall utgöras af penningar, ungerska statspapper eller andra af finansministern godkända ungerska värdepapper. Säkerheten återbetalas, då tillståndet till verksamhet upphör samt inga oafgjorda ersättningsanspråk kvarstå. Rörande säkerhetens förräntning, komplettering vid minskning m. m., se Z.-V. 1904, § 13. Spanien. (L. 1907, Art. 22, 26, 27). Redare eller syssloman till utländsk redare, som gör ansökan om tillstånd till utvandrarbefordring, är skyldig att deponera cn säkerhet å 50,000 pesetas i emigrationskassan. Säkerheten kan utgöras af penningar cilor statspapper; i senare fallet gäller för dess värdering den officiella noteringen. — Redarne äro skyldiga att inom tid, som bestämmes i särskildt glemente, ingifva svaromål då fråga uppstår om säkerhetens komplettering. Afven bestämmes i samma särskilda (ännu ej utkomna) reglemente om tiden och villkoren för säkerhetens återställande.

Rörande tagande, af försäkring eller ställande, af säkerhet vid utvandrar fartygs af segling är pä följande sätt stadgadt. Frankrike, Danmark, Norge, Italien och Spanien hafva, såvidt bekant, härom inga bestämmelser. England. (M. Sh. A. 1894, §§ 309—310). Innan ett utvandrarfartyg utklareras eller går till sjöss, skall befiilhafvare tillsammans med redaren eller befraktaren, eller, i den händelse redaren eller befraktareu är frånvarande eller är densamme som befälhafvaren, tillsammans med cn annan af den högsta tulltjänstemannen å afgångsortcn godkänd fullgod person, en för båda och båda för en, afgifva en skuldförbindelse till staten å en summa af 2,000 pund. Då hvarken redaren eller befraktaren af utvandrarfartyget är bosatt på de Iirittlska öarna, akall skuldförbindelsen lyda å 5,000 pund. Belgien. (L. 1870, Art. 3; R. 1900, Art. 21—23). Förutom den säkerhet, ntvandringsexpedient är skyldig att ställa för erhållande af koncession (jfr ofvau), skall han vid utvandrar-fartygs alsegling antingen på sin bekostnad men för utvandrarnes räkning iör-säkra dessa gentemot skador och förluster, som kunna uppstå genom bristande uppfyllelse af utvandr;irkontrakten, eller ock till visst officiellt ställe inbetala cn mot försäkringen svarande summa. Dennas belopp skall minst motsvara sammanlagda summan af biljettafgifterna, men kan i vissa fall höjas. Närmare se R. 1905. Nederländerna. (W. 1861, Art. 13; W. 1869, Art. 8). Förutom den säkerhet, utvamlringscxpedicnt är skyldig ställa (jfr ofvan), skall han föreutvandrarfartyg» afsegling taga cn försäkring för utvandrarnes räkning, uti hvilken assuradören förbinder sig att ersätta de kostnader, hvilka i händelse af sjöolycka komma att föranledas af utvandrarnes logcring och forplägning under fartygets iorduingsställando eller deras fortskaffande på. annat sätt till bestämmelseorten. om fartyget urståndsättcs att fortsätta resan. Försäkringssummans belopp skall utgöra minst 1 */* gånger transportsumman för samtliga utvandrare. Närmare föreskrifter, se de citerade ställena. Sverige. (K. F. 1884, § 53). Redare eller befälhafvarc 5. utvandrarfartyg, hvilka befordra utvandrare utan agent såsom mellanhand, äro skyldiga att vid utvandrar-fartygs afsegling ställa säkerhet till ett belopp, motsvarande sammanlagda summan af utvandrarnes afgiftcr för öfverfarten. Tyska riket. (G. 1897,

§ 32; B. 14 mars 1898, § 14). Förutom den säkerhet, utvandringscxpcdiont är skyldig att ställa för koncessions erhållande (jfr ofvan), kan han förpliktigas att vid utvandrarfartj*gs afsegling för utvandrarnes räkning taga en försäkring till ett belopp, motsvarande 1'/* gånger sammanlagda öfverfartskostnadcrna, eller att deponera en häremot svarande summa. Denna förpliktelse är således icke obligatorisk, utan blott fakultativ; den kan påläggas expedienten antingen af koncessioncringsinstansen eller utvandringsmyndigheten.1 Vid fall af försäkring skall den sistnämnda myndigheten godkänna såväl valet af assuradör som försäkringspoiiccns innehåll. Närmare föreskrifter, se sist citerade stallo. Schweiz. (B.-G. 1888, Art. 15 mom. 5—6). Förutom den säkerhet, expedient är skyldig att ställa for koncessions erhållande (jfr ofvan). är han förpliktigad att försäkra hvarje famlljeöfvcrhufvud bland utvandrarne gentemot olyckshändelser under resan för ett belopp af 500 frcs, äfvensom

försäkra utvandrarnes reseffekter gentemot skada och förlnst efter en af Förbundsrådet godkänd tariff. Ungern. (Ges.-Art. 1903, § 27, mom. 4). Förutom den säkerhet, expedient är skyldig att ställa för erhållande af koncession (jfr ofvan), är han förpliktigad att försäkra hvarje familjeöfverhnfvud bland utvandrarne gentemot olyckshändelse äfvensom dessas bagage gentemot skada och förlnst, efter af inrikesministern fastställd tariff.

Förpliktelse lor ansvarig utvandringsexpedient att hafva ställt vederbörlig säkerhet för fullgörandet af sina civil rättsliga förbindelser föreskritves i alla utvandringsförfattningar. Säkerheten är i alla länder, där koncession är erforderlig, en nödvändig förutbetingelse för dennas erhållande. I Nederländerna, där intet stadgande om formell koncession är träffadt, är säkerhetens ställande det oaktadt nödvändig förutbetingelse för tillåtelse att begynna verksamhet såsom utvandringsexpedient. i afseende åter ä redare af utvandrar-fartyg i England och Sverige, hvilka icke äro underkastade koncessionsplikt, är skyldigheten att vid viss tidpunkt ställa säkerhet ersatt med skyldighet att hvarje gäng ett utvandrarfartyg utklareras ställa viss säkerhet; i Sverige dock endast om redaren icke använder sig af utvandraragent såsom mellanhand. Denna sistnämnda förpliktelse har uppenbarligen samma ändamål som den nyssnämnda; emellertid har denna åtgärd mera karaktären af en försäkring, i synnerhet då säkerhetens belopp sättes i relation till sammanlagda biljettpriserna. I Belgien, Schweiz och Ungern har äfven ansetts

1 Om den sistnämnda, se afsnitt XII, sid. 16G.erforderligt att förpliktiga expedienten till såväl den ena som den andra af dessa åtgärder; i Tyska riket är förpliktelsen att vid ut-vandrarlårtygs utklarering taga försäkring blott fakultativ.

Om den för erhållande af koncession erforderliga säkerheten gäller följande:A) 1 Belgien, Schweiz, Ungern och Spanien äro med borgen försedda förbindelser icke tillåtna; i alla öfriga länder kunna sådana, i fall de efter vederbörlig pröfning befinnas fullgoda, godkännas såsom säkerhet. I Tyska riket och Italien innehålla dock författningarna intet uttryckligt stadgande härom, utan öfverlåtes pröfningen utan anvisningar till koncessioneringsinstansen. B) Säkerhetens belopp fixeras antingen absolut (England, Frankrike, Belgien, Schweiz, Spanien), eller fixeras endast minimigränsen (Tyska riket, Italien, Ungern), eller ock endast maximigränsen (Nederländerna), eller ock såväl minimi- som maximigränserna (Danmark, Norge, Sverige). Fixerandet endast af minimigränsen torde vara lämpligast, då vederbörande pröfningsinstans i så fall kan obehindradt höja säkerheten dels för utländska expedienter (jfr England), dels efter befordringens längd (jfr de i Danmark, Norge och Sverige träffade bestämmelserna), dels i allmänhet, då omständigheterna därtill föranleda. C) Om säkerhetens storlek (minimistorlek; gränser); se ofvan. D) I fråga om komplettering af eventuellt uppkommen minskning i säkerheten är i alla. författningar uttryckligen eller underförstådt stadgadt på ungefär liknande sätt (jfr ofvan). E) I fråga om villkoren för återställande af säkerheten gäller, att viss tid skall hafva förflutit efter det att expedienten upphört med sin verksamhet eller fått sin koncession återkallad; dessutom få inga oafgjorda ersättningsanspråk kvarstå. Vid jämförelse torde befinnas, att de strängaste bestämmelserna härutinnan äro träffade i Sverige.

Om förpliktelsen att vid utvandrarfartygs afsegling ställa säkerhet eller taga försäkring gäller följande. A) I England och Sverige (för redare, befraktare, befälhafvare å utvandrarfartyg) nämnes blott om säkerhets stäUande; i Nederländerna, Schweiz och Ungern blott 0111 tagande af försäkring; i Belgien och Tyska riket lämnas val mellan dessa båda åtgärder öppet. B) I England bestämmes säkerhetens belopp i absolut tal; i Belgien, Nederländerna, Sverige och Tyska riket ställes den i relation till sammanlagda beloppet af biljettafgif-terna för öfverresan; i Schweiz och Ungern skall försäkringen ske efter viss tariff för hvarje familjeöfverhufvud bland emigranterna samt för deras bagage.

Om arten och omfånget af den civilrättsliga ansvarighet, som ut-vandringsexpedienterna äro underkastade, och till säkerhet för hvars uppfyllande ofvanstående åtgärder äro föreskrifna, se afsnitt. XJ.Villkor, som i öfrigt göras gällande vid koncessions meddelande.

Härmed åsyftas sådana bestämmelser, som reglera expedienternas antal, området för deras affärsrörelse, fördelningen af deras verksamhet på olika orter m. m.

England, Frankrike, Belgien, Nederländerna hafva i sina utvandrings-författnlngar inga bestämmelser härom. Danmark. (L. 1868, § 7). Om ut-vandraragenten har för afsikt att drifva sin affärsrörelse utanför den ort, där han är bosatt, skall den polismästare därom underrättas, som gifvit honom tillstånd till agentverksamheten, hvarjämte ifrågavarande tillstånd skall uppvisas fiir polismästarne på de orter, där det skall användas. Norge. (L. 1869, § 3). Samma bestämmelse, som nyss anförda danska, är här träffad. Dessutom är (Regi. af Dep. f. det indre, § 1) stadgadt, att polismästaren vid meddelande af tillstånd till agentverksamhet skall iakttaga, att ingen del af riket kommer att falla under mera än en agents för samma ångbåtslinje verksamhet. Äfven skall det distrikt vara bestämdt angifvet, inom hvilket agenten representerar vederbörande ångbåtslinje. Polismästaren skall om dessa förhållanden, äfvensom då han vägrar en person tillstånd att vara agent, underrätta polismästarne på öfriga orter, där hnfvndkontor kunna upprättas. I sistnämnda afseende stadgas (L. 1897, § 1), att hufvudkontor endast få upprättas på de orter, som af Konungen bestämmas. Sverige. (K. F. 1884, § 3.) Tillstånd att vara ntvandraragent skall innehålla upplysning om den ort, där agenten är bosatt, samt det eller de län, hvarest han önskar ntöfva sin verksamhet. Stockholm anses i delta hänseende såsom särskildt län. Tyska riket. (G 1897). § 8. Tillstånd att vara utvandringsföretagare berättigar denne till affärsrörelse inoui hela riksområdet med den inskräkning, att han, såframt det ieke enbart är fråga om meddelande på förfrågan af upplysningar eller offentliggörande af befordringslägenheter och befordringsvillkor, vid ntöfvande af sin affärsrörelse utom den kommun, där han har sitt affärsdomicil, och de kommuner, där eventuella filialer finnas, uteslutande använder sig af de enligt § 11 o fol j. tillåtna ntvandraragenter. § 9. Företagaren kan utöfva sina rättigheter till affärsrörelse genom ställföreträdare. En sådan är erforderlig för

affärsrörelsen i filialer. Schweiz. (V.-V. 10 juli 1888, Art. 10). Det åt en utvandraragent gifna patent berättigar denne till affärsrörelse inom hela republiken; dock äro agenterna förpliktigade att underrätta utrikesdepartementet om sitt domicil oeh om hvarje förändring däri. Ungern. (Z.-V. 1904, § 9). Det åt cn transportföretagare glfna patent kan afse utvandrartransport från liela statsterritoriet eller från en bestämd del däraf. — Företagaren kan (Ges.-Art. 1903, § 11) erhålla tillstånd att utöfva sin affärsrörelse äfven genom en ställföreträdare och likaledes att upprätta filial. I filialen måste en ställföreträdare anställas. Italien. (Ii. 1901, Art. 13). Dot åt en ntvandrarheford-rare meddelade patent berättigar denne, eftersom inga inskränkningar äro I lagen stadgade, till affärsrörelse inom hela riksområdet. Spanien. (L. 1907, 'Art. 22). Det åt en utvandrarbefordrare meddelade tillstånd berättigar denne, eftersom inga inskränkningar äro stadgade, till affärsverksamhet inom hela riksområdet.

Denna sammanställning af bestämmelser är i sa måtto oegentlig, *om den i olika stater afser ansvariga expedienter af olika karaktär. I>et i Tyska riket, Ungern, Italien och Spanien åt expedienterna gifna tillstånd att utöfva verksamhet inom hela riksområdena är en naturligkonsekvens däraf, att dessa expedienter äro redarne själfva. De inrikes specialiseringssynpnnkter, hvilka i dessa stater tillämpas, göra sig i stället gällande vid koncessions meddelande åt redarnes agenter (underagenter, ombud). Se härom nästa afsnitt IX. I öfriga länder åter, där de ansvariga expedienterna icke behöfva vara redarne själfva, bör tillståndet åt dem underkastas pröfning till förebyggande af, att icke inom samma distrikt uppstå flera expedienter, hvilka sta i underförstådt agentförhållande till samme redare. Den fara för osund konkurrens, som däraf kan uppstå, spelar i afseende å frågan om emigrantvärfning en hufvudroll; se härom afsnitt X. Det är fördenskull vid sådan anordning af utvandrarbefordringen lämpligt att träffa de i Norge gjorda bestämmelser; en åtgärd, som dock i de stater blir illusorisk, där expedienten icke ens är skyldig angifva den utländske redare, som han underförstådt representerar. Äfven måste, såsom i afsnitt VII anförts, hela denna teknik med ansvariga expedienter, som stå i underförstådt agentförliallande till redarne, anses föråldrad.

Med den i Tyska riket, Italien, Ungern och Spanien stadgade anordning för utvaudrarbefordringen är visserligen lämpligt (om ock ej nödvändigt, jfr Ungern) att hvarje redare tillätes drifva verksamhet inom hela riksområdet. f vissa stater kan emellertid i sådan händelse vara billigt, att redaren tillätes inrätta filialer af sitt hufvudkontor. Detta kun äfven göras ändamålsenligt däraf, att i sådant fall en agent på samma ort undvikes. Inrättandet af filial på viss ort bör emellertid föregås af särskildt tillstånd, hvarvid ortens behof däraf bör tagas i öfvervägande.

Dessutom bör uttryckligen stadgas, huruvida filialen skall vara en resebyrå (afseende försäljning af 2:draoch högre klass biljetter) eller ett cmigrantkontor (afseende afslutande af utvandrarkontrakt); lämpligt är att icke tillåta båda dessa förrättningar från samma kontor. I filialerna bör redaren drifva sin verksamhet genom sådana ställföreträdare, hvarom stadgas i Tyska riket och Ungern.

IX. De ansvariga utvandrarbefordrarnes agenter (underagenter,

ombud).

De medverkande vid utvandrarbefordringen, hvilka i detta afsnitt afses, äro (jfr VI) följande: de engelska »agents» och »emigrant runners», de franska »agents», de belgiska »sous-agents», de danska och norska »fullmäktige», de svenska »ombuden», de tyska »Agenten», de schweiziska »Unter-agenten», de italienska »rappresentati», de ungerska »fullmäktige»; de spanska »consignatarios».

Rörande dessa personers ansvarighet för sina civilrättsliga förbindelser och ådragna straff, gäller följande.England. (M. Sh. A. 1894. § 341 mom. 2). Mäklarne (passage brokers) äro ansvariga for do handlingar och förseelser, hvilka begås af enhvar person, som handlar på uppdrag af dem eller såsom deras agent. De äro sålunda ansvariga, dels för de civilrättsl'ga förbindelser, hvilka deras agenter ådraga sig under sin medverkan vid utvandrarbefordringen, dels för de böter, hvilka såväl agenterna som dc s. k. runners, när de handla på mäklarnes uppdrag, kunna ådraga sig. Frankrike. (D. 9 mars—6 april 1861, Art. 4). Utvandrings-entreprenörerna äro ansvariga för sina agenters handlingar. Belgien. (R. 1905, Art. 16). Utvandringsentreprenörerna äro ansvariga för alla personers handlingar, hvilka hafva fullmakt af dem. Danmark. (L. 1868, § 7). Utvandrings* agenten är i ett och allt ansvarig för dess fullmäktiges öfverträdelser af denna lag. Norge. (L. 1869, § 3). Samma bestämmelse som i Danmark. Sverige. (K. F. 1884, § 4 mom. 2). Agent är i allo ansvarig för ombudets öfverträdelse af denna förordning. Tyska riket. (G. 1897, § 20). De af företagarne och af agenterna ställda säkerheter häfta för alla ur deras affärsrörelse uppstående förbindelser gentemot myndigheter och ntvandrarnc, äfvensom för böter och kostnader. Detta (jfr B. 14 mars 1898, äfvensom Goctech’s kommentar, Berlin 1907, sid. 111) är så att förstå, att ickc företagaren, men agenten är ansvarig för den senares under affärsrörelsen ådragna civilrättsliga förbindelser och bötesstraff Schweiz. (G. 1888, Art, 7). Agenterna äro gentemot myndigheter och utvandrarne personligen ansvariga ffir sina underagenters samt sina ställföreträdares i utlandet affärsrörelse. Italien. (L. 1901, Art. 16). Redaren är civilrättsligt ansvarig för representanternas alla handlingar i afseende å utvandrares befordran; han är likaledes ansvarig för sina under-lydandes åtgöranden äfvensom för andra redare och enhvar annan person, åt hvilken han, om det ock sker med emigrantens vetskap eller inedgifvande, anförtror hela transporten eller cn del af densamma. Hvarje öfverenskommeJse, som utesluter eller begränsar dylik ansvarighet, är ogiltig. Ungern. (G.-A. 1903, § 16). Utvandringsförctagarcn är privaträttsligt ansvarig för hvarje handling, begången af hans fullmäktige, som har afseende å utvandrarbefordringen. Spanien. (L. 1907, Art. 26). De säkerheter, som fartygsägame eller redarne samt konsignatörerna hafva ställ dt, utgöra eu borgen för den ansvarighet, som kan uppstå af deras respektive, denna lag underkastade, åtgöranden. Fartygsägarncs eller rcdaracs säkerheter utgöra dessutom cn underborgen för konsignatöremas ansvarighet.

Det framgår häraf, att i alla författningar, med undantag af de tyska och spanska Lagarna, ntvandrigsföretagarne ensamma äro civii-rättsligt ansvariga för agenternas (ombudens) under dessas affärsrörelse vidtagna åtgärder. Hvad beträffar del straffrättsliga ansvaret, är visserligen hufvudmannen i samma författningar i sista hand ansvarig för utbetalande af böter, som ådömts på grund af agentens (ombudets) åtgöranden; ieke i dem alla synes emellertid agentens (ombudets) ansvarighet i första hand vara utesluten.

I den tyska rikslagen samt den spanska lagen intaga agenterna, resp. konsignatörerna i så måtto en annan ställning, som de själfva äro civil- och straffrättsligt ansvariga för sina handlingar såsom sådana; i den spanska lagen äro dock redarna ansvariga i andra hand.

Tilläggas bör, att de engelska, belgiska, schweiziska och italienska författningarna (på anförda ställen) uttryckligen stadga, attvederbörande expedient är ansvarig för handlingar och förseelser, begångna jämväl af hvarje ann/m person, soni på uppdrag af honom biträder honom i hans verksamhet. Detta innebär, att han jämväl

göres ansvarig, dels för olagliga agenters och biträdens handlingar, dels för den persons handlingar, åt hvilken han exempelvis vid missöden under resan uppdrager ombesörjande af transporten eller en del däraf, dels för handlingar, begångna af biträden i utlandet. Den andra punkten utgör blott ett förtydligande af den ansvarighet för transporten, som i alla författningar åligger expedienten; den första oeh tredje punkten innebär en ansvarighet af vidsträckt innebörd, som för frågan om emigrantvärfning är af stor betydelse (se afsnitt X).

Lämpligt såsom förtydligande är det i den italienska lagen (Art. 16) gjorda stadgande, att hvarje öfverenskommelse, som utesluter ellec begränsar hufvudmannens ansvarighet för hans agenter och biträden, är ogiltig.

Rörande agenternas (underagenternas; ombudens) fullmakter, grad af självständighet, arten och vidden af deras affärsrörelse m. m. är på följande sätt stadgadt:

England. Rörande agentcv till mäklare är stadgadt (M. Sh. A. 1891, § 345), att agenten skall hafva af sin hufvudman utfärdad fullmakt, påtecknad af utvandringstjänstcmannon i närmaste hamnort. Denna fullmakt skall vid an-fordran uppvisas. I Sfrigt innehåller lagen ingen bestämmelse om omlUnget oeh arten nf agenternas verksamhet. — Hörande dc s. k. emigrant rutiners åter oeh deras verksamhet gifvas ingående föreskrifter i §§ 847—352 sålunda: § 317. Om någon annan person än en med licens försedd »passage broker> ollcr hans bona iidc uflönade bokhållaro, inom ett område af fem mil omkring en utskeppningshamn, för lön eller ersättning cllcr i förväntan därpå, direkt eller indirekt upplyser, ledsagar, påverkar eller ger rekommendatiouer åt någon emigrant, till eller i afseende å någon »passage hroker> eller någon redare, bc-fraktarc cllcr bofälhafvarc af ett fartyg, cllcr någon innehafvarc af härbcrge, ut-skänkningslokal eller batik, cllcr någon penningväxlare cllcr annan mäklare, detta för något ändamål, Bom har sammanhang med förberedelser cllcr arrangemang fxir en resa, ollcr han gifver cllcr föregifvor sig gifva till någon emigrant någon upplysning eller hjälp på något sätt, som står i sammanhang med emigrationen, så skall denna person i denna del af denna lags mening anses såsom en »emigrant runncr». § 348. »The licousing authority» (jfr § 3*13, citerad i VIII1) för »passage brokors» på den plats, där en person önskar uppträda och utöfva yrke såsom »emigrant runncr», kan, om den så finner lämpligt, uppå ansökan oeh efter skriftlig rekommendation af en emigrationstjänstc-man cllcr af cn poliskommissaric eller annan öfverordnad polistjänstemän pi platsen (men icke på annat sätt), ntfärda för sökanden licens att vara verksam som »emigrant runncr». I följande mom. af denna § stadgas om formaliteterna vid personens i fråga inregistrering, om särskildt märke att nf honom bäras, om licensens varaktighet till den 31 efterföl jande december, för såvida don icke dessförinnan af vissa skäl förverkats m. m. I § 349 bestämmes omerhållande af nytt märke. I § 350 förbjudes, vid äfventyr af böter, att verka såsom »emigrant runner», utan att hafva fått licens och blifvit inregistrerad, att använda eller göra åverkan å sådan runners märke samt att använda en person såsom >rnnner>, utan att denne fått licens eller blifvit inregistrerad. I § 3f>l gifves en rad detalj bestämmelser i afseende å »runnerns» uppträdande och verksamhet. I § 352 förbjudes en »emigrant runner» att uppbära någon som helst aflöning eller ersättning af en »passage broker» utan att nppträda för dennes räkning med skriftlig fullmakt af honom; dessutom förbjudes »runnern» att taga någon som helst ersättning af emigranterna.

Frankrike. (D. 1861, Art. 4). Agenterna skola hafva fullmakter af sina hufvudmän. I öfrigt innehålla författningarna inga bestämmelser om dem och deras verksamhet.

Belgien. (R. 1905, Art. IG). Underagenterna såväl som hvarje annan person, hvilken vägleder eller på annat sätt, hvilket det vara må, ledsagar emigranterna under deras genomresa genom landet eller under deras vistelse i inskeppningshamnen, skola dels hafva laglig fullmakt af sina hufvudmän och dels tillstånd af de lokala myndigheterna. Fullmakten gäller blott för ett år. Den skall till visering underställas regeringens utvaudringskommissaric. Denna visering kan vägras och undcragcntens tillstånd kan återkallas vid fall af grof ohederlighet och grof öfverträdelse. Detta kan emellertid af utvandrings-kommissaricn beslutas endast i samråd med provinsguveniören. — Kommissarien skall i ett register inskrifva de autoriserade nnderagenternas namn. — Att underagenterna icke få vara anställda i statens, provinsens eller kommunens tjänst, se VIII.1 — Rörande beskaffenheten och omfånget af dessas medverkan vid utvandrarbefordringen är i öfrigt intet stadgadt.

Danmark. (L. 1868, § 7). Fullmakt fiir någon annan att handla på agentens vägnar skall skriftligen utställas och påtecknas af den polismästare, hvilken utfärdat tillståndet för agenten, samt förevisas polismästaren på hvarje ort, där fullmakten skall användas.

Norge. (L. 1869, § 3). Samma bestämmelse som i Danmark. Dessutom är (Regi. af Dep. f. d. indre, § 2) ytterligare föreskrifvet, att enhvar anses såsom fullmäktig (underagent), som på uppdrag af en agent arbetar på att skaffa en ångbåtslinje utvandrare, vare sig han är fast aflönad eller icke. Dessutom skall vid fullmaktens uppvisande för påteckniug vara bilagdt intyg af polismyndigheten på fullmäktigens hemort, att han är en person med god frejd.

Sverige. (K. F. 1884, § 4). Utvandraragent, som vid utöfningen af sin verksamhet önskar begagna biträde af ombud, skall därom göra anmälan hos k. bfhde i det län, där ombudet kommer att uppträda. Finner k. bfhde med hänsyn till förhållandena inom länet anledning att medgifva agenten dylik rätt, och är den uppgifna personen bosatt inom länet samt i öfrigt i besittning af de egenskaper, hvilka fordras för att blifva till agent antagen, må den sökta tillåtelsen meddelas. Dylik tillåtelse kan sedermera af k. bfhde återkallas, när omständigheterna därtill föranleda.

Tyska riket. (G. 1897, §§ 11—19). § 11. Den som yrkesmässigt vill medverka vid en affärsrörelse af den i § 1 angifna art, genom förberedelse, förmedling eller afslutande af utvandrarkontrakt (agent), skall härtill hafva tillstånd. § 12. Tillståndet meddelas af de högre förvaltningsmyndigheterna. § 13. Tillståndet kan endast meddelas åt riksmedborgare, hvilka inom den högre förvaltningsmyndighetens område (§ 12) hafva sitt affarsdomicil eller sin bostad och hvilka äro befullmäktigade af en koncessionerad företagare (§ 1). Tillståndet får dock äfven under dessa omständigheter icke meddelas a) dåförhållanden föreligga, som gifva vid handen den sökandes otillförlitlighct i afseende å den afsedda affärsrörelsen, b) då ett mot vederbörande förvaltningsmyndighets förvaltningsområdes förhållanden svarande antal personer därstädes hafva erhållit tillstånd att vara utvandraragenter eller hafva fått sina tillstånd dit utsträckta (§ 15). § 14. Före tillståndets meddelande skall sökanden

ställa säkerhet till ett minsta belopp af 1,500 l£k. § 15. Tillståndet berättigar till affärsrörelse inom vederbörande förvaltningsmyndighets område, i den händelse det icke inskränkes till cn del af detsamma Med denna myndighets tillstånd kan agenten dock få utsträcka sin affärsrörelse till närgränsandc förvaltningsområden, då detta därjämte tillätes af dessa områdens vederbörande högre förvaltningsmyndigheter. § 16. För andras än den i tillståndet angifnc företagarens såväl som för egen räkning får agenten ickc göra affärer af det i § 11 betecknade slag. § 17. Agenten är förbjuden att bedrifva sina affärer i filialer, genom ställföreträdare eller under omkringresande. § 18. Det åt agenten gifna tillstånd kan när som helst inskränkas eller återkallas. Tillståndet skall återkallas a) då de villkor icke längre äro uppfyllda, vid hvilka tillståndet enligt § 13 l:sta punkten är bundet; b) då förhållanden föreligga, som gifva vid handen agentens otillförlitlighet i afseende å affärsrörelsen; c) då säkerheten helt och hållet eller delvis användts till täckande af anspråk, för hvilka den svarar, oeh ickc inom fyra veckor, efter därom utgången anfordran, förnyats eller kompletterats. § 19. Gentemot de på grund af §§ 11 15 och 18 af den högre förvaltningsmyndigheten träffade anordningar är

besvär hos uppsiktsmyndigheten tillåtet. Fristen för besvärs ingifvandc är två veckor.

Schweiz. (B.-G. 1888, Art. 5). Agenterna äro tillåtna att använda sig af underagentcr. Dessa måste uppfylla samma villkor sam agenterna (Art. 3, jfr afsnitt VIII'). Deras anställning fordrar tillstånd af Förbundsrådet och skall bringas till vederbörande myndighets kännedom i den kanton, där dc hafva sitt domicil. Då cn underagent gifver anledning till grundade klagomål, kan Förbundsrådet återkalla tillståndet till hans vidare användande, och underagenten skall genast afskedas. Affärsrörelsen med utvandrarne får endast förmedlas genom agenter oeh uudcragenier. Att undcragcnterna icke få vara anställda i statens tjänst, se VIII.3 I V.-V. 10 juli 1888, Art. 15—23, regleras ytterligare underagenternas ställning. Att märka äro: Art. 19. Ansökningar om tillstånd för underagentcr föredragas årligen två gånger. Under mellantiden kan utrikesdepartementet tillåta cn undcragents anställande under förbehåll af Förbundsrådets slutliga afgörande. Art. 21. Utan utrikesdepartementets tillstånd få

underagentcr ickc drifva sin affärsrörelse å annan ort än där de anmält sig hafva sitt domicil. Art. 22. Förbundsrådet kan återkalla tillståndet för en underagent a) då dcuue icke längre uppfyller dc lagliga fordringarna; b) dä han ger anledning till gruudade klagomål: c) då han drifver utvandringsaffärcr för egen räkning; d) då han försöker göra affärer under omkringresande i landet. Agenter skola betala (B.-G. 1888, Art. 5; V.-V. 1888, Art. 23) a) för tillståud att anställa en uudcrageut, för det förnyade anställandet af en förutvarande underagent såväl som för en undcragents öfvergång från en agentur till en annan, i hvarje fall 30 fres; b) ior publikation af domicilförändringar såväl som för afsked af underagentcr, i hvarje fall 5 fres.

Italien. (L. 1901, Art. 16). Efter meddelande till Utvandringskommis-sariatet, hvilket därom skall inhämta utlåtande från vederbörande provins-guvernör, kan utvandringsföretagaren utse egna ombud (rappresentati). Kommissariatet äger rättighet att medelst, motiveradt beslut vägra sitt bifall till förordnandet af dylikt ombud samt att, likaledes genom motiveradt beslut, återtaga redan gifvet samtycke. Ombuden skola vara italienska medborgare och kunna icke insätta andra i sitt ställe. Flera utvandringsföretagare kunna, efter ömsesidig öfvercnskommclse, hvarom kommissariatet bör hafva fått meddelande, utse en och samma person till sitt ombud. Det är förbjudet för ett ombud att skaffa utvandrare plats på fartyg, som icke tillhöra hans liufvud-man eller hufvudmän.

Ungern. (Ges.-Art. 1903). § 15. Utvandringsföretagarcn kan i och för afslutande af transportkontrakt anställa en eller flera fullmäktige. För anställande af en sådan fordras i hvarje fall inrikesministerns tillstånd. § 17. Fullmäktigen får icke a Hön as i förhållande till antalet af honom afslutade kontrakt, utan han måste hafva en pä förhand bestämd normal lön. § 18. Såsom fullmäktig kan endast den användas, som uppfyller de fiir ställföreträdare i § 14 stadgade villkor. (Se VIII1 eller VII*). Stats- samt munici-pala oeh kommunala ämbets- och tjänstemän äfvensom själasörjare och lärare få icke vara fullmäktige. § 19. Fullmäktigens verksamhet får icke sträcka sig utom ett visst mnnieipium eller flera vissa municipier. Inom ett och samma område får endast en fullmäktig för en och samma företagare vara verksam. § 20. Fullmäktigen får endast personligen utöfva sin verksamhet och hvarken han eller hans anhöriga eller biträden få afsluta utvandrai-kontrakt för en annan företagares eller för egen räkning. § 21. Tillstånd för fullmäktig kan af inrikesministern när som helst inskränkas eller återkallas. Körande anledningarna härtill gälla samma bestämmelser som för företagarne och deras ställföreträdare (jfr referatet af denna § afsnitt VIII eller VII).

Spanien. (L. 1907, Art. 23, 24, 32). För att dc af redarne befullmäk-tigadc konsignatörerna skola kunna iigna sig åt ntvandrarbefordran, skola de hafva tillstånd af einigrntionqkommissioncrna, och skall sådant meddelas åt dem om de uppfylla följande fordringar: l:o) att konsignatören är spansk medborgare; 2:o) att han är myndig, är i åtnjutande af sina civila rättigheter och ej har varit underkastad bestraffning; 3:o) att han i emigrationskassan inbetalar en säkerhet å 25,(KR) pesetas.— Att bekläda ett publikt ämbete, hvarmed utöfvande af myndighet följer, är oförenligt med att vara till utvandrar-befordran hcfnllinäktigad konsignatör. — Redarnes konsignatörcr ä destinationsorterna (i främmande värdsdelar) skola representera dem i hvad som angår tillämpningen af denna lag, för såvidt icke särskild person därtill är bc-

fullmäktigad, hvilket måste meddelas Öfverstyrelsen för emigrationen.—I af-

seende å den af konsignatören ställda säkerhetens beskaffenhet och återställande, se Art. 26. 27;3 i afseende å tillståndets annulerande, se Art. 28.4

Det framgår häraf följande:

A) Agenten (ombudet) skall hafva fullmakt af sin hufvudman;

dock ar i Sverige, Schweiz, Italien, Ungern och Spanien icke ut-

tryckligen föreskrifvet, att denna fullmakt skall hafva formen af en särskild skriftlig afhandling. Emellertid måste expedientens ansökan till viss myndighet att få använda en person såsom agent (ombud) Jämte denna myndighets tillstånd på ett tillfredsställande sätt anses konstituera den senares ställning.B) I alla stater (utom Frankrike, där åtminstone i författningarna ingenting finnes därom föreskrifvet) fordras viss myndighets tillstånd för att agenten

(ombudet) skall hafva rätt att begagna sig af sin fullmakt. Detta tillstånd meddelas antingen genom påteck-ning på (visering af) fullmakten (England, Belgien, Danmark, Norge) eller genom särskild resolution (Sverige, Tyska riket, Schweiz, Italien, Ungern och Spanien). I Belgien fordras såväl påteckning å fullmakten af viss myndighet som tillstånd af annan myndighet.

C) Det ifrågavarande tillståndet meddelas i England, Danmark Norge och Spanien af lokal myndighet, i Sverige och Tyska riket af provinsmyndighet, i Belgien, Schweiz, Italien och Ungern antingen af central myndighet eller efter sådan myndighets förutgående gillande.

D) Endast i Tyska riket och Spanien äro agenterna (konsignatörerna) skyldiga ställa säkerhet. Därmed sammanhänger (jfr ofvan), att de i dessa länder äro själfva civil- och straffrättsligt ansvariga för sina handlingar med afseende å utvandrarbefordringen.

E) De personliga kvalifikationer, som fordras af agenterna, äro icke angifna i de engelska, franska, belgiska och danska författningarna. Dock är antagligt, att de allmänna villkor i afseende a statsborgarskap, god frejd o. s. v., hvilka i öfriga stater äro fore-skrifna, äfven i dessa nu uppräknade, åtminstone i viss grad, göras gällande vid tillstånds meddelande. I de norska, svenska och italienska samt i synnerhet i de tyska, schweiziska, ungerska och spanska författningarna äro sådana villkor föreskrifna, nämligen inländskt statsborgarskap; domicil inom landet eller inom den förvaltningsmyndighets område, hos hvilken ansökan göres; god frejd; tillförlitlighet; lämplighet o. s. v.; i allmänhet de personliga kvalifikationer, som fordras af den ansvarige expedienten. Se VIII. I Belgien (R. 1905, Art. 57), Schweiz (B.-G. 1888, Art. (!), Ungern (G.-A. 1903, §18) och Spanien (L. 1907, Art. 24) tillkommer den i de tvä förstnämnda staterna äfven för expedienterna gällande bestämmelse,1 att ombudet icke får vara ämbetsman eller på något sätt stå i statstjänst.

P) Tillståndet kan inskränkas och återkallas. Därom finnes ingenting uttryckligen föreskrifvet i de engelska, franska, danska och norska författningarna. I öfriga stater stadgas uttryckligen, att tillståndet när som helst kan återkallas af den myndighet, som meddelat detsamma: vid fall af öfverträdelse af författningarna; dä agenten (ombudet) icke längre uppfyller de vid tillståndet fästade villkor; då den ställda säkerheten tagits i anspråk och icke inom viss tid förnyas. I Sverige och Italien är endast i allmänhet föreskrifvet, att tillståndet kan återkallas.Gr) En synpunkt vid tillstånds meddelande är, huruvida en agent (ombud) kan representera mer än en hufvudman. Härom finnes ingenting föreskrifvet i de engelska, franska, belgiska, danska, norska och svenska författningarna, hvilket tordo hafva till följd, att flera expedienter kunna tillåtas använda samma person såsom agent (ombud). I de schweiziska författningarna finnes icke heller någon uttrycklig föreskrift härom; det framgår emellertid af deras innehåll i öfrigt, att hvarje underagent sannolikt blott får representera en hufvudman.1 I den tyska lagen är detta sistnämnda uttryckligen föreskrifvet. I Ungern torde likaledes, att döma af författningarnas innehåll i öfrigt, samma fordran göras gällande. I Italien åter kunna flera expedienter utse en och samma person till sitt ombud. I Spanien finnes i lagen ingenting uttryckligen därom föreskrifvet, men det framgår af dess affattning i öfrigt, att hvarje konsignatör sannolikt blott får representera en redare.

H) Specialiseringssynpunkt'en vid tillstånds meddelande (jfr föregående afsnitt. VIII).2 I den äldre, af den liberala ekonomien dikterade lagstiftningen finnas inga garantier mot för många agenters (ombuds) uppträdande eller mot flera ombuds för samma hufvudman uppträdande inom samma distrikt. De engelska, franska, belgiska, danska och norska författningarna innehalla icke heller några direktiv för författningarnas praktiska handhafvande i detta afseende. Under förutsättning af att öfriga i författningarna träffade bestämmelser iakttagits, torde därför tillstånd för ombud svårligen kunna vägras af andra skäl.

I Sverige har denna synpunkt vunnit ett svagt beaktande, dels då ombudens verksamhetsområden äro länsvis begränsade, dels då k. bfhde anbefalles att »taga liänsyn till förhållandena inom länet» vid meddelande af tillstånd till ombuds uppträdande inom detsamma.

I de nyare schweiziska, tyska, italienska, ungerska och spanska lagarna har emellertid denna för utvandrarbefordringens teknik viktiga punkt vunnit beaktande. I Italien och Spanien finnes visserligen i utvandringslagarna ingenting uttryckligen föreskrifvet om de synpunkter af detta slag, som göras gällande vid

tillstånds meddelande åt redarne att utse ombud å orter i landet; det står emellertid med de därstädes inrättade vidlyftiga apparater för utvandringens öfvervakande utom tvifvel, att sådana göras gällande. I Spanien framgår för öfrigt af ombudens (konsignatörernas) benämning samt af beskaffenheten af de hamnkommissioner, hvilka skola meddela dem tillstånd, att de endast äro tillåtna i hamnstäderna och

1 Jfr bcatUminclscn om afgifts crläggandc vid en undcragcnts öfvcrg&ng från cu agentur till en annan.

8 Sid. 118.att deras verksamhet förmodligen är begränsad till dessa. I Schweiz, Tyska riket och Ungern har den *lokala begränsningen* af hvarje ombuds verksamhet varit första princip. I Schweiz får ombudet icke drifva sin rörelse utanför den *ort,* där han har sitt domicil, i Ungern ej utom det *municipium* (de municipier), till hvilket hans tillstånd sträcker sig, i Tyska riket ej utom *området (områdena) för dm högre förvaltningsmyndighet (-myndigheter),* som meddelat tillståndet. Med detta som utgångspunkt tages hvarje distrikts behof af agenter (ombud) i noga öfvervägaude, *antingen* utan att författningarna därom gifva särskilda föreskrifter (Schweiz, Ungern) men genom att agenterna underställas hög central myndighet, hvilken med stränghet öfvervakar utvandrarbefordringen och tillämpar dylika synpunkter, *eller* ock träffas och tillämpas med skärpa bestämmelsen (Tyska riket), att tillstånd för agent till verksamhet inom visst distrikt skall vägras, äfven i det fall att lagens öfriga fordringar äro uppfyllda, när ett mot distriktets förhållanden svarande antal personer därstädes redan hafva erhållit enahanda tillstånd. I det ena som andra fallet ligger hufvudvikten på den noggrannhet, hvarmed vederbörande myndigheter följa utvandringens uppträdande och orsaker samt den kraft, hvarmed de tillämpa de dem gifna befogenheter. — Ytterligare anmärkes den ungerska bestämmelsen (jfr den motsvarande norska för expedienters vidkommande),Sid. 117. att icke mer än en agent för samma expedient får finnas inom samma distrikt.

I) Uppmärksamheten fästes å den i Ungern träffade bestämmelse, att agenten (fullmäktigen) icke får *aflönas* i förhållande till af honom för hufvudmannens räkning afslutade kontrakt, utan skall hafva en på förhand bestämd normal lön.

K) Endast i Schweiz är föreskrifvet, att expedient skall betala viss *afgift* vid uttagande af tillståndsbevis för agent.

X. Utvandrarbefordrarnes och deras agenters affärsrörelse. Emigrantvärfning.

Frågan om den närmare regleringen af utvandrarexpedienters och deras agenters affärsverksamhet sammanhänger nära med frågan om emigrantvärfning, af hvilken den dock endast utgör en sida. Förutom den värfning, som kan komma i fråga från lagligen tillåtna utvandrarbefordrares sida, har nämligen lagstiftningen att förutse emigrantvärfning äfven af andra personer, hvilka antingen stå i ettmer eller mindre löst förhållande till de förra eller ock arbeta oberoende af dem i särskilda utländska företags tjänst. Det är ändamålsenligt att i detta afsnitt sammanställa alla bestämmelser, äfven sådana, hvilka förut i andra sammanhang refererats, hvilka hafva afseende å denna fråga i dess helhet.

De allmännaste bland de bestämmelser, hvilka röra expedienter-nas och deras medhjälpares affärsrörelse, äro i de båda föregående afsnitten refererade, nämligen de som hafva afseende å området for hvars och ens verksamhet, begränsningen inom hvarje distrikt af deras antal, förbud mot flera representanters uppträdande inom samma distrikt för samma hufvudman m. m. Om dessa bestämmelser kommer nedan under hvarje stat att på nytt erinras.

England. Ofvan år framhållet, hurusom i detta land ntvandrar-befordringen förmedlas af dels redarne (befraktarne, befälhafvarne) af utvandra rfartygen, dels mäklarne (passage brokers), dels de senares agenter och dels de s. k. emigrant runners. Genom stadgandet om favem som bör anses såsom passage broker (M. Sh. A. 1894, § 341; jfr ofvan afsnitt. Vll), sådant detta genom den sista lagen blifvit full-ständigadt (M. Sh. A. 1006, § 23), i förening med stadgandet om hvem som bör anses som emigrant runner (M. Sh. A. 1894, § 347) äro andra medverkande vid utvandrarbefordringen än dessa fyra kategorier af personer uteslutna. Befordringen» teknik är

sålunda den, att de ansvariga expedienterna (redarne) såväl som deras mellanhänder eller mäklarno kunna obehindradt utsträcka sin affärsrörelse till hela statsterritoriet; de senare kunna jämväl erhålla licens på hvarje ort i landet utan inskränkningar, oeh slutligen tillåtas deras agenter efter erhållen licens uppträda i oinskränkt antal och på enhvar ort i landet. Dessa trenne kategorier af medverkande vid utvandrarbefordringen äro dessutom, med det undantag som nedan följer, icke underkastade några bestämmelser i afseende å omfånget °eh arten af deras verksamhet. Den fjärde kategorien af medverkande åter, nämligen emigrant runners, förutses endast uppträda inom en viss rayon kring hvarje hamnort; dessas verksamhet är underkastad den ingående reglementering, som är i afsnitt IX refererad.

De enda bestämmelser, hvilka hafva afseende å expedienternas, mäklar nes och deras agenters affärsrörelse äfvensom hvarje annan persons uppträdande i med utvandrarbefordringen sammanhängande afseenden, äro följande:

(M. Sh. A. 1906). § 24. Om någon genom falsk föreställning, bedrägeri eller falsk förevändning förleder eller försöker att lorleda en person ntt utvandra eller att köpa mellnndäek9biljott på nftgot. fartvg, skall han för hvarje förseelse vara förfallen till böter, ieke öfverstigande tjugu pund, eller fängelse intill tre månader.(M. Sli. A. 1894). § 354. Om någon a) falskligen nppgifver sig vara ellor falskligen uppträder såsom fullmäktig för Board of Trade för att hjälpa porsoner, hvilka vilja utvandra, b) säljer något slag af ansökningshandlingar, inskeppnings-tilistånd eller annat dokument eller papper, utgifvet af Board of Trade, i ändamål att hjälpa personer, hvilka vilja utvandra, c) lämnar falska uppgifter i sådana ansökningshandlingar om hjälp hos Board of Trade eller en Secretar.v of State, eller 1 något giftermålseerti fikat, födelsebevis, dopbevis eller hvilket annat dokument som helst, bilagdt för att stödja sådan ansökan, d) efterapar eller förfalskar någon signatur eller uppgift i några sådana ansökningar, ccrtiflknt, dokument eller förklaringar, eller falskligcn utgifver sig för någon däri nämnd person, e) hjälper eller uppeggar någon annan att begå någon af förutnämnda förseelser, så skall denne person för hvarje förseelse vara förfallen till böter, icke öfverstlgande femtio pund.

Det framgår häraf, att emigrantvärfning, vare sig frän lagliga utvandrarbefordrares eller från andra personers sida, icke är förbjuden, utan endast belagd med straff (§ 24 ofvan) i den mån den är grundad pä lögnaktiga uppgifter och direkt bedrägeri. De i § 354 med straff belagda handlingar äro äfven alla af sistnämnda slag. Denna ståndpunkt hos lagstiftningen i förening med frånvaron af all reglering af mellanhändernas antal, inbördes konkurrens, affärsverksamhet o. s. v. måste anses innebära en teknik för utvandrar-befordringen, som för en stat med utvandringskämmande politik vore otillfredsställande.

Frankrike. Utvaudrarbefordringen förmedlas (jfr ofvan) af dels utvandringsentreprenörerna, dds deras agenter. De franska ut-vandringsförfattningarna gifva i öfrigt inga som helst bestämmelser i afseende å utvandringseDtreprenörernas och deras agenters antal, verksamhetsområden, inbördes konkurrens eller förhållande till sina kunder. Ej heller är om emigrantvärfning i allmänhet någonting stadgadt. Den sistnämnda torde fördenskull af alla personer samt i alla former, där den icke innebär uppenbart bedrägeri och faller under allmän strafflag, vara tillåten.

Belgien. Utvandrarbefordringen förmedlas af dels utvandringsentreprenörerna, dels dessas underagenter. Den med afseende å de franska författningarna gjorda anmärkning äger i alla delar tillämplighet å den belgiska lagen af den 14 dec. 187(5. I Reglementet af den 2 dec. 1905 hafva inga andra bestämnjelser eller förtydliganden ansetts erforderliga, än att (Art. 16) underagenterna såväl som hvarje annan person, hvilken vägleder eller på något sätt, hvilket det vara må, ledsagar emigranterna under deras genomresa genom landet eller under deras vistelse i inskeppningshamnen, skola hafva laglig fullmakt af en autoriserad utvandringsentreprenör samt hafva tillstånd af de lokala myndigheterna. Härigenom äro andra medverkande vid utvandrarbefordringen än lagligen tillåtna personer visserligen ut-tryckligen förbjudna; men frånvaron af all reglering af entreprenörernas och deras agenters antal, verksamhetsområden och förhållande till sina kunder är fortfarande beståeude. — Ilörande utvandrings-expedienternas affärsverksamhet finnes ingen annan bestämmelse i reglementet träffad, än att de (Art. 16) på närmaste platser vid sina kontor skola affischera biljettpriserna på de olika ångbåtslinjer, för hvilka

de äro autoriserade att sälja biljetter.

Nederländerna. Det är anmärkt (jfr afsnitt. VI),1 att genom lagen af den 15 juli 1869 utvandrarbefordringen skall förmedlas af tveune kategorier af ansvariga expedienter, nämligen sådana, som åtaga sig utvandrares befordran till ort i främmande världsdel, och sådana, som åtaga sig till främmande världsdel destinerade utvandrares befordran till europeisk genomfartshamn. Förutom dem omnämner lagen inga öfriga medverkande vid befordringen, alltså icke heller några agenter till förenämnda af det slag, som i alla öfriga stater äro tillfinnandes. Genom följande, visserligen egendomligt affattade, bestämmelse förbjudas i stället andra medverkande vid befordringen än de nyssnämnda lagligen tillåtna:

(W. 1861, Art. 22). Det Ur förbjudet for enhvar, som icke i krnft af denna lag är därtill berättigad, att genom annonser i tidningar, plakat, anslagstaflor. skyltar eller dylika föremål tillkännagifva, att han befattar sig med emigrationen. Polisen är berättigad att taga bort sådana anslagstaflor, skyltar eller dylika föremål.

Härförutom äro emellertid inga bestämmelser träffade i afseende å expedienternas antal, verksamhetsområden, förhållande till sina kunder o. s. v., säväl som i afseende å emigrantvärfning i allmänhet. Den i Nederländerna skapade tekniken för utvandrarbefordringen torde fördenskull liksom den franska och belgiska vara otillfredsställande, hvarjämte emigrantvärfning såsom i nämnda båda stater torde få anses tillåten.

Danmark. Utvandrarbefordringen förmedlas dels af utvandrar-agenterna, dels af dessas fullmäktige. Det är anmärkt (jfr VIII,2 resp. IXa), att agenternas tillståndsbevis och deras fullmäktiges fullmakter skola uppvisas för polismyndigheterna å hvarje ort, där agenten resp. fullmäktigen har for afsikt att utöfva verksamhet. Förutom genom denna bestämmelse äro inga specialiseringssynpunkter * lagstiftningen tillvaratagna; ifall öfver hufvud begränsning af agenternas och deras fullmäktiges antal, reglering af hvars och ens verksamhetsområde o. s. v. förekomma, kunna sådana åtgärder icke stödjas på i författningarna innehållna direktiv. Ieke heller finnas 1 dem några närmare bestämmelser rörande agenternas och deras

' Sid. 89. J Sid. 117. 3 Sid. 121. *«>«/«fullmäktiges affärsverksamhet; den enda passus, som härå har afseende, är (L. 1868, § 2 mom. 2), att agentens tillstånd kan återkallas, om det missbrukas* »särskildt genom att han medelst osanna uppgifter värfvar utvandrare». Denna bestämmelse är likaledes den enda, som har afseende å emigrantvärfning i allmänhet; emigrantvärfning från andra personers sida än utvandringsagenterna är således ieke förbjuden.

Norge. Den norska lagen af den 22 maj 1869 är i allt af samma karaktär som ofvannämnda danska lag af 1868, oeh anmärkningarna härofvan hafva afseende äfven å den förra.

Genom inrikesdepartementets nyaste reglemente hafva emellertid en del föreskrifter utfärdats, hvilka hafva afseende å ntvandrar-agenternas och deras fullmäktiges såväl fördelning inom landet som affärsrörelse. Det är anmärkt (jfr VIII),1 att vederbörande polismästare ålagts tillse, det ingen del af landet kommer att falla under mer än en agents för samma ångbåtslinje verksamhet. Vidare har han att tillse, att det distrikt är hestämdt angifvet, inom hvilket agenten representerar nämnda ångbåtslinje; om dessa omständigheter skall han underrätta polismästarne på öfriga orter, där hufvudkontor kunna upprättas. Genom dessa bestämmelser i förening med bestämmelsen (L. 1807, § 1), att hufvudkontor blott fä upprättas ä orter, hvilka af Konungen bestämmas, har specialiseringssynpunkten i någon mån vunnit beaktande, ehuru ofullständigt, då inga bestämmelser finnas öfver fullmäktiges antal och verksamhetsområden. — Hvad åter beträffar utvandrarbefordrarnes affärsrörelse, är stadgadt:

(Regi.) § 2. Såsom fullmäktig (nnderagent) anses enhvar, som på uppdrag af en agent arbetar på att skaffa en ångbåtslinjo utvandrare, vare sig han är fast afittnad eller icke.

§ 3. Agenterna, deras fullmäktige och biträden få icke genom trakterande med starka drycker» genom oriktiga upplysningar om förhållandena i främmande världsdelar eller genom annan otillbörlig påtryckning försöka öfvertala någon att utvandra.

§ 11. Agenterna och deras fullmäktige hafva att taga noggrann kännedom om föreskrifterna i Lov 22 Mai 1869

om utvandringskontrollen med tilläggslag 5 Juni 1897 samt detta reglemente.

Ett aftryck af nämnda lagar och detta reglemente skall alltid finnas upp-spikadt på en i ögonen fallande plats på alla agenters och deras fullmäktiges kontor. Resande fullmäktig skall dessutom alltid hafva ett sådunt aftryck med sig samt vara förpliktigad att på anfordran uppvisa detsamma.

Den förstnämnda af dessa bestämmelser har som synes till ändamål att förhindra emigrantvärfning från de lagligen tillåtna utvandrarbefordrarnes sida. Emigrantvärfning af andra personer än utvandrarbefordrare är därigenom icke förbjuden.Sverige. Regleringen af ntvandraragenternas oeli deras ombuds antal, verksamhetsområden o. s. v. inskränker sig till, dels att i tillståndet för agent den ort, där han är bosatt, samt det eller de län, där han äger utöfva sin verksamhet, skola angifvas, dels att ombudens verksamhetsområden äro länsvis begränsade, dels att k. bfhde skaJl taga hänsyn till förhållandena inom länet vid tillstånds meddelande åt ombud att där uppträda. I öfrigt innehålla de svenska författningarna ingen annan reglering af agenternas och deras ombuds affärsrörelse än förbud (K. Cirk. den 8 juli 1004-, mom. o) för ut-vandraragenterna och deras ombud att genom vilseledande uppgifter eller eljest locka till utvandring. Emigrantvärfning af andra personer än utvandraragenterna och deras lagliga ombud är icke förbjuden.

Schweiz. De schweiziska utvandringsförlattningarna voro de första, hvilka pä ett ingående och mera tillfredsställande sätt reglerade såväl utvandrarbefordringens teknik i allmänhot som utvandrar-befordrarnes affärsrörelse och emigrantvärfningen i synnerhet.

Som anmärkts (jfr VLLI,1 IX 2), får utvandrarbefordringen (B.-G. 1888, Art. 5) uteslutande förmedlas dels af ntvandringsagenturerna samt resebyråerna, dels af dessas underagenter. Utvandrinssagenturerna och resebyråerna skola hållas skilda; det är nämligen (V.-V. 1888, Art. 12) förbjudet för personer eller bolag, hvilka erhållit patent att försälja passagerarebiljetter, att på något annat sätt befordra utvandrare. De ansvariga expedienterna tillåtas utöfva sin affärsrörelse inom hela republiken (V.-V. 1888, Art. 10); dock äro de förpliktigade att underrätta utrikesdepartementet om sitt domicil och om hvarje förändring däri. I afseende å deras affärsrörelse i öfrigt samt ä under-agenternas är stadgadt:

B.-(jr. 1888, Art. 8. Namnen 1 de med patent försedda agentor, fullmäktige för tillåtna bolag äfvensom do föregåendes underagenter skola omedelbart efter deras inregistrering hos vederbörande myndighet såväl som i årliga sammanställningar offentliggöras genom das Bundesblatt.

För personer, hvilka ieke på detta sätt officiellt angifvits, är 1 Schweiz hvarje offentliggörande (»Publikation»), som har afseende å befordring af utvandrare, förbjudet.

V.-V. 1888, Art. 20. Det är agenterna förbjudet, att i affärsrörelsen med utvandrarne använda sådana personer, hvilkas anställande icke är tillåtet af Förbundsrådet.

Likaledes är det dom förbjudet att använda cn annan firmas underagenter, äfvensom anvisare (»Zuweisern»),

D:o, Art. 21. Utan utrikesdepartementets tillstånd få underagenter icke drifva Bin affärsrörelse på annan ort än där de anmält sig hafva sitt domicil.

l):o, Art. 11. Bet är agenterna och undorngcntcrna förbjudet att förleda till utvandring eller att drifva sin affärsrörelse under omkringresande i landet.

B.-G. 1888, Art. 9. Agenterna och nnderagenterna skola föra ett inbnndet och pagineradt register öfver sina afslutadc utvandrarkontrakt samt inbundnaoch paginerade kopicböcker öfver sin korrespondens. De förra Sro förpliktigade att lämna Förbnndsrådet alla af detta begärda meddelanden öfver dessa kontrakt såväl som Blvcr deras förhållande till ntliindska ångbåtsbolag.

Dessutom liar Förbundsrådet Båväl som vederbörande kantouala myndighet vid cn livar tid rätt att taga kännedom om aftärsregistret samt agenternas och nnderagcntcrnas alla öfriga böcker oeh skrifvclser.

De liärmedelst införda, i föregående författningar icke förekommande, bestämmelser äro a) föreskrift om

offentliggörande af lagliga agenters och underagenters namn o. s. v.; b) förbud för agenterna att i sin affilrsrörelse använda sig af några andra personer än de, till hvilkas anställande de hafva erhållit lagligt tillstånd; c) förbud särskildt mot användande af anvisare vid järnvägsstationer o. s. v.;

d) den lokala begränsningen af underagenternas affärsrörelse; e) förbud för agenterna och nnderagentorna att drifva sin affärsrörelse under omkringresande; f) föreskrift om register öfver afslutade utvandrarkontrakt och kopieböcker öfver agenternas och underagenternas korrespondens; g) rätt för vederbörande myndigheter att taga del af dessas alla affärshandlingar.

Rörande den allmänna frågan om emigrantvärfning är vidare stadgadt:

B.-G. 1888, Art. 10. Personer, bolag eller agenturer, hvilka i någon egenskap, hvilken den vara må, representera ett kolonisationBföretag, hafva att anmäla detta för Förbundsrådet och gifva detta fullständiga upplysningar om företaget.

FörbuudBrådct äger att i hvarjo särskildt fall afgöra, huruvida och under hvilka villkor cnskildo, bolag eller agenturer kunna erhålla tillstånd att representera ett kolonisationsförctag.

B.-B. 12 febr. 1889. Ingen får befatta sig med ett kolonisationsföretag, som har till ändamål kolonisation af cn enstaka koloni eller hela landområden, utan att hafva gifvit Förbundsrådet fullständiga upplysningar om företaget. Särskildt skall en ingående redogörelse lämnas för de förpliktelser gentemot företagarne som åligga de utvandrare, hvilka äro afsedda att engageras, äfvensom ioretagarnes erbjudna villkor.

Såväl offentliggöranden som meddelanden af upplysningar i propaganda-ändamål öfver af Förbundsrådet ickc såsom tillåtna erkända kolonfcations-företag äro förbjudna.

B.-G. 1888, Art. 12. Utvnndraragentcrna såväl som kolonisationsbolagcn äro förbjudna att afsluta kontrakt, enligt hvilka dc förpliktiga sig att leverera ett visst antal personer åt ångbåtsbolag, kolonisations- och andra företag eller regeringsmyndigheter.

B.-B. 12 febr. 1889. Utan Förbundsrådets tillstånd får intet utvandrarkontrakt afslutas ined personer, åt. hvilka resekostnaderna helt och hållet eller delvis förskotterats eller betalats af utländska bolag, regeringar, institut eller företog.

I):o. Annonser i allmänna tidningar eller audra pnblikationcr af hvad slag do vara må (bulletiner och liknande), hvilka innehålla löften om rese-förskott, äro förbjudna. Personer, som bryta häremot, skola i enlighet med Art. 19 af B.-G. 1888 öfvcrlämnas åt de kantonala domstolarna.Det framgår häraf, att emigrantvärfning från såväl lagliga ut-vand rarheford rares som andra personers sida är förbjuden, såvida icke Förbundsrådet efter erhållna noggranna upplysningar i hvarje särskildt fall lämnat tillstånd härtill.

Tyska rikot. Som anmärkts, får utvandrarbefordringen uteslutande förmedlas dels af utvandringsföretagarne samt deras ställföreträdare, dels af de förras agenter. Den ät en företagare meddelade koncession berättigar denne till affärsrörelse inom hela riksområdet; dock måste han, då det icke enbart är fråga om meddelande på förfrågningar af upplysningar, eller offentliggörande af befordrings-lägenheter och befordringsvillkor, vid affärsrörelse utom den kommun, där hans firma är domicilerad, och de kommuner, där eventuella filialer finnas, uteslutande använda sig af sina tillåtna agenter (G. 1897, § 8). Det är vidare anmärkt, att det är agenten förbjudet att drifva utvandringsaffärer såväl för andras än de i tillståndsbevi-set angifne företagarnas som för egen räkning (§ l(>) äfvensom i filialer, genom ställföreträdare eller under omkringresande (§ 17). Vid meddelande af tillstånd för agent att uppträda inom visst distrikt skall dessutom dettas behof af en sådan agent tagas i noggrannt öfvervägande (§ 13).

Förutom dessa allmänna bestämmelser är rörande utvandrar-befordrarnes affärsrörelse särskildt stadgadt:

(B. 14 mars 1898). § 1. Förctagarnc skola föra förteckning öfver befordrade ntvandrarc efter särskildt fastställdt formulär. § 2. Af denna förteckning skall senast dagen föro hvarje utvaudrarfartygs afgång tillställas utvaudrings-myndighetcn två kopior. § 3. Rikskoinmissaricn för utvandringsväsendet har rätt att när som helst taga del af

skeppshandlingarna. §§ 4—15 handla om redarens skyldigheter i afseende å utvandrarkontrakten, hvarom i nästa afsnitt §§ 16—22 gifva närmare bestämmelser rörande agenternas verksamhet. Till hvarje utvandrare (familjeöfvcrhufvud), för hvilken agenten förmedlar kontrakt, skall ett mottagningsbevis (Empfangschcin) med visst innehåll och efter visst fastställdt formulär utställas. Mönstret till formuläret skall vara detsamma för alla agenter. Formulären skola innehållas med fortlöpande nummer i inbundna pagincradc böcker, hvilka på första sidan skola hafva polismyndighetens attestcring öfver det antal sidor, de innehålla. I dessa böckar skola jämte formuläret för hvart och ett mottagningsbevis tinuas ytterligare två likalydandc formulär i och för afskrift af beviset, på sådant sätt, att beviset och cn af-skrift af detsamma kunna urtagas utan att skada boken. Agenten skall, då han ifyller formuläret för ett mottagningsbevis, på enahanda sätt ifylla de båda motsvarande formulären. Mottagningsbeviset skall han lämna utvandraren: af afskrifterna skall en öfversändas till företagaren, under det att den andra jämte boken förblifver i agentens händer. — Om agenten själf af slutar kontrakt (i företagarens namn), skall han ntfylla och underteckna detsamma. — De högre provinsmyndigheterna knnna föreskrifva, att agenterna före afslutan-det eller förmedlandet af utvand rarkontrakt skola inom en viss bestämd tid göra anmälan därom till viss myndighet.Härtill kommer ytterligare: § 23. Företagarne skola noga meddela sina agenter (utländska företagare iifvi'n sina fnllmiiktigc) biljettpriset, för utvandrar-befordringen. Fullmäktige och agenter äro förbjudna att beräkna ott högro pris än det af företagaren fastställda. § 24. Företagarne skola kopiera Bina till agenterna och utvandrarne aflåtna skrifvelser. Samma bestämmelse gäller för agontcrua med afseende å af dem till företagarne och utvandrarne aflåtna skrifvelser. Denna skriftväxling m. m. skall bevaras 1 tre år och till enhvar tid stå till vissa myndigheters förfogande.

Genom dessa bestämmelser möjliggöres en ingående kontroll öfver utvandrarbefordrarnes samtliga affärstransaktioner. Med afseende å deras affärsrörelse tillkommer ytterligare följande bestämmelse:

(D:o.) § 25. De högre förvaltningsmyndigheterna Hro befogade att förbjuda företagarne oeh agenterna att skylta för sin affärsrfirelso genom plakat på offentliga platser; detta antingen för nämnda myndighets hela förvaltningsområde eller för vissa delar af detsamma.

I annonsor, prospekt oeh cirknlär måste städse den väg uttryckligen och noggrannt betecknas, på hvilken utvandrarne skola befordras; om ombyte af fartyg skall äga rum, måste detta likaledes angifvas.

Hvad åter beträffar den vidsträcktare frågan om emigrantvärfning i allmänhet, stadgas endast som följer i rikslagens afd. VIII, Straffbestämmelser:

§ 45. Den som utan det i §§ 1 och 11 stadgade tillstånd bedrifver befordring af utvandrare cllcr yrkesmässigt medverkar vid sådan rörelse, straffas med fängelse intill ett år och med böter intill sextusen mark eller med ettdera af dessa straff.

Samma straff drabbar den, som gör affärer med (>aieh 7.um Geschäft macht>) att värfva i och för utvandring.

Italien. Bet är tidigare redogjordt för den allmänna frågan, hur utvandrarbefordringen är reglerad. Ingen äger (L. 1901, Art. 13) rättighet att värfva eller taga handpenning af utvandrare, att borttinga eller sälja biljetter, om han ieke erhållit vederbörligt patent såsom utvandrarbefordrare (redare). All verksamhet i afseende å utvandrar-befordiringen skall uteslutande ske genom dessa och deras representanter (ombud) samt de kommunala utvandringskommittéerna.1 Redarne äga att utöfva sin verksamhet inom hela riksområdet; i afseende å representanternas antal, verksamhetsområden o. s. v. är i lagen intet stadgadt, utan är afgörandet af dessa frågor lagdt i vederbörande utvandringsmyndighets händer. I afseende å utvandrarbefordrarnes affärsrörelse samt emigrantvärfning i allmänhet är vidare stadgadt:

(L. 1901) Art. 17. Det är förbjudet för redare eller hans representant att locka till utvandring.I enlighet med förordnando i § 416 strafflagen skall enhvar, som med kungörelser, cirkulär eller meddelanden angående emigrationen offentliggör medvetet osanna underrättelser oller anvisningar eller inom riket sprider i utlandet tr.vckta underrättelser eller anvisningar af sidan art, straffas med »traffarbete intill sex månader och med böter af högst 1,000 lire.

Cirkulär och tillkännagifvanden af hvilket slag som helst, som göras af redaren, skola angifva: fartygens dräktighet brutto och netto; deras hastighet; uppgift pä hamnar som anlöpas samt meddelande om hurn lång tid hela resan kommer att taga.

Genoin detta dels förbjudes all emigrantvärfning från de lagliga utvandrarbefordrarnes sida, dels förbjudes emigrantvärfning medelst medvetet osanna uppgifter från enhvar persons sida. Om emigrantvärfning är ytterligare stadgadt;

(L. 1901) Art. 18. Utrikesministern kan i samråd med inrikesministern med föreläggande af särskilda villkor tillåta, att en enskild person värfvar uteslutande för egen räkning det antal porsoner, som han behöfver för utförande af ett bestämdt arbete i utlandet eller för ett kolonisationstöretag, tillåtet af lagarna i det land, där det skall företagas; för såvidt denna enskilda person, dä dot är fråga om emigration till do i Art. 6 nämnda länderna,' begagnar sig i och för transporten af en bemyndigad redares åtgörande och denne betalar den i Art. 28 föreskrifna afgiften.®

I samband härmed erinras om (jfr VII),3 att enligt Art. 13 redarne, utom sitt patent, skola hafva ett särskildt tillstånd af Utvandringskommissariatet, försedt med tillbörliga garantier, då det är fråga om utvandrare med fri resa eller till hvilkas resa understöd lämnats eller hvilka på något sätt åtnjuta några förmåner eller blifvit värfvade.

Under vissa villkor och med särskildt tillstånd kan sålunda emigrantvärfning få bedrifvas af vissa personer, hvilka emellertid i sådant fall måste stå helt och hållet utanför befordringen. Denna skall äfven i sådant fall ske genom de lagliga expedienterna enligt fastställda former och under fastställda skyddsbestämmelser, hvar-jämte dessa expedienter vid fall af ofvanstående art skola hafva ytterligare särskildt tillstånd.

Tilläggas bör, att den italienska lagen i sin första hufvudafdel-ning »om emigrationen i allmänhet» gifver en rad för speciella italienska förhållanden afsedda, stränga straffbestämmelser gentemot värfhing af minderåriga. Dessa, som stå utan sammanhang med de nyss refererade öfriga bestämmelser om emigrantvärfning, lyda sålunda:

Art. 2. De, som värfva, medföra eller skicka till utlaudet minderåriga nnder 15 åre ålder i och för arbete, utan att dessa underkastats läkarbesiktning och äro fiirsedda med sådan bok från borgmästaren, hvarom stadgas i Art. 3 af reglementet om minderåriges arbete af den 17 sept. 1886, skola straffas med böter till belopp, som bestämmes i Art. 4 af förordningen den 11 febr. 1886, N:r 3657.

Art. 3. Den, som värfvar eller emottager i sin vård inom riket en eller flera minderåriga under 15 års ålder, afsedda att användas i utlandet, vare sigtill kringvandrande yrken eller till sådana yrken, hvilka i reglementet an-gifvas såsom hälsovådliga, akola straffas med straffarbete i högst sex månader och med böter af 100 till 500 lire. Samma straff drabbar den, som medför eller skickar till utlandet eller öfverlämnar till tredje person att af honom föras till ntlandet sådana minderåriga under 15 års ålder, i syfte att använda dem på det sätt, som är angifvet i första punkten af denna artikel. I sådant fall skall förmyndare fråntagas sitt förmyndareskap och fader sin fädernemyndighet.

Samma föreskrifter tillämpas på den, som lockar minderårig kvinna att utvandra för att förleda henne till prostitution.

Ungern. Som tidigare omnämnts, förmedlas utvandrarbefordringen dels af de ansvariga transportföretagarne och deras ställföreträdare, dels af de föregåendes fullmäktige. Fullmäktig får endast personligen utöfva sin verksamhet och hvarken han eller hans anhöriga eller biträden få afsluta utvandrarkontrakt för en annan företagares än hufvtidmannen eller för egen räkning. Transportföretagare kan erhålla tillstånd att utöfva sin verksamhet inom hela riksområdet; fullmäktig får endast utöfva sin verksamhet inom ett visst munieipium eller vissa municipier. Inom samma municipium får blott en fullmäktig för samma hufvudman vara verksam.

Förutom dessa allmänna bestämmelser äro detaljbestämmelser utfärdade för transportföretagarnes oeh deras fullmäktiges affärsrörelse, i Z.-V. 1904, §§ 13—18 och 26—31. Da de emellertid äro af samma art som de,

hvilka ofvan för Tyska rikets vidkommande äro refererade, torde de icke här beköfva refereras. 1 afseende å värfning af emigranter från ofvannämnda personers sida är emellertid dessutom följande särskildt stadgadt:

(G.-A. 1903, § 20. Z.-V. 1004, § 28). Fullmäktigen får offentliggöra eller försända till personer, hvilka frivilligt vända sig till honom, meddelanden, hvilka hafva afseende 1 reseplan, kost oeh resepris. Det Hr honom emellertid liksom hvarje annan person förbjudet att offentliggöra eller försända till enskilda uppmaningar eller kungörelser ntöfver de ofvannämnda, hvilka hafva afseende å utvandringen: det är vidare förbjudet att muntligen el ier skriftligen förleda eller uppegga till utvandring, att g å från hus till hus samt att fordra eller taga af utvandrarne någon som helst afgift eller ersättning förutom rese-priset äfvensom att lämna förskott åt utvandrarne.

Detta förbud sträcker sig till hvarje fullmäktigens biträde, och skulle ofvannämnda handling detta till trots begås af ett sådant biträde, är fullmäktigen i hvarje afseende privaträttsligt ansvarig härför.

Hvad åter beträffar emigrantvärfning i allmänhet, är på följande sätt stadgadt i liufvudlagens afd. VI, Straffbestämmelser:

§ 46. Den, som utan dot i §§ 7, 13 och lf> stadgade tillstånd befattar sig med befordring nf ntvandraro eller förmedling af sådan, begår en förseelse och strafFas med fängelse intill två månader och med böter intill 600 (nngcrska) kronor.De bref, trycksaker och biljetter, hvilka en sådan utan tillstånd uppträdande transportföretagare eller fullmäktig har afsäudt. skola af vederbörande myndighet beslagtagas och konfiskeras.

§ 47. Den som offentligen i cn församling uppmanar till utvandring, vare sig genom tal ellor genom spridande eller offentligt utställande af trycksak eller skrift, straffas med fängelse intill två månader och med böter intill 600 (ungerska) kronor.

§ 48. Den person begår en förseelse och straffas med fiiugelse intill två månader och böter intill 000 (ungerska) kronor, hvilken genom tidningspressen offentliggör kungörelser och meddelanden, hvilka hafva afseende å utvandringen, för cn sådan företagares eller fullmäktiges räkning, som icke erhållit inrikesministerns tillstånd.

Spanien. Det är tidigare redogjordt för det sätt, hvarpå utvandrarbefordringen genom den nyaste lagen är ordnad. Den skall (L. 1907, Art. 22) förmedlas uteslutande af fartygsägarne eller redarne eller dessas sysslomän inom Spanien samt af de förras kon-signatörer. Det tillägges uttryckligen (Art. 34), att emigrantagen-turer i vanlig oeh förut förekommande mening hädanefter äro förbjudna. De koneessionerade redarne kunna utöfva sin verksamhet inom hela riksområdet; i afseende å konsignatörernas antal, verksamhetsområden o. s. v, är i lagen ingenting uttryckligen stadgadt, men genom den vidlyftiga apparat för utvandringens öfvervakande, som genom lagen skapats, torde dessa frågor underkastas noggrann granskning af vederbörande myndigheter.

I afseende å redarnes och konsignatörernas affärsverksamhet (publicerande af deras namn; organisationen af deras bokföring och vissa talongböckers uppläggande; deras skyldighet att upprätta vissa förteckningar öfver utvandrarna m. m.) föreskrifves i utvandringslagens Art. 24, 25, 29, 3(1 och 41 äfvensom i särskildt, i anslutning till lagen förberedt reglemente. Dessa bestämmelser, som i hufvud-

sak äro af samma art som de i Schweiz och Tyska riket gällande,

torde icke här behöfva refereras.

I afseende å emigrantvärfning är närmare stadgadt:

Art. 33. Värfning af emigranter och propaganda för att Ska emigrationen förbjudes.

Annonser och anslag, som fartygsägare eller redare och kousignatörer pnb-licera angående cmigrantbefordran, böra endast innehålla uppgifter om fartygens afgång från och ankomst till hamnarna, platsor som angöras under resan samt rcscvillkor.

Brott mot första afdclningen i denna artikel, såväl som förhållandet att ägna sig åt cm igran tagentur (värfning), straffas med enkelt fängelse i mildaste form samt dessutom genom återtagande af gifvet tillstånd, då det är fråga om

fartygsägare eller redare och konsignatörer.

Art. 55. Do straff, hvarmed strafflagen belägger bedrägeri, brott mot den allmänna hälsovården, oärlighot, bestickning med mutor, bortförando och för-därfvandc af minderåriga, förfalskning och andra bedrägerier, skola alltid till-lämpas i deras strängaste forin, då brottet står i förbindelse med emigrationen och den som däraf lidit skada är en omigrant.I afseende å den allmännare frågan om emigrantvärfning i större skala för vissa ändamål stadgas:

Art. 6. För all kollektiv utvandring till främmande länder, med afsikt att kolonisera jord eller för liknande ändamål, är särskild tillåtelse, utfärdad i ministerråd, oeftcrgiflig; detta efter förutgående utlåtande af Öfverstyrclscn fiir emigrationen, och med de garantier, som anses nödigs, oaktadt de ej äro förutsedda i denna lag.

Med kollektiv utvandring, underkastad denna artikels bestämmelser, förstås sådan, som angår folkminskning i cn trakt, stad, by oller församling.

Österrike. I »Gesetz vom 21 Jänner 1807, womit strafrecht-liche Bestimmungen in Bezug auf das Betreiben der Auswanderungs-gesckäfte erlassen werden» är stadgadt sålunda:

§ 1. Den som ntan vederbörande myndighets tillstånd bedrifver oller förmedlar utvandringsaffiircr, eller vid dessa, äfven om do äro tillåtna, brvter mot därom gällande förordningar, gör sig skyldig till förseelse och straffas med fängelse från åtta dagar till sex månader.

§ 2. Den som förleder andra till utvandring genom förespeglandc af falska förhållandon eller genom andra svekfulla medel, gör sig skyldig till brott och straffas med strängt fängelse från sex månader intill två år, hvartlll kunna komma böter intill 2,000 floriner.

I fall af försvårande omständigheter dömes till fängelse intill tre år, hvartlll knnna komina böter intill 4,000 floriner.

Tilläggas bör, att i det österrikiska lagförslaget af år 1905 afsikten var att i särskilda lagafdelningar reglera å ena sidan värf-ning af utvandrare ocb kontraherande med dem om arbete i utlandet, å den andra sidan befordring af utvandrare till transoceanska länder. Det förstnämnda skulle med vissa garantier vara tillätet, dock endast på uppdrag af arbetsledare för egna företags räkning; de personer, som yrkesmässigt vilja uppträda såsom kommissionärer för sådana arbetsledare, skulle förpliktigas till koncession, ställande af säkerhet m. m. och underkasta sig andra noggranna kontrollbestämmelser (af liknande art som de, hvilka för Sveriges vidkommande äro träffade i K. F. den 28 november 1884). Utvandrarbefordrare åter skulle jämte sina fullmäktige och biträden underkastas lagstiftning af liknande art som i andra stater. Värfning af utvandrare skulle med särskildt tillstånd kunna ske äfven för företag i transoceanska länder, i hvilket fall, då ingen bestämmelse synes hafva varit afsedd mot koncessions af båda slagen meddelande till en och samma person, det kunde förutses inträffa, att samma person blefve såväl laglig utvandrarbefordrare som laglig värfvare.

Förelaget ifråga tillvann sig, såsom omnämnts, icke deputeradekammarens bifall.Sammanfattas de härstädes refererade bestämmelserna om ut-vandrarbefordrares affärsrörelse och om emigrantvärfning, så framgår följande.

A) Lagstiftningens första uppgift är att skapa cn viss laglig teknik för utvandrarnes befordran, som icke kan kringgås, och som utesluter all på personlig vinst beräknad värfning af kunder från de lagliga utvandrarbefordrarnes sida. Dess andra uppgift är att antingen förbjuda all värfning, äfven frän andra personers än dessas sida, eller att inskränka denna värfning till vissa fall och vissa bestämda, af statsmyndigheterna tillåtna och kontrollerade former.

B) För det första ändamålet stadgas i alla stater, att all befordring af utvandrare skall ske genom vissa koncessionerade eller eljest tillåtna expedienters och dessas tillåtna medhjälpares förmedling. I de stater, där emigrantvärfning under vissa förhållanden kan tillåtas vissa personer, är (jfr den italienska lagen) ett förtydligande härutinnan ändamålsenligt, nämligen så, att lagliga emigrant-värfvare under inga omständigheter

samtidigt få vara emigrant-befordrare. De kunna tillåtas att värfva och kontrahera om arbete med vissa utvandrare, men dessa skola befordras utan sammanhang därmed af laglig expedient. Synpunkten härvid är påtagligen, att ingen expedient, hvilken af hvarje person, som han befordrar, drager cn privatekonomisk vinst, bör tillåtas vara intresserad i värfnings-företag.

C) Det problem, huru från de sålunda tillåtna utvandrar-oefordrarnes sida värfning af hvad slag som helst skall omöjliggöras, bör sålunda i alla stater hafva samma betydelse, hvilken ställning deras författningar än intaga till emigrantvärfning i allmänhet. Det måste fördenskull, oafsedt de i dessa länder förhärskande åsikter om emigrantvärfnings laglighet, anses, att de engelska, franska, belgiska, nederländska, danska samt äfven norska oeh svenska författningarna äro i föreliggande punkt bristfälliga, ehvad de (såsom de franska, belgiska och nederländska) öfverhufvud sakna alla bestämmelser i detta hänseende, eller de (såsom de engelska, danska, norska och svenska) inskränka sig till vissa allmänna förbud mot värfning eller vissa slag af värfning, utan att på samma gång på ett sådant sätt reglera utvandrarbefordringens teknik, att dessa förbud kunna i praktiken bringas till efterlefnad.

Man kan nämligen såsom resultat af alla staters erfarenhet i denna punkt fastslå, att enbart allmänna förbud för utvandringsiormed-larne att »locka till utvandring», »på ett påträngande sätt erbjuda någon sina tjänster» o. s. v. hafva ringa värde. De mellanhafvanden mellan en affärsman och hans kunder, hvilka här afses, äro af den personliga och svårkontrollerade art, att man med svårighet på grund af en dylik allmän bestämmelse kan väcka ett åtal och skaffa bevis,som kunna leda till en bestraffningsåtgärd. Utvandrarbefordringen måste, för att lagstiftningen härntinnan skall blifva effektiv, på ett annorlunda och mera ingående sätt regleras.

De principer, hvilka i de nyare utvandringsförfattningama, för detta ändamål följts, äro följande D)—H):

D) Alla andra ansvariga företagare vid utvandrarbefordringen än sådana, som själfva äro redare, äro förbjudna. Detta är (jfr afsnitt VII samt den allmänna öfversikten) den viktigaste tekniska egendomligheten i den njrare utvandringslagstiftningen. Genom denna anordning lägges det sammanlagda privaträttsliga ansvaret (Italien, Ungern) eller liufvudparten af detsamma (Tyska riket, Spanien) pa personer eller bolag, för hvilka sådana utomordentliga intressen sättas på spel genom en återtagen koncession och äfven blott genom ett offentligt brännmärkande, att öfverträdelser af författningarna med mindre sannolikhet kunna antagas blifva riskerade. Dessutom måste för en redare, hvilkens affärsvinst icke i likhet med en annan utvandringsföretagares sammansättes af provisioner på afslutade kontrakt, affärsrörelsens stora omfång göra frestelsen till värfning mindre stor. Slutligen äro redarne och rederibolagens chefer i regel personer med annan samhällsställning än mängden af s. k. utvandraragen-ter och kunna antagas uppfylla högre anspråk med afseende å personliga kvalifikationer och lämplighet såsom utvandrarbefordrare.

E) De agenter (underagenter, ombud), äfvensom alla andra personer i in- och utlandet, hvilka en företagare använder såsom medhjälpare vid utvandrarbefordringen, skola ovillkorligen stå i privat-rättsligt sysslomansförhållande till honom, så att de hafva skriftlig fullmakt af honom och äro uttryckligen förbjudna att förbereda eller afsluta kontrakt vare sig för egen eller för någon annans än hnfvnd-mannen räkning.

E) Företagaren skall vara civil- och straffrättsligt ansvarig for alla sådana medhjälpares i in- och utlandet åtgärder med afseende å befordringen. I detta afseende stå dock de tyska och spanska lagarna, hvad beträffar inrikes agenter, på en afvikande ståndpunkt.

G) Vid tillstånds meddelande för agenter skall en inrikes spe-cialiseringsprincip följas. Agentens verksamhetsområde skall vara noggrannt begränsadt. Inom ett och samma distrikt få under inga omständigheter finnas flera än en agent för samma företagare. Inom ett visst distrikt får ej heller agent tillåtas uppträda, äfven om han i öfrigt uppfyller och ställt sig till efterrättelse lagens alla fordringar, såframt intet behof förefinnes af hans verksamhet. I afseende å de synpunkter, som härvid böra göras gällande,kunna inga allmänna principer uppställas. Det är blott mod afseende å svenska förhållanden att påpeka, att ombud, hvilka icke afsluta kontrakt för sin hufvndmans räkning och icke kunna gifva några för ut-vandraren behöfiiga upplysningar utöfver dém, som denne i regel inhämtar genom direkt korrespondens med hnfvudmannen, hafva ringa berättigande.

H) För agenten hör stadgas, att han icke får drifva sin affär genom någon annan person, vare sig ställföreträdare eller biträde, ieke heller i filialer, samt slutligen, hvilket är en afgörande bestämmelse, icke under omkringresande. Genom dessa bestämmelser åstadkommes, att han kan träda i muntlig förbindelse endast med de personer, hvilka uppsöka honom å hans kontor.

Fullständigas dessa bestämmelser med förbud för agenten att träda i skriftväxling med allmänheten annat än efter inkomna förfrågningar samt förbud mot att tillsända allmänheten, eller genom pressen eller på annat sätt offentliggöra, meddelanden utöfver sådana, som hafva afseende enbart å befordringen, så är härigenom praktiskt taget all värfning från agentens sida utesluten.

Det bör nämligen påpekas, att hvad som försiggår under samspråk mellan agenten oeh hans kunder icke kan konstateras, med mindre en polisman ständigt är agenten följaktig. Detta visar tydligt nog den praktiska värdelösheten hos allmänna förbud af den art, som ofvan C) anmärkts. Med de här omnämnda bestämmelserna afses icke heller att kontrollera hvad som yttras dem emellan, men flå agentens affärsrörelse ordnas så som nämnts, betyder detta mindre. De personer, som självmant uppsöka agenten på hans kontor, hafva ieke fått incitament att resa genom honom, och faran för uppeggelse vid kontorsdisken betyder föga.

I) De i D)—H) refererade anordningar vid utvandrarbefordring böra, som nämnts, för alla stater vara önskvärda, huru de i öfrigt ställa sig till frågan om emigrantvärfning. Hvad denna i dess allmänhet beträffar, äro de moderna rättsuppfattningarna visserligen divergerande. Man kan såsom allmänt antagen anse uppfattningen, att värfning genom medvetet osanna uppgifter är brottslig. Värfning åter genom med verkligheten öfverensstämmande uppgifter anses icke i alla gängse rättsåskådningar brottslig.1

Såsom fullt berättigadt "kan man fördenskull anse ett lagstadgande, som förbjuder och med frihetsstraff och böter belägger

emigrantvärfning genom medvetet osanna uppgifter. Det torde knappast behöfva på nytt framhållas, att detta förbud icke (såsom i de danska, norska och svenska författningarna) bör enbart sträcka sig till utvandrarbefordrarne, utan bör gälla enhvar person. Utvandrar-befordrarne böra, som nämnts, förbjudas hvilken som helst värfning,

äfven med sanna uppgifter. Om de värfva med sauna uppgifter, böra

de mista sin koncession; om de värfva med osanna uppgifter, böra

1 Jfr disknssionen Sfver emigrationen inom 1'Institut de droit International den 1 8ept. lbi)7 (Annuairo 1907, sid. 271).de utöfver detta ställas till kriminellt ansvar enligt den allmänna värfningsparagraf, hvars införande framhållits som önskvärd. — En straffparagraf mot bedräglig värfning bör hafva den i England, Italien eller Österrike gifna allmänna form.

Till den fråga åter, huruvida äfven värfning med sanna uppgifter principiellt sedt och under alla förhållanden är brottslig, ställa sig de i denna redogörelse afhandlade staters nutida lagstiftningar, med undantag af Tyska rikets, Ungerns och Spaniens, nekande. Endast i Tyska riket, Ungern och Spanien belägges, såsom ofvan framgått, emigrantvärfning öfverhufvud och i alla former med kriminellt ansvar samt sättes icke i fråga möjligheten af koncession till emigrantvärfning under vissa villkor och för vissa ändamål.

Äfven om emellertid lagstiftningen icke ställer sig på den tyska, ungerska och spanska ståndpunkten, är det dess ovillkorliga plikt att *reglera den emigrantvärfning, som den icke anser vara brottslig.* Det är ingen följd af åskådningen om sanningsenlig värfnings berättigande, att denna tillåtes förekomma, utan att anmälan därom göres och vederbörligt tillstånd inväntas. Det är, i anseende till den såväl för staten som för utvandrarne utomordentligt viktiga frågan, erforderligt, att värfning i hvilken som helst form får ske först efter därtill af högsta myndighet meddeladt tillstånd och sedan de uppgifter pröfvats och befunnits riktiga, hvaraf värfvaren begagnar sig. Under dessa villkor kan värfning enligt schweizisk och italiensk lag i vissa fall få förekomma.

I anslutning härtill bör enhvar, hvilken *utan tillstånd,* på hvilket som helst sätt, för egen eller annans räkning,

yrkesmässigt bedrifver emigrantvärfning, kunna straffas på liknande eller än hårdare sätt än den, hvilken utan tillstånd bedrifver emigrantbefordran. Om denna värfning dessutom befinnes vara af bedräglig art, bör den skyldige utöfver detta kunna dömas till frihetsstraff enligt bestämmelsen om bedräglig värfning.

Den slutliga fråga åter, i hvilken utsträckning nämnda tillstånd till emigrantvärfning skall beviljas och icke beviljas, är en uppgift för hvarje särskild stats praktiska utvandringspolitik att afgöra, och bör läggas i högsta myndighets händer. Se i öfrigt den allmänna öfversikten.

XI. Rättsförhållandet mellan den ansvarige utvandrarbefordraren och utvandrarne. Utvandrarkontrakten.

Rättsförhållandet mellan den för transporten ansvarige utvandrarexpedienten samt utvandrarne är i alla nutida ntvandringsförfattningar underkastadt ingående bestämmelser. I afseende härå anmärkes följande.I alla staters författningar förutsattes, att detta rättsförhållande ordnas genom mellan expedienten och utvandrarne afslutadt kontrakt, upptagande villkoren för transporten och särskildt den förres åtagna förpliktelser gentemot de senare. Icke i alla stater är emellertid uttryckligen stadgadt, att sådant kontrakt ovillkorligen skall upprättas med hvarje person, hvilken befordras af expedienten säsom utvandrare, och att det är expedienten förbjudet att på hvarje annat sätt befordra denne. Detta förbiseende kan, ifall lagstiftningen samtidigt stadgar om expedienteus skyldigheter enbart eller hufvudsakligen i samband med stadgandena om kontraktens innehåll, medföra möjlighet till kringgående från expedientens sida af lagens mening. Detsamma kan uppenbarligen ske, ändock att lagstiftningen härutinnan är tillfredsställande, ifall dess stadgande om obligatoriskt utvandrarkontrakt icke noggrannt upprätthålles. Sålunda finner man i Norge, hvars Lov 22 Mai 18(!9 icke är i anmärkta hänseende otillfredsställande, att erfarenheter af detta slag ändock hafva nödvändiggjort förtydligande (inrikes dep:s regi. § 4): sbestämmelsen i L. 22 Mai 18G9, § 6 om att agenten skall upprätta skriftligt kontrakt med utvandraren får icke kriDggås därigenom, att personer, som äro utvandrare, expedieras som passagerare i allmänhet».

Olika staters författningar ställa sig med afseende å denna punkt sålunda:

England. (SI. Sh. A, 1894, § 320.). Om någon, med undantag af Board of Trade och personer aom handla för dess räkning ellor under dess auktoritet, cmottager penningar af någon person i och för resa såsom mellandäckspassagerare på något hvilket som helst fartyg eller såsom hyttpassagcrare på något utvandrarfartyg (definicradt § 2H8; jfr V),1 nfgåendo från de Brittiska öarna till någon hamn utanför Europa och icke vid Medelhafvet, skall han utställa till den betalande personen i fråga ett utvandrarkontrakt (contract tickot), undertecknadt af redaren, befraktaren eller bofälhafvaren & fartyget eller i dessas namn, samt tryckt mod tydliga och läsliga bokstäfver. Kontraktets formulär »kall hafva of Board of Trade godkänts och hafva publicerats i London Ga-zette, och alla bestämmelser, innehållna i formuläret, hvilka icke strida mot denna lag, skola eftcrlydas såsom om dc stadgats i denna lagafdclning. Frankrike. De fransk» författningarna utsäga ingenstädes uttryckligen, att utvandrarkontrakt skall upprättas. D. 9 mars—6 april 1861. Art. 5 bestäm-mor emellertid, att utvandriugsentrepreniiren skall till hvarje utvandrare, med hvilken liau träffat öfvereuskommolsc, i brist på en kopia af hans kontrakt, utställa ett personligt bevis, innehållande utvandrarens nationalitet och destinationsort samt dc fBr resan fastställda villkor. Belgien. (L. 1876, Art. 8). IItvandringsentreprenören skall till hvarje ntvandrare, som han åtager sig att befordra, utställa ett af honom undertecknadt kontrakt (contrat-conpon). Nederländerna. (W. 1861, Art. 9, 18; W. 1869, Art. 6, 12). Utvaudrings-företagarne, såväl dc, hvilka åtaga sig utvandrares befordring till främmande världsdel, som dc, hvilka åtaga sig deras befordring till europeisk genomfarta-hamn, “ikola till hvarje utvandrare, hvilkons transport de åtaga sig, öfvcrlämna

. ett af dom undertecknadt skriftligt kontrakt (verklaring). Danmark. (L. 1868,§ 8). Med enhvar ntvandrare »kall af agenten upprättas skriftligt kontrakt. Norge. (L. 18G9, §§ 6, 11.) Med enhvar ntvandrare skall agenten upprätta skriftligt kontrakt. — Redare, befraktare eller bcfälhafvare å utvandrarfartyg, hvilka befordra ntvandrare utan agent så«om mellanhand, äro underkastade samma bestämmelse. Sverige. (K. F. 1884, §§ 5, 53). Emellan

agent å ena sidan och hvarje till myndig ålder kommen utvandrare, eller, å omyndigs vägnar, donnes målsman, ä andra sidan, upprättas kontrakt. — Redare eller befäl* h af vare & utvandrarfartyg, hvilka befordra utvandrare utan agent såsom mellanhand, äro underkastade samma bestämmelse. Tyska riket. (G. 1897, § 22). Utvand ringsföretngaren får befordra utvandraren endast på grund af ett förut afslutadt kontrakt (Vertrag). Sohweiz. De schweiziska författningarna utsäga ingenstädos uttryckligen, att kontrakt skall upprättas. Ungern. (G.-A. 1903, § 24). Utvandringöföretagaren får endast befordra utvandraren pä grund af ett dessförinnan afslutadt kontrakt. Italien. Den italienska lagen innehåller ingen uttrycklig bestämmclso om att koutrakt skall upprättas. Spanien. (L. 1907, Art. 35. 37). Bcfordringskontraktct skall utgöras af cn efter reglc-menteraxlt formulär tryckt biljett. Ogiltig är hvarje särskild öfverenskommelse från emigrantens sida, livarigenom han afstår fråu alla ollcr cn del af de villkor, som äro stipulerade i kontraktet.

Det framgår häraf följande två omständigheter: A) Ehuru i alla författningar upprättande af kontrakt med de resande, hvilka lagstiftningen betraktar såsom utvandrare, är påtagligen afsedt, sakna de franska, schweiziska och italienska författningarna uttryckligt stadgande härom. Med de i Schweiz och Italien inrättade omfångsrika anordningar för utvandringens öfvervakande kan visserligen antagas, att någon praktisk olägenhet häraf icke följer; eméllertid är ett uttryckligt stadgande härom lämpligt oeh torde ändamålsenligast hafva den i Tyska riket och Ungern gifna form. B) Kontraktet är obligatoriskt eller af lagstiftningen förutsatt som erforderligt endast för såvidt den resande af lagstiftningen betraktas såsom utvandrare. I afseende å olika författningars ställning härutinnan hänvisas till afsnitt V, hvaraf i förening med hvad nvss hörofvan anförts framgår, att i Nederländerna, Danmark, Norge, Sverige och Italien utvandrar-kontraktet är erforderligt endast i afseende å mellandäekspassagerare å sådana fartyg, hvilka anses såsom utvandrarfartyg; att i Frankrike. Belgien och Spanien1 det synes vara ifrågasatt i afseende ä mellandäekspassagerare å alla fartyg, som befordra till främmande världsdel destinerade passagerare; att i England kontraktet är erforderligt i afseende å mellandäekspassagerare å alla fartyg, samt dessutom i afseende å 2:dra och högre klass passagerare å sådana fartyg, som anses såsom utvandrarfartyg, allt under förutsättning, att fartygen äro destinerade till främmande världsdel; slutligen att i Tyska riket och Ungern kontraktet enligt författningarnas bok-stafliga tolkning är obligatoriskt för passagerare å alla till utrikes ort destinerade fartyg, oberoende af den klass, å hvilken de resa.

1 Försävidt icko i det iiunu ej utkomna spanska reglementet inskränkningar äro träffade.endast de hafva den afsikt med sin resa, som i lagens mening gör dem till utvandrare. Hvad sistnämnda ståndpunkt hos lagstiftningen beträffar, gäller samma anmärkning som tidigare1 gjorts i afseende ä dessa samma författningars föreskrifna koncessionsplikt för 'illa utvandrarbefordrare, nämligen att bestämmelserna i fråga I hufvndsak endast tillämpas i det omfång, som i andra länder är föreskrifvet.

Vid det lagliga ordnandet af rättsförhållandet mellan utvandrar-befordraren och utvandrarne bör iakttagas, att bestämmelserna härom införas i utvandringslagen, fristående från bestämmelserna om ut-vandrarkontraktet och dess innehåll. Visserligen kommer det förde förras rättsgiltighet på ett ut, pm de infogas i särskilda §§ i nt-vandringsföriättningen eller om de i den §, där det stadgas om utvandrar kontraktet, inryckas såsom erforderliga att i detta kontrakt innehållas. Men dels fordras härför ovillkorligen, att expedienten uttryckligen förbjudes att befordra utvandrare utan kontrakt och att detta förbud i praktiken upprätthålles, dels utesluter man med det senare tillvägagångssättet från det med författningen afseddaskydd alla andra resande än dem som lagen föreskrifver skola befordras nied utvand rarkontrakt, hvilket i vissa fall kan vara olämpligt, oeh dels är detta tillvägagångssätt praktiskt oändamålsenligt emedan ut -vandrarkontrakten i olika fall böra stadgas vara olika uppställda och affattade. Det är fördenskull ändamålsenligt att i den principala utvandringsförfattningen inrycka samtliga utvandrarbefordra-rens förpliktelser gentemot utvandrarne. samt att i anslutning därtill i särskildt reglemente stadga om utvandrarkontraktets uppställning och innehåll. 1 afseende bärå förhålla sig olika länders författningar sålunda:

England. Om redarens förpliktelser gentemot utvandrarne staddas i särskilda §§ af M. Sli. A., oeh det göres ingen uttrycklig bestämmelse om att utvandrarkontraktcn skola hafva dessa bestämmelser sig påtryckta. Da emellertid formulären till desamma (jfr ofvan) skola godkännas af Board of Trade, kan denna myndighet härutinnan göra dc

föreskrifter, dcu finner ändamålsenliga. Frankrike. Om utvnndringsentreprenörernas förpliktelser stadgas i särskilda artiklar af omigrationslagcn. Några bcstiimniclser om utvandrar-kontrakten äro. åtminstone icke i kända författningar, triiflfade. Belgien. T hulvudlagen nf år 1876 än» de viktigaste af ntvaudringsentreprenörernas skyldigheter föreskrifna i särskilda artiklar. Geuom reglementet af är 1905 träffas ytterligare bestämmelser härom. Om utvandrarkontraktens uppställning och innehåll föreskrifves i särskildt sammanhang i sistnämnda reglemente. Nederländerna. Uti lagarna af år 1861 oeh år 1869 äro utvandrnrbefordrarnes skyldigheter fastställda i särskilda artiklar. Om utvandrarkontraktens innehåll föreskrifves i samma lagar i särskildt sammanhang. Danmark. 1 Lov 1868 föreskri fves icke om utvand raragentens skyldigheter på andra stallen än i samband med bestämmelserna om utvandrarkontraktens innehåll Det stadgas dessutom, med ett. undantag, blott att utvandrarkontraktcn skola innehålla vissa upplysningar rörande med transporten Fammanhängande omstiindighetor.

1 Sid. 85.

alW/07. 10Beskaffenheten af dessa' upplysningar kan ändras, oeh ytterligare regler rö-rande innehållet af kontrakten kunna förcskrifvas genom kunglig förordning. Vederbörande polismästare, som påtecknar utvandrarkontrakten. skall tillse, att de äro affattade i enlighet med dessa bestämmelser. I Regi. 1870 åter före-skrifvos vid fall of direkt befordring från danska hamnar i särskilda 0111 utvandrarbefordrarens skyldigheter gentemot utvandrarne. Norge. Den norska Lov är i ifrågavarande punkt öfverensstämmande med nyssnämnda danska Lov 1868. Sverige. Ett par bestämmelser om utvandraragents skyldigheter äro träffade i särskilda §§ af atvandringsfärfattningen. Andra dylika äro endast föreskrifna såsom erforderliga att i utvandrarkontrakten innehållas. De flesta af de i fråga om kontraktens innehåll träffade bestämmelser äro emellertid, såsom i Danmark vid indirekt befordring samt i Norge, ickc bestämmelser om förpliktelser, utan blott bestämmelser om förpliktelse att lämna vissa upplysningar. Tyska riket. Om utvandringsföretagarnes skyldigheter stadgas i ett fullständigt sammanhang i afd. V af rikslagen. I särskild förordning stadgas i anslutning till lagen om ut vand rar kontraktens innehåll för olika slag af resor. Schweiz. Om ntvaudraragcntcnias förpliktelser stadgas delvis i särskilda artiklar af hnfvudlagen. Om utvandrarkontraktens innehåll stadgas i särskildt sammanhang, hvarvid doek ytterligare några förpliktelser i detta sammanhang tillfogas. Ungern. 1 ntvandringslagcn stadgas i särskilda om utvandrings företagarens skyldigheter. I särskild § af samma lag stadgas om utvandrarkontraktens innehåll. I särskildt reglemente stadgas närmare om utvandrarkontraktens uppställning. Italien. Om utvandringsföretagarnes skyldigheter föreskrifves i sammanhang i en rad artiklar i utvandringslagen. Om utvandrarkontraktens innehåll stadgas i anslutning härtill i särskilda reglementen. Spanien. Om utvandringsföretagarnes skyldigheter stadgas i särskilda artiklar i ntvandringslagcn. Om utvandrarkontraktens innehåll stadgas i särskild artikel i samma lag, och det föreskrifves uttryckligen att kontraktet skall hafva de förra bestämmelserna sig påtryckta.

Hftraf framgå de skiljaktigheter och inkonsekvenser, hvilka ut-vandringsförfattningarna i ifrågavarande hänseende framvisa. Rättsförhållandet mellan utvandrarbefordraren och utvandrarne är i alla författningar, utom de norska samt de fur indirekt befordring gällande danska, åtminstone i en viss grad ordnadt genom allmänna bestämmelser, utom sammanhang med föreskrifterna 0111 nt vandrar kontraktens innehåll. I Sverige och Schweiz äro emellertid bestämmelserna härutinnan splittrade pä båda ställena. I Belgien, Nederländerna, Sverige, Schweiz, Ungern och Spanien äro såväl de allmänna bestämmelserna i fråga som de särskilda om utvandrarkontraktens innehåll upptagna i hufvndförfattningen; i England och Frankrike finnas inga särskilda bestämmelser af det senare slaget; i Tyska riket och Italien innehåller hufvndförfattningen endast de allmänna st.adgandena, under det att den närmare reglementeringen af kontraktens innehåll och uppställning öfverlåtes åt specialförordningar. Det är anmärkt, att det sistnämnda torde vara ändamålsenligast.

Med denna fråga om författningarnas uppställning är den betydelsefullare frågan om omfånget af utvandrarbefordrarnes förpliktelser icke utan sammanhang. I de författningar nämligen, därföreskrifterna härom uteslutande eller delvis ske genom föreskrifterna om utvandrarkontraktens alfattning, visa de sig samtidigt vara mera summariska och mindre tillfredsställande. Det för utvandrar-kontrakten föreskrifna innehåll utgöres dels af upplysningar, dels af expedienten enligt lagen åliggande förpliktelser. Upplysningarna gälla en rad af

omständigheter vid transporten, hvilka expedienten visserligen i och med kontraktet förpliktigar sig att iakttaga, men hvarom eljest icke är i utvandringsförfattningen närmare föreskrifvet. Oessa omständigheter kunna af honom i en del fall efter behag ändras, i en del fall åter, där kontraktet skall till godkännande underställas viss myndighet, om icke efter behag ändras, så dock i saknad af fasta bestämmelser och under ett mindre strängt hand-hafvande af kontrollen på allehanda sätt göras summariska och äfven tvetydiga. I de författningar, där expedientens skyldigheter i mer eller mindre grad fastställas i samband med kontraktens innehåll, visar det sig nu, att dessa »upplysningar» utgöra hnfvndinne-hållct af kontraktet, medan de verkliga, i lagen uttryckligen stadgade förpliktelserna utgöra ett fåtal. Det är fördenskull påtagligt, att i den män i den nutida lagstiftningen rättsförhållandet ifråga göres strängare och fastare, äfven såsom naturlig följd däraf expedientens samtliga skyldigheter fastställas i hufvudförfattningen, utan att göras beroende af föreskrifterna om utvandrarkontraktens formulering.

Hvad beträffar dessa här af handlade förpliktelser och i allmänhet rättsförhållandet i fråga, torde i anseende till de ifrågakommande bestämmelsernas stora antal vara ändamålsenligt att behandla dem > följd hvar för sig.

a) Förpliktelse att befordra utvandraren fram till det slutliga målet för utvandringen.

Då en utvandrare ämnar resa till en viss utomeuropeisk ut-skeppningshamn eller till en ort inne i den främmande världsdelen, Uppstår den frågan, om expedienten alltid och under alla omständigheter skall vara ovillkorligen förpliktigad att befordra honom fram till destinationsorten. Man kan tänka sig, att expedienten endast åtager sig transporten till en viss genomfartsort i Europa, h varefter utvandraren fortsätter resan genom en annan expedients forsorg eller på annat sätt.

Denna punkt är påtagligen af betydelse ur synpunkten af det Utvandrarskydd, som med lagstiftningen afses. Alla författningar stadga äfven, att utvandrarkontrakten skola innehålla upplysninghärom. I afseende å den nederländska lagstiftningens särskilda beskaffenhet på denna punkt, se VI. Emellertid finnas inga uttryckliga förbud mot sådan endast halfvägsbefordring annat iin i den tyska rikslagen, hvilken stadgar (§ 2ä):

Kontrakt om transoeeausk befordring af utvandrare mästo omfatta befordring och fiirplägning fraia till landstigningen i den utomeuropeiska afstigninss-hamnnn. De skola omfatta ytterligare befordring oeh förpiägning från afstig-iiingshamnen fram till ntvtuidringsmälnt, fiirsåvidt detta gjorts till villkor vid lcontessions meddelande ät företagaren (§ Is.

För ett stadgande af denna art är det, om ock ieke oundgängligen nödvändigt, .sä dock lämpligt, alt vid koncessions meddelande

åt expedienten den utrikes speeialiseringssynpunkten följts (jfr VII). Är detta fallet, så är däraf en naturlig följd, att expedienten äfven förpliktigas att befordra utvandraren hela den väg som koncessionen afser. Om denna sistnämnda gäller befordring fram till en ort inne i den främmande världsdelen (hvilket i afseende a sådana kolonisations-bolag, som tillika tillåtas vara ansvariga expedienter, kan förekomma), så bör expedienten vara ovillkorligen förpliktigad att befordra utvandraren fram till denna ort.

b) Förbud mot att sålja lösa järnvägsbiljetter i destinations-

landet.

1 den europeiska utvandringens historia liafva tidigare erfarenheter gjort en bestämmelse härom önskvärd. Den återfinnes i flera nutida utvandringsförfattningar; sålunda:

Nederländerna (W. l^Gl, Art. 21). Det nr förbjudet att till emigranter, innan de uppnått den hamn, dit de äro destinerade, sälja eller utbjuda till salu transportbiljetter, afsedda för deras vidare resa.

Tyska riket (G. 1897, § 2<5). Försäljning nf biljetter ät utvandrare i oeh lor vidare befordring från en transoceansk ort är förbjuden. Detta förbud har doek ieke tillämplighet i afseende ä kontrakt, genom hvilka utvandrings-företagaren samtidigt med öfrig befordring förpliktigar sig till ytterligare befordring från den transoceanska afstigningshamnen.

Italien (L. 1901, Art. 19). Det är förbjudet för hvem det vara må förutom de af kommissariatet bemyndigade redarne att föranstalta, det emigranterna förses med järnvägsbiljetter i det land, dit de ämna sig; med undantag för det fall. att dessa samma biljetter lämnas gratis oeh skola öfverlämnas åt emigranterna vid landstigningen i det främmande landet.

c) Begreppet fram till afstigningshamnen.

På grund af i sydamerikanska hamnar tidigare förekommande missförhållanden, där utvandrarfartygen irke kunnat anltfpa kajen, utan utvandrarne måst landsättas med särskilda bätar, hvarvid utpressning af särskilda höga afgifter ägt rum. böra författningarnai stallet för uttrycket »fram till bestämmelseorten (afstigningsham-nen)» använda ett tydligare uttryck, såsom »fram till landstigningen», fram till afstigningshamnen, landstigningen därvid inberäknad», eller dylikt. Jfr tyska rikslagen § 25.

cl) Förpliktelse att under transporten sörja äfven för utvandrarnes underhåll.

Alla utvandringsförfattningar förutsätta visserligen såsom regel, att den som åtager sig utvandrares transport till främmande världsdel äfven skall åtaga sig deras underhåll under resan. De franska författningarna (jfr D. 15 mars—1(! april 1861, Art. 8) stadga dock ingen skyldighet för expedienten att göra detta; de belgiska, danska, norska och svenska utsäga endast, att upplysning om, huruvida det ena eller andra är fallet, skall innehållas i utvandrarkontraktet. Däremot är i England (M. Sh. A. 1804, § 298), Nederländerna (W. 1861, Art. 10, 10; W. 1869, Art. Ki), Tyska riket (

e) Ombordstigningen i afgångshamnen.

Härom är i olika författningar på följande sätt stadgadt:

England (11. Sh. A. 18!>4) §§ 328. 3SSS*. (M. Sh. A. 1906) § 19. Om en mellanriäcKspassagerare på, rissa fartyg uppgjort samt betalat resekontrakt samt infunnit sig på ombordstiguingsplatsen före den i kontraktet utsatta timmen, eller, 0111 ingen timme utsatts i kontraktet, före den filr ombordstig-ningen bestämda timme, hvarom han minst 24 timmar förut erhållit underrättelse, och det inträffar, att han af någon hvilken som helst orsak (hans egen vägran, vårdslöshet eller försummelse samt vissa myndigheters ingripande undantagna) antingen li ke emottages ombord, eller icke jämte sina i kontraktet inneslutna familjemedlemmar befordras till don aftalade bestämmelseorten, vare sig med detta fartyg eller med något annat likvärdigt, som afgår inom tio dagar från den aftalado afgångsdugen riiknadt. och han ieke heller får underhåll sponnin gar på sätt som nedan stadgas (§ 329), så är han ellor å hans vägnar någon emigrations!jänsteman berättigad att återfå allt hvad han betalt i oeh för resan samt att därjämte erhålla viss ytterligare ersättning, hvarom närmare stadgas. Dessutom stadga» af hvem dessa penningar skola, utkriifvas.

Betrilffando dc nämnda underhAlhpenningarna stadgas (§ 329): om fartyget icke går till sjöss föro kl. 3 c. m. dagen efter den i kontraktet utsatta ombordstigningsdagen. så skall vederbörande (hvem denne är. stadgas närmare) betala till hvarje mcllaudäckspassagerare eller till emigrationstjänstemannen å hans vägnar underhållspenniugar. nämligen: 1 sh. 6 d. för hvar och en af de första, tio dagarna samt 3 sh. för hvar oeh cn af dc följande. Härifrångöres dock, under förutsättning att mcllandäckspassagcrarnc få stanna ombord och hespisas å fartyget, undantag, dela för de två första dagarna, dels öfver-hufvnd. om fartyget uppehälles af orsaker dem cmigrationstjänstemannen ieke anser vara att tillskrlfva redarens, befraktarens eller befälhafvarens försummelse.

§§ 307, 308. Här stadgas ytterligare vid fall af resandes återsändande i land från cmigrantfartyg på grund af omständigheter, som hafva afseende å deras hälsotillstånd. Till sådana resande skola, om do äro mellandäckspas-sagerarc. undcrhållspenningar betalas med 1 sh. 6 d. om dagen, intill dess de tillåtas på nytt stiga ombord eller de afstå från resan eller återfått rese-afgiftcn. Härom stadgas, att om cn af dylik orsak i land ftterskickad resande på cmigrantfartyg icke afreser. skall han vara berättigad att återfå antingen hela reseafgiftcn, om han är mellandäekspassagerare, eller halfva densamma, om han är hyttpassagcrarc.

Frankrike. (L. 1860) Art. 5. Emigranterna hafva rätt att stiga ombord aftonen före den för afresan bestämda dag. Art. 7. Om fartyget icke lämnar hamnen på den i kontraktet bestämda dagen, så är den ansvarige entreprenören

skyldig att åt hvarje emigrant, under hvarje uppehållsdag, betala för utgifterna i land en godtgörclse, hvars storlek bestämmes genom dekret. Om uppehållet öfverstiger tio dagar, och om entreprenören icke dessförinnan föranstaltat om emigrantens befordring med annat fartyg under de i kontraktet fastställda villkor, sä har emigranten rätt att lösgöra sig från kontraktet endast genom förklaring inför emigrationskommissaricn, utan att gå förlustig den skadeersättning, som kan komma att tillerkännas honom. Men om uppehållet förorsakas af högre makt i enlighet med hvad af cmigrationskommis-sarien konstateras och intygas, så kan emigranten icke lösgöra sig frnn kontraktet och icke heller fordra godtgörclse för vistelsen i land, under förutsättning att han på entreprenörens eller dennes ställföreträdares bekostnad logeras och bespisas i land eller ombord.

Art. 6. Hvarje emigrant, som hindras från att afresa till följd af vederbörligt bekräftad allvarlig eller sinittosam sjukdom, har rätt att få tillbakn afgiften för sin rosa. Reseafgiftcn skall likaledes återbetalas till de medlemmar af hans familj, som jämte honom stanna kvar i land.

Belgien L. 1876, Art. 6 och 5 äro resp. ordagrannt öfverensstämmande med de nyss refererade franska artiklarna 7 och 6. Genom R. l!)0.r> fixeras den i lagens Art. 6 omnämnda godtgörclse till visst belopp i penningar. Dessutom preciseras lagens bestämmelser ytterligare och tillägges (Art. 26). att rcsc-nfgift.cn helt och hållet eller delvis skall återbetalas äfven i det fall, att emigranten hindras afresa genom rftttsmyndighetcrnas ingripande.

NedeVländerna (W. 1861, Art. 11, 12, 19; W. 1869, Art. 13). Den förpliktelse som åligger företagaren (att befordra emigranterna) upphör, såvida emigranterna ickc på den bestämda dagen infinna sig ombord.

Om resan med fartyget icke företages eller afbrytcs efter faHygcts afresa, skall företagaren ombesörja logis oeh förplä^ning för emigranterna och sörja för deras befordring med ett annat fartyg. Denna förpliktelse upphör, om afbrottet eller inställandet af resan är en följd af högre makt. undantagandes i fall af sjöolycka. Om det fartyg, med hvilket transporten skall äga rum. icke är färdigt att omottaga emigranterna på den dag som är utsatt uti kontraktot, så är don ansvarige företagaren i hvarje fall förpliktigad att på sin bekostnad sörja för emigranternas logis och förplägning.

Till emigranter, hvilka enligt läkares skriftliga intyg på grund af sjukdom icke kuunat eller fått tillstånd att stiga ombord, äfvensom till alla medlemmar af deras familjer, som varit dem följaktiga till kusten, skall transport-afgiften, försåvidt den redan är crlagd, återbetalas.Danmark. Norge. Dc danska författningar, som hafva afseende å utvandrares indirekta befordring, äfvensom dc norska författningarna, ålägga, icke utvand rarbefordraron några uttryckliga förpliktelser af ifrägavarande karaktär. Bland dc upplysningar, hvilka stadgas skola innehållas i utvandrarkontraktcn. ingår emellertid upplysning om (L. 1868) >. . . det sätt, hvarpå det skall sörjas för utvandrarnes logis och underhåll på . . . algångsorten». samt (L. 1869) »huruvida det Öfvertages någon särskild förpliktelse med afseende å utvandrarens underhåll».

I det danska reglementet (1870) för den direkta befordringen från danska hamnar stadgas (§§ 30, 36, 46): Om ntvandraren eller medlem af hans familj insjuknar före afresan, skall den betalade reseafgiften med vederbörligt afdrag återbetalas till honom. Om fartyget uppehälles ut öfver den bestämda afgångs-tiden. skola passagerarna antingen underhållas ombord å fartyget eller oek på företagarens bekostnad i land förses med försvarligt logis och lika god kost, som de äro berättigade till ombord. Efter öfverenskommelse kunna de nf företagaren emottaga en daglig godtgörelso i penningar, hvnrs belopp i så fall skall angifvas i kontrakten. — Om fartygets afresa fördröjes mera än 8 dagar utöfver den i kontraktet angifna afgångstiden, skall utvandraren, om han sä önskar, vara berättigad att blifva löst från kontraktet och återfå hela det af honom betalade beloppet utan afdrag för hvad lians uppehåll under dessa dagar har kostat företagaren.

Sverige. (K. F. 1884, 7, 8). Utvandrare, hvars resa från afgäng*-

ortcn i riket utan lians eget förvällande fördröjes utöfver den i kontraktet bestämda dag. skall nndcr tiden genom agentens försorg förses med nödigt här-herge och tillräcklig kost, såvida utvandraren icke i stället åtnöjes med den ersättning i penningar, som kan erbjudas.

Insjuknar utvandrare så, att han icke utan fara för eget lif eller allmänna hälsotillståndet bland öfriga utvandrare

kan vid afgångstiden afresa från riket, må han, äfvensom de medlemmar af hans familj, hvilka skolat åtfölja honom men nu vilja kyarblifva, äga att, efter nfdrag af så stort belopp, som kan anses motsvara åtnjutet härberge och underhåll under tiden, återbekomma erlngd afgift för resan.

Tyska riket. (G. 18‘.)7) $ 27. Företagaren är förpliktigad att, frän den i kontraktet bestämda afgångsdagen räknad t, utan särskild ersättning gifva utvandrarne logis och förpiägning på de for deras inskeppning eller fortsatta befordring bestämda orter, vid hvarje af dem själfva icko forvålladt dröjsmål.

§ 28. Om dröjsmålet varar längre tid än en vecka, har utvandraren, utan hinder af öfriga honom tillkommande anspråk pä ersättning enligt allmän civil lag, rätt att träda tillbaka från kontraktet och fordra återlämnande af den betalade öfverfartssuminan. § 29. Återlämnande af öfverfartssumman kan fordras äfven i det fall, att ntvandraren eller nagon honom åtföljande familjemedlem före sjöresans anträdande aflider eller påvisligen genom sjukdom eller andra utan hans förvållande förorsakade omständigheter förhindras från att anträda resan. (Detsamma gäller i afseende å kostnaderna för den fortsatta befordringen, då i sådant fall. som säges i § 26 mom. 2. förhindret inträffar i en transoeeausk landstigningshamn).

Hälften af priset for öfverresan kan återfordras, om utvandraren före resans anträdande af andra orsaker träder tillbaka från kontraktet

Schweiz. Några bestämmelser rörande rättskonflikter vid afgångsorten linnas af naturliga skäl icke. Befordrarens skyldigheter härutinnan äro inneslutna i B.-G. 1888, Art. 15 mom. /. »att han vid ... dröjsmål på resan utanutvandrarens bevisliga skuld skall sörja för dennes fullständiga förplagning oeh härbergering*.

Ungern. (G.-A. 1903, §§ 27, 28, 29). Dessa bestämmelser äro fullt öfverensstämmande med do i den tyska rikslagens §§ 27, 28, 29 innehållna, med det undantag, att utvandraren, då han af andra orsaker (jfr ofvan) träder tillbaka från kontraktet, kan återfå tre fjärdedelar af resepriset.

Italien. (L. 1901, Art. 21. 22). Vivre oeh logis för hvarje emigrant, som anländ t till i tiskeppn i liggplatsen, skola bekostas af redaren från kl. 12 middagen dagen före den dag, som i kontraktet angifves såsom dag för afresan, intill den dag da afresan iiger rom; hvilka än anledningarna till dröjs-

målet må vara.

Emigrant, som fått underrättelse om dröjsmålet, sedan han emottagit

Om dröjsmålet öfverstiger tio dagar, kan emigranten afstå frän resan, återfå reseafgiften, om denna er lagts, samt begära af den i Art. 27 nämnda skiljedomskommissionen godtgörelse for liden skada, om sä är fallet.

Reseafgift, som redan i sin helhet eller delvis erlagts af emigranten för honom själf oeh hans familj, skall återställas till honom, när han är nrstånd-satt att afresa på grund af styrkt sjukdom, drabbande honom eller någon medlem af hans familj, eller ork på grund af bantågs förseningar eller af anledningar. äfven tillfälliga, som bero pä redaren eller fartyget.

När vidare af någon anledning emigranten före fartygets afresa bryter

sitt kontrakt, äger han. efter gynnsamt utlåtande af hamnens emigrations-inspektör, att återfå hälften af resepriset; dessutom kostnaderna för vivre under den beräknade tiden för resan, om dessa ingå i resepriset.

Spanien. (L. I!H)7.).

Art. 39. Emigranten kan afstå från kontraktet, med rätt till återställandet af halfva den gjorda inbetalningen, och bör han därom meddela den person, med hvilken kontraktet blifvit uppgjord t, fem dagar före inskeppningsdagen.

I händelse af sjukdomsfall för honom själf eller någon familjemedlem, gom skall åtfölja honom, är det tillräckligt, om meddelandet om att han afstår från kontraktet göres sex timmar före inskeppningen.

Om kontraktet upphör att vara gällande på grund af emigrantens död, skall afgiften oafkortad tillfalla hans arfvingar.

Reglementet skall bestämma de med sjukdomsfall jämn ställda orsaker, som kunna förorsaka förändring af kontraktet.

Art.. 40. Om resan skulle uppskjutas af orsaker, hvarmod emigranten ej har att skalfa, skall fartygets konsignatör i vederbörande hamn till honom som skadeersättning utbetala två pesetas för hvarje försenad dag.

Härifrån äro undantagna fall af > foree majeure» samt hamn-oeh stufveri-arbe tar strejk, som hindra fartygets punktliga afgång.

Om resans uppskjutande öfverstiger femton dagar, kan emigranten annul-lera kontraktet, med rätt att återfå hvad han utbetalat, eller, om det gäller kostnadsfri befordran, mot erhällandc af betalning af omkostnaderna för återresan till utgångspunkten.

Art, 40. Om emigranten, genom försening af bantåg, som ej är en följd af »foree majeuro, anländer efter fartygets afgång, äro järnvägsbolagen skyldiga att kostnadsfritt återföra honom oeh hans gods till afgångsstationen, eller till honom utbetala två pesetas per dag, tills han erhåller ny lägenhet att Mresa. Denna sistnämnda skyldighet upphör efter femton dagars förlopp.Det framgår käraf följande:

A) I alla stater, utom i Danmark, hvad indirekt befordring beträffar, samt i Norge, stadgas uttryckligen oui expedientens förpliktelser gentemot utvandrarne på afgångsorten.

B) De därstädes uppkommande händelser knnna vara af tre slag: nit utvandraren kommer för sent till den i kontraktet utsatta tid; «tt han af orsaker, som ieke stå i sammanhang med honom själf, fördröjes på afgångsorten; att han af orsaker, som stå i sammanhang med honom själf, förhindras frän att afresa med den bestämda lägenheten.

C) Då utvandraren kommit for sent till den i kontraktet utsatta tid, har expedienten i de flesta författningar inga förpliktelser gentemot honom. 1 Italien åligger det dock expedienten att vid fall af tågförsening återbetala resepriset. (I Spanien tillkommer liknande åliggande, såsom det synes rättare, vederbörande järnvägsbolag).

I)) Då utvandraren fördröjes å afgångsorten genom omständigheter, som ej sammanhänga med honom själf, är expedienten i alla de nämnda författningarna förpliktigad att antingen sörja för hans kost och logis eller lämna honom viss ersättning i penningar. Om det förra är det uteslutande tal i de nederländska, tyska, schweiziska, ungerska oeh italienska författningarna. I de engelska, franska, belgiska, danska (direkt befordring) och svenska lämnas, ehuru på olika sätt, alternativet med penningersättning öppet. I den spanska lagen skall i vissa händelser såväl det ena som andra bestås emigranten.

Emellertid måste i ifrägavarande fall skillnad göras a) då dröjsmålet beror på omständigheter, hvaröfver den ansvarige expedienten är herre, b) dä det beror på s. k. högre makt. I alla författningarna i fråga är expedienten i båda dessa fall skyldig att antingen Ombord eller i land sörja för utvandrarnes kost oeh logis. I de engelska, franska och belgiska författningarna bortfaller emellertid i fallet b) utvandrarens i fallet a) inedgifna rätt att begära alternativ ersättning i penningar; i den spanska lagen bortfaller i sä lall hans rätt att förutom kost och logis erhålla skadeersättning i penningar.

E) I den italienska lagen kan emigranten, 0111 han redan på hemorten får underrättelse om dröjsmål af ofvannämnda slag, begära penningersättning.

F) För det fall att det ifrågavarande dröjsmålet varar öfver en 'iss tid, tillkomma i flera författningar ytterligare bestämmelser. I de franska, belgiska, danska (direkt befordring), tyska, ungerska, italienska ocli spanska författningarna stadgas nämligen, att om dröjsmålet i fräga varar öfver en viss tid (femton eller tio dagar eller en vecka), så kan emigranten lössäga sig från kontraktet och återfå deaf lionom betalade penningar, utan hinder af ofris; skadeersättning. I de danska (direkt befordring), tyska, ungerska, italienska och spanska lagarna gäller detta, vare sig dröjsmålet beror pä expedienten eller på högre makt; i de franska och belgiska blott i förra fallet. 1 den engelska lagen kan det ske. blott om inga underhållspenningar utbetalas.

G) I)å utvandraren genom orsaker, som sammanhänga med honom själf eller hans anhöriga, men hvartiU han

icke har skuld (sjukdom o. s. v.), förhindras från att afresa med den bestämda lägenheten, till hvilken han i rätt tid inställt sig, sä är expedienten i de engelska, tyska, schweiziska och ungerska författningarna förpliktigad att underhålla honom till dess att han kan anträda resan med en senare lägenhet eller han lössäger sig från kontraktet. I denna händelse är expedienten vidare i alla här omnämnda författningar (den schweiziska undantagen) förpliktigad att pä begäran lösa utvandraren från kontraktet och återbetala reseafgiften, antingen helt och hållet eller med visst afdrag eller till viss del. I den spanska lagen stadgas dessutom 0111 viss tid före inskeppuingen, vid hvilken anmälan om tilI-bakaträdunde från kontraktet skall ske.

H) Oin åter utvandraren af andra än sådana nödtvungna orsaker, eller blott emedan han ångrar sig, vill före alresan träda tillbaka från kontraktet, så är han i de tyska, ungerska, italienska och spanska författningarna berättigad att återfå en viss del af de betalade resekostnaderna (hälften, tre fjärdedelar). 1 den spanska lagen skall

dock anmälan om tillbakaträdande ske viss tid före afresan.

I) l afseende ä de förutsättningar ifråga om de här af handlade fartygens och resandenas beskaffenhet m. m., hvarunder stadgandena

C)—H) gälla, hänvisas till ofvanstående utdrag ur respektive författningar.

f) Allmän bestämmelse.

Expedienten är förpliktigad att befordra utvandraren till den i kontraktet angifna ort pä den däri angifna väg. Ehuru icke

nödigt, är detta i liera författningar uttryckligen nämndt; jfr England: M. Sh. A. 1894. g 330; Frankrike: L. 18(30, Art. 8; Belgien: L.

1870, Art. 7; Nederländerna: \\r. 1861, Art. 10; Schweiz: B.-G. 1888,

Art. l.’>, mom. 1; Ungern: G.-A. 1903, § 27, mom. 1.

g) Dröjsmål och olyckshändelser under resan.

I afseende hfträ är i olika författningar på följande sätt stadgadt:

England. (M. Sh. A. 1894, §§ 331 -333). Om ett cmigrantfartyg har (ai i hamn å, de Brittiska öarna eller sodan resan begynts lidit skeppsbrotteller eljest blifvit odugligt ntt fortsätta sin tillämuade resa, och några mellandäckspassagerare förts tillbaka till hamn å de Brittiska öarnn: (b) an-löpt hamn å de Brittiska öarna i skadadt tillstånd: så skall den ansvarige expedienten inom 48 timmar afgifva till närmaste^cmigrationstjänsteman en skriftlig förklaring, förbjudande sig att inom en tid af sex veckor befordra mellandäckspaBsagernrne till bestämd ort, i fallet (a) med annat likvärdigt fartyg, i fallet (b) med det skadade fartyget repareradt. Under tiden skall lian antingen sörja för de nämnda passagerarnas logis och förpiägning eller gifva dem föreskrifna underhållspenuingar. Passagerarna äga. om icke inom den nämnda tiden af sex veckor befordringen fullföljes, att återfå alla betalade resekostnader.

Om någon person, vare sig hytt- eller mellandäckspassagerare, (a) räddats från skeppsbrott å ort på eller utom de Brittiska öarna eller (b) af någon icke själffSrvållad orsak befinner sig kvarläuinad i annan utländsk hamn än den, som hans resa afsctt. så skola vissa myndigheter äga rätt i fallet (a) ntt förskottera alla kostnader för personens omhändertagande, i fallet (b) att i den händelse vederbörande redare icke inom 48 timmar skriftligen förbinder sig att befordra honom till bestämmelseorten, föranstalta om detta sistnämnda. De kostnader, som i såväl ena som andra fallet uppkomma, skola sedermera täckas nf den säkerhet redareu haft att ställa (jfr VIII).

Don nämnda myndigheten är på ort utom dc Brittiska öarna och de brittiska besittningarna konsuln på platsen.

Frankrike. (L. 1860. Art. 8). Vid fall af fartygets frivilliga eller nöd-tvnngna uppehåll, skola emigranterna antingen logeras ocli bespisas på eutre-prenörens bekostnad ombord å fartyget, eller godtgöras för sina utgifter i land. I fall af skeppsbrott eller alla andra händelser till sjöss, som hindra fartyget att fortsätta sin resa, iir entreprenören skyldig att på sin bekostnad ombesörja emigranternas befordring till den i kontraktet bestämda

destinationsorten.

Belgion. I L. 1876, Art. 7 äro likadana bestämmelser träffade som ofvan i den franska författningen. I R. 1905, Art. 20 förklaras detta närmare sä-lunda, att nämnda skyldighet för entreprenören består vid alla inträffande händelser, krig och blockad uudautagna.

Noderländerna. (W. 1861, Art. 12). Om resan med fartyget icke företages, eller nfbrytcs efter fartygets afresa, skall företagaren ombesörja logis och förpiägning för emigranterna och sörja för deras befordring med annat fartyg. Denna förpliktelse upphör, om afbrottet cllcr inställandet af resan är cn följd af högre makt, undantagandes i fall af sjöolycka.

Danmark. Norge. Den danska lagen af år 1868 innehåller för fall :it indirekt befordring intet annat uttryckligt stadgande om utvandraragents förpliktelser i ifrågavarande hänseende, än att lian i§ 8) vid befordring öfver Storbritannien skall inom 12 timmar befordra utvandrarne från afstignings-hamnen vidare med järnväg. Den norska lagen af år 1869 har icke heller detta stadgande. Utvandrarkontrakten skola emellertid innehålla upplysning om (L. 1868) >huruledes utvandrarens fortsatta befordring är försäkrad, i den liändclse att det bestämda fartyget genom olyckshändelse hindras från att fortsätta resan*, samt (L. 1869) »huruvida det öfvortages någon särskild förpliktelse för utvandrarnes underhåll, ifall fartyget genom ogynnsamma omständigheter uppehålles, eller lor hans vidare befordring, ifall det förolyckas eller blir odugligt för resans fortsättande».

Vid fall af direkt befordring stadgar det danska reglementet af år 1S7<> (§§ 47—49. 51—52): Då ett utvandrarfartyg anlöper utländsk mellanknmn för att därstädes inlaga passagerare, får det uppehåll, som däraf förorsakas, ickeutan särskildt tillstånd utgöra mera iin 8 dagar. — Om fartyget af nyssnämnda orsak eller pä grund af haveri eller annat missöde nödgas söka hamn, skola passagerarne, så liinge fartyget kvarligger i sådan hamn, bospisas ombord eller pä företagarens bekostnad erhålla motsvarande kost oeh logis iland — Om fartygets befälhafvare, medan fartyget ligger i utländsk hamn, underlåter att sörja för passagerarnes uppehälle på. nyssnämnda sätt, åligger det viss tillsynings-nian (som enligt närmare stadgande skall medfölja fartyget) eller läkaren ombord eller den af passagerarna valda ordningsmannen att med hjälp af närmaste danske konsul förskaffa dem kost och logis. — Nödgas fartyget att längre än fyra veckor blifva liggande i utländsk hamn. och har företagaren ieke inom nämnda tid föranstaltat om passagerarnes befordring till bestäm mel seorten med ett enligt konsulns åsikt likvärdigt oeh i hvarje fall försvarligt fart}-g, såskall konsuln sörja för alt. detta sker, antingen direkt från samma hamn eller om detta icke Ut er sig göra, öfver annan hamn, samt att passagerarne ä det nya fartyget såvidt möjligt erhålla samma villkor, som genom deras ursprungliga kontrakt äro dem tillförsäkrade. Hvad ofvan är stadgadt om passagerarnas förplägning och vidare befordring gäller äfven för det fall, att passagerarna efter fartygets förlisnlng landsättas i utländsk hamn oeh företagaren är nr stånd att draga behörig försorg om dem.

Sverigo. (K. F. 1884, § 5: K. F. 1893). Bland de upplysningar, hvilka stadgas skola innehållns i utvandrarkontrakten, ingår äfven npplvsning om »den tid, under hvilken, i händelse öfverfarten ej skor omedelbart till den främmande världsdelen, utvandraren under resan till bestämmelseorten kau komma att å särskilda mellanstationer för afvaktande af vidare befordran högst uppehållas, samt på hvad sätt för hans underhåll oeh vård under sådana uppehåll är sörjdt». Enligt K. F. 1884, § 48 får utvandrarfartyg, som afgätt från svensk hamn oeh anlöper utländsk, ieke utan tvingande skäl uppehålla sig i den senare mera än tio dagar.

(K. F. 1884), § 9. Ilar agent underlåtit, att i enlighet med därom i kontraktet gjordt åtagande draga försorg om utvandrares vård oeh underhåll under den tid, han på resa till bestämmelseorten uppehåller sig å utländsk plats, äger svensk konsul därstädes, om sådan finnes, men i annat fall konsuln ä närmaste ort därintill att förskatfa utvandraren nödigt härbcrge oeh underhåll. Om utvandrare längre än fyra veckor uppehälles å utländsk ort i af vak tan pä vidare befordran, bör konsuln föranstalta, det han varder med ändamålsenligt fartyg fortskaffad till bestämmelseorten antingen omedelbart eller, om sådant icke låter sig göra, öfver annan hamn. där svensk konsuls-tjänsteman finnes anställd Önskar i fall. som nu är sagdt. utvandrare att hellre varda återsänd till

hemorten, ägc konsuln, där så ske kan, att om hans fortskaftande dit draga försorg.

§ 10. Ä dc kostader. konsul på grund af § 9 kan få vidkännas, äger han, därest desamma ej gäldas af vederbörande, att till kommorskollcgiuin insända af behörige verifikationer åtföljd räkning jämte en bestyrkt afskrift af utvandrarens med agent upprättade kontrakt, hvarefter kollegium har att med anlitande af den utaf agenten ställda säkerhet, bereda konsuln ersättning för det gjorda förskottet.

Tyska riket. (G. 1897:. § 27. Företagaren är förpliktigad att. från den i kontraktet bestämda afgångsdagen räknad t, utan särskild ersättning gifva utvandrarne logis och förplägning på de för deras inskeppning eller for/satta befordring bestämda orter, vid hvarje af dem själfva icke förorsakadt dröjsmål. § 28. Om dröjsmålet varar längre tid än en veeka. har utvandraren, utan hinder af öfriga honom tillkommande anspråk på ersättning enligt allmänlag, rätt att träda tillbaka frftn kontraktet och fordra återlämnande af den betalado öfverfartssumman. § 30. Om fartyget genom sjöolycka eller annan omständighet Förhindras från att fortsätta resan eller nödsakas göra ett längre afhrott i densamma, sä ur företagaren förpliktigad att utan särskild ersättning gifva utvandrarne tillbörligt logis oeh förplägning oeh så fort som möjligt föruustalta om befordring af dem och deras bagage till bestämmelseorten. Detta stadgande skall tillämpas på den fortsatta befordringen från den iransoceanska afstigningshamnen.

Schweiz. (B.-U. 1888. Art. 15 mom. 7). Agentens förpliktelse omfattar fullständig förplägning och härbergcring af utvandraren vid uppehåll eller dröjsmål på resan, som icke påvisligeu förorsakats genom utvandrarens förvållande, samt snabb annan befordring af minst lika god art som den i kontraktet angifna, för den händelse att den afsedda befordringslägenhoten ieko linnes eller icke är tillräcklig.

Ungern. (U.-A. 1003. §§ 27, 28). Företagaren är förpliktigad att i den händelse resan utan utvandrarens påvisliga skuld försenas eller afbrytes, under tiden gifva denne utan särskild ersättning fullständig förplägning och inkvartering samt så fort som möjligt befordra honom och hans bagage till bestämmelseorten. Om förseningen varar längre tid än en vecka, kun utvandraren träda tillbaka från koutraktet och fordra återbetalning af den er-lagda rcscafgiften, utan hinder af hans anspråk på ersättning enligt allmän lag för möjligen liden skada.

Italien. (L. 1901, Art. 22). Om emigranten på grund af orsaker, som sammanhänga med fartyget, eller på grund af karantän måste göra uppehåll å en mellanstation under resan, skola omkostnaderna för vivre och vid behof för logis bestridas af redaren. I händelse af skeppsbrott eller fartygets oduglighet att fortsätta resan eller vid fall af genom sjöskada förorsakadt uppehåll, soni räcker längre tid än 14 dagar, åligger det redaren att sända annat fartyg, lämpligt att taga emigranterna ombord och föra dem till destinationsorten. I motsatt fall skall utrikesministern, efter emigrationsrådets hörande, begagna sig af borgenssumman i och för nödiga åtgärder.

Spanien. Den spanska lagen innehåller inga andra stadganden för här afsedda händelser än de ofvan under e) refererade.

Det framgår häraf följande:

A) I alla författningar är den ansvarige expedienten underför-stådt förpliktigad att vid på resan utan utvandrarens bevisiiga förvållande uppkommande dröjsmål sörja för hans logis ocb kost eller gifva honom däremot svarande ersättning i penningar. I samtliga författningar utom de för indirekt befordring gällande danska samt de norska oeh svenska är detta utsagdt såsom en uttrycklig förpliktelse; i de tre sistnämnda författningarna stadgas endast att utvand-rarkontrakten skola innehålla upplysning om de förpliktelser expedienten härutinnan åtager sig.

B) I alla författningar är expedienten förpliktigad att i händelse af .sjöskada eller skeppsbrott sörja för utvandrarens kost och logis samt föranstalta om hans fortsatta befordring till bestämmelseorten med likvärdig lägenhet. I de för indirekt befordring gällande •lanska samt de norska och svenska författningarna stadgas dock om denna förpliktelse endast i den form, som nyss är omnämnd.Hvad beträffar andra mellankommande hinder (krig, blockad, karantän), är de engelska, danska, norska och svenska författningarnas formulering sådan, att intet kan anses vara för dessa eventualiteter stadgadt. Med öfriga författningars formulering kan åtminstone formellt den tolkning göras gällande, att de franska, tyska, schweiziska och ungerska lagarna äfven i alla nämnda

händelser göra expedienten ansvarig för den fortsatta befordringen, under det att de belgiska och italienska lagarna göra detta, väl i händelse af karantän, men ej i händelse af krig och blockad, den nederländska författningen slutligen i ingen af nämnda tre händelser.

C) I de engelska och italienska lagarna är viss tid stadgad (6 veckor, resp. 14 dagar), inom hvilken den vidare befordringen i fall af sjöskada eller skeppsbrott skall af expedienten ombesörjas.

D) I den händelse dröjsmål af ofvannämnda orsaker eller eljest uppstår å mellanstation under resan samt varar öfver en viss tid, är utvandraren i de engelska, svenska, tyska och ungerska författningarna berättigad att uppsäga kontraktet oeh antingen återfå utlagda resekostnader eller på expedientcns bekostnad återbefordras till hemorten. Den nämnda tiden är i den engelska författningen sex veckor, i den svenska fyra veckor, i de tyska och ungerska en vecka.

E) I de engelska, danska (direkt befordring) och svenska författningarna äro beträffande konsulatmyndigheternas skyldigheter i de fall, hvarom ofvan är tal, vidsträcktare föreskrifter gifna än i öfriga författningar. De sistnämnda författningarna ålägga nämligen vederbörande konsul att i vissa fall föranstalta om utvandrarnes vidare befordring eller om deras återsändande till hemorten. I de danska (direkt befordring) och svenska författningarna åligger det honom äfven att sörja för utvandrarnes logis och kost, om detta af expedienten försummas. De kostnader, som häraf uppstå, skola täckas af den af expedienten ställda säkerhet.

h) Framkomsten till afstigningshamnen.

Enligt de engelska (M. Sh. A. 1894, § 327), franska (L. 1860, Art. 5) belgiska (R. 1905, Art. 53) nederländska (W. 1861, Art. 10) och för direkt befordring gällande danska (R. 1870, § 47) samt svenska (K. F. 1884, § 48) författningarna äro utvandrarne berättigade att under högst 2 dygn efter ankomsten till afstigningshamnen sofva och äta ombord, enligt de engelska och franska författningarna doek endast för så vidt fartyget icke är nödsakadt att omedelbart återresa. Enligt den nederländska författningen åligger det emellertid i sistnämnda fall expedienten att på annat sätt sörja för deras logis oeh förpiägning under nämnda två dygn. Enligt den belgiska för-fattningen kan utvandraren icke göra anspråk på rättigheten vid transport med ångfartyg.

i) Medling i rättskonflikter.

1 rättskonflikter mellan expedient oeh utvandrare skail utvandrarens talan föras samt medling ske, i hemlandet af vederbörande administrativa eller särskildt för emigrationen inrättade myndigheter, å utrikes ort af konsul. Jfr därom närmare England: M. Sh. A. 1894, §§ 356—358, 487—489; Frankrike: L. 1860, Art. 11; Belgien: L. 1870, Art. 11; Nederländerna: W. 1861, Art. 6; Danmark: Ij. 1868, § !); Norge: L. 1869, § 7; Sverige: K. F. 1884, §§ 11, 12; Tyska riket: (t. 1897, §§ 40, 41; Schweiz: B.-(t. 1888, Art. 22, 23; Italien: L. 1901, Art. 26, 27; Spanien: L. 1007, Art. 16—21,47—50.

XII. Organisationer för utvandringens öfvervakande och reglerande.

England. Sedan år 1830 hafva i ett antal af de viktigaste embarkeringshauinarna särskilda tjänstemän varit anställda i oeh för u t van dringsförfattni ngarmis öfvervakande. Genom M. Sh. A. 1894, § 355, stadgas:

Mom. 1. Inom Storbritannien och Irland kan Board of Trade (>ch i en brittisk besittning guvernören tillsätta och afakeda emigra-tionstjänstemän (semigration officers») och assistenter till dessa, hvilka under Board of Trades eller guvernörens ledning synas behötiiga för att utföra denna lags bestämmelser.

Mom. 2. Alla en emigrationstjänstemans bemyndiganden, göro-mål oeh plikter i afseende å denna lag kunna uppdragas åt och nt-Öfvas af hans assistent, eller i hamnar, där ingen emigrationstjänste-man eller assistent tinnes eller där de äi-o frånvarande, högste tulltjänstemannen för tillfället i hamnen.----------

Mom. 3. En person, som enligt denna lag upprätthåller emigrationstjänstemans befattning, är icke personligen ansvarig för några utbetalningar af penningar eller några kostnader i afseende å någon fitslntad förbindelse eller några lagliga åtgärder, företagna af honom 1 egenskap af emigrationstjänsteman å tjänstens vägnar.

Om instanser för rättskonflikter, uppkomna i anledning af ut-v&ndringsfCrfaltningarna, stadgas (M. Sh. A., §§356 357):

§ 356. Alla anspråk i afseende å plikter och förverkande enligt denna lags bestämmelser (med undantag af dem, som enbart hafva afseende å passagerare fartyg) skola framställas hos följande tjänstemän.nämligen: a) någon emigrationstjänsteman; b) någon högsta tulltjänsteman; äfven c) inom Storbrittannie.n och Irland någon af Board of Trade bemyndigad person eller någon af tullstyrelsen (»Commis-sioners of Customs>) bemyndigad tulltjänsteman; d) i en brittisk besittning någon person, bemyndigad af guvernören, eller någon tulltjänsteman, bemyndigad af det regeringsdepartement, som handhaf-ver tullärendena i denna besittning.

§ 357. Alla penningebelopp, som kunna indrifvas på grund af denna lag i form af reseatgifter, underhål Ispenningar, skadeersättning eller kostnader, skola utsökas hos en domstol för .summarisk rältsbcbandlbu/ (»conrt of summarv jurisdiction) af den person, som därtill är berättigad, eller å hans vägnar af någon af de i föregående § nämnda tjänstemän; i bådadera fallen genom en eller flera åtgärder.

För meddelande af upplysningar åt utvandrare är, såsom i den allmänna redogörelsen omnämnts, inrättad en central institution, Emigrants' Information Office (»E. T. 0.»), hvilken varit i verksamhet sedan den 11 oktober 188(5. Dess uppgift är att meddela möjligast noggranna upplysningar i afseende å utvandringen tiJl de brittiska besittningarna, hvilken verksamhet efter den 11 juni 1890 äfven tilllåtits i afseende å andra länder; rörande resekostnader, arbetsmarknadens läge, priset på förnödenhetsartiklar o. s. v.; i ändamål att personer, som äro betänkta på att utvandra, skola kunna sättas i tillfälle att bedöma, huruvida det är rådligt eller icke att utvandra till ett bestämdt land vid en bestämd tid. Härvid skall det icke vara byråns uppgift att på något som helst sätt uppmuntra till eller afråda från utvandring, i allmänhet eller efter en bestämd plan. Dess uppgift är uteslutande att konstatera och offentliggöra faktiska förhållanden.

Denna upplysningsbyrås organisation är följande. Dess verksamhet står under kolonialdepartementets allmänna uppsikt; men ledningen handhafves närmast af ett förvaltningsråd på 15 medlemmar, hvars ordförande är en ämbetsman i kolonialdepartementet, men som i öfrigt är sammansatt af parlamentsmedlemmar, särskilda sakkunnige i utvan dr ingaärenden, ledare af privata utvandringsför-eningar och några arbetarpartiets förtroendemän. Det hufvudsakliga arbetet utföres dock af ett arbetsutskott på (i personer.

Det fiir byråns verksamhet nödvändiga materialet, insamlar den, hvad kolonierna beträffar, genom medverkan af koloniernas representanter i London och genom direkt korrespondens med kolonialregeringarna och talrika korrespondenter i kolonierna; hvad andra länder beträffar, genom material, insamladt genom utrikesdepartementets försorg, konsulsrapporter o. s. v.Sin verksamhet bedrifver byrån dels genom lämnande af muntliga upplysningar, dels genom utgifvande af särskilda publikationer. För det förra ändamålet är ett hufvudkontor i London (31 Broad-way, Westminster, S. W.) och ett antal filialkontor i andra brittiska städer upprättade, för det senare ändamålet utgifver den a) årliga handböcker, behandlande skildringar och meddelanden från olika brittiska besittningar och andra stater, b) kvartalsvis förnyade plakat, i som skickas till samtliga poststationer och anslås på lämpliga ställen,

c) kvartalsvis tryckta cirkulärhäften, hvilka innehålla de senaste underrätte]serna om arbetsmarknaden etc. i kolonierna, och hvilka gratis tillskickas myndigheter, arbetareföreningar, prästerskapet, välgörenhets- oeh utvandringsföreningar o. s. v.

Ehuru byrån, som nämnts, enligt planen för densamma samt enligt officiella uttalanden öfver dess verksamhet, icke skall uppmuntra till eller afråda från utvandring, så står det doek utom tvifvel, att dess verksamhet i verkligheten verkar utvandringsbefrämjande. Detta framgår redan däraf, att byrån icke, såsom den nyligen i Tyska riket inrättade (se nedan), inskränker sig till att ge upplysningar på förfrågan, utan i vidsträckt mån och på ett ganska energiskt sätt tvingar sina upplysningar på allmänheten. Dessa upplysningar äro vidare, hvilket redan framgår af en flyktig blick på de handböcker och cirkulärhäften, hvari de äro innehållna, så snart det gäller de brittiska biländerna ljust färgade och ingalunda af rent beskrifvande art. Det är för öfrigt omöjligt, att skildra klimatiska, ekonomiska och sociala förhållanden i ett transoeeanskt land, utan att skildringen får en subjektiv

anstrykning, så mycket mer då, såsom i ifrågavarande fall, de meddelanden, hvarpå den är byggd, icke äro observationer i första hand, utan uppgifter från skilda myndigheter och personer, af hvilka flera hafva intresse af att öka invandringen till det land, där de äro bosatta eller t. o. ni. äro anställda i statstjänst. Att den brittiska upplysningsbyråns verksamhet i afseende a de brittiska biländerna verkar utvandringsbefrämjande är för öfrigt öfverensstämmande med den brittiska utvandringspolitikens önskemål i allmänhet (jfr den allmänna redogörelsen).

På grund af ofvanst&eude förhållande föreligger ingen anledning att i denna redogörelse närmare ingå på den ifrågavarande upplys-ningsbyråns verksamhet.

Frankrike. Genom Décret impérial rélatif å 1'émigration européen ne 1 5—27 janvier 1855 stadgades:

Art. 1. I städerna Strassburg, Paris, le Havre, Forbaeh och S:t Louis och på de ställen, där inrikesministern anser det nödvändigt, skola särskilda kommissarier tillsättas, med uppdrag att under ai87w. 11inrikesministerns inseende i ordningens och emigranternas intresse öfvervaka den franska och utländska emigrationen. Dessa kommissarier skola hafva till uppgift att öfvervaka utförandet af de åtgärder. som föreskrifvas af författningarna.

Art. 2. I hvar och en af de städer, som inrikesministern bestämmer, skall under emigrations kommissariens ledning upprättas en upplysningsbyrå, till hvilken emigranterna kunna vända sig för att utan ersättning erhålla alla de informationer, som angå deras resa genom Frankrike, deras vistelse i land och utvandrarkontraktens upprättande. — På de ställen, där det icke kommer att existera några upplysningsbyråer, skola emigrationskommissarierna få i uppdrag att träda i dessas ställe.

Genom Loi 1860, Art. 11, bestämmes att förseelser i afseende å utvandrarbefordran kunna beifras l:o) i Frankrike af emigrationskommissarierna eller af de polistjänstemän, funktionärer eller agen ter, som genom ministeriell bestämmelse vare sig för beständigt eller tillfälligtvis tillagts emigrationskommissaries ställning; 2:o) ombord å franska fartyg i främmande hamnar af konsulerna med biträde af särskilde sakkunnige.

Genom D. 15 mars—16 avril 1861, Art. 15, bestämmes om de besiktningsmän, hvilka före hvarje utvandrarfartygs afgäng skola besiktiga detsamma.

Belgien. I Belgien är genom Regi. du 2 déc. 1905 sur le transport des emigrants, Art. 1—11, en delvis sedan längre tid tillbaka bestående officiell apparat för utvandringens reglerande och öfvervakande på följande sätt ytterligare utvecklad och organiserad:

Art. 1. I Antwerpen inrättas till emigrationens tjänst:

l:o) En inspektionskommission (»commission d'inspeetion»).

2:o) En besiktningskommission (»commission d'expertise>).

3:o) Ett regeriiigskommissariat (>commissariat du Gouverne-ment»).

4:o) En läkarebyrå (»service médical»).

Art. 2. Inspektionsko mmissionen sammansättes af 9 medlemmar, nämligen provinsguvernören såsom ordförande, en högre ämbetsman i utrikesdepartementet såsom vice ordförande, en medlem af kommunalrådet, två köpmän, hvaraf en redare eller f. d. redare, direktören i Antwerpen för statsbanorna, två framstående personer, valda af regeringen, en tjänsteman vid provinsstyrelsen, på samma gång tjänstgörande som sekreterare. Trenne suppleanter utnämnas för den högre ämbetsmannen i utrikesdepartementet, för medlemmen af kommunalrådet och för sekreteraren.

Kommissionens medlemmar och suppleanter utnämnas af Oss, efter förslag af Vår utrikesminister.Art. 3. fnspektionskommissionen har till uppgift:

l:o) att inspektera och kontrollera besiktnings kommissionens åtgöranden i ärenden, som röra utvandringen;

2:o) att utjämna de svårigheter och medla i de tvistigheter, livar-till befordringen af utvandrare kan gifva

anledning.

Art. 4. Resiktningskommissionen sammansfittes af 6 medlemmar, nämligen en sakkunnig i fråga om besiktning af ångmaskiner, en läkare, en sjöfartskommissarie, en befälliafvare å långtgående ångfartyg, en fartygskonstruktör, en ingenjör. Dessutom utnämnas suppleanter.

Medlemmarna af besiktningskommissionen och deras suppleanter utnämnas af Vår utrikesminister.

Art. 5. Besiktningsmännen hafva i uppdrag att besiktiga nt-vandrarfartygen och handhafva detta reglemente.

Det redogöres därefter närmare för arten af denna besiktning, hvilken afser att kontrollera efterlefnaden af de rörande utvandrar-fartygens inredning och utrustning utfärdade bestämmelser.

Art. ti. Regeringskommissarien för emigrationen utnämnes af Oss, efter förslag af Vår utrikesminister, och lyder under provinsguver-nören.

Art. 7. Art. 8. mom. 1—7 gifva noggranna föreskrifter om emi-grationskommissariens åligganden och bemyndiganden.

Art. 9. Oberoende af regeringskommissarien för emigrationen och under hans ledning skola en eller flera adjungerade kommissarier, allt efter behof, utnämnas af Oss, på förslag af Vår utrikesminister.

Dessa funktionärer hafva samma bemyndiganden som regeringskommissarien.

Regeringen har rättighet att, dä den finner lämpligt, låta hvarje utvandrarfartyg åtföljas af en särskild delegerad, som reser gratis på l:sta klass.

Art. 10. Läkarbyräns personal utgöres af en chefläkare och en eller flera adjungerade läkare, hvilka utnämnas af Oss, efter förslag af Vår utrikesminister.

Art. 11 föreskrifver dessa läkares åligganden vid besiktning af utvandrarne och utvandrarfartygen.

År 1888 inrättades i Belgien en officiell upplysningsbyrå för emigrationens räkning: Lc service de renseignements concernant Vemigration. Dess organisation är följande. Den är upprättad i samband med utrikesdepartementets afdelning för handel och konsulatväsen (Ministére des Affaires Etrangéres, Direction du Commerce et des Consulats) och har en helt och hållet officiell karaktär såsom afdel-ning af detta departement. Den liar ett centralkontor i Bruxelles satnt filialkontor i samtliga provinser, inrättade hos provinsernas administrativa myndigheter. Pä dessa ställen lämnas på förfrågan muntliga upplysningar om förhallandena i transoceanska länder förutom detta utgifvas årligen publikationer öfver de olika in-vandringsländerna af samma art som de af den brittiska E. I. O. utgifna handböcker.

Den belgiska upplysningsbyrån inhämtar sina uppgifter på liknande sätt som den engelska. Dessutom äro på flera orter i in-vandringsländerna belgiska upplysningsbyråer bildade, dels privata, dels i anslutning till de belgiska konsulaten. Genom korrespondens med dessa är byrån i Bruxelles i stånd att inhämta ytterligare af behofvet varande upplysningar.

I afseende å denna bvrås och dess filialers allmänna hållning gentemot utvandringen gäller i viss mån samma anmärkning som om den engelska E. I. O. Byrån har visserligen tillkommit enbart i ändamål att på ett objektivt sätt upplysa belgiska och genomresande emigranter om »de möjligheter till framgång, hvilka transoceanska länder kunna bereda resande med olika yrken»; hvarje verksamhet, som uppmuntrar till eller afhåller från utvandring, skall enligt officiell förklaring vara från dess sida utesluten. Om emellertid denna objektivitet äfven upprätthålles i högre grad än af den engelska E. I. O., eftersom den belgiska byrån icke i likhet med den senare drifver en vidtutgrenad propaganda med sina upplysningar, så kan en viss utvandringsbefrämjande verkan dock icke undvikas, när någon afsikt i motsatt riktning icke förefinnes och upplysningarna bygga pä meddelanden äfven af sådana personer i invandringsländerna. hvilka äro intresserade i invandringen dit. De publikationer, som byrån utgifver öfver olika transoceanska länder, visa sig visserligen i hela sin tendens mindre ljusfärgade än E. I. 0:s, men hafva tydligen icke till uppgift att framställa förhållandena annat än i så god dager som möjligt. Detta

öfverens-stämmer för öfrigt med den belgiska utvandringspolitikens allmänna önskningar, då den belgiska utvandringen icke ger anledning till nationella farhågor och inländska redareintressen hafva starka skäl att önska den utländska emigrantströmmens dragande öfver belgiska hamnar.

Nederländerna. Genom lagen den 1 juni 1861 bestämmes:

Art. 4. I de kommuner, som af Oss anvisas, skola genom våra provinsguvernörer tillsättas uppsiktskommissioner för öfvervakande af utvandrarbefordringen (»Vommissie van toezigt over het vcrvoer van landverhumrs»), enligt af Oss gifna föreskrifter.I dessa kommissioner skola till ett sä stort antal som möjligt sitta medlemmar af handels-ocli industrikammaren, medlemmar af kommunalrådet samt personer, förtrogna med den större sjöfarten.

Till bestridande af nödiga kostnader skall ur statskassan till hvarje kommission utbetalas cn summa, som årligen bestämmes.

I de kommuner, där ingen uppsiktskommission är upprättad, åligger det borgmästaren oeh magistraten att öfvervaka utvandrarbefordringen. På dessa äro denna lags bestämmelser angående upp-siktskommissionerna tillämpliga.

I Art. 5 och 6 af samma lag äfvensom Art. 1, 2, 3 af lagen den 15 juli 18(59 bestämmes arten och omfånget af kommissionernas åligganden och bemyndiganden. De hafva i stort sedt samma uppgifter som de engelska och franska emigrationskommissarierna (hand-hafva författningarna, inspektera utvandrarfartygen, medla i tvister mellan utvandrarna och expedienten, gifva råd och upplysningar åt utvandrarna), hvarjämte de hafva att gifva tillstånd till innehafvare af emigranthärbergen och vissa andra personer.

I Lag 1861, Art. 15, stadgas, att vissa af uppsiktskommissionens beslut kunna öfverklagas hos borgmästaren och magistraten på platsen eller, om dessa tjänstgöra i stället för uppsiktskommissionen, hos provinsens deputeradeständer (Gedeputeerde Staten der provincie).

Enligt Lag 1869, Art. 17, skola tvister, uppkomna vid utvandrarbefordringen, anhängiggöras vid domstol på inskeppningsorten.

Danmark, Norge, Sverige. Några särskildt för utvandringen afsedda tjänstemän eller statsorgan iinnas icke. I alla tre länderna utöfvas uppsikten öfver utvandringen af de vanliga civila myndigheterna. Särskilda besiktningsmän öfver utvandrarfartyg skola förordnas enligt det danska Reglement 28 mars 1870, § 5, den norska IjOv 23 maj 1863, § 9. den svenska K. F. 1881, §§ 19—20.

Tyska riket. Genom beslut af Förbundsrådet den 11 juli 1868 fbr-ordnades en rikskommissarie for utvandringsväsendet (*Reiehskommis-sar fur das Ausicanderungswesen») i Hamburg; senare har äfven i Bremen en sådan förordnats. Dessas verksamhet, som regleras genom en instruktion af rikskansleren, består i att öfvervaka författningarnas efterlefnad, kontrollera de lokala myndigheternas åtgöranden i punkter, som angå utvandringen, och ingripa vid fall af förefintliga missförhållanden.

Deras bemyndiganden äro stadfästade genom rikslagens af år 1897, § 41.

I utlandet åligga rikskommissariernas uppgifter tyska rikets myndigheter (beskickningar och konsulat); till deras hjälp skola vid fall af behof särskilda kommissarier anställas såsom biträdande tjänstemän.Under rikskommissarierna sortera de utvandringsnigndigheter. hvilka de särskilda landsregeringarna på grund af § 40 rikslagen äga att förordna. Hamburg (Geset/, betr. das Answandererwesen v. 14 Jan. 1887 §§ 1 —0). Utvandringsmyndigheten (-»Behövde fiir das Answandererwesen») skall sammansättas af två medlemmar af senaten oeh tre medlemmar af handelskammaren i Hamburg. Den skall jämte polismyndigheterna hafva uppsikt öfver utvandringsväsendet. Under densamma lyda a) en upplysningsbyrå, som pa begäran skall gifva utvandrarne alla erforderliga upplysningar oeh skydd, b) en inspelctionslukare med assistenter, c) vissa besiktningsmän för utvandrarfartygen. Denna byrås tjänstemän och dessa öfriga personer utnämnas af senaten, äro fast aliönade och erhålla sina instruktioner af utvandringsmyndigheten. Bremen. (Verordnung v. 0 Juli 1866, § 1). Utvandringsmyndigheten (;Behövde fiir das Auswundererwesen», äfven kallad ».Senatshormnission fiir dus

Auswundererwesen») samman-sättes pä liknande sätt som i Hamburg. Genom § 30 af samma förordning förordnas om besiktningsmän såsom i Hamburg.

Genom rikslagens §§ 38, 39 förordnades om inrättande af ett Beirut fiir dus Ausivanderungswesen, som skall medverka vid utöfvan-det af de rikskansleren tillkommande befogenheter på utvandrings-väsendets område. Detta sakkunniga utvandringsråd skall bestå af en ordförande och minst 14 medlemmar. Ordföranden utnämnes af kejsaren, medlemmarna af Förbundsrådet. Hvartannat år skall omval af samtliga medlemmar försiggå. Rådet måste höras innan koncession meddelas åt sådana företag, hvilka hafva till ändamål kolonisation af ett bestämdt område i transoceanska länder, äfvensom vid fall af inskränkning eller återkallande af ett åt en utvandrings-företagare meddeladt tillstånd. Utom detta kunna viktigare frågor pä ut, vandrings väsendets område af rikskansleren föreläggas rådet till öfvervägande, och detta kan göra framställningar till rikskansleren.

Utvandringsrådets organisation regleras genom ett af Förbundsrådet utfärdadt regulativ af den 17 februari 1898, i samband med hvilket regulativ stadgar för dess arbetsordning likaledes utfärdades.

1 samband med den nya utvandringslagens genomförande plan-lades i Tyskland upprättandet af en statlig upplysningsbyrå för utvandrare af liknande slag som de i England. Belgien och Schweiz (se nedan) inrättade. Det befanns emellertid icke lämpligt att fullfölja planerna i denna form, och i stället upprättades genom ett privat sällskaps (Deutsche Kolonialgesellschaft) initiativ en dylik upplysningsbyrå »Centralauskunftstelle fiir Auswanderer* i Berlin (Schelling-Strasse 4), hvilken började sin verksamhet den 1 april 1902. Då emellertid genom Erlass den 10 jnli 1902 sällskapet i fråga, erhöll ett understöd ur rikskassan för byråns upprätthållande, livil-ket understöd under de efterföljande åren förnyats och nyligen föreslagits skola öfverföras till ordinarie stat, äfvensom sällskapet förbundit sig att leda byråns verksamhet under rikskanslerens uppsikt •och efter lians direktiv, så torde denna upplysningsbyrå icke böra ur detta sammanhang uteslutas.

Byråns verksamhet består dels därnti att den på sitt hufvudkon-tor i Berlin och sina filialkontor i andra tyska städer lämnar upplysningar på förfrågan om förhållandena i olika invaudringsläuder, dels lämnar samma upplysningar genom korrespondens, dels utgifver publikationer öfver länderna i fråga. Materialet för dessa upplysningar insamlar den genom tyska rikets myndigheter i utlandet, äfvensom genom privata korrespondenter därstädes.

I likhet med i England och Belgien gå i Tyskland alla officiella uttalanden öfver utvandringsbyråns verksamhet i den riktning, att denna verksamhet skall vara strängt objektiv och taga beetämdt af-stånd från att vare sig uppmuntra till eller afhålla från utvandring. Under det att emellertid i England och Belgien upplysningsverksamheten i verkligheten verkar mer eller mindre utvandringsbefräm-jande, kan detta icke sägas om den tyska byråns verksamhet. Hen verksamhet, som utöfvas af en upplysningsbyrå för utvandrare, blir nämligen med nödvändighet beroende, mindre af innehållet i dess statuter än af de syften, som öppet eller underförstådt fullföljas i dess praktiska verksamhet. Liksom de engelska och belgiska byråernas direkta eller indirekta ntvandringsbefrämjande karaktär står i öfverensstämmelse eller åtminstone icke i strid med den allmänna hållningen hos dessa länders utvandringspolitik, så ledes själffallet den tyska byråns verksamhet i den riktning, som den tyska ntvand-riugspolitiken bestämmer. Denna är emellertid icke utvaudringsbe-främjande. Den tyska byrån meddelar upplysningar uteslutande på förfrågan, och dess broschyrer öfver förhållanden i invandringslän-derna kännetecknas af en afgjordt mera reserverad hållning än den belgiska och i all synnerhet den engelska byråns.

Afven en andra skiljaktighet mellan den tyska byrån och de båda öfriga är beroende af deras olika syften. Den engelska E. I. O. kan sägas hafva, om icke officiellt så dock i verkligheten, till Uppgift att befrämja invandringen till de brittiska biländerna; <len belgiska byrån har ingen af nationella skäl dikterad anledning att betrakta utvandringen till dessa skyddsområden med ovilja; det tyska kolonialsällskapets byrå åter liar, om detta äfven icke officiellt uttalas, det starkaste intresse af att leda utvandringen bort från dessa brittiska skyddsområden. Dess upplysningar och broschyrer öfver t. ex. Canada känneteckna sig, trots den fullständiga objektivitet som de, likaväl som den engelska byråns, officiellt förklaras besitta, en lika i ögonen fallande mindre gynnsam färg. som

desenare hafva en mera gynnsam. 1 stället har den tyska byrån till underförstådt syfte att leda den inhemska utvandringen till de länder. där utvandrarnes välfärd bäst kan förenas med det tyska rikets intressen. Bland dessa länder intaga de tyska rikskolonierna en allt mera betydelsefull plats, allteftersom förhållandena i dessa kolonier blifva för kolonister gynnsammare (jfr ilen allmänna öfversikten).

Då den tyska npplysningsbyrån är den enda för närvarande i Europa existerande, som samtidigt med att den bevakar utvandrarnes välfärd ledes af en allmän utvandringshämmande politik, har den för vårt land det största intresset.

Följande statistiska uppgifter afse dess och dess filialers verksamhet från begynnandet intill den 30 sept. 1906:

Besvarade förfrågningar. Af dc fnigiutde voro af följande yrken: Af förfriignixigarna Imde afgecudc a Tidrymd. Vj -i B f Muntliga. 1 *— e— d: = c- 2^ So? i ii ilandtverkaru. Arbetare. *3 C; 2 3 =ö *ri O 5 o » Dc tyska kolonierna. a i — ~ ZZ o s Alla andra länder. 5* o* 5° 1 april 1902-— 1 okt. 1902. 2168 4X6 2654 , 307 540 119 1688 2654 1709 134 1154 2997 1 okt. lih)2— —I okt, 1903. •2906 47(1 3376 501 509 107 2259 3376 2315 215 1643 4173 1 okt. 1903— —1 okt. 1904. 2780 528 3308 620 496 101 2091 3308 2348 244 1558 4150 1 okt. 1904— —1 okt. 1905. 2061 602 2663 473 370 124 1696 2663 1888 154 1263 3305] 1 okt. 1905— —1 okt. 1906. 2496 HH4 3180 537 511 95 2037 318H 2979 227 1572 477S

Het framgår häraf, att byråns väsentligaste verksamhet sker genom korrespondens, hvilket äfven förklaras af dess och dess filialers belägenhet i större städer, inom hvilka utvandringen själ (Fal let är ringare. Af uppgifterna om de frågandes yrken framgår vidare otvetydigt, att byrån spelar en ringa roll för personer af arbetsklassen, och att dess hufvudsakliga uppgift, såsom äfven af hela dess organi-sationkan förmodas, är att vara en upplysningsbyrå för köpmän, in-geniörer o. s. v. Byrån får därigenom en karaktär, hvilken så mycket mer motiverar de särskilda intressen i afseende å de tyska kolonierna, som den måste anses företräda. Att byråns förnämsta verksamhet sker i afseende å kolonierna framgår äfven däraf, att det ojämförligt största antalet förfrågningar hafva afseende å dessa. Förfrågningarna i afseende å det för svenska förhållanden viktigaste invandringslandet (Nordamerikas Förenta Stater) äro jämförelsevis få.

Den tyska upplysningsbyråus uppgift är sålunda i hufvudsak redan nu och kommer otvifvelaktigt i framtiden än mer att blifvade nationella intressenas tillvaratagande vid utvandringen genom den oundvikliga utvandringens länkande till trakter, där den kommer hemlandet häst till godo och g;nom dess utnyttjande i det inhemska näringslifvets tjänst. Dessa uppgifter äro visserligen icke främmande för de engelska och belgiska samt de schweiziska och italienska motsvarande institutionerna, men i inga af dessa senare länder har ut-vandringspolitiken vid sidan af sitt intresse för utvandrarnes skydd en sådan nationell målmedvetenhet som i Tyska riket. För ett land, hvilket lider uppenbar skada af sin utvandring, kan endast den tyska byrån och dess verksamhet vara af intresse.

Schweiz. Genom Art. 25 af Bundes-Gesetz v. 22 liars 1888 beslöts att inom utrikesdepartementet, under hvilket utvandringsväsendet i sin helhet genom lagen förlädes, upprätta en särskild Byrå, hvilken »skall hafva att sätta sig i förbindelse med motsvarande institutioner i andra stater och på begäran förse personer, hvilka vilja utvandra. med behöfliga upplysningar, råd och rekommendationer?.

Genom Bundesrathsbeschluss v. 18 Sept. 1888 stadgades närmare om denna utvandringsbyrås organisation. Den skall bestå af två af-delningar, en administrativ, (»administrative Äbteilang») som skall hafva uppsikten öfver agenternas, underagenternas och resebyråernas affärsrörelse, samt en kommissarisk (»lcommissarische Abtcilung.), som skall företräda den schweiziska utvandringens intressen i allmänhet i andra stater, och som har till uppgift meddelande af upplysningar, råd och rekommendationer. Genom Art. 3. mom. 1—7 af samma författning bestämmes närmare om den kommissariska afdelningens verksamhet.

Italien. Genom den italienska utvandringslagen ."1 jan. 1901 skapades en omfångsrik officiell apparat för utvandringens öfvervakande :

Art. 7. Lydande under utrikesministeriet skall inrättas ett kommissariat, där allt som rör utvandringens

öfvervakande skall förläggas.

Emigrationskommissariatet (II commissariato dell'emigrasiotié) skall bestå af en generalkommissarie, utnämnd i statsrådet på förslag af utrikesministern bland statens högre ämbetsmän, af tre kommissarier, utnämnda efter de normer, som bestämmas i reglementet, och af erforderligt antal tjänstemän.

Därjämte skall det inrättas ett Emigrationsråd (Con si glio dell' e*nigrazione), bestående af generalkommissarien såsom delegerad för utrikesdepartementet, af fem delegerade för inrikes-, finans-, sjöförsvars-, kultus- och jordbruksdepartementen, af tre medlemmar, utnämnda på förslag af utrikesministern genom kungl. dekret blandidkare af de geografiska, statistiska och ekonomiska vetenskaperna, samt af två medlemmar, valda på af reglementet angifvet sätt bland italienska medborgare bosatta i Hom, den ena af de italienska kooperativa sällskapernas nationalförening (Lega nastionale delle sodetå cooperative italiane), den andra af de förnämsta sällskapen för inbördes understöd (societä di mutuo soccorso) i de viktigaste af rikets sjöstäder.

Emigrationsrådet skall höras i viktigare frågor rörande emigrationen samt vid behandling af frågor, som höra till flera departements befogenhet.

Art. S. Kommissariatet skall stå i förbindelse med myndigheterna inom riket, med de kungl. konsulerna i utlandet, med undra staters emigrationsbyråer och med alla de institutioner, som inom riket och utomlands verka fiir skydd åt emigranter.

Art !). Utrikesministern skall i samråd med inrikesministern uti hamnarna i Genua, Neapel och Palermo oeh andra städer, hvilka bestämmas genom kungl. dekret, utnämna en emigrationsinspektör (Ispettore dell' emigraeionc), försedd äfven med polismyndighet, inspektören skall verkställa de åligganden, som angifvas genom reglementet, samt öfvervaka undersökandet oeh skyddandet af emigranternas effekter, både afresandes och återvändandes.

Art. 10. A platser, därifrån emigration äger rum, kunna inrättas distriktskommittéer eller lokala kommittéer (comita ti mandamen -tali o comunali) för emigrationen, bestående af pretorn (pretore) eller i brist därpå af fredsdomaren (giudice conciliatore), af borgmästaren (sindaco) eller hans ställföreträdare, af en katolsk kyrkoherde eller en protestantisk präst, af en läkare (dessa tre sistnämnda valda af kommissariatet) samt af ett ombud för ortens arbetareförening eller jordbruksförening, utsedt af kommunalnämnden.

Kommittén har till ordförande pretorn eller, där sådan ej finnes, borgmästaren.

Art. 11 bestämmer om läkarne ombord ii utvandrarfartygen.

Art. 12. I de stater, till hvilka den italienska emigrationen företrädesvis är riktad, skola genom utrikesministerns försorg, äfvensom efter öfverenskommelse med respektive regeringar, inrättas byråer för lämnande af skydd och upplysningar samt för arbetsförmedling (uffici di proteeionc, d'informazionc c d'avviamento al luroro).

Utrikesministern skall — utnämna emigrationsinspektörer,

som skola resa omkring i länderna på andra sidan oceanen. Till denna tjänst äger han rättighet att äfven utse konsulattjänstemän.

Dessa inspektörer skola underrätta kommissariatet angående de italienska emigranternas allmänna ställning samt om de klagomål och önskemål dessa upptaga oeh framföra.Såväl i transithamnarna som t sluthamnarna skola ombord å utvan drarfartygen göras regelbundna inspektioner at' de i utlandet varande inspektörerna eller af konsulatt jänstemännen efter de normer, som bestämmas i reglementet.

Genom Decreto 10 juli 1901, Titolo II, Art. 12—40, äro närmare föreskrifter gifna för emigration skommissariatet samt för de öfriga ofvannämnda byråerna och inspektörerna.

Jämte denna apparat för utvandringens öfver vakande har den italienska lagen förordnat om upprättande af en emigrationsfond sålunda:

Art. 28. Redaren skall till depositions- och lånekassan vid ett af kungl. räntekammarens afdelningskontor

inbetala 8 lire för hvarje hel emigrantplats, 4 lire för hvarje hall' och 2 lire för hvarje fjärdedels plats. Till samma kassa skola äfven inbetalas afgifterna för patentet, bötessummor och hvarje annan eventuell utbetalning på grund af denna lag.

Dessa inbetalningar skola bilda en emigrationsfond (Fondo pir P omif/raeione), som skall placeras i statsobligationer eller af staten garanterade obligationer till så stor del, som icke begagnas för att bestrida de ordinarie utgifterna för emigrationen.

Den för det senare ändamålet bestämda delen skall af depositions- och lånekassan förräntas pä kon to k ur an träk n i ng. — — — — Utbetalningar från denna kontokuranträkning göras på begäran af generalkommissarien efter utrikesministerns godkännande, och få dessa penningar uteslutande begagnas till emigrationens fromma, såväl inomlands som utomlands.

Budgeten för emigrationsfonden, af hvars medel skola bestridas utgifterna för kommissariatet och därmed förenade t jänsteförrättnin -gar — — — skall årligen framläggas tor parlamentet till granskning och godkännande.

Emigrationsfonden öfvervakas af en ständii/ kommission, bestående af % senatorer oeh 3 deputerade, valda af de respektive kam-rarne vid hvarje parlamentssession. Dessa skola tillhöra kommissionen äfven under mellantiden mellan parlamenteperioderna och sessionerna. Kommissionen skall årligen offentliggöra en redogörelse, som af utrikesministern skall framläggas för parlamentet.

Ungern. Den ungerska utvandringslagen är äfven i ifrågavarande hänseenden efterbildad den italienska.

Genom Ges.-Art. 1903, §§ 38—40, stadgas om inrättande af en 't-tvandrinffssenat, hvilken skall biträda inrikesministern vid utvand-"ingsärendens behandling. Dess president är inrikesministern eller, vid förfall för honom, statssekreteraren; medlemmar äro: en delegeradför ministerpresidenten, två delegerade för inrikesministern, en delegerad för livart ock ett af linans-, justitie-, kultns-, handels-, jordbruks-och landtförsvarsdepartementen samt dessutom 10 personer, hvilka utnämnas af inrikesministern bland medlemmar af handels- och in-dnstrikamrarna, jordbrukssällskapen, äfvensom bland personer, hvilka idka jordbruk, industri oeh handel. Organisationen oeh arbetsordningen for denna senat fastställas af inrikesministern.

Genom § -41 förordnas om tillsättande af en utvandringskommis-sarie med statsämbetsmans ställning jämte behöflig personal. Denne är direkt underställd inrikesministern (§ 43) oeh erhåller sina instruktioner från honom; hans åligganden oeh bemyndiganden, hvilka äro af samma art som de engelska, franska, tyska och italienska emigration .-kommissarier na, fastställas i § 42.

Genom samma lags §§ 35—37 förordnas ora upprättande af en cmigrationsfond sålunda:

§ 35. I främsta rummet för att delvis eller helt och hållet be-täcka resekostnaderna för sädana medellöse, hvilka vilja återvända till hemlandet, därjämte i och för de utvandrandes ledning i utlandet och arbetsförmedling åt dem, för upprättande af utvandrarhärbergen, för välgörenhetsändamål och för befordrande af utvandrarnes religiösa oeh andliga behof skall en särskild fond upprättas.

Denna fond bildas:

a) af det belopp, som i statsbudgeten för detta ändamål afsättes;

b) af den återstående delen af de såsom passafgifter inflytande belopp, sedan stämpel- oeh utskrifningskostnader afgått;

c) af de bestämda afgifter, hvilka skola betalas af transport-företagaren och hvarom bestämmes i dennes tillståndsbevis;

d) af den årsafgift, som skall genom öfverenskommelse fastställas och betalas af det penninginstitut, åt hvilket förvaltningen och hem-befordringen af utvandrarnes penningmedel äro anförtrodda.

Genom §§ 36, 37 bestämmes, att fonden skall stå under inrikesministerns förvaltning och handhafvas af ett

penninginstitut, som af honom därtill bestämmes, h varjämte inrikesministern skall årsvis af-lägga räkenskap för densamma till parlamentet.

Spanion. Genom den nyaste utvandringslagen är en vidlyftig apparat för utvandringens kontrollerande inrättad.

Art. 8. I inrikesministeriet inrättas en Öfverstyrelse för emigrationen (Consrjo Supnior dc. emigraciön') oeh ett Emigrationskontor (Negociado de emigraciön).

Styrelsen skall bestå af trettiotre medlemmar.

Själfskrifna medlemmar äro: undersekreterarne i stats- och inrikesministerierna; generaldirektörerna för åkerbruk oeh allmännaarbeten samt geografiska och statistiska institutet; en representant för krigsministeriet samt en för marinministeriet; en medlem utsedd af institutet for sociala reformer bland de af regeringen föreslagna; presidenten i sjöfartskollegium; generaldirektören för sundhetskollegium; en person från geografiska sällskapet, utnämnd af detta oeh en medlem af centraljuntan för den inre kolonisationen.

Arbetarelementet skall representeras af fyra medlemmar, utsedda på sätt som reglementet föreskrifver.

Samtidigt med valet af dessa representanter utses fyra suppleanter. Fartygsägare ocli redare med rätt att befordra emigranter utvälja fyra medlemmar oeh fyra suppleanter; konsignatörer. med rätt till sagda transport, ytterligare fyra medlemmar oeh fyra suppleanter. Reglementet skall äfven bestämma sättet för dessa val. Inrikesministern skall utnämna nio medlemmar. Utnämningen skall ske bland personer som hafva utmärkt sig för geografiska, sociala eller ekonomiska studier, eller som hafva vistats i de länder, till hvilka den spanska emigrationen hufvudsakligen riktas.

För att täcka vakanserna, som kunna uppstå bland de af inrikesministern utnämnda medlemmarne, skall denne företaga utnämning genom lottning bland at öfverstyrelsen föreslagna.

President i densamma skall den blifva, som dess medlemmar därtill med röstöfvervikt utvälja.

Chefen för emigrationskontoret skall vara öfverstvrelsens sekreterare.

Reglementet skall bestämma i huru många afdelningar öfverstyrelsen bör indelas och närmare angifva de ärenden, som livar och en skall behandla, äfvensom antalet at’ och allmänna föreskrifter för emigrationskontorets tjänstemän.

Art. 11. På förslag af öfverstyrelsen och i hamnstäder som denna bestämmer skall inrikesministern inrätta emigrationskommis-sioner (Juntas de emigraciön), hvilka skola bestå af följande medlemmar:

en rättslärd, utsedd af magistraten; en representant för sjöfarten, utsedd af sjöministern; en sundhetsinspektör; en praktiserande advokat, utsedd af advokatkollegiet, eller i brist däraf af vederbörande domstol i första instans; presidenten i handelskammaren eller en industriidkare; två representanter, valda af arbetarföreningarna; tvä af hamnstadens fartygsägare och konsignatörer, som innehafva rättigheter för emigrantbefordran; två af öfverstyrelsen för emigrationen bland de a en af kommissionen årligen uppgjord lista upptagna lämpliga personer. Då kommissionerna tillsättas skola dessa två sistnämnda medlemmar utnämnas af inrikesministern.

En medlem, utsedd af inrikesministern, skall presidera i kommissionen och denna medlem skall välja sin sekreterare.Art. lä. Kommissionärerna skola, utom utöfvande af sina oinskränkta rättigheter anförda i Art. 20, och de ämbetsbefattningar, som åt dem blifvit uppdragna och som hafva afseende å tillstånds meddelande åt konsignatörer och å emigrantkontrakten, vaka öfver denna lags efterlefnad och tillämpning.

Art. 13. Öfverstyrelsen och emigrationskommissionerna skola hafva karaktär af informativa verk för emigranter och skola deras tjänster härutinnan alltid vara kostnadsfria.

Art. 47—50 stadga om tillsättande af emigrationsinspektörer, hvilka skola utnämnas af inrikesmininstern på förslag af öfverstyrelsen för emigrationen. Dessa inspektörer skola kontrollera utvandrarkontraktens efterlefnad, utvandrarfartygens beskaffenhet m. m. samt åtnjuta fria resor på utvandrarfartygen.

Genom Art. 30 stadgas om inrättande af en emigrationskassa sålunda:

Art. 30. En emigrationskassa *(Caja de emigration)* skall inrättas, hvilken skall administreras och öfvervakas af öfverstyrelsen för emigrationen.

Från denna kassa skola alla utbetalningar äga rum, som förorsakas af denna lags tillämpning.

Denna kassas medel skola erhallas genom:

l:o) det anslag som årligen bestämmes i statsbudgeten;

2:o) inkomsten af de patent, hvarå Art. 22 hänsyftar;

3:o) inkomsten af de böter, som blifva ålagda för brott mot denna lag, reglementet och tilläggsforordningar;

4:o) inkomsterna, som öfverstyrelsens publikationer inbringa;

5:o) understöd och donationer, som kunna tilldelas densamma af korporationer eller enskilda personer.

Medlen i denna kassa skola i första hand anslås till omkostnader för personal och materiel som tjänsten erfordrar, och återstoden till det understöd, som enligt denna lag (Art. 16) gifves åt sällskap oeh hjälpföreningar, och kunna i intet fall erhålla annan användning.

Reglementet skall gifva föreskrifter rörande den allmänna skötseln af bokföringen.

*

Särskild redogörelse för den nutida europeiska utvandringslagstiftningen.

I. Nutida utvandringsförfattningar.

De europeiska staternas nu gällande utvandringsförfattningar äro följande:

England. *Merchant Shipping Act* 1894, Part III: *Passenger and Emigrant Ships. Merchant Shipping Act* 1906, Part II: D:o. **Frankrike.** *Loi sur l'émigration* 18—23 Juillet 1860. Med särskilda reglementen: *Décret impérial pour l'exécution de la loi du 18 juillet 1860 sur l'émigration* 15 Mars—16 Avril 1861 och *Décret impérial qui détermine les conditions aitxquelles peut être accordé l'autorisation d'entreprendre les opérations d'engagement et de transport des émigrants* 9 Mars—6 Avril 1861. Dessutom ministerialtörordningar den 8 februari 1889 och den 9 april 1894 samt *Décret portant réglement de police sanitaire maritime* 4—21 Janvier 1896. **Belgien.** *Loi du 14 Déc. 1876 réglant le transport des émigrants;* reviderad den 29 april 1890. *Réglement sur le transport des émigrants pris en exécution de la loi du 14 Déc. 1876,* du 2 Déc. 1905. **Nederländerna.** *Wet van den 1sten Junij 1861, houdende bepalingen omtrent den doortogt en het vervoer van landverhuizers. Wet van den 15den Julij 1869, tot wijziging en aanvulling der wet van den 1sten Junij 1861.* Därjämte särskilda reglementen: *Besluit van den 27sten November 1865, tot nadere uitvoering van art. 24 der vet van 1 Junij 1861. Besluit van den 30sten September 1869. houdende wijziging vav het Koninklijk liesluit van 27 November 1865, tot nadere uitvoering van art. 24 der wet van 1 Junij 1861. Besluit van den 21sten Julij 1875 houdende aanvulling van art. 20 van het Koninklijk besluit van 27 November 1865, tot nadere uitvoering van art. 24 der wet van 1 Junij 1861.* **Danmark.** *Lov om Tilsyn med Udvandreres Befordring* lste Mai 1868. *Lov indeholdende Tillæg tit Lov om Tilsyn med Udvandreres Befordring af lste Mai 1868* 25de Marts 1872. (För Island: *Lov om Tilsyn med Udvandreres Befordring* 14de Januar 1876). *Reglement for Tilsynet med den direkte Befordring af Udvandrere* 28de Marts

1870. *Bekjendtgjörelse om nogle forskrifter, som blive at iagttage ved, Afslutning af Kontrakter med Udvandrere* 2den Juli 1873. *Anordning om et Tillæg til § 8 i Lov om Tilsyn med Udvandreres Befordring af lste Mai 1868,* 21de Juli 1899. **Norge.** *Lov angaaende Fart med Passagerer, bestemte til fremmede Verdensdele* 23de Mai 1863. *Lov om Kontrol med Befordring af Udvandrere til fremmede Verdensdele* 22de Mai 1869. *Lov angaaende Tillæg til Lov af 23de Mai 1863 om Fart med Passagerer, bestemte til fremmede Verdensdele* 22de Juni 1886. *Lov angaaende Tillæg til Lov af 22de Mai 1869 om Kontrol med Befordring af Udvandrere til fremmedeVerdensdele, dens §§ 1 och 6* 5te Juni 1897. *Reglement for Kontrol med Befordring af Udvandrere til fremmede Verdensdele, udfærdiget af Departementet for det Indre i Henhold til § 9 i Lov af 22de Mai 1869 og Kgl. Resolution af 2den December 1899.* **Sverige.** *Kongl. Maj:ts nådiga förordning om hvad med afseende å utvandrares fortskaffande till främmande verldsdel iakttagas bör* den 4 Juni 1884. *Kongl. Maj:ts nådiga kungörelse angående ändringar i förordningen den 4 Juni 1884 om hvad med afseende å utvandrares fortskaffande till främmande verldsdel iakttagas bör* den 28 September 1893. *Kungl. Maj:ts nådiga, kungörelse, angående ändrad lydelse af 57 § i förordningen den 4 juni 1884 om hvad med afseende å utvandrares fortskaffande till främmande verldsdel iakttagas bör* den 8 juli 1904. *Kungl. Maj:ts nådiga cirkulär till Öfverståthållareämbetet och Kungl Maj:ts befallningshafvande i samtliga län angående öfvervakande af utvandraragenternas och deras ombuds verksamhet* den 8 juli 1904. **Tyska riket.** *Reichsgcsetz über das Auswanderungswesen* vom 9 Juni 1897. *Bckanntmachung betreffend Bestimmungen über den Geschäftsbetrieb der Auswanderungsunternehmer und Agenten* vom 14 März 1898. *Bekanntmachung betreffend Vorschriften über Auswandererschiffe* vom 14 Möra 1898. *Regulativ, betreffend die Organisation des Beirats für das Auswanderungswesen* vom 26 Januar 1S98. **Hamburg.**Genom den tyska rikslagen af den 9 juni 1897 upphäfdes den dessförinnan bestående partikularlagstiftningen i olika stater endast för såvidt den innehöll mot rikslagen stridande bestämmelser. En del af de äldre författningarnas bestämmelser äro fördenskull ännu gällande. Af dessa författningar är det här endast nödigt att omnämna de i *Hamburg* och *Bremen* gällande. *Gesetz, betreffend das Auswandererwesen* vom 14 Januar 1887. *Verordnung, betreffend das Auswandererwesen* vom 13 Mai 1887. *Polizei-Rcgulativ, betreffend die Beherbergung von Auswanderern* vom 26 Mai 1887. Jämte knngörelser den 8 mars 1889, den 23 oktober 1889, den 20 dec. 1889, den 31 mars 1890, den 11 april 1890, den 18 sept. 1896. **Bremen.** *Obrigkeitliche Verordnung, die Beförderung von Schiffspassagieren nach aussereuropäischen Ländern betreffend* vom 9 Juli 1866. *Obrigkeitliche Verordnung, gesundheitspolizeiliche Vorschriften bezüglich der Schiffsbeförderung von Auswanderern betreffend* vom 27 November 1868. Jämte kungörelser, förordningar oeh lagar den 7 dec. 1868, den 13 sept. 1869, den 3 okt. 1870, den 10 juli 1872, den 23 febr. 1873, den 26 juni 1875, den 21 nov. 1877, den 20 febr. 1881. **Schweiz.** *Bundesgesetz betreffend den Geschäftsbetrieb von Auswanderungsagenturen* vom 22 März 1888. *Vollzichungsverordnung zum Bundesgesetze vom 22 März 1888, betreffend den Geschäftsbetrieb von Auswanderungsagenturen* vom 10 Juli 1888. *Bundesrathsbeschluss betreffend die Krgänzung der Vollzichungsverordnung vom 10 Juli 1888 zum Bundesgesetz über die Auswanderungsagenturen* vom 12 Februar 1889. **Österrike.** Auswanderungspatent vom 24 März 1832. *Erlass d. Min. d. Innern* vom 23 Okt. 1852. *Staatsgrundgesetz* vom 21 Dec. 1867, § 4. *Staatsministerialerlass* vom 28 Febr. 1863. *Min. Ver.* vom 23 Nov. 1895, *Gesetz vom 21 Jänner 1897, womit strafrechtliche Bestimmungen in Bezug auf das Betreiben der Auswanderungsgeschäfte erlassen werden.* (Jfr dessutom 1905 års icke antagna regeringsproposition till *Gesetz betreffend den Schutz der Auswanderer.*) **Ungern.**Lagarna endast tillgängliga i deras halfofficiella redaktioa på tyska språket. *IV Gesetz-Artikel vom Jahre 1903 über die Auswanderung;* sanktioniert am 11 März 1903. *Zirkularverordnung des kgl. ung. Ministers des Innern, Zl. 40.000.904, Inslebentreten und Vollzug des Gesetzartikels IV vom Jahre 1903, über die Auswandernngbetreffend.* **Italien.** *Legge sulla emigrasione* 31 gennaio 1901. *Regio Decreto che manda in vigore la legge n. 23 del 31 gennaio 1901 sull'emigrazione ed approva il relativo regolamento* 10 luglio 1901. *Regio Decreto che modifica alcuni*

articoli del regolamento del 10 luglio 1001, n. 375, sull'emgrazione 11 dicembre 1902. *Regio Decreto che dà facoltà ai vettori di emigranti di istituire in determinati comuni del Regno un loro rappresentante pei servizi dell'emigrazione* 10 marzo 1904. *Regio Decreto* rörande detsamma som i näst föregående, 24 april 1904. Därjämte ministerialförordning den 13 juli 1904 angående några ändringar i dekretet den 10 juli 1901, samt lag den 1 februari 1901, angående sparmedel, återsända till hemlandet af utrikes vistande italienare: äfvensom specialreglemente den 29 dec. 1901 angående det sistnämnda. **Spanien.** *Ley de Emigración,* publicerad i Gaceta de Madrid den 22 december 1907. **Portugal.** Ministeriell kungörelse den 9 juli 1895. Lag den 23 april 1896. Spcrialregleniente, i anslutning till sistnämnda lag. den 3 juli 1896.

II. De nutida utvandringsförfattningarnas allmänna karaktär.

Flertalet nu gällande europeiska utvandringsförfattningar äro icke utvandringslagar, innehållande de i vederbörande stater til1äfventyrs gällande bestämmelser om inskränkningar i utvandringsfriheten, utan endast författningar om hvad som bör iakttagas vid utvandrares befordran. Detta är fallet med nästan alla af dem som äro af äldre datum eller tillkomna under den liberala ekonomiska politikens inflytande: de *engelska, franska, belgiska, nederländska, danska, norska, svenska* oeh *österrikiska* författningarna. De restriktiva bestämmelser i afseende å utvandringen, som i en del af dessa stater ännu förefinnas, hafva blifvit stående i de lagrum oeh författningar, där de förut funnits; oeh de egentliga utvandringsförfattningarna, som haft till ändamål utvandringens reglerande, hafva på sin höjd kommit att innehålla hänvisningar till dessa ställen.

Undantag härifrån utgöra i viss mening de *tyska* och *schweiziska* författningarna, men endast i så måtto, att i dessa moderna utvandringslagar samtliga kategorier af personer äro sammanförda och angifna, hvilka enligt äldre och nydekreterade bestämmelser äro förbjudna att befordras enligt de för utvandrarbefordran fastställda grunder.

Undantag i egentlig mening åter utgöra de nyaste *italienska, ungerska* och *spanska* författningarna, hvilka äro verkliga ntvandringslagar, innehållande samtliga bestående förbud mot utvandring öfverhufvud.

Skillnaden mellan förbudsbestämmelser emot att befordras enligt vissa för utvandrarbefordran fastställda, men icke för utvandring oeftergifligt nödvändiga grunder, å den ena sidan, samt emot att *betreffend.* **Italien.** *Legge sulla emigrasione* 31 gennaio 1901. *Regio Decreto che manda in vigore la legge n. 23 del 31 gennaio 1901 sull'emigrazione ed approva il relativo regolamento* 10 luglio 1901. *Regio Decreto che modifica alcuni articoli* *del regolamento del 10 luglio 1001, n. 375, sull'emgrazione* 11 dicembre 1902. *Regio Decreto che dà facoltà ai vettori di emigranti di istituire in determinati comuni del Regno un loro rappresentante pei servizi dell'emigrazione* 10 marzo 1904. *Regio Decreto* rörande detsamma som i näst föregående, 24 april 1904. Därjämte ministerialförordning den 13 juli 1904 angående några ändringar i dekretet den 10 juli 1901, samt lag den 1 februari 1901, angående sparmedel, återsända till hemlandet af utrikes vistande italienare: äfvensom specialreglemente den 29 dec. 1901 angående det sistnämnda. **Spanien.** *Ley de Emigración,* publicerad i Gaceta de Madrid den 22 december 1907. **Portugal.** Ministeriell kungörelse den 9 juli 1895. Lag den 23 april 1896. Spcrialregleniente, i anslutning till sistnämnda lag. den 3 juli 1896.

II. De nutida utvandringsförfattningarnas allmänna karaktär.

Flertalet nu gällande europeiska utvandringsförfattningar äro icke utvandringslagar, innehållande de i vederbörande stater til1äfventyrs gällande bestämmelser om inskränkningar i utvandringsfriheten, utan endast författningar om hvad som bör iakttagas vid utvandrares befordran. Detta är fallet med nästan alla af dem som äro af äldre datum eller tillkomna under den liberala ekonomiska politikens inflytande: de *engelska, franska,*

belgiska, nederländska, danska, norska, svenska oeh *österrikiska* författningarna. De restriktiva bestämmelser i afseende å utvandringen, som i en del af dessa stater ännu förefinnas, hafva blifvit stående i de lagrum oeh författningar, där de förut funnits; oeh de egentliga utvandringsförfattningarna, som haft till ändamål utvandringens reglerande, hafva på sin höjd kommit att innehålla hänvisningar till dessa ställen.

Undantag härifrån utgöra i viss mening de *tyska* och *schweiziska* författningarna, men endast i så måtto, att i dessa moderna utvandringslagar samtliga kategorier af personer äro sammanförda och angifna, hvilka enligt äldre och nydekreterade bestämmelser äro förbjudna att befordras enligt de för utvandrarbefordran fastställda grunder.

Undantag i egentlig mening åter utgöra de nyaste *italienska, ungerska* och *spanska* författningarna, hvilka äro verkliga ntvandringslagar, innehållande samtliga bestående förbud mot utvandring öfverhufvud.

Skillnaden mellan förbudsbestämmelser emot att befordras enligt vissa för utvandrarbefordran fastställda, men icke för utvandring oeftergifligt nödvändiga grunder, å den ena sidan, samt emot attöfverhufvud i hvad form som helst utvandra, å den andra sidan, spolar för de nutida utvandringsförfattningarnas teknik en viktig roll. De principiella svårigheter, hvartill denna punkt, gifver anledning, skola i det följande angifvas. I detta sammanhang bör emellertid påpekas, att med utvandringsförfattningarnas olika karaktär af rids utvandringslagar, dals reglementen öfver utvandringen, sammanhängar frågan om deras karaktär antingen af lagar, gemensamt stiftade af regering och riksförsamling, eller af regeringsförordningar och ministerialdekret. Samtliga i denna redogörelse afhand-lade europeiska staters principala ntvandringsförfattningar, med undantag af Sveriges och llysslands, äro förelagda oeh antagna af vederbörande folkrepresentationer. I Sverige (samt Ryssland, som dock 'eke ännu äger andra utvandringsförfattningar än en del kejserliga dekret om utvandringsfrihetens utsträckning) äro samtliga ntvandringsförfattningar utfärdade af regeringsmyndigheterna ntan folk-ropresentationernas hörande. I Sverige hafva som bekant författningarna endast till ändamål utvandringens reglerande och äro af konungen enbart, i stöd af 89 § regeringsformen, utfärdade.

Åtminstone när ntvandringsforfattningarna äro utvandringslagar, dekreterande vissa bestämda inskränkningar i den individuella ut-vandringsfriheten, torde i nutida konstitutionella stater erfordras att de föreläggas vederbörande lagstiftande nationalförsamlingar. 1 de flesta stater har, som nämnts, detta äfven i annat fall varit erforderligt- Sålunda hade äfven det österrikiska lagförslaget af är 1905 °® ntvandrarskydd att såsom regeringsproposition föreläggas deputeradekammaren (där det föll igenom), ehuru det endast innehöll reglering af kommissionärs- och agenturverksamheten i afseende ä

utvandring.

Rörande Sveriges säregna ställning är följande att anmärka. Vid affattandet af § regeringsformen voro restriktiva bestämmelser i afseende å utvandringen med stor sannolikhet inbegripna i -den allmänna hushållningens» begrepp, sådant detta af lagstiftaren på sin tid uppfattades, och sålunda därmed i konungens ekonomiska lagstiftningsmakt. På nämnda tid bestodo nämligen ännu, såsom fram-| fiar al den allmänna redogörelsen, samtliga äldre restriktiva ut-yandringsbestämmelser. Af dessa voro de i gamla legohjonstadgan innehållna visserligen af ständerna på sin tid antagna; de grnttd-%gande förbndsbestämmelsema äfven under frihetstidens statsskick 'oro emellertid kungliga förordningar eller kungörelser från centrala ämbetsverk, utfärdade efter därom af regeringen fattadt beslut. Iless-ntom utfärdade kungl. maj:t äfven efter det nuvarande statsskickets ‘”lorande, utan riksdagens hörande och utan anmärkningar af konstitutionsutskottet, brefven af den 27 december 1811 och den 11 januari 1815, af hvilka det förstnämnda till efterlefnad inskärpteoch förnyade samtliga de strängaste äldre för budsbestämmelserna. Ut-vandringslagstiftningen, ehuru den nära rörer den personliga friheten, torde sålunda enligt äldre svensk uppfattning hafva ansetts falla under konungens allenabestämmande, och 16 § regeringsformen har som bekant i sin formulering intet, som kan stödja en motsatt uppfattning. Da vid 1840 års riksdag, efter därom väckt förslag, sammansatta lag-saint, allm. besv.- oeh ek.-utskotten tillstyrkte ständerna att för sin del besluta om upphäfvande dels af vissa af dessa äldre utvandrings-bestämmelser, dels af vissa i äldre författningar innehållna restriktiva bestämmelser om inflyttning i riket, så föranledde detta ett sär-skildt memorial af expeditionsutskottet, som enligt sin öfvertygelse ansåg den senare frågan vara att hänföra till den

lagstiftning, som i 80 § regeringsformen omförmftles, och i afseende å hvilken beslutanderätten är kungl. maj:t ensam förbehållen. 1 anledning af exp.-utskot-tets anmärkning blef riksdagsskrifvelsen äfven omredigerad, men icke blott i afseende å den senare utan äfven å den förra delen af densamma, så att ständerna underdånigst anhöllo om såväl de ena som de andra författningarnas upphäfvande. Detta synes icke ens från kungl. maj:ts sida hafva föranledt någon åtgärd. Uppfattningen om konungens uteslutande beslutanderätt i dessa fr&gor kan sålunda med visshet sägas hafva ännu vid nämnda tidpunkt varit den förhärskande. Då sedermera den 21 sept. 1860 genom passtvångets upphäfvande samtliga dessa äldre förbudsbestämme 1 ser om ieke efter orden så dock efter,andan i författningen upphäfdes, så skedde äfven detta visserligen på riksdagens underdåniga anhållan, men dock genom, af kungl. maj:t ensam beslutad och utfärdad förordning.

Från en formellt rättshistorisk ståndpunkt kan konungens rätt-att enbart dekretera inskränkningar i utvandringsfriheten fördenskull försvaras. Det är sedermera eu annan fråga, på hvilken icke är anledning att ingå, i hvad mån de förändrade tidsförhållandena närmat denna i den allmänna hushållningen ursprungligen inbegripna fråga till civillags natur; äfvensom i hvad mån det under nuvarande tidsförhållanden kan anses lämpligt, att den underställes riksdagen. Gifvetvis måste detta bero på arten af de, restriktiva bestämmelser, som kunna blifva ifrågasatta; äro dessa af mera ingripande natur torde det med så mycket större sannolikhet anses nödvändigt eller lämpligt.

Nu gör sig emellertid i den europeiska lagstiftningen en utpräglad tendens gällande att. ersätta utvandringsreglementena med, samt låta dem uppgå uti, fullständiga utvandrings lagar. Ty om det äfven är möjligt att fast hålla skillnaden mellan utvandringsförbud å den ena sidan samt förbud för ntvandrarexpedienter att befordra vissa personer å den andra, samt fördenskull låta gällande utvandrings-förbud kvarstå i sina särskilda lagrum och regleringen af utvandringen i sina särskilda författningar, så följa dock flera olägenheter häraf, hvilka senare skola påpekas. Men därtill komma ytterligare ett par omständigheter. I den mån nämligen, som utvandringslagstiftningen, hvilket äfven är fallet, utvecklar sig till att blifva mer än en endast utvandrarskyddslagstiftning samt staten tillerkänner sig rätten och plikten att under vissa omständigheter, indirekt genom koncessionsvägringar, förbjuda utvandringen en masse på vissa router, och till vissa länder, så bortfaller den principiella skillnaden mellan utvandringslag och lag om utvandrares befordran. Samtidigt som nämligen denna senare för det öfvervägande antalet utvandrare (nämligen de, för hvilka skyddslagstiftningen är afsedd) måste, när det gäller förbud att befordras med utvandrarkontrakt, hänvisa till gällande utvandringsförbud, så kommer den dessutom att lagstadga om möjlighet till särskilda sådana förbud, visserligen icke individuella, men kollektiva. Lämpligheten talar då för att *sammanföra samtligu utvandringen rörande författningar i en enhetlig lagstiftning.* Detta blir så mycket mera ändamålsenligt, som den moderna utvandringslagstiftningen äfven omfattar ytterligare uppgifter (om särskilda organisationer för utvandringens öfvervakande och ledande, om utvandringsfonder m. m.), hvarom lämpligen bör lagstiftas i anslutning till lagstiftningen om öfriga hithörande frågor.

Den andra omständighet, som härvid är af betydelse, är den större styrka, vid eventuella diplomatiska underhandlingar såväl som vid framtida internationella förhandlingar i den mellanfolkliga befolkningsfrågan, som det innebär att äga en af vederbörande folkrepresentation antagen utvandringslag. Sådana förhandlingar äro af flera tecken att döma i icke aflägsen framtid att förvänta, och den nyaste af de europeiska utvandringslagarna, nämligen den spanska, innehåller t. o. m. ett uttryckligt stadgande,Art. 57. att regeringen skall befordra afslutandet af mellanfolkliga traktater »för att hindra okontrollerad utvandring och för att förbättra utvandrarnas blifvande ställning». Vid sådana förhandlingar, som kunna komma att beröra betydande nationella intressen och där hvarje eftergift från utvandringsländernas sida gentemot invandringsländerna bör om möjligt köpas med ett motsatt tillmötesgående, är stödet af en utvandringslag. som icke utan folkrepresentationens medgifvande kan förändras, otvifvelaktigt af betydelse.

Uen europeiska utvandringlagstiftningen utvecklar sig äfven i här ofvan omnämnda riktningar: samtidigt med att den utvidgar sina uppgifter, får den karaktär af utvandringslag, antagen af vederbörande nationalförsamling. Om

detta sistnämnda emellertid i nästan alla stater är fallet med den *principala*utvandringsförfattningen, har det dock i dem alla befunnits ändamålsenligt att öfverlämna vissa *specialfrågor* åt särskilda regeringsförordningar eller ministerialdekret. Ett sammanförande i hufvudförfattningen af den stora mängd detaljbestämmelser (i synnerhet i afseende å utvandrarfartygens inredning och utrustning, utvandrarexpedienternas och deras ombuds affärsrörelse o. s. v.) som äro nödvändiga, skulle på ett onödigt sätt tynga denna och äfven vara i hög grad obekvämt, då sådana reglementen kunna behöfva att tid efter annan förändras efter omständigheterna. Det är fördenskull af fördel, att de grundläggande bestämmelserna om utvandringen och utvandrares befordran på ett ändamålsenligt sätt sammanföras i en hufvudlag, uti hvilken på ifrågakommande ställen hänvisningar göras till specialreglementena.

III. Begreppet »utvandring».

Frågan om hvad som bör förstås med »utvandring» och »utvandrare» i statsrättslig bemärkelse är visserligen i första hand en teoretisk fråga, men kan under vissa omständigheter för den nutida utvandringslagstiftningen få en praktisk betydelse.

Af naturliga skäl har man gjort försök att anknyta definitionen härutaf till de båda begrepp, som för den privata internationella rätten äro af betydelse vid personalstatutet och dess bestämmande, nämligen statsborgarskapet och domicilet. Sålunda var enligt en äldre åskådningJfr t. ex. v. Martens: Völkerrecht 1886 II. 174. såsom förutbetingelse för att ett fall af utvandring skulle kunna anses föreligga nödvändigt, att ett utträdande ur hittillsvarande statsborgarskap försiggått. Enligt denna uppfattning skulle »utvandring» betyda, visserligen icke enbart utträdande ur hittillsvarande statsborgarskap, men detta i förening med afresa från hemlandets territorium.

Det ligger i öppen dag, att om statsborgarskapet äfven numera spelar den förnämsta rollen bland grunderna för personalstatutets bestämmande, så kan det dock icke på nämnda sätt läggas till grund för en definition af utvandringsbegreppet. Såsom bekant hafva olika staters positiva rätt mycket växlat och äro äfven för närvarande olika i afseende å statsborgarskapets förlorande. Om man anknöte utvandringsbegreppet till statsborgarskapet skulle man fördenskull blifva nödsakad att med »utvandring» från olika stater förstå olika företeelser, äfven om dessa ur befolkningsteoretisk och världsekonomisk synpunkt vore likartade. Man skulle icke heller hafva någon utvandringsförfattningen, har det dock i dem alla befunnits ändamålsenligt att öfverlämna vissa *specialfrågor* åt särskilda regeringsförordningar eller ministerialdekret. Ett sammanförande i hufvudförfattningen af den stora mängd detaljbestämmelser (i synnerhet i afseende å utvandrarfartygens inredning och utrustning, utvandrarexpedienternas och deras ombuds affärsrörelse o. s. v.) som äro nödvändiga, skulle på ett onödigt sätt tynga denna och äfven vara i hög grad obekvämt, då sådana reglementen kunna behöfva att tid efter annan förändras efter omständigheterna. Det är fördenskull af fördel, att de grundläggande bestämmelserna om utvandringen och utvandrares befordran på ett ändamålsenligt sätt sammanföras i en hufvudlag, uti hvilken på ifrågakommande ställen hänvisningar göras till specialreglementena.

III. Begreppet »utvandring».

Frågan om hvad som bör förstås med »utvandring» och »utvandrare» i statsrättslig bemärkelse är visserligen i första hand en teoretisk fråga, men kan under vissa omständigheter för den nutida utvandringslagstiftningen få en praktisk betydelse.

Af naturliga skäl har man gjort försök att anknyta definitionen härutaf till de båda begrepp, som för den privata internationella rätten äro af betydelse vid personalstatutet och dess bestämmande, nämligen statsborgarskapet och domicilet. Sålunda var enligt en äldre åskådningJfr t. ex. v. Martens: Völkerrecht 1886 II. 174. såsom förutbetingelse för att ett fall af utvandring skulle kunna anses föreligga nödvändigt, att ett utträdande ur

hittillsvarande statsborgarskap försiggått. Enligt denna uppfattning skulle »utvandring» betyda, visserligen icke enbart utträdande ur hittillsvarande statsborgarskap, men detta i förening med afresa från hemlandets territorium.

Det ligger i öppen dag, att om statsborgarskapet äfven numera spelar den förnämsta rollen bland grunderna för personalstatutets bestämmande, så kan det dock icke på nämnda sätt läggas till grund för en definition af utvandringsbegreppet. Såsom bekant hafva olika staters positiva rätt mycket växlat och äro äfven för närvarande olika i afseende å statsborgarskapets förlorande. Om man anknöte utvandringsbegreppet till statsborgarskapet skulle man fördenskull blifva nödsakad att med »utvandring» från olika stater förstå olika företeelser, äfven om dessa ur befolkningsteoretisk och världsekonomisk synpunkt vore likartade. Man skulle icke heller hafva någonanvändning för en dylik definition vid statistisk och ekonomisk behandling af det faktiska ntvandringsproblemet, liksom densamma icke kunde komma till någon användning i den praktiska ntvandrings-lagstiftningen.

Enligt den uppfattning, som för närvarande torde vara mest omfattad, bör begreppet »utvandring» i stället anknytas till domieilet. Uti det förstii projekt till internationell traktat om emigrationen, som vid kongressen i Köpenhamn är lsitT framlades inför 1'Institnt de droit international af herrar Olivi och Heimburger (men hvilket at andra grunder omredigerades), definierades begreppet »utvandrare-sålunda (Art. 1):

Såsom utvandrare anses enhvar, hvilken lämnar sitt fosterland (s’ex-patrie) i alsikt att välja sitt domicil i en annan världsdel, oberoende ntaf om han växlar statsborgarsknp eller i

Med denna definition, som mera står i öfverensstämmelse med

hvad som ekonomiskt och statistiskt brukar förstås med utvandring, fordras sålunda, för att ett fäll af utvandring skall föreligga, tvenne moment: dels afresa från hemlandet, dels förefintlig afsikt att välja sitt domicil i en annan stat. I denna sistnämnda afsikt bör visserligen afsikten att växla statsborgarskap äfven anses ligga innesluten, lnc‘ni såsom framhållits, behöfva steg i sådan riktning icke tagas för att utvandring skall anses föreligga.

Anknytningen af utvandrings begreppet till domieilet står äfven sä tillvida i öfverensstämmelse med de flesta, staters ntvandringslag-stiftning, som det för lagenlig utvandring brukar fordras uttagande vissa legala handlingar (pass, utflyttningsbetyg etc.), hvarmed för-;imlring i domieilet anses följa. Men äfven icke lagenlig utvandring. (Uir detta sistnämnda underlåtes, men där samma afsikt som ofvan ‘lock är för lianden, faller under denna definition.

Emellertid kan densamma dock icke anses tillfredsställande.

‘Afsikten att välja sitt domicil i en annan stat» kan gälla såväl

lör en kortare som en längre tid som äfven för beständigt, och olika meningar kunna råda om, huruvida i alla dessa fall utvandring skall anses föreligga. Några författare1 anse utvandring et>dast föreligga, då afsikten är att icke mera återvända», hvar-v’d dock måste tilläggas, att detta icke utesluter återvändande pä besök i hemlandet, utan endast innebär ett för lifstiden räckande förläggande af de hufvudsakligaste lefnadsintressena å utrikes ort. 1'enna uppfattning star emellertid knappast i öfverensstämmelse med hvad som statistiskt och ekonomiskt brukar förstås med utvandring.

jjj ^ von Bnttnglin, Barstollung des alljr. mod. Answandernnggrechts lt>97. s.1 den tyska utvandringslagen har definition å utvandringsbe-greppet undvikits, ehuru väl en uppfattning af detta begrepps innehåll oeh omfång är nödvändig för lagens tolkning; man har emellertid ansett, att frågan bör afgöras enligt allmänna rättsgrunder. Enligt ett par för frågans uppfattning i Tyskland bestämmande domstols-utslag1 skall utvandring innebära väljande af domicil i utlandet, i afsikt att »varaktigt» uppehålla sig därstädes, d. v. s. det är icke nödvändigt, att enligt utvandrarens afsikt detta utrikes uppehåll skall räcka hela hans litstid. Denna uppfattning göres äfven gällande i den förnämsta kommentaren till den tyska utvandringslagen2, hvilken för ett fall af utvandring uppställer följande definition:

Utvandring är lämnande af ett lands territorium i afsikt att varaktigt, om äfven iekc för alltid. aå dock för längre

tid. slä sig ned i utlandet.

Enligt denna definition fordras för att ett fall af utvandring skall föreligga följande villkor: a) Ett visst statst e.rritarinm måste lämnas, där utvandraren tilllörene haft sin bostad. Det är emellertid enligt kommentatorns uppfattning icke nödvändigt, att detta statsterritorium är det iand, där personen i fräga är statsborgare; äfven öfver Tyskland utvandrande östeuropéer äro, då de lämna de tyska utskeppningshamnarna, enligt den tvska lagens mening att anse som utvandrare, b) Lämnandet af statsterritoriet i fråga måste vara frivilligt; personer, som expatrieras, och utlänningar, som utvisas, äro icke att betrakta som utvandrare, c) Det måste hos personen i fråga förefinnas afsikten att raraktigt uppehålla sig utom statsterritoriet. Huruvida detta är fallet, måste enligt kommentatorn i hvarje särskildt fall afgöras. d) Det måste förefinnas afsikt att varaktigt uppehålla sig utom statsterritoriet. De tyska kolonialländerna. ehuru de icke tillhöra tyska riksområdet, äro dock icke utomtyska länder, och befordringen dit faller enligt kommentatorns uppfattning icke under den tyska utvandringslagen. — Däremot är det, såsom redan nämnts, för utvandringsbegreppet likgiltigt, om den utvandrande har statsborgarskap i det land, som han lämnar; likaledes är det likgiltigt på hvilken väg, med hvilka befordringsmedel och på hvilken klass resan företages.

Hvad återutvandrare beträffar, äro de enligt kommentatorn i förhållande till den stat, från hvilken de på nytt afresa, icke att anse som utvandrare, då de endast hafva för afsikt att återvända till den utrikes hemorten och det sålunda icke begreppsmässigt kan vara tal om en afsikt att »slå sig ned» utom statsterritoriet. Denna punkt har enligt kommentatorn ingen praktisk betydelse, ty sä snart frågan är om verkliga utvandrare, så är det likgiltigt, om de för

1 $e Goetech’8 kommentar till den tyska utvandringslagen. Berlin 1907, sid. 41.

* Goetsch. sid. 41.första gången resa till det främmande landet eller återvända dit; om däremot utvandring ieke sättes i fråga, så kommer ju lagen öfver-liufvud ieke att tilläm|)as.1

Det framgår af ofvanstående, att en begreppsmässig bestämning

li vad som bör förstås med utvandring» icke är lätt. Saken försväras praktiskt sedt ytterligare af den omständigheten, att utvandrare ofta vid afresan hemifrån icke hafva någon bestämd afsikt alls i afseende ä tiden för den utrikes vistelsen. En person kan resa ut på försök, med afsikten att autingrn efter kort tid återvända. <11 rr blifva varaktigt borta. I detta icke ovanliga fall äro alla sådana definitioner af utvandringsbegreppet oanvändbara, hvilka anknyta detta begrepp till någon viss tid för den utrikes vistelsen.

Såsom framhållits i afsnitt II. är flertalet ännu bestående europeiska ntvandringsförfattningar icke utvandringslagar, utan endast författningar om hvad som bör iakttagas vid utvandrares befordran. Oet är i sådant fall visserligen nödigt att förstå hvad författningen menar med »utvandrare», vid de tillfällen nämligen, då koncession ;'tt åtaga sig befordran af resande enligt författningen ifrågasattes. J regel möter emellertid mindre svårighet att efter praktiska grunder afgöra detta. Ur synpunkten åter af rättsförhållandet mellan ut vand ringslandets myndigheter och utvandrarne är någon definition utvandringsbegreppet icke beböflig, ej heller ur synpunkten af rätts-förhållandet mellan utvandrarbefordraren och utvandrarne. För de stater äter (Italien. Ungern, Spanien), som hafva verkliga utvandrings-tagar, där inskränkningar äro träffade icke endast i rättigheten att a'slnta kontrakt med utvandrarbefordrare, utan i själfva rättigheten »att utvandra» i allmänhet, blir det nödvändigt att bestämma, livad som skall förstås med att utvandra. Det är då icke tillfyllest att 1'är med mena uttagande af de legala handlingar, som för lagenlig utvandring erfordras; detta är ingen begreppsbestämning, ty för 'ederbörande myndigheter kommer det ju an pä att veta de grunder, etter hvilka dessa handlingar skola utlämnas eller vägras. Om i en sådan utvandringslag icke innehölles någon bestämmelse om hvad som i lagen bör förstås med »utvandring», sä vore naturligtvis de d^ri innehållna förbuden mot "att utvandra» i alla de fall ändamåls-l,sa, där afresan från hemlandet sker utan förmedling af de därstädes koncessionerade utvandrarbefordrarne; exempelvis, om rese-yraer icke äro underkastade kontroll, genom förmedling af sådana, 14 *fer genom förmedling af utvandrarbefordrare å ort i angränsande

stat.

1 utvandringslagar sådana som de italienska, ungerska och spanska ,lr det fördenskull nödvändigt att gifva någon praktiskt användbar

Jfr vidare prejudikat härutinuan. Goetsch, sid -IIdefinition å utvandringsbegreppet. Detta är äfven en fråga, som för den eurojieiska lagstiftningen växer i betydelse, allteftersom denna lagstiftning, såsom fallet är. utvecklar sig från enbara författningar om utvandrares befordran till fullständiga utvandringslagar. Den ofvan nämnda »afsikten att taga sitt domicil i utlandet är en tämligen svag grund för definitionen i fråga; om den äfven i enstaka rättsfall kan användas som grund för ett domstolsutslag, sa är den dock mindre lämplig vid utvandrings- eller andra myndigbeters dagliga handhafvande af utvandringsförfattningarna. Det kommer bär i stället an p;i att äga en efter praktiska kraf oeh det egna landets särskilda förhållanden lämpad bestämning.

Ett visst sätt att definiera utvandrarbegreppet användes redan i det franska kejserliga dekretet af den !) mars—6 april 18U1, som gaf ett slags definition härä sålunda (Art. 7):

Såsom utvandrare anses utan vidare enhvar passagerare, som icke äter vid kaptenens eller befälets bord, oeh som i reseafgift inkl. vivre betalar en samma af å segelfartyg mindre än 10 frea i veckan och å ångfartyg mindre än 80 frea i verkan, dä såsom utgångspunkt for beräkningen tages den tid for öfverresan, 8»ni bestämmes i reglementet. I fall af tvifvel om egenskapen nf utvandrare, algör utvandrings kommissarien frågan.

t den italienska utvand ringslagen af den 31 januari 1901 finner man icke anledning att definiera begreppet utvandrare i allmänhet, utan endast i afseende ä transoceanska länder. I Kap. II, som handlar om utvandringen till länder på andra sidan oceanen, säges i Art. (i:

Mod utvandrare menas i detta kapitel don medborgare. som liegifver sig till något land bortom Suezkanalen, med undantag af de italienska kolonierna och protektoraten, oller till n&got land bortom Gibraltar. med undantag af Europjis kuster, oeh som reser i tredje klass eller i s&dan klass, som Utvandrings-k om missar i atet förklarar vara likställd med nuvarande tredje klass. Passagerare, som resa frivilligt oeh på egen bekostnad i tredje eller därmed likställd klass på italienska eller utländska fartyg oeh hvilka res:» längre än till Suezkanalen, skola ieke anses såsom utvandrare, om ieke de, som äro af italiensk nationalitet, till antalet öfverskrida femtio Om de äro Hera än femtio, fordras särskild! tillstånd af Itvandringskommissariatet för att de ej skola anses såsom utvandrare.

1 dt*n spanska utvand ringslagen af den 22 december 1907 definieras i Art. 2:

De spanjorer anses såsom utvandrare, hvilka ämna lämna fäderneslandet med betalad eller gratis erhållen biljett å tredje klass eller på sätt som Öfver-styrelsen för utvandringen anser däremot svarande, med hvilken som helst ort i Amerika, Asien eller Australien såsom bestämmelseort. Icke desto mindre kunna utvand ringskommissionerna, på ansökan af vederbörande eller oberoende däraf, utesluta dem från att såsom utvandrare vara underkastade lagen.

Såsom häraf synes, göres det i dessa fall icke försök till he-greppsinässig bestämning, utan lagen enda.st förklarar såsom ut-vandrare den hufvudmassa af till utrikes ort resande, som anses biira omfattas af de följande i lagen innehållna skyddsbestämmelserna. Hvad särskildt den italienska definitionen beträffar, sä är att anmärka, att de Hesta öfriga staters ntvandringsförfattningar likaledes fastställa ett visst minimiantal af passagerare som villkor för att ett fartyg skall anses som ntvandrarfartyg. Det är tydligen en fråga af endast formell betydelse, om man, i den händelse detta minimiantal icke är nppnådt eller i allmänhet i den händelse nt-vandrarskvddslagstiftningen ieke skall gälla, äfven benämner passa gerarne utvandrare eller bestämmer, att de skola undantagas frän denna benämning. Det Hr tydligt, att begreppsbestämningar af denna art kunna tjäna som ledning för kandhafvandet endast af utvandrings författningarnas föreskrifter om utvandrarfartygens beskaffenhet oeh 1 allmänhet om utvandrarskyddet, men icke för handhafvandet af deras bestämmelser om inskränkningar i utvandringsfriheten.

För detta sistnämnda ändamål är en mera begreppsmässig bestämning nödvändig. I den un (jersk a utvandringslagen af den 11 *nars 1908 ges i § 1 följande definition:

Ur synpunkten af denna lags tillämpande betraktas den person såsom utvandrare. hvilken för sökande af stadigvarande utkomst på obestämd tid begifter sig utrikes.

I tillämpningsinstruktionen till samma lag af den 18 april 1904 Avklaras detta sålunda:

Huruvida i hvarje särskildt fall utvandring föreligger, fastställes a1' myndigheterna antingen pä grund af vederhörandes egen förklaring eller på grund af omständigheter, som göra det sannolikt. Utvandring skall supponera-*

a) (lä, någon såsom tredje klass passagerare (mellandäck) reser till utomeuropeisk stat, b) då någon afresor till en utomeuropeisk stat, antingen såsom efterskrifven yrkesarbetare eller efter uppgörelse om privat eller annan tjänst eller oek för vinnande af annan utkomst, varande Jängrc eller obestämd tid »Såsom utvandrare kunna ichr betraktas 1) de personer, hvilka icke för vin nandc af utkomst, utan såsoui turister, i studieändamål etc. resa utrikes, äfven om deras vistelse i utlandet varar längre tid. 2) de personer, hvilka hafva något af de under b) anförda yrken, men äro såsom tjänstemän eller arbetare utsända af bolag eller privattirmor i hemlandet, i oeh för temporärt arbete utrikes, äfvensom de. hvilka periodiskt resa utrikes på arbetsförtjänst (skördearbete, skogsarbete, jordarbete)

I det österrikiskti lagförslaget om ntvandrarskydd af är 1905 definierades i § 1:

Med hänsyn till denna lags tillämpande betraktas den person som utvandrare. hvilken afreser från de i riksrådet representerade konungariken oeh länder till utlandet, i ändamål att där vinna sitt lcfnadsuppchälle. Undantagna äro personer, hvilka begifva sig utrikes pä uppdrag af sina i hemlandet befintliga husbönder oeh arbetsgifvare.På dessa båda ställen, hvilka äro de enda, där försök gjorts att finna en vid handhafvandet af utvandringslagens inskränkande bestämmelser i afseende å utvandringsfriheten användbar definition å »utvandring», har sålunda »afsikten att på utrikes ort söka sin utkomst» ansetts vara det för utvandringen karakteristiska, oberoende af tiden för den utrikes vistelsen, hvarom ingen vetskap förefinnes. Den ungerska lagens tillägg »på obestämd tid» har med hänsyn till den periodiska utvandringen på arbetsförtjänst från detta land ansetts behöflig; såsom utvandrare anses därjämte vid bestämningar af detta slag icke sådana personer, som resa utrikes på temporärt arbete på uppdrag af i hemlandet befintliga arbetsgifvare.

Det är tydligt, att dessa formuleringar af utvandringsbegreppet icke täcka sig med den som föreslagits af l’Institut de droit international (hvilken sistnämnde för öfrigt blott erkänner till främmande världsdel resande såsom utvandrare) eller med den uppfattning, som i Tyskland gjorts gällande. Afsikten att »välja sitt domicil i en annan stat» eller att »en längre tid, om äfven icke för alltid, uppehålla sig därstädes» är icke likbetydande med afsikten att »där söka sin utkomst». Med den senare bestämningen uteslutes ur kategorien utvandrare en del personer, hvilka innefattas i de förra, men till hvilka utvandringslagstiftningens skyddsbestämmelser icke afse att sträcka sig och på hvilka dess samtliga inskränkningar i utvandringsfriheten äfven mycket sällan torde hafva afseende. Den betydelselösa bristfällighet, som på denna sista punkt vidlåder de ungerska och österrikiska definitionerna, uppväges af den större skärpa, hvarmed dessa framhålla det i praktiken mest afgörande kännetecknet å fall af utvandring.

Den praktiska betydelse, som definitionen af utvandringsbegreppet äger for en modern utvandringslags formulering, skall framhållas i nästföljande afsnitt.

IV. Inskränkningar i den individuella utvandringsfriheten.

Såsom framhållits, äro de nutida utvandringsförfattningarna af äldre datum icke utvandringslagar, utan endast författningar om hvad som bör iakttagas vid utvandrares befordran. De innehålla fördenskull i regel icke de utvandringsförbud, som tilläfventyrs äro gällande för olika kategorier af personer, utan endast förbud för utvandrarbefordrarne att befordra sådana personer eller med dem afsluta utvandrarkontrakt. För detta ändamål är

vanligen föreskrifvet eller tillämpas det system, att vissa legala handlingar skola före afslutandet af utvandrarkontraktet uppvisas af utvandraren, utvisande att inga lagliga hinder möta för utvandringen. Samma anordning är träffad äfven i de länder, hvilka hafva utvandringsförfattningar med karaktären af utvandringslagar. På dessa båda ställen, hvilka äro de enda, där försök gjorts att finna en vid handhafvandet af utvandringslagens inskränkande bestämmelser i afseende å utvandringsfriheten användbar definition å »utvandring», har sålunda »afsikten att på utrikes ort söka sin utkomst» ansetts vara det för utvandringen karakteristiska, oberoende af tiden för den utrikes vistelsen, hvarom ingen vetskap förefinnes. Den ungerska lagens tillägg »på obestämd tid» har med hänsyn till den periodiska utvandringen på arbetsförtjänst från detta land ansetts behöflig; såsom utvandrare anses därjämte vid bestämningar af detta slag icke sådana personer, som resa utrikes på temporärt arbete på uppdrag af i hemlandet befintliga arbetsgifvare.

Det är tydligt, att dessa formuleringar af utvandringsbegreppet icke täcka sig med den som föreslagits af l’Institut de droit international (hvilken sistnämnde för öfrigt blott erkänner till främmande världsdel resande såsom utvandrare) eller med den uppfattning, som i Tyskland gjorts gällande. Afsikten att »välja sitt domicil i en annan stat» eller att »en längre tid, om äfven icke för alltid, uppehålla sig därstädes» är icke likbetydande med afsikten att »där söka sin utkomst». Med den senare bestämningen uteslutes ur kategorien utvandrare en del personer, hvilka innefattas i de förra, men till hvilka utvandringslagstiftningens skyddsbestämmelser icke afse att sträcka sig och på hvilka dess samtliga inskränkningar i utvandringsfriheten äfven mycket sällan torde hafva afseende. Den betydelselösa bristfällighet, som på denna sista punkt vidlåder de ungerska och österrikiska definitionerna, uppväges af den större skärpa, hvarmed dessa framhålla det i praktiken mest afgörande kännetecknet å fall af utvandring.

Den praktiska betydelse, som definitionen af utvandringsbegreppet äger for en modern utvandringslags formulering, skall framhållas i nästföljande afsnitt.

IV. Inskränkningar i den individuella utvandringsfriheten.

Såsom framhållits, äro de nutida utvandringsförfattningarna af äldre datum icke utvandringslagar, utan endast författningar om hvad som bör iakttagas vid utvandrares befordran. De innehålla fördenskull i regel icke de utvandringsförbud, som tilläfventyrs äro gällande för olika kategorier af personer, utan endast förbud för utvandrarbefordrarne att befordra sådana personer eller med dem afsluta utvandrarkontrakt. För detta ändamål är vanligen föreskrifvet eller tillämpas det system, att vissa legala handlingar skola före afslutandet af utvandrarkontraktet uppvisas af utvandraren, utvisande att inga lagliga hinder möta för utvandringen. Samma anordning är träffad äfven i de länder, hvilka hafva utvandringsförfattningar med karaktären af utvandringslagar.I afseende A föreliggande punkt är följande att anmärka. De utvandringsförbnd, hvilka bestå i de flesta staters nutida lagstift-u,ng, hafva afseende dels ä värnpliktige eller framdeles värnplikts-skyldige samt dels å personer, hvilka af kriminella eller vissa civilrättsliga grunder äro förbjudna att afresa ur landet. Förutom dessa gitves det emellertid andra kategorier af personer, för livilkas ut-vandring visserligen inga hinder förefinnas i utvandrings landets Öfriga författningar, men för hvilka det oaktadt i flera nyare ut-'andringsförfattningar förbudsbestämmelser ansetts böra inryckas, ^å iiu j sådana stater, livilkas utvandringsförfattningar endast äro författningar om hvad som bör iakttagas vid utvandrares befordran, förbud göras, icke mot dessa personers utvandring, utan endast för V|ssa utvandrarbefordrare att med dem afsluta utvandrarkontrakt (eller, såsom fallet är i den tyska lagen, att på h vad sätt som helst befordra dem), så blir häraf en följd, att det. kan gifvas vissa kategorier af personer, hvilka icke äro förbjudna att utvandra (utfå de WI utvandring berättigande legala handlingar samt utan förmedling af utvandrarl i eford rar ne inom landet afresa därifrån), men väl förbjudna

vid utvandringen betjäna sig af utvandrarbefordrarnes bemed-

!ing.

Ur praktisk synpunkt kan visserligen göras gällande, att denna hrist pä öfverensstämmelse är af mindre betydelse, emedan de ofvan asyftade kategorierna af personer i allmänhet kunna antagas vid påtänkt utvandring vända sig till lagliga utvandrarbefordrare för erhållande af utvandrarkontrakt. Emellertid står dock, såsom flera författningar äro formulerade, utvägen öppen att resa utan utvandrarkontrakt och under alla omständigheter att öfver närliggande utrikes orter begifva sig öfver oceanen. I sådana fall brister ^mlandets lagstiftning i afseende å det utvandrarskydd, som är ett af dess hufvudändamål, på en punkt, där detta skydd kan vara mest

'<1 noden. Förhållandet i fråga är i alla händelser en inkonsekvens

1 den lagstiftning, där det förekommer, som visserligen förklaras af (ennas historiska utveckling, samt som talar för lämpligheten af att ^'stäinmelser af utvandringsförbuds natur och bestämmelser om hvad T0ni bör iakttagas vid utvandrares befordran enhetligt sammanföras 1 en författning.

Med denna fråga sammanhänger en annan af större räckvidd.

a 1 de flesta nutida författningar de bestämmelser, som hafva

utseende a utvandrares befordran, endast afse passagerare, som resa H *ellandäck eller därmed likställd klass, så blifva restriktiva be-'^"“uielser i afseende ;i denna befordring utan verkan ä de nt-' andrare, som resa i i:dra och högre klass. Om äfven de af värn-P !Kten betingade inskränkningarna i utvandringsfriheten i de flesta • tater dekreteras i form af verkliga utvandringsförbud på annatställe än i ut vandringsförfattningarn a, så återstå dock andra inskränkningar, där detta ej är fallet. Sadana författningar, som endast innehålla förbud för utvandrarbefordrarna att enligt de i författningen fastställda grunder (med utvandrarkontrakt) befordra vissa kategorier af personer, lämna utvandringen ä 2:dra och högre klass a utvandrar-fartygen utan kontroll; och äfven om författningarna förbjuda utvan-drarbefordrarne att öfverhufvud på h vad sätt som helst befordra dessa personer (den tyska rikslagen), lämna de utan kontroll personer, som lämna landet, på fartyg, som icke äro utvandrarfartyg, eller i allmänhet dem. som afresa utan inrikes utvandrarbefordrures beniedling. !>'• författningar, som icke innehålla verkliga utvandringsförbud, utan endast förbud af ofvannämnda art, hafva sålunda i vissa fall iekr förbjudit de personer att utvandra, hvilka de förbjuda utvandrar befordrarne att befordra (därom, se ofvan); i andra fall äter hafva de icke ens förbjudit utvandrarbefordrarne att befordra dem, endast det sker pä en fartygsklass, där utvandrarkontrakt icke erfordras. Härtill kommer ytterligare, att äfven i de fall, där direkta utvandringsförbud äro träffade, dessa förbud äro praktiskt ineffektiva, så länge möjlighet finnes att på andra vägar än pä från inrikes ort afgående utvandrarfartyg och t. o. m. i vissa reseklasser ombord ä dessa af-vika frän fäderneslandet.

Dessa brister, hvilka i synnerhet vidlåda de nutida författningar, som äro af äldre datum, göra. såframt restriktiva bestämmelser öfverhufvud däri skola innehållas, nöd vändigt, dels att författningarna gifvas karaktär af utvandringslagar, innehållande uttryckliga förbud att utvandra ur riket för alla de personer, som utvandrarbefordrarne förbjudas att befordra, dels att bestämmelser trättas och åtgärder vidtagas, soin göra kontroll möjlig äfven öfver sådana personer, som pa annat sätt än pa grund af med utvandrarbefordrare afslutadt kontrakt. afresa ur landet. Detta sistnämnda fordrar till en början hvad de personer beträffar, som afresa mod utvandrarfartyg, ehuru utan utvandrarkontrakt, att äfven försäljningen al' 2:dra och högre klass biljetter underställes kontroll, d. v. s., dä denna försäljning vanligen sker från särskilda agenturkontor med benämning »resebyråer», att dessa sistnämnda underställas utvandringslagen (jfr Tyska riket, Österrike, Schweiz). Där jämte fordras emellertid ytter 1 i gare, att en kontroll åvägabringas äfven vid sådana fartygs afresa, som icke enligt författningen äro utvandrarfartyg, äfvensom vid de förbindelseleder till lands (järnvägar, landsvägar), där afresa ur riket kan ske; dock under förutsättning, att icke genom traktater med närgränsande stater den inhemska utvandringen öfver dem kan ställas under kontroll.

Ofvannämnda kontroll kan tänkas sålunda avägabragdt, att utvandringslagen pa ett praktiskt sätt bestämmer, hvad som skall för-stås med >att utvandra» (därom, se ofvan afsnitt III), hvarefter vid Jtrågakommande viktigare gränsorter bevakning inrättas, hvilken linr att vägra och förhindra afresan ur hemlandet i alla de fall, där utvandringsafsikt i lagens mening kan antagas föreligga. Huru en sådan bevakning skall organiseras, faller utom

detta samman-hang. Då det emellertid i åtskilliga fall kan uppstå tvekan om ntvandringsafsiktens förefintlighet, särskildt då icke i värnplikts-aldern inträdd uppgifver sig hafva för afsikt att innan denna ålder "ppnåtts återvända, sa drager kontrollen i fråga, om den skall Uppfylla större anspråk på effektivitet, med sig som konsekvens passtvångets aterinförande.

Det är icke anledning att i detta sammanhang ingå pa denna sistnämnda fråga, då de nntida utvandringsförfattningarna icke gifva

anledning därtill.

Vi öfvergå att betrakta de inskränkningar i afseende ä ut-vandringsfribeten, hvilka förefinnas i de europeiska staternas nutida lagstiftning. I >en viktigaste af dessa har afseende a värnplikts-tyldif/liekn, h varvid det emellertid måste anses falla utom föreliggande redogörelse att inga på bestämmelser, som hafva afseende å officerare och värfvadt manskap i aktiv tjänst och i reserven samt Medborgare, hvilka (i enlighet med hvad i några stater förekommer) l'a grund af frivilligt åtagande äro underkastade militär tjänst inom vissa särskilda organisationer. De bestämmelser, som äro träffade 'orande dessa kategoriers af personer utrikes resor oeh utvandring, ®aste nämligen anses tillhöra de särskilda militärförfattningarna °eh falla på sidan om den allmänna utvandringslagstiftningen. 1 stället komma i ifrågavarande sammanhang endast de utvandring— bestämmelser i betraktande, hvilka afse medborgare, som icke tillhöra °fvanstäende kategorier, men äro underkastade allmän värnplikts-skyldighct eller allmän inskrifningsskyldighet i och för uttagning genom lottdragning till värnpliktsöfningar.

I afseende å dem är i olika stater pä följande sätt stadgadt:

England. Dcttu lund kommer pa grund af ofvanstÅcnde anmärkning i< ko i detta sammanhang i betraktande.

Frankrike. 1 afseende & den värnpliktsskyldighet, som franska medborgare äro underkastade, se Loi du 421 Mars liKlö ntndijiant In loi du 15 •T ii il let 1HS9 sur le rvcrutrmrvt dr Varmér vt rédvisnnt ä den.v ans la dnréc du srrricv dans l'artnéc avtivr.

De franska författningarna föreskrifva inga med värnpliktsskyldigheten sammanhängande villkor för eller hinder mot att utvandra. Inga ansvars-påföljder äro förenade härmed, men ä andra sidan frikallar utvandringen ieke den franska medborgaren från hans viirnpliktsskvldighet.Emellertid märkes, att medan fransman, nom fullgjort sin värnplikt, ieke behöfver formligen frikallas från sin franska nationalitet, därest han låtit naturalisera sig i ett annat land. blir for den, som icke fullgjort värnplikten, dylik natural i sation utan verkan gentemot Frankrike, såvida icke vederbörande erhåller särskildt tillstånd — icke att utvandra, hvilket står hvar oeh en fritt

men att låta naturalisera sig. (Code Ciril Art. 17).

Belgien. I afseende ft den inskrifningsskvldigbet, som åligger belgiska medborgare samt vissa i Belgien bosatta utländska medborgare, äfvensom den vämpliktsskyldighet, som vissa genom lottdragning bland de inskrifna uttagna äro underkastade, se Loi sur la milirc du 21 Mars 1902.

I)e i de belgiska författningarna innehållna utvandringsbestämmelserna hafva afseende & personer, hvilka på ofvannämnda sätt blifvit uttagna till värnpliktsöfningar oeh hvilka antingen äro »militaires en eong^ limité», d. v. s på viss tid permitterade, eller s. k. »militaires en oongé illimité», d. v. s. efter fullgörandet af den normala aktiva tjänstgöringen till hemorten återsända (.jfr Loi du 21 .Mars 1902 Art. 85).

1 anslutning till Art. 89 af ofvannämnda lag äro i Rctjlemenf pour les »lilitaireft n\ congé du’ l:er Avril 1903, Art. 17 följande bestämmelser nt-färdade om de ifrågavarande personernas utvandring.

llvarje värnpliktsskyldig af ofvannämnda slag, hvilken är nödsakad att begifva sig utrikes, skall, försedd med sin inskrifningsbok, anmäla sig hos vederbörande kantonbefälhafvare samt göra ansökan om tillstånd att lämna landet. Han skall därvid uppgifva adress på föräldrar eller borgesman, boende inom den kommun, där lian är inskrifven. Kantonbefälhafvaren skall undersöka sökandens ställning, göra sig underkunnig om han bellnner sig i de af krigsministern löreskrilna omständigheter, anteckna den ort. där han ämnar bosätta sig. samt den noggranna

adressen pä föräldrarna eller horgesmannen: därefter skall han öfversända. ansökningen, åtfåljd af inskrifningsboken. till distriktsbefäl-hafvaren. Om skäl därtill Unnas, skall denne meddela tillståndet och inlägga der i inskrifningsboken. hvarefter det samma dag skall Öfversändas till sökanden genom kantonbefälhafvaren eller borgmästaren. Distrikts befäl hafva ren skall underratta regementschefen om det fattade beslntet.

öm den värnpliktsskyldige, i stället för att bosätta sig i utlandet, vill göra en resa i Europa eller taga tjänst ombord å ett belgiskt fartyg, skall distriktsbefälhaf varen anteeknn resplanen och den sannolika tiden tor återkomsten.

1 afseende å värnpliktsskyldige. hvilka göra ansökan om tillstånd att begifva sig utom Europa eller att afresa med ett utländskt fartyg, akola distriktsbefälhafvarne hänskjuta frågan till krigsministern.

Då värnpliktsskyldig omedelbart efter vapenöfningarnas slut vill resa utrikes, utan att dessförinnan besöka hemorten, stadgas liknande bestämmelser som ofvan; endast skall vederbörande regementschef pröfva ansökningen oeh meddela tillståndet såsom i förenämnda fall kantonbefälhafvaren.

Dessutom gifvas en rad föreskrifter om de förpliktelser i afseende å meddelande af adress, ombyte af vistelseort m. m., hvilka i utlandet bosatta värnpliktige af här omhandlade slag äro underkastade.

Nederländerna. I afseende ä den inskrifningssk.vldighel. som åligger nederländska medborgare samt vissa i Nederländerna bosatta utländska medborgare, äfvensom den tjänstgöringsskyldighet i nationalmilisen. som vissa genom lottdragning uttagna värnpliktige äro underkastade, och bestämmelserna om inträde i landtvärnet, se Wet van 19 Angnstus 1861 betrekkelijk dr, Xationale Militie, med ändringar den 17 September 1901. oeh Wet van den24st.cn Juni 1901 tot regel in g vnu de laudtveer en van de opheffing van dr sckntterijen.

1 afseende ä utvandring af till milisen hörande pcrmittcradt manskap stadgas i den första af ofvannämnda lagar Art. 123: permitteradc tillhörande milisen fä icke utan tillstånd af krigsministern på längre tid än tre efter hvarandra följande månader begifva sig utrikes. För pcrmitterad tillhörande landt- eller sjömiliscn, hvilken ieke står under bestraffning, skall på begäran detta tillstånd i fredstid ieke vägras, då lian Ur i beliof af att afresa för att skarta sig utkomst eller utbildning i jordbruk, handel oeh näringar. Vid tillståndets meddelande kan den permitteradc frikallas från förpliktelsen att deltaga i de i Art,. 111 omförmälda öfningarna, att inställa sig vid de i Art. 1#> föreskrifna mönstringarna Oeh att inställa sig till verklig tjänstgöring i händelse af krig, krigsfara eller andra utomordentliga händelser Vid tillståndet kunna i öfrigt sådana villkor förbindas, som i afseende å tjänsten anses erforderliga.

1 afseende ä utvandring af till landtvärnet hörande personer, hvilka på längre tid än ett år vilja resa utrikes, stadgas i den sistnämnda af ofvan omnämnda lagar. Art. '21, på öfverensstämmande sätt som ofvan.

Då det gäller vistelse inom Europa (men icke eljest), kan provinskomiuissa-ricn i bådadera af ofvanstående fall meddela tillståndet i krigsministerns namn.

Danmark. I afseende å i Danmark gällande inskrifnings- oeh värnplikt*-skyldighet, se Lov om Vcerncpligt den 6:t.e Marts 1869 med förändringar och tillägg den 18 dee. 1895.

Om värnpliktsskyldiges resor till utlandet och utvandring stadgas i §§ 49—51 af ofvannämnda lag oeh i tjänstereglementena på i hufvudsak följande sätt:

Den som efter att vara intagen i rullan1 eller efter den tid då han bort anmäla sig till intagning i rullan, men innan han ännu ar uttagen till tjänstgöring reser utomlands eller går i fart med utländskt fartyg, skall vid hötes st ra fl' anmäla såväl sin alresa som sin återkomst för vederbörande ru 11 föringsorn rådesbefä 1 hafvare (I »gdsforstander).

Den som är uttagen till tjänstgöring, men ännu ieke är tilldelad någon af * delning, äfvensom den som tilldelats en af delning, men hvilken# tjänstgöring ännu icke tagit sin l/örjan skall, innan han lämnar landet, hafva justitieministerns tillstånd härtill. Detta tillstånd meddelas så godt som alltid, men blott till inrvckningsdagcn oeh mot det att den värnpliktsskyldige uppgifver cn inom rullforingsområdet bosatt person, till hvilken

inryckningsordern kan sändas.

Den värnpliktige, som fullgjort stadgad tjänstgöring oeh som kvarstår i linjen. tillätes icke att företaga resa utom riket, såframt han ieke erhållit behörigt tillstånd härtill. Detta tillstånd skall meddelas af chefen för det truppförband, vid hvilket den värnpliktige är rullförd. Det kan medgifvas för cn tid af högst tre år i sänder, men meddelas aldrig för det fall att sannolikhet föreligger, det den värnpliktige på grund af sitt lottdragningsnnmmer skall komma att inkallas till täckande af tillfällig afgång inom en årsklass, hvilken ej i sin helhet blifvit inkallad till tjänstgöring. Tillåtelse att företaga resa utom riket under tid, då värnpliktig förutses blifva inkallad till fortsatt Öfning, beviljas endast på grund af särskildt tvingande skäl För att då sådana skäl ieke kunna andragas erhålla reseti II stånd erfordras, antingen att tiden tor inkallelsen till fortsatt öfning blifvit af vederbörligt gencralkommando ändrad, eller oek att krigsministcriet medgifvit befrielse från inkallelsen i fråga. Sådan befrielse inedgifvc» dock endast i sällsynta undantagsfall.

1 Enligt värnpliktslagens § 7 skall livar je manlig medborgare vid uppnådda 17 ålder upptagas i rullan.Värnplikti?, som i)fr er förts till förstärkningen äger rätt att i fredstid företaga resa utom landet, endast mot att anmäla sin afresa och återkomst, hos vederbörande rullföringsområdesbcfälhafvare och vid den kår eller afdclning af förstärkningen, dit han hörer.

öfverträdelse af här refererade bestämmelser straffas mod böter eller fängelse.

Norge. 1 afseende å den i Norge gällande inskrifnings- och värnpliktsskyldighet. se Lov om Vctrnepligf og Udskrivning den 12te Mai 1866 med ändringar oeh tillägg i Lov den 3die Juni 1876 oeh Lov den Ifide Juni 1885. I afeeende å värnpliktsskyldiges utvandring är stadgadt i § 19 af ofvan-näinnda Lov 1866, äfvensom i § 104 af Regi, for Udskrivning tilI Land-

ra-htiinyrit den 28 Febr. 1877 oeh i ett stort antal kungl. liref, resolutioner

oeh eirknlär; af hvilka sistnämnda ma anföras Kgl. Hes. 22 l)ee. 1880; Cirk. fra Forsvars Lfeptet 23 Juli 1891: Skr. fru Forsrars Deptet 2 Ang. 1902. 8kr. fra Forsrars Peptet 10 Mai 1904.

I ofvannämnda § 19 stadgas: Det kan i fredstid tillåtas manskap, som

är utskrifvet till värnplikt, att utvandra nr riket, under förutsättning af att de, såframt de återvända hem. skola aftjäna den återstående delen af värnplikten.

I de senare nämnda författningarna stadgas, att utskrifnc värnpliktige, som tillhöra de årsklasser, som i fredstid ieke inkallas till v a pen öfn ingar. kunna erhålla tillstånd att utvandra af sektionsstyrelsen, då de göra ansökan genom afdelningsofllceren. Värnpliktige, tillhörande någon af linjens 3 (vid speeial vapnen 4^ yngsta årsklasser, erhålla doek iekc tillstånd att utvandra under tiden fr. o. m. den 1 mars intill slutet af årets vapenöfn ingar.

Tillstånd för värnpliktige, tillhörande special vapnen, att utvandra, beviljas endast i begränsad utsträckning. Ej heller kan utvandringstillstånd beviljas manskap af rekrytårsklassen tillhörande speeialvapnen i större utsträckning, ån att antalet man under första tjänsteåret uppgår till minst viss procent af den från början utskrifna styrkan.

I afseende ä värnpliktigt underbefäls utvandring är särskildt stadgadt i den sist angifna skrifvelsen frän försvarsdepartementet af den 10 maj 1904.

Sverige. K F angående inskrifning och redovisning af värnpliktige samt deras tjänstgöring ni. m. den 5 dcc. 1901. §§ 138—140. Flyttningg-betyg för alflyttning från riket må meddelas värnpliktig, som ej blifvit till landstormen öfverlord eller från värnpliktens fullgörande frikallad, endast för så vidt han erhållit vederbörligt tillstånd att afflytta från riket. Önskar värnpliktig. som ieke blifvit till landstormen öfverförd eller från värnpliktens fullgörande frikallad. att för vinnande af bättre utkomst eller på grund af eljest ömmande omständigheter erhålla tillstånd att afflytta från riket, skall han till befälhafvaren för det rullförings- eller sjörullföringsområdc, han tillhör, ingifva till Kungl. Maj:t ställd ansökan i ämnet, åtföljd af prästbetyg äfvensom af uppgift å de medel, öfver hvilka sökanden för verkställande af utflyttningen förfogar, samt de andra handlingar, som han till stöd for

ansökningen vill åberopa. Sedan sagde områdeshefälhafvare om sökanden inhämtat tillgängliga upplysningar, åligger det honom att till landtförsvarsdepartementet eller, om den sökande tillhör sjörulHoringsområde. till sjöförsvarsdepartementet insända handlingarna jämte eget yttrande oeh intyg om den tjänstgöring, sökanden i beväringen må hafva undergått: kommande, sedan nådigt beslut i ärendet fattats. att till befälhafvaren expedieras resolution att sökanden, under uppgifven iidress, tillställas.Tyska riket. I afseende å värn pliktskyldigheten i Tvsk» riket, ge Kr ieysdienstyeselz vom 5) Nov. 18(57 samt Gesetz, betr. Änd erungen der Wehrpjlicht vom 22 Nov. 1NSS oeh därtill gjorda tillägg.

Om värnpliktiges utvandring är stadgadt i Strafgeset zbuch fiir das Deutsche Reich vom 2tf Febr. 187t>. § 140. sålnnda: Kör förseelse mot värnplikten b t ra tias l:o den värnpliktige, som i af sikt att undandraga sig inträdet i den stående härens oeh flottans tjänst, utan tillstånd antingen lämnar riks-om ridet eller efter uppnådd värnpliktsålder uppehåller sig atom riksområdet: med böter från 150 till 3,000 mk eller med fängelse från en månad intill ett år. 2:o — - 3:o den värnpliktige, som efter det offentliga kungörandet

af en af kejsaren vid fall af krig eller krigsfara utfärdad särskild befallning, i strid med denna utvandrar: med fängelse intill två år. hvartill kunna komma böter intill 3.000 mk.

Genom Strafjirocessordtiumj vom 1 Febr. 1877, §§ 470—4715, gifvas närmare föreskrifter angående förfarandet mot frånvarande personer, som undandragit sig värnplikten.

Om värnpliktiges utvandring gifvas vidare särskilda föreskrifter i ofvannämnda Deuisehe Wehrordnung vom 22 Nov. 1888 sålunda: § 27. Mom. 1. Utträdande ur statsborgarskap i Tyska riket 1 ^ ti 11 stånd att utvandra) får ieke medgifvas: värnpliktige, som befinna sig i äldern från fyllda sjutton till fyllda tjngufem lefnadsår, innan de hafva uppvisat ett intyg af rekrvterings-koinmissionen att de ieke göra ansökan i fråga endast i afsikt att undandraga sig sin tjänstgöringsplikt i hären eller flottan. Mom. 2. Itekryterings-kommissioncn skall pliktcnligt taga i öfvervägande. huruvida bakom ansökningen om utvandringstillståml endast ligger afsikten att undandraga sig tjiinstgörings-plikten i hären eller flottan. Om detta senare är fallet, skall det ofvannämnda intyget vägras. De ständiga medlemmarnes i rekryteringsk om missionen be-slul i dessa frågor kunna ieke öfverklagas. Vid meningsskiljaktighet hos de båda ständiga medlemmarne i rekryteringskommissionen skall öfverrekryte-ringskommisMonens beslut inhämtas. Innan detta beslut fallit, får utvandrings-tillståndet ieke medgifvas. Mom. S. I den händelse familjefäder göra ansökan om utträdande ur tyska rikets statsborgarskap för sig oeh sina familjer, tillämpas stadgandet i mom. I pä sådant sätt på söner, som hafva uppnått sjntton lefnadsår, att. äfven om tillståndet i fråga måste medgifvas familjefäderna, deras söner doek skola förvägras samma tillstånd till dess att det i mom. 1 omnämnda intyget anskaffats. Mom. o. I händelse af krig eller krigsfara kan genom kejserlig förordning meddelande af utvandringstillstånd till värnpliktige förbjudas.

Itvandringslagens af den 9 juni 1897 § 23 mom. a förbjuder utvandrar-befordrarna att befordra eller afsluta resekontrakt med de i härordningens § 27 ofvan omnämnda värnpliktige, innan de uppvisat det där omnämnda intyget af rekryteringskommissionen.

Österrike-Ungern. T afseende å den i Öster rike-Ungern gällande värn-pliktsskyldighet. se för Österrikes vidkommande Geset z vom 11 April 1889, betr. dir JShifiihtung elurs neuen Wchrgesetzes. oeh för Ungerns vidkommande Gesetz-Artiket VI rom Jahre /889 iiber die Wehrkraft.

Om värnpliktiges utvandring stadgas för Österrikes vidkommande i den förstnämnda af ofvan stående lagar, § t»4. Tillstånd att utvandra kan blott af riks-krigsministem meddelas åt till hären (flottan) hörande värnpliktig före afslutad tjänstgöring. Utvandringen af öfriga värnpliktige äfvensom af sådana

1 Jfr St. A. G. 1870. § 15,1 § 1-1. § 19, § 17.personer, som ännu icke inträdt i värnpliktsåldern, erfordrar landt fö r-svarsministcrns tillstånd. At i linjen kvarstående värnpliktige samt åt sådana personer, som ännu ieke inträdt. i värnpliktsåldern eller ännu ieke fullständigt fullgjort sin värnplikt, kan utvandringstillstånd endast meddelas försåvidt de utvandra i sällskap med föräldrar (eller en af dem, om den andra är afliden). I händelse af mobilisering och krig får ntvandringgtill stånd icke meddelas.

Öm samma ämne stadgas för Uvymis vidkommande i den sistnämnda af ofvannämnda lagar, § G4, på öfverensstämmande sätt: endast gäller bestämmelsen om att utvandringstillstånd blott kan meddelas om vederbörande ntvandrar i sällskap med föräldrar, blott för i linjen stående värnpliktig.

I Wrhrvornchriften. rnthaltnul dir Durchfiihr ungsbest i mmungeu znm Wehrgrsetze, gemensamt utfärdade i anslutning till ofvanstående vämplikts-lagar, stadgas i § HO, mom. 4 om straffpåföljder for olaglig utvandring af värnpliktige och framdeles värnpliktige.

I den ungerska utvandringslagen af den 11 mars 1908 $ 2 mom. a forbjud» s i anslutning till ofvanståcudc bestämmelser utvandring uf dem, soui enligt värnpliktslageu äro underkastade inskrifnings- och vapenöfningsskyldigliet, i den händelse de ieke af vederbörande myndighet erhållit tillstånd att utvandra.

Schweiz. I afseende å den i Schweiz gällande värnpliktsskyldigliet. se Militärorganisation der schwcizrrischen Eidgcnossenschaft vom 12 April 1907, Erster Teil. Dio Wehrpflieht.

I afseende å värnpliktiges utvandring föreskrifva de schweiziska författningarna inga villkor eller hinder. Det erinras endast om den i ofvanstående lag. Art. 3. föreskrifna skyldighet för utomlands vistande värnpliktig att erlägga viss ärlig värnskatt, äfven som det i den schweiziska utvandringslagen af den 22 mars 1888, Art. 11 mom. ti. införda stadgande, att utvandringsagen-terna ej få befordra militärpliktige medborgare, som ieke förete bevis om att de återlämnat de af staten till låns erhållna militärpersedlar.

Italien. För förståendet af de italienska utvandringsbestämmelserna äro följande upplysningar om värnpliktens organisation i detta land erforderliga. Alla män äro skyldiga låta inskrifva sig i rullorna under det ar, hvarunder de fylla 18 år. Dessa inskrifne, som ej ännu kallats till vapentjänst, bilda en klass för sig och skola här kallas >de inskrifne». Hjälfva vapentjänsten börjar under det år hvarunder ynglingarna fvlla 21 är. Då emellertid antalet af ynglingar som skola vapenöfvas tid efter annan bestämmes genom lag. oeh detta antal alltid understiger antalet af disponibla inskrifne. uttagas af de till vapentjänst duglige genom lottning blott det i lagen föreskrifna autalet. hvilka kallas »första kategorien». De öfverblifna kallas »andra kategorien», per-mitteras genast på obegränsad tid och äro liksom >tredje kategorien» i regel befriade från hvarje vapentjänst i fredstid. Den första kategorien fullgör sin vapentjänst under i regel tre år och permitteras därefter på obegränsad tid. hvarunder den dock fortfarande anses tillhöra den permanenta styrkan samt är skyldig att på kallelse inställa sig till repetitionsöfningar eller annan tjänst. Mot slutet af 28:de året öfverga de värnpliktige af denna kategori till mobilmilisen. och med slutet af 32:dra året till territorialmilisen.

I afseende å dessa olika kategorier af personers utvandring stadgar Lcyye snlla emigrazione 31 jan. 1901 Art. 1 på följande sätt:

De ofvannämnda andra oeh tredje kategorierna äro icke underkastade någon inskränkning i utvandringsfriheten.y De inskrifne* få icko frän och med början af det år. hvarandor de fyiln 1H år. utvandra utan särskildt tillstånd. Detta bovil jas af vederbörande hamnkapten ifråga om i flottan» rullor inskrifne, af kärbefälet ifråga om unge män. som redan antagits vid flottans matroskär. samt ifråga om alla andra af prefekten eller underprefekten.

i)c värnpliktige få icke utvandra utan tillstånd af vederbörande militärbefäl före slutet af 28:de året. Därefter och till slutet af 32:dra året behöfva de intet tillstånd, men äro skyldige att hos militärbefälet skriftligen anmäla sin af resa. Efter slutet af 82:dra året upphör hvarje inskränkning.

I fråga om »de inskrifne > beviljas tillstånd till utvandring icke. då anledning tinnes att antaga att sökanden vill utvandra för att undandraga sig sin militärförpliktelse. Prefekten eller hamnkaptenen af gör dock icke själf frågan om sådan anledning finnes, ntan underställer saken, jämte utlåtande, krigs- eller marinministeriet. Om tillståndet meddelas, utfärdas för ilen in-skrifne pass, som gäller i högst två år. d. v. s. till början af det år. hvarunder hans vapentjänst börjar.

ifråga om de värnpliktige beviljar militärbefälet icko tillstånd, såväl när anledning föreligger att antaga att utvandraren vill undandraga sig vidare militära förpliktelser, som när hans åldersklass genom kungligt dekret inkallats till ny tjänstgöring eller repotitionsöfning. I detta senare fallet afvaktar befälet den nya skyldighetens

fullgörande, innan tillståndet beviljas.

Den ofvannämnda villkorliga utvandringsfriheten kan vid utomordentliga tillfällen temporärt upphäfvas genom kungligt dekret, på förslog af krigs- och mariniu inistrarna.

Bet framgår häraf följande:

A) Utaf de här of van omnämnda stater förefinnas i Frankrike °ch Schweiz inga hinder for värnpliktiges utvandring. Dock intaga de värnpliktige i Frankrike en olika .ställning mot andra medborgare i afseende ä villkoren för växlande af statsborgarskap (en fråga, som 1 ötrigt faller utom detta sammanhang); i Sclnveiz äro utvandrade värnpliktige skyldige att utgöra viss värnskatt.

B) 1 Belgien, Nederländerna, Danmark. Norge, Sverige, Tyska riket, Österrike-Ungera och Italien kunna vissa kategorier af i värn-PltkUåldem varande personer icke utvandra utan tillstånd. I afseende å den närmare karaktären af dessa kategorier af värnpliktige, som gnvetvis är beroende af vederbörande staters värnplikts lagar, hänvisas til) utdragen ofvan. Tillståndet moddelas i Belgien och Nederländerna (livad beträffar utvandring till europeiskt land), i Danmark •hvad beträffar till vapenöfn ingar inryckte), i Norge, i Tyska riket och i Italien af vederbörande militär befäl eller underordnade myndig->eter. I Belgien oeh Nederländerna (hvad beträffar utvandring till utomeuropeiskt land), i Danmark (hvad beträffar till vapenöfningar iinnu icke inryckte), i Sverige samt i Österrike-Ungern meddelas tillståndet antingen af vederbörande minister eller af den högsta 1 egeringsmak ten.

I afseende ä villkoren för tillståndets beviljande och icke beviljande hänvisas till utdragen ofvan. Uuder pågående vapenöfningar be-viljas det naturligtvis icke i något land. 1 Belgien. Nederländerna. Danmark, Norge och Sverige äro föreskrifterna så formulerade, att tillståndet i regel torde meddelas alla permitterade värnpliktige, som fullgjort åtminstone den lxufvudsakliga delen af sin vapen-öfningsskyldighet (se närmare ofvan). I Tyska riket och Italien är stadgadt, att vederbörande myndigheter skola pröfva, huruvida bakom ansökningen ligga några giltiga skäl eller endast önskan att undandraga sig värnplikten; i sistnämnda fall skall tillståndet icke beviljas.

1 Östemke-Ungem kan utvandringstillstånd ut i linjen kvarstående värnpliktig endast beviljas, för såvidt han utvandrar i sällskap med föräldrar (eller en af dem); hvilket icke. hindrar, att det äfven då kan vägras.

C) 1 Danmark fordras för personer, som uro rullfiirda, men ännu icke i värnpliktsåldern inträdde, att de anmäla sin afresa, då de utvandra, i Italien gäller om motsvarande kategori of personer, att de skola hafva utvandringstillstånd af vederbörande minister, hvilket icke beviljas om ansökningen kan antagas hafva önskan om värnpliktens undgående till orsak, men som i annat fall kan beviljas intill början af det är, då vapenöfningarna börja.

I Tyska riket samt Österrike-Ungern kunna vissa ännu icki i värnpliktsåldern inträdde endast utvandra efter därtill meddeladt tillstånd. I Tyska riket gäller detta framdeles värnpliktsskyldige i en ålder öfver sjutton år; i Osterrike-TJugern alla framdeles värnpliktsskyldige. Tillståndet skall i Tyska riket vägras, dä utvandringen har värnpliktens undgående till påtagligt ändamål. I Österrike är dessutom för denna kategori af personer stadgadt, såsom ofvan nämnts beträffande i linjen stående värnpliktig, att de skola vid utvandringen vara åtföljda af föräldrar (eller en af dem), om tillstånd öfverhufvud skall kunna meddelas.

De öfriga förhållanden, hvilka för den nutida lagstiftningen jämte värnplikten kunna ifrågasättas såsom grunder till utvandrings-förbud, äro utförligast sammanställda i det första projekt t.ill internationell reglering af utvandringen, hvilket år 1897 framlades inför 1’Institut de droit International. Dettas Art. 3 lydde som följer:

Utvandringen är förbjuden för följande personer:

l:o) Alla de personer, hvilka på grund af framskriden ålder, hvarom hvarje slats författningar böra närmare bestämma, eller på grund af sjukdom oeh bräcklighet äro oförmögna till arbete, såframt det icke visas, att det är tillbörligt sörjdt för deras underhåll å destinatiousorteu:

2:o) Omyndiga personer, utan skriftligt lagligt tillstånd af föräldrar eller målsmän. Minderårige under 16 år äfvensom lytta personer böra dessutom åtföljas af tillförlitliga personer, oeh det bör uppvisas, att det är sörjdt för deras underhåll ådestinationsorten;3:o) Personer, hvilka anlända till destinationsorten, blottade på alla medel:

4:o) Personer, hvilkas invandring är förbjuden enligt invandrlngslandete lagar:

5:o) Personer, hvilka ieke äro i besittning af papper, som ut visa dels deras nationalitet, dels att do icke liro åtalade för brott af livad slag som helst samt dels icke förbjudna att utvandra pil grund af sitt hemlands värnplikts-lagar:

6:o) Gift person, som vill'utvandra utan makes (makas) samtycke, då skilsmässa ieke försiggått:

7:o) Kvinnor, hvilkas hafvandeskap varat Öfver ti månader, undantagandes i trängande fall;

8:o) Föräldrar, hvilka utan tillstand af vederbörande myndighet hafva för afsikt att kvarlämna i hemlandet barn nnder 15 år, utan att öfvcrlämna dem i mor- eller farföräldrars eller andra släktingars eller tillförlitliga personers vård: i):o) Personer, hvilka på goda skal kunna antagas vilja utvandra för att öfvcrlämna sig åt prostitutionen:

10:o) Personer, behäftade med smittosamma sjukdomar af den natur, att de sätta i fara medrosandes hälsa eller destinationslandets sanitära förhållanden.

Af dessa förslagsvis framställda bestämmelser äro flera tilläm -pade och tilllin nan des i nutida utvandringsförfattningar eller ut-vandringslilnders andra författningar. Vi sammanställa här bestämmelserna i de schweiziska, tyska, ungerska och spanska utvan-dringsJagarna:

Schweiz. (Bundesgesetz v. 22 März 1888) Art. 11. Ut vand raragen ter na äro förbjudna att befordra:

l:o) Personer, som till följd af framskriden ålder. sjukdom eller bräcklighet icke äro arbetsföra, for så vidt det icke pä ett tillfyllcstgörande sätt är sörjdt för dem å destinationsorten;

2:o) Minderåriga eller under förmyndare stående personer utan skriftligt, af vederbörande myndighet bestyrkt, tillstånd af föräldrar eller målsmän. Minderåriga under 16 år måste dessntom ledsagas af tillförlitliga personer, oeh det måste vara sörjdt för deras behöriga utkomst, å destinationsorten;

3:o) Personer, hvilka efter resekostnadernas bestridande anlända medellösa till destinationsorten:

4:o) Personer, hvilka enligt invnndringslandets författningar äro förbjudna att, där invandra:

5:o) Personer, hvilka iekc äga några dokument öfver härkomst och statsborgarskap;

6:o) Värnpliktsskyldige schweiziska statsborgare, hvilka icke äga intyg därom, att de återlämnat de af staten erhållna militära effekter;

7:o) Föräldrar, såframt dessa iimna kvarlämna barn utan fullbordad uppfostran och vederbörande fattigvårdsmymlighct icke gifvit tillåtelse därtill.

Utvandraragentnrerna måste vid kontrakts afslutande låta förelägga sig de i mom. 2, 5, 6 och 7 omnämnda handlingarna.

Art. 12. Såväl utvandraragenterna som kolonisationsbolagen äro förbjudna att afsluta kontrakt, enligt hvilka de förpliktiga sig att anskaffa ett visst antal personer, vare sig till ångbätsbolag, kolonisationstorctag eller andra företag eller främmande regcringsmyndigheter.Art. 13. Kontrakt oeh öfvcrenskommolscr af hvarje slag. aom ingåtts i strid med bestämmelserna i Art. 11 oeh 12. äro ogiltiga och belagda med straff.

Tyska riket. (Gcsetz iiber das Auswanderrriccsm v. 9 Jnni 1897).

§ 23. Befordring af och afslutande af ntvnndrarkontrakt med följande personer forbjudes:

a) Värnpliktige i åldern från fyllda sjntton till fyllda tjugufem år. innan de erhållit utflyttningsbetyg (§ 14 i Lagen om förvärfvande och förlnst af statsborgarskap af den 1 juni 1870) eller ett intyg af rekryteringskommissionen att i afseende ä värnplikten intet liiudcr möter för utvandring:

b) Personer, il hvilka häktningsorder Ur utfärdad af polismyndighet eller domstol:

c) Riks medborgare, för hvilka resekostnaderna helt oeh hållet eller delvis betalts eller forskotterats af främmande regeringar eller kolonisationsföretag: undantag härifrån kan af rikskansleren tillåtas.

§ 24. Utvandrare, hvilka icke innehafvn det enligt. § 23 a) erforderliga intyg, eller hvilka tillhöra de i $ 23 b) och c) nämnda kategorier, kunna af polismyndigheterna hindras vid gränsen att afresa. Polismyndigheterna i hamnorterna äro berättigade att förhindra redarne att låta sådana personer cmbarkcra. hvilkas befordran enligt denna lag är förbjuden.

Ungern. (Gesetz-Artikel vom 11 März 1903).

§ 2. Med afseende å utvandringen bestå följande inskränkningar:

a:o) De, hvilka på grund af värnpliktslagen äro mönstrings- och värn-pliktsskyldige, få endast utvandra efter därtill af vederbörande myndighet erhållet tillstånd;

b:o) De, hvilka äro ställda under åtal, hva rå frihetsstraff kan följa, äfvensom till ieke aftjänadt straff dömda personer, få icke utvandra:

c:o) Minderåriga få endast utvandra med faders eller målsmans skriftliga och af vederbörande myndighet legaliserade tillstånd; manliga personer under 15 år och kvinnliga personer fä emellertid äfven med sådant tillstånd endast utvandra för det fall. att de åtföljas af en vuxen, tillförlitlig person samt att det är sörjdt för deras utkomst å destinationsorten. Vidare äro förbjudna att utvandra:

d:o) Föräldrar, hvilka kvarlämna hemma barn under 15 år, utan att det är söijdt för deras omvårdnad:

e:o) Personer, hvilka icke äro i besittning af den för resan till bestämmelseorten nödvändiga penniugesnminnn, eller hvilka icke uppfylla de villkor, som äro fflreskrifna i den stats In vand ringsförfattningar, dit de ämna invandra:

f:o> Personer, för hvilka, i och för planerad kolonisation, en helt och hållet eller delvis fri resa eller förskottcring af resekostnaderna är ställd i utsikt af regeringainyndighct i utländsk stat eller kolonisationsbolag eller liknande bolag eller privatperson.

Spanien. Ministcrin de la Gobervacion. Lc.y de Emigration 1907.

Art. 1. Hvarje spanjors frihet att utvandra erkännes.

De inskränkningar och garantier, som denna lag föreskrifver, äro af beskyddande egenskap.

Art. 3. De. som ej tillåtas utvandra, äro:

l:o) De. som äro underkastade militärtjänst under den permanenta aktiva perioden.2:o) De. som stå under åtal eller dömts till straff.

Art. 4. Rätten att utvandra för minderåriga öfver femton år, som ej hafva uppfyllt med militärtjänsten förenade skyldigheter, och för dem, som tillhöra första och andra reser vklasserna, kan suspenderas genom kungligt dekrot, be-slutadt. i ministerråd.

Art. 5. För gift kvinna erfordras, för att utvandra, förutgående tillstånd af hennes man.

Minderåriga tillåtas utvandra blott om deras föräldrar, målsmän eller beskyddare utfärda tillhörande medgifvande. Ogifta kvinnor under tjugutre år, ej underkastade föräldramyndighet, målsmans- eller förmyndarskap tillåtas ieke utvandra, då grundade misstankar finnas att de, genoin att ej vara åtföljda af föräldrar, släktingar eller respektabla personer, kunna blifva föremål för sådan handel, son» stra 111 agen bestraffar.

De tillstånd att utvandra, på hvilka ifrågavarande artikel hänsyftar. skola klart affattas på sätt. som reglementet bestämmer, sedan rätt att utfärda dem befunnits föreligga.

Art. 14. Administrativa myndigheter och deras ombud kunna ej intervenera i utvandringsfrågor, utom i följande

fall:

l:o) då andra civila eller militära myndigheter gifva dem uppdrag; och skola de därom ingifva meddelande till inrikesministern, hvilken delgifver saken åt öfverstvrelsen.

2:o) då de erhålla nppdrag af öfvcrstyrelaen, kommissionerna eller inspektörerna för utvandringen.

3:o) på begäran af föräldrar, målsmän, förmyndare eller äkta män, då det gäller att hindra inskeppning af minderåriga, sinnesrubbade eller gifta kvinnor.

4:o) för utt hindra inskeppning af personer, underkastade den permanenta aktiva militärtjänsten, eller under lagligt åtal stående eller dömda personer, utan att doek det särskilda i dessa f;ill må tjäna som förevändning att ständigt eller i allmänhet intervenera.

Det framgår häraf, att följande förbud att utvandra (eller att befordras af lagliga utvandrarbefordrare) äro i dessa författningar, Janite de förbud som hafva afseende å värnpliktsskyldigheten, tillämpade:

a) Förbud för personer, a hvilka häktningsorder är utfärdad eller hvilka äro ställda under åtal, hvarå frihetsstraff kan följa (Tyskland, Ungern); personer, hvilka äro dömda till icke aftjänadt stratt (Ungern); personer, hvilka i allmänhet stå uuder åtal c'ller äro dömda till straff (Spanien). Äfven i de stater, där i ut-' andringsförfattningarna ingenting tinnes stadgadt om utvandrings-förbnd för personer af ofvannämnda art, torde sådana antingen vara tojlfinnandes i allmän strafflag eller polisförfattningar eller faktiskt på grund af förhållandenas natur komma till tillämpning. Det är emellertid lämpligt, att uttryckligt stadgande härom införes i nt-' ändringslagen.

b) Förbud för personer, som ämna kvarlämna barn under viss a der eller utan fullbordad uppfostran, utan att det pä tillbörligt sitt är sörjdt för dessa senare eller utan att vederbörande fattig-'ai'dsmyndighet därtill gifvit sitt bifall (Schweiz, Ungern). Äfvendetta utvandringsförbud torde möjligen vara stadgadt eller i praktiken tillämpadt äfven i andra stater, hvilkas u t va n d r ingsfö r fatt ningar därom icke innehålla några bestämmelser; i Sverige tages dock veterligen ingen hänsyn till dylika förhållanden vid utskrifvande af ut-flyttniugsbetyg. Dä emellertid i alla händelser tillämpandet i det fall, att inga uttryckliga lagstadgan den därom finnas, lätt kan blifva godtyckligt och vid tillfälle nnderlåtet, äro fasta föreskrifter därom i utvandringsförfattningarna behöfliga.

c) Förbud för minderårige och öfrige omyndige utan målsmans uttryckliga, skriftligt aftåttade och lagligen vidimerade tillstånd (Schweiz, Ungern, Spanien). Dessa äro bland här förekommande kategorier af personer natnrligen af särskild betydelse; för alla länder måste nämligen utvandringen af minderåriga ur utvandrarskyddsynpnnkt vara föremål för särskildt beaktande, och för lände)- med en utvandringshämmande hållning bör detta vara fallet äfven ur nationell synpunkt. Frågan står desslikes i nära sammanhang med frågan om värnpliktens ställning till utvandringen. Nyssnämnda förbud för omyndig att utvandra utan målsmans skriftliga samtycke torde äfven i andra länder än de trenne ofvannämnda på sina håll tillämpas, äfven om det icke finnes några uttryckliga stadganden därom i allmän lag. Det synes emellertid, med tanke på svenska förhållanden, råda oklarhet på denna punkt i rättsuppfattningens såväl teori som praxis. Man torde visserligen kunna göra ilen uppfattningen gällande, att omyndige med själfständu/ ekonomisk existens rätteligen böra vara fritagna frän skyldigheten att hafva målsmans samtycke att utvandra (utfå flyttningsbetyg till utrikes ort), medan sådan skyldighet skulle åligga omyndige utan själf-ständig ekonomisk existens. Gentemot denna uppfattning kan emellertid å andra sidan anföras, att det måste anses ligga i oinyndighets-begreppets karaktär, att den omyndige icke ensam bör äga att bestämma i en angelägenhet af den betydelse, som växlande af fosterland innebär. På denna punkt tillämpas i saknad af lagbestämmelser i praxis olika principer, oeh veterligt är, att i Sverige ritflyttnings-betyg utgifvas utan målsmans skriftliga samtycke och utan ens någon granskning af den omyndiges ekonomiska ställning. Då emellertid å andra sidan omyndige enligt den svenska utvandringsförfattningen icke i någon händelse äga rättighet att afsluta utvandrarkontrakt utan målsmans tillstånd, så föreligger sålunda här ett exempel på den tidigare påpekade inkonsekvens, att vissa personer, hvilka äro i sär-skildt behof af skydd, tillåtas att utvandra, men förbjudas att använda sig af den teknik vid befordringen och det skydd, som med utvandringslagstiftningen afses. Såväl ur denna synpunkt, som ur den nationella utvandringspolitikens, äro

härutinnan öfvercnsstämmelse och fasta föreskrifter nödiga.d) Förbud för vissa minderåriga att utvandra, äfven om de hafva målsmans tillstånd, i den händelse de icke åtföljas af föräldrar eller någondera af dessa eller af tillförlitlig person samt det är tillbörligt sörjdt för dem ä destinationsorten (Schweiz. Ungern, jfr Jfven Österrike i sammanhang med bestämmelserna i dess härord-Wngslagl). Äfven detta förbud torde i synnerhet ur synpunkten af det utvandrarskydd, som med den moderna ntvandringsiagstiftningen al ses, vara behöfligt.

e) Förbud för vissa åldriga och bräckliga personer, utan de garantier för deras skydd, som i nästföregående fall nämnas; för personer med viss grad af medellöshet; för personer utan identitetshandlingar; samt för personer, hvilka enligt ifrågakommande in-vandringslands författningar äro förbjudna att där invandra Under 'lenna sistnämnda kategori falla för flera invandringsländers vidkommande (lera nyss uppräknade samt ytterligare andra kategorier af personer.

Denna sistnämnda kategori af personer är för de europeiska 'itvandringsförtattningarna af särskild betydelse. Dessa personer äro ®ed ett viktigt undantag (hvarom nedan i mom. f) sådana, hvilkas utvandring för utvand rings län derna är af minsta olägenhet oeh i mänga fall af fördel, och hvilkas utvandring intet nationellt intresse därstädes sålunda har anledning att förbjuda. De ilesta stater hafva ftfven icke aktat nödigt att i sina utvandringsförfattningar taga hänsyn till dem, och hafva äfven ur utvandrarskyddets synpunkt betraktat det såsom onödigt, dä utvandrarbefordrame kunna antagas utan särskild anmaning vägra att befordra dessa personer. Då emellertid erfarenheten visat, att i synnerhet efter skärpningen af de transoeeanska ländernas (framför allt Förenta Staternas) invandrings-Jagar utvandrare i icke ringa antal blifvit afvisade vid ankomsten °eh nödsakade att återvända hem, har det i flera nyare utvandrings-törfattningar ansetts nödigt att stipulera särskilda bestämmelser närom. Dessa bestå antingen däruti, att utvandrarbefordraren är skyldig i vissa fall bekosta återresan för dylika personer, eller däruti, att sådana personer, som i invandringslandets lag äro förbjudna att invandra, äfven i utvandringslandet förbjudas att utvandra (eller att befordras med utvandrarkontrakt). Sålunda:

Sverige. (K. F. 28 sept. 1893).

Utvandraragent skall i kontraktni utfösta sig att, 0111 utvandraren vid ankomsten till den frilinmnndc världsdelen varder af vederbörande myndighet därstädes förbjuden att invandra, och agenten icke kan adagalägga, att detta förbud är ftfrauledt af förhål landen, som inträffat efter det kontraktet upprättats, återgälda utvandraren betalningen för bortresan samt på sin bekostnad beaörja utvandrarens återresa till den ort i hemlandet, där kontraktet blifvit

1 Ofvan sid. 68.upprättadt, tillika nicd underhåll till återkomsten samt befordrande och vård af medförda reseffekter.

Italien. (Legge 31 jan. 1U01. Art. 24).

Utvandrarbefordrarcn är skyldig att lämna skadestånd till utvandrare, som blir tillbakavisad frän destinationslandet på grund af dettas invandringslagar, för det fall det Ur bcvisligt, att de omständigheter, som äro anledning till utvandrarens tillbakavisande, varit kända af ntvandrarbefordraren före afresan.

Schweiz. (Bundesgesetz 22 März 1888. Art. 11. Mom. 4.).

Utvandraragenterna äro förbjudna att befordra personer, hvilka enligt in-vandringslandets författningar äro förbjudna att där invandra.

Ungern. (Gesetz-Artikel 11 März 1903).

§ 2 mom. e Utvandringen är förbjuden för personer, hvilka ieke uppfylla de villkor, aom äro föreskrifna i den stats invandringsförfattningar, dit de ämna nt vand ra.

$ 31 Företagaren ar förpliktigad att afgiftsfritt återbefordra de personer, hvilka han trots det i § 25 innehållna förbudet befordrar till utlandet. (Hland dessa uro äfven nyss ofvan nämnda).

Spanien. (Ley UK)?, Art. 45).

Den redare, som befordrar utvandrare, hvilken blir nekad att landstiga på grund af gällande invandringslagar i det land, där destinationsorten är belägen, är skyldig att genast oeh kostnadsfritt återbefordra utvandraren till hemlandet.

Om nämnda lagar modifieras, upphäfvas eller ersättas af andra på sådan tid. att förändringen icke varit känd vid utvandrarkontraktets uudertecknaude, har redaren rätt att erhålla beloppet för sagda återresa åtcrbetaldt. på sätt som reglementet bestämmer.

I afseende å föreliggande fråga göra sig tvenne motsatta Önskemål gällande för utvandringslandets lagstiftning: a ena sidan bör denna icke onödigtvis försvåra utvandringen at' element, hvilkas öfverflyttning det är invandringslandets men icke utvandringslandets uppgift att söka förhindra; å den andra sidan gör det utvandrar-skydd, som med lagstiftningen afses, bestämmelser önskvärda för det fall att utvandrare al visa* vid ankomsten. Det är dock anmärkningsvärdt, att äfven en så modern ocli sträng författning som den nya tyska rikslagen icke innehåller några bestämmelser härom, vare sig af det ena eller andra slaget. Grunden härtill toide vara den nationella synpunktens starka tillvaratagande, hvilken i denna punkt fått gå före skyddsynpunkten. Om åter valet står mellan de i Sverige. Italien, Ungern och Spanien förefintliga bestämmelserna om expedientens skyldighet att kostnadsfritt återbefordra vid ankomsten afvisade invandrare samt de i Schweiz och Ungern stipulerade förbuden för sådana personer att utvandra, så torde de förra vara att föredraga, emedan de på ett lika fullkomligt sätt som de senare tillvarataga utvandrarskyddsynpunkten, samtidigt med att de innebära en mindre eftergift gentemot invandringsländcrnas intressen ochdessutom äro strängare gentemot ntvandringsförmedlarne. För öfrigt torde, såsom i Ungern skett, ett förbud af det sistnämnda slaget behöfva för att blifva ur utvandrarskyddsynpunkt tillfredsställande kompletteras med en bestämmelse af det förstnämnda slaget. Det är då nr utvandrarskyddsynpunkt så mycket onödigare att öfver-ufvud hafva det nämnda förbudet.

Afven af ett annat skäl är det olämpligt att följa det af Schweiz och Ungern gifna föredömet i afseende a ett dylikt förbud. Såsom tidigare ofvan framhållits, torde i framtiden internationella för-andlingar i den mellanfolkliga omflyttningsfrågan vara att förränta. En af de viktigaste punkter för dessa förhandlingar, där itven ut- och invandringsländernas intressen komma att vara mest motsatta, blir i så fall frågan om de ieke önskvärda eller mindre önskvärda folkelementens omflyttning. Det kan vid sådant tillfälle, då det fiir hvarje stat blir uppgiften att draga möjligast stora nytta ömsesidiga koncessioner, icke vara lämpligt att hafva på förhand tallit undan för in vand ring.sl ändernas intressen. Det är härvid af intresse att iakttaga, hurusom 1’Institut de droit international vid 11 slutliga formuleringen af sitt uttalande i utvandringslrågan å.r 1 Mt7 ansåg sig böra inrycka bestämmelsen »utvandringen är förbuden för personer, hvilka invandringslandets lagar förbjuda att ‚nvamira» i sina Prineipes recommandés par 1’Institut etc. en v ne d’nn r°jet de. conventiom; medan Institutet i sina »Vcenx relatifs ä la jnatiére de l’émigration» af samtliga i det första projektet medtagna ategorier af personer endast tillstyrkte utvandringsförbud för följande:

a) omyndiga personer, utan tillstånd af föräldrar oeh målsmän;

b) personer, oförmögna att arbeta på grund af ålder och bräek-*8het, såframt det icke är tillbörligt sörjdt för deras utkomst ä

destinationsorten;

c) personer, behäftade med smittosamma sjukdomar af den natur, ätt de sätta i fara medresandes hälsa eller destinationslandets sani-

ära förhållanden.

Institutet ansåg sig sålunda icke böra utsträcka sina önskemål !"e^ afseende å utvandringsförbud så långt som invandringsländernas jutressen sträcka sig eller komma att sträcka sig. under det alt det and sina principer upptog öfverensstämmelse mellan ut- och in-'andringsförbud. Det är fördenskull sannolikt, med tanke på de jåttsnppfattningar, som vid framtida underhandlingar om denna fråga 'unna komma att förhärska, att utöfver de kategorier af personer, varom enstämmighet kan vara att förvänta, åtskilliga skola blifva oc^

invandringsländernas rhonomiskn intressen komma ‘ vara motsatta och där spelrum för underhandlingar finnas. Var-Ie medgifvande på förhand med afseende å dessa kategorieraf utvandrare kan för utvandringslandet innebära förlust af ett mot-medgifvande.

f) Det gifves emellertid en kategori af utvandrare, i afseende ä hvilka utvand ringsländernas och invandringsländernas intressen i en del fall sammanfalla. Denna egendomlighet består i afseende å det viktiga fallet af s. k. Icontraktsarbet are. Vissa invandringsländers lagstiftning gentemot dem dikteras af uppfattningen, att på förhand efterskrifna samt för ett temporärt arbetsföretag afsedda, okvalificerade arbetare med sannolikhet kunna antagas efter detta arbetsföretags upphörande blifva arbetslösa och falla invandringslandet till last. Denna åskådnings berättigande afhänger gifvetvis af invandrings-landets särskilda ekonomiska situation och af beskaffenheten hos de konjunkturer på arbetsmarknaden, som där för tillfället äro rådande. Förenta Staternas lagstiftning gentemot kontraktsarbetare (Contraet Labour Act 26 febr. 188,r» med Amendments 2ö febr. 1887 och 19 okt.

1888) tillkom under trycket af 1880-talets ekonomiska kris med däraf följande Ofverfyllnad pä. arbetsmarknaden; förhållandena hafva sedan dess väsentligt ändrat sig, och lagarna i fråga synas, att döma af den invandringspolitik, som f. n. föres af vissa östliga stater i unionen, ingalunda vara för dessa angenäma. Uti det för de europeiska utvandringsstaterna måhända i framtiden farligaste invandringslandet (('auada) rada äfven ännu i stort seft. andra ekonomiska förhållanden och torde dylika författningar icke vara påtänkta.

Utvandringsländerna måste emellertid betrakta samma företeelse med oblida ögon, af två skäl. Dels är det eu uppgift för deras skyddspolitik att tillse, att egna medborgare icke i utländska företagares intresse lockas ut till förhållanden, som framdeles kunna blifva för de förra ogynnsamma. Denna ståndpunkt bör vara gemensam för alla utvandringsländer och göra sig gällande med särskild styrka under de förhållanden, då äfven invandringsländerna äro rädda för kontraktsarbetare. Dels och för det andra är det vid företeelser af denna art, som de mest omfattande formerna af emigrantvärfning förekomma, hvilket för alla länder med utvandrings-hämmande hållning bör vara än större anledning till särskilda lagstadganden.

I afseende å en sida af denna punkt ställa sig utvandringsländer nas författningar sålunda:

England, Frankrike, Belgien, Nederländerna och Italien hafva, såvidt bekant, härom inga bestämmelser i sina utvandringsförfattnin-gar. Danmark. (Lag 1 maj 18*58, § 8). Bestämmelse (i utvamlrar-kontraktet) om att det fordrade resepriset helt och hållet eller delvis skall aftjänas genom arbete vid ankomsten till den främmande världsdelen gör kontraktet ogiltigt, och hvarje pa annat sätt med ut-vandraren därom träff ad t aftal är icke förbindande fr>r denne ocli ådrager agenten de högsta i § 10 fastställda böter. Norge. (Lag 18. Ogiltig är •varje öfverenskommelse mellan fartygsägare eller redare eller deras 'Onsignatörer och utvandraren, gående ut på den sistnämndes åtgöranden efter landstigningen i destinationsorten; äfvenså hvarje annat, kontrakt, hvari utvandraren förbinder sig gentemot fartygsägaren, redaren eller konsignatören till åtgöranden efter landstig-uingen, pä hvilket sätt det vara må.

Ehuru dessa bestämmelser formellt sedt höra samman med frågan (.Jtl1 rättsförhållandet mellan ntvandrarbefordraren oeh utvandrarna,

^ arva de äfven i detta sammanhang betydelse. De innebära näm-lSen i vissa fall förbud att befordra vissa personer (personer med V18s ekonomisk ställning), och kunna sålunda frän dessa sistnämndas Synpunkt betraktas såsom inskränkningar i utvandringsfriheten.

etraktar man emellertid denna fråga i dess allmänhet, så äro följande ståndpunkter hos lagstiftningen tänkbara: a) Utvandrar-e ordrarna äro förbjudna att i utvandrarkontraktet inrveka be-stämmelse om att afgiften för clfverresan, eller en del dilraf, skall af-tjänas genom arbete. (.)fr Sverige; Norge, Lov 1869). Denna bestämmelse är i sa matto otillfredsställande, som den kan kringgås därigenom, att särskildt altal vid sidan af utvandrarkontraktet därom ingås. Bestämmelsen bör därför formuleras sålunda, att b) utvandrarbelordra-ren är förbjuden att i någon, hvilken som helst, form inga aftal med utvandraren om att resepriset eller en del däraf skall

altjänas genom arbete och att hvarje sådant aftal är ogiltigt samt ådrager utvandrar-befordraren straff (jfr Norge, inrikesdep. regi., Danmark, Tyska riket, Schweiz, Ungern, Spanien). 1 och med detta är emellertid det missförhållande, som man med bestämmelsen vill förebygga, icke förebygdt. Lagstadgandet har endast afseende a det fall, att det utrikes arbets-el.ler kolonisationsföretaget, som kontraherar om arbetskraft, står i öppen förbindelse med utvandrarbefordraren. Det kan väl tänkas, att ett sådant företag genom särskilda utskickade personer eller genom andra personer i utvandringslandet, med hvilka det står i förbindelse, värfvar och gör kontrakt med en viss arbetsstyrka, hvilken därefter befordras öfver oceanen af en redare (eller agent till redare), hvilken åtminstone icke rättsgiltigt står i förbindelse med företaget. T sådan händelse betalas resebiljetten visserligen kontant till befordraren, men dessa penningar kunna hafva af den speciellt utsände värfvaren förskotterats åt kontraktsarbetaren, för att vid framkomsten altjänas genom arbete. Nu faller visserligen en sådan värfning i flera länder under särskilda bestämmelser, men detta är icke öfverallt förhållandet, och utvandrarbefordraren bör dessutom, om han är underlcunnig om förhållandet, kunna göras medansvarig. Lagbestämmelserna b) böra därför kompletteras på sådant sätt, c) att det är befordraren förbjudet att befordra utvandrare, åt hvilka förskott lämnats äfven af andra personer än af honom, eller att utvandring öfver hufvud är förbjuden för personer, åt hvilka sådana förskott lämnats. Sålunda:

Tyska riket. (Ct. 9 juni 1897, § 23 mom. c.) Det är förbjudet att befordra och att afsluta utvandrarkontrakt med riksmedborgare, för hvilka resekostnaderna helt och hållet, eller delvis betalts eller åt hvilka förskott lämnats af främmande regeringsmyndigheter eller kolonisationsföretag eller liknande företag. Schweiz. (Ii.-U. 12 febr.

1889). Utan Förbundsrådets tillstånd får intet utvandrarkontrakt af-slutas med sådana personer, för hvilka resekostnaderna helt och hållet eller delvis förskotterats eller betalats af utländska bolag, regeringsmyndigheter, institut eller företag. Ungern. (G.-A. 11 mars 190;-?, § 2 mom. f). Utvandring är förbjuden för personer, för hvilka, i oeh för planerad kolonisation, en helt och hållet eller delvis fri resa eller förskottering af resekostnaderna är ställd i utsiktat regeringsmyndighet i utländsk stat eller kolonisationsbolag eller liknande bolag eller privatperson.

trenom dessa bestämmelser i förening uietl dem af slaget b) är visserligen det missbruk förebyggdt, som närmast åsyftas, men uppenbarligen innebära dessa lagstadganden intet förbud för kon -traktsarbetare att blifva befordrade eller att utvandra. Detta är fortfarande tillåtet, ior den händelse kontraktsarbetaren med egna medel kan verkställa öf verresan. Ett förbud mot kontraktsarbetares utvandring nvåste vara formuleradt antingen så d) att det är ut-vandrarbefordrarne förbjudet att befordra enhvar, som liar gjort upp kontrakt om arbete med ett arbetsföretag i den främmande världsdelen (eller att enhvar sådan person är förbjuden att utvandra), eller så e) att det är alla förekommande utrikes företag oeh deras ombud förbjudet att med personer inom landet, träffa uppgörelse om sådana kontrakt. Det förra (d) vore uppenbarligen ett stadgande, Rom skulle leda till orimliga konsekvenser och vara omöjligt att bringa till efterlefnad, om icke det senare stadgandet (e) samtidigt infördes. I ocb med detta senare är man emellertid inne på frågan 0111 lagstiftningens ställning till emigrantvärfningen, hvaruti denna Iråga om kontraktsarbetares utvandring sålunda mynnar ut, och för hvilken fråga lämpligen bör redogöras i ett .sammanhang.

V. Ut vandringsförfattningar nas omfång.

För den efterföljande redogörelsen för de europeiska författningarnas ställning till utvandrarbefordrarne är det nödvändigt att törut,skicka följande anmärkningar rörande det olika omfång, hvari °lika länders författningar göra den utrikes omflyttningen till föremål för lagstiftning. 1 de äldre författningar, hvilka tillkommo "teslutande ur utvandrarskyddets synpunkt och i hufvudsak blott '°ro reglementen om hvad som bör iakttagas vid utvandrares be-ordring, afsågs, såsom i den allmänna öfversikten framhållits, i Jegel endast utvandringen till transoceanska länder, och denna blott or så vidt den var af tillräcklig omfattning för att göra skyddsbestämmelser behöfliga. I de nyare utvandringslagarna åter. vilka jämte regleringen af ntvandrartransporterna afse att träffa estämmelser om utvandringen öfverhufvud, särskildt om inskränkningar i utvandringsfrilieten, saiut om de villkor i afseende å be-ordring af passagerare från hemlandet, som äro nödvändiga för upprätthållandet af dessa förbud, kan det vara

lämpligt att under utvandringslagens bestämmelser ställa utvandringen äfven at regeringsmyndighet i utländsk stat eller kolonisationsbolag eller liknande bolag eller privatperson.

trenom dessa bestämmelser i förening uietl dem af slaget b) är visserligen det missbruk förebyggdt, som närmast åsyftas, men uppenbarligen innebära dessa lagstadganden intet förbud för kon -traktsarbetare att blifva befordrade eller att utvandra. Detta är fortfarande tillåtet, ior den händelse kontraktsarbetaren med egna medel kan verkställa öf verresan. Ett förbud mot kontraktsarbetares utvandring nvåste vara formuleradt antingen så d) att det är ut-vandrarbefordrarne förbjudet att befordra enhvar, som liar gjort upp kontrakt om arbete med ett arbetsföretag i den främmande världsdelen (eller att enhvar sådan person är förbjuden att utvandra), eller så e) att det är alla förekommande utrikes företag oeh deras ombud förbjudet att med personer inom landet, träffa uppgörelse om sådana kontrakt. Det förra (d) vore uppenbarligen ett stadgande, Rom skulle leda till orimliga konsekvenser och vara omöjligt att bringa till efterlefnad, om icke det senare stadgandet (e) samtidigt infördes. I ocb med detta senare är man emellertid inne på frågan 0111 lagstiftningens ställning till emigrantvärfningen, hvaruti denna Iråga om kontraktsarbetares utvandring sålunda mynnar ut, och för hvilken fråga lämpligen bör redogöras i ett .sammanhang.

V. Ut vandringsförfattningar nas omfång.

För den efterföljande redogörelsen för de europeiska författningarnas ställning till utvandrarbefordrarne är det nödvändigt att törut,skicka följande anmärkningar rörande det olika omfång, hvari °lika länders författningar göra den utrikes omflyttningen till föremål för lagstiftning. 1 de äldre författningar, hvilka tillkommo "teslutande ur utvandrarskyddets synpunkt och i hufvudsak blott '°ro reglementen om hvad som bör iakttagas vid utvandrares be-ordring, afsågs, såsom i den allmänna öfversikten framhållits, i Jegel endast utvandringen till transoceanska länder, och denna blott or så vidt den var af tillräcklig omfattning för att göra skyddsbestämmelser behöfliga. I de nyare utvandringslagarna åter. vilka jämte regleringen af ntvandrartransporterna afse att träffa estämmelser om utvandringen öfverhufvud, särskildt om inskränkningar i utvandringsfrilieten, saiut om de villkor i afseende å be-ordring af passagerare från hemlandet, som äro nödvändiga för upprätthållandet af dessa förbud, kan det vara lämpligt att under utvandringslagens bestämmelser ställa utvandringen äfventill utrikes orter i europeiska länder. Å den andra sidan är det emellertid icke möjligt eller lämpligt att fur all passagerarebefor-dring till utrikes orter uppställa de ingående föreskrifter, hvilka utvandrartransport i nutida författningar är underkastad, än mindre att ställa alla redare under de lagstadganden. som gälla för redare af utvandrarfartyg, i den bemärkelse detta ord vanligen tages. En modern utvandringslag, som afser att möjliggöra en verksam kontroll öfver utvandringen utan att verka hinderlig för den allmänna passageraretrafiken till utrikes orter och för rederirörelsen i allmänhet, möter vid sin formulering vissa svårigheter, som kunna pä följande sätt sammanfattas. Det kan vid bestämmandet af det omfång, hvari passagerarebefordring till utrikes orter skall ställas nnder utvandringslagens bestämmelser, tänkas följande fyra alternativ: l:o) under lagen faller all befordring af passagerare till utrikes ort; 2:o) under lagen faller all befordring till utrikes ort af sådana passagerare, hvilka i lagens mening äro att anse som utvandrare; 3:o) under lagen faller all befordring af till främmande världsdelar destinerade passagerare; 4:o) under lagen faller all befordring af sådana till främmande världsdelar destinerade passagerare, hvilka i lagens mening äro att anse som utvandrare.

För en författning, hvilken i likhet med flera nu bestående väst- och nordeuropeiska, har till enbart ändamål utvandrarnes tillbörliga skydd under öfverresan och garantier därför, är det i alternativet 4:o) gifna omfånget för författningens giltighet i regel under nuvarande förhållanden tillfyllest. Författningen har i så fall att såsom »utvandrare» betrakta, endast de passagerare, hvilka resa på mellandäck och därmed likställd fartygsklass, med den ytterligare förutsättningen, att de till antalet äro tillräckligt många, för att särskilda skyddsbestämmelser skola kunna anses behöfliga. Endast redare af sådana fartyg, med hvilka en regelbunden transport med visst minimiomfång af dylika passagerare äger rum, behöfva i sådant fall ställas under utvandringsförfattningarnas bestämmelser.

Då erfarenheten emellertid visat, att vid befordring (till främmande världsdel) af passagerare pä andra och högre

fartygsklass öfverträdelser af tilläfventyrs gällande utvandringsförbud och äfven andra bestämmelser i utvandringsförfattningarna förekomma, har behofvet framträdt att ställa äfven denna befordring under ut* vandringsförfattningarnas kontroll. Detta är så mycket mera lämpligt, som enligt de moderna utvandringslagarnas ståndpunkt den fartygsklass. med hvilken resa sker, och i allmänhet det. sätt, hvarpå hemlandet öfvergifves, äro för utvandringsbegreppet oväsentliga. Utvandring kan föreligga, äfven då resan företages å högre fartygsklass, liksom ä andra sidan alla resande å mellandäck och därmed likställd klass icke behöfva vara utvandrare. Om äfven befordringenaf passagerare a liiigre fartygsklasser icke i samma grad som transporten af mellandäckspassagerare är i behof af skyddsbestämmelser, så följa dock inga olägenheter af att äfven den förstnämnda be-fordringen ställes under utvandringslagen, för så vidt nämligen fartyget i fråga till följd af sin mellandäckstraiik ändock måste segla under utvandringslagen och dess redare till följd däraf ställa S1g till efterrättelse de för redare af utvandrarfartyg gällande bestämmelser. Den kontroll äfven öfver med redarne af utvandrarfartyg i förbindelse stående resebyråer, som ett dylikt utsträckande af lagens giltighetsområde innebär, möjliggör, utan att förorsaka olägenheter, en kontroll öfver all på de ifrågavarande fartygen försiggående utvandring.

Det kvarstår emellertid den frågan, om äfven sådana fartyg, som förmedla befordringen till främmande världsdelar, men där antalet mellandäckspassagerare gernenligen understiger ett visst minimum, äfvensom dessa fartygs redare, böra underställas utvandringslagen eller icke. Uppenbarligen tala inga med utvandrar-skyddet sammanhängande skäl för nödvändigheten af detta, då de ifrågavarande fartygslinjerna icke tillhöra de vanliga emigrantlinjerna och de resande, som använda sig af dem, torde kunna utan särskilda skyddsbestämmelser taga sina intressen vid befordringen tillvara. De största olägenheter skulle äfven följa för rederirörelsen, °m redare af alla transoceanska linjer underställdes utvandringslagen, liksom det ju är obehöHigt att underkasta för emigranttransport icke afsedda fartyg alla de for inredning och utrustning af sådana sistnämnda gällande bestämmelser. T de flesta europeiska författningar äro äfven fartyg, där det nyssnämnda är förhållandet, äfvensom deras redare, undantagna från utvandringsförfattningarna. Då det. emellertid å andra sidan är ett önskemal att kunna kontrollera utvandringsförbudens efterlefnad äfven i afseende ä den utvandring, som försiggår med dylika fartyg, så är intet hinder för att äfven till dessas redare utsträcka de föreskrifter, hvilka tilläfventyrs träffas rörande iakttagolser vid ntvandrarfartygs afsegling.

Den frägan åter, i hvad mån äfven befordring af passagerare, destinerade till utrikes, men inom Europa belägen ort, bör nnder-ställas utvandringslagen, sammanhänger gifvetvis nära med hvarje lands särskilda ställning i utvand ringshänseende. För de flest» europeiska stater har det visserligen varit utvandringen till främmande världsdelar, som genom sitt växande omfång gifvit anledning till författningar öfver utvandringen, men flera stater hafva dock äfven en icke obetydande åtminstone periodisk utvandring till närgränsande länder i Europa. Det är för dem en lämplighetsfråga, °m denna befolkningsrörelse bör göras till föremål för särskild lagstiftning eller om det bör lagstiftas om den i samband med lagstiftningenom utvandringen ti.ll främmande världsdelar. För de moderna utvand-ringslagarna är det emellertid ett önskemål att sammanfatta alla ut-vandrarbefordringen rörande fragor i en enhetlig lagstiftning, så mycket mer som de däri innehållna allmänna bestämmelser rörande utvand-ringsfrihetens omfång naturligtvis hafva afseende ä all utvandring till utrikes ort. Vid aifattandet af en utvandringslag bör det dessutom vara ett önskemal att lagen erhåller en sa allmängiltig affattning, att den vid framtida eventualiteter icke behöfver ändras eller kompletteras, och särskildt att befordringen äfven af andra än till främmande världsdelar destinerade passagerare vid förefallande be-hof kan ställas under lagens bestämmelser. I>å det emellertid a andra sidan är praktiskt sedt ogörligt att under utvandringslagen ställa all befordring af passagerare till utrikes orter (alternativ l:o ofvan), och äfven skulle vara i hög grad olämpligt att under lagen ställa all befordring till utrikes ort af »utvandrare», detta begrep]) på visst sätt i lagen bestämdt (alternativ 2:o ofvan), så torde det vara mest praktiskt att genast, under lagen ställa endast befordringen af till främmande världsdel destinerade passagerare, men därjämte genom särskild § stadga rätt för högsta administrativa myndighet att vid förefintligt behof utsträcka lagens samtliga bestämmelser äfven till befordringen af passagerare till annan utrikes ort. I den händelse en effektiv kontroll öfver utvandringen (genom passtvang eller annorledes)

ifrågasättes, bör lagen vara sa afiattad, att alla befordrare af passagerare till utrikes ort, äfven om de icke i öfrigt fålla under utvandringslagen, dock äro skyldiga att ställa sig till efterrättelse de vid biljettförsäljningen och fartygens afsegling tilläfventyrs gällande föreskrifter.

I afseende å föreliggande punkt intaga, såsom nämnts, de äldre utvandringsförfattningama i Europa en principiellt olika ståndpunkt mot de flesta nyare. De engelska, franska, belgiska, nederländska, danska, norska och svenska utvandringsförfattningama hafva endast afseende ä befordringen af utvandrare, destinerade till främmande världsdelar, med vissa ytterligare inskränkningar och tillägg, för hvilka nedan skall redogöras. Detta framgår, hvad England beträffar, redan däraf, att den engelska lagstiftningen om befordring af utvandrare ingår såsom en del af dess allmänna sjölagar. I de franska författningarna talas visserligen om befordring af utvandrare i allmänhet, men det framgår af däri innehållen bestämning om hvad som skall förstås med utvandrare, att författningarna blott halva haft i sikte utvandringen öfver franska hamnar till främmande världsdelar. De belgiska författningarna, hvilka i sina allmänna drag äro efterbildade de franska, omnämna äfven i allmänhet befordring af utvandrare, men alse af flera artiklars affattning att döma likaledes endast utvandringen öfver belgiska hamnar till främmandevärldsdelar. I de nederländska, danska, norska och svenska författningarna är donna inskränkning i författningarnas giltighetsområde uttryckligen uttalad.

Af de nyare europeiska utvandringslagarna har den spanska i afseende å omfånget samma karaktär som de ofvan nämnda äldre författningarna, i det att endast befordringen af till främmande världsdelar destinerade utvandrare underställes lagen.

De nyare schweiziska, tyska, italienska och ungerska utvandringslagarna åter hafva på denna punkt i sina allmänna tendenser ett vidsträcktare omfång, om äfven blott de tyska och ungerska lagarna hafva allmängiltigheten klart uttalad. 1 den schweiziska, utvandringslagen ställes »affärsmässig befordring af utvandrare och försäljning af resobiljetter» i allmänhet under lagen; om äfven för närvarande endast befordring af till främmande världsdelar destinerade passagerare torde vara ställd under kontroll, så finnes dock i lagens af-lattning intet hinder för att kontrollen kan vid behof utsträckas äfven till annan utrikes befordring. Vid affattandet af den tyska rikslagen har lagens allmängiltighet varit ledande princip, hetta framgår redan af lagens olika hufvudafdelningar: 1. Företagare vid 'itvandrarbefordring. II. Agenter. III. Gemensamma bestämmelser öfver företagare och agenter. IV. Allmänna bestämmelser öfver befordring af utvandrare. V. Särskilda bestämmelser öfver den trans-oeeanska befordringen till utomeuropeiska länder. VI. Utvandrings-mvndigheter. VII. Befordring från utomtyska hamnar. VIII. Straffbestämmelser. Såsom häraf synes, ingår befordringen till främmande världsdelar blott såsom en del af utvandrarbefordring i allmänhet; samtliga de rörande utvandrarbefordrare i afdelningarna 1—IV och Vill träffade bestämmelser hafva afseende å befordring äfven till andra än transoceanska länder och oafsedt hvilket befordringsmedel, som användes. Det anses vara en uppgift för högsta administrativa myndighet att sedermera afgöra, hvilken utvandrartransport, som bör ställas under lagen, och hvilken som bör fritagas därifrån. Dock fästes uppmärksamheten ä den begränsning af lagens giltighetsområde, som ligger däri att icke transport af passagerare i allmänhet, utan blott af »utvandrare» faller under lagen; dess omfång afhänger sålunda af den tolkning, vederbörande högsta administrativa myndighet Vill gifva detta begrepp; i afseende å hvilken fraga hänvisas till ofvan. J'on italienska utvandringsförfattningen afser likaledes att omfatta utvandringen i dess helhet; den sönderfaller i fem kapitel: 1. Om utvandringen i allmänhet. II. Om utvandringen till transoceanska Iftnder. III. Allmänna stadganden. IV. Särskilda bestämmelser angående militärtjänst och statsborgarskap. V. Ofvergångsstadganden. Samtliga de föreskrifter, som hafva afseende å befordring af utvandrare, &ro dock innehållna i kap. II; i kap. I innehållas blott allmänna lag-stadganden om utvandringsfrihetens omfång, äfvensom en rad för speciella italienska förhållanden afsedda straffbestämmelser om minderårigas utvandring. 1 motsats mot den tyska rikslagen, pä grund af hvilken all befordring af utvandrare vid behof kan göras beroende af koncession med därvid bundna villkor, synes sålunda den italienska lagen förutse nödvändigheten af detta blott för den transoceanska utvandringen. Den Kntjerska utvandringslagen, hvilken eljest i sina hufvuddrag är efterbildad den italienska, har dock i denna punkt en allmängiltigare affattning. Den sönderfaller i följande hufvud-afdelningar: I. Om utvandringen i allmänhet. II.

Transportföretagare oeh deras fullmäktige. III. Rättsförhållandet mellan transportföretagaren och utvandrarne. IV. Utvandringsfonden. V. Myndigheter. VI. Straffbestämmelser. VII. Slutbestämmelser. De i kap. II oeh följande gifna lagstadganden Dm utvandrarbefordring hafva afseende å all utvandring, äfven till icke transoceanska länder; och det blir liksom för Tyska rikets vidkommande en uppgift för högsta administrativa myndighet att afgöra, vid hvilka fall af befordring lagen skall till-lämpas. Dock är denna giltighet, liksom den tyska rikslagens, inskränkt genom den definition a begreppet utvandrare, som innehålles i lagen. Tilläggas bör, att i det österrikiska lagförslaget af 1905 en allmängiltighet af samma art som de tyska och ungerska utvandrings-lagarnas var afsedd.

Sasom häraf synes, äro de tyska och ungerska utvandrings-lagarna uti ifrågavarande principiella afseende mest utbildade, hvarvid doek erinras om att den tyska rikslagen icke finner lämpligt vare sig att definiera hvad som skall förstås med »utvandrare» eller att stadga om utvandringsförbud i annan form än såsom förbud för de koneessionerade utvandrarbefordrarne att befordra vissa personer. Den ungerska lagen äter, hvilken såsom senast af de tre ifrågavarande lagarna tillkommen, har haft att träffa val mellan de flesta förebilder, har samtidigt med att den i afseende a befordringen af utvandrare upptagit den tyska lagens allmängiltiga attåttning, därjämte efterbildat den italienska lagens allmänna byggnad genom att oberoende af stadgandena om befordringen träffa vissa allmänna bestämmelser om utvandringen öfverhufvud.

Hvad åter beträffar de inskränkningar, med hvilka den transoceanska befordringen faller under utvandringsförfattningarna, ställa sig olika länders författningar sålunda:

England. (Mcrehnnt Shipping Art 1894). § S68. Mod uttrycket »lt-v(indrai'farty(?> menas hvarje sjögäendc fartyg, brittiskt eller utländskt, post-fartvg eller irke, hvilket på sädana resor, för hvilka denna lagafdelnings bestämmelser i afseende ii utvandrarfartyg gälla (jfr nedan §3641, medtager mera än femtio mellandäckspassagerare eller ett större antal sådana än det, som bestämmes af proportionen a) for segelfartyg: en vuxen person på 83 registerlonb) för ångfartyg: cn vuxen person på 20 registerton. af fartygets dräktighet. Äfven ett sådant fartyg räknas hit, som afgått från hamn utom de Brittiska öarna, men som i hamn ii dessa tager ombord så många mellandäekspassagerare. vare sig brittiska undersåtar eller icke, hvilka, med eller utan in-räknando af de mellandäekspassagerare. som det redan har ombord, gör det till ntv and rarfartyg enligt, ofvannämnda bestämning. — I samma § samt i M. Sh. A. 1906, § 14. bestämmes närmare innebörden af uttrycken »vuxen person» och »mellandäekspassagerare».— §270. 1 dennalagalVlelning menas med »kolonialresa* en resa från någon hamn å de brittiska besittningarna, med undantag af Brittiska Indien och Hongkong, till någon hvilken som helst hamn. där af-ståndet mellan sådana hamnar öfverskrider fyrahundra mil eller resans längd, sådan den i denna lagafdelning bestämmes, öfverskrider tre dagar. — § 364. Denna lagafdelnings bestämmelser i afseende a utvandrarfartyg skola gälla för alla resor från de Brittiska öarna till någon hamn utom Enropa och icke vid Medelhafvet. § Denna lagafdelning skall i den mån den är tillämplig hafva afseende å hvarje fartyg, som medför mellandäekspassagerare pä cn kolonialresa. sådan den dellnieras i denna lagafdelning (§ 270). dock med iakttagande af att följande dess bestämmelser ieke skola gälla, nämligen rörande a) redares borgen, b) mellandäckspassagcrames resekontrakt. c) kungliga förordningar, reglerande utvandringen från de Brittiska öarna. eller gifvandc föreskrifter rörande hygien, renlighet, ordning och ventilation, d) »passage brokers* et »emigrant runuers», f) publicerande af utdrug ur eller kopior af denua lagafdelning. Dä den koloniala resans varaktighet är mindre än tre veckor, skola följande bestämmelser icke heller gälla, nämligen a) reglementeringen i denna lagafdelning rörande mellandäckspassagerares bekvämlighet, b) rörande fartygs-läkarc, steward, kockar, kokapparater och bemanning med tillräckligt stor besättning, c) rörande mellandäekspassagernrnes underhåll efter ankomsten. Då den koloniala resans varaktighet är mindre än tre veckor, skola bestämmelserna om proviants utgifvande, vatten undantaget, icke gäl In med afseende å mcllan-däckspassagcrare, som har gjort upp om att själf förse sig med proviant. Frankrike. Décret 1861. Art. 6. Hvarje fartyg, som emottager ombord fyratio utvandrare, anses vara särskildt afsedt för utvand rart.ransport. Dock äger cn utvandrare, som skall befordras med ett fartyg med mindre an fyratio utvandrare, rättighet att påkalla utvand ringskommissariens ingripande i afseende å hvad som rörer kostens kvantitet och kvalitet och de i hans kontrakt fastställda villkoren. Art. 7.

Såsom utvandrare anses utan vidare en hvar passagerare, som icke äter vid kaptenens eller befälets bord och som i reseafgift inkl. vivrc betalar en summa af si segelfartyg mindre än 40 fres och å ångfartyg mindre än 80 fres i veckan, då såsom utgångspunkt för beräkningen tages den tid för öfverresan, som bestämmes i reglementet. 1 fall af tvifvel om egenskapen af utvandrare afgör utvandringskommissarien frågan. Belgien. Régl. 2 Dec. 1905. Art. 29. 1 detta reglemente betraktas såsom fartyg, fallande under ut-vand rings inspektionens kontroll l:o) alla sjögående fartyg, destinerade till transatlantiska hamnar, med hvilka man transporterar s. k. mellandäekspassagerare: 2:o) alla sjögåendc fartyg, destinerade till europeiska hamnar, med hvilka man transporterar s. k. mellandäekspassagerare. hvilka skola cmbarkera i utländska hamnar Passagerare, benämnda däckspassagerare, och passagerare i 3:dje klass hytter betraktas äfven såsom mellandäekspassagerare. Art. 17. Regeringens kommissarie för utvandringsväseudet afgör. efter att hafva förhandlat därom med provinsguvemören. huruvida det är anledning att underställa ett fartyg föreliggande reglementes bestämmelser, hvilka dock alltid skola gälla, då utvandrarnes antal öfverstiger tjugufem. Dä ett fartyg befordrar mindre an tjugu-fem utvandrare, kunna dessa alltid påkalla regeringskommissariens ingripande för att undersöka kostens kvantitet oeh kvalitet samt anordningarna ombord oeh försäkra efterföljd af utvandrarkontraktet» bestämmelser. Nederländerna. Wrt 15 Juli 1869. Art. 16. Denna lag är ieke tillämplig a) på fartyg, som äro destinerade till en ort utom Europa och hvilka taga ombord mindre än tjugu utvandrare, hyttpassagerare icke däri inbegripna; b) på fartyg destinerade till en europeisk ort, hvilka taga ombord mindre än tio utvandrare, hyttpassagerare icke däri inbegripna: c) på alla fartyg, hvilka ieke äro sjögående fartyg. Danmark. Lov 1 Maj 1868. § 1. Denna lag skall ieke äga. tillämpning på den direkta befordringen från danska sjöhamnar, så länge passagerarnes antal icke öfver-stiger tjugufem. Island. Lov 14 Jan. 1876. § 1 Denna lag skall ieke äga tillämpning på den direkta befordringen från isländska sjöhamnar, när samtliga utvandrare, som med ett fartyg, vilja afresa därifrån, höra till samma hushåll oeh deras antal därjämte ieke öfverstiger tio Norge. Lov 23 Maj 1863. §12. Denna lag (om inredning oeh utrustning etc. af till främmande världsdel destinerade fartyg) skall icke äga tillämpning på krigsfartyg och icke heller på andra fartyg, när det antal passagerare, som fartyget medtager, icke utgör flere än en på fyra kommers läs ter. Lov 22 Maj 1869. § 11. Det är tillåtet, att

utan iakttagande af denna lags föreskrifter (om kontroll vid utvandrarbefordringen) medtaga ombord å fartyg, som gå i direkt rena till främmande världsdel, utvandrare till ett antal, som icke öfverstiger tjugu. Sverige. K. F. 4 Juni 1884. § 15. livad här ofvan om utvandraragent är stadgadt gälle ej i fråga

om redare eller bcfälhafvare å fartyg, hvarmed utvandrare öfverföras till främmande världsdel, när passagerarnes antal ej öfverstiger trettio. § 16. Med utvandrarfartyg förstås sådant fartyg, som användes till utvandrares befordran till främmande världsdel oeh ä hvilket passagerarnes antal öfverstiger trettio. Tyska riket. Gesetz 9 Jnni 1897. § 87. Såsom utvandrarfartyg i denna

lags mening anses alla till utomeuropeiska hamnar destinerade sjögående fartyg, med hvilka, oafsedt hyttpass agerame, minst tjugufem resande skola befordras. Ungern. Gettet z-Artikel 1903. § 34. Såsom för utvandrartransport lämpliga fartyg betraktas i denna lag alla sådana sjögående fartyg, hvilka gå till utomeuropeiska hamnar, oeh hvilka, med frånräknande af i särskilda rum resande, befordra minst tjugufem passagerare. Italien. Legge 31 Januari 1901. Art. 6 (jfr tidigare refererade definition å »utvandrare»). Med utvandrare menas i detta kapitel den medborgare, som begifver sig till något land bortom Suez-kanalen, med undantag af de italienska kolonierna oeh protektoraten, eller till något land bortom Gibraltar, med undantag af Europa» kuster, oeh som reser i tredje klass eller i sådan klass, som UtvandringBkommissariatet förklarar likställd med nuvarande tredje klass. Passagerare, som resa frivilligt och på egen bekostnad i tredje eller därmed likställd klass på italienska eller utländska fartyg och hvilka resa längre än till Suezkanalen, skola icke anses såsom utvandrare, om icke de, som äro af italiensk nationalitet, till antalet öfverskrida femtio. Om de äro flere än femtio» fordras särskildt tillstånd af Utvandrings-kommissariatet. för att de ej skola anses såsom utvandrare. — Häraf torde följa, att lagens bestämmelser om kontroll vid utvandrarbefordringen äfvensom bestämmelsenia i kungl. dekretet den 10 juli 1901. Art. 94—192, angående ulvand rarfartyg, icke hafva afseende å annan passagerarbefordring än den, som härmed är angifven. Spanien. Leg 1907. Art. 2 (jfr tidigare* refererade

deiinition å utvandrare). De spaniorer anses såsom utvandrare, hvilka ämna lämna fäderneslandet med bctalad eller gratis erhållen biljett å tredje klass eller på sätt, som Öfvorstyrelsen tor utvandringen anser däremot svarande, med hvilken »om helst ort i A niorika, Asien eller Australien såsom bestämmelse-ort. Icke desto mindre kunna utvandringskommissionerna, på ansökan af vederbörande cllor oberoende däraf, utesluta deui frän att såsom utvandrare vara underkastade lagen. — Häraf torde följa, att lagens oeli de särskilda reglementenas bestämmelser om utvaudrarbefordringen och utvandrarfartvgen blott hafva afseende å befordring af till främmande världsdel destinerade passagerare.

Del framgår häraf, att i samtliga författningar äfven befordringen af till främmande världsdel destinerade passagerare i vissa fall fri-tages eller förklaras kunna fritagas från reglementering. (Endast den spanska lagstiftningens ståndpunkt i ifrågavarande hänseende är obekant, emedan det i anslutning till den nyaste lagen förberedda reglementet öfver utvandrarfartygen ännu icke är utkommet). Dock bör den skillnad påpekas, som härvid förefinnes mellan olika författningar. i det att en del af dem fritaga ntvandrarbefordraren frän koncessionsplikt med därvid knutna villkor i de fall, då fartyget ifråga fritages från lagstiftningen om utvandrarfartyg, medan åter andra författningar väl i vissa fall medgifva det sistnämnda undantaget, men icke det förstnämnda. Såsom nämligen de franska, belgiska, tyska oeh ungerska författningarna äro formulerade, kan en redare (resp. annan representant) af ett oceangående passagerarefartyg, så snart detta medtager resande, hvilka i författningarnas mening äro att anse såsom utvandrare, förpliktigas till koncession med därvid knutna villkor, äfven om fartyget fritages från lagstiftningen om utvandrarfartyg. Samma förhållande består i Sverige och Schweiz i afseende a de s. k. utvandraragenterna, hvilka med författningarnas formulering under alla omständigheter kunna underkastas koncessionsplikt; likaledes består samma förhållande i Danmark och Norge i afseende å utvandrarbefordrare, hvilka åtaga sig utvandrares s. k. indirekta heford ring. Såsom åler de engelska, nederländska och italienska författningarna äro formulerade, är ntvandrarbefordraren, i den händelse fartyget ieke anses sasom utvandrarfartyg, fritagen från samtliga öfver utvandrarbefordrare gällande bestämmelser; detsamma gäller i Sverige om redare och befälhafvare för dylika fartyg, när de befordra utvandrare utan agent såsom mellanhand, samt i l*an-mark och Norge om utvandrarbefordrare, hvilka åtaga sig utvandrares *• k. direkta befordring. Det bör emellertid tilläggas, att denna här framhållna skiljaktighet mellan olika författningar i verkligheten torde bestå endast pä papperet, då äfven i de förstnämnda af ofvan uppräknade stater utvandrarbefordrare, hvilkas fartyg icke anses såsom utvandrarfartyg, icke torde ställas under koncessionsplikt, trots den möjlighet författningarna gifva därtill.

Hvad åter beträffar vissa fartygs fritagande från de om ut-vandrarfartyg och transporter med sådana gällande bestämmelser, Iramgå de synpunkter, som härvid äro bestämmande, af sammanfattningen ofvan. Dessa synpunkter äro ilels fartygets destinations-ort, dels utvandrames antal, dels vissa ytterligare förhållanden i afseende å otvandrarnes beskaffenhet. I de engelska, svenska,1 tyska, ungerska och italienska lagarna kunna fartyg komma i betraktande såsom utvandrarfartyg endast om de iiro destinerade till ort i främmande världsdel (i de engelska och italienska författningarna med vissa undantag och tillägg). De franska författningarna äro här-utinnan tvetydiga; i de belgiska, nederländska, danska och norska författningarna åter kunna äfven till ort i Europa destinerade fartyg komma i betraktande sasom utvandrarfartyg, endast utvandrarne, hvilka transporteras med desamma, äro destinerade till främmande världsdel. Förutom fartygets destinationsort är emellertid i samtliga författningar äfven passagerarantalet i så måtto bestämmande, att ett fartyg icke anses såsom utvandrarfartyg, när antalet af de passagerare, hvilka äro att anse såsom utvandrare, understiger ett visst, antingen i absolut tal fixeradt eller i relation till fartygets dräktighet ställ dt minimum. 1 de isländska och italienska författningarna göras dock härvid vissa ytterligare förbehåll. Då emellertid fixerandet af ett dylikt minimum alltid måste blifva i viss mån godtyckligt och ett med hänsyn till växlingar i passagerartrafikens omfång otillförlitligt medel att afgöra, när tillämpandet af lagstiftningen i fråga är af behofvet påkallad eller ej, torde de i Frankrike och Belgien träffade bestämmelser 0111 vissa myndigheters alltid gällande rätt till ingripande vara ändamålsenliga.

Till ofvanstående anmärkningar om de nutida utvandriugsför-fattningarnas omfång bör ytterligare fogas följande.

De europeiska utvandringsförfattningama hafva, såsom påpekats, haft till hufvud-sakligt ändamål utvandrarhcfordrinr/niti reglerande, och ofvanstående anmärkningar hafva äfven afseende blott å denna del af deras innehåll. Förutom transport af utvandrare hafva emellertid i flera stater äfven andra utvandringen rörande förhållanden gjort lagstiftning erforderlig, nämligen kommimonärsrerksamhef för anskaffande åt utvandrare af anställning eller arbete utrikes och den därmed sammanhängande frågan om emigrantvärfning i allmänhet. Emigrantvärfningen, som icke behöfver sammanhänga med utvandrarbefordringen, göres dock i alla nyare utvandringslagar till föremål för lagstiftning, om ock icke alltid i den uttömmande grad att särskilda författningar 0111 kommissionärsverksamheten i Iråga blifva öfver-flödiga. I flera stater, där omständigheterna nödvändiggjort lagstiftning om denna kommissionärsverksamhet, har denna lagstiftning

1 Författningens ordalydelse är dork nugot tvetydig.lsomniit att innehållas i andra författningar än utvandringsförfatt-ningarna. För de moderna utvandringslagarna är det emellertid ett önskemål, att äfven denna ntvandringspolitiken nära berörande fråga i sina hnfvudsakliga delar regleras i dessa lagar, så att om ytterligare bestämmelser äfven blifva erforderliga, dessa doek kunna gifvas form af på utvandringslagen byggda specialreglementen. l*et bör äfven påpekas, att i Österrike, där frågan om dylik kom-missionärsverksamhet spelar en afsevärd roll, regeringsförslaget al' år 1.905 till »lag om utvandrarskydd» var byggdt på nyssnämnda princip, så att det i den ena af sina hufvudafdelningar reglerade denna kommissionärsverksamhet och i den andra verksamheten såsom utvandrarbefordrare. I denna riktning af vidgadt omfång torde äfven den europeiska ntvandringslagstiftningen utveckla sig.

VI. Olika slag af utvandrarbefordrare.

Såsom företagare vid utvandrarbefordring äro i inskränktaste mening att beteckna de personer (föreningar af personer), hvilka disponera öfver de för befordringen nödvändiga viktigaste kommunikationsmedlen. 1 den nutida europeiska utvandringen äro dessa redare af utvandrarfartyg, om begreppet redare tages i den vidsträckta betydelse, att därmed förstås äfven den som gentemot tredje man med redares förpliktelser uppträder såsom redare af annans fartyg. Förutom dessa hafva emellertid i de flesta länder förekommit och förekomma ännu andra medverkande vid utvandrarbefordringen, hvilka med hänsvn till sin olika karaktär kunna uppdelas i följande tre slag:

A) Personer (föreningar af personer), hvilka utan att disponera öfver de för utvandrarbefordring nödiga kommunikationsmedel (i regel: utan att vara redare, af utvandrarfartyg) afsluta kontrakt i eget namn med utvandrare om deras befordring och hvilka fördenskull äro civilrättsligt ansvariga i afseende å kontraktens uppfyllande. B) Personer (föreningar af personer), hvilka sälja af andra personer undertecknade utvandrarkoutrakt (resebiljetter) till utvandrare, utan att af dessa andra personer hafva skriftlig fullmakt eller särskildt uppdrag att handla å deras vägnar, sålunda utan att stå i egentligt sysslomansförhällande till dem. C) Personer (föreningar af personer), bvilka pa grund af uppdrag eller fullmakt äro att anse såsom syssloman till personer, hörande till någon af ofvanstående kategorier, och hvilka medverka vid befordringen af utvandrare antingen genom att försälja af hufvudmannen undertecknade ntvandrarkontrakt eller ock lsomniit att innehållas i andra författningar än utvandringsförfatt-ningarna. För de moderna utvandringslagarna är det emellertid ett önskemål, att äfven denna ntvandringspolitiken nära berörande fråga i sina hnfvudsakliga delar regleras i dessa lagar, så att om ytterligare bestämmelser äfven blifva erforderliga, dessa doek kunna gifvas form af på utvandringslagen byggda specialreglementen. l*et bör äfven påpekas, att i Österrike, där frågan om dylik kom-missionärsverksamhet spelar en afsevärd roll, regeringsförslaget al' år 1.905 till »lag om utvandrarskydd» var byggdt på nyssnämnda princip, så att det i den ena af sina hufvudafdelningar reglerade denna kommissionärsverksamhet och i den andra verksamheten såsom utvandrarbefordrare. I denna riktning af vidgadt omfång torde äfven den europeiska ntvandringslagstiftningen utveckla sig.

VI. Olika slag af utvandrarbefordrare.

Såsom företagare vid utvandrarbefordring äro i inskränktaste mening att beteckna de personer (föreningar af personer), hvilka disponera öfver de för befordringen nödvändiga viktigaste kommunikationsmedlen. 1 den

nutida europeiska utvandringen äro dessa redare af utvandrarfartyg, om begreppet redare tages i den vidsträckta betydelse, att därmed förstås äfven den som gentemot tredje man med redares förpliktelser uppträder såsom redare af annans fartyg. Förutom dessa hafva emellertid i de flesta länder förekommit och förekomma ännu andra medverkande vid utvandrarbefordringen, hvilka med hänsvn till sin olika karaktär kunna uppdelas i följande tre slag:

A) Personer (föreningar af personer), hvilka utan att disponera öfver de för utvandrarbefordring nödiga kommunikationsmedel (i regel: utan att vara redare, af utvandrarfartyg) afsluta kontrakt i eget namn med utvandrare om deras befordring och hvilka fördenskull äro civilrättsligt ansvariga i afseende å kontraktens uppfyllande. B) Personer (föreningar af personer), hvilka sälja af andra personer undertecknade utvandrarkoutrakt (resebiljetter) till utvandrare, utan att af dessa andra personer hafva skriftlig fullmakt eller särskildt uppdrag att handla å deras vägnar, sålunda utan att stå i egentligt sysslomansförhållande till dem. C) Personer (föreningar af personer), bvilka pa grund af uppdrag eller fullmakt äro att anse såsom syssloman till personer, hörande till någon af ofvanstående kategorier, och hvilka medverka vid befordringen af utvandrare antingen genom att försälja af hufvudmannen undertecknade ntvandrarkontrakt eller ockgenom att för lians räkning afsluta endast preliminärt kontrakt eller hvilka medverka vid hans affärsrörelse utan att taga någon befattning med kontrakten.

Personer af slaget A) kunna i vidsträcktare mening äfven kallas företagare vid utvandrarbefordring, då de äfven i den händelse de af en redare uppbära provision för afslutade utvandrarkontrakt dock ensamma äro ansvariga för sina vid utvaudrarbefordringen uppkommande civilrättsliga förbindelser. Personer af slaget B) kallas lämpligen mäklare: de äro icke civil rättsligt ansvariga för de resekontrakt, hvilka de sälja, ocb stå därjämte icke i egentligt sysslomansförhål-lande till de personer, hvilka äro ansvariga för befordringen. Personer af slaget C) böra med exakt terminologi ensamma kallas utvand-rarayenter eller ock om deras hufvudinän äro af kategorien A) och själfva hafva denna benämning, kanske lämpligare underagenter eller ombud.

I afseende å olika länders ställning är nu följande att anmärka:

England. Alla utvandrarkontrakt (contract tickets) skola undertecknas af utvandrarfartygets redare, befraktare eller befälhafvare eller i dessas namn. (M. Sh. A. 1894, § 320.) Dessa, och såsom det i regel torde vara, redarne, äro sålunda de med afseende å resekontraktens uppfyllande eivilrättsligt ansvarige företagarne. Hvad i öfrigt beträffar dessa tre kategoriers af personer inbördes civil rättsliga ansvarighet och ansvarighet gentemot tredje man. hänvisas till den allmänna engelska sjörätten; på dessa frågor är i föreliggande sammanhang icke anledning att inga. Alla personer åter, hvilka sälja de af redarne utställda resekontrakten, sammanfattas under benämningen Passage /Irakers genom följande definition (§ 341):

.Hvar och en person som säljer eller aflåter eller samtycker till eller på hvilket som helst sätt medverkar vid säljandet eller atlåtandet af mellandäcksbiljetter på nagot fartyg, gående från de Brittiska öarna till någon ort utom Europa och ieke vid Medelhafvet, skall i denna lagafdelnings mening anses såsom passage broker.» Dessa mäklare, hvilka visserligen ieke äro förhindrade att själfva vara redare, äro dock i regel andra personer och böra. ila de icke stå i egentligt sysslomansförhållande till redarne, hänföras till ofvannämnda grupp B). Förutom dem omnämner den engelska lagstiftningen agents till dem (§ 34.r>); då dessa skola hafva skriftliga och af vederbörande myndigheter viserade fullmakter af sina hufvud-män, äro de att hänföra till ofvannämnda grupp C). De i den engelska lagstifningen omnämnda emigrant runners» (§§ 317 -352) äro likaledes i de fall, dä de hafva skriftlig fullmakt af en mäklare, att hänföra till gruppen C).

Frankrike. De franska författningarna sammanföra alla de personer (föreningar af personer), hvilka vilja »entreprendre les opéra-tions d' engagement ou de transport des emigrants», uti en kategori afansvariga företagare. (L. 1860, Art. 1). Dessa itro emellertid dels redare, »compagnies d’émigratiom, dels personer (holag), hvilka utan att vara redare drifva rörelse i eget namn med'utvandrares befordran, »agences d’émigration». (D. 9 Mars—(i Avril 1.861, Art. 1). Dessa senare böra räknas till ofvannämnda grupp A). Förutom dem om-omnämner den sistnämnda franska författningen »agents» till ofvannämnda företagare (Art. 4), hvilka böra räknas till grupp

C).

Belgien. I >e belgiska författningarna sammanföra, såsom de franska. (L. 1876, Art. 1; R. 1905, Art. 13) under benämningen »entrcpreneurs '1'opérations (Vcngagement on dr transport* alla företagare vid utvandrar-befordring, vare sig de äro redare eller icke, endast de drifva sin affärsrörelse i eget namn. Förutom dem omnämna författningarna »som-agents» till ofvannämnda (R. 1905, Art. 16) hvilka äro att räkna till grupp C).

Nederländerna. Äfven de nederländska författningarna sammanföra under benämningen »oiidcrnemen alla företagare vid befordring at utvandrare till främmande världsdel, vare sig de äro redare eller icke (W. 1869, Art. 4). I senare fallet böra de alltså räknas till Rropp A). Förutom dem förutsätter lagen af år 1869 (Art. 11) tillvaron af en andra grupp af företagare, hvilka åtaga sig befordring k* til] främmande världsdel destinerade utvandrare från nederländsk hamn till genomfartshamn i Europa oeh hvilka icke äro tillåtna att åtaga •S1g deras befordring längre än till denna; en dylik företagare benämnes, vare sig han är redare eller icke, -»agent», men är civilrättsligt betrak-tadt företagare vid den ifrågavarande delen af befordringen och bör, °m han icke är redare, räknas till ofvannämnda grupp A).1

Danmark, Norge, Svorigo. I den danska och den norska äfven-soin i den svenska lagstiftningen betecknas såsom vutranilraragcnt* '‘»hvar, som åtager sig utvandrares befordran till främmande världs kl, vare sig han gör detta för egen räkning eller såsom kommis-sionär för utländsk man (Danmark L. 1868, § 1, Norge L. 1869, § 1, Sverige K. F. 1**4, § 1). Dessa »agenter» äro som bekant i bådadera fallen företagare, hvilka afsluta utvandrarkontrakten i eget Damn och af lagstiftningen åläggas det civilrättsliga ansvaret för 'Iftsammas uppfyllande. I de fall, då de icke själfva äro redare, höra de fördenskull hänföras till ofvannämnda grupp A). De i de 'lanska och norska lagarna omnämnda »fullmäktige» (Danmark L. 1868, ^ Norge L. 1*69, § 3) och i den svenska författningen omnämnda 'mbud» (K. F. 1**4, § 1) äro, då de hafva skriftliga fullmakter eller däremot svarande särskildt uppdrag af sina hufvudmän, att hänföra till ofvannämnda grupp C).

Tyska riket. Karakteristiskt för den tyska rikslagen är förbjudandet af alla utvandrarbefordrare med karaktären af grupp B) ävensom förbjudandet af alla dylika med karaktären af grupp A),

1 l>c ifrågavarande iapentcrnn> hade i lagen af år 1861 cn annan karaktär.det sistnämnda dock med det undantag, att rikskänsleren enligt lagens § 7 i vissa fall kan gifva inländska tyska kolonisationsbolag tillstånd att vara ansvariga utvandrarbefordrare utan att vara redare. Med det sistnämnda undantaget äro de enda tillåtna utvandrar-befordrarne dels de för befordringen civilrätts ligt ansvarige sUnternehmcr», hvilka enligt lagens § 5 vid transoceausk befordring måste vara redare med, i den händelse de äro utlänningar, i Tyska riket befullmäktigade juridiska ställföreträdare, oeh dels dessas Agentem, hvilka äro att hänföra till grupp C).

Schweiz. Karakteristiskt för den schweiziska förbundslagen åter är det mot den tyska lagen motsatta förhållande, att de enda förekommande ansvarige utvandrarbefordrare äro sådana med karaktären af grupp A), d. v. s. själfständiga företagare, hvilka icke äro redare. Till denna grupp äro nämligen att hänföra de i lagen omnämnda »Auswanderungsagentnrem, hvilka äro de civilrättsligt ansvarige ntvandrarbefordrarne och (B.-(i. 1888, Art. 3, sista punkten) uttryckligen utsägas icke få stå i tjänste- eller något annat afhängig-hetsförhållande till de utländske redare, af hvilka de uppbära provision för afslutade kontrakt.1 Förutom dessa förekomma såsom medverkande vid befordringen deras > Unter-Agentem, (Art. 5), hvilka äro att hänföra till grupp O).

Italien. Ben italienska lagens egendomlighet är densamma som den tyska rikslagens, nämligen att de enda tillåtna företagare vid utvandrarbefordring till främmande världsdel, wettori di emigranti», äro sådana, hvilka själfva äro ägare, befraktare eller redare af utvandrarfartyg (L. 1901, Art. 13), och hvilka, i den händelse de äro af utländsk nationalitet, skola inom riket hafva befullmäktigade juridiska ställföreträdare. Förutom dessa företagare få icke finnas andra privata medverkande vid utvandrarbefordringen än deras fullmäktige, *rappresentatto (Art. 1(1), hvilka äro att hänföra till ofvan-nämnda grupp C).

Ungern. Den ungerska utvandringslagens ställning i ifrågavarande punkt öfverensstämmer med den italienska lagens, hvaraf den är en efterbildning. De ensamt tillåtna ansvarige företagarne vid transoceansk transport

»Transportunternehmevi, skola (Z.-V. 1904, § 8) personligen disponera öfver de ifrågakommande utvandrarfarty-gen (vara ägare, befraktare eller redare af utvandrarfartyg) och, i den händelse de äro af utländsk nationalitet, inom riket hafva befullmäktigade juridiska ställföreträdare. Förutom dem få såsom medverkande vid utvandrarbefordringen endast förekomma deras fullmäktige, hvilka äro att hänföra till grupp C).

1 Angående afsikten med nämnda stadgande och dess praktiska betydelselöshet, so sid. 27.Spanien. Ben nyaste spanska ntvandringslagens ståndpunkt i ifrågavarande afseende öfverensstämmer med de tyska, italienska oeh ungerska lagarnas. De ensamt tillåtna ansvariga utvandrarbefor-drarna (L. lj>07, Art. 22, 34) skola såsom ägare eller redare (narv >'os; armadores) disponera öfver utvandrarfartygen och i den händelse de ii ro af utländsk nationalitet eller äro bosatta utrikes, hafva inom riket befullmäktigade juridiska ställföreträdare. Förutom dessa ansvariga hufvudmäu få såsom medverkande vid befordringen förekomma af dem befullmäktigade consignatarios, hvilka äro att hän-fö 'a till grupp C).

Såsom af denna sammanfattning framgår, är utvandrarbefordringens teknik väsentligt olika i olika stater. I Englund samt i Tyska riket,1 Italien, Ungern och Spanien måste de för befordringen ansvarige före tagarne, i den händelse det gäller transoceansk transport, personligen disponera öfver utvandrarfartygen, d. v. s. själfva vara redare i vidsträckt mening. I det fall att de äro af utländsk nationalitet eller i utlandet hafva sitt alfärsdomicil, mäste de i de fyra sistnämnda staterna inom riket hafva befullmäktigade juridiska ställföreträdare. 1 Frank-r,kc, Belgien, Nederländerna, Danmark, Norge, Sverige kunna de ansvarige företagarne väl vara redare, men detta göres af författningarna leke till en nödvändig betingelse; de kunna äfven vara personer, hvilka, atan att vara redare, af lagstiftningen göras civil rätts ligt ansvarige

den transoceanska befordringen och hvilka sålunda måste betraktas som företagare, oafsedt i bvilket underförstådt agentförhållande de stå till den inländske eller, såsom fallet i regel torde vara, den utländske redaren. 1 Schweiz är af geografiska skäl denna sistnämnda a,'t af ansvarige företagare den enda af lagstiftningen förutsedda.

Förutom dessa ansvarige utvandrarbefordrare finnas i England som medverkande vid befordringen vissa mäklare, hvilka, oafsedt i k vilket underförstådt förhållande de stå till redarne, dock icke äro dessas sysslomän på grund af uppdrag eller fullmakt. Deras rörelse hestår i att mot provision försälja de af redarne utställda resekon-trakten, för hvilkas uppfyllande i de punkter, som röra den trans-°Ceanska transporten, dessa senare, men icke mäklarne, äro ansvariga. Mäklame äro sålunda, liksom de ofvannämnda ansvarige företagare, soni ej äro redare, visserligen redarnes underförstådde medhjälpare Vld befordringen, men de sta icke i sysslomansförhållande till någon hufvudman och göras af lagstiftningen personligen ansvarige för de '• vilrättsliga förbindelser, hvilka de ådraga sig under den medverkan, hvilken de taga vid befordringen. Till denna kategori af mel-aihänder finnes för närvarande ingen motsvarighet i andra länder.

1 Med det undantag, hvarom ofvan är nämndt.och desamma äro i de nyare tyska, schweiziska, italienska, ungerska och spanska utvandringsiagarna uttryckligen förbjudna.

1 alla stater tillåtas emellertid de ansvarige företagarne vid ut-ötningen af sin verksamhet begagna biträde af agenter eller ombud, hvilka hafva skriftliga fullmakter oller däremot svarande särskilda uppdrag af sina respektive hufvudmän och medverka vid befordrin gen, antingen genom att för hufvudmannens räkning och i hans namn afsluta kontrakt med utvandrare eller ock endast genom att afsluta preliminära öfverenskommelser eller på annat sätt förbereda kontraktens afslutande. Dessa äro de engelska agents», de franska »agents», de belgiska »sons-agents», de danska och norska fullmäktige», de svenska ombuden-, de tyska »Agenten», de schweiziska »Unter-Agen-ten», de italienska »rappresentati», de ungerska »fullmäktige», de spanska »consignatarios», hvilkas verksamhet efter omständigheterna kan vara af det ena eller andra af ofvannämnda slag. För dem alla, med undantag af de tyska agenterna och de spanska konsignatörerna, är gemensamt, att hufvudmannen, men icke agenten eller ombudet, är civilrättsligt ansvarig för den senares ålgöranden med afseende å utvandrarbefordringen. (Härom, se nedan afsnitt IX).

Den följande redogörelsen öfver de europeiska författningarnas ställning till utvandrarbefordrarne är det lämpligt

att uppdela sålunda: I VII redogöres för författningarnas allmänna ställnimy till redarne, d. v. s. de allmänna synpunkter, som framför allt i de moderna utvandringsiagarna göras gällande vid meddelande af tillstand för sådana att bedrifva utvandrartransport. 1 VIII redogöres för författningarnas ställning i detalj till de ansvariga utvandrarbefordrarne vid transoceansk befordring (koncessionsplikt, personliga kvalifikationer, ställande af säkerhet etc.), hvarvid bör erinras om att dessa ansvarige befordrare i stater med äldre författningar kunna vara antingen redare eller civilrättsligt själfständige s. k. agenter till redare, i de fyra staterna åter med nya utvandringslagar endast redare. I IX redogöres för utvandringsförfattningarnas ställning till de ansvarige ulvaudrarbefordrarnes agenter (underagenter, ombud) i egentlig mening. I X behandlas i ett sammanhang frågan om den närmare regleringen af utvandringsförmedlarnes affärsrörelse samt i sammanhang därmed frågan om emigrantvärfning i allmänhet, hvarvid visserligen en del af de punkter i lagstiftningen komma att pä nytt framhållas, för hvilka i de föregående afsnitten redogjorts. I XI redogöres för lagstiftningen om utvandrarkontrakten samt i allmänhet om rättsförhållandet mellan den ansvarige utvandrarbefordraren och utvandrarne. I Xll gifves slutligen en öfversikt af de i olika stater för ändamål, som stå i sammanhang med utvandringen, förordnade särskilde tjänstemän eller inrättade organisationer. VII. Utvandringsförfattninga nias allmänna ställning till redarne.

Såsom ofvan framhållits, förefinnes mellan de äldre utvandrings-författningarna i Frankrike, Belgien, Nederländerna, Danmark, Norge oeh Sverige samt de nya utvandringslagarna i Tyska riket, Italien. Ungern och Spanien äfvensom lagstiftningen i England en principiell skillnad i afseende å deras ställning till redarne af utvandrarfartyg. Medan i de senare den tor den transoceanska transporten ansvarige expe-dienten (med hvad den tyska lagen beträffar visst undantag) ovillkorligen bör själf såsom redare i vidsträckt mening disponera öfver ut van d rarfartyget i fråga, är detta i de äldre författningarna icke nödvändigt. Såsom i den allmänna redogörelsen framhållits, sammanhänger denna olika ståndpunkt hos de äldre och nyare författningarna därmed, att i de förra den uteslutande förekommande synpunkt var utvandrarnes intressens skyddande och tillvaron afen koneessionspliktig expedient,' som kunde göras civil rätts ligt ansvarig för befordringen, medan i de nya utvandringslagarna ytterligare andra synpunkter varit bestämmande.

I ifrågavarande afsnitt är frågan, icke om de särskilda fordringar rörande ställande af säkerhet, personliga kvalifikationer etc., som vid koncession af ansvarige utvandringsexpedienter ställas på dessa, utan °m de allmännare synpunkter, som göras gällande vid tillstånds meddelande åt redare att direkt eller genom mellanhänder bedrifva ^tvandrartransport. Denna fråga rörer den ur nationell synpunkt viktigaste punkten i den nutida utvandringslagstiftningen.

De historiskt tidigast förekommande fordringar, som gjordes gällande gentemot redarne af utvandrarfartyg, rörde utvandrarfartygens beskaffenhet och inredning. Med de i afsnitt V refererade förbehåll om livad som bör förstås med utvandrarfartyg innehalla älven de iiesta nutida författningar ingående bestämmelser om ut-vandrarfartygs beskaffenhet, inredning och utrustning, nämligen:

England. Merchant Shipping Art 1804, Part III, Passenger and emigrant slups §§ 267—368. Merchant Shipping Act 1906. Part II. §§ 13—24. Frankrike. Dicret 15 mars- 16 april 1861, Art. 5—13. Décret portant rcglement <le potiee sanitairc maritimc 4—21 januari 1896. Belgien. Rigl 2 dee. 1905. Art. 28 50. Nederländerna. Besluit van den 27:sten nov. 1865; d:o 30 sept. 1869: d:o 21 jnli 1875. Danmark. Lor 25 niarts 1872. S 1: Rcglement 28 nmrts 1870. Lov 13 febr. 1903. Lor 5 okt 1903. Island. Lov 14 jan. 1876, §§ 7. 10, 11, 12. Norge. Lov 23 mai 1863. Sverige, /v F. 4 juni 1884, §§ 16 -52. Tyska riket, llekanntmachung vom 14 März 1898. Italien, hecreto 10 jnli 1901, Titolo IV, Art. 94 173; Decreto 11 dee. 1902. Ungern. Ges.-Art. 1903. § 34; Zirk.-Ve.r. 1904. §§ 48-51: Special instruktion af icke kitndt datum. Spanien. Le g 1907, Art. 44. Särskildt reglemente i anslutning till hufvudlagen, tills dato ej utkommet. Schweiz och. slvidt bekant, Österrike hafva inga bestämmelser af här ifrågakommande art i sina utvandringgförfattningar.En närmare redogörelse för dessa bestämmelsers innehål I måste anses falla utom härvarande öfversikts uppgift, då denna lagstiftning om utvandrarfartyg nära sammanhänger med den allmänna sjö-fartslagstiftningen och i den nyare europeiska lagstiftningen äfven nrskiljes ur utvandringsförfattningarna för att inryckas såsom en del af den allmänna lagstiftningen om handelsfartyg.1

Hvad emellertid denna lagstiftning om utvandrarfartyg i allmänhet beträffar, må erinras, att den endast äger någon betydelse ide stater, hvilkas utvandrare befordras med inländska fartyg eller möjligen med utländska fartyg, anlöpande inländsk hamn.[2] Då emellertid liera staters belägenhet är sådan, att deras utvandrare måste befordras öfver utländska hamnar samt helt och hållet eller till större delen med utländska fartyg, så hafva dessa staters egna författningar om utvandrarfartyg föga betydelse och innebära inga garantier för deras utvandrares tillbörliga skydd nnder öfverresan. Dessa måste under hela eller större delen af sjöresan färdas under förhallanden, gentemot hvilka den egna lagstiftningen icke kan direkt ingripa. Visserligen kan a den ena sidan göras gälla nde, att (ill följd af den ifrågavarande lagstiftningens i riterna t i< >na I i tet alla fartyg, med hvilka utvandrartransport bedrifves, segla under nagon stats utvandringslag. A den andra sidan äro emellertid dessa lagar i stränghet mycket olika, och i synnerhet är den noggrannhet mycket olika, hvarmed de af olika rederier efterlefvas; och det kan för en i ofvannämnda beroende ställd stat föreligga starka skäl att med afseende a dess egna utvandrares säkerhet och hygien under sjötransporten ställa högre fordringar än de uti ifrågakommande utländska författningar innehållna eller gentemot de utländska rederierna tillämpade. Denna anmärkning gäller Schweiz oeh Ryssland samt Srcrigv, Norge, Danmark, Österrike och lingrrn, hvilkas utvandring helt och hållet eller till stor del förmedlas af utländska, redare. Äfven för öfriga stater minskas betydelsen af de egna stadgandena om utvandrarfartyg, i samma mån som en större procent af den inhemska utvandrarströmmen gar öfver utrikes hamnar med utländska fartyg.

Redan denna synpunkt om tillbörligt utvandrarskydd bör fördenskull i flora stater på annat sätt tillvaratagas, när utländska redare tillåtas att direkt eller genom mellanhänder från dem bedrifva utvandrartransport. Detta kan endast ske därigenom, att, säsoiu i de nyare utvandringslagarna skett, koncession såsom ansvarige be-fordrare endast meddelas redarne själfva, och att dessutom vid koncessionen vissa villkor i nyssnämnda riktning antingen i utvandringslagen uttryckligen utsägas skola göras gällande eller af vederbörande högre koncessioneringsinstans tillämpas. Härntinnan är den nutida

1 Hvad Sverige betriifiar, är äfven frägan om förändrade bestämmelser öfver utvandrarfartyg f. n. under behandling inom kungl. sjöfartskominittén.

5 Jfr sid 82—85.lagstiftningen föga utvecklad, hvilket äger sin historiska förklaring 1 omständigheter, för hvilka i den allmänna öfversikten redogjorts. Denna punkt sammanhänger emellertid med den andra hnfvudfräga, som här kommer i betraktande, nämligen de nationella synpunkternas tillvaratagande vid nyssnämnda koncessions meddelande. Det är fördenskull lämpligt att i ett sammanhang referera de nutida utvandrings-flJrfattn ingarnas ställning i detta afseende.

England, Frankrike, Belgien, Nederländerna. 1 dessa fyra länders utvan dr i ngsförfattn ingar finnas bland de villkor, vid hvilka tillstånd ät redare att bedrifva utvandrartransport är bundet, inga som hafva afseende ä utvandringens reglerande i stort eller som hänsyfta på koneessionsvägringar i ändamål att tvinga utländska redare till vissa medgifvanden eller främja nationella intressen. I England äro redare 8i utvandrarfartyg i afseende å koneessionsplikt icke underkastade andra villkor än de för firmors och bolags inregistrering i allmänhet gällande bestämmelser, detta under förutsättning att de ieke personligen befatta sig med resekontrakts försäljning till utvandrarne. t sådan händelse blifva de underkastade samma villkor om licens 0,'h borgensplikt, som äro stadgade för alla personer, hvilka äro att betrakta såsom »passage brokers». I Frankrike, Belgien och Nederländerna är likaledes en redare, hvilken vill bedrifva utvandrartransport, endast i det fall underkastad de för ansvariga befordrare löreskrifna villkor om koncession, ställande af säkerhet’ etc., att han gör detta utan mellanhand; är åter det senare fallet, lägges det civilrättsliga ansvaret pa denne senare och redaren fritages från alla dylika bestämmelser. I samtliga dessa författningar hafva sålunda lnga sådana allmänna synpunkter varit ifrågasatta, som här afses.

Sverige, Norge, Danmark. Om dessa tre länders lagstiftning gäller i stort sedt samma anmärkning som om de föregående. Lagstiftningens uteslutande synpunkt är tillvaron af en befordrare (»agent»), hvilken underkastas koneessionsplikt med därvid knutna villkor om ställande af säkerhet etc. och hvilken göres civilrättsligt ansvarig

för befordringen. Om en redare vill med dylik person såsom mellanhand bedrifva utvandrartransport, är han fritagen från alJa ^knande villkor. Om åter en redare (befraktare, befälhafvare) vill utan dylik person såsom mellanhand vid resekontraktens afslntande bedrifva utvandrartransport, är han i den norska lagstiftningen (Lov]«i!9, § ii) underkastad samma bestämmelser, som eljest gälla för agent. I den danska äfvensom i den isländska lagstiftningen göres den skillnad, att tillstånd att åtaga sig utvandrares indirekta befordring öfver utländska hamnar meddelas af underordnade polismyndigheter ät »agenter» till utländska redare enligt de allmänna principerna om borgensplikt, personliga kvalifikationer etc.; tillstånd a'1 åtaga sig utvandrares direkta befordring från danska (resp, is-ländska) hamnar meddelas äter af hiigre myndighet (justitieministern resp. landshöfdingen) samt är kimtet vid de villkor, denna myndig-dighct finner skäl att uppställa. 1 Sverige (K. F. 1884, §§ .'>2 54)

är redare (befälhafvare) för utvandrarfartyg, som utan agent såsom mellanhand vill bedrifva utvandrartransport, icke underkastad de bestämmelser om koncession med därvid knutna villkor, som gälla för agent; det är i .sä fall tillfyllest att lian vid hvarje fartygs af-gang anmäler detta hos viss myndighet och för hvarje gäng ställer viss säkerhet samt att han. i den händelse han är bosatt utomlands, inom riket befuIImäktigar en syssloman.

Såsom häraf framgår, ligga i de ifrägavarande författningarna inga afsikter pä en utvandringspolitik, som vid koncessionering af utländska utvandrarbefordrare vill gentemot dem göra gällande några som helst fordringar. De omnämnda »agenternas» civilrättsliga ansvarighet är uteslutande synpunkt, och i Sverige och Norge behöfva dessa »agenter» icke ens uppgifva den utländske redare, hvilken de i verkligheten, om än icke rättsgiltigt, företräda. I Danmark skall »agenten visserligen uppgifva, om lian har för afsikt att drilva rörelsen för egen eller fiir annans räkning, samt i senare fallet uppvisa sin fullmakt af det utvandrarbolag eller rederi, han företräder, och meddela polismästaren ett exemplar af dess stadgar eller offentligen utfärdade program (Lov 1868, § 4). Bakom denna bestämmelse torde dock så mycket mindre ligga tankar på n;igon gentemot de utländska redarne vid behof riktad politik, som tillståndet för agenterna i fråga skall meddelas af underordnade ortsmyndigheter, i motsats mot tillstånd för inländska redare (direkt befordring fran danska hamnar), hvilken lagts i händerna på högre myndighet. I ingendera af de tre staterna har lagstiftningen fördenskull en från de västeuropeiska författningarna afvikande karaktär.

Schweiz. Den schweiziska utvandringslagen af är 1888 bildar öfvergången mellan de nyss omnämnda äldre utvandringsförfattnin-garna och de moderna utvandringslagarna. I ifrägavarande afseende har den icke någon fullt målmedveten afsikt: bland de villkor, vid hvilka patent åt ut vand ringsagent urer äro bundna, ingå icke uttryckligen nagra, som hafva afseende å de utländska redare, agenturerna hafva fiir afsikt att i verkligheten om än icke öppet representera. Dock äro agenturerna (Art. !l) skyldige att lämna alla begärda upplysningar om sitt förhållande till dessa redare, hvarjämte med den i Schweiz inrättade vidlyftiga apparaten för utvandringens öfvervakande inga omständigheter härutinnan torde vara vederbörande myndigheter obekanta. Af förbundslagens allmänna affattning framgår visserligen, att bakom densamma icke legat direkta planer på en af nationella intressen och skyddsintressen dikterad politik med gentemot redarne riktade koncessionsvägringar; men a andra sidanutestänger författningen på. intet vis regeringens handlingsfrihet i detta afseende. Detta framgår tydligast af författningens ställning till emigrantvärfning, för hvilken fråga senare i ett sammanhang skall redogöras; då den emellertid stadgar (Art. 3) att »Förbundsrådet äger rätt att återkalla det åt en agentur gilha patentet äfven 1 det fall, att denna tager befattning med ett kolonisationsföretag, med afseende å hvilket Förbundsrådet funnit sig föranlåtet till varning». samt (Art. 10) »att Förbundsrådet i hvarje särskildt lall äger att afgöra, huruvida och under hvilka villkor enskilde, bolag och agenturer kunna erhålla tillstånd att representera ett kolonisations* företag:, sa kan detta under vissa omständigheter innebära utestängandet af en utländsk redare frän verksamhet inom republiken, da den schweiziska utvandringens intresse gör detta påkalladt.

Tyska riket, Italien, Ungern, Spanien. I dessa fyra länders ut-vandringslagar iägges, såsom omnämnts, ansvarigheten för den transoceanska befordringen på redarne, och dessutom tillämpas vid meddelande af 1

Tyska riket. Geset z ii b er das Auswandrrttngsiccsen 1897.

§ 1. Den som vill befordra utvandrare till utomtyska länder (företagare), måste härtill hafva tillstånd.

§ 2. Ilikakansleren med instämmande af Förbundsrådet har att meddela eller vägra sådant tillstånd

§ B. Tillståndet kan i regel endast meddelas a) åt riksmedborgare, hvilka hafva sitt aifilrsdomicil inom riksområdet: b) åt handelsbolag. inregistrerade föreningar och juridiska personer, hvilka hafva domieil inom riksområdet: åtOppna handelsbolag och kommanditbolag samt kommanditbolag pä aktier doek endast i det fall. att deras personligen ansvarige delägare samtliga äro riksmedborgare.

§ 4. Utländska personer eller bolag, äfvensom siUlana riksmedborgare, hvilka icke hafva sitt affärsdomicil inom riksområdet, knnna endast erhålla tillståndet i fråga, om de a) bemyndiga någon inom riksområdot bosatt riksmedborgare såsom sin fullmäktige, hvilken i alla frågor, som röra utvandrarbefordringen. har att rättsgiltigt representera dem gentemot jnyndigheter oeh private; b) underkasta sig tysk lag och tyska domstolar i alla rättstvister, som kunna uppstå vid utvandrarbefordringen.

§ f>. Före tillståndets meddelande har sökanden att ställa säkerhet till ett minsta belopp af femtiotusen mark oeh vid fall af afsedd transoccansk befordran visa att hau är redare.

§ G. Tillståndet meddelas blott för vissa bestämda länder, delar af sådana eller orter, och vid fall af transoccansk befordring blott för bestämda inskepp-ningshamnar.

§ 7. Vid meddelande af tillstånd till sådana tyska bolag, hvilka hafva till ändamål att kolonisera ett i transoceanska länder förviirfvadt gebit, är rikskansleren icke bunden af föreskrifterna i § C>. 1 Öfrigt knnna af särskilda

orsaker undantag medgifvas från föreskrifterna i $ f>.§ 8. Tillståndet berättigar företagaren till affärsrörelse inom hela rika-området. med den inskränkning, att han, såframt det icke enbart är fråga om meddelande på förfrågan af upplysningar eller offentliggörande af befordrings-lägenheter oeh bofordrings vi Ilkor, vid utöfvande af sin affärsrörelse utom den kommnn. där han har sitt affärsdomicil, oeh de kommuner, där evontuella filialer finnas, uteslutande använder sig af de enligt § 11 o. följ. tillåtna nt-vand raragen ter.

§ [). Företagaren kan utöfva sina rättigheter till affärsrörelse genom »till 1-företrädarc. En sådan är erforderlig lor affärsrörelsen i filialer. Efter företagarens död eller i den händelse han blir ställd under förmyndare, kan hans affärsrörelse högst sex månader fortsättas genom ställ företrädare.

Anställande af ställföreträdare erfordrar rikskanslerens tillstånd.

§ 10. Det åt. företagaren gifna tillstånd kan med Förbundsrådets instämmande vid hvilken tid som helst inskränkas eller återkallas af rikskansleren. Tillstånd att anställa ställföreträdare kan af rikskansleren när som helst återkallas.

Ungern. G p-setz-Artikel 1903.

§ 5. Inrikesministern befu 11 mäktigas att tidvis förbjuda utvandringen till en sådan stat eller ett sådant land, där utvandrarnes lif, hälsa, sedlighet eller förmögenhet utsättas för allvarlig fara; hvilket förbud kan utfärdas öfver-hufvud eller blott föf personer med viss sysselsättning.

§ 6. Inrikesministern befullmäktigas att inskränka utvandringen till en eller flera vissa bestämda router, hvilka synas ändamålsenligast ur synpunkten af den statliga uppsikten och utvandrarnes intressens tillvaratagande.

§ 7. Den, som vill befatta sig med transport af utvandrare, måste härtill

hafva tillstånd. Tillståndet meddelas af inrikesministern.

§ 8. Tillstånd kan meddelas l:o) åt inländska företagare, såväl private som bolag, då innehafvaren resp. de personligen ansvariga bolagsmedlemmarne och vid fall af aktiebolag styrelsens flertal äro ungerska, stats borgare, såframt desamma icke till följd af förbrytelse eller förseelse stå under åtal, eller öfver-hufvud ådörnta frihetsstraff, eller icke varit straffade för en af vinningslystnad begången förbrytelse, förseelse eller öfvcrträdelsc af denna lag och i ingen befogad anmärkning gentemot dem med afseende å heder och tillförlitlighet finnes: 2:o) åt utländska företagare, private eller bolag, a) om de inom dot ungerska statsområdet anställa en där bosatt

ungersk statsborgarc såsom sin ställföreträdare, hvilken i utvandringsangelägenheter representerar dem med full rättsgiltighet och full ansvarighet gentemot myndigheter och enskilde; b) om de vid fall af under transporten uppkomna rättskonflikter underkasta sig ungerska lagar och ungerska domstolar.

§ 9. Den, som gör ansökan om sådant tillstånd, skall uppvisa att han är

i stånd att ombesörja utvandrares säkra befordring och på förhand ställa en kaution till ett minsta belopp af 100,000 kronor.

§ 10. Tillståndet meddelas blott för vissa länder, delar af länder eller enstaka orter; vid transoceansk befordring blott för vissa hamnorter.

§ 11. Företagaren är förpliktigad att till fastställelsc förelägga inrikesministern sin transporttariff. Det är förbjudet att pålägga en transportafgift högre än den sålunda fastställda.

§ 13. Företagaren kau med inrikesministerns tillstånd utöfva sin affärsrörelse äfven genom en ställföreträdare, oeh likaledes upprätta filial. I filialen måste en ställföreträdare anställas. Med afseende å ställföreträdarens person är inrikesministerns tillstånd erforderligt.§ 14. »Ställföreträdare kan endast den vara, som a) är ungersk stats-borgare, b) är bosatt inom det munlcipium resp. ett af de municipier, till hvilket resp. till hvilka hans verksamhet sträcker sig. c) icke står under förmyndare, kuratel eller konkurs, mot hvilken intet åtal för förbrytelse eller förseelse är inlcdt, som icke ådömts frihetsstraff, icke varit straffad för en af vinningslystnad begången förbrytelse eller för en öfvcrträdelse af lagen XXXVIII af år 1881 eller denna lag och mot hvilken ingen befogad anmärkning i afseende å heder och tillförlitlighet linnes.

§ 21. Såväl den åt transportföretagaren och hans ställföreträdare meddelade koncession som tillståndet att anställa fullmäktig kan af inrikesministern när som helst inskränkas eller återtagas. Koncessionen resp. tillståndet skall återtagas a) då vederbörande icke längre uppfyller de fordringar. som äro innehållna i § 8 resp. §§ 11 och 18: b) då sådana förhållanden visat sig. hvarur det framgår, att företagaren, hans ställföreträdare eller fullmäktige med afseende å affärsrörelsen är otillforlitlig. Koncessionen skall fråntagas företagaren äfven i det fall, att han ickc inom 15 dagar efter an-fordran kompletterar en genom lagliga afdrag uppkommen minskning i kau-tionssumman.

Italien. Legge sulln emigrazionc l‘.H)l.

Art. 1, sista mom. Utrikesministern kan i samråd med inrikesministern för en viss tid förbjuda all ntvandring till en viss trakt, då den allmänna ordningen så fordrar eller då utvandraren kan löpa stor fara till lif, frihet eller egendom.

Art. 13. Ingen äger rättighet att v är fva eller taga handpenning af utvandrare, att borttinga eller sälja resobiljotter, för så vida han ickc af Utvandrings-kommissariatct erhållit patent såsom utvandrarbefordrare (vettoredi emigranti) samt dessutom ett särskildt tillstånd af samma kommissariat, försedt med tillbörliga garantier, då det är fråga om utvandrare med fri resa eller till hvilkas resa understöd lämnats eller hvilka på något sätt åtnjuta några förmåner eller blifvit värfvado.

Såvida de förfoga öfver sådana fartyg, som uppfylla de i Art. 32 omnämnda villkoren, kunna följande erhålla ofvannämnda patent, nämligen: a) inländska rederibolag: b) utländska rederibolag, erkända i riket enligt §§ 280 o. följ. af handelsbalken: c) inländska redare, ensamma eller i konsortier:

d) utländska redare samt inländska ocli utländska befraktare.

Utländska rederibolags konstituerande handlingar skola inregistreras mot cn fast afgilt af lägst 500 lire, högst 3.000 lire. Handlingar rörande ökning i bolagskapitalet skola inregistreras mot cn fast afgift, hvars belopp utgör samma andel af ofvannämnda registreringsafgift, som kapitalökningen ntgör af det ursprungliga bolagskapitalet.

Åt utländska bolag, redare och befraktare kan patentet i fråga utfärdas endast om de till sin fullmäktige utnämna en inom riket bosatt italiensk statsborgare eller en lagligcn konstituerad italiensk firma, och om de underkasta sig

alla inrikes förordningar oeh reglementen i fråga om allt som rörer utvandrarbefordringen och hvad därmed sammanhänger.

Patentet gäller för ett är ocli är för hvarje gång undcrkastadt en kon-cessionsafgift af 1,000 lire och bundet vid en borgenssumma, ickc understigande

3,000 lire i ränta å statspapper, hvilken summa skall bestämmas af utrikesministern alltefter verksamhetens betydenhet.

Ansökan om patent innesluter antagande af de villkor och förpliktelser, som på grnnd af denna lag tillkomma utvandrarbefordraren.Utrikesministern kan. efter Utvandringsrådets hörande, genom motiveradt dekret vägra, inskränka eller återtaga patentet.

Art. 14. I>« transportafgifter, hvilka ntvandrarbefordrarne hafva för af-

Bikt att taga af utvandrarne, skola godkännas af Utvandringskommissariatet.

Senast den 15 november, den 15 mars oeh den 15 juli hvarje år skola ntvandrarbefordrarne inlämna sina förslag till kommissariatet. Detta skall godkänna nfgiftema efter att hafva inhämtat utlåtande af handelsmannens allmänna direktion oeh af handelskamrarna i de viktigaste italienska sjöstäderna samt efter att hafva fäst afseende vid upplysningarna från ut-vaudringsinspcktörcrna oeh från do italienska handclskamrarna i utlandets hufvudccntra för italiensk utvandring samt vid de uppgifter om transport-afgiftorna från de förnämsta utländska hamnarnn. hvilka de italienska konsulerna böra lämna i sinn periodiska rapporter.

1 fråga om de tariffförslag. som ej blifva godkända, är kommissariatet skyldigt att inbjuda ntvandrarbefordrarne att inom behörig tid inkomma till detsamma med sina skäl: därefter skall det öfversända alla handlingar tillika med sina egna motiverade förslag till sjöförvaltningskommissionen, som skall afgifva eget motiveradt utlåtande. Det skall därefter tillkomma utrikesministern att bestämma transportafgifterna efter trunsporternas beskaffenhet samt fartygens klass och hastighet.

Utrikesministern skall i fråga om såväl de tariffer, som blifvit godkända, som de, hvilka blifvit af honom fastställda, lämna meddelande till parlamentet i en särskild rapport, hvilken alla ofvannamnda utlåtanden oeh upplysnfngar skola biläggas.

1 regel skall fastställandet af tarifferna sko hvar fjärde månad, d. v. s. den 1 januari, den 1 maj och den 1 september hvarje år, oeh tarifferna skola gälla under de fyra följande månaderna. Likväl kan, om sä erfordras, på förslag af utvaudrarbefordrarnc eller på initiativ af kommissariatet, ändring ske i tarifferna äfven under fvrainåuadcrsperioden. efter samma normer som vid fastställandet, och efter samma normer kunna äfven inom samma period tarif* ferna bestämmas för nya utvandrarbefordrare. Tarifferna skola offentliggöras minst 14 dagar före deras* tillämpande, och vid extra ändringar så fort därefter ske kan.

Kommissariatet skall kringsända meddelande om de fastställda biljettpriserna till distrikts kommittéerna och de lokala kommittéerna1 samt äfven delgifva dem transportanbnd till billigare priser från alla de utvandrarbefordrare, hvilka därom anhålla, och till hvilka kommittéerna kunna hänvisa utvandrarne genom utvandringsinspektörerna, ifall utvandrarbefordraren saknar ombud på platsen.

Om någon utvandrarbefordrare fordrar högre betalning än efter de godkända och bestämda tarifferna, eller om han vägrar att befordra utvandrarne efter de fastställda priserna, fråntages honom hans patent, och sådant kan ej ånyo beviljas honom annat än genom beslut af utrikesministern.

Utvandrarbefordrare få icko höja de befordringsafgifter för utvand rare. som redan blifvit offentliggjorda eller som fixerats i resekontraktet eller däremot svarande öfverenskommelse. Om han vill nedsätta ett redan tillkänna-gifvet eller öfverenskommet pris. skall denna nedsättning utsträckas till alla utvandrare, som medfölja.

Art. 15. Om ntvandrarbefordrarne sammansluta sig och vägra att befordra utvandrare för de godkända ollor bestämda afgifterna, kan regeringen

1 Se sid. 170.bemyndiga dc lokaln kommittéorna att i allt fullgöra utvandrarbcfordrarncs ombuds åligganden; den kan genom särskilda koncessioner bemyndiga andra bolag, redare eller betraktare af utvandrarfartyg, såväl italienska som utländska, att befordra utvandrare; den kan tillåta dessas öfver flyttande till andra fartyg i utländska hamnar på denna sidan om oceanen och vidtaga alla andra lämpliga åtgärder till utvandringens skyddande.

När ofvanstående fall inträffar, skall patentet fråntagas utvandrarbefordråren och kan icke pä nytt beviljas honom annat än efter motivcradt beslut af miuistcrkonseljen. ,

Om saken återupprepas, indrages patentet för beständigt.

Art. 25. Trots hvarje däremot stridande öfvcrcnskommelsc är utvandrar-befordraren skyldig (förutsatt att fartyget pä återresan anlöpcr någon italiensk hamn) att pä föranstaltande oeh begäran af en kunglig legations- eller konsulattjänsteman för ett pris af två lire om dagen inkl. vivre befordra de nödställda italienare, hvilka af någon anledning återvända till fäderneslandet: detta till ett antal af tio hela platser på de fartyg, som mäta mindre än

1,000 tons, med ökning af en för hvarje 200 tons eller bråkdel däraf utofver dc 1,000, intill ett antal al 30. Barn i en ålder af öfver 3 men under 12

år betulu en lire om dagen: de under 3 år resa fritt.

Spanien. Lrg dr Emigration 1907.

Art. 15. Regeringen kan med hänsyn till den allmänna ordningen eller pä grund af ovanliga risker för emigranterna, af eget initiativ eller på förslag af Öfverstyrelseu, temporärt förbjuda emigrationen till vissa länder eller områden.

Då ej viktiga orsaker hindra detsamma, skall statsrådet iu pleno dess-

förinnan höras i alla dc fall, då det angår förbud, beroende af den allmänna ordningen.

Art. 22. De fartygsägare eller redare, som vilja utöfva verksamhet med cmigranttransport, åro skyldiga att förskaffa sig tillståndsbevis, hvilket inrikesministern skall utfärda, sedan Öfverstyrelsen för emigrationen blifvit hörd.

För att erhålla sagda tillståndsbevis erfordras:

l:o) Att redaren är spansk medborgare och är bosatt i Spanien.

Då det är fråga ont juridiska personer, är det tillräckligt att styreIsemed-Icnimarnc hafva sagda nationalitet och bostad.

2:o) Att om redaren ej är spanjor eller är bosatt utrikes, han befullmäk-tigar en i Spanien bosatt spansk undersåte att. vara hans syssloman i hvad som angår cmigrantbefordran oeh att öfvcrtaga redarens ansvar enligt denna lags föreskrifter

Redaren, i första fallet, eller hans syssloman i det andra, äro skyldiga att innan de göra bruk af sin fullmakt, ställa garanti för ett belopp af ;>0,0(X) pcsctas i emigrationskassan.

Utländska fartygsägare eller redare, eller deras svsslomän, äro skyldiga

att förse sig med ett patent, utställdt af Öfverstyrelsen för emigrationen och för hvilket de skola erlägga en årlig afgift, som ej skall understiga 1,000 oeh ej Öfvcrstiga 3.000 pcsctas. Regeringen skall, efter meddelande från Öfver-

styrelscn för emigrationen, hestämdt angifva den afgift, som må uppbäras:

hvarvid hänsyn skall tagas till tonnaget hos de fartyg hvarje fartygsägare ämnar använda för cmigrantbefordran.

Art. 26. De garantier, som fartygsägare eller redare och konsignatörcr

ställdt, utgöra en borgen för den ansvarighet, som kan uppstå af deras respektive, denna lag underkastade

åtgöranden.

Fartvgsägarnes eller redarnes garantier utgöra dessutom eu underborgen lör konsiguatöreruas ansvarighet.Dc nämnda garantierna knnna utgöras af penningar eller statspapper: gällande i det senare fallet för dessas värdering den notering som ofticiellt an-gifves.

Art. 27. Om fraga uppstår att taga ställd garanti helt eller delvis i anspråk, äro fartygsägare, redare ocli konsignatörer skyldiga att ingifva svaromål inom den tid, som reglementet bestämmer.

Reglementet skall äfvenså fastställa, inom hvilken tid återställandet af garantierna skall äga rum samt villkoren därför.

Art. 28. Tillståndsbevisen, utfärdade åt fartygsägare, redare och konsigua-törcr, kunna annulleras, då dessa bevisligen begå allvarliga brott vid utöf-vandc af sin rörelso, eller om de ej ställa sig till efterrättelse dc villkor, som denna lag föreskrifver, äfvcnsoiu da regeringen pa grund af Art. 15 förbjuder emigration

Art. 31. Fartygsägare eller redare och konsignatörer. eller öfverhufvud alla personer, som hafva att göra med emigrantbefordran, skola i enlighet med denna lag vara underkastade spansk lagstiftuiug oeh spanska domstolar i hvilka som helst judiciella eller extrajudieiella frågor, som sagda befordran må kunna förorsaka.

Afven är underförstådt, att då de i hvarje fall afstä från behörigt forum, underkasta de sig det som representeras af respektive emigrationskouimissio-ner. i hvad som angår kontraktcrade skyldigheter, och det af spanska regerings- eller rättsliga myndigheter, i hvad som angår icke kontraktcrade.

Likaledes äro de underkastade den inspektion, som denna lag föreskrifver.

Art. 34. Kmigrantagentnr är förbjuden i alla spanska territorier. Af denua orsak kan ingen, vare sig spanjor eller utlänning, ägna sig åt denna rörelse.

Art. 4(>. Fartygsägare oeh redare med tillstånd till emigrantbefordran äro skyldiga att till halfva priset återbefordra till hemlandet ett antal emigranter. som ej må öfverstiga 20 ci af det antal, som blifvit befordrade till vederbörligt land under näst föregående kvartal.

Reglementet skall föreskrifva om sättet hvarpå denna bestämmelse skall göras gällande gentemot rederitirmor, hvilkas fartyg under återresan ej an-löpa Spanien.

Det framgår utaf denna sammanställning af do fyra moderna ut-vandringslagarnas ställning följande. I <le äldre, af den liberala ekonomiska politiken dikterade väst- och nordeuropeiska utvandrings-författningarna var den enda förekommande synpunkten utvandrar» fartygens tillfredsställande beskaffenhet och utrustning samt utvandrar-nes intressens skyddande gentemot beiordrarne. För detta ändamål var det nödvändigt;, dels att lagstadga om utvand rar fartygen, dels att i hvarje fall viss person uti mellan utvandrarne oeh utvandrarbefordrarne uppkommande tvistigheter kunde göras civilrättsligt ansvarig samt åläggas att ställa erforderlig säkerhet. I många fall blefvo dessa personer icke redarne af ntvandrarfartygen, utan vissa mellanhänder mellan dem och utvandrarne. Endast i det fall, att redarne själfva afslutade resekontrakt med utvandrarne, träffades de af de bestämmelser, hvilka eljest hade afseende å mellanhänderna i fråga (i Sverige dock visst undantag äfven härifrån). Bakom denna allmänna ståndpunkt hos lagstiftningen lägo inga tankar på en nationell politiki vidsträcktare mening. Orsaken härtill var det historiska förhållande, att af de tvenne länder, som till en början gingo i spetsen för ut-vandringslagstiftningen, det ena, nämligen England, af särskilda orsaker alltid fört en utvandringsbefrämjande politik och ansett sina nationella intressen bäst gagnas genom uppkomsten af största möjliga antal utvandrar]injer med i in- och utlandet möjligast oinskränkta affärsrörelse, medan det andra, nämligen Frankrike, icke haft en mera aktuell utvandringsfråga. Inom dessa båda länder har fördenskull en restriktiv politik gentemot vare sig inländska eller utländska utvandrings rederier icke behöft ifrågasättas, till hvilken åskådning jämväl bidragit den västeuropeiska liberalismen öfverhufvud.

För den nyare utvandringslagstiftning åter, till hvilken den schweiziska förbundslagen bildar öfvergången och som i den italienska utvandringslagen fått sin mest omfattande gestaltning, hafva deofvan-nämnda synpunkterna

om tillbörligt ut vand rarskydd vunnit beaktande 1 än högre grad än i de äldre författningarna. Samtidigt har det emellertid ansetts nödigt att utvidga lagstiftningens uppgifter utöfver dem, hvilka af den äldre liberala politiken ansågos tillfyllest, samt starkare tillvaratag a den inhemska utvandringens intressen gentemot inländska, men i all synnerhet utländska utvandrarbefordrare. De principer, som i de tyska, italienska, ungerska och spanska lagarna därvid följts, äro följande:

A) Självständiga företagare vid transoceansk befordring, som icke äro redare, böra uttryckligen förbjudas; alltså såväl utvandrings-förmedlare med karaktären af de i England förekommande »passage brokers» som för den transoceanska befordringen civilrättsligt ansvarige »agenter» af det i Frankrike, Belgien, Nederländerna, Danmark, Xorge och Sverige förekommande slag (jfr den tyska lagen § 5, sista punkten; den italienska lagen Art. 13, andra punkten; den ungerska lagen § 9, första punkten, jämte Zirk.-Vor. 1904 § 8, näst sista punkten; den spanska lagen Art. 22, 34). Kontrakt om utvandrarbefordring böra afslutas i redares namn, och det civilrättsliga ansvaret bör sålunda hvila pa dem. Redarne böra lordenskull Underkastas de villkor i afseende å personliga kvalifikationer, a sin beskaffenhet som juridiska personer, ä koncessionsplikt, ställande af säkerhet etc., hvilka ansvariga utvandrarbefordrare i den europeiska lagstiftningen i allmänhet äro underkastade; äro de af utländsk nationalitet eller hafva de sitt affärsdomicil i utlandet, böra de dessutom inom riket hafva en inländsk syssloman samt underkasta sig inländsk lag och inländska domstolar i alla frågor, som röra Utvandra rbefordri ngen.

B) Den koncession, som meddelas redarne, skall vara underkastad den s. k. specialiseringsprineipen, d. v. s. gälla endast i afseende å vissa transoceanska länder eller delar af sådana eller enstaka orter samti afseende å vissa bestämda inskeppningshamnar (jfr den tyska lagen § fi; den ungerska lagen § 10).

(!) Koncessionen skall kanna rät/ras ocli äter kallax (jfr ilen tyska lagen §§ 2, 10; den italienska lagen Art. K!, sista citerade punkten; den ungerska lagen § 21; den spanska lagen Art. 28). Det är i den allmänna öfversikten framhållet, att dylik vägran eller återkallande af koncession har en betydligt vidsträcktare innebörd än en motsvarande åtgärd i stater med äldre författningar, äfven om orsakerna äro desamma. Vägran eller återkallande af koncession för de i Frankrike, Belgien, Nederländerna, Danmark, Norge, Sverige oeli Schweiz förekommande ansvarige utvandrarbefordrarne betyder nämligen i alla de fall, da dessa äro andra personer än redarne, icke ett utestängande af dessa senare från verksamhet inom landet. Det blir endast den ifrågavarande mellanhanden, som däraf träffas, och det ligger i författningarna intet hinder för att redaren genom en ny mellanhand fortfar' med sin verksamhet. Detta har så mycket väsentligare betydelse, som förhållandet att redaren ut* öfvar sin verksamhet genom mellanhand äger rum i alla de fall. då redaren är utlänning, d. v. s. i alla de fall, dä nationella fordringar gentemot honom kunna vara mest af behofvet pakallade. Om åter, såsom i de nya utvandringslagarna, koncessionsplikten ined därvid knutna villkor hvilar på redaren personligen, betyder en vägrad eller återkallad koncession ett ovillkorligt utestängande af honom från all affärsrörelse inom landet; och den risk, detta innebär, möjliggör tillämpandet gentemot honom af strängare fordringar såväl i afseende a utvandrarnes som de nationella intressenas tillvaratagande. Äfven innebär en dylik anordning väsentligt större säkerhet för att ntvandrarbefordraren icke i sin affärsrörelse öfverträder författningarnas bestämmelser, hvilken fråga särskildt i afseende å faran för emigrantvärfning spelar en hufvudroll.1

Bland de orsaker, hvilka i de nya utvandringslagarna kunna föranleda koncessions vägran eller återkallande, äro i första hand bristande uppfyllande af bestämmelserna om redarnes personliga kvalifikationer, beskaffenhet såsom juridiska personer, skyldigheter i afseende å kautionen etc. Dessa orsaker aro desamma som de, hvilka i de europeiska författningarna i allmänhet kunna föranleda vägran eller återkallande af tillstånd åt ansvarig befordrare. Förutom detta kan emellertid en sådan åtgärd göras berättigad af ytterligare andra skäl. nämligen (jfr den italienska lagen Art. 1; den ungerska lagen § 5; den spanska lagen Art. 1 .">) dä den trakt, dit utvandrarne skola befordras, enligt vederbörande högsta myndigbets uppfattning är vådlig för utvandrarnes lif, hälsa, sedlighet eller förmögenhet samt (jfr den

1 Sc kap. X.ungerska lagen § 6) dti den statliga uppsikten och utvandrarnes intressens tillvaratagande göra det lämpligt att lägga utvandrartrans-porten i händerna på andra redare. Dessa båda synpunkter, hvilka, om de äfven

icke i den tyska rikslagen äro uttryckligen uttalade, dock äfven där äro afsedda att af rikskansleren beaktas, beteckna ett af de moderna utvandringslagarnas väsentligaste framsteg ntöfver de äldre liberala utvandringsförfattningama. Det har med dessa bestämmelser varit afsedt att principiellt fastsla, dels att utvandringsstaten icke tillgodosett utvandrarskyddets kraf genom att enbart mot inländska redave göra gällande vissa garantier och rörande inländska utvandrarfartyg träffa vissa bestämmelser, dels att dessa kraf icke heller äro tillgodosedda med utvandrarnes skyddande enbart under själfva transporten, och dels att jämte utvandrarnes personLiga intressen äfven utvandringslandets allmänna intressen böra bevakas. Den första synpunkten är sä mycket naturligare, som dera utvandrings-stater icke hafva inländska utvandringslinjer och deras lagstiftning om utvandrarfartyg därför saknar betydelse. Det finnes för ett utvandringsland skäl redan ur utvandrarskyddets synpunkt att frän verksamhet inom detsamma utestänga en utländsk redare, när befogade anmärkningar kunna riktas mot hans fartygs beskaffenhet och utrustning, beskaffenheten af de emigranthotell i utländska genom-fartshamnar, med hvilka han står i förbindelse, och i allmänhet mot hans behandling af utvandrarne. Om emellertid redan förhållanden under transporten kunna motivera en sådan åtgärd, sä finnes så mycket större skäl därtill, dä utvandringen i fråga är öfverhufvud för utvandrarnes välfärd vådlig. I afseende ä denna principiellt grundläggande fråga hänvisas till den allmänna redogörelsen. 1 *etta sistnämnda skäl är emellertid nära förbundet med kraf ve t pä tillvaratagande af utvandringslandets nationella intressen, då, såsom i den allmänna redogörelsen likaledes utvecklats, en af den moderna utvandringspolitikens uppgifter är den oundvikliga utvandringens ledande till trakter, där den kommer hemlandet bäst till godo, hvilket åter har utvandrarnes andliga och ekonomiska välfärd till förutsättning. Slutligen kan en politik med vägrande af koneession at utländska redare i vissa fall göras berättigad ur synpunkten af den inländska sjöfartsnäringens främjande; en synpunkt, som för de tyska och ungerska lagarnas formulering varit medbestämmande.

D) 1 den italienska utvandringslagen har förutom tillvaratagandet af ofvannämnda synpunkter försök gjorts med ett ytterligare synnerligen omfattande statligt ingripande i utvandrarbefordringen. Utgående från en allmänt utvandringsvänlig hållning, har nämligen den italienska lagstiftningen ställt de transoceanska rederiernas hela tariffpolitik under statlig kontroll och ledning. Afsikten härmed har varit, att söka förhindra biljettprisernas otillbörliga stegring, i ändamålsåväl att. skydda utvandrarnes personliga ekonomiska intressen som att förebygga ett af högre öfverfartspris lororsakadt försvårande af utvandringen. Rörande det sätt, hvarpå man ansett sig vinna detta ändamål, hänvisas till utdraget ur lagen ofvan (Art. 14, 25), hvarvid endast är anledning påpeka do otillfredsställande bestämmelser, hvilka i händelse af trustbildning mellan utvandringsrederierna äro afsedda att tillämpas. 1 öfrigt hänvisas i afseende å denna punkt till den allmänna redogörelsen. •

E) 1 de italienska och spanska utvandringslagarna äro redarne förpliktigade att i enlighet med vissa bestämmelser återbefordra utvandrade personer till hemlandet.

VIII. Närmare bestämmelser om ansvariga ut va nd rar-befordra re.

I detta afsnitt skall redogöras för utvandringslagstiftningens ställning i detalj till de ansvariga utvandrarbefordrarne. Dessa äro, såsom framhållits i VI, följande: i England dels redarne (hefraktarne, befälhafvarne) af utvandrarfartygen, hvilka äro ansvariga för den trans-oceanska befordringen, (Ms mäklarne (passage brokers), hvilka äro ansvariga för de förbindelser, hvilka de ådraga sig under sin medverkan vid utvandrarbefordringen; i Frankrike och Belgien utvandriugs-entreprenörer, vare sig redare eller icke; i Nederländerna företagare vid utvandrarbefordring, vare sig redare eller icke, och hvilka äro af tvH särskilda slag, nämligen sådana som åtaga sig utvandrares befordran till främmande världsdel samt sådana som åtaga sig deras befordran till genomfartshamn i Europa; i Danmark, Norge och Sverige dels de såsom utvandraragenter betecknade personer, dels redare (befraktare, befälhafvare) af utvandrarfartyg, hvilka utan agent såsom mellanhand bedrifva utvandrarbefordring; i Schweiz dels utvandrings-agenturer, dels resebyråer; i Tyska riket, Italien, Ungern och Spanien de företagare vid utvandrarbefordring, hvilka med i Tyska riket visst undantag vid transoccansk befordring måste vara redare (befraktare) af utvandrarfartyg. De i Tyska riket tillåtna agenter till redarne samt de i Spanien tillåtna konsignatörerna äro visserligen, i motsats mot livad i alla andra stater är fallet, ansvariga för de förbindelser, hvilka de ådraga sig under sin medverkan vid utvandrarbefordringen, men torde

dock lämpligen böra i nästa afsnitt sammanföras med agenter i öfriga stater.

Dessa ofvannämnda ansvariga utvandrarbefordrare skola för vinnande af korthet benämnas expcdienter. De äro, allteftersom de äro redare eller icke, af väsentligt olika karaktär, men hafva det såväl att. skydda utvandrarnes personliga ekonomiska intressen som att förebygga ett af högre öfverfartspris lororsakadt försvårande af utvandringen. Rörande det sätt, hvarpå man ansett sig vinna detta ändamål, hänvisas till utdraget ur lagen ofvan (Art. 14, 25), hvarvid endast är anledning påpeka do otillfredsställande bestämmelser, hvilka i händelse af trustbildning mellan utvandringsrederierna äro afsedda att tillämpas. 1 öfrigt hänvisas i afseende å denna punkt till den allmänna redogörelsen. •

E) 1 de italienska och spanska utvandringslagarna äro redarne förpliktigade att i enlighet med vissa bestämmelser återbefordra utvandrade personer till hemlandet.

VIII. Närmare bestämmelser om ansvariga ut va nd rar-befordra re.

I detta afsnitt skall redogöras för utvandringslagstiftningens ställning i detalj till de ansvariga utvandrarbefordrarne. Dessa äro, såsom framhållits i VI, följande: i England dels redarne (hefraktarne, befälhafvarne) af utvandrarfartygen, hvilka äro ansvariga för den trans-oceanska befordringen, (Ms mäklarne (passage brokers), hvilka äro ansvariga för de förbindelser, hvilka de ådraga sig under sin medverkan vid utvandrarbefordringen; i Frankrike och Belgien utvandriugs-entreprenörer, vare sig redare eller icke; i Nederländerna företagare vid utvandrarbefordring, vare sig redare eller icke, och hvilka äro af tvH särskilda slag, nämligen sådana som åtaga sig utvandrares befordran till främmande världsdel samt sådana som åtaga sig deras befordran till genomfartshamn i Europa; i Danmark, Norge och Sverige dels de såsom utvandraragenter betecknade personer, dels redare (befraktare, befälhafvare) af utvandrarfartyg, hvilka utan agent såsom mellanhand bedrifva utvandrarbefordring; i Schweiz dels utvandrings-agenturer, dels resebyråer; i Tyska riket, Italien, Ungern och Spanien de företagare vid utvandrarbefordring, hvilka med i Tyska riket visst undantag vid transoccansk befordring måste vara redare (befraktare) af utvandrarfartyg. De i Tyska riket tillåtna agenter till redarne samt de i Spanien tillåtna konsignatörerna äro visserligen, i motsats mot livad i alla andra stater är fallet, ansvariga för de förbindelser, hvilka de ådraga sig under sin medverkan vid utvandrarbefordringen, men torde dock lämpligen böra i nästa afsnitt sammanföras med agenter i öfriga stater.

Dessa ofvannämnda ansvariga utvandrarbefordrare skola för vinnande af korthet benämnas expcdienter. De äro, allteftersom de äro redare eller icke, af väsentligt olika karaktär, men hafva detgemensamma kännetecken, att de ärt) självstftndiga företagare, hvilka ieke äro sysslomän till andra personer utan äro själf v a ansvariga tor sina vid utvandrartransporten ådragna civilrättsliga förbindelser. I alla stater, utom Tyska riket, äro de äfven ansvariga för sina agenters (underagenters) handlingar. Flera hufvudsakliga bestämmelser, som hafva afseende a dem, äro för Tyska rikets, Italiens. Ungerns oeh Spaniens vidkommande redan refererade i VII. men af dessa komma en del att i föreliggande sammanhang på nytt anföras.

De här afsedda bestämmelser om ansvariga expedienter äro a) om koneessionsplikt, b) 0111 vid expedientens person (juridiska person) fästade villkor, e) om afgifter, ställande af säkerhet och tagande af försäkring, d) om villkor, som i öfrigt göras gällande vid koncessions meddelande.

Koneessionsplikt.

England. Redare (befraktare, befälhafvare) af utyandrarfartyg äro ieke underkastade skyldighet att begära samt erhålla koncession till utvandrarbeford-ring. — »Passage brokors» åter skola (M. Sh. A. 1894, § 342 b) hafva erhållit licens för den tid, de äro verksamma såsom sådana. Denna licens meddelas 343) af »thc lieensing authority» på den ort, där sökanden har sin verksamhet. Nämnda myndighet Ur inom London samt på Irland: thc justices ofthepeace: i England utom London: thc eouncil of a couuty borough or county district: i Skottland: sheriffen. Board of Trade skall (§ 343). för att licensen skall kunna erhållas, minst 14 dagar förut hafva erhållit meddelande af sökandcu. att han ämnar ingifva dylik ansökan: likaledes skall Board of Trade erhålla mcddclaudo oui licensens beviljande samt, i fall af förverkande, om detta förhållande. Licensen gäller (§ 341). såframt den

icke dessförinnan förverkas, till den 31 januari året efter det år, då den meddelats; den kan genom dorn-stolsutslag när som helst förklaras förverkad, då mäklaren öfverträdt lagens i fråga bestämmelser Frankrike. Utvandringsexpedicntcr skola (L. 1860, Art. 1; D. 9 mars—6 april 1861, Art. 3) hafva erhållit autorisation af ministern för jordbruk, handel oeh offentliga arbeten. Antorisationcn gäller icke for bestämd tid: don kan emellertid af ministern, vid fall af grof öfverträdclac, när som helst åtcrknllas. Belgien (L. 1876, Art. 1; R<'gl. 1905, Art. 13). lTtvandrings-expedienter skola hafva erhållit autorisation af ministern för utrikes ärendena, hvilken dessförinnan skall hafva inhämtat den för utvandringens öfvervakande förordnade inspektionskommissionens mening. Antorisationcn kan af ministern vid fall af grof öfverträdelse temporärt eller definitivt tagas tillbaka, sedan nyssnämnda kommission dessförinnan uttalat sig. — Nederländerna. Ut-vandringsexpedienter, såväl de, hvilka åtaga sig utvandrares befordring till ort utom Europa (W. 1860. Art. 4), som de, hvilka åtaga sig utvandrares befordring till europeisk genomfartshamn (W. 1869, Art. 11), äro ickc skyldiga att begära samt erhålla formell koncession. Sedan det i författningarna föreskrifna villkor om ställande af säkerhet iakttagits, anses koncessionen i och med detta gifven. — Danmark ^L. 1868. §§ 1 -4). Ingen får uppträda som utvandraragent utan särskildt därtill mcddeladt tillstånd. Tillstånd att befordra utvandrare direkt från danska sjöhamnar kan blott meddelas af justitieministern. Tillstånd att åtaga sig utvandrares befordring öfver utländska europeiska hamnar meddelas af polismästaren på den ort, livarcst sökandcu är bosatt. Om tillståndet, som ej är ställdt på viss tid. missbrukas, silrskildt genom att medelst osanna före-speglingar värfva utvandrare, kan det när som helst återkallas af don myndighet, g om meddelat detsamma Alla spörsmål, som rom meddelandet af tillståndet i fr äga, kunna emellertid (§ G) dragas under justitieministerns afgörande. — Norge. (L. 1869, §§ 1. 4, 5. 11). Utvandringsexpedienter (utvandringsagenter samt redare, befraktare och befälhafvare å utvandrarfartyg, hvilka befordra, utvandrare utan agent, såsom mellanhand) skola hafva skriftligt tillstånd af polismästaren på den ort. hvarest expedienten har sitt hufvudkontor eller hvarifrån hans verksamhet i öfrigt utgår. Tillståndet gäller till den 31 dee. det år, då det är meddeladt, och kan dessutom af polismästaren nkr som helst återkallas. Polismästaren skall till vederbörande regeringsdepartement insända meddelande om hvart och ett meddeladt eller återkallad t tillstånd af ifrågavarande slag. — Sverige. (K. F. 1884, §§ 1—3, 53-—54). Utvandrar-agent skall hafva tillstånd af kungl. kommerskollegium. Detta gäller intill utg&ngen af det år, hvarunder det blifvit utfärdadt, oeh äger kommcrskollegium äfven före nämnda tid, att i händelse omständigheturna därtill föranleda, återkalla tillståndet. Redare och befälhafvare å utvandrarfartyg åter, vare sig de befordra utvandrare med eller utan agent såsom mellanhand samt vare sig de uro utlänningar eller icke, äro ieke skyldige att därtill begära och erhålla tillstånd. Schweiz. (B.-tt. 1888. Art. 2, 3). Den soui vill befatta sig med affärsmässig befordring af utvandrare eller med affärsmässigt försäljande af resebilj etter, måste härtill hafva ett af Förbundsrådet utfärdad t patent Förbundsrådet äger rättighet att återtaga detta, när innehafvaren ieke längre uppfyller vissa föreskrifna fordringar (Art. 3. mom 1—3) eller gör sig skyldig till svår oeh upprepad öfverträdelse af lagens föreskrifter eller befattar sig med ett kolonisationsföretag, med afseende å hvilket Förbundsrådet funnit sig föranlåtet till varning. — Dä en agent (resp. innehafvare af resebyrå) vill af-st& från sitt patent, skall han göra anmälan därom till Förbundsrådet och återställa patentet till detsamma. — Tyska riket. Jfr VII. (G. 1897, §§ 1—2,

10, 39). Tillstånd till utvandrarbefordring är erforderligt oeh meddelas af rikskansleren med instämmande af Förbundsrådet. Tillståndet kan af rikskansleren med Förbundsrådets instämmande när som helst inskränkas eller återkallas. Viss myndighets, »Beirat fttr das Auswanderungswesen»,1 mening skall inhämtas af rlkskanslcren vid tillstånds meddelande åt vissa utvandrings-fö re taga re samt vid tillstånds inskränkning eller återkallande. Ställföreträdare till utvandringsföretagare skall hafva tillstånd af rikskansleren. Detta tillstånd kan af rikskansleren när som helst återkallas. Ungern. Jfr VII. (Ges.-Art. 1903, §§ 7. 13, 21). Tillstånd till utvandrarbefordring är erforderligt oeh meddelas af inrikesministern. Det kan af inrikesministern när som helst inskränkas eller återkallas. Tillståndet skall återkallas, då vederbörande icke

längre uppfyller vissa fordringar 8. 14. 18): då sådana förhållanden visat

sig, hvarur det framgått, att vederbörande med afseende å affärsrörelsen är

otillförlitlig: då minskning i borgenssumman icke inom 15 dagar efter befall-

ning härom, ånyo ersättea. Ställföreträdare till utvandringsföretagare skall likaledes hafva tillstånd af inrikesministern. I afseende å dess återkallande oeh anledningar härtill gälla samma bestämmelser, som för utvand rings företagarne. — Italien. Jfr VI1. iL. 1901, Art. 13—15). Utvandringsföretagare skall hafva sökt oeh erhållit patent af Utvand ringskommissariatet. Patentet gäller för ett år: det kan emellertid af utrikesministern efter Utvandrings- * rådets hörande, genom motiveradt dekret vägras, inskränkas eller återkallas. Rörande anledningarna härtill, se VII, sid. 100—101. Spanien. .Jfr VII. (Lev

1 Se sid. 166.1907. Art. 22. 28). De fartygsägare cl ler rodarc. som vilja utöfva verksamhet med utvandrartransport. äro skyldiga att förskaffa sig tillst&ndsbevis, hvilket inrikesministern skall utfärda, sedan Öfvcrstyrelsen for emigrationen blifvit hörd. Utländska fartygsägare eller redare eller deras ställföreträdare utom riket äro dessutom skyldiga att förse sig med patent, ntställdt af Öfverstyrelscn tor emigrationen. — Ofvanuiimnda tillståndsbevis kunna ann ulleras, dä redarne bevisligen begä allvarliga brott vid ntöfvandet af sin rörelse eller ej ställa sig de villkor till efterrättelse, som lagen föreskrifver. äfvensom dä regeringen på grund af Art 15 förbjndcr emigration till viss trakt

Det framgår häraf: A) De ansvariga expedienterna vid ut-vandrarbefordring skola i de flesta länder hafva koncession. Undantag bestar i Nederländerna för alla ansvariga expedienter samt i England för redare (befraktare. befälhafvarc) af utvandrarfartyg och i Sverige fiir redare (och befälhafvare) af utvandrarfartyg. B) Koncessionen meddelas i Frankrike, Belgien, Sverige, Schweiz, Tyska riket, Ungem, Italien och Spanien af regeringsmyndighet eller annan central administrativ myndighet, i England (for mäklarne), Danmark och Norge af ortsmyndighet; i Danmark dock med det ond antag, att koncession till direkt befordring meddelas af regeringsmyndighet samt att orts myndigheternas åtgärder äfven i annat fall kunna där öfverklagas. *') Koncessionen meddelas på obestämd tid i Frankrike, Belgien, Danmark, Schweiz, Tyska riket, Ungern och Spanien; på bestämd tid (på ett år eller till efterföljande 31 dec. eller 31 jan.) i England, Norge, Sverige och Italien. D) Koncessionen kan i alla länder, där den erfordras, när som lielst återkallas; i England (för mäklarne) först efter domstols beslut; i öfriga länder af den myndighet, som beviljat koncessionen, eller af annan högre administrativ myndighet.

E) De orsaker, som kunna föranleda koncessions inskränkning eller återtagande, äro fiSrfattningsöfverträdelser i allmänhet (England); grof öfverträdelse (Frankrike, Belgien. Schweiz, Spanien); missbruk af tillståndet, i synnerhet genom emigrantvärfhing (Danmark); da omständigheterna därtill föranleda (Sverige). Att koncessionen dessutom skall återkallas (resp. vägras), dä vederbörande icke uppfyller de i författningarna innehållna fordringar rörande personliga kvalifikationer, säkerhetens storlek och beskaffenhet m. 111., är i alla författningar underförstådt; uttryckligen utsagdt är det blott i de schweiziska, ungerska och spanska lagarna. Hvad slutligen beträffar de särskilda synpunkter, som i de nyaste utvandringslagarna göras gällande vid koncessionens meddelande, vägrande och återkallande, hänvisas till VII.

Vid expedientens person (juridiska person) fastade villkor.

England. Författningarna omnämna inga villkor rörnndc rednrnes eller mäklarnes personliga kvalifikationer. Frankrike. Författningarna omnämna inga villkor af denna art. Belgien. RAgl. 1905. Art. 13. Expedicnten skallhafva sitt domicil i Belgien. Art. 57. Bet. är förbjudet for hvarje statens, provinsens eller kommunens funktionär, tjänsteman eller agent att direkt eller indirekt vara intresserad i rörelse med emigrantbefordring. — I öfrigt omnämna för-fattningarna inga villkor af denna art. Nederländerna. Författningarna omnämna inga villkor af denna art. Danmark. Utvandraragent skall (L. 1868, $ '2) vara myndig oeh hafva god frejd, vara bosatt i Danmark samt hafva varit bosatt därstädes i fem år: från den sistnämnda bestämmelsen kan dock justitieministern medgifva undantag. - Vid direkt befordring kan justitieministern <§ 3) uppställa sädana villkor äfven i afseende å expedienteus person (juridiska person), som han anser nödvändiga för utvandrarnes skydd. Norge. Författningarna omnamna inga villkor af här afsedda art. Sverige. (K. F. 1881, §§ 2, 54). Utvandraragent får utöfva sin rörelse blott i eget namn, men ej med begra^nandc af firma. Tillstånd att vara utvaudrar-agenf må ej

meddelas annan än här i riket bosatt man. som är svensk undersåte. äger medborgerligt förtroende, gjort sig känd för ordentlighet och i öfrigt finnes lämplig. I afseende å redare eller befälhafvare å utvandrarfartyg, hvilken drifver utvandrarbefordring utan agent såsom mellanhand och hvilken icke är bosatt i Sverige, är stadgadt, att han skall för någon i riket bosatt nian utfärda skriftlig fnllmakt att utan inskränkning tala och svara i afseende ä de ersättningsanspråk, gom kunna af utvandrare eller annau därtill behörig person framställas. I öfrigt är om redare eller befälhafvare ä utvandrarfartyg i föreliggande afseende intet stadgadt. Schweiz. (G. 1888), Art. 2, 3. Patent att &taga sig utvandrares befordran få endast meddelas åt sådana agenter eller fullmäktige för agenturbolag, hvilka hafva god frejd och medborgerligt, förtroende, äro förtrogna med ifrågavarande affärsrörelse och i stånd att ombesörja utvandrares säkra befordring1 samt hafva fast domicil inom republiken. Om en utvandringwa^entur bedrifves af ett bolag, skall bolagsordningen eller en bevittnad afskrift af densamma ingifvas till Förbundsrådet samt namnet meddelas ä den för affärsrörelsen bcfullmäktigade personen; äfven bör hvarje ändring hilrutinnan meddelas. Utvandringsagenterna (och deras underageutcr) fä icke stå i vare sig tjänste- eller något annat afhäugighetsförhållande till ett transoceauskt ångbåtsbolag eller järnvägsbolag. Art. 6. Agenterna (och undcragcntcrna) få ickc vara ämbetsmän eller anställda i statens tjänst. Tyska riket. Jfr VII. (G. 1897). §§ 3—4. Tillstånd till utvandrarbefordring kan i regel endast meddelas a) åt rik smed borgare, hvilka hafva sitt affärsdomicil inom riksområdet: b) åt handelsbolag, inregistrerade föreningar och juridiska personer, hvilka hafva domicil inom riksområdet; ät öppna handelsbolag och kommanditbolag samt kommanditbolag på aktier dock endast i det fall, att deras personligen ansvariga delägare samtliga äro riksmedborgive. Utländska personer eller bolag, äfvensom sådana riksmedborgarc, hvilka ickc hafva sittuffärs-domicil inom riksområdet, kunna endast erhålla tillståndet i fråga om do a) bemyndiga någon inom riksområdet bosatt riksmedborgarc Båsom sin fullmäktige, hvilken i alla frågor, som röra utvandrarbefordringen, har att rätts-giltigt represeutora dem gentemot myndigheter och private; b) underkasta sig tysk lag och tvska domstolar i alla rättstvister, som kunna uppstå vid utvandrarbefordringen. Expcdicnten skall 5) vid transoccansk befordring visa att han är redare; visst undantag därifrån kan (§ 7) af rikskansleren göras. Expodienten kan (§ 9) utöfva sina rättigheter till affärsrörelse genom ställföreträdare. Efter expedientens död eller i den händelse han blir ställd under förmyndare, kan hans affärsrörelse högst sex månader fortsättas genom

1 Innebörden af denna bestämmelse, då ju vederbörande ickc äro redare eller stå i något lagstadgadt förhållande"tiII sädana, svncs tvetydig.ställföreträdare. Ungern. Jfr VTI. (Ges.-Art. 1903). § 8. Tillstånd till utvandrarbefordring kun meddelas l:o) åt inländska företagare, såväl private som bolag, dä innohafvaren resp. dc personligen ansvariga bolagsmedlemmame och vid fall af aktiebolag styrelsens flertal äro ungerska statsborgare. såframt desamma icke till följd af förbrytelse eller förseelse stå under åtal. eller öfver-hufvud ådömts frihetsstraff, eller ieke varit straffade lor en af vinningslystnad begången förbrytelse, förseelse eller öfverträdelse af denna lag och ingen befogad anmärkning gentemot dem ined afseende å heder och tillförlitlighet linnes: 2:o) åt utländska företagare, private eller bolag, a) oin do inom det ungerska statsområdet anställa en där bosatt ungersk statsborgare såsom sin ställföre-trädare, hvilken i utvandringsaiigelägcnheter representerar dem med full rätts-giltighet och full ansvarighet gentemot myndigheter och enskilde: b) om de vid fall af under transporten uppkomna rättskonfiiktcr underkasta sig ungerska lagar och ungerska domstolar. Vid transoccansk transport skall (Zirk.-Ver. 1904, § 8) den som söker tillstånd till utvandrarbefordring gifva noggranna upplysningar om sin egenskap af redare. Expedienten kan (Ges. Art.-1903. §§ 13- 14) utöfva sin affärsrörelse genom ställföreträdare. Ställföreträdare kan endast don vara, som a) är ungersk statsborgare. b) är bosatt inom det municipium resp. ett af de munieipier, till hvilket resp. till hvilka hans verksamhet sträcker sig, c) ieke står under förmyndare, kuratel eller konkurs, mot hvilken intet åtal för förbrytelse eller förseelse är inlcdt. som icke ådömts frihetsstraff, ieko varit straffad för en af vinningslystnad begången förbrytelse eller för en öfverträdelse af lagen XXXVIII af år 1881 eller denna lag och mot hvilken ingen befogad anmärkning i afseende å heder oeh tillförlitlighet finnes. Italien. Jfr VII. (L. 1901). Art. 13. Patent såsom utvandrar-befordrarc kan. försåvidt dc förfoga öfver lagstadgade utvandrarfartyg. meddelas åt a) inländska rederibolag; b) utländska redcribolag. erkända i riket enligt §§ 230 o. följ. af handelsbalkcn: c) inländska redare, ensamma eller i konsortier: d) utländska redare samt inländska och utländska be fraktar c. Ät utländska bolag, redare och befraktarc kan patentet i frfiga utfärdas endast om de till

sin fullmäktige utnämna en inom riket bosatt italiensk statsborgare eller lagligcn konstituerad italiensk firma, och om de underkasta sig alla inrikes förordningar och reglementen i fråga om allt som rörer utvandrar-befordringen och hvad därmed sammanhänger. Spanien. Jfr VII. (L. 1907). För att erhålla tillståndsbevis till utvandrarbofordran erfordras: l:o) att redaren är spansk medborgare oeh är bosatt i Spanien: då det är fråga om juridiska personer är det tillräckligt, att styrclsemedlcmmarua hafva sagda nationalitet och bostad; 2:o) att om redaren ej är spanjor eller är bosatt utrikes, han bcfull mäktigar en i Spanien bosatt spansk undersåte att vara hans syssloman i livad som angår utvaudrarbefordringen och att öfvertaga hans ansvarighet enligt lagens föreskrifter.

Det synes liäraf, att i de flesta äldre författningar inga uttryckliga stadgan den rörande expedienten sasom fysisk eller juridisk person hafva ansetts erforderliga. I Belgien, Schweiz oeh Damnark samt i Sverige, livad beträffar utvandraragenter, säges dock att expedienten skall hafva sitt domieil inom riket; i Schweiz, Danmark och Sverige Stadgas om utvandraragent, att han skulle hafva god frejd; i Schweiz (>ch Sverige att han skall vara inländsk statsborgare. Dessa och liknande bestämmelser torde äfven i länder, där inga uttryckliga stadgan den härutinnan äro träffade, vid koncessionen göras gällande.1 de nyaste tyska, italienska, ungerska och spanska utvandringsiagarna åter hafva, utöfver de föregående, ytterligare bestämmelser blifvit erforderliga, i anslutning till dessa lagars pa denna punkt väsentligt olika karaktär (jfr VII). Dels stadgas, att expedienten vid transoceans k befordring skall vara redare, dels träffas i den händelse expedienten är ett bolag bestämmelser rörande dettas karaktär, dels angifvas närmare de villkor, hvarunder utländska expedienter kunna erhålla koncession. I afseende a denna lagstiftnings allmänna innebörd hänvisas till VII. Här må endast anmärkas, att lagstiftningen vid denna anordning bör såsom inländska expedienter godkänna samtliga de inländska bolagsformer, hvilka äro tillåtna för rederirörelses bedrif-vande; i afseende å utländska expedienter måste den af naturliga skäl rätta sig efter bolagslagstiftningen i vederbörande utländska stat. I sistnämnda fall faller hufvudvikt pa beskaffenheten af den syssloman inom riket, hvilken den utländske expedienten skall vara skyldig att be full mäktiga. Denne bör vara en inländsk man, på hvars personliga egenskaper höga fordringar böra ställas; dock är lämpligt att äfven lämna möjlighet öppen för inländska bolag eller andra juridiska personer med fosterländska syften att åtaga sig dylikt sysslomansskap.

Förutom detta kan det vara ändamålsenligt, att expedienten, vare sig han är inländsk eller utländsk man, tillätes utöfva sin verksamhet genoin ställföreträdare; detta i ändamål att i eventuella filialer af hufvudkontoret kunna förbjuda användande af agenter samt for att möta eventualiteten af expedienteus död eller sättande under förmyndare. Pa ställ föret rädarnes personliga egenskaper böra enahanda fordringar ställas som pä utländska expedienters sysslomän.

Uppmärksamheten fästes pä de i Belgien och Schweiz träffade bestämmelser, att inga i utvandrarbefordringen intresserade personer tillåtas vara statens (kommunens) tjänstemän.

Afgifter; ställande af säkerhet; tagande af försäkring.

Knncessionsafgifter förekomma cmlast i Schweiz. Italien oeh Spanien. I Schweiz (B.-(i. 1888, Art. 3) skall för patentet alt vara utv:ui(iraragen 1 (innehafva utvandriugsagentur resp. resebyrå) ärligen betalas 50 fres. I Italien (L. 1901, Art. 13) är patentet att vara utvnndringscxpedleut, hvarje gäuj; det utfärdas (förnyas), belngdt med en afgift af 1,000 lire. I Spanien (L. 11HJ7. Art 22) äro utländska fartygsägare eller redare eller deras sysslomän skyldiga att för patentet ärligen erlägga en afgift, som ej skall understiga 1,000 oeh ej öfverstiga 3,00(1 pesotas.

Rörande ställande af säkerhet i och för erhållande af koncession såsom utvandringsexpedicrit eller tillåtelse att begynna verksamhet säsom sådan är stadgadt pä efterföljande sätt. England. (M. Sli. A. 1894, § 342.). Licensen för •passage brokcrs» skall föregås af en skuldförbindelse till staten å 1,000 pund, med två säkra af vederbörande utvandring tjäna teman godkända borgensmän. Förbindelsen skall föruyns hvarje gång licensen erhålles. Rörande de närmare bestämmelserna, se anförda ställe. Frankrike, Den säkerhet, som(L. 1860, Art. 2: D. 9 mara—6 april 18GI. Art. 1. 2) skall ställas för erhållande af autorisatlon som utvandringscxpcdiont, skall (D. 8 febr. 1889) utgöra 40,000 frcs. Den kan utgöras af penningar ellor af med vederbörlig borgen försedd förbindelse. I förra fallet förräntas den efter 3 %. I senare fallet kan borgesman inom 15 dagar anbefallas att inbetala beloppet.

Säkerheten kan återställas först box månader efter det att expodienten förklarat sig ämna upphöra med »in verksamhet eller efter det att hans autorisation återkallats. Om inbetalning af eventuellt uppkommande minskning, se D. 1861, Art. 1. Belgien. Den för erhållande af autorisation såsom utvandrings-expedient erforderliga säkerheten (L. 1876, Art. 2; R. 1905, Art. 14) skall utgöra 40,000 frcs i belgiska statspapper ellor i penningar. I senare fallet förräntas den efter 21/* Om återställandet är stadgadt såsom i Frankrike. Nederländerna. Formell koncession för utvandringsexpedient är, som anmärkts, icke toreskrifven. Innan någon tillåtes uppträda såsom utvandringsexpedient skall han dock (W. 1861, Art. 7, 17; W. 1869, Art. 4, 11) hafva ställt on saklig eller personlig borgen till vederbörande nppsiktskommissions 1 förfogande å ett belopp, som bestämmes af kommissionen, men som ieke skall öfverskrida a) 10,000 gulden, om befordringen afser främmande världsdel, b)

5,000 gulden, om den afser enropeisk genom farts hamn. Om återbetalning af säkerheten är stadgadt (W. 1869, Art. 5), att expedienten anses hafva fullgjort sina förpliktelser först sedan ett år har förflutit efter ett ntvandringsfartygs utklarcring utan att åtal mot honom väckts nngående transporten. Om inbetalning af eventuellt uppkommande minskning i borgenssumman, äfvensom om borgesmännens beskaffenhet, se W. 1861, Art. 7 Danmark. Den för tillstånd att uppträda såsom utvandraragent erforderliga säkerhet, bestämmes (L. 1868, § 3) vid direkt befordring i hvarje särskildt fall af justitieministern. Vid indirekt befordring (L. 1868, § 5) bestämmes säkerheten, som skall utgöras af värdepapper eller af med godkänd borgen försedd förbindelse, af polismästaren. Den skall utgöra minst 3,000 Rd., högst 10,000 Rd. Vid beloppets bestämmande bör särskildt hänsvn fästas därvid, om rörelsen omfattar befordring längre än till laudningsortcn i den främmande världsdelen, i hvilket fall beloppet ej får sättas lägre än till 7,000 Rd. Den ställda säkerheten kan dessutom när som helst kräfvas höjd till 10,000 Rd. Om dess återställande gälla samma stad-ganden som i Frankrike och Belgien. Norge. (L. 1869, § 2). Samma bestämmelser äro ifråga om säkerhetens ställande träffade som vid indirekt befordring i Danmark: dc respektive beloppen äro endast andra, nämligen 2,000, 7,000 och 5,000 Spd. Om återställandet gäller likaledes detsamma som i Frankrike, Belgien och Danmark; endast skall den före återställandet fastställda tiden ökas från sex till tolf månader, i fall befordringen afsett orter bortom Goda Hoppsudden och Kap Horn. Sverige. (K. F. 1884, §§ 3, 14). Den för tillstånd att uppträda såsom utvandraragent erforderliga säkerhet skall godkännas af kungl. kommcrskollegium; den må utgöras af penningar eller sådana värdeägande handlingar, som af kollegium godkännas oeh skall omfatta ett belopp af minst 10,000 kr., högst 60,000 kr. Därest sökanden anmält sig vilja besörja utvandrares fortskaffande längre än till hamn i annan världsdel, mä boloppet icke sättas lägre än 20,000 kr. Kollegium äger. i händelse omständigheterna därtill föranleda, förordna om ställande af högre säkerhet inom ofvannämnda gränser. Säkerhet må ej återbekommas förrän två år efter slutet af det, för hvilket den varit afsedd. År mot agent crsättningspåstående fram-ställdt, skall äfven sedermera så stor del af säkerheten, som svarar mot det belopp, ersättningsanspråket afser, innehållas, intill dess ersättningstvisten

1 Se afsnitt XII, sid. 164.blifvit slutligen afgjord. Tyska riket. (G. 1897, § 5.) Före tillstånds meddelande åt nt.vandringsffireta.gare har denne att ställa säkerhet till ett minsta belopp af .r>0,()00 Mk. Härifrån kan (§ 7) blott i Bärskilda fall undantag af rikskansleren medgifvas. Säkerhetens storlek oeh närmare beskaffenhet, bestämmes af koneessioneringsinstansen. Schweiz. (B.-G. 1888, Art. 4). Hvarje ntvandringsngentur har att tor erhållande af patent ställa säkerhet till ett belopp af 40,000 fres; personer, hvilka söka tillstånd till affärsmässig försäljning af resebiljct.ter (resebyråer), hafva att ställa säkerhet till ett belopp af 20,000 fres. Säkerheten skall bestå af schweiziska statspapper eller kan-tonala obligationer eller andra fullgoda värdepapper. Säkerheten återlämnas först ett år efter patentets npphörande, hvarjämte vid fall af oafgjorda ersättningsanspråk gäller samma bestämmelse som i Sverige. Om säkerheten af någon anledning minskas i värde, skall deponentcn, vid äfventyr att få sitt patent återkalladt, omedelbart komplettera densamma. Italien. (L. 1901, Art, 13). Patent såsom ntvandringsexpedient är bnndet vid en borgenssumma, ieke understigande 3,000 lire i ränta å italienska statspapper. Summan skall bestämmas af utrikesministern alltefter verksamhetens betydenhet. Ungern. (Ges.-Art. 1903, § 9; Z.-V. 1904, §§ 13—14). Den, som gör ansökan om tillstånd att vara utvandringsexpedient, skall ställa cn säkerhet till ett minsta belopp af 100,000 (ungerska) kronor. Säkerheten skall utgöras af penningar, ungerska

statspapper eller andra af finansministern godkända ungerska värdepapper. Säkerheten återbetalas, då tillståndet till verksamhet upphör samt inga oafgjorda ersättningsanspråk kvarstå. Rörande säkerhetens förräntning, komplettering vid minskning m. m., se Z.-V. 1904, § 13. Spanien. (L. 1907, Art. 22, 26, 27). Redare eller syssloman till utländsk redare, som gör ansökan om tillstånd till utvandrarbefordring, är skyldig att deponera cn säkerhet å 50,000 pesetas i emigrationskassan. Säkerheten kan utgöras af penningar cilor statspapper; i senare fallet gäller för dess värdering den officiella noteringen. — Redarne äro skyldiga att inom tid, som bestämmes i särskildt glemente, ingifva svaromål då fråga uppstår om säkerhetens komplettering. Afven bestämmes i samma särskilda (ännu ej utkomna) reglemente om tiden och villkoren för säkerhetens återställande.

Rörande tagande, af försäkring eller ställande, af säkerhet vid utvandrar fartygs af segling är pä följande sätt stadgadt. Frankrike, Danmark, Norge, Italien och Spanien hafva, såvidt bekant, härom inga bestämmelser. England. (M. Sh. A. 1894, §§ 309—310). Innan ett utvandrarfartyg utklareras eller går till sjöss, skall befiilhafvare tillsammans med redaren eller befraktaren, eller, i den händelse redaren eller befraktareu är frånvarande eller är densamme som befälhafvaren, tillsammans med cn annan af den högsta tulltjänstemannen å afgångsortcn godkänd fullgod person, en för båda och båda för en, afgifva en skuldförbindelse till staten å en summa af 2,000 pund. Då hvarken redaren eller befraktaren af utvandrarfartyget är bosatt på de Iirittlska öarna, akall skuldförbindelsen lyda å 5,000 pund. Belgien. (L. 1870, Art. 3; R. 1900, Art. 21—23). Förutom den säkerhet, ntvandringsexpedient är skyldig att ställa för erhållande af koncession (jfr ofvau), skall han vid utvandrar-fartygs alsegling antingen på sin bekostnad men för utvandrarnes räkning iör-säkra dessa gentemot skador och förluster, som kunna uppstå genom bristande uppfyllelse af utvandr;irkontrakten, eller ock till visst officiellt ställe inbetala cn mot försäkringen svarande summa. Dennas belopp skall minst motsvara sammanlagda summan af biljettafgifterna, men kan i vissa fall höjas. Närmare se R. 1905. Nederländerna. (W. 1861, Art. 13; W. 1869, Art. 8). Förutom den säkerhet, utvamlringscxpedicnt är skyldig ställa (jfr ofvan), skall han föreutvandrarfartyg» afsegling taga cn försäkring för utvandrarnes räkning, uti hvilken assuradören förbinder sig att ersätta de kostnader, hvilka i händelse af sjöolycka komma att föranledas af utvandrarnes logcring och forplägning under fartygets iorduingsställando eller deras fortskaffande på. annat sätt till bestämmelseorten. om fartyget urståndsättcs att fortsätta resan. Försäkringssummans belopp skall utgöra minst 1 */* gånger transportsumman för samtliga utvandrare. Närmare föreskrifter, se de citerade ställena. Sverige. (K. F. 1884, § 53). Redare eller befälhafvarc 5. utvandrarfartyg, hvilka befordra utvandrare utan agent såsom mellanhand, äro skyldiga att vid utvandrar-fartygs afsegling ställa säkerhet till ett belopp, motsvarande sammanlagda summan af utvandrarnes afgiftcr för öfverfarten. Tyska riket. (G. 1897,

§ 32; B. 14 mars 1898, § 14). Förutom den säkerhet, utvandringscxpcdiont är skyldig att ställa för koncessions erhållande (jfr ofvan), kan han förpliktigas att vid utvandrarfartj*gs afsegling för utvandrarnes räkning taga en försäkring till ett belopp, motsvarande 1'/* gånger sammanlagda öfverfartskostnadcrna, eller att deponera en häremot svarande summa. Denna förpliktelse är således icke obligatorisk, utan blott fakultativ; den kan påläggas expedienten antingen af koncessioncringsinstansen eller utvandringsmyndigheten.1 Vid fall af försäkring skall den sistnämnda myndigheten godkänna såväl valet af assuradör som försäkringspoiiccns innehåll. Närmare föreskrifter, se sist citerade stallo. Schweiz. (B.-G. 1888, Art. 15 mom. 5—6). Förutom den säkerhet, expedient är skyldig att ställa for koncessions erhållande (jfr ofvan). är han förpliktigad att försäkra hvarje famlljeöfvcrhufvud bland utvandrarne gentemot olyckshändelser under resan för ett belopp af 500 frcs, äfvensom försäkra utvandrarnes reseffekter gentemot skada och förlnst efter en af Förbundsrådet godkänd tariff. Ungern. (Ges.-Art. 1903, § 27, mom. 4). Förutom den säkerhet, expedient är skyldig att ställa för erhållande af koncession (jfr ofvan), är han förpliktigad att försäkra hvarje familjeöfverhnfvud bland utvandrarne gentemot olyckshändelse äfvensom dessas bagage gentemot skada och förlnst, efter af inrikesministern fastställd tariff.

Förpliktelse lor ansvarig utvandringsexpedient att hafva ställt vederbörlig säkerhet för fullgörandet af sina civil rättsliga förbindelser föreskritves i alla utvandringsförfattningar. Säkerheten är i alla länder, där koncession är erforderlig, en nödvändig förutbetingelse för dennas erhållande. I Nederländerna, där intet stadgande om formell koncession är träffadt, är säkerhetens ställande det oaktadt nödvändig förutbetingelse för tillåtelse att begynna

verksamhet såsom utvandringsexpedient. i afseende åter ä redare af utvandrar-fartyg i England och Sverige, hvilka icke äro underkastade koncessionsplikt, är skyldigheten att vid viss tidpunkt ställa säkerhet ersatt med skyldighet att hvarje gäng ett utvandrarfartyg utklareras ställa viss säkerhet; i Sverige dock endast om redaren icke använder sig af utvandraragent såsom mellanhand. Denna sistnämnda förpliktelse har uppenbarligen samma ändamål som den nyssnämnda; emellertid har denna åtgärd mera karaktären af en försäkring, i synnerhet då säkerhetens belopp sättes i relation till sammanlagda biljettpriserna. I Belgien, Schweiz och Ungern har äfven ansetts

1 Om den sistnämnda, se afsnitt XII, sid. 16G.erforderligt att förpliktiga expedienten till såväl den ena som den andra af dessa åtgärder; i Tyska riket är förpliktelsen att vid ut-vandrarlårtygs utklarering taga försäkring blott fakultativ.

Om den för erhållande af koncession erforderliga säkerheten gäller följande:A) 1 Belgien, Schweiz, Ungern och Spanien äro med borgen försedda förbindelser icke tillåtna; i alla öfriga länder kunna sådana, i fall de efter vederbörlig pröfning befinnas fullgoda, godkännas såsom säkerhet. I Tyska riket och Italien innehålla dock författningarna intet uttryckligt stadgande härom, utan öfverlåtes pröfningen utan anvisningar till koncessioneringsinstansen. B) Säkerhetens belopp fixeras antingen absolut (England, Frankrike, Belgien, Schweiz, Spanien), eller fixeras endast minimigränsen (Tyska riket, Italien, Ungern), eller ock endast maximigränsen (Nederländerna), eller ock såväl minimi- som maximigränserna (Danmark, Norge, Sverige). Fixerandet endast af minimigränsen torde vara lämpligast, då vederbörande pröfningsinstans i så fall kan obehindradt höja säkerheten dels för utländska expedienter (jfr England), dels efter befordringens längd (jfr de i Danmark, Norge och Sverige träffade bestämmelserna), dels i allmänhet, då omständigheterna därtill föranleda. C) Om säkerhetens storlek (minimistorlek; gränser); se ofvan. D) I fråga om komplettering af eventuellt uppkommen minskning i säkerheten är i alla. författningar uttryckligen eller underförstådt stadgadt på ungefär liknande sätt (jfr ofvan). E) I fråga om villkoren för återställande af säkerheten gäller, att viss tid skall hafva förflutit efter det att expedienten upphört med sin verksamhet eller fått sin koncession återkallad; dessutom få inga oafgjorda ersättningsanspråk kvarstå. Vid jämförelse torde befinnas, att de strängaste bestämmelserna härutinnan äro träffade i Sverige.

Om förpliktelsen att vid utvandrarfartygs afsegling ställa säkerhet eller taga försäkring gäller följande. A) I England och Sverige (för redare, befraktare, befälhafvare å utvandrarfartyg) nämnes blott om säkerhets stäUande; i Nederländerna, Schweiz och Ungern blott 0111 tagande af försäkring; i Belgien och Tyska riket lämnas val mellan dessa båda åtgärder öppet. B) I England bestämmes säkerhetens belopp i absolut tal; i Belgien, Nederländerna, Sverige och Tyska riket ställes den i relation till sammanlagda beloppet af biljettafgif-terna för öfverresan; i Schweiz och Ungern skall försäkringen ske efter viss tariff för hvarje familjeöfverhufvud bland emigranterna samt för deras bagage.

Om arten och omfånget af den civilrättsliga ansvarighet, som ut-vandringsexpedienterna äro underkastade, och till säkerhet för hvars uppfyllande ofvanstående åtgärder äro föreskrifna, se afsnitt. XJ.Villkor, som i öfrigt göras gällande vid koncessions meddelande.

Härmed åsyftas sådana bestämmelser, som reglera expedienternas antal, området för deras affärsrörelse, fördelningen af deras verksamhet på olika orter m. m.

England, Frankrike, Belgien, Nederländerna hafva i sina utvandrings-författnlngar inga bestämmelser härom. Danmark. (L. 1868, § 7). Om ut-vandraragenten har för afsikt att drifva sin affärsrörelse utanför den ort, där han är bosatt, skall den polismästare därom underrättas, som gifvit honom tillstånd till agentverksamheten, hvarjämte ifrågavarande tillstånd skall uppvisas fiir polismästarne på de orter, där det skall användas. Norge. (L. 1869, § 3). Samma bestämmelse, som nyss anförda danska, är här träffad. Dessutom är (Regi. af Dep. f. det indre, § 1) stadgadt, att polismästaren vid meddelande af tillstånd till agentverksamhet skall iakttaga, att ingen del af riket kommer att falla under mera än en agents för samma ångbåtslinje verksamhet. Äfven skall det distrikt vara bestämdt angifvet, inom hvilket agenten representerar vederbörande ångbåtslinje. Polismästaren skall om dessa

förhållanden, äfvensom då han vägrar en person tillstånd att vara agent, underrätta polismästarne på öfriga orter, där hnfvndkontor kunna upprättas. I sistnämnda afseende stadgas (L. 1897, § 1), att hufvudkontor endast få upprättas på de orter, som af Konungen bestämmas. Sverige. (K. F. 1884, § 3.) Tillstånd att vara ntvandraragent skall innehålla upplysning om den ort, där agenten är bosatt, samt det eller de län, hvarest han önskar ntöfva sin verksamhet. Stockholm anses i delta hänseende såsom särskildt län. Tyska riket. (G 1897). § 8. Tillstånd att vara utvandringsföretagare berättigar denne till affärsrörelse inoui hela riksområdet med den inskräkning, att han, såframt det ieke enbart är fråga om meddelande på förfrågan af upplysningar eller offentliggörande af befordringslägenheter och befordringsvillkor, vid ntöfvande af sin affärsrörelse utom den kommun, där han har sitt affärsdomicil, och de kommuner, där eventuella filialer finnas, uteslutande använder sig af de enligt § 11 o fol j. tillåtna ntvandraragenter. § 9. Företagaren kan utöfva sina rättigheter till affärsrörelse genom ställföreträdare. En sådan är erforderlig för

affärsrörelsen i filialer. Schweiz. (V.-V. 10 juli 1888, Art. 10). Det åt en utvandraragent gifna patent berättigar denne till affärsrörelse inom hela republiken; dock äro agenterna förpliktigade att underrätta utrikesdepartementet om sitt domicil oeh om hvarje förändring däri. Ungern. (Z.-V. 1904, § 9). Det åt cn transportföretagare glfna patent kan afse utvandrartransport från liela statsterritoriet eller från en bestämd del däraf. — Företagaren kan (Ges.-Art. 1903, § 11) erhålla tillstånd att utöfva sin affärsrörelse äfven genom en ställföreträdare och likaledes att upprätta filial. I filialen måste en ställföreträdare anställas. Italien. (Ii. 1901, Art. 13). Dot åt en ntvandrarheford-rare meddelade patent berättigar denne, eftersom inga inskränkningar äro I lagen stadgade, till affärsrörelse inom hela riksområdet. Spanien. (L. 1907, 'Art. 22). Det åt en utvandrarbefordrare meddelade tillstånd berättigar denne, eftersom inga inskränkningar äro stadgade, till affärsverksamhet inom hela riksområdet.

Denna sammanställning af bestämmelser är i sa måtto oegentlig, *om den i olika stater afser ansvariga expedienter af olika karaktär. I>et i Tyska riket, Ungern, Italien och Spanien åt expedienterna gifna tillstånd att utöfva verksamhet inom hela riksområdena är en naturligkonsekvens däraf, att dessa expedienter äro redarne själfva. De inrikes specialiseringssynpnnkter, hvilka i dessa stater tillämpas, göra sig i stället gällande vid koncessions meddelande åt redarnes agenter (underagenter, ombud). Se härom nästa afsnitt IX. I öfriga länder åter, där de ansvariga expedienterna icke behöfva vara redarne själfva, bör tillståndet åt dem underkastas pröfning till förebyggande af, att icke inom samma distrikt uppstå flera expedienter, hvilka sta i underförstådt agentförhållande till samme redare. Den fara för osund konkurrens, som däraf kan uppstå, spelar i afseende å frågan om emigrantvärfning en hufvudroll; se härom afsnitt X. Det är fördenskull vid sådan anordning af utvandrarbefordringen lämpligt att träffa de i Norge gjorda bestämmelser; en åtgärd, som dock i de stater blir illusorisk, där expedienten icke ens är skyldig angifva den utländske redare, som han underförstådt representerar. Äfven måste, såsom i afsnitt VII anförts, hela denna teknik med ansvariga expedienter, som stå i underförstådt agentförliallande till redarne, anses föråldrad.

Med den i Tyska riket, Italien, Ungern och Spanien stadgade anordning för utvaudrarbefordringen är visserligen lämpligt (om ock ej nödvändigt, jfr Ungern) att hvarje redare tillätes drifva verksamhet inom hela riksområdet. f vissa stater kan emellertid i sådan händelse vara billigt, att redaren tillätes inrätta filialer af sitt hufvudkontor. Detta kun äfven göras ändamålsenligt däraf, att i sådant fall en agent på samma ort undvikes. Inrättandet af filial på viss ort bör emellertid föregås af särskildt tillstånd, hvarvid ortens behof däraf bör tagas i öfvervägande. Dessutom bör uttryckligen stadgas, huruvida filialen skall vara en resebyrå (afseende försäljning af 2:draoch högre klass biljetter) eller ett cmigrantkontor (afseende afslutande af utvandrarkontrakt); lämpligt är att icke tillåta båda dessa förrättningar från samma kontor. I filialerna bör redaren drifva sin verksamhet genom sådana ställföreträdare, hvarom stadgas i Tyska riket och Ungern.

IX. De ansvariga utvandrarbefordrarnes agenter (underagenter,

ombud).

De medverkande vid utvandrarbefordringen, hvilka i detta afsnitt afses, äro (jfr VI) följande: de engelska

»agents» och »emigrant runners», de franska »agents», de belgiska »sous-agents», de danska och norska »fullmäktige», de svenska »ombuden», de tyska »Agenten», de schweiziska »Unter-agenten», de italienska »rappresentati», de ungerska »fullmäktige»; de spanska »consignatarios».

Rörande dessa personers ansvarighet för sina civilrättsliga förbindelser och ådragna straff, gäller följande. konsekvens däraf, att dessa expedienter äro redarne själfva. De inrikes specialiseringssynpnnkter, hvilka i dessa stater tillämpas, göra sig i stället gällande vid koncessions meddelande åt redarnes agenter (underagenter, ombud). Se härom nästa afsnitt IX. I öfriga länder åter, där de ansvariga expedienterna icke behöfva vara redarne själfva, bör tillståndet åt dem underkastas pröfning till förebyggande af, att icke inom samma distrikt uppstå flera expedienter, hvilka sta i underförstådt agentförhållande till samme redare. Den fara för osund konkurrens, som däraf kan uppstå, spelar i afseende å frågan om emigrantvärfning en hufvudroll; se härom afsnitt X. Det är fördenskull vid sådan anordning af utvandrarbefordringen lämpligt att träffa de i Norge gjorda bestämmelser; en åtgärd, som dock i de stater blir illusorisk, där expedienten icke ens är skyldig angifva den utländske redare, som han underförstådt representerar. Äfven måste, såsom i afsnitt VII anförts, hela denna teknik med ansvariga expedienter, som stå i underförstådt agentförliallande till redarne, anses föråldrad.

Med den i Tyska riket, Italien, Ungern och Spanien stadgade anordning för utvaudrarbefordringen är visserligen lämpligt (om ock ej nödvändigt, jfr Ungern) att hvarje redare tillätes drifva verksamhet inom hela riksområdet. f vissa stater kan emellertid i sådan händelse vara billigt, att redaren tillätes inrätta filialer af sitt hufvudkontor. Detta kun äfven göras ändamålsenligt däraf, att i sådant fall en agent på samma ort undvikes. Inrättandet af filial på viss ort bör emellertid föregås af särskildt tillstånd, hvarvid ortens behof däraf bör tagas i öfvervägande. Dessutom bör uttryckligen stadgas, huruvida filialen skall vara en resebyrå (afseende försäljning af 2:draoch högre klass biljetter) eller ett cmigrantkontor (afseende afslutande af utvandrarkontrakt); lämpligt är att icke tillåta båda dessa förrättningar från samma kontor. I filialerna bör redaren drifva sin verksamhet genom sådana ställföreträdare, hvarom stadgas i Tyska riket och Ungern.

IX. De ansvariga utvandrarbefordrarnes agenter (underagenter,

ombud).

De medverkande vid utvandrarbefordringen, hvilka i detta afsnitt afses, äro (jfr VI) följande: de engelska »agents» och »emigrant runners», de franska »agents», de belgiska »sous-agents», de danska och norska »fullmäktige», de svenska »ombuden», de tyska »Agenten», de schweiziska »Unter-agenten», de italienska »rappresentati», de ungerska »fullmäktige»; de spanska »consignatarios».

Rörande dessa personers ansvarighet för sina civilrättsliga förbindelser och ådragna straff, gäller följande.England. (M. Sh. A. 1894. § 341 mom. 2). Mäklarne (passage brokers) äro ansvariga for do handlingar och förseelser, hvilka begås af enhvar person, som handlar på uppdrag af dem eller såsom deras agent. De äro sålunda ansvariga, dels för de civilrättsl'ga förbindelser, hvilka deras agenter ådraga sig under sin medverkan vid utvandrarbefordringen, dels för de böter, hvilka såväl agenterna som dc s. k. runners, när de handla på mäklarnes uppdrag, kunna ådraga sig. Frankrike. (D. 9 mars—6 april 1861, Art. 4). Utvandrings-entreprenörerna äro ansvariga för sina agenters handlingar. Belgien. (R. 1905, Art. 16). Utvandringsentreprenörerna äro ansvariga för alla personers handlingar, hvilka hafva fullmakt af dem. Danmark. (L. 1868, § 7). Utvandrings* agenten är i ett och allt ansvarig för dess fullmäktiges öfverträdelser af denna lag. Norge. (L. 1869, § 3). Samma bestämmelse som i Danmark. Sverige. (K. F. 1884, § 4 mom. 2). Agent är i allo ansvarig för ombudets öfverträdelse af denna förordning. Tyska riket. (G. 1897, § 20). De af företagarne och af agenterna ställda säkerheter häfta för alla ur deras affärsrörelse uppstående förbindelser gentemot myndigheter och ntvandrarnc, äfvensom för böter och kostnader. Detta (jfr B. 14 mars 1898, äfvensom Goctech’s kommentar, Berlin 1907, sid. 111) är så att förstå, att ickc företagaren, men agenten är ansvarig för den senares under affärsrörelsen ådragna civilrättsliga förbindelser och bötesstraff Schweiz. (G. 1888, Art, 7). Agenterna äro gentemot myndigheter och utvandrarne personligen ansvariga ffir sina underagenters samt sina ställföreträdares i utlandet affärsrörelse. Italien. (L. 1901, Art. 16). Redaren är civilrättsligt ansvarig för representanternas alla handlingar i afseende å utvandrares befordran; han är

likaledes ansvarig för sina under-lydandes åtgöranden äfvensom för andra redare och enhvar annan person, åt hvilken han, om det ock sker med emigrantens vetskap eller inedgifvande, anförtror hela transporten eller cn del af densamma. Hvarje öfverenskommeJse, som utesluter eller begränsar dylik ansvarighet, är ogiltig. Ungern. (G.-A. 1903, § 16). Utvandringsförctagarcn är privaträttsligt ansvarig för hvarje handling, begången af hans fullmäktige, som har afseende å utvandrarbefordringen. Spanien. (L. 1907, Art. 26). De säkerheter, som fartygsägame eller redarne samt konsignatörerna hafva ställ dt, utgöra eu borgen för den ansvarighet, som kan uppstå af deras respektive, denna lag underkastade, åtgöranden. Fartygsägarncs eller rcdaracs säkerheter utgöra dessutom cn underborgen för konsignatöremas ansvarighet.

Det framgår häraf, att i alla författningar, med undantag af de tyska och spanska Lagarna, ntvandrigsföretagarne ensamma äro civii-rättsligt ansvariga för agenternas (ombudens) under dessas affärsrörelse vidtagna åtgärder. Hvad beträffar del straffrättsliga ansvaret, är visserligen hufvudmannen i samma författningar i sista hand ansvarig för utbetalande af böter, som ådömts på grund af agentens (ombudets) åtgöranden; ieke i dem alla synes emellertid agentens (ombudets) ansvarighet i första hand vara utesluten.

I den tyska rikslagen samt den spanska lagen intaga agenterna, resp. konsignatörerna i så måtto en annan ställning, som de självfva äro civil- och straffrättsligt ansvariga för sina handlingar såsom sådana; i den spanska lagen äro dock redarna ansvariga i andra hand.

Tilläggas bör, att de engelska, belgiska, schweiziska och italienska författningarna (på anförda ställen) uttryckligen stadga, attvederbörande expedient är ansvarig för handlingar och förseelser, begångna jämväl af hvarje ann/m person, soni på uppdrag af honom biträder honom i hans verksamhet. Detta innebär, att han jämväl göres ansvarig, dels för olagliga agenters och biträdens handlingar, dels för den persons handlingar, åt hvilken han exempelvis vid missöden under resan uppdrager ombesörjande af transporten eller en del däraf, dels för handlingar, begångna af biträden i utlandet. Den andra punkten utgör blott ett förtydligande af den ansvarighet för transporten, som i alla författningar åligger expedienten; den första oeh tredje punkten innebär en ansvarighet af vidsträckt innebörd, som för frågan om emigrantvärfning är af stor betydelse (se afsnitt X).

Lämpligt såsom förtydligande är det i den italienska lagen (Art. 16) gjorda stadgande, att hvarje öfverenskommelse, som utesluter ellec begränsar hufvudmannens ansvarighet för hans agenter och biträden, är ogiltig.

Rörande agenternas (underagenternas; ombudens) fullmakter, grad af självständighet, arten och vidden af deras affärsrörelse m. m. är på följande sätt stadgadt:

England. Rörande agentcv till mäklare är stadgadt (M. Sh. A. 1891, § 345), att agenten skall hafva af sin hufvudman utfärdad fullmakt, påtecknad af utvandringstjänstcmannon i närmaste hamnort. Denna fullmakt skall vid an-fordran uppvisas. I Sfrigt innehåller lagen ingen bestämmelse om omlUnget oeh arten nf agenternas verksamhet. — Hörande dc s. k. emigrant rutiners åter oeh deras verksamhet gifvas ingående föreskrifter i §§ 847—352 sålunda: § 317. Om någon annan person än en med licens försedd »passage broker> ollcr hans bona iidc uflönade bokhållaro, inom ett område af fem mil omkring en utskeppningshamn, för lön eller ersättning cllcr i förväntan därpå, direkt eller indirekt upplyser, ledsagar, påverkar eller ger rekommendatiouer åt någon emigrant, till eller i afseende å någon »passage hroker> eller någon redare, bc-fraktarc cllcr bofälhafvarc af ett fartyg, cllcr någon innehafvarc af härbcrge, ut-skänkningslokal eller batik, cllcr någon penningväxlare cllcr annan mäklare, detta för något ändamål, Bom har sammanhang med förberedelser cllcr arrangemang fxir en resa, ollcr han gifver cllcr föregifvor sig gifva till någon emigrant någon upplysning eller hjälp på något sätt, som står i sammanhang med emigrationen, så skall denna person i denna del af denna lags mening anses såsom en »emigrant runncr». § 348. »The licousing authority» (jfr § 3*13, citerad i VIII1) för »passage brokors» på den plats, där en person önskar uppträda och utöfva yrke såsom »emigrant runncr», kan, om den så finner lämpligt, uppå ansökan oeh efter skriftlig rekommendation af en emigrationstjänstc-man cllcr af cn poliskommissaric eller annan öfverordnad polistjänstemän pi platsen (men icke på annat sätt), ntfärda för sökanden licens att vara verksam som »emigrant runncr». I följande mom. af denna § stadgas om formaliteterna vid personens i fråga inregistrering, om särskildt

märke att nf honom bäras, om licensens varaktighet till den 31 efterföl jande december, för såvida don icke dessförinnan af vissa skäl förverkats m. m. I § 349 bestämmes omerhållande af nytt märke. I § 350 förbjudes, vid äfventyr af böter, att verka såsom »emigrant runner», utan att hafva fått licens och blifvit inregistrerad, att använda eller göra åverkan å sådan runners märke samt att använda en person såsom >rnnner>, utan att denne fått licens eller blifvit inregistrerad. I § 3f>l gifves en rad detalj bestämmelser i afseende å »runnerns» uppträdande och verksamhet. I § 352 förbjudes en »emigrant runner» att uppbära någon som helst aflöning eller ersättning af en »passage broker» utan att nppträda för dennes räkning med skriftlig fullmakt af honom; dessutom förbjudes »runnern» att taga någon som helst ersättning af emigranterna.

Frankrike. (D. 1861, Art. 4). Agenterna skola hafva fullmakter af sina hufvudmän. I öfrigt innehålla författningarna inga bestämmelser om dem och deras verksamhet.

Belgien. (R. 1905, Art. IG). Underagenterna såväl som hvarje annan person, hvilken vägleder eller på annat sätt, hvilket det vara må, ledsagar emigranterna under deras genomresa genom landet eller under deras vistelse i inskeppningshamnen, skola dels hafva laglig fullmakt af sina hufvudmän och dels tillstånd af de lokala myndigheterna. Fullmakten gäller blott för ett år. Den skall till visering underställas regeringens utvaudringskommissaric. Denna visering kan vägras och undcragcntens tillstånd kan återkallas vid fall af grof ohederlighet och grof öfverträdelse. Detta kan emellertid af utvandrings-kommissaricn beslutas endast i samråd med provinsguveniören. — Kommissarien skall i ett register inskrifva de autoriserade nnderagenternas namn. — Att underagenterna icke få vara anställda i statens, provinsens eller kommunens tjänst, se VIII.1 — Rörande beskaffenheten och omfånget af dessas medverkan vid utvandrarbefordringen är i öfrigt intet stadgadt.

Danmark. (L. 1868, § 7). Fullmakt fiir någon annan att handla på agentens vägnar skall skriftligen utställas och påtecknas af den polismästare, hvilken utfärdat tillståndet för agenten, samt förevisas polismästaren på hvarje ort, där fullmakten skall användas.

Norge. (L. 1869, § 3). Samma bestämmelse som i Danmark. Dessutom är (Regi. af Dep. f. d. indre, § 2) ytterligare föreskrifvet, att enhvar anses såsom fullmäktig (underagent), som på uppdrag af en agent arbetar på att skaffa en ångbåtslinje utvandrare, vare sig han är fast aflönad eller icke. Dessutom skall vid fullmaktens uppvisande för påteckniug vara bilagdt intyg af polismyndigheten på fullmäktigens hemort, att han är en person med god frejd.

Sverige. (K. F. 1884, § 4). Utvandraragent, som vid utöfningen af sin verksamhet önskar begagna biträde af ombud, skall därom göra anmälan hos k. bfhde i det län, där ombudet kommer att uppträda. Finner k. bfhde med hänsyn till förhållandena inom länet anledning att medgifva agenten dylik rätt, och är den uppgifna personen bosatt inom länet samt i öfrigt i besittning af de egenskaper, hvilka fordras för att blifva till agent antagen, må den sökta tillåtelsen meddelas. Dylik tillåtelse kan sedermera af k. bfhde återkallas, när omständigheterna därtill föranleda.

Tyska riket. (G. 1897, §§ 11—19). § 11. Den som yrkesmässigt vill medverka vid en affärsrörelse af den i § 1 angifna art, genom förberedelse, förmedling eller afslutande af utvandrarkontrakt (agent), skall härtill hafva tillstånd. § 12. Tillståndet meddelas af de högre förvaltningsmyndigheterna. § 13. Tillståndet kan endast meddelas åt riksmedborgare, hvilka inom den högre förvaltningsmyndighetens område (§ 12) hafva sitt affarsdomicil eller sin bostad och hvilka äro befullmäktigade af en koncessionerad företagare (§ 1). Tillståndet får dock äfven under dessa omständigheter icke meddelas a) dåförhållanden föreligga, som gifva vid handen den sökandes otillförlitlighct i afseende å den afsedda affärsrörelsen, b) då ett mot vederbörande förvaltningsmyndighets förvaltningsområdes förhållanden svarande antal personer därstädes hafva erhållit tillstånd att vara utvandraragenter eller hafva fått sina tillstånd dit utsträckta (§ 15). § 14. Före tillståndets meddelande skall sökanden

ställa säkerhet till ett minsta belopp af 1,500 l£k. § 15. Tillståndet berättigar till affärsrörelse inom vederbörande förvaltningsmyndighets område, i den händelse det icke inskränkes till cn del af detsamma Med denna myndighets tillstånd kan agenten dock få utsträcka sin affärsrörelse till närgränsandc förvaltningsområden, då

detta därjämte tillätes af dessa områdens vederbörande högre förvaltningsmyndigheter. § 16. För andras än den i tillståndet angifnc företagarens såväl som för egen räkning får agenten ickc göra affärer af det i § 11 betecknade slag. § 17. Agenten är förbjuden att bedrifva sina affärer i filialer, genom ställföreträdare eller under omkringresande. § 18. Det åt agenten gifna tillstånd kan när som helst inskränkas eller återkallas. Tillståndet skall återkallas a) då de villkor icke längre äro uppfyllda, vid hvilka tillståndet enligt § 13 l:sta punkten är bundet; b) då förhållanden föreligga, som gifva vid handen agentens otillförlitlighet i afseende å affärsrörelsen; c) då säkerheten helt och hållet eller delvis användts till täckande af anspråk, för hvilka den svarar, oeh ickc inom fyra veckor, efter därom utgången anfordran, förnyats eller kompletterats. § 19. Gentemot de på grund af §§ 11 15 och 18 af den högre förvaltningsmyndigheten träffade anordningar är

besvär hos uppsiktsmyndigheten tillåtet. Fristen för besvärs ingifvandc är två veckor.

Schweiz. (B.-G. 1888, Art. 5). Agenterna äro tillåtna att använda sig af underagentcr. Dessa måste uppfylla samma villkor sam agenterna (Art. 3, jfr afsnitt VIII'). Deras anställning fordrar tillstånd af Förbundsrådet och skall bringas till vederbörande myndighets kännedom i den kanton, där dc hafva sitt domicil. Då cn underagent gifver anledning till grundade klagomål, kan Förbundsrådet återkalla tillståndet till hans vidare användande, och underagenten skall genast afskedas. Affärsrörelsen med utvandrarne får endast förmedlas genom agenter oeh uudcragenier. Att undcragcnterna icke få vara anställda i statens tjänst, se VIII.3 I V.-V. 10 juli 1888, Art. 15—23, regleras ytterligare underagenternas ställning. Att märka äro: Art. 19. Ansökningar om tillstånd för underagentcr föredragas årligen två gånger. Under mellantiden kan utrikesdepartementet tillåta cn undcragents anställande under förbehåll af Förbundsrådets slutliga afgörande. Art. 21. Utan utrikesdepartementets tillstånd få underagentcr ickc drifva sin affärsrörelse å annan ort än där de anmält sig hafva sitt domicil. Art. 22. Förbundsrådet kan återkalla tillståndet för en underagent a) då dcuue icke längre uppfyller dc lagliga fordringarna; b) dä han ger anledning till gruudade klagomål: c) då han drifver utvandringsaffärcr för egen räkning; d) då han försöker göra affärer under omkringresande i landet. Agenter skola betala (B.-G. 1888, Art. 5; V.-V. 1888, Art. 23) a) för tillståud att anställa en uudcrageut, för det förnyade anställandet af en förutvarande underagent såväl som för en undcragents öfvergång från en agentur till en annan, i hvarje fall 30 fres; b) ior publikation af domicilförändringar såväl som för afsked af underagentcr, i hvarje fall 5 fres.

Italien. (L. 1901, Art. 16). Efter meddelande till Utvandringskommis-sariatet, hvilket därom skall inhämta utlåtande från vederbörande provins-guvernör, kan utvandringsföretagaren utse egna ombud (rappresentati). Kommissariatet äger rättighet att medelst, motiveradt beslut vägra sitt bifall till förordnandet af dylikt ombud samt att, likaledes genom motiveradt beslut, återtaga redan gifvet samtycke. Ombuden skola vara italienska medborgare och kunna icke insätta andra i sitt ställe. Flera utvandringsföretagare kunna, efter ömsesidig öfvercnskommclse, hvarom kommissariatet bör hafva fått meddelande, utse en och samma person till sitt ombud. Det är förbjudet för ett ombud att skaffa utvandrare plats på fartyg, som icke tillhöra hans liufvud-man eller hufvudmän.

Ungern. (Ges.-Art. 1903). § 15. Utvandringsföretagarcn kan i och för afslutande af transportkontrakt anställa en eller flera fullmäktige. För anställande af en sådan fordras i hvarje fall inrikesministerns tillstånd. § 17. Fullmäktigen får icke a Hön as i förhållande till antalet af honom afslutade kontrakt, utan han måste hafva en pä förhand bestämd normal lön. § 18. Såsom fullmäktig kan endast den användas, som uppfyller de fiir ställföreträdare i § 14 stadgade villkor. (Se VIII1 eller VII*). Stats- samt munici-pala oeh kommunala ämbets- och tjänstemän äfvensom själasörjare och lärare få icke vara fullmäktige. § 19. Fullmäktigens verksamhet får icke sträcka sig utom ett visst mnnieipium eller flera vissa municipier. Inom ett och samma område får endast en fullmäktig för en och samma företagare vara verksam. § 20. Fullmäktigen får endast personligen utöfva sin verksamhet och hvarken han eller hans anhöriga eller biträden få afsluta utvandrai-kontrakt för en annan företagares eller för egen räkning. § 21. Tillstånd för fullmäktig kan af inrikesministern när som helst inskränkas eller återkallas. Körande anledningarna härtill gälla samma bestämmelser som för företagarne och deras ställföreträdare (jfr referatet af denna § afsnitt VIII eller VII).

Spanien. (L. 1907, Art. 23, 24, 32). För att dc af redarne befullmäk-tigadc konsignatörerna skola kunna iigna sig åt ntvandrarbefordran, skola de hafva tillstånd af einigrntionqkommissioncrna, och skall sådant meddelas åt dem om de uppfylla följande fordringar: l:o) att konsignatören är spansk medborgare; 2:o) att han är myndig, är i åtnjutande af sina civila rättigheter och ej har varit underkastad bestraffning; 3:o) att han i emigrationskassan inbetalar en säkerhet å 25,(KR) pesetas.— Att bekläda ett publikt ämbete, hvarmed utöfvande af myndighet följer, är oförenligt med att vara till utvandrar-befordran hcfnllinäktigad konsignatör. — Redarnes konsignatörcr ä destinationsorterna (i främmande värdsdelar) skola representera dem i hvad som angår tillämpningen af denna lag, för såvidt icke särskild person därtill är bc-

fullmäktigad, hvilket måste meddelas Öfverstyrelsen för emigrationen.—I af-

seende å den af konsignatören ställda säkerhetens beskaffenhet och återställande, se Art. 26. 27;3 i afseende å tillståndets annulerande, se Art. 28.4

Det framgår häraf följande:

A) Agenten (ombudet) skall hafva fullmakt af sin hufvudman;

dock ar i Sverige, Schweiz, Italien, Ungern och Spanien icke ut-

tryckligen föreskrifvet, att denna fullmakt skall hafva formen af en särskild skriftlig afhandling. Emellertid måste expedientens ansökan till viss myndighet att få använda en person såsom agent (ombud) Jämte denna myndighets tillstånd på ett tillfredsställande sätt anses konstituera den senares ställning.B) I alla stater (utom Frankrike, där åtminstone i författningarna ingenting finnes därom föreskrifvet) fordras viss myndighets tillstånd för att agenten (ombudet) skall hafva rätt att begagna sig af sin fullmakt. Detta tillstånd meddelas antingen genom påteck-ning på (visering af) fullmakten (England, Belgien, Danmark, Norge) eller genom särskild resolution (Sverige, Tyska riket, Schweiz, Italien, Ungern och Spanien). I Belgien fordras såväl påteckning å fullmakten af viss myndighet som tillstånd af annan myndighet.

C) Det ifrågavarande tillståndet meddelas i England, Danmark Norge och Spanien af lokal myndighet, i Sverige och Tyska riket af provinsmyndighet, i Belgien, Schweiz, Italien och Ungern antingen af central myndighet eller efter sådan myndighets förutgående gillande.

D) Endast i Tyska riket och Spanien äro agenterna (konsignatörerna) skyldiga ställa säkerhet. Därmed sammanhänger (jfr ofvan), att de i dessa länder äro själfva civil- och straffrättsligt ansvariga för sina handlingar med afseende å utvandrarbefordringen.

E) De personliga kvalifikationer, som fordras af agenterna, äro icke angifna i de engelska, franska, belgiska och danska författningarna. Dock är antagligt, att de allmänna villkor i afseende a statsborgarskap, god frejd o. s. v., hvilka i öfriga stater äro fore-skrifna, äfven i dessa nu uppräknade, åtminstone i viss grad, göras gällande vid tillstånds meddelande. I de norska, svenska och italienska samt i synnerhet i de tyska, schweiziska, ungerska och spanska författningarna äro sådana villkor föreskrifna, nämligen inländskt statsborgarskap; domicil inom landet eller inom den förvaltningsmyndighets område, hos hvilken ansökan göres; god frejd; tillförlitlighet; lämplighet o. s. v.; i allmänhet de personliga kvalifikationer, som fordras af den ansvarige expedienten. Se VIII. I Belgien (R. 1905, Art. 57), Schweiz (B.-G. 1888, Art. (!), Ungern (G.-A. 1903, §18) och Spanien (L. 1907, Art. 24) tillkommer den i de tvä förstnämnda staterna äfven för expedienterna gällande bestämmelse,1 att ombudet icke får vara ämbetsman eller på något sätt stå i statstjänst.

P) Tillståndet kan inskränkas och återkallas. Därom finnes ingenting uttryckligen föreskrifvet i de engelska, franska, danska och norska författningarna. I öfriga stater stadgas uttryckligen, att tillståndet när som helst kan återkallas af den myndighet, som meddelat detsamma: vid fall af öfverträdelse af författningarna; dä agenten (ombudet) icke längre uppfyller de vid tillståndet fästade villkor; då den ställda säkerheten tagits i anspråk och icke inom viss tid förnyas. I Sverige och Italien är endast i allmänhet föreskrifvet, att tillståndet kan återkallas.Gr) En synpunkt vid tillstånds meddelande är, huruvida en agent (ombud) kan representera mer än en hufvudman. Härom finnes ingenting föreskrifvet i de engelska, franska, belgiska, danska, norska och svenska

författningarna, hvilket tordo hafva till följd, att flera expedienter kunna tillåtas använda samma person såsom agent (ombud). I de schweiziska författningarna finnes icke heller någon uttrycklig föreskrift härom; det framgår emellertid af deras innehåll i öfrigt, att hvarje underagent sannolikt blott får representera en hufvudman.1 I den tyska lagen är detta sistnämnda uttryckligen föreskrifvet. I Ungern torde likaledes, att döma af författningarnas innehåll i öfrigt, samma fordran göras gällande. I Italien åter kunna flera expedienter utse en och samma person till sitt ombud. I Spanien finnes i lagen ingenting uttryckligen därom föreskrifvet, men det framgår af dess affattning i öfrigt, att hvarje konsignatör sannolikt blott får representera en redare.

H) Specialiseringssynpunkt'en vid tillstånds meddelande (jfr föregående afsnitt. VIII).2 I den äldre, af den liberala ekonomien dikterade lagstiftningen finnas inga garantier mot för många agenters (ombuds) uppträdande eller mot flera ombuds för samma hufvudman uppträdande inom samma distrikt. De engelska, franska, belgiska, danska och norska författningarna innehalla icke heller några direktiv för författningarnas praktiska handhafvande i detta afseende. Under förutsättning af att öfriga i författningarna träffade bestämmelser iakttagits, torde därför tillstånd för ombud svårligen kunna vägras af andra skäl.

I Sverige har denna synpunkt vunnit ett svagt beaktande, dels då ombudens verksamhetsområden äro länsvis begränsade, dels då k. bfhde anbefalles att »taga liänsyn till förhållandena inom länet» vid meddelande af tillstånd till ombuds uppträdande inom detsamma.

I de nyare schweiziska, tyska, italienska, ungerska och spanska lagarna har emellertid denna för utvandrarbefordringens teknik viktiga punkt vunnit beaktande. I Italien och Spanien finnes visserligen i utvandringslagarna ingenting uttryckligen föreskrifvet om de synpunkter af detta slag, som göras gällande vid tillstånds meddelande åt redarne att utse ombud å orter i landet; det står emellertid med de därstädes inrättade vidlyftiga apparater för utvandringens öfvervakande utom tvifvel, att sådana göras gällande. I Spanien framgår för öfrigt af ombudens (konsignatörernas) benämning samt af beskaffenheten af de hamnkommissioner, hvilka skola meddela dem tillstånd, att de endast äro tillåtna i hamnstäderna och

1 Jfr bcatUminclscn om afgifts crläggandc vid en undcragcnts öfvcrg&ng från cu agentur till en annan.

8 Sid. 118.att deras verksamhet förmodligen är begränsad till dessa. I Schweiz, Tyska riket och Ungern har den *lokala begränsningen* af hvarje ombuds verksamhet varit första princip. I Schweiz får ombudet icke drifva sin rörelse utanför den *ort,* där han har sitt domicil, i Ungern ej utom det *municipium* (de municipier), till hvilket hans tillstånd sträcker sig, i Tyska riket ej utom *området (områdena) för dm högre förvaltningsmyndighet (-myndigheter),* som meddelat tillståndet. Med detta som utgångspunkt tages hvarje distrikts behof af agenter (ombud) i noga öfvervägaude, *antingen* utan att författningarna därom gifva särskilda föreskrifter (Schweiz, Ungern) men genom att agenterna underställas hög central myndighet, hvilken med stränghet öfvervakar utvandrarbefordringen och tillämpar dylika synpunkter, *eller* ock träffas och tillämpas med skärpa bestämmelsen (Tyska riket), att tillstånd för agent till verksamhet inom visst distrikt skall vägras, äfven i det fall att lagens öfriga fordringar äro uppfyllda, när ett mot distriktets förhållanden svarande antal personer därstädes redan hafva erhållit enahanda tillstånd. I det ena som andra fallet ligger hufvudvikten på den noggrannhet, hvarmed vederbörande myndigheter följa utvandringens uppträdande och orsaker samt den kraft, hvarmed de tillämpa de dem gifna befogenheter. — Ytterligare anmärkes den ungerska bestämmelsen (jfr den motsvarande norska för expedienters vidkommande),Sid. 117. att icke mer än en agent för samma expedient får finnas inom samma distrikt.

I) Uppmärksamheten fästes å den i Ungern träffade bestämmelse, att agenten (fullmäktigen) icke får *aflönas* i förhållande till af honom för hufvudmannens räkning afslutade kontrakt, utan skall hafva en på förhand bestämd normal lön.

K) Endast i Schweiz är föreskrifvet, att expedient skall betala viss *afgift* vid uttagande af tillståndsbevis för agent.

X. Utvandrarbefordrarnes och deras agenters affärsrörelse. Emigrantvärfning.

Frågan om den närmare regleringen af utvandrarexpedienters och deras agenters affärsverksamhet sammanhänger nära med frågan om emigrantvärfning, af hvilken den dock endast utgör en sida. Förutom den värfning, som kan komma i fråga från lagligen tillåtna utvandrarbefordrares sida, har nämligen lagstiftningen att förutse emigrantvärfning äfven af andra personer, hvilka antingen stå i ett att deras verksamhet förmodligen är begränsad till dessa. I Schweiz, Tyska riket och Ungern har den *lokala begränsningen* af hvarje ombuds verksamhet varit första princip. I Schweiz får ombudet icke drifva sin rörelse utanför den *ort,* där han har sitt domicil, i Ungern ej utom det *municipium* (de municipier), till hvilket hans tillstånd sträcker sig, i Tyska riket ej utom *området (områdena) för dm högre förvaltningsmyndighet (-myndigheter),* som meddelat tillståndet. Med detta som utgångspunkt tages hvarje distrikts behof af agenter (ombud) i noga öfvervägaude, *antingen* utan att författningarna därom gifva särskilda föreskrifter (Schweiz, Ungern) men genom att agenterna underställas hög central myndighet, hvilken med stränghet öfvervakar utvandrarbefordringen och tillämpar dylika synpunkter, *eller* ock träffas och tillämpas med skärpa bestämmelsen (Tyska riket), att tillstånd för agent till verksamhet inom visst distrikt skall vägras, äfven i det fall att lagens öfriga fordringar äro uppfyllda, när ett mot distriktets förhållanden svarande antal personer därstädes redan hafva erhållit enahanda tillstånd. I det ena som andra fallet ligger hufvudvikten på den noggrannhet, hvarmed vederbörande myndigheter följa utvandringens uppträdande och orsaker samt den kraft, hvarmed de tillämpa de dem gifna befogenheter. — Ytterligare anmärkes den ungerska bestämmelsen (jfr den motsvarande norska för expedienters vidkommande),Sid. 117. att icke mer än en agent för samma expedient får finnas inom samma distrikt.

I) Uppmärksamheten fästes å den i Ungern träffade bestämmelse, att agenten (fullmäktigen) icke får *aflönas* i förhållande till af honom för hufvudmannens räkning afslutade kontrakt, utan skall hafva en på förhand bestämd normal lön.

K) Endast i Schweiz är föreskrifvet, att expedient skall betala viss *afgift* vid uttagande af tillståndsbevis för agent.

X. Utvandrarbefordrarnes och deras agenters affärsrörelse. Emigrantvärfning.

Frågan om den närmare regleringen af utvandrarexpedienters och deras agenters affärsverksamhet sammanhänger nära med frågan om emigrantvärfning, af hvilken den dock endast utgör en sida. Förutom den värfning, som kan komma i fråga från lagligen tillåtna utvandrarbefordrares sida, har nämligen lagstiftningen att förutse emigrantvärfning äfven af andra personer, hvilka antingen stå i ettmer eller mindre löst förhållande till de förra eller ock arbeta oberoende af dem i särskilda utländska företags tjänst. Det är ändamålsenligt att i detta afsnitt sammanställa alla bestämmelser, äfven sådana, hvilka förut i andra sammanhang refererats, hvilka hafva afseende å denna fråga i dess helhet.

De allmännaste bland de bestämmelser, hvilka röra expedienter-nas och deras medhjälpares affärsrörelse, äro i de båda föregående afsnitten refererade, nämligen de som hafva afseende å området for hvars och ens verksamhet, begränsningen inom hvarje distrikt af deras antal, förbud mot flera representanters uppträdande inom samma distrikt för samma hufvudman m. m. Om dessa bestämmelser kommer nedan under hvarje stat att på nytt erinras.

England. Ofvan år framhållet, hurusom i detta land ntvandrar-befordringen förmedlas af dels redarne (befraktarne, befälhafvarne) af utvandra rfartygen, dels mäklarne (passage brokers), dels de senares agenter och dels de s. k. emigrant runners. Genom stadgandet om favem som bör anses såsom passage broker (M. Sh. A. 1894, § 341; jfr ofvan afsnitt. Vll), sådant detta genom den sista lagen blifvit full-ständigadt (M. Sh. A. 1006, § 23), i förening med stadgandet om hvem som bör anses som emigrant runner (M. Sh. A. 1894, § 347) äro andra medverkande vid utvandrarbefordringen än dessa fyra kategorier af personer uteslutna. Befordringen» teknik är sålunda den, att de ansvariga expedienterna (redarne) såväl som deras mellanhänder eller mäklarno kunna

obehindradt utsträcka sin affärsrörelse till hela statsterritoriet; de senare kunna jämväl erhålla licens på hvarje ort i landet utan inskränkningar, oeh slutligen tillåtas deras agenter efter erhållen licens uppträda i oinskränkt antal och på enhvar ort i landet. Dessa trenne kategorier af medverkande vid utvandrarbefordringen äro dessutom, med det undantag som nedan följer, icke underkastade några bestämmelser i afseende å omfånget °eh arten af deras verksamhet. Den fjärde kategorien af medverkande åter, nämligen emigrant runners, förutses endast uppträda inom en viss rayon kring hvarje hamnort; dessas verksamhet är underkastad den ingående reglementering, som är i afsnitt IX refererad.

De enda bestämmelser, hvilka hafva afseende å expedienternas, mäklar nes och deras agenters affärsrörelse äfvensom hvarje annan persons uppträdande i med utvandrarbefordringen sammanhängande afseenden, äro följande:

(M. Sh. A. 1906). § 24. Om någon genom falsk föreställning, bedrägeri eller falsk förevändning förleder eller försöker att lorleda en person ntt utvandra eller att köpa mellnndäek9biljott på nftgot. fartvg, skall han för hvarje förseelse vara förfallen till böter, ieke öfverstigande tjugu pund, eller fängelse intill tre månader.(M. Sli. A. 1894). § 354. Om någon a) falskligen nppgifver sig vara ellor falskligen uppträder såsom fullmäktig för Board of Trade för att hjälpa porsoner, hvilka vilja utvandra, b) säljer något slag af ansökningshandlingar, inskeppnings-tilistånd eller annat dokument eller papper, utgifvet af Board of Trade, i ändamål att hjälpa personer, hvilka vilja utvandra, c) lämnar falska uppgifter i sådana ansökningshandlingar om hjälp hos Board of Trade eller en Secretar.v of State, eller 1 något giftermålseerti fikat, födelsebevis, dopbevis eller hvilket annat dokument som helst, bilagdt för att stödja sådan ansökan, d) efterapar eller förfalskar någon signatur eller uppgift i några sådana ansökningar, ccrtiflknt, dokument eller förklaringar, eller falskligcn utgifver sig för någon däri nämnd person, e) hjälper eller uppeggar någon annan att begå någon af förutnämnda förseelser, så skall denne person för hvarje förseelse vara förfallen till böter, icke öfverstlgande femtio pund.

Det framgår häraf, att emigrantvärfning, vare sig frän lagliga utvandrarbefordrares eller från andra personers sida, icke är förbjuden, utan endast belagd med straff (§ 24 ofvan) i den mån den är grundad pä lögnaktiga uppgifter och direkt bedrägeri. De i § 354 med straff belagda handlingar äro äfven alla af sistnämnda slag. Denna ståndpunkt hos lagstiftningen i förening med frånvaron af all reglering af mellanhändernas antal, inbördes konkurrens, affärsverksamhet o. s. v. måste anses innebära en teknik för utvandrar-befordringen, som för en stat med utvandringskämmande politik vore otillfredsställande.

Frankrike. Utvaudrarbefordringen förmedlas (jfr ofvan) af dels utvandringsentreprenörerna, dds deras agenter. De franska ut-vandringsförfattningarna gifva i öfrigt inga som helst bestämmelser i afseende å utvandringseDtreprenörernas och deras agenters antal, verksamhetsområden, inbördes konkurrens eller förhållande till sina kunder. Ej heller är om emigrantvärfning i allmänhet någonting stadgadt. Den sistnämnda torde fördenskull af alla personer samt i alla former, där den icke innebär uppenbart bedrägeri och faller under allmän strafflag, vara tillåten.

Belgien. Utvandrarbefordringen förmedlas af dels utvandringsentreprenörerna, dels dessas underagenter. Den med afseende å de franska författningarna gjorda anmärkning äger i alla delar tillämplighet å den belgiska lagen af den 14 dec. 187(5. I Reglementet af den 2 dec. 1905 hafva inga andra bestämnjelser eller förtydliganden ansetts erforderliga, än att (Art. 16) underagenterna såväl som hvarje annan person, hvilken vägleder eller på något sätt, hvilket det vara må, ledsagar emigranterna under deras genomresa genom landet eller under deras vistelse i inskeppningshamnen, skola hafva laglig fullmakt af en autoriserad utvandringsentreprenör samt hafva tillstånd af de lokala myndigheterna. Härigenom äro andra medverkande vid utvandrarbefordringen än lagligen tillåtna personer visserligen ut-tryckligen förbjudna; men frånvaron af all reglering af entreprenörernas och deras agenters antal, verksamhetsområden och förhållande till sina kunder är fortfarande beståeude. — Ilörande utvandrings-expedienternas affärsverksamhet finnes ingen annan bestämmelse i reglementet träffad, än att de (Art. 16) på närmaste platser vid sina kontor skola affischera biljettpriserna på de olika ångbåtslinjer, för hvilka de äro autoriserade att sälja biljetter.

Nederländerna. Det är anmärkt (jfr afsnitt. VI),1 att genom lagen af den 15 juli 1869 utvandrarbefordringen skall förmedlas af tveune kategorier af ansvariga expedienter, nämligen sådana, som åtaga sig utvandrares befordran till ort i främmande världsdel, och sådana, som åtaga sig till främmande världsdel destinerade utvandrares befordran till europeisk genomfartshamn. Förutom dem omnämner lagen inga öfriga medverkande vid befordringen, alltså icke heller några agenter till förenämnda af det slag, som i alla öfriga stater äro tillfinnandes. Genom följande, visserligen egendomligt affattade, bestämmelse förbjudas i stället andra medverkande vid befordringen än de nyssnämnda lagligen tillåtna:

(W. 1861, Art. 22). Det Ur förbjudet for enhvar, som icke i krnft af denna lag är därtill berättigad, att genom annonser i tidningar, plakat, anslagstaflor. skyltar eller dylika föremål tillkännagifva, att han befattar sig med emigrationen. Polisen är berättigad att taga bort sådana anslagstaflor, skyltar eller dylika föremål.

Härförutom äro emellertid inga bestämmelser träffade i afseende å expedienternas antal, verksamhetsområden, förhållande till sina kunder o. s. v., säväl som i afseende å emigrantvärfning i allmänhet. Den i Nederländerna skapade tekniken för utvandrarbefordringen torde fördenskull liksom den franska och belgiska vara otillfredsställande, hvarjämte emigrantvärfning såsom i nämnda båda stater torde få anses tillåten.

Danmark. Utvandrarbefordringen förmedlas dels af utvandrar-agenterna, dels af dessas fullmäktige. Det är anmärkt (jfr VIII,2 resp. IXa), att agenternas tillståndsbevis och deras fullmäktiges fullmakter skola uppvisas för polismyndigheterna å hvarje ort, där agenten resp. fullmäktigen har for afsikt att utöfva verksamhet. Förutom genom denna bestämmelse äro inga specialiseringssynpunkter * lagstiftningen tillvaratagna; ifall öfver hufvud begränsning af agenternas och deras fullmäktiges antal, reglering af hvars och ens verksamhetsområde o. s. v. förekomma, kunna sådana åtgärder icke stödjas på i författningarna innehållna direktiv. Ieke heller finnas 1 dem några närmare bestämmelser rörande agenternas och deras

' Sid. 89. J Sid. 117. 3 Sid. 121. *«>«/«fullmäktiges affärsverksamhet; den enda passus, som härå har afseende, är (L. 1868, § 2 mom. 2), att agentens tillstånd kan återkallas, om det missbrukas* »särskildt genom att han medelst osanna uppgifter värfvar utvandrare». Denna bestämmelse är likaledes den enda, som har afseende å emigrantvärfning i allmänhet; emigrantvärfning från andra personers sida än utvandringsagenterna är således ieke förbjuden.

Norge. Den norska lagen af den 22 maj 1869 är i allt af samma karaktär som ofvannämnda danska lag af 1868, oeh anmärkningarna härofvan hafva afseende äfven å den förra.

Genom inrikesdepartementets nyaste reglemente hafva emellertid en del föreskrifter utfärdats, hvilka hafva afseende å ntvandrar-agenternas och deras fullmäktiges såväl fördelning inom landet som affärsrörelse. Det är anmärkt (jfr VIII),1 att vederbörande polismästare ålagts tillse, det ingen del af landet kommer att falla under mer än en agents för samma ångbåtslinje verksamhet. Vidare har han att tillse, att det distrikt är hestämdt angifvet, inom hvilket agenten representerar nämnda ångbåtslinje; om dessa omständigheter skall han underrätta polismästarne på öfriga orter, där hufvudkontor kunna upprättas. Genom dessa bestämmelser i förening med bestämmelsen (L. 1807, § 1), att hufvudkontor blott fä upprättas ä orter, hvilka af Konungen bestämmas, har specialiseringssynpunkten i någon mån vunnit beaktande, ehuru ofullständigt, då inga bestämmelser finnas öfver fullmäktiges antal och verksamhetsområden. — Hvad åter beträffar utvandrarbefordrarnes affärsrörelse, är stadgadt:

(Regi.) § 2. Såsom fullmäktig (nnderagent) anses enhvar, som på uppdrag af en agent arbetar på att skaffa en ångbåtslinjo utvandrare, vare sig han är fast afittnad eller icke.

§ 3. Agenterna, deras fullmäktige och biträden få icke genom trakterande med starka drycker» genom oriktiga upplysningar om förhållandena i främmande världsdelar eller genom annan otillbörlig påtryckning försöka öfvertala någon att utvandra.

§ 11. Agenterna och deras fullmäktige hafva att taga noggrann kännedom om föreskrifterna i Lov 22 Mai 1869 om utvandringskontrollen med tilläggslag 5 Juni 1897 samt detta reglemente.

Ett aftryck af nämnda lagar och detta reglemente skall alltid finnas upp-spikadt på en i ögonen fallande plats på alla agenters och deras fullmäktiges kontor. Resande fullmäktig skall dessutom alltid hafva ett sådunt aftryck med sig samt vara förpliktigad att på anfordran uppvisa detsamma.

Den förstnämnda af dessa bestämmelser har som synes till ändamål att förhindra emigrantvärfning från de lagligen tillåtna utvandrarbefordrarnes sida. Emigrantvärfning af andra personer än utvandrarbefordrare är därigenom icke förbjuden.Sverige. Regleringen af ntvandraragenternas oeli deras ombuds antal, verksamhetsområden o. s. v. inskränker sig till, dels att i tillståndet för agent den ort, där han är bosatt, samt det eller de län, där han äger utöfva sin verksamhet, skola angifvas, dels att ombudens verksamhetsområden äro länsvis begränsade, dels att k. bfhde skaJl taga hänsyn till förhållandena inom länet vid tillstånds meddelande åt ombud att där uppträda. I öfrigt innehålla de svenska författningarna ingen annan reglering af agenternas och deras ombuds affärsrörelse än förbud (K. Cirk. den 8 juli 1004-, mom. o) för ut-vandraragenterna och deras ombud att genom vilseledande uppgifter eller eljest locka till utvandring. Emigrantvärfning af andra personer än utvandraragenterna och deras lagliga ombud är icke förbjuden.

Schweiz. De schweiziska utvandringsförlattningarna voro de första, hvilka pä ett ingående och mera tillfredsställande sätt reglerade såväl utvandrarbefordringens teknik i allmänhot som utvandrar-befordrarnes affärsrörelse och emigrantvärfningen i synnerhet.

Som anmärkts (jfr VLLI,1 IX 2), får utvandrarbefordringen (B.-G. 1888, Art. 5) uteslutande förmedlas dels af ntvandringsagenturerna samt resebyråerna, dels af dessas underagenter. Utvandrinssagenturerna och resebyråerna skola hållas skilda; det är nämligen (V.-V. 1888, Art. 12) förbjudet för personer eller bolag, hvilka erhållit patent att försälja passagerarebiljetter, att på något annat sätt befordra utvandrare. De ansvariga expedienterna tillåtas utöfva sin affärsrörelse inom hela republiken (V.-V. 1888, Art. 10); dock äro de förpliktigade att underrätta utrikesdepartementet om sitt domicil och om hvarje förändring däri. I afseende å deras affärsrörelse i öfrigt samt ä under-agenternas är stadgadt:

B.-(jr. 1888, Art. 8. Namnen 1 de med patent försedda agentor, fullmäktige för tillåtna bolag äfvensom do föregåendes underagenter skola omedelbart efter deras inregistrering hos vederbörande myndighet såväl som i årliga sammanställningar offentliggöras genom das Bundesblatt.

För personer, hvilka ieke på detta sätt officiellt angifvits, är 1 Schweiz hvarje offentliggörande (»Publikation»), som har afseende å befordring af utvandrare, förbjudet.

V.-V. 1888, Art. 20. Det är agenterna förbjudet, att i affärsrörelsen med utvandrarne använda sådana personer, hvilkas anställande icke är tillåtet af Förbundsrådet.

Likaledes är det dom förbjudet att använda cn annan firmas underagenter, äfvensom anvisare (»Zuweisern»),

D:o, Art. 21. Utan utrikesdepartementets tillstånd få underagenter icke drifva Bin affärsrörelse på annan ort än där de anmält sig hafva sitt domicil.

l):o, Art. 11. Bet är agenterna och undorngcntcrna förbjudet att förleda till utvandring eller att drifva sin affärsrörelse under omkringresande i landet.

B.-G. 1888, Art. 9. Agenterna och nnderagenterna skola föra ett inbnndet och pagineradt register öfver sina afslutadc utvandrarkontrakt samt inbundnaoch paginerade kopicböcker öfver sin korrespondens. De förra Sro förpliktigade att lämna Förbnndsrådet alla af detta begärda meddelanden öfver dessa kontrakt såväl som Blvcr deras förhållande till ntliindska ångbåtsbolag.

Dessutom liar Förbundsrådet Båväl som vederbörande kantouala myndighet vid cn livar tid rätt att taga kännedom om aftärsregistret samt agenternas och nnderagcntcrnas alla öfriga böcker oeh skrifvclser.

De liärmedelst införda, i föregående författningar icke förekommande, bestämmelser äro a) föreskrift om offentliggörande af lagliga agenters och underagenters namn o. s. v.; b) förbud för agenterna att i sin affilrsrörelse använda sig af några andra personer än de, till hvilkas anställande de hafva erhållit lagligt tillstånd;

c) förbud särskildt mot användande af anvisare vid järnvägsstationer o. s. v.;

d) den lokala begränsningen af underagenternas affärsrörelse; e) förbud för agenterna och nnderagentorna att drifva sin affärsrörelse under omkringresande; f) föreskrift om register öfver afslutade utvandrarkontrakt och kopieböcker öfver agenternas och underagenternas korrespondens; g) rätt för vederbörande myndigheter att taga del af dessas alla affärshandlingar.

Rörande den allmänna frågan om emigrantvärfning är vidare stadgadt:

B.-G. 1888, Art. 10. Personer, bolag eller agenturer, hvilka i någon egenskap, hvilken den vara må, representera ett kolonisationBföretag, hafva att anmäla detta för Förbundsrådet och gifva detta fullständiga upplysningar om företaget.

FörbuudBrådct äger att i hvarjo särskildt fall afgöra, huruvida och under hvilka villkor cnskildo, bolag eller agenturer kunna erhålla tillstånd att representera ett kolonisationsförctag.

B.-B. 12 febr. 1889. Ingen får befatta sig med ett kolonisationsföretag, som har till ändamål kolonisation af cn enstaka koloni eller hela landområden, utan att hafva gifvit Förbundsrådet fullständiga upplysningar om företaget. Särskildt skall en ingående redogörelse lämnas för de förpliktelser gentemot företagarne som åligga de utvandrare, hvilka äro afsedda att engageras, äfvensom ioretagarnes erbjudna villkor.

Såväl offentliggöranden som meddelanden af upplysningar i propaganda-ändamål öfver af Förbundsrådet ickc såsom tillåtna erkända kolonfcations-företag äro förbjudna.

B.-G. 1888, Art. 12. Utvnndraragentcrna såväl som kolonisationsbolagcn äro förbjudna att afsluta kontrakt, enligt hvilka dc förpliktiga sig att leverera ett visst antal personer åt ångbåtsbolag, kolonisations- och andra företag eller regeringsmyndigheter.

B.-B. 12 febr. 1889. Utan Förbundsrådets tillstånd får intet utvandrarkontrakt afslutas ined personer, åt. hvilka resekostnaderna helt och hållet eller delvis förskotterats eller betalats af utländska bolag, regeringar, institut eller företog.

I):o. Annonser i allmänna tidningar eller audra pnblikationcr af hvad slag do vara må (bulletiner och liknande), hvilka innehålla löften om rese-förskott, äro förbjudna. Personer, som bryta häremot, skola i enlighet med Art. 19 af B.-G. 1888 öfvcrlämnas åt de kantonala domstolarna.Det framgår häraf, att emigrantvärfning från såväl lagliga ut-vand rarheford rares som andra personers sida är förbjuden, såvida icke Förbundsrådet efter erhållna noggranna upplysningar i hvarje särskildt fall lämnat tillstånd härtill.

Tyska rikot. Som anmärkts, får utvandrarbefordringen uteslutande förmedlas dels af utvandringsföretagarne samt deras ställföreträdare, dels af de förras agenter. Den ät en företagare meddelade koncession berättigar denne till affärsrörelse inom hela riksområdet; dock måste han, då det icke enbart är fråga om meddelande på förfrågningar af upplysningar, eller offentliggörande af befordrings-lägenheter och befordringsvillkor, vid affärsrörelse utom den kommun, där hans firma är domicilerad, och de kommuner, där eventuella filialer finnas, uteslutande använda sig af sina tillåtna agenter (G. 1897, § 8). Det är vidare anmärkt, att det är agenten förbjudet att drifva utvandringsaffärer såväl för andras än de i tillståndsbevi-set angifne företagarnas som för egen räkning (§ l(>) äfvensom i filialer, genom ställföreträdare eller under omkringresande (§ 17). Vid meddelande af tillstånd för agent att uppträda inom visst distrikt skall dessutom dettas behof af en sådan agent tagas i noggrannt öfvervägande (§ 13).

Förutom dessa allmänna bestämmelser är rörande utvandrar-befordrarnes affärsrörelse särskildt stadgadt:

(B. 14 mars 1898). § 1. Förctagarnc skola föra förteckning öfver befordrade ntvandrarc efter särskildt fastställdt formulär. § 2. Af denna förteckning skall senast dagen föro hvarje utvaudrarfartygs afgång tillställas utvaudrings-myndighetcn två kopior. § 3. Rikskoinmissaricn för utvandringsväsendet har rätt att när som helst taga del af skeppshandlingarna. §§ 4—15 handla om redarens skyldigheter i afseende å utvandrarkontrakten, hvarom i nästa afsnitt §§ 16—22 gifva närmare bestämmelser rörande agenternas verksamhet. Till hvarje utvandrare

(familjeöfvcrhufvud), för hvilken agenten förmedlar kontrakt, skall ett mottagningsbevis (Empfangschcin) med visst innehåll och efter visst fastställdt formulär utställas. Mönstret till formuläret skall vara detsamma för alla agenter. Formulären skola innehållas med fortlöpande nummer i inbundna pagincradc böcker, hvilka på första sidan skola hafva polismyndighetens attestcring öfver det antal sidor, de innehålla. I dessa böckar skola jämte formuläret för hvart och ett mottagningsbevis tinuas ytterligare två likalydandc formulär i och för afskrift af beviset, på sådant sätt, att beviset och cn af-skrift af detsamma kunna urtagas utan att skada boken. Agenten skall, då han ifyller formuläret för ett mottagningsbevis, på enahanda sätt ifylla de båda motsvarande formulären. Mottagningsbeviset skall han lämna utvandraren: af afskrifterna skall en öfversändas till företagaren, under det att den andra jämte boken förblifver i agentens händer. — Om agenten själf af slutar kontrakt (i företagarens namn), skall han ntfylla och underteckna detsamma. — De högre provinsmyndigheterna knnna föreskrifva, att agenterna före afslutan-det eller förmedlandet af utvand rarkontrakt skola inom en viss bestämd tid göra anmälan därom till viss myndighet.Härtill kommer ytterligare: § 23. Företagarne skola noga meddela sina agenter (utländska företagare iifvi'n sina fnllmiiktigc) biljettpriset, för utvandrar-befordringen. Fullmäktige och agenter äro förbjudna att beräkna ott högro pris än det af företagaren fastställda. § 24. Företagarne skola kopiera Bina till agenterna och utvandrarne aflåtna skrifvelser. Samma bestämmelse gäller för agontcrua med afseende å af dem till företagarne och utvandrarne aflåtna skrifvelser. Denna skriftväxling m. m. skall bevaras 1 tre år och till enhvar tid stå till vissa myndigheters förfogande.

Genom dessa bestämmelser möjliggöres en ingående kontroll öfver utvandrarbefordrarnes samtliga affärstransaktioner. Med afseende å deras affärsrörelse tillkommer ytterligare följande bestämmelse:

(D:o.) § 25. De högre förvaltningsmyndigheterna Hro befogade att förbjuda företagarne oeh agenterna att skylta för sin affärsrfirelso genom plakat på offentliga platser; detta antingen för nämnda myndighets hela förvaltningsområde eller för vissa delar af detsamma.

I annonsor, prospekt oeh cirknlär måste städse den väg uttryckligen och noggrannt betecknas, på hvilken utvandrarne skola befordras; om ombyte af fartyg skall äga rum, måste detta likaledes angifvas.

Hvad åter beträffar den vidsträcktare frågan om emigrantvärfning i allmänhet, stadgas endast som följer i rikslagens afd. VIII, Straffbestämmelser:

§ 45. Den som utan det i §§ 1 och 11 stadgade tillstånd bedrifver befordring af utvandrare cllcr yrkesmässigt medverkar vid sådan rörelse, straffas med fängelse intill ett år och med böter intill sextusen mark eller med ettdera af dessa straff.

Samma straff drabbar den, som gör affärer med (>aieh 7.um Geschäft macht>) att värfva i och för utvandring.

Italien. Bet är tidigare redogjordt för den allmänna frågan, hur utvandrarbefordringen är reglerad. Ingen äger (L. 1901, Art. 13) rättighet att värfva eller taga handpenning af utvandrare, att borttinga eller sälja biljetter, om han ieke erhållit vederbörligt patent såsom utvandrarbefordrare (redare). All verksamhet i afseende å utvandrar-befordiringen skall uteslutande ske genom dessa och deras representanter (ombud) samt de kommunala utvandringskommittéerna.1 Redarne äga att utöfva sin verksamhet inom hela riksområdet; i afseende å representanternas antal, verksamhetsområden o. s. v. är i lagen intet stadgadt, utan är afgörandet af dessa frågor lagdt i vederbörande utvandringsmyndighets händer. I afseende å utvandrarbefordrarnes affärsrörelse samt emigrantvärfning i allmänhet är vidare stadgadt:

(L. 1901) Art. 17. Det är förbjudet för redare eller hans representant att locka till utvandring.I enlighet med förordnando i § 416 strafflagen skall enhvar, som med kungörelser, cirkulär eller meddelanden angående emigrationen offentliggör medvetet osanna underrättelser oller anvisningar eller inom riket sprider i utlandet tr.vckta underrättelser eller anvisningar af sidan art, straffas med »traffarbete intill sex månader och med böter af högst 1,000 lire.

Cirkulär och tillkännagifvanden af hvilket slag som helst, som göras af redaren, skola angifva: fartygens dräktighet brutto och netto; deras hastighet; uppgift pä hamnar som anlöpas samt meddelande om hurn lång tid

hela resan kommer att taga.

Genoin detta dels förbjudes all emigrantvärfning från de lagliga utvandrarbefordrarnes sida, dels förbjudes emigrantvärfning medelst medvetet osanna uppgifter från enhvar persons sida. Om emigrantvärfning är ytterligare stadgadt;

(L. 1901) Art. 18. Utrikesministern kan i samråd med inrikesministern med föreläggande af särskilda villkor tillåta, att en enskild person värfvar uteslutande för egen räkning det antal porsoner, som han behöfver för utförande af ett bestämdt arbete i utlandet eller för ett kolonisationstöretag, tillåtet af lagarna i det land, där det skall företagas; för såvidt denna enskilda person, dä dot är fråga om emigration till do i Art. 6 nämnda länderna,' begagnar sig i och för transporten af en bemyndigad redares åtgörande och denne betalar den i Art. 28 föreskrifna afgiften.®

I samband härmed erinras om (jfr VII),3 att enligt Art. 13 redarne, utom sitt patent, skola hafva ett särskildt tillstånd af Utvandringskommissariatet, försedt med tillbörliga garantier, då det är fråga om utvandrare med fri resa eller till hvilkas resa understöd lämnats eller hvilka på något sätt åtnjuta några förmåner eller blifvit värfvade.

Under vissa villkor och med särskildt tillstånd kan sålunda emigrantvärfning få bedrifvas af vissa personer, hvilka emellertid i sådant fall måste stå helt och hållet utanför befordringen. Denna skall äfven i sådant fall ske genom de lagliga expedienterna enligt fastställda former och under fastställda skyddsbestämmelser, hvar-jämte dessa expedienter vid fall af ofvanstående art skola hafva ytterligare särskildt tillstånd.

Tilläggas bör, att den italienska lagen i sin första hufvudafdel-ning »om emigrationen i allmänhet» gifver en rad för speciella italienska förhållanden afsedda, stränga straffbestämmelser gentemot värfhing af minderåriga. Dessa, som stå utan sammanhang med de nyss refererade öfriga bestämmelser om emigrantvärfning, lyda sålunda:

Art. 2. De, som värfva, medföra eller skicka till utlaudet minderåriga nnder 15 åre ålder i och för arbete, utan att dessa underkastats läkarbesiktning och äro fiirsedda med sådan bok från borgmästaren, hvarom stadgas i Art. 3 af reglementet om minderåriges arbete af den 17 sept. 1886, skola straffas med böter till belopp, som bestämmes i Art. 4 af förordningen den 11 febr. 1886, N:r 3657.

Art. 3. Den, som värfvar eller emottager i sin vård inom riket en eller flera minderåriga under 15 års ålder, afsedda att användas i utlandet, vare sigtill kringvandrande yrken eller till sådana yrken, hvilka i reglementet an-gifvas såsom hälsovådliga, akola straffas med straffarbete i högst sex månader och med böter af 100 till 500 lire. Samma straff drabbar den, som medför eller skickar till utlandet eller öfverlämnar till tredje person att af honom föras till ntlandet sådana minderåriga under 15 års ålder, i syfte att använda dem på det sätt, som är angifvet i första punkten af denna artikel. I sådant fall skall förmyndare fråntagas sitt förmyndareskap och fader sin fädernemyndighet.

Samma föreskrifter tillämpas på den, som lockar minderårig kvinna att utvandra för att förleda henne till prostitution.

Ungern. Som tidigare omnämnts, förmedlas utvandrarbefordringen dels af de ansvariga transportföretagarne och deras ställföreträdare, dels af de föregåendes fullmäktige. Fullmäktig får endast personligen utöfva sin verksamhet och hvarken han eller hans anhöriga eller biträden få afsluta utvandrarkontrakt för en annan företagares än hufvtidmannen eller för egen räkning. Transportföretagare kan erhålla tillstånd att utöfva sin verksamhet inom hela riksområdet; fullmäktig får endast utöfva sin verksamhet inom ett visst munieipium eller vissa municipier. Inom samma municipium får blott en fullmäktig för samma hufvudman vara verksam.

Förutom dessa allmänna bestämmelser äro detaljbestämmelser utfärdade för transportföretagarnes oeh deras fullmäktiges affärsrörelse, i Z.-V. 1904, §§ 13—18 och 26—31. Da de emellertid äro af samma art som de, hvilka ofvan för Tyska rikets vidkommande äro refererade, torde de icke här beköfva refereras. 1 afseende å värfning af emigranter från ofvannämnda personers sida är emellertid dessutom följande särskildt stadgadt:

(G.-A. 1903, § 20. Z.-V. 1004, § 28). Fullmäktigen får offentliggöra eller försända till personer, hvilka frivilligt vända sig till honom, meddelanden, hvilka hafva afseende 1 reseplan, kost oeh resepris. Det Hr honom emellertid liksom hvarje annan person förbjudet att offentliggöra eller försända till enskilda uppmaningar eller kungörelser ntöfver de ofvannämnda, hvilka hafva afseende å utvandringen: det är vidare förbjudet att muntligen el ier skriftligen förleda eller uppegga till utvandring, att g å från hus till hus samt att fordra eller taga af utvandrarne någon som helst afgift eller ersättning förutom rese-priset äfvensom att lämna förskott åt utvandrarne.

Detta förbud sträcker sig till hvarje fullmäktigens biträde, och skulle ofvannämnda handling detta till trots begås af ett sådant biträde, är fullmäktigen i hvarje afseende privaträttsligt ansvarig härför.

Hvad åter beträffar emigrantvärfning i allmänhet, är på följande sätt stadgadt i liufvudlagens afd. VI, Straffbestämmelser:

§ 46. Den, som utan dot i §§ 7, 13 och lf> stadgade tillstånd befattar sig med befordring nf ntvandraro eller förmedling af sådan, begår en förseelse och strafFas med fängelse intill två månader och med böter intill 600 (nngcrska) kronor.De bref, trycksaker och biljetter, hvilka en sådan utan tillstånd uppträdande transportföretagare eller fullmäktig har afsäudt. skola af vederbörande myndighet beslagtagas och konfiskeras.

§ 47. Den som offentligen i cn församling uppmanar till utvandring, vare sig genom tal ellor genom spridande eller offentligt utställande af trycksak eller skrift, straffas med fängelse intill två månader och med böter intill 600 (ungerska) kronor.

§ 48. Den person begår en förseelse och straffas med fiiugelse intill två månader och böter intill 000 (ungerska) kronor, hvilken genom tidningspressen offentliggör kungörelser och meddelanden, hvilka hafva afseende å utvandringen, för cn sådan företagares eller fullmäktiges räkning, som icke erhållit inrikesministerns tillstånd.

Spanien. Det är tidigare redogjordt för det sätt, hvarpå utvandrarbefordringen genom den nyaste lagen är ordnad. Den skall (L. 1907, Art. 22) förmedlas uteslutande af fartygsägarne eller redarne eller dessas sysslomän inom Spanien samt af de förras kon-signatörer. Det tillägges uttryckligen (Art. 34), att emigrantagen-turer i vanlig oeh förut förekommande mening hädanefter äro förbjudna. De koneessionerade redarne kunna utöfva sin verksamhet inom hela riksområdet; i afseende å konsignatörernas antal, verksamhetsområden o. s. v, är i lagen ingenting uttryckligen stadgadt, men genom den vidlyftiga apparat för utvandringens öfvervakande, som genom lagen skapats, torde dessa frågor underkastas noggrann granskning af vederbörande myndigheter.

I afseende å redarnes och konsignatörernas affärsverksamhet (publicerande af deras namn; organisationen af deras bokföring och vissa talongböckers uppläggande; deras skyldighet att upprätta vissa förteckningar öfver utvandrarna m. m.) föreskrifves i utvandringslagens Art. 24, 25, 29, 3(1 och 41 äfvensom i särskildt, i anslutning till lagen förberedt reglemente. Dessa bestämmelser, som i hufvud-

sak äro af samma art som de i Schweiz och Tyska riket gällande,

torde icke här behöfva refereras.

I afseende å emigrantvärfning är närmare stadgadt:

Art. 33. Värfning af emigranter och propaganda för att Ska emigrationen förbjudes.

Annonser och anslag, som fartygsägare eller redare och kousignatörer pnb-licera angående cmigrantbefordran, böra endast innehålla uppgifter om fartygens afgång från och ankomst till hamnarna, platsor som angöras under resan samt rcscvillkor.

Brott mot första afdclningen i denna artikel, såväl som förhållandet att ägna sig åt cm igran tagentur (värfning), straffas med enkelt fängelse i mildaste form samt dessutom genom återtagande af gifvet tillstånd, då det är fråga om

fartygsägare eller redare och konsignatörer.

Art. 55. Do straff, hvarmed strafflagen belägger bedrägeri, brott mot den allmänna hälsovården, oärlighot, bestickning med mutor, bortförando och för-därfvandc af minderåriga, förfalskning och andra bedrägerier, skola alltid till-lämpas i deras strängaste forin, då brottet står i förbindelse med emigrationen och den som däraf lidit skada är en omigrant.I afseende å den allmännare frågan om emigrantvärfning i större skala för vissa ändamål stadgas:

Art. 6. För all kollektiv utvandring till främmande länder, med afsikt att kolonisera jord eller för liknande ändamål, är särskild tillåtelse, utfärdad i ministerråd, oeftcrgiflig; detta efter förutgående utlåtande af Öfverstyrclscn fiir emigrationen, och med de garantier, som anses nödigs, oaktadt de ej äro förutsedda i denna lag.

Med kollektiv utvandring, underkastad denna artikels bestämmelser, förstås sådan, som angår folkminskning i cn trakt, stad, by oller församling.

Österrike. I »Gesetz vom 21 Jänner 1807, womit strafrecht-liche Bestimmungen in Bezug auf das Betreiben der Auswanderungs-gesckäfte erlassen werden» är stadgadt sålunda:

§ 1. Den som ntan vederbörande myndighets tillstånd bedrifver oller förmedlar utvandringsaffiircr, eller vid dessa, äfven om do äro tillåtna, brvter mot därom gällande förordningar, gör sig skyldig till förseelse och straffas med fängelse från åtta dagar till sex månader.

§ 2. Den som förleder andra till utvandring genom förespeglandc af falska förhållandon eller genom andra svekfulla medel, gör sig skyldig till brott och straffas med strängt fängelse från sex månader intill två år, hvartlll kunna komma böter intill 2,000 floriner.

I fall af försvårande omständigheter dömes till fängelse intill tre år, hvartlll knnna komina böter intill 4,000 floriner.

Tilläggas bör, att i det österrikiska lagförslaget af år 1905 afsikten var att i särskilda lagafdelningar reglera å ena sidan värf-ning af utvandrare ocb kontraherande med dem om arbete i utlandet, å den andra sidan befordring af utvandrare till transoceanska länder. Det förstnämnda skulle med vissa garantier vara tillätet, dock endast på uppdrag af arbetsledare för egna företags räkning; de personer, som yrkesmässigt vilja uppträda såsom kommissionärer för sådana arbetsledare, skulle förpliktigas till koncession, ställande af säkerhet m. m. och underkasta sig andra noggranna kontrollbestämmelser (af liknande art som de, hvilka för Sveriges vidkommande äro träffade i K. F. den 28 november 1884). Utvandrarbefordrare åter skulle jämte sina fullmäktige och biträden underkastas lagstiftning af liknande art som i andra stater. Värfning af utvandrare skulle med särskildt tillstånd kunna ske äfven för företag i transoceanska länder, i hvilket fall, då ingen bestämmelse synes hafva varit afsedd mot koncessions af båda slagen meddelande till en och samma person, det kunde förutses inträffa, att samma person blefve såväl laglig utvandrarbefordrare som laglig värfvare.

Förelaget ifråga tillvann sig, såsom omnämnts, icke deputeradekammarens bifall.Sammanfattas de härstädes refererade bestämmelserna om ut-vandrarbefordrares affärsrörelse och om emigrantvärfning, så framgår följande.

A) Lagstiftningens första uppgift är att skapa cn viss laglig teknik för utvandrarnes befordran, som icke kan kringgås, och som utesluter all på personlig vinst beräknad värfning af kunder från de lagliga utvandrarbefordrarnes sida. Dess andra uppgift är att antingen förbjuda all värfning, äfven frän andra personers än dessas sida, eller att inskränka denna värfning till vissa fall och vissa bestämda, af statsmyndigheterna tillåtna och kontrollerade former.

B) För det första ändamålet stadgas i alla stater, att all befordring af utvandrare skall ske genom vissa koncessionerade eller eljest tillåtna expedienters och dessas tillåtna medhjälpares förmedling. I de stater, där emigrantvärfning under vissa förhållanden kan tillåtas vissa personer, är (jfr den italienska lagen) ett förtydligande härutinnan ändamålsenligt, nämligen så, att lagliga emigrant-värfvare under inga omständigheter samtidigt få vara emigrant-befordrare. De kunna tillåtas att värfva och kontrahera om arbete med vissa utvandrare, men dessa skola befordras utan sammanhang därmed af laglig expedient. Synpunkten härvid är

påtagligen, att ingen expedient, hvilken af hvarje person, som han befordrar, drager cn privatekonomisk vinst, bör tillåtas vara intresserad i värfnings-företag.

C) Det problem, huru från de sålunda tillåtna utvandrar-oefordrarnes sida värfning af hvad slag som helst skall omöjliggöras, bör sålunda i alla stater hafva samma betydelse, hvilken ställning deras författningar än intaga till emigrantvärfning i allmänhet. Det måste fördenskull, oafsedt de i dessa länder förhärskande åsikter om emigrantvärfnings laglighet, anses, att de engelska, franska, belgiska, nederländska, danska samt äfven norska oeh svenska författningarna äro i föreliggande punkt bristfälliga, ehvad de (såsom de franska, belgiska och nederländska) öfverhufvud sakna alla bestämmelser i detta hänseende, eller de (såsom de engelska, danska, norska och svenska) inskränka sig till vissa allmänna förbud mot värfning eller vissa slag af värfning, utan att på samma gång på ett sådant sätt reglera utvandrarbefordringens teknik, att dessa förbud kunna i praktiken bringas till efterlefnad.

Man kan nämligen såsom resultat af alla staters erfarenhet i denna punkt fastslå, att enbart allmänna förbud för utvandringsiormed-larne att »locka till utvandring», »på ett påträngande sätt erbjuda någon sina tjänster» o. s. v. hafva ringa värde. De mellanhafvanden mellan en affärsman och hans kunder, hvilka här afses, äro af den personliga och svårkontrollerade art, att man med svårighet på grund af en dylik allmän bestämmelse kan väcka ett åtal och skaffa bevis,som kunna leda till en bestraffningsåtgärd. Utvandrarbefordringen måste, för att lagstiftningen härntinnan skall blifva effektiv, på ett annorlunda och mera ingående sätt regleras.

De principer, hvilka i de nyare utvandringsförfattningama, för detta ändamål följts, äro följande D)—H):

D) Alla andra ansvariga företagare vid utvandrarbefordringen än sådana, som själfva äro redare, äro förbjudna. Detta är (jfr afsnitt VII samt den allmänna öfversikten) den viktigaste tekniska egendomligheten i den njrare utvandringslagstiftningen. Genom denna anordning lägges det sammanlagda privaträttsliga ansvaret (Italien, Ungern) eller liufvudparten af detsamma (Tyska riket, Spanien) pa personer eller bolag, för hvilka sådana utomordentliga intressen sättas på spel genom en återtagen koncession och äfven blott genom ett offentligt brännmärkande, att öfverträdelser af författningarna med mindre sannolikhet kunna antagas blifva riskerade. Dessutom måste för en redare, hvilkens affärsvinst icke i likhet med en annan utvandringsföretagares sammansättes af provisioner på afslutade kontrakt, affärsrörelsens stora omfång göra frestelsen till värfning mindre stor. Slutligen äro redarne och rederibolagens chefer i regel personer med annan samhällsställning än mängden af s. k. utvandraragen-ter och kunna antagas uppfylla högre anspråk med afseende å personliga kvalifikationer och lämplighet såsom utvandrarbefordrare.

E) De agenter (underagenter, ombud), äfvensom alla andra personer i in- och utlandet, hvilka en företagare använder såsom medhjälpare vid utvandrarbefordringen, skola ovillkorligen stå i privat-rättsligt sysslomansförhållande till honom, så att de hafva skriftlig fullmakt af honom och äro uttryckligen förbjudna att förbereda eller afsluta kontrakt vare sig för egen eller för någon annans än hnfvnd-mannen räkning.

E) Företagaren skall vara civil- och straffrättsligt ansvarig for alla sådana medhjälpares i in- och utlandet åtgärder med afseende å befordringen. I detta afseende stå dock de tyska och spanska lagarna, hvad beträffar inrikes agenter, på en afvikande ståndpunkt.

G) Vid tillstånds meddelande för agenter skall en inrikes spe-cialiseringsprincip följas. Agentens verksamhetsområde skall vara noggrannt begränsadt. Inom ett och samma distrikt få under inga omständigheter finnas flera än en agent för samma företagare. Inom ett visst distrikt får ej heller agent tillåtas uppträda, äfven om han i öfrigt uppfyller och ställt sig till efterrättelse lagens alla fordringar, såframt intet behof förefinnes af hans verksamhet. I afseende å de synpunkter, som härvid böra göras gällande,kunna inga allmänna principer uppställas. Det är blott mod afseende å svenska förhållanden att påpeka, att ombud, hvilka icke afsluta kontrakt för sin hufvndmans räkning och icke kunna gifva några för ut-vandraren behöfiiga upplysningar utöfver dém, som denne i regel inhämtar genom direkt korrespondens med hnfvudmannen, hafva ringa berättigande.

H) För agenten hör stadgas, att han icke får drifva sin affär genom någon annan person, vare sig ställföreträdare

eller biträde, ieke heller i filialer, samt slutligen, hvilket är en afgörande bestämmelse, icke under omkringresande. Genom dessa bestämmelser åstadkommes, att han kan träda i muntlig förbindelse endast med de personer, hvilka uppsöka honom å hans kontor.

Fullständigas dessa bestämmelser med förbud för agenten att träda i skriftväxling med allmänheten annat än efter inkomna förfrågningar samt förbud mot att tillsända allmänheten, eller genom pressen eller på annat sätt offentliggöra, meddelanden utöfver sådana, som hafva afseende enbart å befordringen, så är härigenom praktiskt taget all värfning från agentens sida utesluten.

Det bör nämligen påpekas, att hvad som försiggår under samspråk mellan agenten oeh hans kunder icke kan konstateras, med mindre en polisman ständigt är agenten följaktig. Detta visar tydligt nog den praktiska värdelösheten hos allmänna förbud af den art, som ofvan C) anmärkts. Med de här omnämnda bestämmelserna afses icke heller att kontrollera hvad som yttras dem emellan, men flå agentens affärsrörelse ordnas så som nämnts, betyder detta mindre. De personer, som själfmant uppsöka agenten på hans kontor, hafva ieke fått incitament att resa genom honom, och faran för uppeggelse vid kontorsdisken betyder föga.

I) De i D)—H) refererade anordningar vid utvandrarbefordring böra, som nämnts, för alla stater vara önskvärda, huru de i öfrigt ställa sig till frågan om emigrantvärfning. Hvad denna i dess allmänhet beträffar, äro de moderna rättsuppfattningarna visserligen divergerande. Man kan såsom allmänt antagen anse uppfattningen, att värfning genom medvetet osanna uppgifter är brottslig. Värfning åter genom med verkligheten öfverensstämmande uppgifter anses icke i alla gängse rättsåskådningar brottslig.1

Såsom fullt berättigadt "kan man fördenskull anse ett lagstadgande, som förbjuder och med frihetsstraff och böter belägger

emigrantvärfning genom medvetet osanna uppgifter. Det torde knappast behöfva på nytt framhållas, att detta förbud icke (såsom i de danska, norska och svenska författningarna) bör enbart sträcka sig till utvandrarbefordrarne, utan bör gälla enhvar person. Utvandrar-befordrarne böra, som nämnts, förbjudas hvilken som helst värfning,

äfven med sanna uppgifter. Om de värfva med sauna uppgifter, böra

de mista sin koncession; om de värfva med osanna uppgifter, böra

1 Jfr disknssionen Sfver emigrationen inom 1'Institut de droit International den 1 8ept. lbi)7 (Annuairo 1907, sid. 271).de utöfver detta ställas till kriminellt ansvar enligt den allmänna värfningsparagraf, hvars införande framhållits som önskvärd. — En straffparagraf mot bedräglig värfning bör hafva den i England, Italien eller Österrike gifna allmänna form.

Till den fråga åter, huruvida äfven värfning med sanna uppgifter principiellt sedt och under alla förhållanden är brottslig, ställa sig de i denna redogörelse afhandlade staters nutida lagstiftningar, med undantag af Tyska rikets, Ungerns och Spaniens, nekande. Endast i Tyska riket, Ungern och Spanien belägges, såsom ofvan framgått, emigrantvärfning öfverhufvud och i alla former med kriminellt ansvar samt sättes icke i fråga möjligheten af koncession till emigrantvärfning under vissa villkor och för vissa ändamål.

Äfven om emellertid lagstiftningen icke ställer sig på den tyska, ungerska och spanska ståndpunkten, är det dess ovillkorliga plikt att *reglera den emigrantvärfning, som den icke anser vara brottslig.* Det är ingen följd af åskådningen om sanningsenlig värfnings berättigande, att denna tillåtes förekomma, utan att anmälan därom göres och vederbörligt tillstånd inväntas. Det är, i anseende till den såväl för staten som för utvandrarne utomordentligt viktiga frågan, erforderligt, att värfning i hvilken som helst form får ske först efter därtill af högsta myndighet meddeladt tillstånd och sedan de uppgifter pröfvats och befunnits riktiga, hvaraf värfvaren begagnar sig. Under dessa villkor kan värfning enligt schweizisk och italiensk lag i vissa fall få förekomma.

I anslutning härtill bör enhvar, hvilken *utan tillstånd,* på hvilket som helst sätt, för egen eller annans räkning, yrkesmässigt bedrifver emigrantvärfning, kunna straffas på liknande eller än hårdare sätt än den, hvilken utan

tillstånd bedrifver emigrantbefordran. Om denna värfning dessutom befinnes vara af bedräglig art, bör den skyldige utöfver detta kunna dömas till frihetsstraff enligt bestämmelsen om bedräglig värfning.

Den slutliga fråga åter, i hvilken utsträckning nämnda tillstånd till emigrantvärfning skall beviljas och icke beviljas, är en uppgift för hvarje särskild stats praktiska utvandringspolitik att afgöra, och bör läggas i högsta myndighets händer. Se i öfrigt den allmänna öfversikten.

XI. Rättsförhållandet mellan den ansvarige utvandrarbefordraren och utvandrarne. Utvandrarkontrakten.

Rättsförhållandet mellan den för transporten ansvarige utvandrarexpedienten samt utvandrarne är i alla nutida ntvandringsförfattningar underkastadt ingående bestämmelser. I afseende härå anmärkes följande. de utöfver detta ställas till kriminellt ansvar enligt den allmänna värfningsparagraf, hvars införande framhållits som önskvärd. — En straffparagraf mot bedräglig värfning bör hafva den i England, Italien eller Österrike gifna allmänna form.

Till den fråga åter, huruvida äfven värfning med sanna uppgifter principiellt sedt och under alla förhållanden är brottslig, ställa sig de i denna redogörelse afhandlade staters nutida lagstiftningar, med undantag af Tyska rikets, Ungerns och Spaniens, nekande. Endast i Tyska riket, Ungern och Spanien belägges, såsom ofvan framgått, emigrantvärfning öfverhufvud och i alla former med kriminellt ansvar samt sättes icke i fråga möjligheten af koncession till emigrantvärfning under vissa villkor och för vissa ändamål.

Äfven om emellertid lagstiftningen icke ställer sig på den tyska, ungerska och spanska ståndpunkten, är det dess ovillkorliga plikt att *reglera den emigrantvärfning, som den icke anser vara brottslig.* Det är ingen följd af åskådningen om sanningsenlig värfnings berättigande, att denna tillåtes förekomma, utan att anmälan därom göres och vederbörligt tillstånd inväntas. Det är, i anseende till den såväl för staten som för utvandrarne utomordentligt viktiga frågan, erforderligt, att värfning i hvilken som helst form får ske först efter därtill af högsta myndighet meddeladt tillstånd och sedan de uppgifter pröfvats och befunnits riktiga, hvaraf värfvaren begagnar sig. Under dessa villkor kan värfning enligt schweizisk och italiensk lag i vissa fall få förekomma.

I anslutning härtill bör enhvar, hvilken *utan tillstånd,* på hvilket som helst sätt, för egen eller annans räkning, yrkesmässigt bedrifver emigrantvärfning, kunna straffas på liknande eller än hårdare sätt än den, hvilken utan tillstånd bedrifver emigrantbefordran. Om denna värfning dessutom befinnes vara af bedräglig art, bör den skyldige utöfver detta kunna dömas till frihetsstraff enligt bestämmelsen om bedräglig värfning.

Den slutliga fråga åter, i hvilken utsträckning nämnda tillstånd till emigrantvärfning skall beviljas och icke beviljas, är en uppgift för hvarje särskild stats praktiska utvandringspolitik att afgöra, och bör läggas i högsta myndighets händer. Se i öfrigt den allmänna öfversikten.

XI. Rättsförhållandet mellan den ansvarige utvandrarbefordraren och utvandrarne. Utvandrarkontrakten.

Rättsförhållandet mellan den för transporten ansvarige utvandrarexpedienten samt utvandrarne är i alla nutida ntvandringsförfattningar underkastadt ingående bestämmelser. I afseende härå anmärkes följande.I alla staters författningar förutsattes, att detta rättsförhållande ordnas genom mellan expedienten och utvandrarne afslutadt kontrakt, upptagande villkoren för transporten och särskildt den förres åtagna förpliktelser gentemot de senare. Icke i alla stater är emellertid uttryckligen stadgadt, att sådant kontrakt ovillkorligen skall upprättas med hvarje person, hvilken befordras af expedienten säsom utvandrare, och att det är expedienten förbjudet att på hvarje annat sätt befordra denne. Detta förbiseende kan, ifall lagstiftningen samtidigt stadgar om expedienteus

skyldigheter enbart eller hufvudsakligen i samband med stadgandena om kontraktens innehåll, medföra möjlighet till kringgående från expedientens sida af lagens mening. Detsamma kan uppenbarligen ske, ändock att lagstiftningen härutinnan är tillfredsställande, ifall dess stadgande om obligatoriskt utvandrarkontrakt icke noggrannt upprätthålles. Sålunda finner man i Norge, hvars Lov 22 Mai 18(!9 icke är i anmärkta hänseende otillfredsställande, att erfarenheter af detta slag ändock hafva nödvändiggjort förtydligande (inrikes dep:s regi. § 4): sbestämmelsen i L. 22 Mai 18G9, § 6 om att agenten skall upprätta skriftligt kontrakt med utvandraren får icke kriDggås därigenom, att personer, som äro utvandrare, expedieras som passagerare i allmänhet».

Olika staters författningar ställa sig med afseende å denna punkt sålunda:

England. (SI. Sh. A, 1894, § 320.). Om någon, med undantag af Board of Trade och personer aom handla för dess räkning ellor under dess auktoritet, cmottager penningar af någon person i och för resa såsom mellandäckspassa-gerare på något hvilket som helst fartyg eller såsom hyttpassagcrare på något utvandrarfartyg (definicradt § 2H8; jfr V),1 nfgåendo från de Brittiska öarna till någon hamn utanför Europa och icke vid Medelhafvet, skall han utställa till den betalande personen i fråga ett utvandrarkontrakt (contract tickot), undertecknadt af redaren, befraktaren eller bofälhafvaren & fartyget eller i dessas namn, samt tryckt mod tydliga och läsliga bokstäfver. Kontraktets formulär »kall hafva of Board of Trade godkänts och hafva publicerats i London Ga-zette, och alla bestämmelser, innehållna i formuläret, hvilka icke strida mot denna lag, skola eftcrlydas såsom om dc stadgats i denna lagafdclning. Frankrike. De fransk» författningarna utsäga ingenstädes uttryckligen, att utvandrarkontrakt skall upprättas. D. 9 mars—6 april 1861. Art. 5 bestäm-mor emellertid, att utvandriugsentrepreniiren skall till hvarje utvandrare, med hvilken liau träffat öfvereuskommolsc, i brist på en kopia af hans kontrakt, utställa ett personligt bevis, innehållande utvandrarens nationalitet och destinationsort samt dc fBr resan fastställda villkor. Belgien. (L. 1876, Art. 8). IItvandringsentreprenören skall till hvarje ntvandrare, som han åtager sig att befordra, utställa ett af honom undertecknadt kontrakt (contrat-conpon). Nederländerna. (W. 1861, Art. 9, 18; W. 1869, Art. 6, 12). Utvaudrings-företagarne, såväl dc, hvilka åtaga sig utvandrares befordring till främmande världsdel, som dc, hvilka åtaga sig deras befordring till europeisk genomfarta-hamn, “ikola till hvarje utvandrare, hvilkons transport de åtaga sig, öfvcrlämna

. ett af dom undertecknadt skriftligt kontrakt (verklaring). Danmark. (L. 1868,§ 8). Med enhvar ntvandrare »kall af agenten upprättas skriftligt kontrakt. Norge. (L. 18G9, §§ 6, 11.) Med enhvar ntvandrare skall agenten upprätta skriftligt kontrakt. — Redare, befraktare eller bcfälhafvare å utvandrarfartyg, hvilka befordra ntvandrare utan agent så«om mellanhand, äro underkastade samma bestämmelse. Sverige. (K. F. 1884, §§ 5, 53). Emellan agent å ena sidan och hvarje till myndig ålder kommen utvandrare, eller, å omyndigs vägnar, donnes målsman, ä andra sidan, upprättas kontrakt. — Redare eller befäl* h af vare & utvandrarfartyg, hvilka befordra utvandrare utan agent såsom mellanhand, äro underkastade samma bestämmelse. Tyska riket. (G. 1897, § 22). Utvand ringsföretngaren får befordra utvandraren endast på grund af ett förut afslutadt kontrakt (Vertrag). Sohweiz. De schweiziska författningarna utsäga ingenstädos uttryckligen, att kontrakt skall upprättas. Ungern. (G.-A. 1903, § 24). Utvandringöföretagaren får endast befordra utvandraren pä grund af ett dessförinnan afslutadt kontrakt. Italien. Den italienska lagen innehåller ingen uttrycklig bestämmclso om att koutrakt skall upprättas. Spanien. (L. 1907, Art. 35. 37). Bcfordringskontraktct skall utgöras af cn efter reglc-menteraxlt formulär tryckt biljett. Ogiltig är hvarje särskild öfverenskommelse från emigrantens sida, livarigenom han afstår fråu alla ollcr cn del af de villkor, som äro stipulerade i kontraktet.

Det framgår häraf följande två omständigheter: A) Ehuru i alla författningar upprättande af kontrakt med de resande, hvilka lagstiftningen betraktar såsom utvandrare, är påtagligen afsedt, sakna de franska, schweiziska och italienska författningarna uttryckligt stadgande härom. Med de i Schweiz och Italien inrättade omfångsrika anordningar för utvandringens öfvervakande kan visserligen antagas, att någon praktisk olägenhet häraf icke följer; eméllertid är ett uttryckligt stadgande härom lämpligt oeh torde ändamålsenligast hafva den i Tyska riket och Ungern gifna form. B) Kontraktet är obligatoriskt eller af lagstiftningen förutsatt som erforderligt endast för såvidt den resande af lagstiftningen betraktas såsom utvandrare. I afseende å olika författningars ställning härutinnan hänvisas till afsnitt V, hvaraf i förening med hvad nvss härofvan anförts framgår, att i Nederländerna,

Danmark, Norge, Sverige och Italien utvandrar-kontraktet är erforderligt endast i afseende å mellandäekspassagerare å sådana fartyg, hvilka anses såsom utvandrarfartyg; att i Frankrike. Belgien och Spanien1 det synes vara ifrågasatt i afseende ä mellandäekspassagerare å alla fartyg, som befordra till främmande världsdel destinerade passagerare; att i England kontraktet är erforderligt i afseende å mellandäekspassagerare å alla fartyg, samt dessutom i afseende å 2:dra och högre klass passagerare å sådana fartyg, som anses såsom utvandrarfartyg, allt under förutsättning, att fartygen äro destinerade till främmande världsdel; slutligen att i Tyska riket och Ungern kontraktet enligt författningarnas bok-stafliga tolkning är obligatoriskt för passagerare å alla till utrikes ort destinerade fartyg, oberoende af den klass, å hvilken de resa.

1 Försävidt icko i det iiunu ej utkomna spanska reglementet inskränkningar äro träffade.endast de hafva den afsikt med sin resa, som i lagens mening gör dem till utvandrare. Hvad sistnämnda ståndpunkt hos lagstiftningen beträffar, gäller samma anmärkning som tidigare1 gjorts i afseende ä dessa samma författningars föreskrifna koncessionsplikt för 'illa utvandrarbefordrare, nämligen att bestämmelserna i fråga I hufvndsak endast tillämpas i det omfång, som i andra länder är föreskrifvet.

Vid det lagliga ordnandet af rättsförhållandet mellan utvandrar-befordraren och utvandrarne bör iakttagas, att bestämmelserna härom införas i utvandringslagen, fristående från bestämmelserna om ut-vandrarkontraktet och dess innehåll. Visserligen kommer det förde förras rättsgiltighet på ett ut, pm de infogas i särskilda §§ i nt-vandringsföriättningen eller om de i den §, där det stadgas om utvandrar kontraktet, inryckas såsom erforderliga att i detta kontrakt innehållas. Men dels fordras härför ovillkorligen, att expedienten uttryckligen förbjudes att befordra utvandrare utan kontrakt och att detta förbud i praktiken upprätthålles, dels utesluter man med det senare tillvägagångssättet från det med författningen afseddaskydd alla andra resande än dem som lagen föreskrifver skola befordras nied utvand rarkontrakt, hvilket i vissa fall kan vara olämpligt, oeh dels är detta tillvägagångssätt praktiskt oändamålsenligt emedan ut -vandrarkontrakten i olika fall böra stadgas vara olika uppställda och affattade. Det är fördenskull ändamålsenligt att i den principala utvandringsförfattningen inrycka samtliga utvandrarbefordra-rens förpliktelser gentemot utvandrarne. samt att i anslutning därtill i särskildt reglemente stadga om utvandrarkontraktets uppställning och innehåll. 1 afseende bärå förhålla sig olika länders författningar sålunda:

England. Om redarens förpliktelser gentemot utvandrarne staddas i särskilda §§ af M. Sli. A., oeh det göres ingen uttrycklig bestämmelse om att utvandrarkontraktcn skola hafva dessa bestämmelser sig påtryckta. Da emellertid formulären till desamma (jfr ofvan) skola godkännas af Board of Trade, kan denna myndighet härutinnan göra dc föreskrifter, dcu finner ändamålsenliga. Frankrike. Om utvnndringsentreprenörernas förpliktelser stadgas i särskilda artiklar af omigrationslagcn. Några bcstiimniclser om utvandrar-kontrakten äro. åtminstone icke i kända författningar, triiflfade. Belgien. T hulvudlagen nf år 1876 än» de viktigaste af ntvaudringsentreprenörernas skyldigheter föreskrifna i särskilda artiklar. Geuom reglementet af är 1905 träffas ytterligare bestämmelser härom. Om utvandrarkontraktens uppställning och innehåll föreskrifves i särskildt sammanhang i sistnämnda reglemente. Nederländerna. Uti lagarna af år 1861 oeh år 1869 äro utvandrnrbefordrarnes skyldigheter fastställda i särskilda artiklar. Om utvandrarkontraktens innehåll föreskrifves i samma lagar i särskildt sammanhang. Danmark. 1 Lov 1868 föreskri fves icke om utvand raragentens skyldigheter på andra stallen än i samband med bestämmelserna om utvandrarkontraktens innehåll Det stadgas dessutom, med ett. undantag, blott att utvandrarkontraktcn skola innehålla vissa upplysningar rörande med transporten Fammanhängande omstiindighetor.

1 Sid. 85.

alW/07. 10Beskaffenheten af dessa' upplysningar kan ändras, oeh ytterligare regler rö-rande innehållet af kontrakten kunna förcskrifvas genom kunglig förordning. Vederbörande polismästare, som påtecknar utvandrarkontrakten. skall tillse, att de äro affattade i enlighet med dessa bestämmelser. I Regi. 1870 åter före-skrifvos vid fall of direkt befordring från danska hamnar i särskilda 0111 utvandrarbefordrarens skyldigheter gentemot utvandrarne. Norge. Den norska Lov är i ifrågavarande punkt öfverensstämmande med nyssnämnda

danska Lov 1868. Sverige. Ett par bestämmelser om utvandraragents skyldigheter äro träffade i särskilda §§ af atvandringsfärfattningen. Andra dylika äro endast föreskrifna såsom erforderliga att i utvandrarkontrakten innehållas. De flesta af de i fråga om kontraktens innehåll träffade bestämmelser äro emellertid, såsom i Danmark vid indirekt befordring samt i Norge, ickc bestämmelser om förpliktelser, utan blott bestämmelser om förpliktelse att lämna vissa upplysningar. Tyska riket. Om utvandringsföretagarnes skyldigheter stadgas i ett fullständigt sammanhang i afd. V af rikslagen. I särskild förordning stadgas i anslutning till lagen om ut vand rar kontraktens innehåll för olika slag af resor. Schweiz. Om ntvaudraragcntcnias förpliktelser stadgas delvis i särskilda artiklar af hnfvudlagen. Om utvandrarkontraktens innehåll stadgas i särskildt sammanhang, hvarvid doek ytterligare några förpliktelser i detta sammanhang tillfogas. Ungern. 1 ntvandringslagcn stadgas i särskilda om utvandrings företagarens skyldigheter. I särskild § af samma lag stadgas om utvandrarkontraktens innehåll. I särskildt reglemente stadgas närmare om utvandrarkontraktens uppställning. Italien. Om utvandringsföretagarnes skyldigheter föreskrifves i sammanhang i en rad artiklar i utvandringslagen. Om utvandrarkontraktens innehåll stadgas i anslutning härtill i särskilda reglementen. Spanien. Om utvandringsföretagarnes skyldigheter stadgas i särskilda artiklar i ntvandringslagcn. Om utvandrarkontraktens innehåll stadgas i särskild artikel i samma lag, och det föreskrifves uttryckligen att kontraktet skall hafva de förra bestämmelserna sig påtryckta.

Hftraf framgå de skiljaktigheter och inkonsekvenser, hvilka ut-vandringsförfattningarna i ifrågavarande hänseende framvisa. Rättsförhållandet mellan utvandrarbefordraren och utvandrarne är i alla författningar, utom de norska samt de fur indirekt befordring gällande danska, åtminstone i en viss grad ordnadt genom allmänna bestämmelser, utom sammanhang med föreskrifterna 0111 nt vandrar kontraktens innehåll. I Sverige och Schweiz äro emellertid bestämmelserna härutinnan splittrade pä båda ställena. I Belgien, Nederländerna, Sverige, Schweiz, Ungern och Spanien äro såväl de allmänna bestämmelserna i fråga som de särskilda om utvandrarkontraktens innehåll upptagna i hufvndförfattningen; i England och Frankrike finnas inga särskilda bestämmelser af det senare slaget; i Tyska riket och Italien innehåller hufvndförfattningen endast de allmänna st.adgandena, under det att den närmare reglementeringen af kontraktens innehåll och uppställning öfverlåtes åt specialförordningar. Det är anmärkt, att det sistnämnda torde vara ändamålsenligast.

Med denna fråga om författningarnas uppställning är den betydelsefullare frågan om omfånget af utvandrarbefordrarnes förpliktelser icke utan sammanhang. I de författningar nämligen, därföreskrifterna härom uteslutande eller delvis ske genom föreskrifterna om utvandrarkontraktens alfattning, visa de sig samtidigt vara mera summariska och mindre tillfredsställande. Det för utvandrar-kontrakten föreskrifna innehåll utgöres dels af upplysningar, dels af expedienten enligt lagen åliggande förpliktelser. Upplysningarna gälla en rad af omständigheter vid transporten, hvilka expedienten visserligen i och med kontraktet förpliktigar sig att iakttaga, men hvarom eljest icke är i utvandringsförfattningen närmare föreskrifvet. Oessa omständigheter kunna af honom i en del fall efter behag ändras, i en del fall åter, där kontraktet skall till godkännande underställas viss myndighet, om icke efter behag ändras, så dock i saknad af fasta bestämmelser och under ett mindre strängt hand-hafvande af kontrollen på allehanda sätt göras summariska och äfven tvetydiga. I de författningar, där expedientens skyldigheter i mer eller mindre grad fastställas i samband med kontraktens innehåll, visar det sig nu, att dessa »upplysningar» utgöra hnfvndinne-hållct af kontraktet, medan de verkliga, i lagen uttryckligen stadgade förpliktelserna utgöra ett fåtal. Det är fördenskull påtagligt, att i den män i den nutida lagstiftningen rättsförhållandet ifråga göres strängare och fastare, äfven såsom naturlig följd däraf expedientens samtliga skyldigheter fastställas i hufvudförfattningen, utan att göras beroende af föreskrifterna om utvandrarkontraktens formulering.

Hvad beträffar dessa här af handlade förpliktelser och i allmänhet rättsförhållandet i fråga, torde i anseende till de ifrågakommande bestämmelsernas stora antal vara ändamålsenligt att behandla dem > följd hvar för sig.

a) Förpliktelse att befordra utvandraren fram till det slutliga målet för utvandringen.

Då en utvandrare ämnar resa till en viss utomeuropeisk ut-skeppningshamn eller till en ort inne i den främmande världsdelen, Uppstår den frågan, om expedienten alltid och under alla omständigheter skall vara ovillkorligen

förpliktigad att befordra honom fram till destinationsorten. Man kan tänka sig, att expedienten endast åtager sig transporten till en viss genomfartsort i Europa, h varefter utvandraren fortsätter resan genom en annan expedients forsorg eller på annat sätt.

Denna punkt är påtagligen af betydelse ur synpunkten af det Utvandrarskydd, som med lagstiftningen afses. Alla författningar stadga äfven, att utvandrarkontrakten skola innehålla upplysninghärom. I afseende å den nederländska lagstiftningens särskilda beskaffenhet på denna punkt, se VI. Emellertid finnas inga uttryckliga förbud mot sådan endast halfvägsbefordring annat iin i den tyska rikslagen, hvilken stadgar (§ 2ä):

Kontrakt om transoeeausk befordring af utvandrare mästo omfatta befordring och fiirplägning fraia till landstigningen i den utomeuropeiska afstigninss-hamnnn. De skola omfatta ytterligare befordring oeh förpiägning från afstig-iiingshamnen fram till ntvtuidringsmälnt, fiirsåvidt detta gjorts till villkor vid lcontessions meddelande ät företagaren (§ Is.

För ett stadgande af denna art är det, om ock ieke oundgängligen nödvändigt, .sä dock lämpligt, alt vid koncessions meddelande

åt expedienten den utrikes speeialiseringssynpunkten följts (jfr VII). Är detta fallet, så är däraf en naturlig följd, att expedienten äfven förpliktigas att befordra utvandraren hela den väg som koncessionen afser. Om denna sistnämnda gäller befordring fram till en ort inne i den främmande världsdelen (hvilket i afseende a sådana kolonisations-bolag, som tillika tillåtas vara ansvariga expedienter, kan förekomma), så bör expedienten vara ovillkorligen förpliktigad att befordra utvandraren fram till denna ort.

b) Förbud mot att sålja lösa järnvägsbiljetter i destinations-

landet.

1 den europeiska utvandringens historia liafva tidigare erfarenheter gjort en bestämmelse härom önskvärd. Den återfinnes i flera nutida utvandringsförfattningar; sålunda:

Nederländerna (W. l^Gl, Art. 21). Det nr förbjudet att till emigranter, innan de uppnått den hamn, dit de äro destinerade, sälja eller utbjuda till salu transportbiljetter, afsedda för deras vidare resa.

Tyska riket (G. 1897, § 2<5). Försäljning nf biljetter ät utvandrare i oeh lor vidare befordring från en transoceansk ort är förbjuden. Detta förbud har doek ieke tillämplighet i afseende ä kontrakt, genom hvilka utvandrings-företagaren samtidigt med öfrig befordring förpliktigar sig till ytterligare befordring från den transoceanska afstigningshamnen.

Italien (L. 1901, Art. 19). Det är förbjudet för hvem det vara må förutom de af kommissariatet bemyndigade redarne att föranstalta, det emigranterna förses med järnvägsbiljetter i det land, dit de ämna sig; med undantag för det fall. att dessa samma biljetter lämnas gratis oeh skola öfverlämnas åt emigranterna vid landstigningen i det främmande landet.

c) Begreppet fram till afstigningshamnen.

På grund af i sydamerikanska hamnar tidigare förekommande missförhållanden, där utvandrarfartygen irke kunnat anltfpa kajen, utan utvandrarne måst landsättas med särskilda bätar, hvarvid utpressning af särskilda höga afgifter ägt rum. böra författningarnai stallet för uttrycket »fram till bestämmelseorten (afstigningsham-nen)» använda ett tydligare uttryck, såsom »fram till landstigningen», fram till afstigningshamnen, landstigningen därvid inberäknad», eller dylikt. Jfr tyska rikslagen § 25.

cl) Förpliktelse att under transporten sörja äfven för utvandrarnes underhåll.

Alla utvandringsförfattningar förutsätta visserligen såsom regel, att den som åtager sig utvandrares transport till främmande världsdel äfven skall åtaga sig deras underhåll under resan. De franska författningarna (jfr D. 15 mars—1(! april 1861, Art. 8) stadga dock ingen skyldighet för expedienten att göra detta; de belgiska, danska, norska och svenska utsäga endast, att upplysning om, huruvida det ena eller andra är fallet, skall innehållas i

utvandrarkontraktet. Däremot är i England (M. Sh. A. 1804, § 298), Nederländerna (W. 1861, Art. 10, 10; W. 1869, Art. Ki), Tyska riket (

e) Ombordstigningen i afgångshamnen.

Härom är i olika författningar på följande sätt stadgadt:

England (11. Sh. A. 18!>4) §§ 328. 3SSS*. (M. Sh. A. 1906) § 19. Om en mellanriäcKspassagerare på, rissa fartyg uppgjort samt betalat resekontrakt samt infunnit sig på ombordstiguingsplatsen före den i kontraktet utsatta timmen, eller, 0111 ingen timme utsatts i kontraktet, före den filr ombordstig-ningen bestämda timme, hvarom han minst 24 timmar förut erhållit underrättelse, och det inträffar, att han af någon hvilken som helst orsak (hans egen vägran, vårdslöshet eller försummelse samt vissa myndigheters ingripande undantagna) antingen li ke emottages ombord, eller icke jämte sina i kontraktet inneslutna familjemedlemmar befordras till don aftalade bestämmelseorten, vare sig med detta fartyg eller med något annat likvärdigt, som afgår inom tio dagar från den aftalado afgångsdugen riiknadt. och han ieke heller får underhåll sponnin gar på sätt som nedan stadgas (§ 329), så är han ellor å hans vägnar någon emigrations!jänsteman berättigad att återfå allt hvad han betalt i oeh för resan samt att därjämte erhålla viss ytterligare ersättning, hvarom närmare stadgas. Dessutom stadga» af hvem dessa penningar skola, utkriifvas.

Betrilffando dc nämnda underhAlhpenningarna stadgas (§ 329): om fartyget icke går till sjöss föro kl. 3 c. m. dagen efter den i kontraktet utsatta ombordstigningsdagen. så skall vederbörande (hvem denne är. stadgas närmare) betala till hvarje mcllaudäckspassagerare eller till emigrationstjänstemannen å hans vägnar underhållspenniugar. nämligen: 1 sh. 6 d. för hvar och en af de första, tio dagarna samt 3 sh. för hvar oeh cn af dc följande. Härifrångöres dock, under förutsättning att mcllandäckspassagcrarnc få stanna ombord och hespisas å fartyget, undantag, dela för de två första dagarna, dels öfver-hufvnd. om fartyget uppehälles af orsaker dem cmigrationstjänstemannen ieke anser vara att tillskrlfva redarens, befraktarens eller befälhafvarens försummelse.

§§ 307, 308. Här stadgas ytterligare vid fall af resandes återsändande i land från cmigrantfartyg på grund af omständigheter, som hafva afseende å deras hälsotillstånd. Till sådana resande skola, om do äro mellandäckspas-sagerarc. undcrhålIspenningar betalas med 1 sh. 6 d. om dagen, intill dess de tillåtas på nytt stiga ombord eller de afstå från resan eller återfått rese-afgiftcn. Härom stadgas, att om cn af dylik orsak i land ftterskickad resande på cmigrantfartyg icke afreser. skall han vara berättigad att återfå antingen hela reseafgiftcn, om han är mellandäekspassagerare, eller halfva densamma, om han är hyttpassagcrarc.

Frankrike. (L. 1860) Art. 5. Emigranterna hafva rätt att stiga ombord aftonen före den för afresan bestämda dag. Art. 7. Om fartyget icke lämnar hamnen på den i kontraktet bestämda dagen, så är den ansvarige entreprenören skyldig att åt hvarje emigrant, under hvarje uppehållsdag, betala för utgifterna i land en godtgörclse, hvars storlek bestämmes genom dekret. Om uppehållet öfverstiger tio dagar, och om entreprenören icke dessförinnan föranstaltat om emigrantens befordring med annat fartyg under de i kontraktet fastställda villkor, sä har emigranten rätt att lösgöra sig från kontraktet endast genom förklaring inför emigrationskommissaricn, utan att gå förlustig den skadeersättning, som kan komma att tillerkännas honom. Men om uppehållet förorsakas af högre makt i enlighet med hvad af cmigrationskommis-sarien konstateras och intygas, så kan emigranten icke lösgöra sig frnn kontraktet och icke heller fordra godtgörclse för vistelsen i land, under förutsättning att han på entreprenörens eller dennes ställföreträdares bekostnad logeras och bespisas i land eller ombord.

Art. 6. Hvarje emigrant, som hindras från att afresa till följd af vederbörligt bekräftad allvarlig eller sinittosam sjukdom, har rätt att få tillbakn afgiften för sin rosa. Reseafgiftcn skall likaledes återbetalas till de medlemmar af hans familj, som jämte honom stanna kvar i land.

Belgien L. 1876, Art. 6 och 5 äro resp. ordagrannt öfverensstämmande med de nyss refererade franska artiklarna 7 och 6. Genom R. l!)0.r> fixeras den i lagens Art. 6 omnämnda godtgörclse till visst belopp i penningar. Dessutom preciseras lagens bestämmelser ytterligare och tillägges (Art. 26). att rcsc-nfgift.cn helt och hållet eller delvis skall återbetalas äfven i det fall, att emigranten hindras afresa genom rftttsmyndighetcrnas ingripande.

NedeVländerna (W. 1861, Art. 11, 12, 19; W. 1869, Art. 13). Den förpliktelse som åligger företagaren (att befordra emigranterna) upphör, såvida emigranterna ickc på den bestämda dagen infinna sig ombord.

Om resan med fartyget icke företages eller afbrytcs efter faHygcts afresa, skall företagaren ombesörja logis oeh förplä^ning för emigranterna och sörja för deras befordring med ett annat fartyg. Denna förpliktelse upphör, om afbrottet eller inställandet af resan är en följd af högre makt. undantagandes i fall af sjöolycka. Om det fartyg, med hvilket transporten skall äga rum. icke är färdigt att omottaga emigranterna på den dag som är utsatt uti kontraktot, så är don ansvarige företagaren i hvarje fall förpliktigad att på sin bekostnad sörja för emigranternas logis och förplägning.

Till emigranter, hvilka enligt läkares skriftliga intyg på grund af sjukdom icke kuunat eller fått tillstånd att stiga ombord, äfvensom till alla medlemmar af deras familjer, som varit dem följaktiga till kusten, skall transport-afgiften, försåvidt den redan är crlagd, återbetalas.Danmark. Norge. Dc danska författningar, som hafva afseende å utvandrares indirekta befordring, äfvensom dc norska författningarna, ålägga, icke utvand rarbefordraron några uttryckliga förpliktelser af ifrägavarande karaktär. Bland dc upplysningar, hvilka stadgas skola innehållas i utvandrarkontraktcn. ingår emellertid upplysning om (L. 1868) >. . . det sätt, hvarpå det skall sörjas för utvandrarnes logis och underhåll på . . . algångsorten». samt (L. 1869) »huruvida det Öfvertages någon särskild förpliktelse med afseende å utvandrarens underhåll».

I det danska reglementet (1870) för den direkta befordringen från danska hamnar stadgas (§§ 30, 36, 46): Om ntvandraren eller medlem af hans familj insjuknar före afresan, skall den betalade reseafgiften med vederbörligt afdrag återbetalas till honom. Om fartyget uppehälles ut öfver den bestämda afgångs-tiden. skola passagerarna antingen underhållas ombord å fartyget eller oek på företagarens bekostnad i land förses med försvarligt logis och lika god kost, som de äro berättigade till ombord. Efter öfverenskommelse kunna de nf företagaren emottaga en daglig godtgörelso i penningar, hvnrs belopp i så fall skall angifvas i kontrakten. — Om fartygets afresa fördröjes mera än 8 dagar utöfver den i kontraktet angifna afgångstiden, skall utvandraren, om han sä önskar, vara berättigad att blifva löst från kontraktet och återfå hela det af honom betalade beloppet utan afdrag för hvad lians uppehåll under dessa dagar har kostat företagaren.

Sverige. (K. F. 1884, 7, 8). Utvandrare, hvars resa från afgäng*-

ortcn i riket utan lians eget förvällande fördröjes utöfver den i kontraktet bestämda dag. skall nndcr tiden genom agentens försorg förses med nödigt här-herge och tillräcklig kost, såvida utvandraren icke i stället åtnöjes med den ersättning i penningar, som kan erbjudas.

Insjuknar utvandrare så, att han icke utan fara för eget lif eller allmänna hälsotillståndet bland öfriga utvandrare kan vid afgångstiden afresa från riket, må han, äfvensom de medlemmar af hans familj, hvilka skolat åtfölja honom men nu vilja kyarblifva, äga att, efter nfdrag af så stort belopp, som kan anses motsvara åtnjutet härberge och underhåll under tiden, återbekomma erlngd afgift för resan.

Tyska riket. (G. 18‘.)7) $ 27. Företagaren är förpliktigad att, frän den i kontraktet bestämda afgångsdagen räknad t, utan särskild ersättning gifva utvandrarne logis och förpiägning på de for deras inskeppning eller fortsatta befordring bestämda orter, vid hvarje af dem själfva icko forvålladt dröjsmål.

§ 28. Om dröjsmålet varar längre tid än en vecka, har utvandraren, utan hinder af öfriga honom tillkommande anspråk pä ersättning enligt allmän civil lag, rätt att träda tillbaka från kontraktet och fordra återlämnande af den betalade öfverfartssuminan. § 29. Återlämnande af öfverfartssumman kan fordras äfven i det fall, att ntvandraren eller nagon honom åtföljande familjemedlem före sjöresans anträdande aflider eller påvisligen genom sjukdom eller andra utan hans förvållande förorsakade omständigheter förhindras från att anträda resan. (Detsamma gäller i afseende å kostnaderna för den fortsatta befordringen, då i sådant fall. som säges i § 26 mom. 2. förhindret inträffar i en transoeeausk landstigningshamn).

Hälften af priset for öfverresan kan återfordras, om utvandraren före resans anträdande af andra orsaker träder tillbaka från kontraktet

Schweiz. Några bestämmelser rörande rättskonflikter vid afgångsorten linnas af naturliga skäl icke. Befordrarens skyldigheter härutinnan äro inneslutna i B.-G. 1888, Art. 15 mom. /. »att han vid ... dröjsmål på resan utanutvandrarens bevisliga skuld skall sörja för dennes fullständiga förplagning oeh härbergering*.

Ungern. (G.-A. 1903, §§ 27, 28, 29). Dessa bestämmelser äro fullt öfverensstämmande med do i den tyska rikslagens §§ 27, 28, 29 innehållna, med det undantag, att utvandraren, då han af andra orsaker (jfr ofvan) träder tillbaka från kontraktet, kan återfå tre fjärdedelar af resepriset.

Italien. (L. 1901, Art. 21. 22). Vivre oeh logis för hvarje emigrant, som anländ t till i tiskeppn i liggplatsen, skola bekostas af redaren från kl. 12 middagen dagen före den dag, som i kontraktet angifves såsom dag för afresan, intill den dag da afresan iiger rom; hvilka än anledningarna till dröjs-

målet må vara.

Emigrant, som fått underrättelse om dröjsmålet, sedan han emottagit

Om dröjsmålet öfverstiger tio dagar, kan emigranten afstå frän resan, återfå reseafgiften, om denna er lagts, samt begära af den i Art. 27 nämnda skiljedomskommissionen godtgörelse for liden skada, om sä är fallet.

Reseafgift, som redan i sin helhet eller delvis erlagts af emigranten för honom själf oeh hans familj, skall återställas till honom, när han är nrstånd-satt att afresa på grund af styrkt sjukdom, drabbande honom eller någon medlem af hans familj, eller ork på grund af bantågs förseningar eller af anledningar. äfven tillfälliga, som bero pä redaren eller fartyget.

När vidare af någon anledning emigranten före fartygets afresa bryter

sitt kontrakt, äger han. efter gynnsamt utlåtande af hamnens emigrations-inspektör, att återfå hälften af resepriset; dessutom kostnaderna för vivre under den beräknade tiden för resan, om dessa ingå i resepriset.

Spanien. (L. I!H)7.).

Art. 39. Emigranten kan afstå från kontraktet, med rätt till återställandet af halfva den gjorda inbetalningen, och bör han därom meddela den person, med hvilken kontraktet blifvit uppgjord t, fem dagar före inskeppningsdagen.

I händelse af sjukdomsfall för honom själf eller någon familjemedlem, gom skall åtfölja honom, är det tillräckligt, om meddelandet om att han afstår från kontraktet göres sex timmar före inskeppningen.

Om kontraktet upphör att vara gällande på grund af emigrantens död, skall afgiften oafkortad tillfalla hans arfvingar.

Reglementet skall bestämma de med sjukdomsfall jämn ställda orsaker, som kunna förorsaka förändring af kontraktet.

Art.. 40. Om resan skulle uppskjutas af orsaker, hvarmod emigranten ej har att skalfa, skall fartygets konsignatör i vederbörande hamn till honom som skadeersättning utbetala två pesetas för hvarje försenad dag.

Härifrån äro undantagna fall af > foree majeure» samt hamn-oeh stufveri-arbe tar strejk, som hindra fartygets punktliga afgång.

Om resans uppskjutande öfverstiger femton dagar, kan emigranten annul-lera kontraktet, med rätt att återfå hvad han utbetalat, eller, om det gäller kostnadsfri befordran, mot erhällandc af betalning af omkostnaderna för återresan till utgångspunkten.

Art, 40. Om emigranten, genom försening af bantåg, som ej är en följd af »foree majeuro, anländer efter fartygets afgång, äro järnvägsbolagen skyldiga att kostnadsfritt återföra honom oeh hans gods till afgångsstationen, eller till honom utbetala två pesetas per dag, tills han erhåller ny lägenhet att Mresa. Denna sistnämnda skyldighet upphör efter femton dagars förlopp.Det framgår käraf följande:

A) I alla stater, utom i Danmark, hvad indirekt befordring beträffar, samt i Norge, stadgas uttryckligen oui expedientens förpliktelser gentemot utvandrarne på afgångsorten.

B) De därstädes uppkommande händelser knnna vara af tre slag: nit utvandraren kommer för sent till den i kontraktet utsatta tid; «tt han af orsaker, som ieke stå i sammanhang med honom själf, fördröjes på afgångsorten; att han af orsaker, som stå i sammanhang med honom själf, förhindras frän att afresa med den bestämda lägenheten.

C) Då utvandraren kommit for sent till den i kontraktet utsatta tid, har expedienten i de flesta författningar inga förpliktelser gentemot honom. 1 Italien åligger det dock expedienten att vid fall af tågförsening återbetala resepriset. (I Spanien tillkommer liknande åliggande, såsom det synes rättare, vederbörande järnvägsbolag).

I)) Då utvandraren fördröjes å afgångsorten genom omständigheter, som ej sammanhänga med honom själf, är expedienten i alla de nämnda författningarna förpliktigad att antingen sörja för hans kost och logis eller lämna honom viss ersättning i penningar. Om det förra är det uteslutande tal i de nederländska, tyska, schweiziska, ungerska oeh italienska författningarna. I de engelska, franska, belgiska, danska (direkt befordring) och svenska lämnas, ehuru på olika sätt, alternativet med penningersättning öppet. I den spanska lagen skall i vissa händelser såväl det ena som andra bestås emigranten.

Emellertid måste i ifrägavarande fall skillnad göras a) då dröjsmålet beror på omständigheter, hvaröfver den ansvarige expedienten är herre, b) dä det beror på s. k. högre makt. I alla författningarna i fråga är expedienten i båda dessa fall skyldig att antingen Ombord eller i land sörja för utvandrarnes kost oeh logis. I de engelska, franska och belgiska författningarna bortfaller emellertid i fallet b) utvandrarens i fallet a) inedgifna rätt att begära alternativ ersättning i penningar; i den spanska lagen bortfaller i sä lall hans rätt att förutom kost och logis erhålla skadeersättning i penningar.

E) I den italienska lagen kan emigranten, 0111 han redan på hemorten får underrättelse om dröjsmål af ofvannämnda slag, begära penningersättning.

F) För det fall att det ifrågavarande dröjsmålet varar öfver en 'iss tid, tillkomma i flera författningar ytterligare bestämmelser. I de franska, belgiska, danska (direkt befordring), tyska, ungerska, italienska ocli spanska författningarna stadgas nämligen, att om dröjsmålet i fräga varar öfver en viss tid (femton eller tio dagar eller en vecka), så kan emigranten lössäga sig från kontraktet och återfå deaf lionom betalade penningar, utan hinder af ofris; skadeersättning. I de danska (direkt befordring), tyska, ungerska, italienska och spanska lagarna gäller detta, vare sig dröjsmålet beror pä expedienten eller på högre makt; i de franska och belgiska blott i förra fallet. 1 den engelska lagen kan det ske. blott om inga underhållspenningar utbetalas.

G) I)å utvandraren genom orsaker, som sammanhänga med honom själf eller hans anhöriga, men hvartiU han icke har skuld (sjukdom o. s. v.), förhindras från att afresa med den bestämda lägenheten, till hvilken han i rätt tid inställt sig, sä är expedienten i de engelska, tyska, schweiziska och ungerska författningarna förpliktigad att underhålla honom till dess att han kan anträda resan med en senare lägenhet eller han lössäger sig från kontraktet. I denna händelse är expedienten vidare i alla här omnämnda författningar (den schweiziska undantagen) förpliktigad att pä begäran lösa utvandraren från kontraktet och återbetala reseafgiften, antingen helt och hållet eller med visst afdrag eller till viss del. I den spanska lagen stadgas dessutom 0111 viss tid före inskeppuingen, vid hvilken anmälan om tilI-bakaträdunde från kontraktet skall ske.

H) Oin åter utvandraren af andra än sådana nödtvungna orsaker, eller blott emedan han ångrar sig, vill före alresan träda tillbaka från kontraktet, så är han i de tyska, ungerska, italienska och spanska författningarna berättigad att återfå en viss del af de betalade resekostnaderna (hälften, tre fjärdedelar). 1 den spanska lagen skall

dock anmälan om tillbakaträdande ske viss tid före afresan.

I) l afseende ä de förutsättningar ifråga om de här af handlade fartygens och resandenas beskaffenhet m. m., hvarunder stadgandena

C)—H) gälla, hänvisas till ofvanstående utdrag ur respektive författningar.

f) Allmän bestämmelse.

Expedienten är förpliktigad att befordra utvandraren till den i kontraktet angifna ort pä den däri angifna väg. Ehuru icke

nödigt, är detta i liera författningar uttryckligen nämndt; jfr England: M. Sh. A. 1894. g 330; Frankrike: L. 18(30, Art. 8; Belgien: L.

1870, Art. 7; Nederländerna: \\r. 1861, Art. 10; Schweiz: B.-G. 1888,

Art. l.'>, mom. 1; Ungern: G.-A. 1903, § 27, mom. 1.

g) Dröjsmål och olyckshändelser under resan.

I afseende hftrå är i olika författningar på följande sätt stadgadt:

England. (M. Sh. A. 1894, §§ 331 -333). Om ett cmigrantfartyg har (ai i hamn å, de Brittiska öarna eller sodan resan begynts lidit skeppsbrotteller eljest blifvit odugligt ntt fortsätta sin tillämuade resa, och några mellandäckspassagerare förts tillbaka till hamn å de Brittiska öarnn: (b) an-löpt hamn å de Brittiska öarna i skadadt tillstånd: så skall den ansvarige expedienten inom 48 timmar afgifva till närmaste^cmigrationstjänsteman en skriftlig förklaring, förbjudande sig att inom en tid af sex veckor befordra mellandäckspaBsagernrne till bestämd ort, i fallet (a) med annat likvärdigt fartyg, i fallet (b) med det skadade fartyget repareradt. Under tiden skall lian antingen sörja för de nämnda passagerarnas logis och förpiägning eller gifva dem föreskrifna underhållspenuingar. Passagerarna äga. om icke inom den nämnda tiden af sex veckor befordringen fullföljes, att återfå alla betalade resekostnader.

Om någon person, vare sig hytt- eller mellandäckspassagerare, (a) räddats från skeppsbrott å ort på eller utom de Brittiska öarna eller (b) af någon icke själffSrvållad orsak befinner sig kvarläuinad i annan utländsk hamn än den, som hans resa afsctt. så skola vissa myndigheter äga rätt i fallet (a) ntt förskottera alla kostnader för personens omhändertagande, i fallet (b) att i den händelse vederbörande redare icke inom 48 timmar skriftligen förbinder sig att befordra honom till bestämmelseorten, föranstalta om detta sistnämnda. De kostnader, som i såväl ena som andra fallet uppkomma, skola sedermera täckas nf den säkerhet redareu haft att ställa (jfr VIII).

Don nämnda myndigheten är på ort utom dc Brittiska öarna och de brittiska besittningarna konsuln på platsen.

Frankrike. (L. 1860. Art. 8). Vid fall af fartygets frivilliga eller nöd-tvnngna uppehåll, skola emigranterna antingen logeras ocli bespisas på eutre-prenörens bekostnad ombord å fartyget, eller godtgöras för sina utgifter i land. I fall af skeppsbrott eller alla andra händelser till sjöss, som hindra fartyget att fortsätta sin resa, iir entreprenören skyldig att på sin bekostnad ombesörja emigranternas befordring till den i kontraktet bestämda destinationsorten.

Belgion. I L. 1876, Art. 7 äro likadana bestämmelser träffade som ofvan i den franska författningen. I R. 1905, Art. 20 förklaras detta närmare sä-lunda, att nämnda skyldighet för entreprenören består vid alla inträffande händelser, krig och blockad uudautagna.

Noderländerna. (W. 1861, Art. 12). Om resan med fartyget icke företages, eller nfbrytcs efter fartygets afresa, skall företagaren ombesörja logis och förpiägning för emigranterna och sörja för deras befordring med annat fartyg. Denna förpliktelse upphör, om afbrottet cllcr inställandet af resan är cn följd af högre makt, undantagandes i fall af sjöolycka.

Danmark. Norge. Den danska lagen af år 1868 innehåller för fall :it indirekt befordring intet annat uttryckligt stadgande om utvandraragents förpliktelser i ifrågavarande hänseende, än att lian i§ 8) vid befordring öfver Storbritannien skall inom 12 timmar befordra utvandrarne från afstignings-hamnen vidare med järnväg. Den norska lagen af år 1869 har icke heller detta stadgande. Utvandrarkontrakten skola emellertid innehålla upplysning om (L. 1868) >huruledes utvandrarens fortsatta befordring är försäkrad, i den liändclse att det bestämda fartyget genom olyckshändelse hindras från att fortsätta resan*, samt (L. 1869) »huruvida det öfvortages någon särskild förpliktelse för utvandrarnes underhåll, ifall fartyget genom ogynnsamma omständigheter uppehålles, eller lor hans vidare befordring, ifall det förolyckas eller blir odugligt för resans

fortsättande».

Vid fall af direkt befordring stadgar det danska reglementet af år 1S7<> (§§ 47—49. 51—52): Då ett utvandrarfartyg anlöper utländsk mellanknmn för att därstädes inlaga passagerare, får det uppehåll, som däraf förorsakas, ickeutan särskildt tillstånd utgöra mera iin 8 dagar. — Om fartyget af nyssnämnda orsak eller pä grund af haveri eller annat missöde nödgas söka hamn, skola passagerarne, så liinge fartyget kvarligger i sådan hamn, bospisas ombord eller pä företagarens bekostnad erhålla motsvarande kost oeh logis iland — Om fartygets befälhafvare, medan fartyget ligger i utländsk hamn, underlåter att sörja för passagerarnes uppehälle på. nyssnämnda sätt, åligger det viss tillsynings-nian (som enligt närmare stadgande skall medfölja fartyget) eller läkaren ombord eller den af passagerarna valda ordningsmannen att med hjälp af närmaste danske konsul förskaffa dem kost och logis. — Nödgas fartyget att längre än fyra veckor blifva liggande i utländsk hamn. och har företagaren ieke inom nämnda tid föranstaltat om passagerarnes befordring till bestäm mel seorten med ett enligt konsulns åsikt likvärdigt oeh i hvarje fall försvarligt fart}-g, såskall konsuln sörja för alt. detta sker, antingen direkt från samma hamn eller om detta icke Ut er sig göra, öfver annan hamn, samt att passagerarne ä det nya fartyget såvidt möjligt erhålla samma villkor, som genom deras ursprungliga kontrakt äro dem tillförsäkrade. Hvad ofvan är stadgadt om passagerarnas förplägning och vidare befordring gäller äfven för det fall, att passagerarna efter fartygets förlisnlng landsättas i utländsk hamn oeh företagaren är nr stånd att draga behörig försorg om dem.

Sverigo. (K. F. 1884, § 5: K. F. 1893). Bland de upplysningar, hvilka stadgas skola innehållns i utvandrarkontrakten, ingår äfven npplvsning om »den tid, under hvilken, i händelse öfverfarten ej skor omedelbart till den främmande världsdelen, utvandraren under resan till bestämmelseorten kau komma att å särskilda mellanstationer för afvaktande af vidare befordran högst uppehållas, samt på hvad sätt för hans underhåll oeh vård under sådana uppehåll är sörjdt». Enligt K. F. 1884, § 48 får utvandrarfartyg, som afgätt från svensk hamn oeh anlöper utländsk, ieke utan tvingande skäl uppehålla sig i den senare mera än tio dagar.

(K. F. 1884), § 9. Ilar agent underlåtit, att i enlighet med därom i kontraktet gjordt åtagande draga försorg om utvandrares vård oeh underhåll under den tid, han på resa till bestämmelseorten uppehåller sig å utländsk plats, äger svensk konsul därstädes, om sådan finnes, men i annat fall konsuln ä närmaste ort därintill att förskatfa utvandraren nödigt härbcrge oeh underhåll. Om utvandrare längre än fyra veckor uppehälles å utländsk ort i af vak tan pä vidare befordran, bör konsuln föranstalta, det han varder med ändamålsenligt fartyg fortskaffad till bestämmelseorten antingen omedelbart eller, om sådant icke låter sig göra, öfver annan hamn. där svensk konsuls-tjänsteman finnes anställd Önskar i fall. som nu är sagdt. utvandrare att hellre varda återsänd till hemorten, ägc konsuln, där så ske kan, att om hans fortskaftande dit draga försorg.

§ 10. Ä dc kostader. konsul på grund af § 9 kan få vidkännas, äger han, därest desamma ej gäldas af vederbörande, att till kommorskollcgiuin insända af behörige verifikationer åtföljd räkning jämte en bestyrkt afskrift af utvandrarens med agent upprättade kontrakt, hvarefter kollegium har att med anlitande af den utaf agenten ställda säkerhet, bereda konsuln ersättning för det gjorda förskottet.

Tyska riket. (G. 1897:. § 27. Företagaren är förpliktigad att. från den i kontraktet bestämda afgångsdagen räknad t, utan särskild ersättning gifva utvandrarne logis och förplägning på de för deras inskeppning eller for/satta befordring bestämda orter, vid hvarje af dem själfva icke förorsakadt dröjsmål. § 28. Om dröjsmålet varar längre tid än en veeka. har utvandraren, utan hinder af öfriga honom tillkommande anspråk på ersättning enligt allmänlag, rätt att träda tillbaka frftn kontraktet och fordra återlämnande af den betalado öfverfartssumman. § 30. Om fartyget genom sjöolycka eller annan omständighet Förhindras från att fortsätta resan eller nödsakas göra ett längre afhrott i densamma, sä ur företagaren förpliktigad att utan särskild ersättning gifva utvandrarne tillbörligt logis oeh förplägning oeh så fort som möjligt föruustalta om befordring af dem och deras bagage till bestämmelseorten. Detta stadgande skall tillämpas på den fortsatta befordringen från den iransoceanska afstigningshamnen.

Schweiz. (B.-U. 1888. Art. 15 mom. 7). Agentens förpliktelse omfattar fullständig förplägning och härbergcring

af utvandraren vid uppehåll eller dröjsmål på resan, som icke påvisligeu förorsakats genom utvandrarens förvållande, samt snabb annan befordring af minst lika god art som den i kontraktet angifna, för den händelse att den afsedda befordringslägenhoten ieko linnes eller icke är tillräcklig.

Ungern. (U.-A. 1003. §§ 27, 28). Företagaren är förpliktigad att i den händelse resan utan utvandrarens påvisliga skuld försenas eller afbrytes, under tiden gifva denne utan särskild ersättning fullständig förplägning och inkvartering samt så fort som möjligt befordra honom och hans bagage till bestämmelseorten. Om förseningen varar längre tid än en vecka, kun utvandraren träda tillbaka från koutraktet och fordra återbetalning af den erlagda rcscafgiften, utan hinder af hans anspråk på ersättning enligt allmän lag för möjligen liden skada.

Italien. (L. 1901, Art. 22). Om emigranten på grund af orsaker, som sammanhänga med fartyget, eller på grund af karantän måste göra uppehåll å en mellanstation under resan, skola omkostnaderna för vivre och vid behof för logis bestridas af redaren. I händelse af skeppsbrott eller fartygets oduglighet att fortsätta resan eller vid fall af genom sjöskada förorsakadt uppehåll, soni räcker längre tid än 14 dagar, åligger det redaren att sända annat fartyg, lämpligt att taga emigranterna ombord och föra dem till destinationsorten. I motsatt fall skall utrikesministern, efter emigrationsrådets hörande, begagna sig af borgenssumman i och för nödiga åtgärder.

Spanien. Den spanska lagen innehåller inga andra stadganden för här afsedda händelser än de ofvan under e) refererade.

Det framgår häraf följande:

A) I alla författningar är den ansvarige expedienten underför-stådt förpliktigad att vid på resan utan utvandrarens bevisiiga förvållande uppkommande dröjsmål sörja för hans logis ocb kost eller gifva honom däremot svarande ersättning i penningar. I samtliga författningar utom de för indirekt befordring gällande danska samt de norska oeh svenska är detta utsagdt såsom en uttrycklig förpliktelse; i de tre sistnämnda författningarna stadgas endast att utvand-rarkontrakten skola innehålla upplysning om de förpliktelser expedienten härutinnan åtager sig.

B) I alla författningar är expedienten förpliktigad att i händelse af .sjöskada eller skeppsbrott sörja för utvandrarens kost och logis samt föranstalta om hans fortsatta befordring till bestämmelseorten med likvärdig lägenhet. I de för indirekt befordring gällande •lanska samt de norska och svenska författningarna stadgas dock om denna förpliktelse endast i den form, som nyss är omnämnd.Hvad beträffar andra mellankommande hinder (krig, blockad, karantän), är de engelska, danska, norska och svenska författningarnas formulering sådan, att intet kan anses vara för dessa eventualiteter stadgadt. Med öfriga författningars formulering kan åtminstone formellt den tolkning göras gällande, att de franska, tyska, schweiziska och ungerska lagarna äfven i alla nämnda händelser göra expedienten ansvarig för den fortsatta befordringen, under det att de belgiska och italienska lagarna göra detta, väl i händelse af karantän, men ej i händelse af krig och blockad, den nederländska författningen slutligen i ingen af nämnda tre händelser.

C) I de engelska och italienska lagarna är viss tid stadgad (6 veckor, resp. 14 dagar), inom hvilken den vidare befordringen i fall af sjöskada eller skeppsbrott skall af expedienten ombesörjas.

D) I den händelse dröjsmål af ofvannämnda orsaker eller eljest uppstår å mellanstation under resan samt varar öfver en viss tid, är utvandraren i de engelska, svenska, tyska och ungerska författningarna berättigad att uppsäga kontraktet oeh antingen återfå utlagda resekostnader eller på expedientcns bekostnad återbefordras till hemorten. Den nämnda tiden är i den engelska författningen sex veckor, i den svenska fyra veckor, i de tyska och ungerska en vecka.

E) I de engelska, danska (direkt befordring) och svenska författningarna äro beträffande konsulatmyndigheternas skyldigheter i de fall, hvarom ofvan är tal, vidsträcktare föreskrifter gifna än i öfriga författningar. De sistnämnda författningarna ålägga nämligen vederbörande konsul att i vissa fall föranstalta om utvandrarnes vidare befordring eller om deras återsändande till hemorten. I de danska (direkt befordring) och svenska författningarna åligger det honom äfven att sörja för utvandrarnes logis och kost, om detta af expedienten försummas. De kostnader, som häraf uppstå, skola täckas af den af expedienten ställda säkerhet.

h) Framkomsten till afstigningshamnen.

Enligt de engelska (M. Sh. A. 1894, § 327), franska (L. 1860, Art. 5) belgiska (R. 1905, Art. 53) nederländska (W. 1861, Art. 10) och för direkt befordring gällande danska (R. 1870, § 47) samt svenska (K. F. 1884, § 48) författningarna äro utvandrarne berättigade att under högst 2 dygn efter ankomsten till afstigningshamnen sofva och äta ombord, enligt de engelska och franska författningarna doek endast för så vidt fartyget icke är nödsakadt att omedelbart återresa. Enligt den nederländska författningen åligger det emellertid i sistnämnda fall expedienten att på annat sätt sörja för deras logis oeh förpiägning under nämnda två dygn. Enligt den belgiska för-fattningen kan utvandraren icke göra anspråk på rättigheten vid transport med ångfartyg.

i) Medling i rättskonflikter.

1 rättskonflikter mellan expedient oeh utvandrare skail utvandrarens talan föras samt medling ske, i hemlandet af vederbörande administrativa eller särskildt för emigrationen inrättade myndigheter, å utrikes ort af konsul. Jfr därom närmare England: M. Sh. A. 1894, §§ 356—358, 487—489; Frankrike: L. 1860, Art. 11; Belgien: L. 1870, Art. 11; Nederländerna: W. 1861, Art. 6; Danmark: Ij. 1868, § !); Norge: L. 1869, § 7; Sverige: K. F. 1884, §§ 11, 12; Tyska riket: (t. 1897, §§ 40, 41; Schweiz: B.-(t. 1888, Art. 22, 23; Italien: L. 1901, Art. 26, 27; Spanien: L. 1007, Art. 16—21,47—50.

XII. Organisationer för utvandringens öfvervakande och reglerande.

England. Sedan år 1830 hafva i ett antal af de viktigaste embarkeringshauinarna särskilda tjänstemän varit anställda i oeh för u t van dringsförfattni ngarmis öfvervakande. Genom M. Sh. A. 1894, § 355, stadgas:

Mom. 1. Inom Storbritannien och Irland kan Board of Trade (>ch i en brittisk besittning guvernören tillsätta och afakeda emigra-tionstjänstemän (semigration officers») och assistenter till dessa, hvilka under Board of Trades eller guvernörens ledning synas behötiiga för att utföra denna lags bestämmelser.

Mom. 2. Alla en emigrationstjänstemans bemyndiganden, göro-mål oeh plikter i afseende å denna lag kunna uppdragas åt och nt-Öfvas af hans assistent, eller i hamnar, där ingen emigrationstjänste-man eller assistent tinnes eller där de äi-o frånvarande, högste tulltjänstemannen för tillfället i hamnen.----------

Mom. 3. En person, som enligt denna lag upprätthåller emigrationstjänstemans befattning, är icke personligen ansvarig för några utbetalningar af penningar eller några kostnader i afseende å någon fitslntad förbindelse eller några lagliga åtgärder, företagna af honom 1 egenskap af emigrationstjänsteman å tjänstens vägnar.

Om instanser för rättskonflikter, uppkomna i anledning af ut-v&ndringsfCrfaltningarna, stadgas (M. Sh. A., §§356 357):

§ 356. Alla anspråk i afseende å plikter och förverkande enligt denna lags bestämmelser (med undantag af dem, som enbart hafva afseende å passagerare fartyg) skola framställas hos följande tjänstemän.nämligen: a) någon emigrationstjänsteman; b) någon högsta tulltjänsteman; äfven c) inom Storbrittannie.n och Irland någon af Board of Trade bemyndigad person eller någon af tullstyrelsen (»Commis-sioners of Customs>) bemyndigad tulltjänsteman; d) i en brittisk besittning någon person, bemyndigad af guvernören, eller någon tulltjänsteman, bemyndigad af det regeringsdepartement, som handhaf-ver tullärendena i denna besittning.

§ 357. Alla penningebelopp, som kunna indrifvas på grund af denna lag i form af reseatgifter, underhål Ispenningar, skadeersättning eller kostnader, skola utsökas hos en domstol för .summarisk rältsbcbandlbu/ (»conrt of summarv jurisdiction) af den person, som därtill är berättigad, eller å hans vägnar af någon af de i föregående § nämnda tjänstemän; i bådadera fallen genom en eller flera åtgärder.

För meddelande af upplysningar åt utvandrare är, såsom i den allmänna redogörelsen omnämnts, inrättad en central institution, Emigrants' Information Office (»E. T. 0.»), hvilken varit i verksamhet sedan den 11 oktober 188(5. Dess uppgift är att meddela möjligast noggranna upplysningar i afseende å utvandringen tiJl de brittiska besittningarna, hvilken verksamhet efter den 11 juni 1890 äfven tilllåtits i afseende å andra länder; rörande resekostnader, arbetsmarknadens läge, priset på förnödenhetsartiklar o. s. v.; i ändamål att personer, som äro

betänkta på att utvandra, skola kunna sättas i tillfälle att bedöma, huruvida det är rådligt eller icke att utvandra till ett bestämdt land vid en bestämd tid. Härvid skall det icke vara byråns uppgift att på något som helst sätt uppmuntra till eller afråda från utvandring, i allmänhet eller efter en bestämd plan. Dess uppgift är uteslutande att konstatera och offentliggöra faktiska förhållanden.

Denna upplysningsbyrås organisation är följande. Dess verksamhet står under kolonialdepartementets allmänna uppsikt; men ledningen handhafves närmast af ett förvaltningsråd på 15 medlemmar, hvars ordförande är en ämbetsman i kolonialdepartementet, men som i öfrigt är sammansatt af parlamentsmedlemmar, särskilda sakkunnige i utvan dr ingaärenden, ledare af privata utvandringsför-eningar och några arbetarpartiets förtroendemän. Det hufvudsakliga arbetet utföres dock af ett arbetsutskott på (i personer.

Det fiir byråns verksamhet nödvändiga materialet, insamlar den, hvad kolonierna beträffar, genom medverkan af koloniernas representanter i London och genom direkt korrespondens med kolonialregeringarna och talrika korrespondenter i kolonierna; hvad andra länder beträffar, genom material, insamladt genom utrikesdepartementets försorg, konsulsrapporter o. s. v.Sin verksamhet bedrifver byrån dels genom lämnande af muntliga upplysningar, dels genom utgifvande af särskilda publikationer. För det förra ändamålet är ett hufvudkontor i London (31 Broad-way, Westminster, S. W.) och ett antal filialkontor i andra brittiska städer upprättade, för det senare ändamålet utgifver den a) årliga handböcker, behandlande skildringar och meddelanden från olika brittiska besittningar och andra stater, b) kvartalsvis förnyade plakat, i som skickas till samtliga poststationer och anslås på lämpliga ställen,

c) kvartalsvis tryckta cirkulärhäften, hvilka innehålla de senaste underrätte]serna om arbetsmarknaden etc. i kolonierna, och hvilka gratis tillskickas myndigheter, arbetareföreningar, prästerskapet, välgörenhets- oeh utvandringsföreningar o. s. v.

Ehuru byrån, som nämnts, enligt planen för densamma samt enligt officiella uttalanden öfver dess verksamhet, icke skall uppmuntra till eller afråda från utvandring, så står det doek utom tvifvel, att dess verksamhet i verkligheten verkar utvandringsbefrämjande. Detta framgår redan däraf, att byrån icke, såsom den nyligen i Tyska riket inrättade (se nedan), inskränker sig till att ge upplysningar på förfrågan, utan i vidsträckt mån och på ett ganska energiskt sätt tvingar sina upplysningar på allmänheten. Dessa upplysningar äro vidare, hvilket redan framgår af en flyktig blick på de handböcker och cirkulärhäften, hvari de äro innehållna, så snart det gäller de brittiska biländerna ljust färgade och ingalunda af rent beskrifvande art. Det är för öfrigt omöjligt, att skildra klimatiska, ekonomiska och sociala förhållanden i ett transoeeanskt land, utan att skildringen får en subjektiv anstrykning, så mycket mer då, såsom i ifrågavarande fall, de meddelanden, hvarpå den är byggd, icke äro observationer i första hand, utan uppgifter från skilda myndigheter och personer, af hvilka flera hafva intresse af att öka invandringen till det land, där de äro bosatta eller t. o. ni. äro anställda i statstjänst. Att den brittiska upplysningsbyråns verksamhet i afseende a de brittiska biländerna verkar utvandringsbefrämjande är för öfrigt öfverensstämmande med den brittiska utvandringspolitikens önskemål i allmänhet (jfr den allmänna redogörelsen).

På grund af ofvanst&eude förhållande föreligger ingen anledning att i denna redogörelse närmare ingå på den ifrågavarande upplys-ningsbyråns verksamhet.

Frankrike. Genom Décret impérial rélatif å 1’émigration europêen ne 1 5—27 janvier 1855 stadgades:

Art. 1. I städerna Strassburg, Paris, le Havre, Forbaeh och S:t Louis och på de ställen, där inrikesministern anser det nödvändigt, skola särskilda kommissarier tillsättas, med uppdrag att under ai87w. 11inrikesministerns inseende i ordningens och emigranternas intresse öfvervaka den franska och utländska emigrationen. Dessa kommissarier skola hafva till uppgift att öfvervaka utförandet af de åtgärder. som föreskrifvas af författningarna.

Art. 2. I hvar och en af de städer, som inrikesministern bestämmer, skall under emigrations kommissariens ledning upprättas en upplysningsbyrå, till hvilken emigranterna kunna vända sig för att utan ersättning erhålla alla de informationer, som angå deras resa genom Frankrike, deras vistelse i land och utvandrarkontraktens

upprättande. — På de ställen, där det icke kommer att existera några upplysningsbyråer, skola emigrationskommissarierna få i uppdrag att träda i dessas ställe.

Genom Loi 1860, Art. 11, bestämmes att förseelser i afseende å utvandrarbefordran kunna beifras l:o) i Frankrike af emigrationskommissarierna eller af de polistjänstemän, funktionärer eller agen ter, som genom ministeriell bestämmelse vare sig för beständigt eller tillfälligtvis tillagts emigrationskommissaries ställning; 2:o) ombord å franska fartyg i främmande hamnar af konsulerna med biträde af särskilde sakkunnige.

Genom D. 15 mars—16 avril 1861, Art. 15, bestämmes om de besiktningsmän, hvilka före hvarje utvandrarfartygs afgäng skola besiktiga detsamma.

Belgien. I Belgien är genom Regi. du 2 déc. 1905 sur le transport des emigrants, Art. 1—11, en delvis sedan längre tid tillbaka bestående officiell apparat för utvandringens reglerande och öfvervakande på följande sätt ytterligare utvecklad och organiserad:

Art. 1. I Antwerpen inrättas till emigrationens tjänst:

l:o) En inspektionskommission (»commission d'inspeetion»).

2:o) En besiktningskommission (»commission d'expertise>).

3:o) Ett regeriiigskommissariat (>commissariat du Gouverne-ment»).

4:o) En läkarebyrå (»service médical»).

Art. 2. Inspektionsko mmissionen sammansättes af 9 medlemmar, nämligen provinsguvernören såsom ordförande, en högre ämbetsman i utrikesdepartementet såsom vice ordförande, en medlem af kommunalrådet, två köpmän, hvaraf en redare eller f. d. redare, direktören i Antwerpen för statsbanorna, två framstående personer, valda af regeringen, en tjänsteman vid provinsstyrelsen, på samma gång tjänstgörande som sekreterare. Trenne suppleanter utnämnas för den högre ämbetsmannen i utrikesdepartementet, för medlemmen af kommunalrådet och för sekreteraren.

Kommissionens medlemmar och suppleanter utnämnas af Oss, efter förslag af Vår utrikesminister.Art. 3. fnspektionskommissionen har till uppgift:

l:o) att inspektera och kontrollera besiktnings kommissionens åtgöranden i ärenden, som röra utvandringen;

2:o) att utjämna de svårigheter och medla i de tvistigheter, livar-till befordringen af utvandrare kan gifva anledning.

Art. 4. Resiktningskommissionen sammansfittes af 6 medlemmar, nämligen en sakkunnig i fråga om besiktning af ångmaskiner, en läkare, en sjöfartskommissarie, en befälliafvare å långtgående ångfartyg, en fartygskonstruktör, en ingenjör. Dessutom utnämnas suppleanter.

Medlemmarna af besiktningskommissionen och deras suppleanter utnämnas af Vår utrikesminister.

Art. 5. Besiktningsmännen hafva i uppdrag att besiktiga nt-vandrarfartygen och handhafva detta reglemente.

Det redogöres därefter närmare för arten af denna besiktning, hvilken afser att kontrollera efterlefnaden af de rörande utvandrar-fartygens inredning och utrustning utfärdade bestämmelser.

Art. ti. Regeringskommissarien för emigrationen utnämnes af Oss, efter förslag af Vår utrikesminister, och lyder under provinsguver-nören.

Art. 7. Art. 8. mom. 1—7 gifva noggranna föreskrifter om emi-grationskommissariens åligganden och bemyndiganden.

Art. 9. Oberoende af regeringskommissarien för emigrationen och under hans ledning skola en eller flera adjungerade kommissarier, allt efter behof, utnämnas af Oss, på förslag af Vår utrikesminister.

Dessa funktionärer hafva samma bemyndiganden som regeringskommissarien.

Regeringen har rättighet att, dä den finner lämpligt, låta hvarje utvandrarfartyg åtföljas af en särskild delegerad, som reser gratis på l:sta klass.

Art. 10. Läkarbyräns personal utgöres af en chefläkare och en eller flera adjungerade läkare, hvilka utnämnas af Oss, efter förslag af Vår utrikesminister.

Art. 11 föreskrifver dessa läkares åligganden vid besiktning af utvandrarne och utvandrarfartygen.

År 1888 inrättades i Belgien en officiell upplysningsbyrå för emigrationens räkning: Lc service de renseignements concernant Vemigration. Dess organisation är följande. Den är upprättad i samband med utrikesdepartementets afdelning för handel och konsulatväsen (Ministére des Affaires Etrangéres, Direction du Commerce et des Consulats) och har en helt och hållet officiell karaktär såsom afdel-ning af detta departement. Den liar ett centralkontor i Bruxelles satnt filialkontor i samtliga provinser, inrättade hos provinsernas administrativa myndigheter. Pä dessa ställen lämnas på förfrågan muntliga upplysningar om förhallandena i transoceanska länder förutom detta utgifvas årligen publikationer öfver de olika in-vandringsländerna af samma art som de af den brittiska E. I. O. utgifna handböcker.

Den belgiska upplysningsbyrån inhämtar sina uppgifter på liknande sätt som den engelska. Dessutom äro på flera orter i in-vandringsländerna belgiska upplysningsbyråer bildade, dels privata, dels i anslutning till de belgiska konsulaten. Genom korrespondens med dessa är byrån i Bruxelles i stånd att inhämta ytterligare af behofvet varande upplysningar.

I afseende å denna bvrås och dess filialers allmänna hållning gentemot utvandringen gäller i viss mån samma anmärkning som om den engelska E. I. O. Byrån har visserligen tillkommit enbart i ändamål att på ett objektivt sätt upplysa belgiska och genomresande emigranter om »de möjligheter till framgång, hvilka transoceanska länder kunna bereda resande med olika yrken»; hvarje verksamhet, som uppmuntrar till eller afhåller från utvandring, skall enligt officiell förklaring vara från dess sida utesluten. Om emellertid denna objektivitet äfven upprätthålles i högre grad än af den engelska E. I. O., eftersom den belgiska byrån icke i likhet med den senare drifver en vidtutgrenad propaganda med sina upplysningar, så kan en viss utvandringsbefrämjande verkan dock icke undvikas, när någon afsikt i motsatt riktning icke förefinnes och upplysningarna bygga pä meddelanden äfven af sådana personer i invandringsländerna. hvilka äro intresserade i invandringen dit. De publikationer, som byrån utgifver öfver olika transoceanska länder, visa sig visserligen i hela sin tendens mindre ljusfärgade än E. I. 0:s, men hafva tydligen icke till uppgift att framställa förhållandena annat än i så god dager som möjligt. Detta öfverens-stämmer för öfrigt med den belgiska utvandringspolitikens allmänna önskningar, då den belgiska utvandringen icke ger anledning till nationella farhågor och inländska redareintressen hafva starka skäl att önska den utländska emigrantströmmens dragande öfver belgiska hamnar.

Nederländerna. Genom lagen den 1 juni 1861 bestämmes:

Art. 4. I de kommuner, som af Oss anvisas, skola genom våra provinsguvernörer tillsättas uppsiktskommissioner för öfvervakande af utvandrarbefordringen (»Vommissie van toezigt over het vcrvoer van landverhumrs»), enligt af Oss gifna föreskrifter.I dessa kommissioner skola till ett sä stort antal som möjligt sitta medlemmar af handels- ocli industrikammaren, medlemmar af kommunalrådet samt personer, förtrogna med den större sjöfarten.

Till bestridande af nödiga kostnader skall ur statskassan till hvarje kommission utbetalas cn summa, som årligen bestämmes.

I de kommuner, där ingen uppsiktskommission är upprättad, åligger det borgmästaren oeh magistraten att öfvervaka utvandrarbefordringen. På dessa äro denna lags bestämmelser angående upp-siktskommissionerna tillämpliga.

I Art. 5 och 6 af samma lag äfvensom Art. 1, 2, 3 af lagen den 15 juli 18(59 bestämmes arten och omfånget af kommissionernas åligganden och bemyndiganden. De hafva i stort sedt samma uppgifter som de engelska och franska emigrationskommissarierna (hand-hafva författningarna, inspektera utvandrarfartygen, medla i tvister mellan utvandrarna och expedienten, gifva råd och upplysningar åt utvandrarna), hvarjämte de hafva att gifva

tillstånd till innehafvare af emigranthärbergen och vissa andra personer.

I Lag 1861, Art. 15, stadgas, att vissa af uppsiktskommissionens beslut kunna öfverklagas hos borgmästaren och magistraten på platsen eller, om dessa tjänstgöra i stället för uppsiktskommissionen, hos provinsens deputeradeständer (Gedeputeerde Staten der provincie).

Enligt Lag 1869, Art. 17, skola tvister, uppkomna vid utvandrarbefordringen, anhängiggöras vid domstol på inskeppningsorten.

Danmark, Norge, Sverige. Några särskildt för utvandringen afsedda tjänstemän eller statsorgan iinnas icke. I alla tre länderna utöfvas uppsikten öfver utvandringen af de vanliga civila myndigheterna. Särskilda besiktningsmän öfver utvandrarfartyg skola förordnas enligt det danska Reglement 28 mars 1870, § 5, den norska IjOv 23 maj 1863, § 9. den svenska K. F. 1881, §§ 19—20.

Tyska riket. Genom beslut af Förbundsrådet den 11 juli 1868 fbr-ordnades en rikskommissarie for utvandringsväsendet (*Reiehskommis-sar fur das Ausicanderungswesen») i Hamburg; senare har äfven i Bremen en sådan förordnats. Dessas verksamhet, som regleras genom en instruktion af rikskansleren, består i att öfvervaka författningarnas efterlefnad, kontrollera de lokala myndigheternas åtgöranden i punkter, som angå utvandringen, och ingripa vid fall af förefintliga missförhållanden.

Deras bemyndiganden äro stadfästade genom rikslagens af år 1897, § 41.

I utlandet åligga rikskommissariernas uppgifter tyska rikets myndigheter (beskickningar och konsulat); till deras hjälp skola vid fall af behof särskilda kommissarier anställas såsom biträdande tjänstemän.Under rikskommissarierna sortera de utvandringsnigndigheter. hvilka de särskilda landsregeringarna på grund af § 40 rikslagen äga att förordna. Hamburg (Geset/, betr. das Answandererwesen v. 14 Jan. 1887 §§ 1 —0). Utvandringsmyndigheten (-»Behövde fiir das Answandererwesen») skall sammansättas af två medlemmar af senaten oeh tre medlemmar af handelskammaren i Hamburg. Den skall jämte polismyndigheterna hafva uppsikt öfver utvandringsväsendet. Under densamma lyda a) en upplysningsbyrå, som pa begäran skall gifva utvandrarne alla erforderliga upplysningar oeh skydd, b) en inspelctionslukare med assistenter, c) vissa besiktningsmän för utvandrarfartygen. Denna byrås tjänstemän och dessa öfriga personer utnämnas af senaten, äro fast aliönade och erhålla sina instruktioner af utvandringsmyndigheten. Bremen. (Verordnung v. 0 Juli 1866, § 1). Utvandringsmyndigheten (;Behövde fiir das Auswundererwesen», äfven kallad ».Senatshormnission fiir dus Auswundererwesen») samman-sättes pä liknande sätt som i Hamburg. Genom § 30 af samma förordning förordnas om besiktningsmän såsom i Hamburg.

Genom rikslagens §§ 38, 39 förordnades om inrättande af ett Beirut fiir dus Ausivanderungswesen, som skall medverka vid utöfvan-det af de rikskansleren tillkommande befogenheter på utvandrings-väsendets område. Detta sakkunniga utvandringsråd skall bestå af en ordförande och minst 14 medlemmar. Ordföranden utnämnes af kejsaren, medlemmarna af Förbundsrådet. Hvartannat år skall omval af samtliga medlemmar försiggå. Rådet måste höras innan koncession meddelas åt sådana företag, hvilka hafva till ändamål kolonisation af ett bestämdt område i transoceanska länder, äfvensom vid fall af inskränkning eller återkallande af ett åt en utvandrings-företagare meddeladt tillstånd. Utom detta kunna viktigare frågor pä ut, vandrings väsendets område af rikskansleren föreläggas rådet till öfvervägande, och detta kan göra framställningar till rikskansleren.

Utvandringsrådets organisation regleras genom ett af Förbundsrådet utfärdadt regulativ af den 17 februari 1898, i samband med hvilket regulativ stadgar för dess arbetsordning likaledes utfärdades.

1 samband med den nya utvandringslagens genomförande plan-lades i Tyskland upprättandet af en statlig upplysningsbyrå för utvandrare af liknande slag som de i England. Belgien och Schweiz (se nedan) inrättade. Det befanns emellertid icke lämpligt att fullfölja planerna i denna form, och i stället upprättades genom ett privat sällskaps (Deutsche Kolonialgesellschaft) initiativ en dylik upplysningsbyrå »Centralauskunftstelle fiir Auswanderer* i Berlin (Schelling-Strasse 4), hvilken började sin verksamhet den 1 april 1902. Då emellertid genom Erlass den 10 jnli 1902 sällskapet i fråga, erhöll ett understöd ur rikskassan för byråns upprätthållande,

livil-ket understöd under de efterföljande åren förnyats och nyligen föreslagits skola öfverföras till ordinarie stat, äfvensom sällskapet förbundit sig att leda byråns verksamhet under rikskanslerens uppsikt •och efter lians direktiv, så torde denna upplysningsbyrå icke böra ur detta sammanhang uteslutas.

Byråns verksamhet består dels därnti att den på sitt hufvudkon-tor i Berlin och sina filialkontor i andra tyska städer lämnar upplysningar på förfrågan om förhållandena i olika invaudringsläuder, dels lämnar samma upplysningar genom korrespondens, dels utgifver publikationer öfver länderna i fråga. Materialet för dessa upplysningar insamlar den genom tyska rikets myndigheter i utlandet, äfvensom genom privata korrespondenter därstädes.

I likhet med i England och Belgien gå i Tyskland alla officiella uttalanden öfver utvandringsbyråns verksamhet i den riktning, att denna verksamhet skall vara strängt objektiv och taga beetämdt af-stånd från att vare sig uppmuntra till eller afhålla från utvandring. Under det att emellertid i England och Belgien upplysningsverksamheten i verkligheten verkar mer eller mindre utvandringsbefräm-jande, kan detta icke sägas om den tyska byråns verksamhet. Hen verksamhet, som utöfvas af en upplysningsbyrå för utvandrare, blir nämligen med nödvändighet beroende, mindre af innehållet i dess statuter än af de syften, som öppet eller underförstådt fullföljas i dess praktiska verksamhet. Liksom de engelska och belgiska byråernas direkta eller indirekta ntvandringsbefrämjande karaktär står i öfverensstämmelse eller åtminstone icke i strid med den allmänna hållningen hos dessa länders utvandringspolitik, så ledes själffallet den tyska byråns verksamhet i den riktning, som den tyska ntvand-riugspolitiken bestämmer. Denna är emellertid icke utvaudringsbe-främjande. Den tyska byrån meddelar upplysningar uteslutande på förfrågan, och dess broschyrer öfver förhållanden i invandringslän-derna kännetecknas af en afgjordt mera reserverad hållning än den belgiska och i all synnerhet den engelska byråns.

Afven en andra skiljaktighet mellan den tyska byrån och de båda öfriga är beroende af deras olika syften. Den engelska E. I. O. kan sägas hafva, om icke officiellt så dock i verkligheten, till Uppgift att befrämja invandringen till de brittiska biländerna; <len belgiska byrån har ingen af nationella skäl dikterad anledning att betrakta utvandringen till dessa skyddsområden med ovilja; det tyska kolonialsällskapets byrå åter liar, om detta äfven icke officiellt uttalas, det starkaste intresse af att leda utvandringen bort från dessa brittiska skyddsområden. Dess upplysningar och broschyrer öfver t. ex. Canada känneteckna sig, trots den fullständiga objektivitet som de, likaväl som den engelska byråns, officiellt förklaras besitta, en lika i ögonen fallande mindre gynnsam färg. som desenare hafva en mera gynnsam. 1 stället har den tyska byrån till underförstådt syfte att leda den inhemska utvandringen till de länder. där utvandrarnes välfärd bäst kan förenas med det tyska rikets intressen. Bland dessa länder intaga de tyska rikskolonierna en allt mera betydelsefull plats, allteftersom förhållandena i dessa kolonier blifva för kolonister gynnsammare (jfr ilen allmänna öfversikten).

Då den tyska npplysningsbyrån är den enda för närvarande i Europa existerande, som samtidigt med att den bevakar utvandrarnes välfärd ledes af en allmän utvandringshämmande politik, har den för vårt land det största intresset.

Följande statistiska uppgifter afse dess och dess filialers verksamhet från begynnandet intill den 30 sept. 1906:

Besvarade förfrågningar. Af dc fnigiutde voro af följande yrken: Af förfriignixigarna Imde afgecudc a Tidrymd. Vj -i B f Muntliga. 1 *— e— d: = c- 2^ So? i ii ilandtverkaru. Arbetare. *3 C; 2 3 =ö *ri O 5 o » Dc tyska kolonierna. a i — ~ ZZ o s Alla andra länder. 5* o* 5° 1 april 1902-— 1 okt. 1902. 2168 4X6 2654 , 307 540 119 1688 2654 1709 134 1154 2997 1 okt. lih)2— —I okt, 1903. •2906 47(1 3376 501 509 107 2259 3376 2315 215 1643 4173 1 okt. 1903— —1 okt. 1904. 2780 528 3308 620 496 101 2091 3308 2348 244 1558 4150 1 okt. 1904— —1 okt. 1905. 2061 602 2663 473 370 124 1696 2663 1888 154 1263 3305] 1 okt. 1905— —1 okt. 1906. 2496 HH4 3180 537 511 95 2037 318H 2979 227 1572 477S

Het framgår häraf, att byråns väsentligaste verksamhet sker genom korrespondens, hvilket äfven förklaras af dess och dess filialers belägenhet i större städer, inom hvilka utvandringen själ (Fal let är ringare. Af uppgifterna om de frågandes yrken framgår vidare otvetydigt, att byrån spelar en ringa roll för personer af arbetsklassen, och att

dess hufvudsakliga uppgift, såsom äfven af hela dess organi-sationkan förmodas, är att vara en upplysningsbyrå för köpmän, in-geniörer o. s. v. Byrån får därigenom en karaktär, hvilken så mycket mer motiverar de särskilda intressen i afseende å de tyska kolonierna, som den måste anses företräda. Att byråns förnämsta verksamhet sker i afseende å kolonierna framgår äfven däraf, att det ojämförligt största antalet förfrågningar hafva afseende å dessa. Förfrågningarna i afseende å det för svenska förhållanden viktigaste invandringslandet (Nordamerikas Förenta Stater) äro jämförelsevis få.

Den tyska upplysningsbyråus uppgift är sålunda i hufvudsak redan nu och kommer otvifvelaktigt i framtiden än mer att blifvade nationella intressenas tillvaratagande vid utvandringen genom den oundvikliga utvandringens länkande till trakter, där den kommer hemlandet häst till godo och g;nom dess utnyttjande i det inhemska näringslifvets tjänst. Dessa uppgifter äro visserligen icke främmande för de engelska och belgiska samt de schweiziska och italienska motsvarande institutionerna, men i inga af dessa senare länder har ut-vandringspolitiken vid sidan af sitt intresse för utvandrarnes skydd en sådan nationell målmedvetenhet som i Tyska riket. För ett land, hvilket lider uppenbar skada af sin utvandring, kan endast den tyska byrån och dess verksamhet vara af intresse.

Schweiz. Genom Art. 25 af Bundes-Gesetz v. 22 liars 1888 beslöts att inom utrikesdepartementet, under hvilket utvandringsväsendet i sin helhet genom lagen förlädes, upprätta en särskild Byrå, hvilken »skall hafva att sätta sig i förbindelse med motsvarande institutioner i andra stater och på begäran förse personer, hvilka vilja utvandra. med behöfliga upplysningar, råd och rekommendationer?.

Genom Bundesrathsbeschluss v. 18 Sept. 1888 stadgades närmare om denna utvandringsbyrås organisation. Den skall bestå af två af-delningar, en administrativ, (»administrative Äbteilang») som skall hafva uppsikten öfver agenternas, underagenternas och resebyråernas affärsrörelse, samt en kommissarisk (»lcommissarische Abtcilung.), som skall företräda den schweiziska utvandringens intressen i allmänhet i andra stater, och som har till uppgift meddelande af upplysningar, råd och rekommendationer. Genom Art. 3. mom. 1—7 af samma författning bestämmes närmare om den kommissariska afdelningens verksamhet.

Italien. Genom den italienska utvandringslagen ."1 jan. 1901 skapades en omfångsrik officiell apparat för utvandringens öfvervakande :

Art. 7. Lydande under utrikesministeriet skall inrättas ett kommissariat, där allt som rör utvandringens öfvervakande skall förläggas.

Emigrationskommissariatet (II commissariato dell'emigrasiotié) skall bestå af en generalkommissarie, utnämnd i statsrådet på förslag af utrikesministern bland statens högre ämbetsmän, af tre kommissarier, utnämnda efter de normer, som bestämmas i reglementet, och af erforderligt antal tjänstemän.

Därjämte skall det inrättas ett Emigrationsråd (Con si glio dell’ e*nigrazione), bestående af generalkommissarien såsom delegerad för utrikesdepartementet, af fem delegerade för inrikes-, finans-, sjöförsvars-, kultus- och jordbruksdepartementen, af tre medlemmar, utnämnda på förslag af utrikesministern genom kungl. dekret blandidkare af de geografiska, statistiska och ekonomiska vetenskaperna, samt af två medlemmar, valda på af reglementet angifvet sätt bland italienska medborgare bosatta i Hom, den ena af de italienska kooperativa sällskapernas nationalförening (Lega nastionale delle sodetå cooperative italiane), den andra af de förnämsta sällskapen för inbördes understöd (societä di mutuo soccorso) i de viktigaste af rikets sjöstäder.

Emigrationsrådet skall höras i viktigare frågor rörande emigrationen samt vid behandling af frågor, som höra till flera departements befogenhet.

Art. S. Kommissariatet skall stå i förbindelse med myndigheterna inom riket, med de kungl. konsulerna i utlandet, med undra staters emigrationsbyråer och med alla de institutioner, som inom riket och utomlands verka fiir skydd åt emigranter.

Art !). Utrikesministern skall i samråd med inrikesministern uti hamnarna i Genua, Neapel och Palermo oeh andra städer, hvilka bestämmas genom kungl. dekret, utnämna en emigrationsinspektör (Ispettore dell'

emigraeionc), försedd äfven med polismyndighet, inspektören skall verkställa de åligganden, som angifvas genom reglementet, samt öfvervaka undersökandet oeh skyddandet af emigranternas effekter, både afresandes och återvändandes.

Art. 10. A platser, därifrån emigration äger rum, kunna inrättas distriktskommittéer eller lokala kommittéer (comita ti mandamen -tali o comunali) för emigrationen, bestående af pretorn (pretore) eller i brist därpå af fredsdomaren (giudice conciliatore), af borgmästaren (sindaco) eller hans ställföreträdare, af en katolsk kyrkoherde eller en protestantisk präst, af en läkare (dessa tre sistnämnda valda af kommissariatet) samt af ett ombud för ortens arbetareförening eller jordbruksförening, utsedt af kommunalnämnden.

Kommittén har till ordförande pretorn eller, där sådan ej finnes, borgmästaren.

Art. 11 bestämmer om läkarne ombord ii utvandrarfartygen.

Art. 12. I de stater, till hvilka den italienska emigrationen företrädesvis är riktad, skola genom utrikesministerns försorg, äfvensom efter öfverenskommelse med respektive regeringar, inrättas byråer för lämnande af skydd och upplysningar samt för arbetsförmedling (uffici di proteeionc, d'informazionc c d'avviamento al lurorо).

Utrikesministern skall — utnämna emigrationsinspektörer,

som skola resa omkring i länderna på andra sidan oceanen. Till denna tjänst äger han rättighet att äfven utse konsulattjänstemän.

Dessa inspektörer skola underrätta kommissariatet angående de italienska emigranternas allmänna ställning samt om de klagomål och önskemål dessa upptaga oeh framföra.Såväl i transithamnarna som t sluthamnarna skola ombord å utvan drarfartygen göras regelbundna inspektioner at' de i utlandet varande inspektörerna eller af konsulatt jänstemännen efter de normer, som bestämmas i reglementet.

Genom Decreto 10 juli 1901, Titolo II, Art. 12—40, äro närmare föreskrifter gifna för emigration skommissariatet samt för de öfriga ofvannämnda byråerna och inspektörerna.

Jämte denna apparat för utvandringens öfver vakande har den italienska lagen förordnat om upprättande af en emigrationsfond sålunda:

Art. 28. Redaren skall till depositions- och lånekassan vid ett af kungl. räntekammarens afdelningskontor inbetala 8 lire för hvarje hel emigrantplats, 4 lire för hvarje hall' och 2 lire för hvarje fjärdedels plats. Till samma kassa skola äfven inbetalas afgifterna för patentet, bötessummor och hvarje annan eventuell utbetalning på grund af denna lag.

Dessa inbetalningar skola bilda en emigrationsfond (Fondo pir P omif/raeione), som skall placeras i statsobligationer eller af staten garanterade obligationer till så stor del, som icke begagnas för att bestrida de ordinarie utgifterna för emigrationen.

Den för det senare ändamålet bestämda delen skall af depositions- och lånekassan förräntas pä kon to k ur an träk n i ng. — — — — Utbetalningar från denna kontokuranträkning göras på begäran af generalkommissarien efter utrikesministerns godkännande, och få dessa penningar uteslutande begagnas till emigrationens fromma, såväl inomlands som utomlands.

Budgeten för emigrationsfonden, af hvars medel skola bestridas utgifterna för kommissariatet och därmed förenade t jänsteförrättnin -gar — — — skall årligen framläggas tor parlamentet till granskning och godkännande.

Emigrationsfonden öfvervakas af en ständii/ kommission, bestående af % senatorer oeh 3 deputerade, valda af de respektive kam-rarne vid hvarje parlamentssession. Dessa skola tillhöra kommissionen äfven under mellantiden mellan parlamenteperioderna och sessionerna. Kommissionen skall årligen offentliggöra en redogörelse, som af utrikesministern skall framläggas för parlamentet.

Ungern. Den ungerska utvandringslagen är äfven i ifrågavarande hänseenden efterbildad den italienska.

Genom Ges.-Art. 1903, §§ 38—40, stadgas om inrättande af en 't-tvandrinffssenat, hvilken skall biträda inrikesministern vid utvand-"ingsärendens behandling. Dess president är inrikesministern eller, vid förfall för honom, statssekreteraren; medlemmar äro: en delegeradför ministerpresidenten, två delegerade för inrikesministern, en delegerad för livart ock ett af linans-, justitie-, kultns-, handels-, jordbruks-och landtförsvarsdepartementen samt dessutom 10 personer, hvilka utnämnas af inrikesministern bland medlemmar af handels- och in-dnstrikamrarna, jordbrukssällskapen, äfvensom bland personer, hvilka idka jordbruk, industri oeh handel. Organisationen oeh arbetsordningen for denna senat fastställas af inrikesministern.

Genom § -41 förordnas om tillsättande af en utvandringskommis-sarie med statsämbetsmans ställning jämte behöflig personal. Denne är direkt underställd inrikesministern (§ 43) oeh erhåller sina instruktioner från honom; hans åligganden oeh bemyndiganden, hvilka äro af samma art som de engelska, franska, tyska och italienska emigration .-kommissarier na, fastställas i § 42.

Genom samma lags §§ 35—37 förordnas ora upprättande af en cmigrationsfond sålunda:

§ 35. I främsta rummet för att delvis eller helt och hållet be-täcka resekostnaderna för sädana medellöse, hvilka vilja återvända till hemlandet, därjämte i och för de utvandrandes ledning i utlandet och arbetsförmedling åt dem, för upprättande af utvandrarhärbergen, för välgörenhetsändamål och för befordrande af utvandrarnes religiösa oeh andliga behof skall en särskild fond upprättas.

Denna fond bildas:

a) af det belopp, som i statsbudgeten för detta ändamål afsättes;

b) af den återstående delen af de såsom passafgifter inflytande belopp, sedan stämpel- oeh utskrifningskostnader afgått;

c) af de bestämda afgifter, hvilka skola betalas af transport-företagaren och hvarom bestämmes i dennes tillståndsbevis;

d) af den årsafgift, som skall genom öfverenskommelse fastställas och betalas af det penninginstitut, åt hvilket förvaltningen och hem-befordringen af utvandrarnes penningmedel äro anförtrodda.

Genom §§ 36, 37 bestämmes, att fonden skall stå under inrikesministerns förvaltning och handhafvas af ett penninginstitut, som af honom därtill bestämmes, h varjämte inrikesministern skall årsvis af-lägga räkenskap för densamma till parlamentet.

Spanion. Genom den nyaste utvandringslagen är en vidlyftig apparat för utvandringens kontrollerande inrättad.

Art. 8. I inrikesministeriet inrättas en Öfverstyrelse för emigrationen (Consrjo Supnior dc. emigraciön') oeh ett Emigrationskontor (Negociado de emigraciön).

Styrelsen skall bestå af trettiotre medlemmar.

Självskrifna medlemmar äro: undersekreterarne i stats- och inrikesministerierna; generaldirektörerna för åkerbruk oeh allmännaarbeten samt geografiska och statistiska institutet; en representant för krigsministeriet samt en för marinministeriet; en medlem utsedd af institutet for sociala reformer bland de af regeringen föreslagna; presidenten i sjöfartskollegium; generaldirektören för sundhetskollegium; en person från geografiska sällskapet, utnämnd af detta oeh en medlem af centraljuntan för den inre kolonisationen.

Arbetarelementet skall representeras af fyra medlemmar, utsedda på sätt som reglementet föreskrifver.

Samtidigt med valet af dessa representanter utses fyra suppleanter. Fartygsägare ocli redare med rätt att befordra emigranter utvälja fyra medlemmar oeh fyra suppleanter; konsignatörer. med rätt till sagda transport, ytterligare fyra medlemmar oeh fyra suppleanter. Reglementet skall äfven bestämma sättet för dessa val. Inrikesministern skall utnämna nio medlemmar. Utnämningen skall ske bland personer som hafva utmärkt sig för geografiska, sociala eller ekonomiska studier, eller som hafva vistats i de länder, till hvilka den spanska emigrationen hufvudsakligen riktas.

För att täcka vakanserna, som kunna uppstå bland de af inrikesministern utnämnda medlemmarne, skall denne företaga utnämning genom lottning bland at öfverstyrelsen föreslagna.

President i densamma skall den blifva, som dess medlemmar därtill med röstöfvervikt utvälja.

Chefen för emigrationskontoret skall vara öfverstvrelsens sekreterare.

Reglementet skall bestämma i huru många afdelningar öfverstyrelsen bör indelas och närmare angifva de ärenden, som livar och en skall behandla, äfvensom antalet at’ och allmänna föreskrifter för emigrationskontorets tjänstemän.

Art. 11. På förslag af öfverstyrelsen och i hamnstäder som denna bestämmer skall inrikesministern inrätta emigrationskommis-sioner (Juntas de emigraciön), hvilka skola bestå af följande medlemmar:

en rättslärd, utsedd af magistraten; en representant för sjöfarten, utsedd af sjöministern; en sundhetsinspektör; en praktiserande advokat, utsedd af advokatkollegiet, eller i brist däraf af vederbörande domstol i första instans; presidenten i handelskammaren eller en industriidkare; två representanter, valda af arbetarföreningarna; tvä af hamnstadens fartygsägare och konsignatörer, som innehafva rättigheter för emigrantbefordran; två af öfverstyrelsen för emigrationen bland de a en af kommissionen årligen uppgjord lista upptagna lämpliga personer. Då kommissionerna tillsättas skola dessa två sistnämnda medlemmar utnämnas af inrikesministern.

En medlem, utsedd af inrikesministern, skall presidera i kommissionen och denna medlem skall välja sin sekreterare.Art. lä. Kommissionärerna skola, utom utöfvande af sina oinskränkta rättigheter anförda i Art. 20, och de ämbetsbefattningar, som åt dem blifvit uppdragna och som hafva afseende å tillstånds meddelande åt konsignatörer och å emigrantkontrakten, vaka öfver denna lags efterlefnad och tillämpning.

Art. 13. Öfverstyrelsen och emigrationskommissionerna skola hafva karaktär af informativa verk för emigranter och skola deras tjänster härutinnan alltid vara kostnadsfria.

Art. 47—50 stadga om tillsättande af emigrationsinspektörer, hvilka skola utnämnas af inrikesmininstern på förslag af öfverstyrelsen för emigrationen. Dessa inspektörer skola kontrollera utvandrarkontraktens efterlefnad, utvandrarfartygens beskaffenhet m. m. samt åtnjuta fria resor på utvandrarfartygen.

Genom Art. 30 stadgas om inrättande af en emigrationskassa sålunda:

Art. 30. En emigrationskassa *(Caja de emigration)* skall inrättas, hvilken skall administreras och öfvervakas af öfverstyrelsen för emigrationen.

Från denna kassa skola alla utbetalningar äga rum, som förorsakas af denna lags tillämpning.

Denna kassas medel skola erhallas genom:

l:o) det anslag som årligen bestämmes i statsbudgeten;

2:o) inkomsten af de patent, hvarå Art. 22 hänsyftar;

3:o) inkomsten af de böter, som blifva ålagda för brott mot denna lag, reglementet och tilläggsforordningar;

4:o) inkomsterna, som öfverstyrelsens publikationer inbringa;

5:o) understöd och donationer, som kunna tilldelas densamma af korporationer eller enskilda personer.

Medlen i denna kassa skola i första hand anslås till omkostnader för personal och materiel som tjänsten erfordrar, och återstoden till det understöd, som enligt denna lag (Art. 16) gifves åt sällskap oeh hjälpföreningar, och kunna i intet fall erhålla annan användning.

Reglementet skall gifva föreskrifter rörande den allmänna skötseln af bokföringen.

*